

Den Osynliga Cirkeln

om en ny människa i en ny tid

Av C G Öhlén

Den Osynliga Cirkeln

1900-talet har inneburit en allt mer accelererad utveckling som har transformerat vår verklighet. Vi lever idag i en värld som för ett par generationer sedan inte ens fanns i människans vildaste fantasier. I våra hem finns satellit television, mikrovågsugnar, CD spelare och persondatorer medan vi i köpcentrats butiker kan välja mellan 17 olika tandkrämer, 32 sorters chips och modekläder från världens alla delar. Våra imponerande tekniska och materiella framgångar ackompanjeras emellertid av en allt kraftfullare ödessymfoni med varningar för en hotande ekologisk katastrof och överbefolkning, en ekonomisk kollaps samt massdöd i aids samtidigt som ett nytt blodigt krig just har utkämpats till fredens försvar. Vi talar om kris där politiker förakt och maktlöshet åter går hand i hand med främlingshat, ungdomsvåld och nynazism. Vi ser alla dessa motriktade tidsströmmar som påverkar vår värld men utan ett synligt sammanhang och mål. Vad är det som styr denna process? Vilken verklighet väntar 2000-talets barn?

Industrialismens utveckling under vårt århundrade har byggt på tillväxt. Människor, bilar, produktion, konsumtion och avfall har blivit fler, mer och större. Två förödande världskrig och kapprustning har drivit på detta förbruknings samhälle. Den förstelnade kommunismens fall i Östeuropa har öppnat en historisk möjlighet, men vilken? Vi ser nu att den återuppväckta nyliberalismen med marknadens och penningarnas makt inte heller den kan lösa våra problem. Vad kan ge en "*hållbar utveckling*" med en "*gemensam framtid*" för världens 5 miljarder människor som snart har fördubblats? I ett längre perspektiv så upptäcker vi att både "problem" och "lösningar" har varit de samma. I dagens politiska och ekonomiska kaos över hela vår jord börjar vi inse att alla våra gamla 1800-tals ideologier har spelat ut sin roll och tillhör historien. En ny värld kräver en fundamental förändring av vår civilisation. Vi behöver en ny människa i en ny tid.

I Amerikas materiella överflöd har vår civilisation fullbordat sin 5000-åriga resa åt väster sedan sin födelse i Mesopotamien. Samtidigt så har människan även gjort en **inre** färd åt öster genom Indien och Kina där en annan livssyn har utvecklats. I Kalifornien har dessa båda världar slutligen mötts och ur denna sammansmältning har det vi kallar "*Den Nya Tiden*" vuxit fram. **Den Osynliga Cirkeln** beskriver denna påbörjade förändrings process med hjälp av författare som Marilyn Ferguson, Fritjof Capra, Shakti Gawain, David Bohm, James Lovelock och Edgar Mitchell. Denna helhetssyn knyter samman samhälle, modern vetenskap, och religiös tro med det ekologiska kretslopp som möjliggör allt liv på vår jord. Den ersätter vårt tidigare detalj analyserande därför att vår gamla linjära världsbild helt enkelt är föråldrad och otillräcklig. Men framförallt beskriver den förhållandet mellan oss själva och den värld vi upplever. Trots vår tids materiella likriktning och penningfixering så sker just nu en djupare förändring inte bara i vår civilisation utan i människan själv och jorden som helhet där en ny holistisk världsbild håller på att ta form. 2000 talets människa behöver ett nytt sätt att tänka vilket kan bryta vår ensidigt manliga och maktfixerade logik till förmån för en intuitiv och självständig människa. Vi står inför en större utmaning än någonsin tidigare- **att förändra oss själva.**

Författaren beskriver med hjälp av över 200 boktitlar samt egna erfarenheter denna medvetande förändring. Är "*Den Nya Tiden*" början på en ny balanserad civilisation i ekologisk harmoni och är den nya människan en kvinna ? Svaren på dessa frågor finns inom var och en av oss. Det viktiga är enligt författaren att bryta vår nuvarande likriktning och återfinna en meningsfull helhet som inkluderar den mentala, själsliga, emotionella och fysiska aspekten av verkligheten. **En hel människa skapar en hel värld.**

Den Osynliga Cirkeln
om en ny människa i en ny tid

*Sammanfattning-Den Osynliga Cirkeln

1 Inledning-En splittrad människa i en splittrad värld (13)

2 Den Nya Tidens Historia (29)

3 Den Nya Världsbilden (93)

4 Den Nya Tidens Språk (138)

5 Den Nya Tidens Budskap (163)

5.1 Den Tidlösa Visdomen (165)

5.2 Den Förändrade Världen (171)

5.3 Den Nya Vetenskapen (180)

5.4 Den Nya Tiden (188)

5.5 Den Nya Människan, Tanken, Kroppen, Känslan, Själén (193)

5.6 Naturliga människor och Shamanism (205)

5.7 En Hel Värld (211)

5.8 Framtiden (219)

5.9 Den Personliga Visdomen (225)

6 Efterskrift- En hel människa i en hel värld (230)

*Appendix En Holistisk Verklighet (241)

*Adresslista (270)

Sammanfattning- Den Osynliga Cirkeln

Varför har jag skrivit **Den Osynliga Cirkeln** ? Den första anledningen är att det hos många människor inklusive mig själv finns ett behov att försöka förstå den mycket snabba förändrings process som vi just nu ser i vår värld men där våra gamla "ismer" ej längre ger några svar. Vårt århundrade och vår egen generation har upplevt en utveckling utan motsvarighet i historien men där många idag undrar vart vi är på väg och allt fler känner sig dränkta och vilsna i en allt intensivare ström av intryck. Det som igår skrevs i historieböckerna spelas idag upp som direktsänd television där vi kan följa både krig och valuta kurser minut för minut. Möjligheterna, komplexiteten och mängden av de faktorer som påverkar vår verklighet har ökat exponentiellt där vår Osynliga Cirkel snurrar allt snabbare men utan att vi kan förstå eller påverka den. Nya trender och kriser ersätter ständigt varandra där olika "experter" gör nya analyser och prognoser men där verkligheten oftast väljer andra oberäkneliga vägar. Vi behöver ett nytt sätt att uppfatta vår tillvaro på där vi kan se och uppleva helheten istället för allt fler detaljer.

Medan världen förändras allt snabbare så verkar våra politiker och makthavare fångna i en gammal föreställningsvärld vilken ej kan hjälpa oss att lösa dagens problem och ännu mindre att ta steget in i ett nytt årtusende. Vi talar om en ny världsordning men det som utspelas framför våra ögon i Jugoslaviens och Afganistans inbördes krig, Italiens maffiamord, Tysklands högerextremister, Amerikas ras upplopp, Europas mass arbetslöshet, Afrikas svält men också den växande rasism och ungdomsvåld som vi nu ser i bl a vårt eget land knappast karaktäriserar en ny och bättre värld. Vårt samhälles "dekadens och normlöshet" samt högerextremism och våld påminner enligt många istället om trettioalet. Efter kommunismens fall så drömde vi om en ny tid men nu bara några månader senare så handlar tidningsrubrikerna om nynazister och arbetslöshet medan politikerna talar om social nedrustning och friställning. Efter kursras, fastighets spekulationer och bank krascher med Thatcherismens och Reaganismens misslyckande, där "marknaden" var vår allena rådande Gud, så börjar många ifrågasätta denna nyliberalism som igår var vår enda väg. Vi hör fortfarande samma fraser om tillväxt men utan att fråga vilken tillväxt och vi hör krav på sysselsättning men utan frågor om vilken sysselsättning. Medan vår utveckling har gått allt snabbare så försöker vi fortfarande lösa våra problem enligt de modeller som växte fram i 1800-talets värld.

Både våra problem och våra lösningar tycks mig ganska föråldrade där inte bara många av våra makthavare men även vi själva verkar fastlåsta i samma gamla cirkel. Efter de senaste årtiondenas snabba utveckling inom alla områden i vårt samhälle så har vi på något sätt handlingsförlamade nått en återvändsgränd. Denna mur reser sig lika högt för den svältande tredje världen som för den rika delen av vårt västerländska samhälle. Vår politiska pendel pekar nu återigen mot den ena ytterligheten privatiserad kapitalism medan den igår förordade statsstyrd socialism. I dagens kaotiska värld så börjar emellertid allt fler upptäcka att vi behöver ett nytt alternativ till 1800-talets dammiga ideologier oberoende av om vi kallar dessa för marxism eller nyliberalism. 1992, det år då vi har firat 500 års jubileet av Columbus upptäckt av Den Nya Världen så har vi tvingats att överge många sanningar från denna gamla "nya värld". Men vilket alternativ finns då till den stats styrda marxismens men även konsumtionssamhällets efter

nyliberalismens haveri? Per Wirtén skriver i Expressen 24/9 1992 under rubriken "Marknaden har buklandat": *"Det finns fortfarande ingen hållbar vänster som kan vända på perspektivet. ...Efter krisen, marknads euforins krasch och nyliberalismens uttåg i vildmarken återstår ett vakuum. Vem ska kliva in på scenen?"*

Det oroande är som förr i historien att vår demokrati men även våra grundläggande medmänskliga värden börjar att ifrågasättas och vi åter söker oss till en stark man med enkla budskap. Det är därför det främlingshat och nynazism som nu blommar upp borde vara en tankeställare. Tyvärr så hör vi idag även politiker fnysa föraktfullt åt många av våra gamla värden. Istället för solidaritet, måttlighet och medkänsla så predikar dagens sköt-dig-självt budskap om pengarnas makt och den starkes rätt. Vårt eget lands relativt fredliga folkhem byggde på folkrörelser inom frikyrka, nykterhet, idrott och arbetare. De hade alla ideella mål som strävade just till solidaritet, måttlighet och medkänsla. För att kunna tro på en gemensam framtid så behöver vi inte tro på den perfekta människan. Men vi måste kunna tro på den goda människan. Dagens människosyn där vi beskrivs som konsumenter av sex, droger och prylar är därför mycket destruktiv. Det är dessutom en kapitulation för egoismen och vår egen oförmåga.

Den tredje anledningen är att jag känner en djup oro inför effekterna av den miljöförstöring som i allt större omfattning förgiftar vår "änglamark" med sjöar, skogar, hav och luft. 30 år efter Rachel Carsons "Tyst vår" borde vi veta bättre än att med berätt mod utrota tiotusentals djur och växt arter varje år och fylla våra världshav och atmosfär med allt mer avskräde. Den exponentiella tillväxt som har karakteriserat vårt århundrade har också den nått en återvändsgränd. Allt fler av våra forskare talar om för oss att vi snart kommer att uppleva en världsomfattande ekologisk katastrof om vi inte radikalt ändrar vårt levnadssätt men samtidigt säger våra ekonomer och politiker att vi måste fortsätta vår tillväxt. Ozon hålet växer men våra nyheter fokuserar på andra problem. Utvecklingen har därför i mina ögon blivit en svårbegriplig paradox där många ger läpparnas bekännelse om att vi måste minska vår förbrukning av oersättliga resurser, decentralisera och utjämna de mycket stora klyftor som finns mellan den fattiga och rika världen, samtidigt som politiker, opinionsbildare och vi själva talar om fördelarna med en öppen marknad med stordrift och långa transporter, lägre priser och reklam för att öka konkurrensen och höja konsumtionen. En gemensam framtid måste istället innebära en hållbar utveckling där vår s.k. levnadsstandard ersätts av en allsidig livskvalitet.

Den fjärde anledningen är att just ideologiernas men även våra traditionella normers försvinnande har skapat en meningslöshet som jag tror många i likhet med mig själv upplever. Genom historien har människan inom både filosofi och religion ständigt sökt efter en högre mening, men idag verkar denna och visionerna att ha drunknat i materialismens virvlar kring guldkalvens tjusning. Men jag tror ändå att djupt inne i varje människa så finns detta grundläggande behov kvar som någon gång under våra liv ger sig till känna och tvingar oss att påbörja vårt sökande igen. Anledningen är att vi måste fortsätta att utvecklas i enlighet med universums övergripande lagar. Människan, naturen och livet självt är inte bara en hög av atomer utan det finns en högre mening vilken alla våra religioner förmedlar. Vi är en del av en mycket större evolution vilket vi nu århundradet efter Darwin börjar att se konsekvenserna av i de ekologiska störningar

vi själva har förorsakat. För att kunna uppleva en mening i våra egna liv och på världsarenans föreställning så måste vi lära oss att uppfatta tillvaron i ett större perspektiv. Vi behöver återfinna vår själ och återknyta bekantskapen med det gudomliga i tillvaron. Vi lever i världen och den i oss.

I världens fattiga länder ökar våld och desperation för att människorna inte har tillräckligt. I världens rika länder så ökar våld och desperation för att människorna har för mycket. I början på nittiotalet så snurrar vår värld allt snabbare där ekologisk kris, aidskris, arbetslöshetskris, svältkris, ekologisk kris och ekonomisk kris avlöser varandra där vi lika snabbt glömmer den ena när den andra dyker upp. Gemensamt för vår verklighet av idag är obalansen. Vår ekonomi och samhälle med arbetslöshet och våld, vår ekologi där vädret över hela vår jord når nya extremvärden och vi själva där missbruk och missnöje ökar är alla i obalans. Trots våra tekniska och vetenskapliga framgångar så ökar både missförhållanden och otillfredställelsen i världen. Det är detta övergripande sammanhang mellan samhälle, ekologi och människan själv som vi måste kunna uppfatta för att kunna åstadkomma en verklig förändring. När vi börjar att studera den process som kontinuerligt formar vår verklighet så ser vi många fenomen som regelbundet återkommit sedan industrialismens födelse i det förra århundradet. Det är bara det att allt eftersom världen har blivit större så har även den grundläggande obalansen växt. Vi kan inte hitta lösningen till våra problem som en åtgärd enligt vårt traditionella svart-vita tänkande med höjd skatt eller sänkt skatt, fler motorvägar och billigare sprit, privatisering eller socialisering av samma gamla världsbild. De grundläggande problem vi ser idag är gemensamma för hela vår värld oberoende av var vi befinner oss på vår gamla osynliga cirkel.

Det största problemet i vår tid är den ökande likriktningen vilken vi t. ex kan se i våra massmedias rapportering av den ekonomiska krisen där vi verkar tankemässigt låsta till den mystiska "marknaden" och penningströmmarna runt världen. Egentligen är det självklart att vi både som enskilda människor och i samhället som helhet behöver allsidighet för att kunna fungera. Vi kan inte överleva på enbart hamburgare och Dallas lika lite som vi kan göra detta på enbart religiösa dogmer. Vi behöver både själsliga och religiösa upplevelser, fysisk aktivitet, mental träning och emotionellt utlopp som människor liksom vi behöver ett samhälle som även detta bygger på ett samspel av olika funktioner. Vi har idag större valfrihet än någonsin förr men detta ger inte av sig självt balans och mångfald. Detta kräver en allsidig utveckling av alla fyra riktningarna.

Den sista anledningen till att jag har skrivit **Den Osynliga Cirkeln** är att jag är övertygad om att det finns en sådan tredje väg som leder till en gemensam och meningsfull framtid. Vi har idag egentligen alla de tekniska, sociala och ekonomiska resurser som behövs för att skapa en hållbar utveckling med en verklig livskvalitet. Men det vi behöver är ett nytt synsätt. Flera av våra stora företag börjar idag att överge sin hiarktiska detaljstyrning och ersätta den med "total kvalitet" och andra Japan inspirerade helhetsbegrepp där processen och inte detaljerna understryks. I Affärsvärlden Nr 37/92 sägs: "*För västerns företag handlar det om en mentala snarare än tekniska förändringar*". Man har börjat inse att vi kan inte lösa problemen med "mer av det gamla." Samma slutsats gäller för hela vårt samhälle men med en ännu djupare förändring. Den struktur omvandling som nu tar oss till ett postindustriellt samhälle kan

inte i fortsättningen bygga på gamla doktriner med tillväxt av produktion och konsumtion. Kanske behöver vi den ekologiska och ekonomiska krisen för att förstå att vi måste förändra inte bara vårt sätt att leva utan även vårt sätt att tänka. Jag tror därför i likhet med våra religioners budskap, vår tids banbrytare som Einstein, C G Jung, Maslow och Fromm men även den urprungliga levnadsvisdom som fanns hos naturmänniskan att denna väg finns inom var och en av oss. En bättre värld i ekologisk och mänsklig harmoni kan aldrig skapas med direktiv uppifrån utan måste ske som en kontinuerlig mognads process i varje människas inre där vi blir personlig övertygade om nödvändigheten av förändring, inte hos "dom" utan hos oss själva.

Den Osynliga Cirkeln representerar därför också min egen medvetande vandring genom livet där jag tillhör den efterkrigsgeneration som växte upp på femtiotalet med Astrid Lindgrens Sörgårds lycka , upplevde sextitalets ungdomsrevolution , sjuttitalets frihets sökande och åttiotalets egoism och penningdyrkan. I likhet med många andra i denna generation så har jag också upplevt hur allt fler av de normer och ideal som har presenterats för mig och mina jämnåriga sakta men säkert har lösts upp för att slutligen helt försvinna in i historien. Från att ha varit en "moderat radikal" med social medvetenhet i min ungdom så blev jag i likhet med många andra en "radikal moderat" som investerade i hus och aktier under medelåldern. Idag tror jag inte att livets mening varken är kommunistiska manifestet eller börsnoteringarna där konsumismen är vår ideologi, utan att det finns en djupare och mer meningsfull verklighet än den som nu presenteras för oss i glättade reklamslogans och som igår ritades med politiska slagord.

Det 2000- tal vi står inför behöver inte bara en verkligt ny världsordning utan en ny människa. Detta innebär inte att vi förkastar vår historia, våra gamla budord eller vårt nuvarande samhälles tekniska framgångar utan att vi använder det bästa av dessa. Vi har ett behov att sammanföra vår gamla religiösa visdom och vår nya vetenskap med oss själva och det samhälle vi lever i till en ny meningsfull verklighet. Framförallt så måste vi återupptäcka våra band med den natur som vi alla är del av. Efter att ha ätit upp frukterna från kunskapens träd har vi drabbats av magknip i likhet med tidigare civilisationers uppgång och fall. Men i vår civilisations 5000 åriga historia så har just vår generation en större möjlighet att ta ett kvantumsteg i utvecklingen. För detta behöver vi bryta vår tidigare "onda cirkel" och finna en ny meningsfull världsbid som kan hjälpa oss ta steget in i ett nytt årtusende. Vi behöver en ny människa i en ny tid.

Den materialistiska värld som vi lever i under vårt århundrade har karaktäriserats av de s.k. enfrågelösningarna där pendeln ibland slår åt den ena ytterligheten och ibland åt den andra runt vår osynliga cirkel. Våra politiker verkar ännu inte kunna inse att om vi ersätter kollektiva värden av samarbete och solidaritet med konkurrens och pengarnas makt så ger detta även de negativa konsekvenser av ökat våld, egoism och rasism som vi nu ser. Trots att denna slutsats har förmedlats av alla våra världsreligioner under hela vår civiliserade historia så verkar vi hela tiden återvända till samma misstag. Idag har emellertid allt fler börjat att se sambanden mellan de olika delar som formar vår verklighet. Vår tidigare tro på direkt orsak och verkan där logikens lagar gällde och där allt kunde delas i ont och gott, eller svart och vitt ger inte längre varken svar eller mening i en allt snabbare förändrad värld. Istället börjar vi ana att ekologisk, samhälle och

människan själv påverkar varandra i ett kontinuerligt växelspel. Obalansen i världen är därför en följd av obalansen hos oss själva. "Den yttre miljön är förknippad med den inre miljön".

Detta nya helhetstänkande som även inkluderar tron på en högre och meningsfull verklighet är den medvetanderörelse som har vuxit fram på den amerikanska västkusten och som går under namnet "New Age" eller "*Den Nya Tiden*". Många förknippar denna med obskyr hokus-pokus men som tidigare i historien så är den en religiös och filosofisk väckelsrörelse. Det nya är att den kopplar samman vår gamla religiösa visdom i öst och väst med vår vetenskaps senaste rön och med den egna personen. Den kan inte inplaceras i ett politiskt fack utan befinner sig ibland åt vänster och ibland åt höger på vår värde skala. Holismen har inga enkla lösningar därför att det inte finns några enkla lösningar. Istället måste vi lära oss att se sambanden mellan ekologi, samhälle och människa, processen istället för detaljerna. "*Den Nya Tiden*" är egentligen inte ny i sin egentliga betydelse då den vill åter uppväcka de tidlösa värdena; *Skönhet, Sanning och Godhet* som ledstjärnor för miljö, samhälle och människa. Dessutom så bygger detta nya tänkande på Einstein och hans efterföljandes revolutionerande upptäckter inom den nya fysiken. Som rationellt tänkande tekniker och affärsman så var jag själv i början mycket reserverad till det lilla jag visste om denna till synes blandning av kvinnorörelse och ny-mysticism. Idag så ser jag istället *Den Nya Tiden* och holismen som en naturlig och nödvändig utveckling av vetenskap, ekologi samt fysisk och psykisk hälsa som den process som mycket långsamt håller på att förändra vårt tänkande och föra oss in i en verkligt ny tid och tillika tillbaka till oss själva.

Mitt eget bidrag till den rika flora av litteratur som mycket bra presenterar "*Den Nya Tidens*" olika grenar är att försöka koppla samman teori och verklighet till en personlig upplevelse och vägledning. Ingen idé eller filosofi är verklig förrän vi själva kan se, känna, lyssna och smaka på den. Den största faran för alla människor och alla samhällen är inte okunnigheten i sig själv utan att vi inte vet om vår okunnighet och rädslan för det okända och annorlunda. Ju mer vi lär oss så inser vi däremot hur lite vi egentligen vet. Trots våra imponerande framgångar under vårt århundrade eller i själva verket p.g.a dessa så har vår kunskap minskat om helheten i samma takt som den har ökat om enskilda detaljer. Idag har vi nått en punkt där vi måste ta steget ut i det okända för att kunna bryta oss ur vår återvändgränd. Detta kräver mod. Mod att överge den tro att vi och bara vi själva har rätt. Mod att våga ifrågasätta vårt sätt att leva idag men även våra värderingar trots våra materiella framgångar. Mod att lyssna på andra uppfattningar. Detta innebär även mod att läsa och begrunda *Den Nya Tidens* budskap. I **Den Osynliga Cirkeln** vill jag "utefrån", dvs som en icke helt övertygad men nyfiken lärlunge stimulera till ett läsarens egna botanisering i denna nya tid och vårt eget sökande. Det är först då vi ställer våra egna uppfattningar mot andras som vi kan vidareutvecklas och öka vårt medvetande.

Den Osynliga Cirkeln är skriven för vår generation därför att vi just nu utsätts för den största förändringen i mänsklighetens historia. Jag är själv född och uppvuxen i en liten norrländsk by där mina förfäder hade levt åtmostone i åtta generationer utan att varken besöka eller fundera över en annan större värld. Idag lever min son i norra Kanada, en

av mina kusiner bor i ett indiskt ashram i New York, en annan av dessa har arbetat som sjukvårdare i Libanon, mina två döttrar har gått i skola i Kalifornien, min nya familj är brasiliansk och jag har under tre månaderna varit i tolv länder i mitt arbete. Även om denna personliga erfarenhet fortfarande är speciell så lever dagens människa genom semesterresor och television allt mer i en och samma värld. Jag representerar därför en ny generation "världsmedborgare". När jag använder "vi" formen i **Den Osynliga Cirkeln** så är det i ett brett västerländskt och manligt perspektiv, där jag ibland talar som svensk, amerikan, kanadensare, brasilianare eller egentligen som den man jag är efter det som jag själv har upplevt. Det finns som sagt ingen objektiv verklighet utan vi ser denna genom våra egna upplevelser.

Jag har som civilingenjör arbetat internationellt i över femtio olika länder där jag har bott längre tidsperioder i Nord- och Sydamerika. Kort sagt så har jag haft världen som arbetsplats där jag har kunnat uppleva den process som kontinuerligt formar vår civilisation. Jag har själv sett utvecklingsländernas industrialiseringsförsök från Peru till Malaysia såväl som Hyundais supertankers i Korea och Singapores enorma "varuhus" med elektronik och konsumtionsprylar. Jag har i ordets rätta bemärkelse följt i vår civilisations fotspår då mitt första utlandsuppdrag var i Mesopotamiens Irak och mitt senaste i Kalifornien. På den amerikanska västkusten fick jag under tre år uppleva teknikens yttersta framsteg när jag vandrade runt bland för tidigt födda 24 veckors barn på Stanford, besökte Kiseldalens kreativa centrum, arbetade med olika former av alternativ energiproduktion eller såg in i NASA:s kontrollrum i Pasadena. Denna erfarenhet från både I-länder och U-länder har gjort att jag har kunnat uppleva det som döljer sig bakom siffror och tabeller utöver BNP och skuldbördor. Jag har också själv suttit och räknat valutakurser, räntor och försäljningssiffror som underlag för "rationella" beslut. Egentligen så har jag levt direkt i den värld som jag i början av sjuttioalet med ungdomlig frenesi diskuterade och hade färdigpacketerade lösningar för och där jag under åttiotalets yngre medelålder arbetade med andra färdigförpackade lösningar enligt den tidens ekonomiska modell, i båda fallen lika ensidiga. I **Den Osynliga Cirkeln** så serverar jag inte en ny färdiglagad "lösning" utan vill istället dela med mig av mina egna internationella upplevelser såväl som den stora mängd av litteratur som beskriver *Den Nya Tiden*. Ur denna personliga upptäcktsresa så försöker jag att teckna min egna vision av en tredje väg till en gemensam framtid.

Den allt snabbare förändringen i världen har alltid både fascinerat och oroat mig. Under de år jag har haft världen som arbetsfält har jag också haft förmånen att vara mitt uppe i detta dramatiska skådespel både kroppsligt och mentalt, från Indien och Kinas folkmassor, Egyptens kaos och Brasilens kapplöpning med utvecklingen till Bulgariens och Sydafrikas återvändsgränder. Allt detta har naturligtvis givit mig ett vidgat perspektiv där varken problem eller lösningar är lika självklara eller svart/vita som de ofta framställs av politiker eller 3-minuters nyheterna. Min syn på världen och min egen roll har blivit allt mer nyanserad där jag inte längre kan försvara vår enkla västerländska världsbild med sin uppdelning av "goda" och "onda" människor och ideer. Idag kan vi alla från första parkett se f.d. Sovjets sönderfall eller inbördeskriget i Jugoslavien. Igår såg vi raskravallerna i de amerikanska ghettona och bombmattorna över Vietnam. I förgår lyssnade vi till Europas dödskamp mot nazismen. Nya händelser ersätter i allt snabbare takt de gamla men vi ser inte längre något sammanhang utan glömmar lika

snabbt som vi fylls av nya intryck från denna bisarra teaterföreställning. Vi får kommentarer och analyser om hur makt och pengar styr världen där vi fokuserar på aktiekurser och ett fåtal makthavare. Lösningen är fortfarande krig med döda män, kvinnor och barn oberoende om makthavarna kallar sig FN eller frihetsguerilla. Men var finns människorna och var finns meningen? Ryssar, amerikaner, tyskar, jugoslaver, iranier, boer och svenskar är alla människor som tillhör samma civilisation. Världen är lika komplicerad som människorna och för att förstå den så måste vi förstå oss själva.

Jag har under de tre år jag har bott och arbetat i Kalifornien varit del av denna drömvärld där allt finns i ett obegränsat överflöd även jämfört med det övriga USA. Där kunde jag även uppleva "Hollywood fruarnas" och "Dirty Harrys" värld där människorna sökte efter extremer i både drogmissbruk, sexuella experiment, plastikkirurgi och sjukligt våld. Kalifornien representerar i alla avseenden vår civilisations absoluta gräns. Det var också i Kalifornien som jag kom i kontakt med *Den Nya Tiden* och upplevde det enorma intresse som detta sökande efter mening skapade. Jag hade tillfälle att studera och möta några av *Den Nya Tidens* profeter som ofta var kvinnliga och där få en annan version av verkligheten. Jag har alltid varit något av en upptäcksresande inte bara geografiskt utan också i människan själv. Därför deltog jag utan förutfattade meningar i flera av dessa mer eller mindre mystiska aktiviteter som försigick på den amerikanska västkusten. Genom detta så förgrenade sig *Den Nya Tiden* till ett ogenomträngligt snår som sedan växte till en urskog. Det är lätt att gå vilse bland skogens olika träd och **Den Osynliga Cirkeln** är mitt försök att ur denna rika flora urskilja konturerna av den nya världsbild som växer fram som en förändring av vårt gemensamma världsmedvetande.

I **Den Osynliga Cirkeln** delar jag med mig från mina erfarenheter i USA och Kalifornien i synnerhet. De flesta av de böcker jag hänvisar till är också skrivna av amerikanska författare som beskriver företeelser i det amerikanska samhället och hos amerikanska människor. Är dessa lika giltiga för oss i vårt land och i den övriga världen? Jag har under dessa tjugo år av resande också kunnat se hur den amerikanska livsstilen allt mer har påverkat övriga kulturer mot en likriktad civilisation. Denna amerikaniserings process har egentligen pågått under hela detta århundrade sedan Hollywoods första filmer och i likhet med romarrikets utbredning under antiken är denna likriktning en naturlig följd av en dominerande kultur. Den "högervridning" som vi ser bl.a. i vårt land och i många andra delar av vår värld är en del av anpassningen till den amerikanska världsbilden. Under den senare delen av 1900-talet har detta budskap talat om för oss vikten av att "göra pengar" och att konsumera vare sig det är industri, nöjen, skolor, sjukvård eller narkotikamissbruk. Vad vi nu upplever är emellertid hur vår civilisation till fullo anammar detta budskap och där alla andra alternativ verkar ha försvunnit. Vi ser också att en ny trend på den amerikanska västkusten mycket snabbare sprids till den övriga världen. När jag hör våra svenska politiker som vallfärdar till USA och sedan lovordar den amerikanska modellen att bygga hus, skolor, sjukhus och socialvård sammanfattat i det magiska ordet "privatisering" så låter det ganska enfaldigt men det är en följd av denna "indoktrinering". Efter att ha bott i USA men också i andra länder som redan har annammat den amerikanska modellen så vet jag att den definitivt inte har skapat någon förebild för husbyggnad, skolor, sjukhus, post, kollektivtrafik eller social vård för vårt land. Där är Sverige fortfarande ett förgångsland även om vi

själva inte verkar veta detta utan tror att gräset är grönare på den andra sidan. Inte heller är det våld och missbruk i olika former som finns i världens rikaste samhälle eftersträvansvärt.

Jag säger inte att materialismen och den form den har fått i det amerikanska samhället är "ond" eller ens "felaktig" i jämförelse med andra kulturer genom historien. Vår moderna materiella standard är "sagolik". Det finns också mycket i Amerika som har bidragit positivt till vår västerländska civilisations utveckling. På samma sätt som förmågan att samla olika nationaliteter och raser i en stat har nått längre i USA än i andra länder. Samtidigt måste jag framhålla att mina egna positiva upplevelser har varit den mångfald som fortfarande existerar på jorden. Det är ensidigheten och likriktningen som är fel och som till slut blir skadlig för både människan själv och hennes omgivning. Om vi alla ser på samma nyheter med samma reklam medan vi äter samma hamburgare och dricker samma Coca Cola iklädda samma jeans så är det ändå inte säkert att vi skapat en fredligare värld och knappast en meningsfull verklighet. Vi ser också att både missbruk och ungdomsvåld ökar kraftigt i det amerikanska samhället samtidigt som 1/7 av befolkningen lever under existensminimum. Inte heller "The American Way" är något Utopia utan har trots sin höga materiella standard allt fler problem.

Det finns ingen kultur, ideologi eller stat som kan göra anspråk på den enda och sanna lösningen. På samma sätt som livet på vår jord bygger på samspelet mellan arternas mångfald så måste en framtida mänsklighet bygga på en kulturell och geografisk mångsidighet där vi lär oss att acceptera dessa olikheter som lika "goda". Vi ser riskerna av en ekologisk katastrof i utarmandet av ett stort antal olika arter på samma sätt som vi utarmar mänskligheten på den samlade visdom som finns i dessa olika kulturer. Jag tror att vår ras överlevnad beror på hur väl vi kan låta denna mångfald leva kvar och utvecklas.

Under mina resor så bor jag ofta på Intercontinental, Hilton eller Holiday Inn vare sig det är i Medellin, Kuala Lumpur, Caracas, Sao Paulo, San Francisco eller Milwaukee. Inredningen, matsedeln och televisionsprogrammen är numera desamma där CNN förmedlar den amerikanska världsbilden och Cola blandas i drinkarna. De prostituerade finns även de i rikliga mängder i närheten av alla dessa hotell även om hudfärgen varierar. Både vapnen, bilarna och missbrukarna är desamma. Det är först när jag har kommit utanför denna skyddade tillvaro som jag har kunnat uppleva en annan värld. Att äta indisk mat i Mysore, dansa med Inca indianernas ättlingar på ett bröllop i Lima, jubla med brasilianare på en fotbollsmatch, köpslå med kopparslagarna i souken i Bagdad, sjunga med italienska ungdomar till fyra på morgonen i Rom, dricka öl på en stimmig pub i Dublin eller fiska strömning i Stockholms skärgård men framför allt dela livsglädjen med dessa människor i deras egen miljö tillhör mina speciella ögonblick av *sanning, godhet och skönhet*. Jag har också lärt mig att denna lycka kan ha många former och måste ha många skepnader för att passa var vi lever och vilka vi är.

Förhållandena är inte desamma på den norrländska landsbygden, den amerikanska prärien, den Sibiriska tundran och i Brasiliens regnskogar. Vi behöver harmoni och förståelse mellan olika raser, nationaliteter och religioner såväl som att vi behöver geografiskt, klimatiskt och ekologiskt anpassade livsstilar, men vi behöver inte likriktning. Den kommunistiska planhushållningen i Sovjet ledde aldrig till något

paradis som fyllde allas behov efter allas förmåga, den indiska eller den iranska religionen har inte heller skapat en tillfredställd människa, den brasilianska kulturella och emotionella färgprakten kan kanske göra livet till en karneval en vecka om året men är en kamp om livet de övriga femtioen, den amerikanska materialismen har skapat både mentala och fysiska överflödssjukdomar där Crack och våld ökar. Inget av dessa extremer, vare sig de är politiska, religiösa, emotionella eller materiella, är ett idealsamhälle i sig självt utan har tvärt om misslyckats just p.g.a. sin ensidighet. Vad vi behöver är en balanserad mångfald där vi kan hämta delar från alla dessa olika samhällsriktningar och kulturer till lokalt anpassade blandningar. Vi behöver både politik med samhällsplanering, religion och djupare värden, medmänskliga känslor och glädje samt materiell välfärd och välbefinnande, men i allsidig balans. Verkligheten måste ses som en helhet där vi som hela människor kan skapa en hel värld.

Vår västerländska "Besser-wisser" attityd finns trots två världskrig mellan våra europeiska grannländer kvar som en mur runt vårt tänkande där vi ofta tror att vi har monopol på sanningen. Att uppleva fattigdomen i Lima och Bombay, prostitutionen i de europeiska storstäderna, inbördeskriget i Jugoslavien, narkotikaterrorn i Medellin och det artificiella samhället i Saudi Arabien eller att se människor rota i soptunnorna i New Yorks och Sao Paulos fattigkvarter samt i plundrande skaror dra genom ett brinnande Los Angeles har för mig förändrat bilden av världen. Men att framförallt lyssna till andra röster än från vår ensidigt vita och mansdominerade värld ger en helt annan beskrivning av verkligheten.

I alla dessa länder som jag har besökt så söker människorna efter liv, frihet och lycka. Vissa har lyckats sämre och vissa har lyckats litet bättre men alla söker ändå något annat. Om jag jämför det femtiotal stater som jag har varit i så måste jag säga att Sverige faktiskt har lyckats litet bättre där vi har balanserat industrialismens framfart med ett unikt välfärdssystem med aktiva folkrörelser i en lika unik natur som alla kan ta del av. Däremot så ser vi i den ekonomiska krisens fotspår att vårt samhälle trots att det lyckats bättre än andra inte heller har kommit ifrån arbetslöshet och depression. Det kan därför vara svårt att förstå att de svenska människor som trots sin relativa välstånd är missnöjda och vill ha ändå mer av materialismen där mycket av det som har åstadkommit i riktning mot ett mer humanare samhälle nu ifrågasättes. Sverige är ett av de få länder i vår värld som under många år har förskonats från både krig, våld och fattigdom och därför har de bästa förutsättningarna att söka sig mot en ny värld i en ny tid. Vi borde också kunna inse att detta inte kan ske genom att bli ännu mer materialistiska och penningstyrda utan att det finns ett alternativ till både centraliserad socialisering och centraliserad privatisering. Samtidigt så måste jag erkänna att jag personligen behövde vistas alla dessa år i utlandet och bli uppleva det amerikanska "paradiset" för att inse att lösningen inte finns i "mer av det gamla" eller i andra länder. Vi måste emellertid också inse att den svenska välordade samhället och välfärden inte heller är en fribiljett till lycka utan att denna finns någon annan stans.

Huvudmålsättningen med **Den Osynliga Cirkeln** är att stimulera till ett vidgat synsätt baserat på helhetstänkande. Istället för att se vår verklighet som ett linjärt och statistiskt förlopp där vi sönderdelar allt i gott och ont, orsak och verkan så lär vi oss att uppfatta

denna som en dynamisk process, en dansande cirkel av många samverkande faktorer. Jag använder just cirkeln för att representera både vår "onda" och vår "goda" cirkel. I själva verket så är det samma kretslopp men med den stora skillnaden att i en holistisk värld så lär vi oss att leva i cirkelns alla delar istället för att låsa fast oss i en ytterlighet. Cirkeln är vad psykoanalytikern C G Jung kallade för en arketyp, dvs en symbol som alltid har funnits i människans inre och är en del av de vi kallar mänsklighet. Cirkeln symboliserar att bli hel och fullkomlig. Både Jung och naturmänniskan delade denna cirkel i fyra huvudriktningar som representerade de fyra årstiderna men även människans fyra delar; fysisk, mental, själslig och emotionell. Utan att slaviskt följa denna geometriska modell så kan cirkeln emellertid hjälpa oss att se helheten som ett samspel av fyra ytterligheter som inte är antingen-eller utan både-och. Våra egna liv och vår världs kaotiska skådespel är en osynlig cirkel där vi hela tiden upprepar det som tidigare generationer har gjort. Om vi kan uppfatta denna cirkel med sina olika delar så kan vi också lära oss att följa med i en harmonisk dans genom den mångfald som vår värld erbjuder.

Speciellt i det ekologiska kretsloppet så kan vi se betydelsen av en allsidig balans där varje del spelar en betydelsefull roll. Vi ser den obalans som bara ett litet ingrepp kan förorsaka där några förömda minkar, inplanterade kaniner eller främmande skadeinsekter kan göra mycket skada just för att de inte naturligt ingår i den lokala biosfären. Tänk om våra pollinerande insekter eller världshavens plankton försvann? Vad är effekten av alla våra utsläpp på atmosfärens delikata jämvikt där en levande jord som vi känner idag balanserar inom ett mycket litet variationsområde av temperatur och luftfuktighet? Många av motståndarna till "den gröna vågen" ser ett motsats förhållande mellan levnadsstandard och en ekologisk balanserad ekonomi. Det paradoxala är att vi skulle kunna åstadkomma en förbättrad standard med full sysselsättning men framför allt en verklig livskvalitet i en balanserad värld. Inga människor vill ha våld, fattigdom, sexuellt utnyttjande, missbruk eller svält. Inga människor vill egentligen heller inte ständigt titta på reklam i TV, tillbringa 2 timmar om dagen till och från arbetet eller ytterligare 2 timmar att lyfta järnskrot för att bli av med bilringarna. En balanserad värld med en holistisk livsyn skulle istället berika vår verklighet vare sig det gäller oss själva, företagsverksamhet eller samhället som helhet. Att kunna frigöra sig ifrån sitt eget begränsande ego med sina tvingande laster vare sig det är spritmissbruk eller nödvändighet att styra andra och istället kunna vidga sin insikt och medvetenhet tycker i varje fall jag skulle vara ett verkligt framsteg. Den Nya Tiden är inte en samhällsrevolution utan en evolution inom oss själva mot en allsidig helhet.

På den amerikanska västkusten har detta sökande efter helhet funnit att de naturmänniskor som levde där så sent som under det förra århundradet hade en världsbild som vi kan lära oss mycket av. Denna s.k. Shamanism med det fyrdelade medecinhulets symbolik är gemensam även för andra naturmänniskor på vår jord som allt mer framstår som naturliga människor. Denna naturkänsla finns fortfarande kvar i våra nordiska länder i större utsträckning än i många andra utvecklade länder. Det är den del av vårt kulturarv som egentligen är vår största tillgång och som vi nu tyvärr håller på att förlora när vi vandrar in i konsumismens dimma. De lösningar som vi söker efter till vår ekologiska kris finns redan i naturmänniskans harmoniska världsbild, inte hennes sätt all leva i sig självt men i hennes sätt att betrakta sig själv och omvärlden. Egentligen

är detta inte så underligt. Som ras är Homo Sapiens Sapiens 40 000 år och del av vårt universums kontinuerliga evolution på 15 miljarder år. Bara detta borde få oss att stanna upp och begrunda den visdom som har samlats under dessa eoner oberoende av hur imponerande vårt eget århundrades utveckling tycks vara. Vår vandring runt världen i vår egen osynliga cirkel har fört oss tillbaka till vårt ursprung och oss själva.

I den fyrdelade cirkelns form har även jag försökt att beskriva den nya paradigmen och den nya världsbilden. Men denna modell är bara en modell och verkligheten måste upplevas av varje individ. Denna introduktion är en initiering och en slags studievägledning eller kartbok till helhetstänkandet och *Den Nya Tiden* vilken har ambitionen att beskriva det paradigmskifte som äger rum och som påverkar alla delar av vår värld och vår själva. Den innehåller dessutom en ordlista över *Den Nya Tidens* vanligaste begrepp, inkluderande både manliga "hårda" uttryck och kvinnliga "mjuka" ord som har berikat vårt språk. Med detta så vill jag bidra till en balansering mellan den tekniska utvecklingen som under vårt århundrade har varit så framgångsrik och den mänskliga och själsliga pånyttfödelse som finns i *Den Nya Tidens* budskap. Jag återupprepar många fakta och omdömen men detta är inte ett försök till indoktrinering utan den interaktiva process där den nya världsbilden successivt växer fram som vår egen mosaiktavla. Att jag ofta utmynnar i samma slutsats känns i varje fall för mig själv som om jag skulle vara på rätt väg. Denna är i stor utsträckning baserad på egna erfarenheter som är nedtecknade under varierande förhållanden på mina resor runt världen som ögonblicksbilder i ett försök att följa den snabba utvecklingen vi just nu lever i. Istället för att redigera bort dessa upprepningar så kan varje delavsnitt nu läsas som en självständig helhet. Både mina egna intryck och dessa förändringar har i ett ömsesidigt växelspel konvergerat mot den livssyn som jag beskriver.

Trots dessa upprepningar så rekommenderar jag ändå att läsaren följer dessa tankebanor från början till slut. Förhoppningsvis så bidrar detta till den holistiska förståelsen av budskapet. I appendix så har jag sammanfattat det holistiska tänkandet till en mer praktisk handledning hur vi kan använda detta i vårt dagliga liv men jag vill återigen understryka att alla människor måste finna sin egen väg till ett ökat medvetande. Ingen annan är vi själva kan ändra våra liv och därmed vår verklighet. Av denna anledning så rekommenderar jag även fortsatta studier av *Den Nya Tidens* stora litteratur utbud av vilket jag har inkluderat mer än 200 titlar. Om detta sökande leder till Tai Chi, macrobiotisk diet, kvantfysik, yoga eller massage är individuellt och saknar betydelser så länge det för oss vidare i vår personliga medvetande utveckling. Däremot så behöver vi alla se även denna process igenom holistiska ögon så vi inte fastnar i en ny likriktning.

Jag kan nästan garantera att "**Den Osynliga Cirkeln**" innehåller flera sakfel då materialet är mycket omfattande och täcker så skilda ämnen som historia, vetenskap, psykoanalys, miljövärd, filosofi, politik och skönlitteratur. Men det är detta som är holismens styrka; innehållet och budskapet ligger i helheten, inte i detaljerna. De eventuella slumpartade felen kan istället ses som en meningsfyllda tillfälligheter, det som Carl Gustav Jung kallade synkronicitet, där deras budskap härrör från det omedvetna. Vad detta innebär får varje läsare själv tolka.

Att vi lever i slutet av en gammal tid, i en gammal värld med gamla "lösningar" som just nu genomgår den mest omfattande förändringen i vår historia ser vi exempel på varje dag. Att ur denna splittrade värld med splittrade människor kunna se början av en ny värld med en harmonisk människa kan vara svårt. Men denna transformering av vår verklighet och oss själva har påbörjats och kommer att ske vare sig vi väljer att delta eller ej. Anledningen är inte bara att dagens exponentiellt växande och komplexa värld har nått sin begränsning utan att vår 1800-tals modell och vår världsbild har gjort det. Vi kan se denna förändring inom flera områden. Vår avancerade sjukvård tar hjälp av den österländska helhetssynen med friskvård av kropp och själ. Företag överger trots avancerade datorsystem sin detaljstyrning och talar istället om processen. Inom vetenskapen så användes sannolikhet istället för absolut orsak och verkan. Men det finns även en ännu större helhet i det som Aldus Huxley kallade "Den Perenna Filosofin". Vi är en del av en kosmisk evolution som sträcker sig genom miljarder år och miljarder solsystem och som kommer att fortsätta genom många nya världar. Det finns en grundläggande mening i allt som händer och en av dessa är livets ökade medvetenhet. Att öka vår egen medvetenhet är därför vårt bästa bidrag till denna utveckling. Detta öppnar också för ett händelserikt och meningsfullt liv där vi istället för åldrande kan uppleva att åren ger oss allt mer av universums visdom.

Om våra liv tar slut vid den fysiska döden eller ej, vet vi inte. Vi behöver emellertid inte tro på varken det himmelska paradiset, karma lagen eller reinkarnation för att leva ett liv efter de högre universella lagar och värden som finns. Vår "belöning" finns istället här och nu. De olika tankar som finns inom Den Nya Tiden talar om för oss att vi själva har valet och kraften inom oss för att aktivt kunna medverka till en gemensam framtid. Vi behöver inte bli robotar eller statister i ett skådespel vi ej förstår utan vi kan istället bli trollkonstnär i vår egen magiska föreställning. Men det är **Du** själv som väljer detta.

Den Osynliga Cirkeln ger ingen ny "lösning" och holism är trots sitt namn ingen ny "ism". Istället vill den stimulera till ett vidgat synsätt som ifrågasätter det gamla. Den amerikanska författaren James Thurber lär ha sagt att "*det är bättre att veta några av frågorna än alla svaren*". Vi själva måste både ställa frågorna och söka svaren. Detta gör att var och en av oss bär framtiden inom oss själva. Verkligheten blir vad vi är. För att kunna se mening i tillvaron behöver människan ha en vision om universum och vår egen roll. Vi har alltid sökt efter vårt förlorade paradiset och livets träd eller Nirvana. Men om vi når detta mål så är livet samtidigt slut då vi upptas i universums oändliga ingenting och allting. Resan är livet. Förhoppningsvis ger "**Den Osynliga Cirkeln**" en spännande och intressant upptäcktsresa genom helhets tänkandets mysterier som kan ge en vision om en ny tid men framför allt en väg till Dig själv.

Västra Myrskären September 1992

Författaren

1 Inledning- En splittrad människa i en splittrad värld

Vi lever idag i en värld i kontinuerlig förändring. Dessa förändringar har under vårt århundrade varit mer omfattande än någonsin tidigare där människan av idag lever i ett samhälle som för ett par generationer sedan inte ens fanns som science fiction. Det är en värld som har blivit större men samtidigt mindre. Vad som händer i Indien eller Moskva förmedlas på några ögonblick in i våra vardagsrum där vi direkt kan följa det händelseförlopp som rullar allt snabbare förbi oss. Vetenskapen och tekniken förser oss med allt fler avancerade hjälpmedel vilka erbjuder oss nya möjligheter men även ifrågasätter vårt tidigare trossystem och livsstil. Den moderna människan utsätts för en överväldigande ström av detaljinformation och färdigförpackade åsikter, men det blir allt svårare att greppa och sortera dessa till förståliga slutsatser där vi riskerar att bli närsynta och dränkta av alla dessa intryck. *Vet vi vart vi är på väg och varför?*

Det sker just nu en genomgripande transformering av vår civilisation där ett hundra år av expansion och industrialisering ersätts av något annat, men vad? Är det ett tjänstesamhälle, servicesamhälle, informationssamhälle eller någon annan ny inriktning som vi ännu inte har döpt. Allt fler varnar för en omfattande ekologisk katastrof men samtidigt ser vi i många länder, inkluderande vårt eget, att vi inte bara fortsätter i materialismens fotspår utan även accelererar denna process där livets djupare värden verkar ha försvunnit. Den senaste FN konferensen om vår miljö i Brasilien gav lika få svar på våra frågor idag som den för tjugo år sedan i Stockholm där president Bush försvarade den amerikanska livsstilen med sin konsumtion och tillväxtideal. Detta olje, plast och kemikaliebaserade levnadssätt omfattar idag en allt större del av vår värld där de som inte har det ändå drömmer om det. Vi fokuserar på mer prylar och mer konsumtion och där ett allt starkare reklambudskap talar om för oss att konsumera ännu mer. Idag kan vi i ett köpcentrum välja bland varor från världens alla hörn. Vi har en ny Volvo och en välordnad villa medan vi tillbringar semestern i något exotiskt land. Femtiotalets lappade byxknän har ersatts av H&M moderiktiga ungdomskläder och livsmedelhallens mjölk finns i 38 olika former istället för 2

Men det finns även en annan bild. Vårdspornografi och sexuella närbildsövningar, vilka för ett tiotal år sedan hade varit helt otänkbara även i slutna sällskap, "fostrar" idag våra barn via kabel-television. Samtidigt förfäras vi av den ökande rasismen, huligan våldet och narkotika beroendet bland ungdomarna. Rambo och Schwarzenegger predikar den starke och vite mannens budskap i kamp mot allt inklusive polisen medan vi ser nynazismen tillta. Vi påminner om passagerarna på Titanic som aningslöst fortsätter att dansa och spela i väntan på undergången eller är den framtid som de flesta av oss verkligen önskar ett stort köpcentrum där alla äter hamburgare och ser på "Terminator 3". Den förändring som sker är därför både splittrad och svår att tyda. *Vem har rätt, är det konsumismens hejarklacksledare eller är det ödesprofeterna?*

Inga av dessa frågeställningar är nya utan har följt med vår civilisation sedan dess födelse. "Igenting är nytt under solen". Det förflutna är en backspegel för framtiden i vilken vi kan återfinna samma frågor men också samma svar där vi gång på gång hamnar i samma återvändsgäng när vi vandrar genom livets labyrint. I ett kortare

perspektiv omfattande vårt århundrade så ser vi att trots våra materiella framgångar våld, arbetslöshet och missbruk ständigt återkommer medan våra "lösningar" pendlar över vänster/höger skalan. Vi försöker att lösa problemen med mer av det gamla men där vår tillväxt tro skapar nya problem.

Det tycks även finnas en slags överlagrad process som representerar ett ännu större skeende på människans teaterscen. Ur historiens virrvarr så kan vi urskilja fyra epoker som representerar en slags cirkel i civilisationens utveckling. Den första världen, guldåldern eller narurmänniskans paradiset övergick enligt Bibeln år 4004 f Kr till vår civilisation genom syndafallet och kunskapens träd medan Maya kulturen i Amerika fastställde denna tidpunkt till år 3114 före vår tidräknings början. Babylon och Rom symboliserar slutet av två andra epoker som påbörjades av sumererna respektive grekerna vilka representerar den själsliga respektive den mentala delen av vår civilisation. Vi kan inte avgränsa dessa till en viss tidsperiod utan de rullar fram som tidsströmmar som växer upp för att sedan avklinga och övergå i nästa. Vi kan t.ex. urskilja den själsliga epokens höjdpunkt under det sista tusentalet före vår tidräknings början då Buddha, Lao Tse, Platon, och de judiska profeterna levde. Den mentala guldåldern började redan med sumererna för att kulminera i den grekiska världen. Vår egen tid kan därför ses som ännu en upprepning av historiens ringdans där vi närmar oss fullbordandet av den "svarta" oljebaserade och materialistiska epoken vilket enligt Nostrodamus kan ske så tidigt som 1999. Hopi indianerna i sydvästra USA berättar i sina myter om människans vandring genom fyra världar där vi nu lever i slutet av den fjärde och den mest extremt materialistiska epoken innan vi tar steget över till den femte och mer själsliga. Astronomerna förkunnade att "Age of Aquarius", vattumannens tidsålder påbörjades kärlekssommaren 1967 när människans högre vär Vilken femte värld väntar oss nu ? Är det en undergång av växthuseffekt och ozonhål enligt de miljömedvetna, ett gigantiskt köpcentrum styrt av ett alltmer likriktat reklambudskap och börsspekulanter enligt finansmännen, är det genmanipulation och kolonisation av rymden enligt forskarna, är det "Age of Aquarius" och en ny guldålder enligt de nyreligiösa siarna eller finns det ytterligare en ny värld redo för oss att upptäcka? *Vilken är den gemensamma framtid som väntar oss under nästa årtusende? Finns det ett tredje alternativ till egoism och idealism.*

När vi läser dessa gamla profetior inkluderande både Eddan och vår egen Bibel så talar de alla om den ofullkomliga människan som "straffas" genom "syndafloden" eller andra "tillrätta visningar" för att sedan återuppstå som en ny människa samt att denna process på ett förunderligt sätt sammanfaller med ett nytt årtusende. Oberoende om vi tror att detta är förutbestämt eller inte så behöver vi en ny människa och en ny tid. Vi ser alla dessa tecken på att vi lever vid "randen av världen" och står inför en dramatisk förändring i mänsklighetens historia. Men för att kunna uppfatta denna tidsströmning annat än som lösryckta fragment så måste vi även förstå vår egen civilisations historiska utveckling såväl som vår roll i universums eoner. Både historien och våra egna liv är universums sätt att reflektera vad vi själva åstadkommer där vi måste lära oss att lyssna på och ta lärdom av detta budskap. När vi studerar tidigare kulturer så finner vi att samma grundläggande förlopp återkommer gång på gång men dessutom allt kraftigare. När vi dessutom börjar varsebli att människan är en livsform bland alla andra som har utvecklats på vår jord så kan vi ana ett ännu större sammanhang. Vi behöver vidga vårt synfält i

många riktningar för att kunna upptäcka det kosmiska skådespel vi alla spelar med i.

Vår nya värld är trots sina imponerande framsteg bara en i raden av många nya världar som under civilisationens resa mot väster vuxit upp och blomstrat för att sedan vissna ner och ge plats för ännu en ny värld. Vår tids människa är således en mycket liten del i denna kontinuerliga evolution som hela tiden förändrar vår tillvaro. Dagens samhälle är en direkt följd av mångtusen årig process och människan själv är i likhet med över en miljon andra livsformer ett resultat av den evolution som började på vår jord för 5 miljarder år sedan. Universum där vår jord ingår är den helhet som kontinuerligt expanderar sedan dess födelse för ytterligare ett tiotal miljarder år tidigare. Det är i detta totala perspektiv måste vi hitta oss själva och en meningsfull tillvaro där vi kan kombinera denna kosmiska syn mot oändligheten med en jordnära tillvaro här och nu.

Utvecklingen under vårt århundrade har redan inneburit en mycket stor förändring av vår verklighet. Vid sekelskiftet levde den absolut största majoriteten av jordens människor på landsbygden och försörjde sig på vad jorden gav. I dag lever vi i stora städer och är löntagare i ett specialiserat företag eller någon lika specialiserad servicenäring. Den stora förändringen kom tillsammans med industrisamhällets framväxt under det förra århundradet. Detta skapade förutsättningar som på några generationer har femdubblat jordens befolkning och där vi om denna utveckling fortsätter om något årtionde kommer att passera 10 miljarder jämfört med den enda miljard som fanns i början av det förra seklet och de 100 miljoner som levde på vår jord vid tiden för Jesu födelse. Vi kan därför säga att världen samtidigt har blivit större och mindre. En mycket stor del av denna tillväxt och samtidiga förminskning har skett i storstadsområdena där Tokyo, Seoul, Sao Paulo, Bombay, Mexico City, New York, Los Angeles och andra giganter sedan länge har passerat tiomiljoner strecket och där allt fler människor trängs på en allt mindre yta. I dessa enorma myrstackar lever och gör allt fler människor samma saker där stadslivet i Paris, Buenos Aires, Hong Kong eller Denver är ganska likformat. Storstaden ger många fördelar men också många problem. *Är vår västerländska urbana livsform lämplig för jordens 4/5 icke "utvecklade" mänsklighet? Kan den erbjuda de 5 miljarder människor som snart är 10 en meningsfull och ekologisk riktig verklighet? Men om den inte är önskvärd, varför sker den då?*

Det paradoxala är att denna tilltagande urbanisering i våra dagar med koncentration av människor har gått hand i hand med privatisering, ökande bilism och nedbrytning av familjeband där de själsliga, mentala och emotionella avstånden har ökat trots att de fysiska har minskat. Att civilisation och hög levnadsstandard skulle kräva att vi tränger ihop oss i storstäder är däremot felaktig. När detta sker i en sådan omfattning som i vårt århundrade så distanseras människorna allt mer från den natur som hon är del av. Storstadens människa åker luftkonditionerad bil och blir brun på solarier. När vi förlorar förmågan att uppleva denna natur så tappar vi även förmågan att uppfatta den våldtäkt som vi gör oss skyldiga till.

Idag lever människorna i vårt eget land i likhet med många andra "utvecklade" västlänningar på en materiell nivå som mångfalt överstiger den som våra föräldrar upplevde men även den materiella standard som vi själva växte upp med. Denna "levnadsstandard" omfattar dock bara 1/5 av vår jords befolkning där den rika delen ändå inte är nöjd utan fortfarande kräver mer. Istället för en utjämning så ser vi att klyftan mellan

fattiga och rika länder ökar samtidigt som den politiska utvecklingen i de rika länderna förespråkar ännu större gap mellan fattiga och rika människor i den redan rika världen. I USA som är världens rikaste land ökar just nu antalet hemlösa, arbetslösa och människor som lever under existensminimum dramatiskt. Till världens före detta stormakt Sovjet går hjälpsändningar med mat.

Grovt räknat bor 20 % av jordens befolkning i s k "rika" länder och 80 % i s k "fattiga" länder, det som vi idag kallar "Nord" och "Syd". Kan människorna i dessa fattiga länder nå upp till samma materiella konsumtionsnivå som i den rika världen ?

Följande tabell med ungefärliga siffror får illustrera denna fråga:

	Antal människor i miljoner	Antal bilar i miljoner	Energikonsumtion per capita ekvivalent	Urbanisering% 1950 - 1980
Brasilien	150	10	800	34 - 71
Indien	800	1,4	300	17 - 25
Kina	1 200	0,8	700	11 - 21
USA	250	135	10 000	64 - 74

Om Indien skulle ha samma elkonsumention per individ som i västvärlden skulle man behöva bygga 2 000 nya kärnkraftverk. Om Kina skulle uppnå samma biltäthet som USA så skulle detta innebära 600 miljoner nya bilar och ett ganska ansenligt nätverk av vägar. Denna mycket enkla överslagsberäkning visar det orimliga att detta skulle lyckas, åtminstone på kort sikt, men en ännu viktigare fråga för oss att ställa är återigen, varför strävar vi efter denna utveckling och vilket är målet ? Är "lycka" för 2 miljarder indier och kineser också att köa till arbetet i storstaden i en egen bil samt att kunna värma upp hamburgarna i mikrovågsugnen? Vill vi dessutom medverka till en allt snabbare rovdraft av jordens begränsade resurser ? Den "utveckling" av den tredje världen som nu pågår med "U-hjälp", världsbankslån och konsumtions industri syftar just till detta . Och om vi ställer dessa frågor för utvecklingsländerna så måste vi ställa den till oss själva i den "rika" världen.

Alla dessa frågor om den obegränsade tillväxten diskuterades livligt på sjuttioalet i böcker som Romklubbens "Tillväxtens gränser" och Schumachers "Litet är vackert". Trots att denna konflikt mellan ekologi och vår nuvarande civilisation är ännu mer påtaglig idag så har denna process fortsatt i allt snabbare takt där "experter" hävdar att en fortsatt ekonomisk tillväxt både är möjlig och nödvändig samt där vi själva genom våra politiker kräver ökad "köpkraft" för ökad konsumtion. Det är då viktigt att ställa "dumma" och "barnsliga" frågor som vad förslags tillväxt och konsumtion, för vem och varför ? När blir vi nöjda ? När vi har kompletterat bilen med en husvagn, swimming pool istället för badkar, tjugo TV-kanaler istället för två? Hur mycket mer mat och prylar, nöjen och tidsfördriv behöver vi för att bli tillfredsställda ? *Finns det någon slags övre gräns där vi har fått tillräcklig levnadsstandard med tillräckligt stor bil och tillräckligt många sorters chips? Ger detta en ökad livskvalitet? Vad är livskvalitet?*

Den civilisation vi lever i idag är resultatet av den västerländska människans 5000 åriga vandring åt väster. Denna industriella materialism har först i USA blivit vad vi kallar "konsumism", vilken idag är en livsstil som omfattar allt fler delar av vår mänsklighet. Målet är att vi ska vara medvetna och köpstarka konsumenter där vår levnadsstandard och "lycka" mäts i hur mycket vi konsumerar. Konsumismen innebär att vi ska **konsumera** så mycket som möjligt, kläder, mat, bilar, engångsplast, prylar, sex, sjukvård, och underhållning där vi varje sekund utsätts för detta köpbudskap via television, tidningar, neonskyltar och vägplakat. Den som har vistats i USA vet att detta budskap där är tiofalt jämfört med Europa och av egen erfarenhet så vet jag att efter en tid så blir människorna omedvetna, men naturligtvis ej opåverkade av detta. Människorna i denna intensiva värld formas både fysiskt och psykiskt av detta flöde av intryck vilket innebär att många amerikaner upplevs som ytliga, högljudda, nervösa och ganska okunniga om en värld utanför sin egen. Detta är en utveckling av oss själva som vi nu också ser i andra länder. Processen är själv uppfyllande då konsumismen leder till likriktning där människorna klamrar sig fast vid allt enklare budskap för att kunna orka ta emot alla intryck och för att göra sig hörda. Konsumismen fordrar vidare ständig tillväxt både för att hålla de ekonomiska hjulen igång och för att fylla nya "behov" vilket gör att problem alltid löses med "mer av det gamla". Detta resonemang ser vi just nu när stora delar av västvärlden står inför en ny ekonomisk "kris" där vi återigen försöker hitta lösningar till denna men med samma åtgärder som i början av seklet. Vi sitter med andra ord fast i ett föråldrat sätt att betrakta vår värld.

USA står nu som ensam vinnare på världens Monopol och Maktspel även om det andra världskrigets förlorare Tyskland och Japan har börjat att ta över en del av denna värld. Det är den amerikanska livsstilen som vi idag möter i allt fler länder inklusive vårt eget och som är förebild för den civilisation vi lever i. Jag har under de år som jag har bott och arbetat i USA varit del av den amerikanska livsstilen där jag som en av miljoner andra immigranter blev "amerikan" och på några månader lyckades med konststycket att öka min vikt med 10 kilo. Det vore därför fel att påstå att jag inte likt de flesta andra av dessa människor utnyttjade detta i det närmaste obegränsade överflöd där allt är större, sötare eller fetare än i den övriga världen från bilar och skyskrapor till biffar och donuts. Alla som har kört bil genom västerns ändlösa vetefält och boskapshjordar eller söderns frukträdgårdar och nickande oljepumpar har i likhet med generationer av immigranter imponerats av detta land av "mjölk och honung".

Den som har besökt en amerikansk "all-you-can-eat" restaurant, Vons eller Safeways livsmedelshallar eller vandrat bland "Liquorbarns" tusentals spritsorter vet att överflödet på mat också är överväldigande. Den traditionella amerikanska dieten består av jättelika och flottiga donuts till frukost, hamburgare och pommes frites till lunch, mexicansk mat och billiga drinkar till "happy hour" och pizza till middag allt nedsköljt med cola. Jag tror inte att någon läkare eller kostexpert skulle säga att detta är bra för oss men denna matkultur gör nu också sin "erövring" av den övriga världen samtidigt som amerikanerna själv översvämmas av s.k. "icke mat" där varudeklarationen säger att den inte innehåller någonting. Men varken denna feta och söta mat eller den processade ickematen är en naturlig och hälsosam föda. Detta framgår även av den amerikanska sjukvården som i första hand sysslar med alla dessa överflödssjukdomar och är dyrast i världen. *Varför äter vi allt mer ohälsosam snabb mat när vi samtidigt har bättre tillgång på färsk och*

naturlig föda än någonsin förr?

En av mina bekanta i Los Angeles är en femtioårig dataingenjör som på sextioalet arbetade med det amerikanska rymdprogrammet. Han bor idag i en i europeiska mått mätt lyxvilla med swimmingpool och bubbelbad. Varje dag så kliver han och hans fru upp strax efter fyra för att börja sitt tvåtimmars köande på de tiofiliga motorvägarna till arbetet, i två olika bilar, och efter en lika lång hemfärd nå sitt hus kring åtta på kvällen. Då båda nyss har tvingats att byta arbete så har de bara två veckors årlig semester. Det intressanta är att både dessa bekanta inte ifrågasätter sin verklighet, i varje fall inte ännu eller i varje fall inte öppet. Däremot är de inte lyckliga, i varje fall visar de inte det. De flesta hemvändande svensk-amerikaner liksom dagens USA medborgare är istället helt säkra på att den amerikanska livsstilen är den enda rätta samtidigt som allt fler storstäder med Los Angeles som förebild växer upp runt vår värld där människor i andra länder drömmer om "The American Way". Frågan är då: *Vill vi tillbringa allt längre tid i en luftkonditionerad bil till och från arbetet, stoppa i oss snabbmat framför televisionen och försöka bli av med bilringarna på gymmet? Är detta ett meningsfullt och berikande liv? Gör det oss lyckliga?*

1900-talet har inneburit en industriell revolution med ökad materiell levnadsstandard för många. Under detta århundrade har vi också haft närmare 200 väpnade konflikter varav två världskrig som tagit nästan 100 miljoner människors liv. Aldrig förr har vi lemlästat, våldtagit och mördat så många av våra medmänniskor som under vår och våra föräldrars generation. Detta är en ofattbar siffra speciellt eftersom den moderna människan säger sig vara mer upplyst än forna tiders "vildar". Inga av våra andra släktingar inom djurvärlden ägnar sig medvetet och kontinuerligt åt att försöka pina och ta livet av sina artfränder. De fyra stater som har svarat för nittonhundratalets industriella och tekniska utveckling, Tyskland, England, Japan och USA, har även svarat för alla större krig. Det Amerika som vi nu firar 500-års jubileum för, erövrades genom ett blodigt folkmord på de ursprungliga innevånarna och byggdes upp med hjälp av svarta slavar. I dagens USA dödas *100 människor per dag* av skjutvapen, antalet kidnappade barn ökar oroväckande och en tredjedel av alla kvinnor utsätts för sexuellt våld före 18 års ålder. Det nya Europa som nu håller på att bildas härjades av historiens största inbördes krig för mindre än en mansålder sedan och i dagens Jugoslavien utspelas detta i förminskad form. *Vad är orsaken till våldet och vad är orsaken att detta våld dagligen glorifieras i film, böcker och TV? Gör dagens underhållningsvåld med sina motorsågsmassakrar och glorifieade starka Rambo män oss till mer harmoniska och fredsälskande individer?*

Marxismens artonhundratals filosofi har misslyckats och spelat ut sin roll. Socialdemokratins välfärdssystem ifrågasätts av den yngre generation som har fått det allt bättre. Liberalismens ännu äldre idealism är baserad på en förindustriell verklighet som även den är passerad. Konservatismen har i cykliska intervall dykt upp med "den enda sanna lösningen" med i stort sett samma enkelspåriga budskap som när seklet var ungt. Vi upplever idag en politisk kris där alla ideologier och alla politiska inriktningar har lösts upp men utan att ersättas av något annat än en fortsatt diskussion om makt, straff, ränte- och skatte-skalor där politikernas och "experternas" tal påminner om en grammofonskiva som har hakat upp sig. Televisionen basunerar ohämmat ut sitt reklambudskap och börsspekulanter bollar med miljardbelopp i sitt monopolspel om vår värld där vi nu dessutom ser dessa finansmän ta makten över vad vår hjärna ska matas med medan en av våra stora kvällstidningar på ledarplats fnyser åt begrepp som

solidaritet och fred under parollen "Vi ska göra som EG gör, och inte skilja oss från mängden". Även om de förra årtiondenas idealism var mer teoretisk än verklig så är denna omvandling av den officiella "sanningen" från det mänskliga samhörigheten till denna ensidiga materialism ändå förvånande. Det finns ingen anledning att sörja över marxismens avsomnande i den form den hade fått i Östeuropa men det finns anledning att sörja över vår egen oförmåga att hitta en modell för en bättre värld jämfört med det 5000 åriga härtåg vi hitintills har åstadkommit. Vi borde ha lärt oss mer av historien.

Både humanismen, solidariteten och det ekologiska tänkandet verkar efter en tid av "läpparnas bekännelse" att ha försvunnit från de politiska makthavarnas tankebanor. Ur detta växer missnöjes- och nynazistpartier fram med ännu enklare och kortsiktiga "lösningar". Varför söker vi oss tillbaka till samma modeller som genom historien alltid har fört oss in i samma återvändsgränd? Har vi verkligen förlorat alla dessa högre värden som vår egen religion men även den politiska idealismen och folkrörelserna har haft som ledstjärna? I Sverige så sker detta just nu i en takt som för ett par år sedan hade varit omöjlig att ens tänka. Men vi ser inga nya mål eller strävan att skapa en mer harmonisk värld utan istället hör vi nya män i mörka kostymer tala om för oss att de fria marknadskrafterna ska styra där alla dessa djupare värderingar inte ens finns i deras tankesfär med sin värld av siffror och motorvägar. Vi ser "tolv edsvurna män göra upp om Europas framtid och vi ser andra män starta nya inbördeskrig i det sönderfallande Östeuropa. Vi låter Rambo och Schwarzenegger på film visa upp den slutgiltiga destruktionen och den starke mannen som ideal för vår nästa generation. Aldrig förr i vår historia så har våldet och pengarna så öppet glorifierats som nu sker.

I en tid när alla våra tankar, ideer och resurser borde koncentreras att hitta en ny modell för den civilisation som är i obalans och som därför har hamnat i en allt större konflikt med naturen så verkar våra makthavare inte ens ha upptäckt denna enorma utmaning vi står inför. Men den stora frågan är om vi själva som individer har reflekterat över denna konflikt och hot för vår framtid? Varför sker då denna motsägelsefulla utveckling när vi baserat på vår nuvarande kunskap borde inse denna paradox? En förklaring är att vårt manliga och maktfixerade intellekt inte har hunnit med i den snabba utvecklingen utan vi har helt enkelt gått vilse bland alla träden och den mängd av detaljinformation och reklam som allt snabbare förmedlas till oss. Populärt uttryckt så har vi blivit fartblinda där alla tidigare mänskliga värden har försvunnit i materialismens dimma. Erich Fromm skrev i början på femtiotalet i sin bok "The Sane Society" följande framsynta tanke: "*Tidigare var hotet att varje människa kunde bli slav. Hotet från framtiden är att alla blir robotar*" Det fysiska och psykiska överflödet liksom den fysiska och psykiska fattigdomen förhindrar båda ett mer meningsfullt liv och kreativt tänkande. Faktum är att överflödet gör detta i ännu större omfattning än fattigdomen. Den gör oss både blinda och döva för den djupare verklighet som alltid har varit del av mänskligheten. Det allvarligaste är inte att religionerna och ideologierna snart har avsomnat utan att visionerna verkar döda. I Sverige har detta gått så långt att våra politiker säger att penning "marknaden" kontrollerar våra liv. *Vad är det som styr utvecklingen ?*

Den snabba utvecklingen har inte bara satt sina fysiska spår utan också sina psykiska. Storstaden ger många negativa effekter där alienation och ytlighet växer till frustration och meningslöst våld som kan ta sig mer eller mindre sjukliga former. Hur påverkar dagens TV-sända hårdporr och naket våld i sadistiska skildringar våra barns verklighetsuppfattning och hur påverkar det vår egen? Våra tidigare religiösa och moraliska

värderingar, familjeband och vördnad för de äldre har successivt lösts upp och ersatts av en allt mer ökande egocentrering och kommersialisering av de högre värdena. Detta ger inte bara ett större avstånd mellan olika individer utan också ett allt större avstånd mellan människan och den natur som hon är del av. Vi lever i en splittrad värld med en splittrad människa där livets mening verkar ha gått upp i avgaser och publikt kopulerande samt där en ökande egoism hotar att ersätta alla former av medmänsklighet.

I början av sjuttioalet så räknades miljörelsen, kvinnörelsen och fredsrörelsen fortfarande till de revolutionära. Idag ser vi att "miljön" och jämställdhet förekommer i de flesta sammanhang där många företag samt ideella organisationer har tagit bra initiativ. Ungdomens intresse och oro som visar sig i "Rädda Moder Jord" galor är också ett positivt tecken att vi inser det allvarliga i utvecklingen. Men det är tyvärr en risk att detta goda uppsåt ändå bara reduceras till ord eller enstaka åtgärder speciellt som våra makthavare fortfarande som huvudmål har ekonomisk tillväxt och makt. För att kunna åstadkomma en verklig förändring så måste vi se sambandet mellan de olika delar som formar vår verklighet och hur vi själva lever där en ren miljö, en jämställd kvinna och en fredlig värld alla hör ihop och kräver en nytt sätt att leva. Framförallt så måste vi förändra vårt sätt att tänka i enbart ekonomiska och materiella termer och istället forma en ny vision med nya "sanningar" som belyser den värld vi vill skapa.

Det borde vara självklart att all verksamhet måste ha mänsklig och ekologisk hälsa och helhet som övergripande mål. Om inte detta är viktigt, vad är då viktigt? Här har både massmedia, politiker och naturligtvis vi själva ett stort ansvar där vi fortfarande till 95% behandlar gamla åkommor med gamla recept och den överväldigande delen av våra televisionsprogram matar oss med allt annat än dessa fundamentalt viktiga frågor. De senaste årtiondenas politiska debatt har karaktäriserats av de så kallade enfrågelösningarna, dvs att vi tror att genom att fokusera på ett problem så löser vi alla andra. Denna inställning har också åstadkommit en fiktiv politisk polarisering i samhället men att privatisering och stordrift enligt EG skulle vara någon fribiljett till en bättre värld är en lika stor illusion som den nu avsmnade kommunistiska modellen med centralstyrning. Vi kan inte fortsätta efter en likriktad materialistisk filosofi vare sig den kallar sig för konservativ, marxistisk eller liberal. Detta har aldrig och kommer aldrig att skapa lycka och livskvalitet. Vi behöver istället en kraftsamling av alla ansvarsfulla och medvetna människor oberoende av parti, kön, ålder, yrke eller religion för att ta steget in i en bättre värld och en gemensam framtid i ekologisk balans.

Den radikala förändring under en promille av den tid som vår ras har vandrat på vår jord har naturligtvis påverkat både oss själva, vår kultur och jorden som helhet. Vi börjar nu att se några av dessa förändringar i hotet av en analkande ekologisk katastrof vars konsekvenser vi trots våra sofistikerade tekniska hjälpmedel med satellitövervakning och datorberäkningar bara kan gissa. Efter ett par generationers förbättrad hälsa och längre livslängd ser vi nu allergier, cancer, aids och andra sjukdomar angripa människans eget immunförsvar utan att vår avancerade medicin kan ge något effektivt botemedel. Vår vetenskap och teknik kan trots sina imponerande framgångar inte överblicka konsekvenserna av den utveckling de själva har varit med om att skapa. Den civilisation som har givit oss bilar och flygplan har samtidigt förorsakat en störning av det ekosystem som under fem miljarder år har skapat en komplex men perfekt balans mellan över en miljon kända livsformer. Vår medvetenhet om denna miljöpåverkan sträcker sig några tiotal år tillbaka i tiden där vi idag ser toppen av ett mycket stort

isberg vilket ännu bara har nuddat vid vår Titanic. Den tid vi har att ändra riktning på vår civilisations fartyg innan den slutgiltiga kollisionen mellan människan och hennes miljö är ett faktum blir allt kortare. *Hur kan vi bryta ett föråldrat tankesätt? Kan vi förändra vår civilisations utveckling och vill vi förändra den?*

Civilisationens framväxt är ett kontinuerligt växelspel mellan olika områden som vetenskap, religion, samhälle, konst och människan själv. Vi kan inte förstå detta förlopp bara genom att fokusera på en del. Vi kan heller inte förändra den genom att bara förändra en del. Ramen för denna utveckling är ett gemensamt grundläggande synsätt som vi kallar för världsbild. Vi kan säga att världsbilden styr vårt sätt att tolka världen såväl som att forma den. Så länge världsbilden överensstämmer med vår civilisation och vår egen tillvaro så ger detta en tid av stabilitet men när vi ser en skillnad mellan verklighet och världsbild eller när denna bild upplöses då hamnar vi i en allt större obalans. Det är denna process vi nu har sett i Östeuropa när ideologi och verklighet inte längre överstämmer. Vi ser den dramatiska utvecklingen i den kommunistiska världen som det första stora steget till en Ny Tid och en Ny Världsordning men inte den samma som President Bush talar om. Människorna i dessa forna kommunistiska stater kommer också att erfara att lyckan inte kommer med en ny bil eller Coca-cola, men däremot så har den nyvunna demokratin givit människorna själva ansvaret för sin framtid. Dessutom så innebär kommunismens fall att vår västerländska civilisation inte längre har någon fiktiv yttre fiende utan vi kan istället koncentrera oss på oss själva. Detta ser jag själv som det viktigaste med denna förändring av världen. Vi är alla fria att själva välja vår verklighet och vår framtid. Om människorna i de forna kommuniststaterna väljer en högerdiktatur och människorna i väst väljer konsumism så är i båda fallen detta val frivilligt och i båda fallen så frångår människorna sig denna frihet och detta ansvar. I det historiska perspektivet kan vi mycket snabbt se att världens stora krig inte har utkämpats mellan kommunistiska och kapitalistiska stater utan mellan olika kapitalistiska länder och där vår tids största interna terror har ägt rum mellan olika fraktioner inom kommunistiska länder. I båda fallen har det varit ett inbördeskrig som genom hela historien. Vi behöver ett "systemsifte" i hela vår värld, men inte en återgång till fri kapitalism och fortsatt konsumism med privat centralisering och likriktning som ersätter för stora statliga institutioner, utan en verklig decentralisering och individualisering. Vi har nu en historisk möjlighet att skapa en ny värld men detta kräver att vi först skapar en ny världsbild för en ny människa.

Alla större förändringar genom vår historia har föregåtts av en degenerering av moralen och en likriktning av tanken i en kultur för att sedan ersättas av en ny som kan återge åtminstone skuggan av mening varesig det är idealism eller rasism. Tyvärr så måste vi människor lära oss själva av egen erfarenhet vilket i de flesta fall blir en ganska våldsam upplevelse som för oss runt i samma osynliga onda cirkel till dess vi kan uppfatta helheten och ta oss ur denna. Detta är ett förlopp som pågår kontinuerligt och där människan, civilisationen och världsbilden ömsesidigt påverkar varandra.

Människa Världsbild

Civilisation Ifrågasättande

När vi ifrågasätter den civilisation som idag är i obalans så måste vi samtidigt ifrågasätta vår världsbild och oss själva. Det är denna "skinnömsning" som *Den Nya Tiden*

representerar och som Marilyn Ferguson har kallat *förändringarnas förändring*. Det är egentligen inte något nytt utan en återfödelse av människans eviga frågor om livets mål och mening men där en ny "*paradigm*" eller form för en ny värld växer fram. *Har livet ett mål och mening?*

Den världsbild som skapat vår imponerande tekniska utveckling byggde på den logiska värld av direkt orsak och verkan som formulerades av engelsmannen Isac Newton och fransmannen René Descartes några hundra år tillbaka i tiden. Denna tro på vår värld som ett gigantiskt mekaniskt urverk som styrdes av matematiska formler ledde också till människans tro att hon kunde kontrollera världen om hon kände dessa formler. Människan och världen sågs som helt åtskilda och oberoende liksom den religiösa och vetenskapliga världen ansågs som oförenliga. Vår vetenskapliga och tekniska utveckling sedan dess har inneburit att sönderdela materien i allt mindre elementära partiklar och ur dessa minsta beståndsdelar försöka att förstå verkligheten. Inom konsumismen och vårt nuvarande samhälle har denna splittring fortsatt vilket leder till en upplösning av all altruism och förlust av en verklig medkänsla för andra människor och annat liv. Vi börjar nu se allt fler tecken på att denna världsbild är föråldrad och måste ersättas med en ny. Det är den gamla världsbildens framgångar som paradoxalt nu gör den föråldrad.

Keve Hjelm framförde i en intervju i Svenska Dagbladet 22 juni 1992: "*I den mekaniska världsbilden dominerar det rationella förnuftet och därmed den vänstra hjärnhalvans vokabulär, vilken säger att själen är något mystiskt och ovidkommande för vetenskapliga framsteg. Tankemässigt lever man kvar där. Ett sådant samhälle skapar en auktoritär grundsyn*"

Både vår civilisation och våra egna liv kan liknas vid en upptäcksresa mot okänt mål där horisonten hela tiden flyttas. Christoffer Columbus visste inte att han hade upptäckt den nya världen när han nådde Amerika i sitt sökande efter Asien men ändå blev han en av vår historias mest kända män. Många andra enskilda upptäckter har också kommit till av slumpens tillfälligheter. Slutsatsen är att det är viktigare att söka än att finna. Det är också denna färd mot det okändas mystik och spänning som ger livet innehåll och mening. Drivkraften i den västerländska civilisationens utveckling har varit att försöka förstå universums hemligheter men också att äta av kunskapens träd. Denna process har varit både en upptäcksresa och erövringståg mot väster där varje generation har sökt efter ett nytt "paradis" genom Babylon, Egypten, Grekland, Rom, Tyskland och England innan vi genom Columbus tog steget över till ytterligare en ny värld.

I Amerika återupptogs denna vandring åt väster till dess människan under det förra århundradet nådde Kalifornien vid Stilla Havet där vår tids materiella paradis förverkligades. I Kaliforniens dynamiska värld så har vårt århundrade formats från Macdonalds snabbmat och Holywoods filmer till persondatorer och rymdfarkoster. I "Den Gyllene Staten" tog människans folkvandringstid slut och där började cirkeln att sluta sig när en annan vandring åt öster via Indien, Kina och Japan också nådde sin ändpunkt. Medan civilisationens resa åt väster försökte att förstå universum så strävade människans resa åt öster att förstå sig själv. Det är här vid "randen av världen" som vi därför har fortsatt att leta efter ytterligare en ny värld bortom den fysiska horisonten som sammansmälter både det västerländska och det österländska tänkandet vilket kan exemplifieras av femtiotalets vagabondkultur och sextiotalets "flower-power". "New Age" eller "Den Nya Tiden" har blivit samlingsnamnet på detta sökande efter ett

meningsfyllt liv i en meningsfull värld. Är *Den Nya Tiden* bara en annan dagslända i människans sökande efter det försvunna paradiset eller sker det just nu en genomgripande transformering av vår värld och människan själv?

Idag finns denna rörelse inte bara på den amerikanska västkusten utan den kan hittas på så skilda platser som Fort Lauderdale, Bogota, Sao Paulo, Hydrabad, Hawaii, Baden och Stockholm där jag själv har botaniserat bland ett allt större utbud av litteratur som beskriver detta uppvaknande. Den har många uttrycksformer från Tai Chi, akupunktur och holistisk massage till naturvård, självförverkligande och meditation. Den är ingen politisk eller religiös organisation som aktivt söker värva medlemmar och frälsa världen utan en spontan utveckling bland människor från olika åldrar, raser och verksamhetsområden som inom sig känner ett starkt behov av en ny meningsfull vision som kan föra oss in i en ny tid. Rötterna till denna växande medvetande rörelse finns i alla historiens religiösa och filosofiska åskådningar där 1900-talets nya vetenskap med relativitetsteori och kvantfysik paradoxalt nog har fört oss tillbaka till våra ursprungliga "sanningar" i våra myter och religioner men framförallt naturmänniskans ursprungliga världsuppfattning.

60-talets ungdomsrevolution med "frihet, jämlikhet och broderskap" där Beatles förkunnade "*All You Need Is Love*" och *Flower Power* blommade på den amerikanska västkusten ses av många som början av denna nya tidsålder och en djupare transformering av vår verklighet trots att denna tidsålders idealism och "kamp" för en bättre värld på ytan verkar ha ersatts av dagens hårt ekonomiskt styrda materialism och egoism. Denna rörelse är emellertid inte längre "revolutionär" och följer ej de traditionella åsiktsgrensarna vilket kan exemplifieras av att många av *Den Nya Tidens* böcker på svenska har publicerats av ICA-förlaget och Svenska Dagbladet samt där akupunktur och kropp- själ medvetande ingår i företagsvården medan Abraham Maslow används i chefsutbildningen i flera större företag. En av de mest uppfriskande "missionärerna" inom företagsvärlden är författaren till "*In Search of Excellence*", Tom Peters som har utvecklat många annorlunda ideer som stimulerar till ett nytt synsätt. Han ifrågasätter mycket av vår stereotypa och linjära tänkande där vi tror att vi kan planera världen och styra den genom att dela upp den i allt fler detaljer. Istället förordar han ett intuitivt och spontant liv där vi vågar att vara oss själva och dessutom vågar låta andra vara sig själva. Inom industrin ifrågasättes idag också Taylors gamla löpande band principer där arbetaren även han skulle detaljstyras till förmån för ett nytt helhetstänkande där självstyrande grupper tillsammans ansvarar för sin verksamhet. Flera av de ideer som idag presenteras av våra företagsledare och management konsulter skulle för något tiotal år sedan ha placerats på yttersta vänsterkanten. Vad som paradoxalt nog tvingar fram denna förändring är att företagets storlek och komplexitet omöjliggör detaljstyrning.

Detta nya tänkande omfattar allt fler delar av vår verklighet inkluderande medicin, psykologi, vetenskap och religion. Den ifrågasätter aukoriteter och gamla lösningar oberoende av politisk tillhörighet och egentligen så ifrågasätter den hela vår civilisations grundstruktur och därigenom oss själva. Det vore fel att påstå att detta nya tänkande idag styr vår värld då en absolut majoritet fortfarande och i en ännu större utsträckning än förr har materiell likriktning som enda mål. De flesta av våra politiker lever också kvar i sin gamla föreställningsvärld med gamla problem med ännu äldre lösningar. Men samtidigt som vi når toppen på vår nuvarande civilisations pyramid så är vändpunkten

nådd och fröet till en ny värld är sått vilket exemplifieras ovan. Det är just industrialismens effektivitet som paradoxalt nog leder till dess egen avveckling. På samma sätt är det människans materiella överflöd som får henna att ifrågasätta detta. Vi kan naturligtvis välja att fortsätta i historiens fotspår men denna gång blir konsekvenserna av ännu en återupprepning betydligt värre. Vi har idag de tekniska möjligheterna att utplåna oss själva. Om vi däremot väljer att delta i forandet av en verkligt ny värld så behöver vi även ett helt nytt synsätt.

För att kunna uppfatta en meningsfull verklighet istället för en kaotisk happening där vi försöker trösta oss med överkonsumtion och droger så måste vi kunna se sambandet mellan oss själva och de olika delar som formar vår värld. "*Den Nya Tiden*" säger just detta, att varje individ har både ansvaret och potentialen att påverka sin verklighet. "Dom" är inte ansvariga för vår lycka eller olycka. Vi behöver inte bli robotar och nickedockor om vi inte själva väljer detta. Men då måste vi först bli varse om vad som nu håller på att hända och vår egen del i detta förlopp samt vilja att ändra det. "*Den Nya Tiden*" är en medvetanderörelse som visar oss vägen att bryta den mentala låsning som vår likriktade världsbild och vi själva har hamnat i genom att öka vårt medvetande och vidga vårt perspektiv. Vi måste åter lära oss att se helheten och vår egen roll i denna. För att kunna förändra världen måste vi först förändra oss själva. Detta är "*Den Nya Tidens*" viktigaste budskap.

Holism är den nya paradigmen som har vuxit fram inom *Den Nya Tiden* baserad på både den nya fysiken och den gamla österländska visdomen från Indien och Kina. Holismen försöker förstå helheten och inte detaljerna eller populärt uttryckt "kunna se skogen istället för träd". Den innebär också att vi ser allt liv som delar av samma enhet. Ett holistiskt betraktelsesätt får inte förväxlas med objektivitet, tvärtom säger holismen att det bara finns en subjektiv verklighet där vi själva deltar. Det räcker därför inte att klättra upp på en bergstopp och därifrån försöka se världen som rätt eller fel. Vi måste själva uppleva världen och se vår egen roll i denna helhet. Den är också förespråkare för ett nytt ekologiskt tänkande där människan anpassar sig till naturen istället för att manipulera den och ifrågasätter därför vår nuvarande "konsumism" med ökad materialism som enda mål. Framförallt innebär *Den Nya Tiden* för varje människa att lära känna sitt rätta jag och ur denna självkänedom kunna frigöra sig från egoism och istället återfinna de grundläggande värden som gör oss medvetna om Universums mening och vår egen roll.

Vi talar om *miljökris*, *befolkningskris*, *ekonomisk kris* och *energi* *kris* men det är i själva verket en kris i vårt eget tänkande och sätt att leva. Om vi fortsätter med att flytta in i allt större städer med allt fler bilar så blir naturen snabbt avlägsen och vi anpassar oss till avgaser och buller. De flesta miljonstäder som Los Angeles, Toronto, New York eller Mexico City har ett ständigt smoggmoln över sig men trots detta strömmar nya människor till. Egentligen så pågår samma utveckling också i vårt land fast i mindre skala vilket egentligen är en paradox. Vår civilisations största framsteg har varit inom just kommunikationsområdet där både bil, tåg, flyg, telefon, television och nu data borde ha kunnat bidra till en decentralisering men istället snurrar människorna runt mellan olika delar av samma storstad. Dessutom så skickar vi TV-apparater, kläder och plastprylar över hela vår jord där vi ser en "global" marknad med ett ännu större varuflöde som önskvärt. Urbaniseringen, likriktningen, centraliseringen och den materiella konsumtionen är delar av samma världsbild som skiljer oss allt mer från det

naturliga liv som bildar vårt ekosystem. Vårt gamla linjära sätt att tänka kan inte uppfatta denna process utan vi försöker hela tiden hitta lösningarna till problemen med mer av det gamla. Holismen ger oss istället möjligheten att se sambanden mellan de olika delar som skapar vår värld. Vi kan inte lösa de enskilda problemen genom att försätta att jaga runt i vårt ekorrhjul utan istället hitta tillbaka till livets mening. Framförallt så måste vi återfinna förmågan att uppleva kärleken och skönheten i naturens helhet där vi ersätter konsumtion och tillväxt med verklig livskvalitet. Först då kan vi skapa en "hel" värld.

Att definiera livskvalitet är inget som något överstatligt organ eller någon reklamslogan kan göra utan är en process som måste ske i varje samhälle och hos varje individ beroende av de lokala geografiska och kulturella förhållandena. Däremot kan vi redan idag påbörja en diskussion om dessa mänskliga värden samt hur vi kan åstadkomma den medvetande förändring som är nödvändig. Det är detta som Moder Jord eller med andra ord planeten "Gaia" nu försöker att tala om för människan genom att visa oss effekterna av vårt eget handlande och där *Den Nya Tiden* är början på en sådan medvetande förändring. Den litteratur som jag hänvisar till påvisar den allvarliga obalans som hotar både andra och vår egen arts existens. Men *Den Nya Tiden* är varken en enkel frälsningslära eller svartmålning. Det är en väg för var och en av oss att hitta oss själva och vår högsta potential och genom detta uppvaknande kunna ta ansvar för vår verklighet. Homo sapiens sapiens kan karaktäriseras som den art som är medveten om sitt eget medvetande. I *Den Nya Tiden* blir vi dessutom medvetna att för att kunna verkligen utvecklas så måste vi förändra detta medvetande. Kreativt tänkande har inom "Den Nya Tiden" fått en vidgad betydelse. Tron på att vårt medvetande är vår kanal till den universella energi som allt består av innebär att våra tankar styr vår verklighet. Världen blir vad vi tror att den är. Ur detta följer att för att förändra denna verklighet så måste vi förändra vårt tänkande. Denna process innebär att vi överger vår nuvarande linjära världsbild och ersätter denna med en holistisk livssyn. Detta kommer inte att ske genom våra politiska och ekonomiska makthavare utan måste äga rum inom varje människa som en slags religiös väckelse.

Den Nya Tiden framställs ibland i tidningar som ett ihopkok av vidskepelse av några vilseledda kvinnor på den amerikanska västkusten. Män och kvinnor är olika vilket jag tror att de flesta av oss både accepterar och uppskattar. Problemet i dagens mansdominerade värld är att det kvinnliga tänkandet sedan länge har förlorat ett reellt inflytande. Det är den logiska och maskulina världen som både har utvecklat datorer och smarta förintelse vapen, löpande band och miljöförstörelse. Vi lever i en manlig värld där detta linjära tänkande inte klarar av att se verkligheten på ett annat sätt än i det patriarkaliska mönster som finns genom historien och som resulterat i allt större och brutalare krig. Egentligen så styrs vår värld efter det patriarkaliska mönster som utvecklades av de civiliserade stammarna i den arabiska öknen för några tusen år sedan. *Är vårt manliga maktfixerade och linjära sätt att tänka lämpligt att föra mänskligheten in i en gemensam framtid eller behöver vi en ny intuitiv och kärleksfull människa? Är den nya människan en kvinna?*

Våra makthavare är fortfarande enbart män, i själva verket huvudsakligen bara vita män, vilket naturligtvis riktar samhället mot kortsiktiga manliga mål. Denna manliga maktfixering och önskan att kontrollera andra gör att de flesta män inte enkelt kan börja att tänka holistiskt eller acceptera andra värderingar än sina egna som de "rätta". 5000

års försök av män att bygga det ena imperiet efter det andra borde ha lärt oss att det manliga intellektet inte är lämpat att ensamt styra världen. Det är helt enkelt för enkelspårigt och maktfixerat. Vår tilltagande likriktning och fortsatt ensidigt manligt tänkande stympar vår värld. Vi behöver att återfinna vår kvinnliga och intuitiva värderingar. En hel värld behöver en hel människa. De män som idag kämpar om makten i världen kommer inte att själva kunna frigöra sig från denna "onda cirkel" utan en verklig förändring kräver ett personligt engagemang där alla och speciellt kvinnorna själva tar fullt ansvar för sin verklighet. Diskussionerna om behovet av ett kvinnoparti är ett första steg. Verkligt kvinnligt inflytande är den enskilt viktigaste delen av en gemensam framtid. Detta innebär inte fler kvinnliga bankdirektörer och tekniker utan att kvinnliga värderingar integreras på lika villkor i vårt samhälle. För att kunna skapa en ny och harmonisk värld så behöver vi återfinna balansen mellan det kvinnliga och manliga. Jag tror att en ny värld och en ny tid måste innebära att den kvinnliga halvan av världens befolkning tar över många övergripande funktioner i samhället som idag ensidigt styrs av manliga politiska och ekonomiska makthavare. Män är lämpade för begränsade arbetsuppgifter men kan varken uppfatta eller styra helheten mot en gemensam framtid även om vi tror det.

Den imponerande tekniska utvecklingen, konsumismen och urbaniseringen är paradoxalt nog det som tvingar oss in i en ny tid där allt detta ifrågasätts. Denna snabba process där vi utsätts för allt fler intryck gör att vi måste överge vårt linjära detaljplanerande och istället intuitivt försöka se helheten här och nu. Expertsystem och artificiell intelligens ersätter allt mer vårt gamla logiska tänkande. Vi kan snabbare göra våra ekonomiska kalkyler, statistiska värderingar och tekniska beräkningar men utan att komma närmare "sanningen". Konsumismen ger oss allt fler prylar och urbaniseringen allt fler nöjen men utan att göra oss mätta. I vår förmenta demokrati så ser vi stora multinationella bolag och överstatliga organ ta över besluten där vår röst är allt mindre värd. Men trots denna utveckling där vi splittrade människor försöker springa allt snabbare i den fria konkurrensens gatlopp så gör individualiseringen att varje människa faktiskt själv kan välja vad hon vill tänka, göra och konsumera. Det är vi som styr vår verklighet.

Frågan är inte om och när *Den Nya Tiden* kommer. Den har redan börjat. Utvecklingen under vårt århundrade har varit mycket snabb och vi lever idag i en värld där vi inte längre kan ta emot all den information som erbjuds oss och där vi riskerar att förlora förmågan att kunna uppfatta och än mindre påverka verkligheten. Om vi inte ska hamna i en fragmenterad och ytlig robotillvaro enligt Fromm så måste vi finna ett nytt synsätt som kan återge oss en meningsfylld verklighet och en vision om framtiden. Jag ser själv holismen som den enda existerande livssyn som kan smälta alla dessa intryck som regnar över oss och göra dessa förståeliga. Den har inga matematiska formler utan är ett sätt att se helheten i denna komplicerade värld istället för vårt tidigare linjära. Trots sitt namn är den ingen ny "ism" utan ett sätt att se på vår egen roll i samspel med allt annat liv på vår jord. Enkelt uttryckt innebär holism att ersätta en rak linje med en cirkel. Detta är nödvändigt på grund av mångfalden av intryck, där världen rullar allt snabbare förbi oss utan att vi hinner uppleva den. Vi behöver en ny paradigm vilken kan ge oss en hel människa i en hel värld med en gemensam framtid.

Hur kommer denna övergång till "En Ny Tid" med "En Ny Människa" att ske mot bakgrunden av att dagens värld knappast pekar mot en fredligare och bättre framtid?

Edgar Mitchell som är en av de amerikanska astronauter som har sett vår jord från en annan himlakropp och tillika är grundare till Institute of Noetic Sciences sade följande i tidskriften *Science of Mind*:

"Det verkar för mej att vi har talat om en "accelererad förändring", "paradigm skifte", "vattumannens ålder" för så länge att dessa begrepp har blivit ålderdomliga. Ändå så finns det en känsla att under detta 90-tal så har något genomgripande börjat att hända. De yttre tecknen: en lång ekonomisk depression, upplopp på Amerikas gator, fortsatt konflikt i Mellan Östern, gamla institutioner ifrågasätts...."

Mitchell ser alla dessa händelser av förvirring och där mänskligheten saknar en bestämd riktning som just den tidpunkt då den verkliga förändringen sker även om vi i verklighetens kaos inte kan märka den. Marilyn Fergusson gör i ett senare nummer av samma tidskrift en liknande reflektion efter upploppen i Los Angeles på våren 1992. Av en ren tillfällighet befann även jag mig i där när dessa upplopp startade på den amerikanska västkusten och "randen av världen". Det var en fasansfull men mycket meningsfull upplevelse att se vår civilisations kärna brinna och vanliga människor plundra affärer och attackera andra oskyldiga människor. På samma sätt var "Desert Storm" ett år tidigare en lika fasansfull men meningsfull upplevelse där den samlade västerländska krigsmakten från just den amerikanska västkusten gick till anfall mot den del av världen där vår civilisation föddes och där Bibeln placerade Edens lustgård.

I den värld som trots sina tekniska framsteg fortfarande trampar vidare i samma gamla "onda" cirkel så ser jag likt Mitchell och Ferguson *"Den Nya Tiden"* som ett skimrande ljus som växer sig allt starkare och som attraherar allt fler människor. Det är en medvetandeförändring som följer livets evolution ända sedan de första aminosyrorna började att reproducera sig. Universum karaktäriseras av en ständig utveckling av allt högre medvetandeformer där människan idag har nått längst. Att denna process nu fortsätter är därför bara en fortsättning av Universums miljarder års långa resa. I *Den Nya Tiden* föds också den nya människan där vårt ensidigt västerländska och manliga tänkande ersätts av en verklig balans mellan man och kvinna, vita, svarta, röda och gula, människa och natur. Det är först då Universums inneboende mening; *sanning, godhet och skönhet* eller med andra ord *liv, frihet och lycka kan återuppstå*. Kanske återvänder vi nu dit vi en gång startade där *Den Nya Tidens* framväxt på den amerikanska västkusten är en naturlig följd både för vår civilisation och den moderna människan. Cirkeln sluter sig och väst möter äntligen öst. Det är detta vi just nu upplever och där människan tar sitt kvantumsteg i sin egen evolution där vi återvänder till cirkelns början men i en högre dimension.

I Kalifornien och "randen av världen" har denna cirkulära process fört människan tillbaka till den visdom och livsregler som finns i Hinduismen, Buddhismen, Islam och Kristendomen som alla om de följdes till sin verkliga andemening skulle ge oss en bättre värld. I *Den Nya Tiden* kan varje människa välja att "bli salig på sin tro" och en ny människa med en ny vision kan därför kombinera detta med sin nuvarande religion. Det viktiga är som C G Jung "att veta att Gud finns", d v s tro på en högre mening. Det nya är emellertid att detta andliga tänkande måste inkluderas i samma helhet som vårt världsliga liv. Kropp och själ kan inte leva i två separata världar där vi låter själen buga sig på en bönematta eller sjunga julsånger i kyrkan en gång om året. Det sätt som denna helhet åstadkommes på är och måste vara individuell där det inte finns en tro.

I Kalifornien så ställdes vår civiliserade människa inför en ännu äldre visdom som hon upptäckte först efter att nästan fullständigt ha utplånat den. De naturmänniskor som på den amerikanska västkusten levde i harmoni med Moder Jord och allt liv har idag också återupptäckts av den moderna människan. Shamanismen med sin världsbild av enhet, harmoni och tro på en djupare verklighet har därför återfötts inte bara i Kalifornien utan över hela vår värld. Detta är inte så konstigt. Den moderna människan är varken mer intelligent eller förståndig jämfört med de förfäder som har funnits på vår jord i över 40 000 år. Vi har som ras dessutom formats av våra ännu äldre tänkande släktingar som i 5 miljoner år har använt redskap. Naturmänniskan skaffade sig under denna mycket långa tid jämfört med vårt århundrade insikt och förståelse om den värld hon levde i och speciellt hur viktigt vårt förhållande till Moder Jord är. Den moderna människan har vandrat på månen och kluvit atomer men vet egentligen betydligt mindre än naturmänniskan vad "liv, frihet och lycka" är. Vi behöver inte återgå till att samla nötter men vi måste återfinna vår samhörighet med Moder Jord och samtidigt fortsätta människans evolution mot högre medvetande. Detta kräver att vi ifrågasätter all likriktning vare sig den är religiös, politisk, ekonomisk eller personligt navelskåderi för att kunna skapa en balanserad helhet. Shamanismens visdom ger oss här en nygammal väg att vandra. Naturmänniskan är egentligen den naturliga människan från vilken vi kan lära oss att hitta tillbaka till oss själva. Vi står inför en människoskapad ekologisk katastrof om vi inte mycket snabbt förändrar vårt sätt att leva. Varje dag så får vi rapporter om låg syrenivå i Östersjön, försurade sjöar, nedhuggna regnskogar, överfyllda storstäder, ett växande Ozon hål samtidigt som vädret i hela världen verkar vara ur balans med orkaner, torka eller häftiga skyfall. Vi behöver en ny syn för att kunna se helheten och ompröva vårt förhållande till Moder Jord, Den Store Anden, Gud eller vad vi väljer att kalla Universums övergripande lagar. *Kan vi genom holismen och att återhämta naturmänniskans världsbild i harmoni med naturen finna en väg till en ny tid. Kan detta ge en ekologisk varaktig utveckling med en gemensam framtid för hela vår jord?*

Ett första steg till ett nytt tänkande är att vi börjar att ställa annorlunda frågor om vår verklighet, "dumma" och "barnsliga" frågor vilka kan hjälpa oss att se verkligheten med nya ögon. Det är först då vi kan hitta en väg till en ny tid.

Dessa är några av de frågor som jag, i likhet med James Thurber, själv vill, om inte ha ett absolut svar på, så i varje fall ställa dem till mig själv:

Vet vi vart vi är på väg och varför ?

Vem har rätt? Är det konsumismens hejarklacks ledare eller är det ödesprofeterna?

Vilken är den gemensamma framtid som väntar oss under nästa årtusende? Finns det ett tredje alternativ till egoism och idealism?

Är vår västerländska urbana livsform lämplig för jordens 4/5 icke "utvecklade" mänsklighet ? Kan den erbjuda de 5 miljarder människor som snart är 10 en meningsfull och ekologisk riktig verklighet? Men om den inte är önskvärd, varför sker den då?

Finns det någon slags övre gräns där vi har fått tillräcklig levnadsstandard med tillräckligt stor bil och tillräckligt många sorters chips? Ger detta en ökad livskvalitet? Vad är livskvalitet?

Varför äter vi allt mer ohälsosam snabb mat när vi samtidigt har bättre tillgång på färsk och naturlig föda än någonsin förr?

Vill vi tillbringa allt längre tid i en luftkonditionerad bil till och från arbetet , stoppa i oss snabbmat framför televisionen och försöka bli av med bilringarna på gymmet? Är detta ett meningsfullt och berikande liv? Gör det oss lyckliga?

Vad är orsaken till våldet och vad är orsaken att detta våld dagligen glorifieras i film, böcker och TV? Gör dagens underhållningsvåld med sina motorsågsmassakrar och glorifierade starka Rambo män oss till mer harmoniska och fredsälskande individer?

Vad är det som styr utvecklingen om ideologierna och religionerna har avsomnat och visionerna är döda?

Hur kan vi bryta ett föråldrat tankesätt? Kan vi förändra vår civilisations utveckling och vill vi förändra den?

Har livet ett mål och mening?

Är Den Nya Tiden bara en annan dagslända i människans sökande efter det försvunna paradiset eller sker det just nu en genomgripande transformering av vår värld och människan själv?

Är vårt manliga maktfixerade och linjära sätt att tänka lämpligt att föra mänskligheten in i en gemensam framtid eller behöver vi en ny intuitiv och kärleksfull människa? Är den nya människan en kvinna?

Kan vi genom holismen och att återhämta naturmänniskans världsbild i harmoni med naturen finna en väg till en ny tid. Kan detta ge en ekologisk varaktig utveckling med en gemensam framtid för hela vår jord?

2 Den Nya Tidens Historia

" Vi ska aldrig sluta att utforska det okända. Och slutet på vår forskningsresa kommer att föra oss dit vi startade. Och att upptäcka denna plats för första gången ".

T.S. Eliot (1888 - 1965)

*

"Där världen slutar börjar livet"

Vet vi vart vi är på väg och varför? För att kunna ana något slags svar på denna fråga så måste vi se utvecklingen i ett större historisk sammanhang. Någonstans i Mesopotamien i gränstrakterna mellan nuvarande Iran och Irak placerade vår Bibel det ursprungliga "Edens Lustgård" där Adam och Eva levde nakna och oskyldiga till dess de åt av frukten av "kunskapens träd" och därmed skiljdes från sitt naturliga paradiset med "livets träd". Denna symboliska berättelse ger bakgrunden till den civiliserade människans allt mer ökade splittring från djur och natur men också från sina medmänniskor och sig själv. Genom historien så berättar våra stora religioner och filosofer om människans sökande tillbaka till detta "paradis" med *liv, frihet och lycka* samt sin strävan att förstå sig själv. I samma område mellan Eufrat och Tigris så föddes vår civilisation för 5000 år sedan som med sina konstbeväpnade vetefält, tegelhus, städer, handel, hantverk, skriftspråk, skolsystem och religion har präglat hela vår kultur. Men det var även här som vapentyngda härar marscherade för att utplåna andra städer med andra män, kvinnor och barn.

Genom upptäckten och deschiffreeringen av de sumeriska lertavlorna så har vi fått ett rikt material som beskriver den tidens människa och den tidens världsbild. Gilgamesh eposet om den sumeriske hjältekonungen som efter att ha skaffat sig all makt, ära och rikedom ändå frågade efter livets mening är lika levande nu som då. I många stycken lever vi fortfarande idag som denna sumeriska människa. Egyptier, fenicier, greker, romare, judar och slutligen araber bar med sig och vidareutvecklade detta arvegods innan det på Columbus tid hade nått Europa. Araberna förmedlade den kunskap om skeppsbyggnad, krut och navigation som möjliggjorde civilisationens fortsatta expansion. Dessutom gav den arabiska översättningen och bevarandet av Greklands vetenskapliga arv ramen till den mekaniska världsbild som Isac Newton och Descartes tecknade med hjälp av grekisk geometri och arabisk algebra.

Orsak och verkan kontrollerade vår verklighets stora urverk i den nya europeiska civilisation som växte fram under de senaste århundradena och människan började att bygga sina första maskiner. Den tekniska utvecklingen passerade ett slags tröskelvärde innan den blommade ut inom alla områden. En uppfinning födde den nästa. Vid sekelskiftet hade Albert Einstein, Karl Marx, Sigmund Freud tillsammans med vår lutherska Jehova fulländat denna tysk-judiska regelbundna och patriarkaliska värld för vetenskapen, samhället, människan och religion. Det var en logisk och inrutad världsbild som stryckes av formler och lagar där även religionen hade blivit en doktrin. Europa hade på några få hundra år efter Columbus upptäckt av Den Nya Världen blivit hela världens härskare. Asien, Afrika, Australien och Amerika var kolonialiserat och ursprungsbefolkningen hade endera utrotats eller förslavats. Den världsbild som vi hade ärvt av folket i Mellan Östern såg en allsmäktig Gud som världens härskare medan den nya världsbilden såg den vite mannen som allenarådande. Men trots denna europeiska världsdominans så var Europa allt annat än en "Edens Lustgård".

Amerika blev istället den nya kontinent dit miljoner och åter miljoner människor sökte sig från England, Spanien, Portugal, Frankrike, Holland, Sverige, Irland, Tyskland,

Italien och många andra länder i den gamla världen för att söka efter ett nytt "paradis". De lämnade ett spittrat Europa som var drabbat av överbefolkning, krig, förtryck, svält och epidemier. De första europeerna som landsteg på den nya kontinenten var äventyrare, sedan kom erövrarna och guldsökarna, flyktingarna från intoleransens Europa och till slut alla de som ville börja ett nytt liv i denna nya värld som hade beskrivits för dem som de obegränsade möjligheternas land. Amerika kom att bli en spegel av Europa som samlade hela vårt västerländska kulturarv för att utveckla detta vidare i en av civilisationen orörd kontinent. Amerika var verkligen Edens lustgård.

Ända sedan mitt första besök i denna nya värld 1969 så har jag gång på gång återvänt till detta fascinerande Amerika och under olika tidsperioder bott och arbetat här. Dessa resor har fört mig till de flesta delar av denna kontinent från Anchorage i norr, Newfoundland i öster, Neuquen i söder och Hawaii i väster. De geografiska och kulturella förutsättningarna är varierande mellan det anglo-amerikanska norr och det latin-amerikanska söder. Men trots dessa skillnader så har Den Nya Världens civilisation konvergerat mot den världskultur som vi idag ser omfatta hela vår jord. Vårt århundrades värld är amerikansk. Caracas i Venezuela, Bogota i Colombia, Calgary i Canada, Sao Paulo i Brasilien, Philadelphia i Pennsylvania eller Minneapolis i Minnesota bär alla huvuddragen för denna nya stadscivilisation. Det är från mina egna erfarenheter från dessa olika delar av Den Nya Världen som jag beskriver denna övergripande västerländska kultur där den gamla världens söner och döttrar har försökt att förverkliga sina drömmar i en ny värld.

Har då dessa drömmar gått i uppfyllelse? Amerika och i första hand USA kom att bli "Den Nya Världen" och den nya experimentverkstad dit miljoner och åter miljoner människor från Europa sökte sig för att förverkliga liv, frihet och lycka. Ur den amerikanska revolutionen 1776 föddes hoppet om en verkligt ny värld utan bojor och med de höga ideal som Tomas Jefferson, Benjamin Franklin och hans samtida hade nedtecknat i den amerikanska självständighetsförklaringen. Det var emellertid en fri värld som erövrade sitt land från ursprungsbefolkningen och som byggde upp sitt välstånd på svarta slavarbetare. Henry David Thoreau och Ralph Waldo Emerson var de två amerikanska filosofer som på artonhundratalet ifrågasatte detta samhälle vars inre konflikter till slut ledde till det amerikanska inbördeskriget mellan nord och syd. Både Thoreau och Emerson förnyade de ursprungliga amerikanska idealen *liv, frihet och lycka*. De betonade också människans individuella ansvar för vår värld och hennes del i naturen som helhet. Thoreau skrev bl a följande visa ord: "*Välsignad är den som aldrig läser en tidning, för han kan se naturen och därigenom Gud*" Denna mer än etthundra år gamla fras karaktäriserar bra "Den Nya Tiden".

På ett århundrade koloniserades en helt ny kontinent av den gamla världens människor. Under detta erövringståg på artonhundratalet utrotades i det närmaste de infödda människorna som redan hade förlorat det land där de hade levt under tusentals år. De ursprungliga amerikanska idealen ersattes allt mer av en kontinuerlig jakt på land och rikedom som kulminerade i den guldrusch som till slut förde människan till "randen av världen" vid Stilla havs kusten i väster. 1849 blev det mytiska årtal när upptäckten av guld fick män från hela det övriga Amerika att överge hus och hem för att i tiotusental bege sig till "Den Gyllene Staten". Kalifornien blev verkligen "Vilda Västern" där de

kvarvarande indianerna snabbt utrotades, våldet härskade och revolverdueller, lynchningar samt hängningar skipade "rättvisa". Det finns många skildringar över denna tid från Mark Twain och västernfilmerna till Steinbecks trettiotal, Kerouacs femtiotal och början av en ny brytningstid. Här vid "randen av världen" så tog människans ständiga resa slut då Kalifornien blev mötespunkt för vår västerländska civilisations vandring åt väster och vår österländska civilisations vandring mot öster. Det fanns ingen ny värld att fly till.

Idag bor fler människor på denna nya kontinent än i det gamla Europa. *"Den Nya Världen"* har i många stycken blivit en avbild av den gamla med ett anglo-germanskt norr och ett latinskt söder där tidigare kulturer nedärvdes. Samtidigt har blandningen mellan vita, svarta, röda och gula samt katoliker, protestanter, judar och buddhister skapat en ny "amerikansk" civilisation med en "amerikansk människa" som sedan har spridit sig tillbaka till den gamla världen. Denna nya civilisation växte fram på en ny kontinent med till synes obegränsade resurser av stora skogar, bördiga slätter, malmer, kol och olja. Allt blev större i Den Nya Världen jämfört med den gamla, träd och ankor, bilar och hus, biffar och äpplen. Det är sant att många immigranter gick under på denna fortsatta resa mot *liv, frihet och lycka* men Den Nya Världen framstod trots detta som de obegränsade möjligheternas land och den amerikanska drömmen växte sig allt starkare.

Det var i Amerikas Förenta Stater som den västerländska industrialismen med en svindlande hastighet utvecklades till dagens konsumtionssamhälle och där ett nytt livsmönster för nittonhundratalets människa tog form. Men det var också detta Amerika som för första och enda gången i mänsklighetens historia använde atomvapen för att utplåna tiotusentals av sina medmänniskor, som förde ett ekologiskt krig med kemiska stridsmedel i Indokina och som i spetsen för Förenta Nationerna i *"Den Nya Världsordningens"* namn nu har bombat det land där vår civilisation en gång föddes "tillbaka till stenåldern". Det är också i samma demokratiska förebild som dödsstraffet åter har börjat att tillämpas och miljontals människor lever på socialvård och ännu fler saknar sjukförsäkring. Även idag är Amerika en spegel av den övriga världen igår och idag med sina goda och onda sidor. "Den Nya Världsordningen" påminner väldigt mycket om den gamla.

Idag ser vi också hur denna amerikanska civilisation har återfötts hos andra världskrigets förlorare, Tyskland och Japan, som har vuxit upp som barn av denna nya värld och som sitt nederlag till trots nu börjar att ta över både den gamla och den nya världen. Men egentligen så är det "The American Way" som gör sitt segertåg även om den har olika nationsflaggor. Denna process är helt naturlig då den amerikanska dominansen över film och television samt den industriella och ekonomiska styrkan har påverkat den västerländska människans allt starkare i likhet med andra världsimperier genom historien. Men aldrig förr har detta haft sådan genomslagskraft som idagens värld med sina snabba kommunikationer. Varför har denna livsstil sådan attraktionskraft även i länder som har legat utanför en sådan direkt påverkan? Är denna amerikanska modell den "enda sanna"? Idag är USA trots det tyska och japanska "undret" världens enda kvarvarande stormakt men också världens enda kvarvarande förebild. Det är USA och den amerikanska livsstilen som styr världen. Frågan är vem som styr USA och vem som formar denna livsstil?

Vår västerländska människa har kontinuerlig formats ur det arv som vår civilisation har burit med sig på sin vandring åt väster. Det är därför den moderna människan har fostrats i den nya världens USA som slutstation på denna resa. När jag beskriver USA med Kalifornien så är detta inte ett "främmande land" utan i högsta grad vårt eget land som påverkar hela vår verklighet. Amerikanare är inte "dom" utan "vi". Att beskriva denna holistiska process som har format vår tids västerländska människa är naturligtvis en omöjlig uppgift även om många författare har försökt att beskriva den amerikanska drömmen och mardrömmen ur olika synvinklar. Vad jag kan tillföra är mina egna erfarenheter från olika delar av denna stora kontinent.

Det vi kallar "amerikanare" är alla ättlingar till människor från hela vår jord och i huvudsak Europa. Pilgrimmerna, Kväkarna, Jefferson och Franklin tillhörde alla de första idealister och sanningssökare som sökte sig från Europa som de både materiellt men framför allt moraliskt ansåg ha degenererat. När civilisationens blomma för första gången planterades på den amerikanska östkusten så var den verkligen början till en ny värld. Men även denna ideella verklighet förändrades och korrumpades av både slavhandel och indiankrig. De emmigranter som under slutet av det förra århundradet och början av detta kom till det förlovade landet var inte bara svältande familjer som behövde land. Många blev "go-getters", dvs människor som erövrade sin nya värld i ordets rätta bemärkelse. I båda fallen så togs detta land från de som redan levde där. Vi ser dagligen filmer om indiankrigen och "Vilda Västern", som verkligen var laglös med den starkes rätt. Denne starke person var först muskler och skjutskicklighet sedan ekonomisk och politisk styrka där personer som Al Capone och J E Hoover kom att symbolisera hela detta spektrum. I denna demokratins förebild kom maffian och en trång maktkrets vilka båda var i liering med en stark polismakt att leva parallellt.

När vi använder oss av det holistiska perspektivet att människor blir vad de mentalt och fysiskt stoppar i sig så kan vi börja urskilja framväxten av denna amerikanska "ras" såväl som att vi själva idag allt mer börjar att bli del av denna. USA utvecklades annorlunda än Europa. Förutom Jeffersons revolutionära ideal så fanns inga politiska, religiösa eller kulturella traditioner utan "The American Way" skapades kontinuerligt av de människor som kom till den nya världen. Den amerikanska människan blev uteslutande köttätare vilket i det gamla Europa hade varit en lyx för de rika. Prärien blev hem för stora boskapshjordar och den amerikanska Cowboy mentalitet som även lever kvar idag. Detta skedde sedan de stora buffelhjordarna liksom de inhemska indianerna hade utrotats på några årtionden. Landet var till för att tillfredsställa den moderna människans aptit. Det var en process som formade amerikanernas kroppar och sinnen där deras sätt att gå och tala, blicken, aggressiviteten, vaksamheten, tuggummituggandet och sköt-dig-själv filosofin blev en naturlig följd. Det sätt som "Västern vanns på" påverkade även människornas uppfattning om den övriga världen som bestod av "cowboys" och "indianer", goda och onda. Men det gav samtidigt öppenheten, pratsamheten och lättheten till kontakter i ett samhälle som ständigt var på väg. Den materialistiska människan formades i USA, på gott och på ont. Åtminstone så har jag lärt mig att känna igen en amerikan var helst i världen jag stöter på honom eller henne även om det under de senaste årens amerikaniseringsprocess har blivit svårare. Denna beskrivning har samma begränsningar som alla generaliseringar men trots att USA

består av människor från så många olika länder där individualismen lovprisas så har det paradoxalt nog blivit en av de mest likriktade nationerna av alla. Från Anchorage i nordväst till Miami i sydost är affärerna, restauranterna, nyheterna och nöjesprogrammen desamma. Detta visar att ordet "ras" inte har med genetiskt ursprung att göra utan även detta är en holistisk och kontinuerlig process där vi formar och formas av den kultur vi är del av.

Trots den ursprungliga idealismen så kom USA att bli "Mammons" hemvist. När man i dagens USA talar om "det gröna samhället" så menar man färgen på dollarsedlarna eller möjligen ett American Express kort. Allt har en prislapp i detta land inklusive vänskap och frihet. Längs gatan till det allmänna häktet i Los Angeles så lyser neonljusen med reklam för snabb borgen. Reno, Las Vegas och Atlantic City har blivit denna penningreligions valfärdsorter där advokater och försäkringsbolag sköter de flesta medmäskliga relationer. Vissa amerikaner är medvetna om denna penningfixering och de negativa effekter det ger men de flesta upptäcker det inte. Under de år som jag bodde i USA så vande jag mig själv vid det massiva flöde av eklam i radio, TV, tidningar, neonljus och på skyltar längs vägen dygnet runt verkligen hjärntvättade mig där jag snart kunde både reklamslogans och melodislingor utantill. Även om man inte aktivt lyssnar på dessa köpbudskap så påverkas varje individ och för att kunna överleva i detta samhälle så lärde jag mig snabbt pengarnas absoluta betydelse där mitt American Express kort i praktiken räddade mitt liv när jag hamnade på sjukhus och där sjukhusets advokat senare spikade upp utmätningsshot på min dörr.

Denna likriktning finns det många mer eller mindre oskyldiga exempel på. Det var först efter återkomsten till Sverige jag upptäckte det komiska att alla biobesökare även här tar med sig stora burkar med popcorn och cola in i biosalongen vilket de sedan kontinuerligt mumsar i sig. Jag upptäckte detta i Sverige därför att det fanns inte här när jag flyttade till Amerika men väl när jag flyttade tillbaka. När jag återvände "over there" och gick för att se "Cape Fear" med min son så kunde jag nu också se alla dessa amerikanare med popcorn och cola vilken jag tidigare var en av. Denna popcorn historia, Mac Donalds hamburgare, jordnötter och flottyrmunskar, reklamfinansierad våldsunderhållning och tävlingsprogram, kreditkort och jeans visar också hur vi själva infiltreras av den livsstil som har skapats på den andra sidan av Atlanten men där vi tyvärr bara får de mest likriktade budskapen. Nu kan väl just popcorn faktiskt vara bättre än sötsaker men vad denna livsstil innebär är en ständig konsumtion av något vare sig det är musik, TV, reklam, popcorn eller tuggummi. Den ungdomsgeneration som växer upp i dagens Sverige liksom i de flesta andra länder på vår jord fostras därför i enlighet med denna amerikanska världsbild där vi klär oss, lyssnar på, ser, äter, och talar som vår förebild. Vi blir allt mer "amerikaner" och del av denna kultur och de värden den står för.

Varför fortsätter då denna utveckling och varför är likriktade hamburgare, kola, popcorn, friterad potatis och ändlösa televisionsserier så populära i USA men nu även i Stockholm, Moskva, Sao Paulo eller Peking ? Och varför diskuteras idag överhuvudtaget inte längre reklam, snabbmat, våldsunderhållning, privatbilism och pornografi utan accepteras som nödvändigt för samhället trots att vi borde inse att denna

utveckling går diametralt motsatt våra krav på hållbar utveckling ? När vi börjar att ställa dessa frågor kan vi också upptäcka det holistiska sammanhang som formar världen och oss själva där vi inom den existerande världsbilden hotar att verkligen bli likriktade robotar som utfordras med skräpmat och skräpkultur.

Om Amerika framstod som möjligheternas land för europeerna så kom Kalifornien att bli drömstaten för den andra vågens amerikanare och därmed vaggan för ytterligare en ny civilisation. I "Guldstaten" försökte människan att söka vidare mot nya dimensioner utöver de geografiska gränser som hon nu hade uppnått. Den moderna flygplansindustrin växte fram på den amerikanska västkusten där vi både lärde oss att trängas på breda motorvägar i städerna som att med Jumbo jets förflytta oss över jord. I Stanford, Berkley, UCLA och Caltech fanns vår tids nobelpristagare och ur en bättre utbildad och välmående ungdomsgeneration växte både droggkultur, proteströrelser, nya tidsfördriv och trender fram. Edwin Hubbles teleskop avslöjade universums födelse. Voyager sändes mot ett okänt mål utanför vårt universum övervakad av NASA:s kontrollrum på JPL i Pasadena. I Lawrens Livermors atomverkstad sökte forskarna både efter den minsta elementar partikel som det kraftfullaste förstörelse vapen.

I Kiseldalen utanför San Francisco påbörjades vår mikrodatorrevolution som samtidigt sådde fröet till ett nytt informationssamhälle. I Stanford låg 24 veckors barn uppradade med slangar till de maskiner som räddade dem till det liv de kom för tidigt till och i samma byggnad fanns de äldre som med hjärt-lung transplantationer hölls kvar i ett liv de var på väg att lämna. Samtidigt skapades en ny livsstil med jeans och hamburgare, Barbiedockor och Frisbee, kreditkort och persondatorer, windsurfing och bubbelpoler, plastikkirurgi och glänsande gym som via Hollywoods filmer och allt fler ändlösa TV-serier förmedlades ut till det världssamhälle som det samtidigt formade.

Under de tre år jag bodde och arbetade i Kalifornien var jag del av denna fascinerande värld av allting gränslösa omåttlighet. Jag kunde åka till Hollywood för att se någon show eller tillbringa en weekend i Las Vegas. På morgonen kunde jag bestämma mig för om jag ville åka ned till Venice Beach och beundra kropparnas paradiset eller istället välja Mountain High med sin preparerade slalombana. Jag arbetade ibland i San Francisco eller San Diego och stannade över helgen i Napa dalen eller Laguna Beach. Om jag trots detta skulle ha svårt att fördriva tiden så fanns det ett fyrtiotal radiokanaler med dygnet runt popmusik och ett trettiotal televisionskanaler som visade nöjesprogram och tävlingar förutom Disneyland, Seaworld, Magic Mountain och Universal Studios.

Jämfört med andra platser i världen inklusive det övriga Nordamerika så framstår Kalifornien för mig som det absoluta materialistiska paradiset. Det finns helt enkelt inget mer att önska då det fria valet har uppnått gränsen för vad människan klarat av. Hur väljer man mellan 72 olika tandkrämstuber eller 5000 restauranter förutom alla snabbmatskedjor? Men det paradoxala är att denna valfrihet också resulterat i en ökande likriktning där skillnaden mellan t ex de trettiotal olika televisions och radiokanalerna är minimala. Men den viktigaste frågan är trots allt om den Kaliforniska människan är lyckligare och mer tillfredsställd än andra människor.

Trots den ökande likriktningen som är karaktäristisk för vårt konsumtionssamhälle och speciellt i det övriga USA, så är det Kalifornien som fortfarande har en dynamisk spännvidd i sökandet efter en djupare och mer meningsfull verklighet. Denna interna variationsrikedom kan exemplifieras av det 75% demokratiska norra Kalifornien med San Fransisco som med amerikanska mått är radikalt och där tunnelbana, spårvagnar och äldre "cablecars" försöker komplettera den ökande privatbilismen samt det 75% republikanska södra Kalifornien som är konsumismens paradiset där både bussar och taxi lyser i sin fånvaro bland nästan 10 miljoner privatbilar som rullar genom Los Angeles. I Kalifornien finns alla raser, nationer, språk och religioner representerade. Mina egna erfarenheter är också att San Fransisco fortfarande representerar nytänkandet vare sig det rör sig om datorer eller livsfrågor medan Los Angeles är en förebild för utvecklingen av vårt stadssamhälle och materialism. I både norr och söder söker man dock fortfarande efter extremer även om de är olika. Även denna generalisering måste modifieras då hela Kalifornien är fyllt av subkulturer från norr till söder.

Kalifornien är även genom sin natur en spegel av hela vår jord. Den sträcker sig från Death Valleys lägsta och Mount Whitney's högsta, i jämförelse med de 50 sammanhängande staterna, extrempunkter. Inom denna höjdskillnad på nästan 5000 meter finns både ständig öken och glaciärer, vulkaner och heta källor samt världens största, högsta och äldsta träd. Den mångfald som fanns i detta paradiset före tiden för guldruschen i det förra århundradet var magnefisk. Denna naturliga variationsrikedom finns också representerad i den drygt hundra åriga civilisation där idag närmare 30 miljoner människor lever i "Den Gyllene Staten". Det är detta som mer än någon annan plats på vår jord gör Kalifornien till "randen av världen" som de ursprungliga indianerna kallade denna ursprungliga Edens Lustgård. Kalifornien kan sägas vara höjdpunkten på både livets evolution på vår jord såväl som slutet på vår civilisations 5000 åriga resa.

Dagens västerländska värld är kalifornisk. Vi går klädda i kaliforniska Lewis jeans och T-shirts. Vi äter på kaliforniska Mac Donalds och Pizza-hut. Vi ser på kaliforniska filmer och TV-serier. Vi kopplar av på kaliforniska vattensängar och i bubbel poler. Vi motionerar på kaliforniska gym och dansar till kalifornisk rock-video. Vi reser på kaliforniska flygplan och arbetar med kaliforniska person datorer. Det är också i detta Kalifornien som vi har upplevt efterkrigstidens alternativa rörelser från, 50-talets vagabonder, sextiotalets flower-power, 70-talets aktivism och 80-talets "New Age". Alla representerar de svårt sökande efter "liv, frihet och lycka" som vi trots denna materiella rikedom inte har funnit.

Vår tids utveckling i Kalifornien har många paralleller med den civilisation som påbörjades femtusen år tidigare på den motsatta sidan av det norra halvklotet och nära den plats där Bibeln placerade Edens lustgård. Uruk, Nineveh, Babylon och Bagdad var de blomstrande kulturella, religiösa och vetenskapliga stadskulturer där samtidigt Tusen och en natts livsbejakande fröjder kunde upplevas. Under 4 000 år av vår 5 000 åriga historia så var Mellersta Östern centrum för vår civilisations utveckling. Där började sumererna att med tegel bygga sina stora städer. Kanaler bevattnade vetefält som plogades av arbetsdjur. Vagnar med hjul började att användas för transporter och sedan i

krigsmakten. Samhället organiserades i olika näringar där läkare, apotekare, lärare, hantverkare och finansmän skapade både service och byråkrati. Handeln utvidgades till fjärran länder samt viktenheter och betalningsmedel fastställdes. Samhällsklasser, despoter och imperier växte upp och de första pyramiderna byggdes för den nya religionen. Vårt skriftspråk föddes och med det både vår första skrivna lag och vår matematik. Tiden och cirkeln delades med 60 i det som idag lever kvar som sekunder och minuter. Genom det skrivna ordet kunde denna världsbild lämnas i arv till kommande generationer där dagens verklighet med jordbruk, städer, samhällsorganisation, lagar, religion och krig utformades i landet mellan Euftrat och Tigris, det som idag är Irak.

Även om vi kanske inte direkt kan se detta så är likheterna mellan den mesopotamska och kaliforniska människan större än skillnaderna. Kalifornien är trots sin tekniska överlägsenhet en modern version av vår första civilisation för femtusen år sedan. Mesopotamiens muromgärdade statsstäder med sina konstbevattnade tempel trädgårdar och vetefält finns idag bland inhägnaderna i Los Angeles många delstäder och i Central Valleys ofantliga odlingar. Templen är annorlunda där prästerna och ståthållarna har ersatts med advokater och finansexperter och slavarna utbytts till mexikanska gästarbetare. Men vi lever och tänker fortfarande på samma sätt, det är bara det att allt går så mycket snabbare.

Mitt första längre utlandsarbete var i Baghdad, Irak och mitt senaste i Los Angeles, Kalifornien. Mellan dessa platser som ligger på motsatt sida av det norra halvklotet så är avståndet 5000 år, vilket var den tid det tog för människan att från de Sumeriska tempelstäderna sprida denna kultur till landet i väster för att sedan ta steget ut i världsrymden. När jag under en av mina vistelser i nuvarande Irak fick tillfälle att vandra på en av de framgrävda mångtusenåriga gatorna i Babylon så gav detta en slags religiös upplevelse som samtidigt väckte mitt intresse för den sumeriska och babylonska kulturen. Men att se dessa kvarvarande ruinhögar av denna en gång så rika kultur som blomstrade vid samma tidpunkt som Europa levde på stenåldersnivå gav en känsla av litenhet och ödmjukhet för det transienta i vår materiella värld. Det är också ett ödesmättat tecken att vår västerländska civilisation nu har fullbordat cirkeln genom att ödelägga dagens Irak och det land där denna civilisation en gång föddes samt där Bibeln placerade Edens Lustgård. Detta genom historien så krigshärjade "paradis" ger ett sorgkamt vittnesmål om människans ständiga kamp mot sig själv. Jag tror det är en grundförutsättning att kunna se detta holistiska historiska perspektiv på det som har format vår västerländska civilisation sedan vi enligt Bibelns myt fördrevs från Paradiset. Både Kristendomen och Islam är en fortsatt utveckling av de babylonska gudar som så småningom blev judarnas enda och allsmäktiga Gud. Vår religion, jordbruk, laga, skrivkonst och undervisning föddes i Mesopotamien. På samma sätt har våra städer, krigets brutalitet och man-kvinna förhållandet r sina rötter i Mellan Österns torra landskap. Först efter denna insikt kan vi förstå den värld vi lever i och hur dagens livsmönster har präglats av historien.

Vår västerländska civilisations utveckling kan ses som en 5000 årig upptäckttresa åt väster sedan dess födsel mellan floderna Euftrat och Tigris i Mesopotamien. Vår kultur

och samhälle är präglad av denna mångtusenåriga process där både vårt sätt att tänka och vår världsbild egentligen tillhör våra förfäder. För att förstå vår nuvarande civilisation så måste vi kunna förnimma denna historiska process som styr vår livssyn. Människan har fortsatt att söka efter sin förlorade lustgård som vi idag har placerat i Kaliforniens materiella överflöd och pulserande free-ways. Men i samma Kalifornien har också efterkrigstidens alternativa rörelser vuxit fram som ifrågasatt både vår västerländska livssyn och den ensidiga materialism som den har fört med sig. Har människan själv förändrats och hur har vår jord påverkats av den utveckling som ändå bara är ett ögonblick i den kosmiska tidräkningen ? Har människan " där världen slutar" återfunnit sitt förlorade paradiset med livets träd och sin frihet och lycka ? Vad är liv, frihet och lycka ?

* *

"Det enda vi säkert kan säga om vädret är att det snart kommer att ändra sig"

Vilken är vår "gemensamma framtid"? Detta begrepp liksom "hållbar utveckling" återkommer ofta i våra ledare och opinionsbildares vokabulär men vad innebär detta? Vid ingången av nittio-talet publicerade de fyra stora amerikanska tidskrifterna, National Geographic, Life, Scientific American och Time magazine alla tema nummer och vår jords framtid. Det var en mörk bild av en civilisation som hotade att ödelägga sig själv i växthusgaser, ozonhål, försuring, överbefolkning, kemiska gifter, aids och atomsopor. Egentligen var dessa varningar inget nytt utan bara ekon av samma rop på hjälp som initierades av Rachel Carsons bok "Tyst Vår" på sextio-talet. Denna nya medvetenhet för vår gemensamma jord kulminerade under sjuttio-talets miljö och energikris-diskussion dokumenterad i Barry Comoners "The Closing Circle", Romklubbens "Tillväxtens Gränser", Ward och Dubos "Only one Earth", Frank Grahams "Since Silent Spring" och vår egen svenska kärnkraftsdebatt där Hannes Alfven, Per Kågesson, Tor Ragnar Gerholm och Nils-Erik Landell skissade våra alternativ till framtiden. Alla dessa böcker hade sina idéer för hur miljökrisen skulle lösas. Vad tidskrifterna nu var ense om, var att den delikata balans som under miljarder år successivt skapat allt liv på jorden inte kan kontrolleras däremot rubbas av människan. Vad man inte var ense om var vad som skulle hända, och det man inte ens ville antyda var det som borde göras.

I tidskriften "Kommentar" fanns det 1973 en artikel om "Kapitalismens energikris". Den hade sin tids brister i den extrapolerande analys av statistik och generaliserande terminologi som då användes. Men trots detta innehöll den följande intressanta slutsatser: *"När det gäller den industriella utvecklingen och användningen av råvaror sätter naturen vissa gränser som man oberoende av ekonomiskt system måste ta hänsyn till. Dessa begränsningar kan i stort delas upp i:*

- 1 *De ekologiska begränsningarna, dvs naturens tolerans gentemot miljöförstöring och andra ingrepp i det ekologiska kretsloppet.*
- 2 *Naturtillgångarnas absoluta kvantitativa begränsningar, dvs att en viss råvara endast finns i en begränsad mängd. Dessa två begränsningar samverkar ofta när det gäller förbrukningen av en viss råvara. Resursuttag och miljöförstöring är inbördes beroende av varandra. Vi kan därför anta att för en del råvarutillgångar kommer de ekologiskabegränsningarna, inte de totala reserverna, att begränsa det maximala uttaget. Som exempel kan nämnas att förbränningen av jordens koltillgångar begränsas av ekologins tolerans mot utsläpp av koldioxid och svaveldioxid.*
- 3 *Vidare finns ekonomiska och teknologiska begränsningar. Dessa medför att man på grund av bristande tekniska kunskaper eller brist på kapital inte kan exploatera tillgångar som man vet existerar. Det är dessa två faktorer som gör det svårt att exakt uppskatta tillgångarna. Vi kan alltså slå fast att tillgången på en råvara inte är ett absolut begrepp. Av detta kan man dock inte dra slutsatsen att jordens resurser är outhärliga genom att teknologin hela tiden utvecklas så att det blir möjligt att lösa dessa problem. Man bortser nämligen då från att endast en liten del av jordens befolkning har tillgång till denna teknologi och kapital som skulle kunna möjliggöra en sådan lösning. Så förbrukar t ex en amerikan idag femtiofem gånger mer energi än en indier. Till den som hävdar att jordens resurser är outhärliga kan man ställa följande*

fråga: skulle jordens samlade resurser under en längre tidsperiod kunna tillfredsställa jordensbefolkning med en råvaruförbrukning av samma storleksordning som i Västeuropa eller Nordamerika ?"

Denna beskrivning av det ömsesidiga samspelet mellan ekonomi, teknik, levnadsstandard, befolkningstillväxt och moder jord är lika giltig idag. Trots att jag själv hade skrivit artikeln för nästan tjugo år sedan så hade jag glömt de sannolika risker som den varnade för:

"Samtidigt som sannolikheten för en oljekatastrof ökar kommer omfattningen av en sådan katastrof också att öka p g a de allt större tanktonnagen".

" Det kol som i miljoner år undanhållits biosfären tillföres nu mycket snabbt det ekologiska kretsloppet. En ökad halt av koldioxid i atmosfären medför också en minskning av värmeutstrålningen från jorden med en ökande medeltemperatur som följd".

"De absolut viktigaste problemen när det gäller utbyggande av atomkraften är säkerhets och miljöriskerna. Ett reaktorhaveri med utsläpp av plutonium och strontium skulle innebära en katastrof".

Slutligen redovisade artikeln västvärldens beroende av olja från det politiskt instabila Mellersta Östern och att om denna oljeförbrukning hotas så skulle västvärlden med USA i spetsen som så många gånger tidigare intervensera ekonomiskt, politiskt och militärt för att skydda dessa intressen. I ett par andra nummer av Kommentrar skrev jag 1972:

"Den långvariga utländska dominansen av oljeländernas resurser har medverkat till att förstärka reaktionära regimer. Oljeinkomsterna har givet den styrande eliten möjlighet att bygga upp en stark armé och en effektiv polismakt för att trygga sitt fortsatta maktinnehav...Det kraftigt ökade importbehovet av olja i USA, Västeuropa och Japan kommer att medföra att dessa länder med alla tillgängliga medel försöker skaffa sig garantier för ett oinskränkt flöde av olja."

Sedan artiklarna skrevs så har vi haft två kärnkraftsolyckor, otaliga oljeutsläpp, flera blodiga krig i Mellan Östern, men framförallt nya tecken på en analkande global miljökatastrof. Detta sägs inte för att bevisa att artikeln hade rätt utan att visa det självklara i denna utveckling och att både våra makthavare och vi själva sedan länge borde ha varit medvetna om den. Både Sverige och Kalifornien har gått i spetsen för hårdare miljökrav vilka också har genomförts. Det svenska blandsamhället med både en stark kollektiv sektor och en omfattande inhemsk industri har möjliggjort kraftfulla åtgärder mot en renare miljö med fjärrvärme och kollektivtrafik. I Kalifornien har detta istället åstadkommit till viss del med en hårdare lagstiftning och ekonomisk styrning där kärnkraften har ersatts av alternativa energiformer. Kalifornien har t.ex den absoluta största delen av världens installerade sol- och vind kraftverk. I båda fallen har nedsmutsningen bromsats upp men ej ändrat riktning därför att konsumtionen samtidigt har ökat då p.g.a att det grundläggande mönster för vår civilisation inte har ifrågasatts.

Vad är de långsiktiga effekterna? Idag ser vi bara toppen på ett isberg. Både Kalifornien och Sverige sitter på en tidsinställd bomb där exploateringen av miljön på den amerikanska västkusten hotas att göra slut på färskvattnet samtidigt som den ökande privat-

bilismen snart lamslår samhället samt gör luften hälsofarlig större delen av året. I Sverige vet vi inte vad som kommer att hända om och när vi stänger av kärnkraften och vad vi ska göra med atomsoporna. Dessutom har både Sverige och Kalifornien blivit varseblivna av de globala effekterna av all miljöpåverkan. Sverige har drabbats hårt av surt regn, ett nedsmutsat Bottenhav och radioaktivt nedfall beroende på andra länders aktiviteter. Kaliforniens soliga och ökenlika klimat drabbas hårt av den temperaturhöjning som följer i växthuseffektens spår samt ozon-hålets cancer-framkallande strålning.

Civilisationens framväxt i Europa och USA medförde en kraftig avverkning av skogarna där stora ytor omvandlades till städer och åkrar. Det senaste århundradets kolonisation av USA var en stor åderlåtning på vår jords gröna lunga, men gav samtidigt Amerika den rikedom som byggde den nya världen. Denna process fortsätter nu i Afrika, Asien och Sydamerika som ett led i vår civilisations expansion. Råvaror från stora järngruvor i Brasilien, tenngruvor i Malaysia eller oljekällor i Saudi Arabien försörjer vårt västerländska konsumtions samhälle med bränsle för dess fortsatta framväxt. I världsnaturfondens tidskrift WWF Eko Nr 1 (91) skriver man att regnskogarna på Borneo nu slaktas i allt snabbare takt än någon annan stans på vår jord och för japanska företags räkning. Både ekonomi och miljö är gemensam för alla och påverkas av hela vår mänskliga kultur oberoende av nationell eller geografisk hemvist. Idag har vi även en gemensam mental miljö där mänsklighetens mål och drömmar fyller televisionskanalerna. Detta innebär att om vi kräver fler Barbie dockor och mikrovågsugnar i Europa så kommer människorna i Brasilien eller Korea också att göra det.

Idag är vi i vår västerländska materiella välfärd oroade över våra ekonomiska problem som kanske kommer att tvinga oss att minska vår s.k. levnadsstandard. De frågor vi borde ställa oss är emellertid betydligt större: Är vår västerländska urbana livsform lämplig för jordens 4/5 icke "utvecklade" mänsklighet? Kan den erbjuda de 5 miljarder människor som snart är 10 en meningsfull och ekologisk riktig verklighet? Men om den inte är önskvärd, varför sker den då?

Den nuvarande världsordningen bygger på att vår västerländska civilisation idag konsumerar den allra största delen av jordens resurser och således även gör den största skadan. Enbart USA svarar för 1/3 av jordens råvaru konsumtion och utsläpp men bara 5 % av dess människor. Planhushållningen i den kommunistiska världen har inte heller kunnat lösa problemen utan tvärtom förorsakat mycket stora miljöskador både lokalt och globalt. Ekologin har inga politiska preferenser. Men vad som är säkert är att hela den övriga världen skulle komma upp ens i närheten av västvärldens konsumtionstakt så skulle vår civilisation helt enkelt drunkna i en ny syndaflod, endera i sitt eget avfall, av växthuseffektens förhöjda vatten nivå eller i en ny istid om inte råvarorna dessförinnan har tagit slut. Att vår atmosfär och världshav påverkas av alla dessa utsläpp är naturligtvis en självklarhet. Vårt ekosystem med alla sina miljoner arter som har utvecklats i ett ömsesidigt samspel under miljarder år är påverkbar och likt alla andra reglersystem så kan det hamna i obalans av relativt små störningar. Då de utsläpp som människan bär skulden till successivt ackumuleras i naturen så vet vi idag inte konsekvenserna av det som vi har gjort under hela detta århundrade.

"Det enda vi kan säga om vädret är att det kommer att ändras, men inte hur"

Vi ser idag att allt fler människor som har tillgång till fakta varnar för vår kommande "syndaflod och påpekar de samband som finns mellan vår livsstil och denna utveckling. Den 16 juni 1972 gjordes följande deklaration på FN:s miljövard konferens i Stockholm: *"Människans kapacitet att transformera sin miljö kan om den används förståndigt ge alla människor fördelarna med utveckling och möjligheterna till ökad livskvalitet. Felaktigt eller onödigt använd kan samma kraft göra ouppskattbar skada på människor och den mänskliga miljön. Vi ser runt oss allt fler bevis av många människo skapade skador i olika delar av världen, skadliga nivåer av nedsmutsning i vatten, luft, jord och levande varelser. Stora och oönskade störningar på den ekologiska balansen i biosfären och förstöring av oersättliga resurser"*

Inför FN:s miljö konferens i Rio de Janeiro 20 år senare skrev generalsekreteraren Maurice F Strong: *"Utvecklingsmodellen som har skapat den livsstil som vi har i den industrialiserade världen och en favoriserad minoritet i utvecklingsländerna är helt enkelt inte hållbar. 1992 års konferens kommer starkt att fokusera på de förändringar vi måste göra i vårt ekonomiska beteende för att garantera en globalt säker miljö. Vad som behövs är ingenting mindre än en andra ekologisk revolution"*

För att kunna förändra vårt beteende så måste vi förändra vårt tänkande och våra värderingar. Detta innefattar vad som är "rätt" och "fel" men framförallt vårt förhållande till andra människor och andra livsformer där vi upptäcker att vi är alla ömsesidigt beroende av varandra.

Den värld vi lever i idag går istället emot en ökad polarisering vilket vi ser dagliga bevis för i massmedia. Orsaken är helt enkelt att vår västerländska modell ej kan ge hela världens befolkning samma materiella levnadsstandard som idag existerar i Europa och Nordamerika. Trots detta fortsätter den rika världen att utöka sin materiella rikedom och konsumtion samtidigt som den med sin överlägsna ekonomi och vapenmakt försöker kontrollera och "hjälpa" den fattiga världen. På samma sätt fortsätter vår civilisation att med teknik och vetenskap försöka kontrollera och "hjälpa" naturen genom gödningsmedel, gifter och genmanipulation. Vi ser emellertid att denna utveckling ger oss fler internationella konflikter, att miljöpåverkan och arbetsintensiv industri flyttas till den tredje världen, att skogarna skövlas ytterligare, att fler olje- och kärnkraftsolyckor hotar och att vi fortsätter vår kräftgång mot den annalkande miljökatastrofen.

Ett alternativ är att se oss själva som offer för denna utveckling som vi inte kan påverka. Men vem är det då som styr den ? Vad är målet för utvecklingen och är det ett mål som vi alla står bakom ? Det kan knappast vara vår ras utplåning !

Det andra alternativet är att vi tror på vår "västerländska" ras överlägsenhet och helt krasst reservera jordens resurser för ett fåtal utvalda. Vi säger samtidigt att de svältande i den tredje världen och våra egna missanpassade har sig själva att skylla på sin egen oförmåga. Ur detta följer den starkes super fascistiska modell där vi försöker styra allt och alla efter vår allsmäktiga moral och lag. Vem skulle i så fall fastställa denna

universella lag ? Vilka ska vara de utvalda och vad ska upprätthålla laglydnaden ? Och hur får vi naturen själv att följa denna lag ?

Det tredje alternativet är att vi ser oss själva som del i en gemensam framtid för alla människor och allt annat levande som vi är individuellt och kollektivt ansvariga för. Detta innebär att vi måste vara reda att förändra vår egen livsstil och bidra till en utjämning av den materiella levnadsstandarden över hela vår jord. Jag tror själv att detta alternativ är det enda som möjliggör människornas fortsatta existens på vår planet. Den är emellertid den svåraste då den innebär att vi ifrågasätter oss själva som den "rätta" människan. Samtidigt är detta den lättaste då denna förändring kommer att gå "av sig själv" när vi väl har ändrat våra värderingar. Den förutsätter också att varje individ själv blir övertygad om det nödvändiga i denna radikala omvandling. Att en sådan förändring skulle kunna styras med direktiv uppifrån visar vår historia och nu senaste den nmisslyckade planhushållningen i Östeuropa att det inte är möjligt. Det är istället en vision om den sanna civilisationen med den goda människan som kan uppleva universums och livets naturliga skönhet.

Vi har under flera århundraden förutsatt att vår västerländska livsstil var överlägsen i kraft av sina tekniska framgångar. Ur detta föddes kolonialismen och rasförtryck. Men innan vi försöker övertyga resten av världen om vår förträfflighet så måste vi ställa oss flera frågor. Är dessa värderingar och är denna livsstil överlägsen och i vilket avseende ? Gör den människor fysiskt och psykiskt friskare ? Ger den ett sundare och ett lyckligare liv ? Är den ekologisk riktig?

Under den senaste Kuwait-konflikten i Mellersta Östern besökte jag Iran som i våra västerländska massmedia tidigare framställt som t o m mer barbarisk än Irak. Detta är också förståeligt då både den gisslan och deras familjer som togs av Iran och Irak måste ha upplevt en fruktansvärd mental terror. Är då arabvärlden och islam "fel" och är araberna "onda" vilket har varit dagens budskap i massmedia och film. Under mina vistelser i arabstaterna och nu senast i Iran och därefter i Indien så har jag upplevt en helt annan världsbild med ett rent förakt mot den västerländska kulturen i allmänhet och mot USA i synnerhet. Denna andra världsbild ser vårt västerländska övergödda samhälle med alkoholmissbruk, narkotika, kriminalitet, pornografi och lottospel som en ogudaktig och degenererad kultur jämfört med sin egen. Visst är Iran i västerländska ögon tråkigt men samtidigt kunde jag utan risk för liv och lem vandra upp på bergen bakom Teheran och efter mörkrets inbrott ta mig ned igen och med hjälp av vänliga Iranier hitta tillbaka till hotellet. På gatorna fanns varken knarklangare, prostituerade eller berusade vilket inte beror på enbart de hårds straffen utan är en del av kulturen.

Vad är rätt eller fel ? Jag vill själv som västerlänning inte leva i den arabiska hårt styrda världsbilden eller det indiska kastsystemet men samtidigt måste jag erkänna att deras ifrågasättande av vår västerländska kultur som den "sanna" civilisationen har ett berättigande och stimulerar till eftertanke. Samtidigt inlemmas emellertid dessa länder i den kultur och livsstil som de kritiserar. Detta kommer att fortsätta att ge oss diktatorer som Saddam Hussein och Pinochet samt ofantligt rika oljekungar som i Kuwait och

Brunei. Men det största konsekvensen av denna utveckling är att hela jordens befolkning, inklusive den tredje världen och de tidigare kommunistländerna, kommer att kräva samma materialistiska överflöd som västvärlden om vi inte själva ifrågasätter detta samhälle. Tvärtom marknadsför vi denna enkla världsbild av sex, våld och drogmisbruk även om vi har finare namn på detta, *utveckling*. Med detta så följer också de "sjukdomar" som följer med vårt moderna samhälle. För att använda ett välkänt ordspråk så gräver vi vår egen grav.

De österländska religionerna Hinduism och Islam i likhet med vår egen ursprungliga kristendom bannlyser stöld, dryckenskap, otrohet och alla former av materialistiskt överflöd. Denna moraluppfattning lever fortfarande kvar i större utsträckning i den österländska världen än i vår västerländska kultur där nu Mammon härskar även om vi kanske inte vill erkänna det. Vi satsar gärna på spekulation och spel, vi tycker alkoholpriserna är för höga, vi anser att pornografi tillhör tryckfriheten och vi vill ha mer underhållning och fler billiga prylar. Detta har varit uppfattningen hos de flesta som tillhör efterkrigsgenerationen inklusive mig själv. Religionens måttfulla effekt har helt försvunnit i vårt västerländska samhälle. Vi vill ha mer av allt och till en lägre kostnad. Denna process sker även i de övriga staterna i den tredje världen. Det är en tidsfråga innan våra traditionella religioner är helt döda om denna utveckling fortsätter. Kommunismen har redan avlidit och den demokratiska socialismen minskar i hela Västeuropa, speciellt bland de unga och i USA har den aldrig funnits. I Östeuropa ser vi idag miljoner av människor jubla över sin nyvunna personliga frihet och samtidigt kräva ett ökat materiellt välstånd och i den tredje världen mäts också lyckan i antal televisionsapparater och bilar. På samma sätt ser vi i Sverige en privatiserad och nykonservativ rörelse där den enkelspåriga materialismen snarare verkar att tillta än avta.

Är religionernas och ideologiernas död ett bevis på vårt penningstyrda konsumtion samhälles seger över all form av politiska eller själsliga ideal. Min egen slutsats är både ja och nej. Vår bibel påpekar att den breda vägen är lättare än den smala men därför inte leder till någon beständig lycka. Detta gör inte heller den smala vägen av sig själv. Både religiös och politisk idealism korrumpas oberoende av hur teoretiskt riktig den är om den förlorar kontakten med människorna och när man tar patent på sanningen. Både kommunismen och religionerna har också i realiteten varit auktoritära och toppstyrda. Inget sådant system kan överleva även om det äger en utopisk riktighet då det tar ifrån människorna deras ansvar. Den kommunistiska centralstyrningen har visat att den ej ger ett bättre samhälle. Tvärtom har den skapat både miljöförstöring och ofrihet. Men lika lite kan ett likriktat konsumtionssamhälle som nu har vuxit fram i västvärlden överleva då detta också tar ifrån människorna deras ansvar. Att centralstyrning ersätts med globala storfördrag ger i sig självt varken mer demokrati eller mindre miljöförstöring då målet för utvecklingen i båda fallen är detsamma.

Jag var i Kina veckorna innan massakern på Himmelska Fridens torg 1989. Det var en fascinerande värld med människor överallt, gående eller på cykel. De var enkelt klädda med välmående människor som tillsammans med vattenbufflarna skötte sina risfält. De unga kineser jag träffade drömde alla om vår fria och rika materialism. Min egen fundering var vad som skulle hända om Kinas en miljard människor skulle övergå till

vår värld med bilar och obegränsad urbanisering. Skulle detta bli ett nytt och ännu fattigare Indien där människor idag föds, lever och dör på stadens gator ? Detta är inte ett stöd för likriktade diktaturer, tvärtom, men det är ett ifrågasättande av vår egen västerländska värld och ett konstaterande av det orealistiska att tro denna är en lösning för den tredje världen. Kina behöver demokrati men inte konsumism och urbanisering. Afrika behöver mat men inte chips och coca-cola.

Hamburger kulturen och stora biffar är utmärkande för den amerikanska livsformen som har skapat ett mycket stort övervikts och hälso problem i USA vilket alla kan se som har besökt USA. En amerikan konsumerar 112 kg kött per år jämfört med en japan som konsumerar en tredjedel av detta. Nu har däremot japanerna upptäckt att de förändrade matvanorna bland de unga från fisk och grönsaker till hamburgare och pommes frites börjar att ge övervikts problem också för japanska ungdomar. I Kina är köttproduktionen 24 kg per person och år och i Indien bara 2 kg percapita både på grund av fattigdomen men främst p.g.a religion och matkultur. Om 1 miljard indier och ytterligare en miljard kineser skulle ha samma köttkonsumtion som i USA skulle detta innebära en årlig kött produktion av mer än 200 miljarder kg vilket motsvarar flera miljarder biffkor, svin och höns. Vi kan snabbt se det orimliga i detta men den viktiska insikten är att ifrågasätta både det lämpliga för oss själva och det moraliskt riktiga att spärra in levande djur i köttfabriker.

Jag vet av egen erfarenhet att det materiella överflöd som i alla dess former finns i det soliga Kalifornien inte ger varken en bättre värld eller en lyckligare människa. Istället har jag där sett mer våld och otillfredsställelse hos människorna trots sitt materiella paradiset jämfört med den spontana glädje jag har upplevt bland Brasiliens och Perus fattiga. Fattigdom ger i sig själv naturligtvis knappast lycka men det verkar som om människans otillfredsställelse ökar med materiell levnadsstandard. Det verkar också som att människans "mänsklighet" minskar med levnadsstandard. Ju mer utvecklat samhället har blivit ju svårare verkar det vara för oss att få kontakt med vår gemensamma kärna av mänsklighet och oss själva. De goda och genuina människor som visat vänlighet och harmoni har i allmänhet inte funnits i den rika världen.

Abraham Maslows är vår tids mest omtalade beteende forskare inom området motivation och människans behov. Han beskriver varje individ och samhällets utveckling som en vandring uppför en trappa. När vi uppnått ett steg så övergår vår tillfälliga "lycka" i ett förnyat rastlöst sökande efter "mer". Det är denna otillfredsställelse som nu tvingar människorna att endera bli ytliga robotar som dränker sina besvikelser i missbruk av olika slag och därigenom "försvara" sin själ genom att stänga den verkliga världen ute eller att försöka träffa en djupare mening i tillvaron där vi vågar att möta oss själva och vår verklighet. Men guld och rikedom ger lika lite som fler hamburgare och televisionskanaler, lycka och tillfredsställelse. Livskvalitet är något annat än materiell levnadsstandard. Denna universella sanning har återupprepats genom mänsklighetens historia av våra religioner såväl som av Maslow själv, men det verkar som var och en av oss måste erfara detta. Det är bara det att när vi gör det, så förstör vi vår egen miljö och våra barns framtid.

Vi ser allt fler tecken på obalansen i världen. Jag har bott i två av världens mest nedsmutsade städer Los Angeles och Sao Paulo. Några timmars bilresa därifrån ligger världens två vackraste städer, Rio de Janeiro och San Francisco. I dessa två paradiser har av någon anledning både narkotika kulturen och gaykulturen koncentrerats såväl som sökandet efter en djupare mening. I båda dessa världar har våldet ökat med flera mord och självmord om dagen. Aids har blivit en av de vanligaste dödsorsakerna tillsammans med bilolyckor och cancer. Allt fler drabbas av diabetes och Alzheimers sjukdom förutom de effekter som narkotika missbruket drar med sig och som nu även innefattar kokainmissbruk inom medelklassen och crack bland de studerande. Efter att ha upplevt detta på två platser i vår värld som har de främsta förutsättningarna, både när det gäller resurser, klimat och natur, att återskapa "Edens Lustgård" så måste jag naturligtvis ifrågasätta hela vårt nuvarande system. Om inte vår västerländska civilisation har lyckats bättre att finna lyckan på den amerikanska kontinenten trots det "Paradis" som väntade, hur ska samma civilisation kunna finna lyckan åt andra ?

Dagens Industri skrev i sin specialbilaga om "Det Nya Europa" den 6 oktober 1990 att EG kommer att göra en stor miljöoffensiv och öka nuvarande 0,01 % av sin budget till 1 % av BNP. Idag läser vi att EG i den ekonomiska krisens fotspår är beredd att "decentralisera" miljöfrågorna. Detta är alltså vad vi är beredda att satsa på vår framtid vilket ska jämföras med insatserna under kriget med Irak. Illustrerad vetenskap skrev i nr 1, 1991, att de kända oljereserverna är slut om 50 år och att USA's resurser är slut om 25 år samt att nio av tio provborrningar slutar utan resultat. Ändå ökar privatbilismen flygtrafiken och oljekonsumtionen. Hälften av oljan finns i Mellersta Östern och detta är naturligtvis orsaken till allas intresse av dessa länder, speciellt USA. Det tjugonde århundradet har varit den "svarta" civilisationen där oljan har försörjt vår konsumism. Om nu vår civilisation är beredd till sådana insatser och uppoffringar som under vårt århundrades båda världskrig eller vid uppslutningen mot Irak borde vi då inte också kunna samla oss till en betydligt mindre uppoffrande insats för att rädda vårt ekosystem och därmed oss själva?

Vår jord är ett integrerat system som har vuxit fram under miljarder år där människan på ett par generationer väsentligt har förändrat den natur som möjliggjort hennes existens. Vad vi nu ser är att denna natur börjar reagera på människans manipulation. I likhet med den komplicerade process som successivt skapat vår levande och balanserade jord så försökte naturen att återskapa den balans som människan stört. Tidskriften Life konstaterade att frågan inte var om jorden skall överleva eller inte utan om människan skall överleva eller ej.

Trettio år efter Rachael Carsons "Tyst vår" kan vi inte hävda att vi inte vet. Hon skriver 1962: *"Vi står just nu vid en punkt där två vägar grenar ut sig från varandra.....Den väg vi redan länge har färdats på är bedrägligt lätt framkomlig, en jämn autostrada längs vilken vi färdas fram med fantastisk hastighet - men vid dess slut väntar katastrofen. Den andra vägen - den "mindre trafikerade" - erbjuder oss vår sista, vår enda chans att nå garantier för att vår jord bevaras och får leva vidare. Valet är sist och slutligen vårt eget".*

Trots Rachael Carsons bok fortsatte DDT användningen av FN-WHO och USA förgiftade hela Vietnam med 2-4-5 T. I båda fallen förlorades krigen mot Malaria och FNL, men giftet finns kvar. Och i båda fallen tog vi själva dessa beslut genom våra valda makthavare.

Det är nu 20 år sedan FN hade sin miljökonferens i Stockholm 1972 och dåtidens frågor finns mycket bra dokumenterade i boken "Only One Earth - the care and maintenance of a small planet" av Barbara Ward och René Dubos, utgiven samma år. Denna bok kom i sin tur 10 år efter Rachael Carsons "Tyst Vår". Inför Rio de Janeiro konferensen 1992 publicerade The World Watch Institute boken "State of the World - Report on progress towards a sustainable society" Dessa två böcker har många likheter både i analys och slutsatser men säger även i princip samma sak som "Tyst Vår". Vad har då hänt under denna trettioåriga mansålder sedan Rachel Carsson? Varför har vi inte lyckats att vända den alarmerande utveckling som många varnade för redan på sextiotalet. I världsnaturfondens tidskrift WWF Eko Nr 1 (91) sägs att år 2 000 kan en femtedel av jordens alla växtarter vara utrotade eller stå inför allvarligt utrotningshot. Man påpekar att en liten obalans påverkad av växthuseffekten kan medföra att en stor mängd arter för alltid slås ut. Den "tysta våren" hotar att bli "en tyst öken".

Michael J Novacek som ansvarar för American Museum of Natural History säger följande: " *Mänsklig aktivitet kan förorsaka utplåning av mer än en fjärdedel av alla arter före mitten av nästa århundrade. Den katastrof som kan komma med denna förlust är svår att föreställa sig. Biologiska arter är inte bara element som existerar för vår vetenskapliga nyfikenhet eller naturkänsla. Varje art är sammankopplad med andra arter och utgör tillsammans de miljoner trådar som är jordens biosfär. Vi har knappt börjat att sätta namn på levande varelser och ännu mindre förstått deras ömsesidiga beroende. Vår jords ekosystem har utvecklats över tusentals och t.o.m. miljoner år, ändå så förstör vi vitala delar av detta system på några tiotal år.*"

Vad Lester R Brown i Worldwatch institute påpekar är: " *Vår planets hälsa har farligt försämrats under dessa tjugo år sedan Stockholm*". Hans slutsats av detta misslyckande är att vi behöver en "ekologisk revolution" som ifrågasätter hela vårt nuvarande ekonomiska och sociala system: " *Den ekologiska revolutionen kommer att bestämmas av om den kan förändra världens ekonomi till en ekologisk varaktig utveckling, en som leder till större ekonomisk säkerhet, hälsosammare livs-stil och en världsomspännande förbättring av mänskliga villkor. Många ser ännu inte behovet av en sådan ekonomisk och social transformation. De ser jordens försämrade fysiska kondition som en bagatell som kan åtgärdas med politiska åtgärder. Men 20 års försök har misslyckats att hejda den ekologiska degraderingen*"

Lester Brown kommer till samma slutsats som allt fler människor och som fanns i naturmänniskans världsbild: " *Den ekologiska revolutionen är resultatet av att vi åter igen ser oss själva som en del av naturen istället för skild ifrån den*". Vi kan inte göra detta detta samtidigt som vi bygger allt större städer och predikar en gemensam världsmarknad beroende av stordrift och transporter.

Vårt ekonomiska system bygger på ständig tillväxt och utnyttjande av råvaror och mänskliga resurser. Vad Ward och Dubos skrev 1972 och vad Lester Brown säger 1992 är för att kunna skapa en gemensam framtid för alla på vår jord så behöver vi revolutionera vårt nuvarande sätt att leva men först och främst tänka. Hur gör vi det? Hur kan vi först bli medvetna om det som håller på att ske och sedan starta den mödosamma process som behövs för att ändra kurs.

Det är sant att vi idag kan se en mycket större acceptans för ett ekologiskt tänkande och samhörighet med utvecklingsländerna. Brundtland kommissionen, de två internationella konferenser om miljö och hälsa som har hållits i min egen hemstad Sundsvall är mycket positiva tecken. Många industrier tar ett större ansvar för miljön och den aningslöshet som präglade de expansiva efterkrigs åren är förbi. Men den gamla världsbilden som bygger på en ökad konsumism existerar fortfarande och så länge vi inte förändrar denna så fortsätter utvecklingen i samma bana. Vår tillväxt som är som bäst under krigstillstånd är i övrigt allt mer inriktad på att ta hand om de dåliga konsekvenserna av det den tidigare tillväxten har åstadkommit. Hur orimligt det än låter så är vår civilisation inriktad mot att producera och konsumera mer oberoende av vad detta är. Detta har till och med i reklamens budskap blivit vår tids religion och de tio budord som varje sekund pressas in i våra medvetanden.

Egentligen så borde vi alla vara medveten om vår hotande ekologiska katastrof och också dess samband med vår nuvarande tillväxtekonomi. Att vi inte kan fortsätta en exponentiell utveckling är självklart. Redan 1972 skrev Ward och Dubos i liknande termer som Rom klubbens "Tillväxtens gränser": *"För att det finns mycket vi ännu inte förstår, så finns det fundamentala fakta som vi vet. Framförallt vet vi att det finns gränser som det naturliga systemet kan tåla, begränsningar till den nivå av giftiga substanser som den mänskliga kroppen kan tåla, begränsningar för storleken av de manipulationer som människan kan göra på den naturliga balansen utan att förorsaka systemets sammanbrott, gränser för den psykiska chock som människan och samhällen kan absorbera från en otyglad accelererad social förändring- eller social degradering."*

De som sysslat med reglersystem och stabilitetsberäkningar vet att dessa inte är linjära. Dessutom har de flesta reglersystem en inneboende tröghet. När vi närmar oss punkten för instabilitet så accelereras denna process mycket snabbt, även om vi försöker avbryta förloppet, innan det helt bryter samman. Vilka konsekvenser detta skulle ge kan vi inte ens gissa.

Finns det då någon ny samhällsform som kan ge en harmonisk samhällsutveckling i hela vår värld i harmoni med allt liv på Moder jord? John Seymour och Herbert Girardet har i sin bok "Program för en grön planet" utgått från hur vi med kända metoder kan återskapa ett balanserat samhälle. Hela detta program innebär att människan anpassar sig till naturen istället för att försöka kontrollera och våldföra sig på den. Jag är själv tekniker och förespråkar inte en avveckling av tekniken, tvärtom ser jag att efterkrigstidens utveckling har skapat en renare och mindre energikrävande teknik.

Elektriciteten, mikroelektroniken, supraleeningen och fiberoptiken har potentialen att åstadkomma en framtida civilisation i ekologisk balans om denna teknik används på rätt sätt med måttfullhet och till att skapa livskvalitet.

Sekelskiftets barnarbete har automatiserats och möjliggjort att människorna har fått en väsentligt förbättrad arbetsmiljö och där robotar ersätter många monotona arbeten. Frågan är därför inte om vi ska ha trettio televisionskanaler eller inte utan hur vi använder dem. I Kalifornien har nu människorna börjat vända sig till icke kommersiella program för att få en djupare information än den som sprids mellan reklam inslagen i de trettio andra likriktade kanalerna. I livsmedelshallarna i detta paradiset där allt kan odlas erbjuds allt fler varor som man deklarerar att de inte innehåller någonting, från diet cola till kaffe utan koffein. Egentligen upplever de flesta människor runt om i världen att det blir sämre där självklara värden inte längre finns. Vi tvingas istället att betala pengar för att få uppleva dåliga kopior. Vi kan inte återgå till ett förindustriellt samhälle och vi vill inte. Men det är inget som hindrar oss från att återgå till ett förindustriellt tänkande och anpassa vår okontrollerade materialism från dagens energislukande slöseri till en balanserad värld som uppfyller våra ursprungliga värden. Vi har idag kunskapen och hjälpmedlen för att kunna skapa en ökad livskvalitet i ekologisk balans.

I Kalifornien är det just det överflöd som den övriga världen söker efter som skadat människans fysiska och mentala miljö. Den fria bilismen där nästan tio miljoner bilar rullar dygnet runt på ett nätverk av free-ways har inte givit någon ökad frihet. I Los Angeles som ligger i en av världens vackraste delar av vår naturliga skönhet så existerar inte längre denna natur utan människorna lever i luftkonditionerade bilar och hus. Bilismen och urbaniseringen har istället skapat människornas myrstack som lever ett liv helt vid sidan av det universum som trots allt är femton miljarder år. Det är emellertid i denna separata överflödsvärld som allt fler nu börjar att vakna upp och söka efter en annan verklighet. Det är detta uppvaknande som förhoppningsvis kan bidra till en förändrad syn även inom den övriga världen innan den rullar vidare i samma hjulspår. Det andra som kan påskynda vårt uppvaknande är just det gemensamma globala hotet då vi alla andas samma luft på samma planet och vi alla skyddas av samma ozonskikt. För att överleva blir vi helt enkelt tvingade att ompröva vår nuvarande civilisation.

Louise B Young ger en mycket bra genomgång av den process som påverkar jordens atmosfär och därigenom vår livsande. Hon skriver följande tänkvärda slutsats i "Saving the Wind" *"Denna vackra planet kan bäst skyddas genom att minska inverkan av mänskliga aktiviteter samt att vi genom eftertänksamma och försiktiga åtgärder, blandat med lite ödmjukhet, närma oss problemen då det är så mycket vi fortfarande ej förstår"*.

Barry Commoner publicerade tjugo år efter sin berömda "The Closing Circle" en annan tänkvärd bok: "Making Peace with the Planet" Han gör den slutsatsen att trots alla miljöförbättrande åtgärder så har världen fortsatt mot en ekologisk katastrof. Han gör också det konstaterandet att detta beror på att vi ej har ifrågasatt den fortsatta okontrollerbara konsumtion som styr vårt samhälle. Han avslutar sin bok med följande paragraf: *"Vi kan nu se att både vårt självmordsanfall på vår natur och våra krig eller hot om krig har hållit världen kvar i sin olyckliga misär och detta har en gemensam orsak: misslyckandet i både kapitalistiska och socialistiska länder att bringa en ny historisk*

era - mot en demokrati som omfattar inte bara personlig och politisk frihet, men de grundläggande beslut som bestämmer hur vi och vår planet kommer att överleva. Nu när människorna i världen har förstått att överlevnad beror på att både avsluta kriget med naturen och krigen mellan oss själva, blir vägen till fred på båda fronterna synlig. För att få fred med planeten måste vi ha fred mellan de människor som bor på den".

Den manliga världsbild som under 5 000 år har styrt vår utveckling har givit tekniska och materiella framgångar men till ett mycket högt pris. Idag är denna civilisation ett flygplan utan pilot och navigatör som när som helst kan kraschlanda. Allt fler insiktsfulla personer varnar för den nuvarande obalansen. Vi inser det orimliga att hela jordens befolkning någonsin ska uppnå den nuvarande konsumtionsnivå i västvärlden. Vi ser att det materiella överflödet inte ger lycka för den del av mänskligheten som har detta. Både Barry Commoner, John Seymour, Herbert Girardet och Louise Young hävdar att förändringen måste komma från människorna själva och lokala kollektiva grupper. En förändring av vår världsbild inom varje individ är nödvändig innan en förändring av civilisationen kan ske. Våra egna etablerade folkrörelser så väl som de gröna kan därför åstadkomma mycket. Men det viktigaste är vad var och en av oss gör i sitt dagliga liv. Hela denna förändring bygger på att vi förändrar vår världsbild och ser vår del i helheten. Den kvinnliga halvan av vår värld kommer här att spela en nyckelroll om detta ska lyckas då vi behöver återfinna de vårdande och långsiktiga värdena.

Vår nuvarande expansiva materialism kan ej tillfredställa de 4/5 av jordens befolkning som lever i den fattiga världen samtidigt som effekterna av denna civilisation i den rika världen håller på att förstöra en ekologisk balans som har skapats under miljarder år. Vi ser exempel på denna oroväckande utveckling i växthuseffekt, ozonhål och onormala väderförhållanden med lokala stormar, skyfall och torka. Vår tekniska utveckling under det tjugonde århundradet har varit mycket framgångsrik och saknar jämförelse i historien. Mänskligheten har därför idag de hjälpmedel som skulle kunna skapa en bättre värld i ekologisk balans utan att behöva återgå till en romantisk förindustriell tid. Men för att kunna åstadkomma detta så måste vi både varsebli och ifrågasätta det meningslösa slöseri som vårt västerländska sätt att leva ger upphov till. Denna förändring finns därför till största del i människans inre där var och en av oss måste ompröva våra egna liv och våra materiella behov. En förändring kan aldrig ske med direktiv uppifrån utan måste komma inneifrån oss själva. Den yttre miljön är intimt sammanbunden med den inre miljön.

*"Vi slogs inte mot fienden. Vi bekämpade oss själva.
Fienden fanns inom oss"*

Vad är orsaken till våldet och vad är orsaken till att detta våld glorifieras i film, böcker och TV? Människan är trots sin mentala överlägsenhet jämfört med övriga livsformer den enda art som sedan civilisationens uppkomst tillämpat ett meningslöst dödande och förstörande av både sin egen och andra livsformer. Enbart under vårt århundrade så har vår egen västerländska civilisation härjats av flera världskrig där människorna har bekämpat sig själva och där vår tids mest utvecklade stater Tyskland, Japan, England Sovjet, Frankrike, Spanien, Italien och USA har svarat för huvuddelen av denna fruktansvärda terror. I vår västerländska och kristna civilisation har detta massdödande motiverats av det godas kamp mot det onda. Att indianer, tyskar, ryssar, japaner, vietnameser och nu araber skulle vara onda människor har visserligen spridits genom många krigsfilmer men i dagens mångfasetterade världssamhälle kan vi inte hålla fast vid denna svart/vita bild. Istället måste vi fråga oss varför människan oberoende av nationalitet och religion sedan vår civilisations uppkomst ständigt varit i krig med sig själv. Det pågående inbördeskriget i Jugoslavien är en annan spöklik påminnelse om de båda världskrig som har härjat Europa och den besinningslöshet som tidigare grannar är i stånd att visa varandra.

Vår egen nya värld i Amerika byggdes upp med hjälp av detta massiva våld med revolver i hand mot andra raser och oliktankande. Hur vi än förskönar historien så erövrade européerna en hel kontinent från de människor som hade levt där under tusentals år. Detta skedde med en hänsynslös grymhet mot dessa människor, djur och natur. Detta legitima våld försvarades alltid av ett yttre hot från oliktankande vare sig de var röda, gula eller svarta, samt tron på den vita rasens överlägsenhet och kristendomens själsliga monopol. Det är denna konflikt mellan ord och handling som har gjort USA till en sådan motsägelsefull nation där höga ideal lever sida vid sida med maffians och rasismens brutala terror. Våld är alltid korrumpierande och leder till nytt våld.

I krig finns inga segrare. När amerikanska bombplan vräkte ned napalm, splitterbomber och kemiska gifter över civilbefolkningen i Vietnam så kompromenterades samtidigt de amerikanska idealen. När amerikanska soldater ockuperade Grenada, när amerikanska flygplan lyckades träffa Kadaffis hus för att döda hans dotter och allvarligt skada hans söner, när amerikanska trupper landsattes i Panama för att störta Noriega men samtidigt dödade hundratals oskyldiga civila samt när dessa krigsmaskiner nu har bombat Irak tillbaka till stenåldern så kan detta alltid motiveras med ett yttre hot som stöds av rykten på allehanda bestialiska terror-dåd. Men det råa och dödande våldet finns ändå där vare sig det är ett korståg eller under FN-flagga.

Det går inte att skapa fred med krig det har vår civilisations femtusenåriga historia tydligt visat. Den judisk-arabiska dogmen öga för öga, tand för tand, har ej givit varken

fred eller rättvisa. Även om nu "hotet" från araber, kommunister, indianer och vietnameser är borta så finns våldet och maktbegäret kvar som en giftpil inom vår civilisation. Kriget i Mellan Östern visar att dagens satellit och laser styrda krigsmakt kan nå och förstöra varje del av vår jord liksom den i ett kärnvapenkrig kan utplåna allt mänskligt liv. Nyhetsrapporteringen från detta krig visade också hur den som kontrollerar maktapparaten och massmedia helt kan styra vår bild av verkligheten. Historien skrivs av segrarna och de är alla vita män. Förlorarna är människorna.

I "När Var Hur" 1991 sammanfattas motiveringen till USA:s intervention i Panama enligt följande: *"Den kringskurna rapporteringen bidrog till att huvudmotivet för USA:s ingripande till början blev fördolt. Visserligen hade Noriega sedan han 1983 erövrade ställningen som Panamas starke man skaffat sig ett grundmurat rykte som skurk, en man som knappast drog sig för knarkhandel. Men det var den förda politiken som utlöste den amerikanska aggressionen. Noriega stod som garant för en Nicaraguavänlig politik och han ville inte låta Panama bli ännu ett brohuvud för contras. Dessutom utgör Panama kanalen ett fundamentalt strategiskt och kommersiellt intresse för USA"*

Denna operation som kallades för "Just Cause" och den senare "Desert Storm" är en fortsättning på USA:s efterkrigs politik med många militära, ekonomiska och politiska ingripande i varje land som "hotar nationens intressen". Om USA:s allierade eller fiender har varit blodiga diktaturer har ej spelat någon roll. Moralen har för länge sedan fått ge vika för ekonomiska hänsyn eller rena machobehov att hävda sin makt där världen har setts som ett fortsatt krig mellan indianer och vita i enlighet med vår existerande världsbild. Det "goda" kriget finns ej.

Den kommunistiska världen har snart försvunnit som hot om den nu någonsin har varit det utöver för de människor som levde bakom järnridån och som dog i Stalins arbetsläger. Den försvann inte genom ett massivt angrepp från väst utan upplöstes av sin egen inre konflikt. Men istället har en ny världsordning proklamerats som innebär den starkes rätt över den svage och den starkes rätt till vad som är rätt. Ingen kan äga rättvisan. Det finns ingen objektiv sanning. Vi kan bara se världen som vi själva är. I alla konflikter där båda parter är delaktiga i dödandet så har båda även ett gemensamt ansvar. Trots detta försöker vi alltid kanalisera våldet till en syndabock. Under och strax efter kriget mot Irak så reste jag genom Brasilien, Iran, Indien och USA. De människor jag träffade gav helt annorlunda skildringar av denna konflikt än den bild vi matades med via CNN. Min indiske kollega sade att USA helt enkelt hade bombat Irak sönder och samman för att säkra oljan i trettio år till. Trots Saddam Husseins diktatur så sågs många indier liksom iranier västmakternas angrepp som en direkt fortsättning av forna tiders kolonialkrig.

I Ny Teknik 27 Juni 1982 visas bilderna av förödelsen. Men framför allt visas hur väst via satelliter totalt kontrollerade kriget med sin armada av smarta robotar såväl som B-52 plan som metodiskt kunde slå sönder Irak. Ny Teknik säger också *"Bilder som tydligt visar att irakernas enda effektiva skydd är det öppna landskapet, var röken från brinnande olja"*. Vem var då ansvarig för förödelsen? Men det är ändå viktigare att fråga sig varför vi ansåg att kriget var nödvändigt för freden, som så många gånger förr. Det var lätt att avfärda Saddam Hussein som en "ond" diktator och därför lätt att förstå

hans våld. Men hur förklarar vi då operation Desert Storm ? Min amerikanska kollega och f d helikopter pilot i Vietnam, sade att efter Granada och Panama så var vi nu mogna att ta oss an något större. I USA så följdes kriget av otaliga segerparader av hemvändande soldater. George Bush sade att USA nu äntligen hade kommit över "Vietnam syndromet"

Jag blev själv medveten om diktaturens mörka sidor under den tiden jag arbetade i Irak men jag blev också medveten om det irakiska folkets beundransvärda insatser att bygga upp sitt land. Framförallt så insåg jag att irakier varken är "underlägsna" eller "mindervärdiga" raser utan vanliga män, kvinnor och barn liksom oss själva. Jag fick flera goda vänner på de två universitet i Bagdad där jag arbetade som alla hade en betydligt mer nyanserad syn på världen än vår egen västerländska världsbild. På ett tidigt stadium insåg jag även den frustration över Israels utbredning i ett land där araber hade levt i över tusen år. Man kunde inte se att de människor som flyttade in till Israel från Sovjet eller USA hade en större rätt till detta land eller att förtrycka de som redan levde där.

När vi läser vår historia under de senaste hundratals åren så måste vi nog säga att de verkliga terroristerna och massmördarna har funnits inom vår egen västerländska civilisation. Från den tid när Portugal och Spanien delade upp den icke europeiska världen mellan sig till det brittiska samväldets storhetstid så finns inte mycket "godhet" eller "rättvisa" att skryta om. Snarare kan det karakteriseras som en brutal våldtäkt på andra folkslag.

Som jag tidigare sagt är det mycket svårt att säga vad som är rätt eller fel. Detta beror på perspektivet. Men vad som definitivt är fel är den "besser-wisser" attityd som karakteriserar vår västerländska värld och som förorsakat två "inbördeskrig" i Europa förutom våldförandet på den övriga världen. Vi behöver inte förändra världen men vi behöver förändra detta synsätt och göra upp med vårt eget våldsamma förflutna. Mitt ändrade synsätt beror naturligtvis på de olika erfarenheter jag har haft i andra länder och speciellt de insiktsfulla människor som jag har träffat och som visat en betydligt större tolerans och kärlek än vår "utvecklade" västerländska människa. Tror vi verkligen att vår kött och fläskätande kultur med pornografi och drogmissbruk, våldtäkter och rån är den "frihet" som vårt "rätta" samhälle vill ge den övriga världen i u.hjälp. Eller är det bara ett ont samvete ?

Strax innan mordet på Ghandi 1991 så reste jag runt i Indien där valkampanjen då pågick för fullt. I en nation med 15 olika språk och snart en miljard människor som under flera hundra år varit en förslavad koloni så förundrades i varje fall jag av den fredliga atmosfär som fanns och trots fattigdomen så existerade inte den brottslighet som jag upplevt i alla andra storstäder. Jag kunde obehindrat vandra på gatorna i Hydrabad, Dehli eller Bombay. Vad som nu sker är emellertid att det västerländska våldet som följer i kolonialismens och konsumismens fotspår även börjar uppträda i Indien i allt större omfattning. I våra tidningar kan vi läsa rapporter om detta våld och hur detta enligt våra "experter" beror av religiösa problem. Men vad beror då våldet på i

de amerikanska storstäderna vilket under våren 1992 kulminerade på den amerikanska västkusten? Under dessa kravaller när jag själv befann mig i centrala Los Angeles så tog samtidigt en missnöjd studerande utanför San Francisco 70 av sina skol kollegor som gisslan, sköt ihjäl sin lärare och tre andra studerande samt skadade tio. Vid vårt svenska fotbolls EM så gick utländska och svenska ungdomar ut på gatorna och angrep besinningslöst oskyldiga människor. Vi såg bilder hur dessa ungdomar sparkade en liggande människa i huvudet. Vi ser också bilder över hur människor dödar varandra i det forna Jugoslavien. Där jag bor idag vid Mälaren så överfölls min granne av fyra berusade ungdomar som punkterade hans lunga med flera knivhugg.

Jag minns själv när Bobby Seal bakbands i samband med valet 1968 i USA, det år då Robert Kennedy mördades. Jag minns också bilderna på de skjutna studenterna i Ohio och de brinnande negerghettona. Idag är detta glömt och hälften av den amerikanska nationen avstår att rösta. Vem som blir presidentkandidat i USA avgöres av andra och den som väljs styrs av reklampengar. Indiens försök att kopiera den västerländska demokratin är varken mer eller mindre våldsam eller bättre eller sämre. Morden på Gandhis är lika beklagansvärt som morden på Kennedys eller Olof Palme. Det som är nödvändigt är för oss att se även våldet i ett holistiskt perspektiv.

Egentligen är det ganska naturligt att kriget återigen glorifieras och nya hjältar plockas fram. Ända sedan filmens Cowboyserier, har detta budskap spridits till oss men aldrig mer naket än idag. Science Fiction filmer visar möjliga framtidsvägar, vilka ofta också uppfylles. Arnold Schwarzenegger är en av våldfilmens stjärnor men i "The Running Man" har han uppnått den motsatta effekten. I detta moderna gladiatorspel applåderat av jublande människor i en televisionsstudio så visas egentligen våldets utveckling mot ett fascistiskt samhälle. George Bush har nu utsett Schwarzenegger till sin hälsominister. För några år sedan hade vi fortfarande idrott. Idag är den en del av elittänkandet och konsumismen. I den senast NHL matchen i ishockey som jag var på så utbröt det första stora slagsmålet efter 24 sekunder. Amerikansk fotboll, boxning och spelad fribrottning är de stora "sporterna" i USA. Det är ur detta holistiska perspektiv vi kan upptäcka hur våldet, komersialismen, elittänkandet, övermänniskoidealet och Besser-wisser attityden samverkar till att motivera varandra. Den största delen av idrotten i världen är fortfarande sport med fina idrottsmän och kvinnor och i Sverige har vi kvar en bred massidrott men även här påverkas vi av denna utveckling. För mig så framstår nog grekernas olympiska spel som betydligt mer högstående en dagens konsumtions sport.

Vi ser nu hur dödsstraffets återinförande distribueras i allt fler amerikanska delstater. Vi läser i Aftonbladet att 3 av 5 svenskar förordar dödsstraffet. Vi ser också att invandrarhatet ökar i Sverige som i andra europeiska stater med nynazistiska terrordåd som följd. Historien går igen, men varför? Vårt kristna kärleksbudskap är i likhet med buddismen entydigt. Ingen människa har rätt att ta en annan människas liv. Om vi accepterar filmer som glorifierar våld så accepterar vi också våldet själv. Om vi accepterar att i FN:s namn skicka en halv miljon soldater för att utkämpa ett krig så accepterar vi våldet även då. Men ingen kan påstå att våld, krig, lidande och mord är varken mål eller medel för mänskligheten. Varför fortsätter vi då i denna mångtusenåriga dödsdans?

Den västerländska civilisationen är vit där vi har sett oss själva som överlägsna andra raser. Detta har också lett till förtryck, misshandel och förslavning av gula, röda och svarta. Den icke europeiska världen kolonialiseras, vilket den också fortfarande är, även om den formellt har återfått sin nationella frihet för några årtionden sedan. Den vrede mot vår vita och västerländska civilisation som finns i många delar av den tredje världen är därför förståelig. Det var samma vrede som fick medborgarrörelsen i USA att övergå till Black-power. De vitas övergrepp mot de svarta i Amerika eller i Sydafrika liksom utrotningen av de röda, har bränt sig in som ett Kainsmärke i vår civilisation. Filmen "Ett rop om frihet" om Steve Bikos och apartheid samt "Mississippi Burning" om Ku Klux Klan i USA är två av de starkaste tidsdokument som finns över vårt eget vita våld. Det är ett våld som har följt vår civilisations utveckling och där människan ju mer civiliserad hon blivit har tagit till ett allt större våld. Detta våld har också vår civilisation givit till den tredje världen.

Vad fick normala unga män att under det förra århundradet brutalt massakrera det ena indianlägret efter det andra när Amerika kolonialiseras? Vad fick de tyska gränsvakterna att skjuta desperata flyende människor? Vad fick soldaterna att utplåna Song My eller avrätta barn i Soweto? Vad fick tyskarna att bygga nazismens koncentrationsläger och där utrota miljoner judar? Vad får samma judar att gå på gång i vad man kallar vedergällning ta livet av tusentals palestinier? Och vad får dessa palestinier att skrika ut sitt hat mot judarna och i terroraktioner vedergälla vedergällningen? Våldet är den onda cirkel som genom historien har plågat hela mänskligheten. Det går inte att skylla på Stalin, Pinochet eller Franco. I så fall kan vi också skylla på Roosevelt, Churchill, Lyndon B Johnson och Georg Bush som även dessa har beordrat avlivandet av miljoner människor. I alla krig har alla sidor ansett att de rättfärdigt försvarar sig mot en anfallare samt att de själva representerar sanningen och stöds av Gud. Vad som är rätt och vad som är fel är en fråga om perspektiv. Däremot kan dödandet aldrig motiveras ur en mänsklig synvinkel.

Under Falklands kriget befann jag mig i Argentina. Där fick jag en helt annan bild på denna konflikt som i onödan kostade många engelsmän och argentinare livet. Vad som var ännu mer motsägelsefullt var att England hade för argentinarna alltid varit en förebild. Samtidigt pågick militärjuntans mördande med dödspatruller likt många andra latinamerikanska länder. När CIA hjälpte Pinochet till makten i Chile så avrättades brutalt många människor. Några lyckades fly och jag blev bekant med fyra musiker som hade spelat med Victor Jara, den chilenske poeten och gitarrspelaren. De berättade att innan militären tog livet av honom så högg de först av hans händer.

Våldet i Latinamerika med militärdiktaturens dödskvadroner har under de senaste årtiondena svarat för en fasansfull terror. Dessa regimer stöddes ekonomiskt och politiskt av USA. Trots demokratiseringen fortsätter våldet men nu inom konsumismens ram. När jag vistades i Medellin, Colombia, kunde ett tiotal människor mördas under en natt som del i narkotikakriget. En av mina vänner som är colombian sade under mitt senaste besök i Medellin med bakgrund av våldet i landet: "Amerikanerna köper narkotikan, tyskarna säljer kemikalierna, fransmännen leverar vapnen och de

*schweitziska bankerna tar hand om pengarna. Vad får vi?"*I Brasilien tilltar mordfrekvensen med kampen för överlevnad och är bland de högsta i världen. I Rio de Janeiro är det nu direkt riskfullt att vistas på gatorna. I USAs grannland, Mexico, går våldet och korruptionen hand i hand som det gjorde i trettioalets Chicago.

På Nordirland så pågår fortfarande ett blodigt inbördeskrig där brittiska soldater med maskingevär och infrarött sikte patrullerar gatorna. På hösten 1990 reste jag genom Jugoslavien som då bestod av sex folk, fem länder, fyra språk och tre religioner. Samma natt jag var där så besatte militären för första gången det lokala milishögkvarteret i Ljubljana och i Kroatien byggde människorna redan vägspärrar. När mitt föredrag skulle tolkas så ville inte arrangören bestämma vilket språk det skulle översättas till. Jag fick själv välja slovenskan men med tillägget att frågorna kunde ställas på serbiska. Skotten i Sarajevo ekar igen efter snart ett århundrade och idag ser vi detta våld öka mellan serber, kroater och muslimer. Jag känner även här människor på olika sidor som är normala och vettiga där åtminstone jag inte kan dra en rät linje mellan vad som är rätt eller fel.

Jag var i Nicaragua några veckor efter slutet på det blodiga inbördeskriget då Managua var en ruinhög efter det att Somozas flyg hade bombat sin egen huvudstad. Barnsoldater gick omkring på gatorna med sina rysktillverkade maskingevär, stolta över att ha befriat sitt land. Eftersom jag också har upplevt den militära terrorn i Uruguay och El Salvador så förstod jag i och för sig deras stolthet i likhet med de vietnameser som först gjorde sig fria från fransmännen och sedan amerikanerna men även kineser och ryssar. Nu är denna revolution i Nicaragua fredligt bortröstad efter en mångårig kamp mot USA-stödda kontras. Även här är det svårt att välja sida men det går knappast att se USA som någon företrädare för fred eller demokrati i Centralamerika och Indokina lika lite som den Vietnamiska och Nicaruagiska frihetskampen var resultatet av en ond kommunistisk plan att ta över världen.. I det långa kriget mellan Iran och Irak så stödde västvärlden Irak. Saddam var hjälte och Khomeini var skurk i vårt sätt att se verkligheten som en västernfilm. Brunei, Kuwait och de andra små oljeemiraten var långt efter det andra världskriget slut under brittiskt styre. Var detta rätt och varför bröts just det lilla område ut där oljan finns. Dagens enväldshärskare i Brunei är världens rikaste man men när jag var i huvudstaden Bandar Seri Begawan så bodde människorna fortfarande på stolphus i träsket. Efter Kuwaits "frigörande" kommer nu rapporter om tortyr och förföljelse mot oliktankande av den styrande familjen.

President Bush deklarerade efter Irak-kriget en "*ny världsordning*". Vår västerländska civilisation har sedan kolonialismens dagar deklarerat många nya världsordningar för den övriga världen. Vad skiljer denna från de tidigare ? Det är sant att kommunismen inte längre finns som maktfaktor men vad är förändrat i ett längre tidsperspektiv när det gäller vår västerländska civilisation? Vårt eget samhälle har inte blivit bättre för att kommunismen har försvunnit i Östeuropa. Den amerikanska tidskriften Harpers hade i maj 1991 ett temanummer "*Defining the new world order*". Owen Harris skriver att den nya världsordningen bygger på idealet om den globala demokratiska byn där alla länder är beroende av varandra. Han konstaterar då med hänsyftning till de stora antalet mord som sker i USA. "*Den mest ömsesidiga beroende sociala organisation som finns är familjen, och är det inte i familjen som de flesta mord händer*". Han säger också att flera

av världens stora krig har utkämpats av demokratier. Richard Barnet säger i samma nummer angående USA:s ledarskap i den nya världsordningen: *"Förenade Staterna är den enda avancerade industrinationen utan nationell sjukförsäkring: USA har flest procent människor i fängelser och USA har en mordfrekvens som är högre än någon annan stans i världen av de som för statistik"*

En av rockmusikens banbrytande konstnärer och samtidigt samhällskritiken Frank Zappa sade angående Kuwait kriget att om USA:s president tror att kan styra världen så borde också världen få rösta på honom . Vår västerländska civilisation med USA i spetsen har knappast varit ett föregångsland för fred eller rättvisa. I USA som har världens högsta levnadsstandard är också mordfrekvensen mycket högre än i de flesta andra länder. "Våld är lika amerikansk som en äppelpaj". Nu är USA bara vår förlängda arm och centrum för den västerländska civilisationen. Våld mot människor i likhet med våld mot naturen skulle kunna sägas vara lika västerländskt som hamburgare. Den lärdomen borde vi ha gjort efter två världskrig och över 100 andra "konflikter" under vårt århundrade.

Grunden till detta våld är både yttre och inre obalans. Även om de traditionella klassklyftorna i Europa har suddats ut så existerade de i den övriga världen inklusive USA. De svartas ghetton med sin ofattbara misär var under sextioalet en amerikansk kokande häxkittel av protester. Misären är kvar och protesterna mindre men morderna och narkotikamissbruket större. Jag har sett svarta barn som lever i pappkartonger i Rio de Janeiros gator och på sophögarna i Kairo. Om jag var en av dessa barn så skulle jag också försöka stjäla mat för dagen, vilket de också gör. Däremot har de allmänna bussarna i Rio ingen meningslös skadegörelse som i Sverige eller USA. Jag har också varit i Sydafrika och jag förstår både att de vita inte vill släppa den lyx de lever i samtidigt som jag också förstår att de svartas frustration efter århundraden av förtryck. Detta förtryck är också lika västerländskt som Dallas.

Jag kan förstå våldets orsak men jag kan ändå inte förstå våldets utövare vare sig de är en utkommenderad soldat, en fängelsevakt i Sibirien, nationalisterna i Jugoslavien, Saddam Hussein eller en Amerikansk president. Att överlagt döda en annan människa är sjukligt vilken orsak det än har. Dessutom slår våldet alltid tillbaka hur befogat det än tycks vara. Det som den österländska religionen kallar för "karma lagen" gäller oss alla. Från Vietnamfilmen "Plutonen" har följande replik etsats sig fast i mitt minne: *"Vi slogs inte mot fienden, vi bekämpade oss själva. Fienden fanns inom oss"*.

Vår civilisations framtid beror till mycket stor del på huruvida detta inre våld kan ersättas av en inre frid både i samhället som helhet och hos de enskilda människorna. Om vi föreställer oss att vi besökte jorden från en annan planet och fick reda på att människorna på denna jord kontinuerligt tillverkar massförstörelsevapen tillräckligt för att utplåna jorden många gånger om, vad skulle vi då tro om den mentala hälsan hos denna mänsklighet. MAD, Mutially Assured Destruction och NUTS, Nuclear Utilization Targeting Strategi, förevisas oss som fredens försvar. Vilka bär egentligen ansvaret för att dessa enorma resurser årligen satsas på förstörelsevapen? När vi nu legitimt avvärjar

Irak fån sina försök att framställa biologiska vapen kanske vi samtidigt avvecklar Israels existerande kärnvapen. Kanske vi t.om ifrågasätter USA.s rätt att använda kemiska vapen som i Vietnam eller t.om den kärnvapenarsenal som kan utplåna jorden flera gånger om. På ledarplats kritiserar nu svenska tidningar i och för sig rättmätigt att ha tillåtet export till Irak av utrustning som kan användas för kärnenergi. Men i samma tidningar så stöds svensk vapen export och svensk rustningsindustri. Inte förrän vi ser sammanhanget mellan vårt eget sätt att tänka och våldet i världen så kan vi lösa problemet. Vi kan inte tro på livets mening, religionens kärleksbudskap, samt människans godhet och på samma gång utveckla allt mer avancerade vapen för massmord. Detta schizofrena beteende har genom historien alltid resulterat i förödande krig. Erich Fromm analyserar civilisationen i "The Sane Society" där han diagnostiserar detta beteende som sjukligt och ifrågasätter det västerländska samhällets hälsa. Men gör vi detta så måste vi även ifrågasätta vår egen hälsa.

I juni 1991 hade den amerikanska tidskriften TIME rubriken "Evil", ondska på första sidan. Författaren Lance Morrow frågade sig varför ondskan och våldet fortsätter i vår "upplysta värld". *"Ondska är lättare än godhet. Kreativitet är svårare än destruktion.... Ondskan är alla utanför stammen. Ondskan arbetar genom att dehumanisera andra. En pervers och effektiv logik: genom att identifiera andra som onda så rättfärdigar man fortsatt ondska mot dem"*.

Är då människan i grunden "ond"? Min egen slutsats är att vår begränsade manliga logik inte förmår att varken inse att vi själva skapar våldet eller att finna en lösning inom vår nuvarande världsbild och tankesfär. Genom historien har alternativet alltid varit fler soldater och kraftigare vapen samt flera mördande barn och våldtagna kvinnor. Den grundläggande obalans i vår kultur är den ensidigt manliga världsbild som har förorsakat dessa brutala massmord. Jag kan inte tänka mig en kvinnlig armé, en kvinnlig tortyrexpert, en kvinnlig exekutionspatrull eller en kvinnlig Ku Klux Klan. Det är männen som styr världen. Behovet att styra och kontrollera andra leder alltid till konflikt. Även detta visar historien. Vi behöver således ej fler "iron ladies" som styr utan ett reellt kvinnligt inflytande som förändrar världsbilden. Först då kan vi bryta den onda cirkel som genom historien har förorsakat alla dessa krig.

Agneta Stark skrev i Svenska Dagbladet den 22 maj 1981: *1989 togs 15 467 människor in på kriminalvårdsanstalt. 95 procent av dem var män. Är kriminalvården ett mansproblem ? Mäns våld kallas för "ungdomsvåld" fastän mycket få unga kvinnor deltar eller "gatuvåld" och "lägenhetsbråk" efter de platser där våldet äger rum. Ytterst sällan kallas det mansvåld".* Hon fortsätter: *"Kvinnor i internationella församlingar och kvinnor i små arbetsgrupper säger alla detsamma: det är aldrig rätt tid att ta upp kvinnors villkor, kvinnors krav, exempelvis kvinnors löner. Kvinnors frågor kommer alltid olägligt och omotiverat."* Detta skriver Agneta Stark samtidigt som en internationell undersökning har placerat den svenska kvinnan högst i livskvalitet av alla länder.

Fred i världen kan bara åstadkommas genom balans, en inre och en yttre balans. Fred kan också bara åstadkommas om vi inser att "sanningen" är olika för varje människa. Marianne Fredriksson skriver i efterskriften till "Paradisets Barn". *Långsamt och under*

viss smärta håller den västerländska människan på att överge det "svart-vita" seendet och öva dig i att tänka i andra kategorier än antingen/eller. Motvilligt börjar hon inse att "den" inte självklart har fel för att "jag har rätt". Det är när vi börjar att tala om "den enda sanna" som konflikterna börjar oberoende av om det är religion, kultur statskick eller ekonomiskt system. Ända sedan vår civilisations födelse har vi försökt "övertyga" den övriga världen om vår egen riktighet vilket kulminerade i Nazityskland och det andra världskriget. Det är först när vi kan se helheten och acceptera andra människor som likvärdiga, precis som vår egen Bibel säger, som vi kan få fred i världen och inom oss själva. Om vi däremot fortsätter med våra självgoa militärparader och tron på att vi äger sanningen så kommer vi att fortsätta denna 5 000 åriga vandring mot den slutgiltiga undergången vare sig den heter MAD, NUTS eller växthuseffekt. Vägen är lång. I amerikanska skolor av idag vet de flesta studenter inte vart Chile eller Pakistan ligger. Ännu mindre vet man hur dessa människor känner och lever. Grunden för en bättre värld ligger i en ömsesidig respekt där den nya generationen utan sina förutfattade meningar om rasism skulle kunna få denna nya vision. Men istället matar vi denna nya generation med konsumismens och våldets budskap.

Kriget och våldet är huvudtema i filmer och televisionsserier där det glorifieras och naturligtvis påverkar vårt sätt att tänka i "de onda" och "de goda". Om vi inte har en fiende så skapar vi honom. Våld, aggression och makthunger strider mot alla religioners budord och våra psykologer säger att det beror av människors behov av självhävdelse och en inre obalans. Ändå reagerar vi inte mot massmedias våldsdyrkan och ensidighet där världen målas o svart och vitt. Fredsrörelserna har på ytan ofta fått ge efter för krigshetsarna, liksom religionen tyvärr har varit en väsentlig del i denna process. Vi har många gånger ropat efter en stark ledare för att därefter ge denne starke man skulden för den terror och ödeläggelse som redan följt. Orsaken till detta våld är emellertid mycket större och knuten till både vår civilisation och oss själva. Vi kan inte åstadkomma fred och harmoni i världen innan vi har åstadkommit fred och harmoni inom oss själva.

Jag har flera gånger använt vårt senaste krig som ett exempel på vår civilisations oformåga att agera enligt något annat mönster än med våld och vapenmakt. I ett helhetsperspektiv så blir detta krig mellan det land där vår civilisation föddes och den stat som nu dominerar samma civilisation ett av många inbördeskrig men där just detta blirett meningsfullt meningslöst krig i sin ödesmättade symbolik. Att detta krig var en ny läxa för Irak i raden av ändlösa läxor under femtusen år som har trasat sönder tvåflodslandet kanske många ser. Men att det också var en läxa för hela vår civilisation är det fortfarande många som har gått miste om. Vi ser att resultatet av kriget förutom mass förstörelse av samhället och miljön inte har givit någon demokrati i Irak men inte heller i Kuwait, Saudi eller Syrien. Tvärt om så läser vi rapporter om att USA hellre ser de nuvarande diktaturerna vid makten istället för en folkresning och verklig demokrati, då detta skulle hota oljetillförseln. Vi letar nu efter spår på Iraks kärnvapenprogram samtidigt som det kommer rapporter om att de allierade hade kemiska vapen i beredskap. Naturligtvis finns både dessa vapen och Iraks försök att tillverka atombomber då detta helt följer vår nuvarande världsbild.

Vi kan inte ifrågasätta ett lands rustning om vi inte samtidigt ifrågasätter ryska, franska, engelska, indiska, kinesiska, amerikanska och israeliska kärnvapen som alla redan

existerar. Man brukar tala om att föregå med gott exempel men den världsmakt som har använt både kärnvapen och kemiska gifter för att utplåna civila män, kvinnor och barn var USA i Japan och Vietnam. I antiken var det Assyriens och Roms världsimperium som också svarade för terrorn. På sjuttonhundratalet var det brittiska skepp som svarade för huvuddelen av slavhandeln. Ända sedan civilisations födelse har vi sagt att ändamålen helgar medlen men vad har ändamålen och meningen varit? Med det holistiska synsättet förstår vi att de över etthundra krig med över ett hundra miljoner döda som har härjat världen bara under vårt århundrade är en gemensam sjukdom och symtom på att någonting fundamentalt i vår civilisation är fel. Med detta tänkande så inser vi även att vi inte kan lösa dessa problem med mer av det gamla idag lika lite som i antiken. Fred i världen skapas inom människan själv.

När vi med nya ögon i ett holistiskt perspektiv betraktar raden av krig under 5000 år där både det första "världskriget" och det senaste utspelade sig i Mesopotamien så blir de alla lika meningslösa i sin onda cirkel men däremot så har de just genom sin meningslöshet ett meningsfullt budskap. Inget krig har bidragit till människans utveckling utan bara förorsakat död och förödelse som grogrund till nästa kamp. När människan i civilisationens begynnelse lärde sig att tillverka brons och järnföremål så påbörjades även rustningsindustrin. Spjut möttes med sköldar, pilar med brynjor och svärd med rustningar som sedan blev stridsvagnar och anti anti robot vapen. Från vår nya världsbild så ser vi då också en annan absurditet och detta är utvecklingen av nya och ännu bättre förstörelsevapen. Vi kan inte ifrågasätta varför utvecklingsländerna spenderar stora summor på vapen när vi själva gör detta samt dessutom tillverkar dem och säljer dem till dessa stater. Genom att vi gör detta så accepterar vi det våld som allt mer fasansfullt har följt vår civilisation, och inte bara det, genom vårt accepterande så stödjer vi det.

Vi fick också se delar av en ny och skrämmande krigsmaskin i Irak då storebrors öga via satellit övervakning kunde följa varje rörelse hos sin motståndare och infraröda sikten kunde följa människorna in i natten. Drömmen eller snarare mardrömmen håller på att gå i uppfyllelse där det "privatiserade kriget" med "det kirurgiska ingreppet" kan spåra upp och förintna en enskild person eller anläggning. Liv, frihet och lycka har aldrig och kan aldrig skapas med vapen och makt men inte heller genom traktat och fredfördrag. Vi ser idag trots Irak, Jugoslavien och andra våldshandlingar en förändring mot en fredligare värld. Detta har emellertid inte skett p.g.a. FN eller förhandlingar utan genom en process inom människorna själva vilket utvecklingen i östeuropa visade. De uppblående nationaliststriderna i samma östeuropa visar också att våld inte kan delas upp i gott och ont. Fred i världen kan förstöras men inte skapas av vårt linjära sätt att tänka. Vi löper en ny risk att få George Orwells "Fredsministerium", "Kärleksministerium" och "Sanningsministerium" men kanske inte på det sätt som vi trodde. Fred är inte att avvärja en diktator i Irak, lika lite det är att tillsätta en annan i Chile samtidigt som tusentals människor avlivas. Kärleken är inte begränsad till lika färgade och lika tänkande. Sanning är inte ensidigt och absolut. Framför allt är inte fred, kärlek och sanning miljoner svältande barn på gatorna i Indien eller Mexico, bland prostituerade i Thailand lika lite som i New Yorks negerghetto eller bland sjuka barn i Rumänien. Makt, våld, utnyttjande och förtryck går hand i hand. Historien visar att det

finns ingen allvetande och allsmäktig ledare som kan styra världen vare sig han är diktator eller folkvald.

Efter en relativt fredlig efterkrigs period så har våldet åter ökat i hela vår värld inkluderande U-länder, I-länder och de f.d. socialist länderna. Bilderna från Jugoslavien, Somalia och Afganistan är avskräckande. Det mest skrämmande våldet är dock det som nu växer fram inom de rika länderna och speciellt bland ungdomar. Vi ser televisionens bilder på högerextremister på marsch i Tyskland och vi läser om att våld och missbruk har ökat oroväckande från en redan hög nivå i USA. Även i Sverige ökar det brutala våldet där antalet knivöverfall aldrig har varit så högt. Detta våld är i likhet med den ekologiska störning vi ser i vår värld, en psykisk störning på vår civilisation. De är alla symtom på att vi är i obalans. Lösningen finns inte i högre eller lägre straff. Genom att fokusera på fred som ett övergripande mål i likhet med ekologisk balans så kan vi börja den transformering som behövs av vår civilisation. Genom att finna fred inom oss själva och att tillämpa "icke våld" men även "icke manipulation" så blir fred och harmoni en naturlig följd.

Våld, destruktion och krig har med allt större brutalitet följt vår civilisations utveckling där 1900-talets stora krigsförbrytare har varit vår egen europeisk-amerikanska vita människa. Detta våld mot andra "onda" människor har också omfattat allt annat liv på vår jord såväl som Naturen själv. Det är i huvudsak ett manligt våld som följer vår linjära och patriarkaliska världsbild där vi tror att just vi representerar den enda sanningen. Dessa ständiga krig såväl som det ökande våldet i våra storstäder samt övergreppen mot kvinnor och barn är sjukdomstecken i en värld som är i obalans. För att skapa fred på vår jord så måste vi återfinna balansen mellan män och kvinnor, raser och religioner, människa och natur. Men framförallt måste vi finna vår egen inre harmoni. Fred skapas inom varje människa.

* * * *

"Hur mycket är tillräckligt"

Genom historien har människan byggt sina pyramider, städer och imperier samt försökt att skapa sina ideal samhällen som i Hamurabis Babylon, Platons Republik, Paris kommunen, Hitlers tredje rike, den Amerikanska drömmen eller Maos folkdemokrati. Att läsa historien fram till våra dagar är en cyklisk återupprepning av ett skeende där människorna alltid verkar komma till samma återvändsgränd efter aldrig så många välmående försök att skapa en bättre värld. I dagens civilisation så är vi konsumenter i vårt ideala materialistiska samhälle där vi trängs i allt större städer. "Lycka" och "framgång" mäts i hur mycket mat, bensin och prylar vi konsumerar och våra företag kräver ständig tillväxt för att överleva. Vi bygger fortfarande våra "torn" allt högre, men är vi därför lyckligare och lever vi i en "bättre" värld?

Förändringen av vårt industri samhälle till konsumism har gått mycket snabbt. Min generation som växte upp på femtioalet och sextioalet hade en materiell standard som våra föräldrar aldrig hade kunnat drömma om. Ändå så var detta en konsumtionsnivå som bara var några procent av dagens. Det mesta återanvändes eller förpackades i returglas, bleckburkar eller papper. Om en svensk femtiotalist hade fått se dagens Åhlens eller Domus så hade denna mångfald varit en dröm. Men när jag vandrade in i de amerikanska varuhusen så var överflödet jämfört med Europa tiofalt. Vill vi ha detta överflöd och vad ger det för konsekvenser ?

När jag flyttade till Kalifornien så lyckades jag med konststycket att öka min vikt med nästan 10 kilo på ett halvår. En amerikansk biff motsvarar den mängd kött som jag i Sverige hade ätit på en vecka. Tomaterna, kycklingarna, bullarna, allting var större, fetare och sötare. Dessutom var allting mycket billigare då allt producerades i det som Steinbeck kallade "den långa dalen" eller hämtades från Stilla Havet från persikor och apelsiner, avokados och sparris till vin, fisk och kött i nästan obegränsade mängder. Första gången jag körde från Los Angeles till San Fransisco så passerade jag norr om oljefälten vid Bakersfield en av världens största rancher och tillika slaktplatser för boskap. Lukten kändes någon mil i förväg. Denna syn av tätt sammanpackad boskap som nästan sträckte sig till horisonten och som kyldes ned i den fyrtiogradiga hettan av vattensprinklers var överklig. Här övergöddes de feta djuren några veckor före slakten. Biffarna smakade aldrig detsamma efter denna syn. Men det är sant att köttet var billigt.

Min farfar, farmor och far var alla tre lanthandlare på den norrländska landsbyggen. Jag växte själv upp i denna byggnad som hade varit byns medelpunkt sedan slutet av artonhundratalet och som försörjde de kringliggande jordbruken med allt som de själva inte producerade från steksill, spadar, silvadd, blåbyxor och hästskor men även social

samvaro och skvaller. Först på sextiotalet började affären förändras för att så småningom på åttiotalet bli en ICA-hall med delikatessdisk och frysrum. Fortfarande kunde dock affären försörja bygden med det mesta inklusive skvallret. Min kanadensiska son bor norr om Edmonton i Alberta. Den senaste gången jag besökte honom gick vi genom West Edmonton shopping mall, vilket är ett konsumismens Mecca. På åttiotalet var det världens största köp center med 500 affärer, alla under ett tak. Längs motorvägarna utanför staden fanns stora skyltar med "Happiness is West Edmonton Mall" vilket väl skulle kunna sammanfatta konsumismens budskap. De flesta affärerna hade samma saker, t ex 100 butiker med damkläder tillverkade i Asien eller Sydamerika. Jag kunde varken hitta steksill, spadar, silvadd eller hästskor i någon vilket kanske var naturligt men jag kunde heller inte se någon annan mening i denna "mångfald". Blåbyxaffärer fanns det många av men nu heter det jeans och i de många snabbmatsrestauranterna severades samma hamburgare, pizza och cola. I detta likriktade överflöd hittade jag till sist lite tröst i IKEAs svenska pepparkakor men fortfarande ingen social samvaro och svallret hade blivit skvalmusik. Denna personliga historia representerar för mig konsumismens i det närmaste otroliga expansion under ett par decennium. Frågan är varför ? Är detta ett mänskligt behov och går det ihop med ett ekologiskt tänkande. Självt fick jag både skoskav och klostrofobi i denna moderna version av månglarna i templet men jag upplevde ingen lycka.

I dagens livsmedelshallar så går det att välja bland ett fyrtiotal olika sorters flingor och lika många mjölkprodukter för att inte tala om kolsyrat vatten i alla dess former. Men trots denna skenbara mångsidighet så är alla dessa att koka soppa på samma spik. I "Liquor Barn" i Los Angeles som säger sig vara världens största spritvaruhus kan människorna välja bland 10 000 olika vin, öl och spritsorter från hela världen och i en svensk livsmedelsaffär ibland ett tjugotal olika sorters chips, varav några amerikanska. Är detta levnadsstandard ? Ger det lycka ? Självt klarade jag helt enkelt inte av att välja bland alla dessa förpackningar utan blundade och tog någon. En av våra stora kvällstidningar diskuterar nu igen frågan om systemet ska vara öppet på lördagar eller ej? Är det sådana "viktiga" frågeställningar som våra opinionbildare i folklighets tecken ska fylla ledarspalterna med? Är valfrihet att för dyrbar energi frakta varor runt vår jord eller att när som helst kunna köpa sprit från hela vår värld på lördagar? Finns det någon slags övre gräns på en sådan lycka? Är det 48 slags chips, 75 olika slags vodka till klockan 24 eller 103 olika tandkrämstuber?

Genom vår historia har människan funderat över livets mening. Vår generation funderar över livets meningslöshet. När jag levde i USA var jag ofta i Las Vegas i mitt arbete. Där finns världens största hotell och nöjesanläggningar uppbyggda mitt i Nevada öknen. Det är en helt männoskoskapad fantasivärld omgiven av en glittrande neonfasad där t o m klippblocken är gjorda av plast. Jag bodde normalt på något av de större hotellen som t ex Circus Circus eller Ceasars Palace då både maten och rummen i det närmaste var gratis. Efter att ha passerat entrén fanns inte längre omvärlden utan den hade transformerats till tusentals blinkande spelautomater i en enorm hall utan fönster där tusentals människor satt 24 timmar om dygnet och drog i spakarna eller spelkorten. Många av spelarna var pensionärer som fördrev sin ålderdom framför dessa maskiner medan lättklädda unga damer bar fram sprit på silverbricka. Det första besöket i Las

Vegas var spännande och facinerande men efter allt fler vistelser så började jag se det absurda i denna meningslöshetens meningslöshet.

Det sätt var på ett samhälle behandlar sina gamla speglar samhället själv. I USA kan de äldre spela bort sina pensionspengar i Las Vegas, i Sverige kan de vårdas på något modernt och välutrustat ålderdomshem, i Sydamerika får de gamla fortfarande leva och dö tillsammans med sina barn och barnbarn och i Asien är ålderdom ännu liktydigt med visdom. Jag vill själv ha en meningsfull ålderdom där någon fortfarande lyssnar på vad jag har att säga och där jag kan bidra med något meningsfullt utan att vare sig behöva dra i spaken eller ligga på något vårdhem. Varför ska jag annars bli gammal ?

Meningslösheten syns också i allt fler absurda underhållningsprogram i de många kanalerna som finns på den amerikanska västkusten nu "berikas" även Sverige. Redan i min egen barndom fanns både Perry Mason, Lassie, Familjen Flinta och vår egen tiotusen kronors fråga. Idag framstår dessa som moraliska fördömmen och intellektuell kultur jämfört med massproducerade ändlösa "tvål operor" och tävlingar. I vår egen kabelvision såg jag nyligen ett av dessa amerikanska tävlingsserier som gick ut på att tre par fick var sin shoppingvagn och släpptes lös i en livsmedelshall. Den som kom upp i högsta köpesumma vann. Det kanske finns människor som tycker detta är underhållning, eftersom det speglar vår egen fredagshandel, men det speglar också den nästan imbecilla meningslöshet som konsumismen ger upphov till. Det är också vi själva som väljer dessa program och t o m i frihetens namn hävdar att dessa och reklamen är bra för oss. Det mest oroande är emellertid den distorderade moral som visas i program typ Dallas eller Falcon Crest eller det sjukliga våld som förvisas i andra filmer. Naturligtvis påverkar denna till synes oförargliga underhållning både vårt undermedvetana och vår kollektiva världsbild. När tidsfördrivet har blivit upphöjd till livsfilosofi så är nog livet slut.

I "jordens Goda Nyheter" nr 2 1991 säger Manfred Mac-Neef i en intervju med Helena Söderlind under rubriken "*Lev i Nuet ! Förändra konsumtionen*": "*Hur mycket är tillräckligt ?*" och beskriver tröskelhypotesen vilket är den punkt i samhället när livskvaliteten försämras trots en ökad ekonomisk tillväxt. Mac-Neef kommer fram att detta i USA skedde redan någon gång i början av 70-talet. Därefter har allt mer resurser använts till att kompensera effekterna av vår s.k. standardökning.

Vi ser idag allt fler och billiga konsumtionsvaror från de nyindustrialiserade NIC-länderna i Asien. Från det japanska undret har Hong Kong, Taipeh, Singapore och Seoul vuxit upp som nya under. Att vandra runt i dessa "västasiatiska" städer är som att besöka ett ofantligt köpcentrum med ett ogripbart utbud på allt. Masstillverkningen av konsumtionsvaror har flyttats till denna del av världen. Anledningen till detta är: dels att dessa människor accepterar att arbeta längre, hårdare och för lägre betalning än i vår del av världen men även för att hon accepterar en annan definition på personlig frihet och andra miljökrav. När jag besökte Ulsan i Syd Korea fick jag uppleva denna myrstack av uniformerade arbetare, kvinnor som män, som kom tidigt på morgonen för att hinna med gymnastiken och ge företaget Hyundai mer av sin tid. Hyundai hade här byggt världens största skeppsvarv och arbetarna gick i företagets skolor och handlade i företagets affärer.

Både de barn som försöker sälja tuggummi till förbifarande bilar i Sao Paulo eller de hårt arbetande människorna i Syd Korea som tillbringar mer än 55 timmar i veckan på jobbet är del av den civilisation som har den materiella konsumtionen och stadslivet som enda kvarvarande dröm. I Syd Korea ser vi nu en växande inhemsk kritik mot det samhälle som har lyckats placera landet på världs-ekonomins karta. Brasilien är trots sin rikedom på gränsen till konkurs och gatuvåldet följer med en ökad kamp för överlevnad. I västvärlden kräver vi billigare matvaror, mer konsumtionsartiklar och fler bilar. Dessa krav innebär helt naturligt att produktionen flyttas dit den kan göras enklast och billigast. Tillverkningen centraliseras, effektiviseras och standardiseras. Detta medför att vi måste arbeta mer för att bekosta importen av dessa varor. Samtidigt ökar miljöförstörelsen och urbaniseringen i de länder dit produktionen flyttas, samt mer energi, lastbilar och vägar går åt till transporter.

Under 1980-talet drabbades USA trots sin enorma inhemska rikedom av denna obalans då importen tredubblades jämfört med sextioalet. Handelsbalansen blev för första gången negativ och nådde över 100 miljarder dollar samt nationalskuldena passerade 2 trillioner dollar. I de amerikanska varuhusen kan billiga kläder, matvaror och elektronik köpas från Centralamerika, Kina eller Sydostasien. Forntidens kamelkaravaner har utvecklats till dagen transportsystem av fartyg, flygplan och lastbilar. Men skillnaden är att när dessa forna tiders handelstransporter fraktade unika produkter från varje område så skickar vi nu bilar, stereo apparater och kläder runt jorden.

I Los Angeles finns inga naturliga sjöar utan några mindre dammar där jag brukade windsurfa. I samma damm trängdes stora "power boats" med dubbla inombordsmotorer som irrade runt i ett fasansvärt buller. Ägarna kanske totalt använde båtarna några tiotal timmar per år. Men den nya "inneprylen" var jet-ski. Detta tidsfördriv överröstade t o m motorbåtarna och förpestade både vatten och luft. När jag återvände till Sverige fann jag denna symbol för konsumismens miljöförstöring och meningslöshet hade nått vår svenska natur. Vi kallar detta för frihet men för vem? Det kan tyckas vansinnigt att vi tillåter jet-ski i vår svenska skärgård. De representerar i sin meningslöshet, buller och avgaser motsatsen till den människo- och naturvård vi säger oss vilja bedriva. Men i frihetens namn och inom konsumismens ram så blir denna nya pryl förståelig. De ungdomar som har vuxit upp i städerna med television, bilar och överflöd ser denna nya pryl som en kul grej och en ny leksak efter de gamla som de redan har tröttnat på. Att våra valda representanter som påstår sig värna om miljön kan tillåta dem är mer oförklarligt. Så småningom kommer förhoppningsvis tillräckligt många störda att inse det absurda i denna konsumismens slagskepp för att få den förbjuden. Samtidigt kanske vi

inser det absurda i många andra prylar. Men detta är inte tillräckligt. Att "förbjuda" något är ett brott mot friheten säger många. Istället så måste vi fråga oss själva varför vi spenderar tid och resurser på dessa prylar då vi själva väljer att använda dem eller ej.

Återigen kommer samma fråga, när blir vi nöjda? Jag har själv sett världens största limonsin med bubbelpool och bar i Reno Nevada, de framgångsrikas egendomar i Beverly Hills och lyxkryssarna som lägger till vid Intercoastal i Fort Lauderdale,

Florida, så jag vet att vi fortfarande kan fantisera om större "prylar" som kräver ännu mer resurser. Men jag vet också att människorna som bor i dessa lyxvillor, ragggar unga damer längs kanalerna i Miami eller spelar bort sina pengar i Reno inte är lyckligare än andra, snarare tvärtom.

I USA är "off-road" redan nu populärt med tre och fyrhjuliga motorcyklar så väl som de fyrhjulsdrivna bilarna som lika bullrande tar sig genom "Guds fria natur". Tillsammans med våra egna snöskotar kan vi fylla hela biosfären med vår civilisations "tidsfördriv". Vi arbetar allt mer för att skaffa mer prylar för att fördriva tiden med. Vår världsbild ser människan som naturens herre. Vattnet och luften är till för oss att använda. Fortfarande finns många människor som kan uppskatta naturens skönhet, i Sverige mer än i de flesta andra länder. Men vi ser också hur allt fler av oss flyttar in till storstäderna. Av nästa generation så kommer mer än hälften av jordens befolkning att födas i sådana städer, där flera av dessa områden har passerat tjugo miljoner vilket är lika med världens totala folkmängd innan civilisationen började sin resa för femtusen år sedan. I vår "utvecklade" del av världen lever 8 av 10 människor i staden. Om vår existerande världsbild rullar vidare så finns risken att vi blir lika avtrubbade som storstads-människorna är redan idag där bullret och avgaserna är det normala men tynad och ren luft det onormala. Vi skapar naturreservat istället för jet-ski reservat.

För att se denna motsägelse mellan det sätt vi lever på och vår förmenta miljöhänsyn så behöver vi varken gå till jet-ski vägen eller lyxkryssarna i Florida. En liknande motsägelse ser vi även i de plastförsedda blöjorna som ger ett allt större sopberg. Bara för tio år sedan så användes i alla fall separata blöjsnibbar som kunde tvättas och återanvändas. Just engångsplasten verkar också befängt men fyller konsumismens världsbild mycket bra då allt detta faktiskt bidrar till den ekonomiska tillväxten. När vi studerar vårt konsumtionsmönster så ser vi att allt fler prylar men även matvaror är oljebaserade och att denna utveckling ökar istället för att minska. Bra fungerande "naturliga material" från papperspåsar, bomullskläder och rep av hampa ersätts av syntetmaterial. Vi lever i ett platsamhälle. Plastmaterial kan i vissa fall vara överlägset andra material men vi använder det som slit-och-släng vara. Oljan förorsakar nedsmutsning i både atmosfären och vattnet såväl som vårt senaste krig. Vi vet att den relativt snart också kommer att ta slut. Men trots detta använder vi mer oljebaserade odlingsteknik, varor, större bilar, jet-skies samtidigt som vi transporterar matvaror och konsumtionsprylar runt världen. Varför fortsätter vi längs denna paradoxala bana när allt mer pekar på att den är helt fel ?

Civilisationens födelse i Mesopotamien innebar även början på den urbanisering som idag representeras i Mexico City, Los Angeles, Sao Paulo, Tokyo, Kairo, Paris och andra mångmiljon städer. I denna asfalterade värld har egentligen den jord som föder människan upphört att existera och människan har tappat kontakten med det universum som hon är del av. Vår nya civilisations människa är stadsbo vilket också för med sig masskonsumtion av både varor, nöjen, religion och tjänster. Genom historien har människan sett staden som ett löftesrikt paradiset medan Bibeln beskrev Babylon, Sodom och Gomorra som syndens helvete. I den tredje världen har storstäderna blivit till ett helvete. Vid en av mina vistelser i Mexico City gick jag ut en kväll i Zona Rosa som är den finare delen av staden. Där mötte jag en liten flicka, kanske fem-sex år gammal som

tyst bad om pengar med en utsträckt hand. På ryggen bad hon ett knyte som visade sig vara hennes nyfödda syskon. Jag har senare upplevt samma gripande scener i Kairo, Bombay, Rio de Janeiro, New York, Lima och andra storstäder där miljoner människor lever och dör på gatorna och kring sophögarna. Ändå strömmar allt fler människor in till denna storstad med sin glittrande reklam.

Vi ser idag många tecken på att vår civilisation är i obalans. Egentligen är denna disharmoni en naturlig följd av de inbyggda konflikter som har följt med vår civilisation sedan dess skapelse. Slaveriet avskaffades formellt i Amerika under det förra århundradet men har levt kvar som rasförtryck in i våra dagar. Kvinnan fick sin rösträtt först i detta århundradet men har fortfarande inget reellt inflytande i samhällets beslutshierarki. Den europeiska kolonialismen som formellt upplöstes under åren efter det andra världskriget har levt kvar i av den tredje världens skuldtyngda råvarorovdrift. Världen av idag har polariserats ytterligare där de rika industriländerna inklusive NIC-länderna i Asien har blivit rikare medan den tredje världens länder blivit allt fattigare. Den exponentiella befolkningstillväxten, den okontrollerade urbaniseringen och den snabba utvecklingen har helt enkelt mångfaldigat denna obalans men inte löst den.

Trots det materiella överflödet i västvärlden ser vi där en annan obalans. I Los Angeles står trafiken stilla medan solnedgången försvinner in i smoggdimmorna. Människorna försöker kompensera sina långa restider med ett snabbare liv med snabb mat på någon drive-in restaurang. Naturen ersätts av Disneyland, Magic Mountains eller Raging Waters konstgjorda värld. På televisionen trängs ett trettiotal kanaler där informationen krymper till ett minimum. Rockvideos sekundsnabba bildväxling, reklamens ständigt upprepade hjärntvätt eller 3 minuters nyheterna ger en allt mer likriktad och fragmenterad bild av verkligheten. Detta är en verklighet som nu även har nått vårt land. Hela detta enorma utbud medför egentligen att vi går i mättning där vi inte längre orkar ta emot alla intryck. Vi blir passiva konsumenter där vi behöver allt större stimulans för att reagera. *"Vi lär oss mer och mer om allt mindre till dess vi vet allt om ingenting. Eller också lär vi oss lite om allt mer till dess vi inte vet någonting om allting"*. Detta talesätt beskriver den process som isolerar de moderna människan från verkligheten trots ett enormt utbud av både information, tjänster och varor. Denna mättning kan vi se i våra barns generation som trots sitt överflöd ej känner någon ökad tillfredsställelse, tvärtom så verkar de ha tråkigt jämfört med tidigare generationer. Kanske är det just denna meningslösa tråkighet som kommer att hjälpa denna generation att söka en ny värld.

Under mina tre år på den amerikanska västkusten upplevde jag ett materiellt överflöd utan motstycke där allt kunde köpas när som helst dygnet runt. Själv bodde jag i en trevåningsvilla med swimmingpool och bubbelpool med en 3,8 liters servostyrd Ford och en röd japansk sportbil i garaget. När som helst kunde jag åka till någon av de 5 000 restaurangerna i Newport, Hollywood eller Long Beach. I Brasilien hade jag möjligheten att uppleva färgsprakande karnevaler, fotboll med 100 000 extatiska åskådare, samba och Copacabanas stränder i en sanslös orgie av känslor. I Asien kunde jag för första gången under mina resor promenera öppet utan risk för att bli rånad eller attackerad och fick träffa människor som faktiskt trodde på något och levde efter denna tro utan att vara beroende av varken alkohol eller skräpmat.

Alla dessa länder inklusive Sverige hade sina unika goda egenskaper och potential att skapa liv, frihet och lycka. Men istället upplevde jag att människorna i dessa länder var otillfredsställda, men av olika anledningar. I Kaliforniens soliga överflöd upplever människorna meningslösheten i en robotaktig tillvaro utan själ vilket föder narkotika missbruk och sjuklig brottslighet. I Sverige känner vi i vårt perfekt organiserade samhälle en avsaknad av livets spänning och fröjder vilket tar sig uttryck i alkoholism och vandalisering. I Brasilien finns både glädje, mat och religiositet men ingen organisation som kan ge den stabilitet som människor behöver. I Indiens mystiska och djupsinniga värld saknar människan mat för dagen. Alla dessa fyra världar har sina fördelar och nackdelar. Alla tror också att den sanna lyckan finns i någon av de andra världarna. I Los Angeles ordnar sanningssökarna resor till Indien. Brasilianerna drömmer om Sveriges välfärd och trygghet. Svenskarna åker till Florida eller besöker Thailands glädjekvarter. Det som är gemensamt är otillfredsställelse. Och otillfredsställelsen ökar paradoxalt nog med den ökade materiella konsumtion vi matar den med.

När jag 1969 för första gången besökte New York gick jag förbi en biograf på Broad way där man visade en film med titeln "Sweden - Heaven or hell". Sverige har alltid betraktas som ett experiment land i omvärlden. I likhet med Kalifornien så har den övriga världen alltid haft en bestämd uppfattning för eller emot när det gäller den svenska modellen. Min egen åsikt är att Sverige trots sina fel och brister är det mest välordnade och bäst fungerande samhälle som jag hittills har upplevt. Post, kollektivtrafiken, Televerket, städerna, bankerna och affärerna har internationell jämförelse en mycket hög standard och människorna erbjuds en social välfärd som fortfarande är unik. Framför allt så har vi kvar kontakten mellan natur och människa genom både vårt lands skönhet och allemanslagen möjligheter.

Verkligheten finns här och är där vi lever. Vi kan ju inte hitta den genom att söka någon annanstans. Det är den viktigaste insikten jag fått efter tjugo år i olika världsdelar. Denna erfarenhet har också öppnat ögonen för den stora potential som finns i vårt eget land utan att behöva varken revolutionera vårt samhälle eller flytta till något annat "paradis". Sverige har haft förmånen att leva vid sidan av två världskrig. Vi har också haft medvetna folkrörelser inom idrotten, nykterheten, friluftslivet och arbetarrörelsen. Denna har kombinerats med starka kooperativ och framgångsrika inhemska industrier. Men det jag också upplevde när jag återvände hem var hur vi svenskar klagar mycket mer än andra och där vi som enda nation i världen inte firar vår nationaldag. Självkritik är viktig men idag sysslar vi med ett slags politiskt harakiri. Framför allt så fokuserar vi på fel saker. Vad är tillräckligt i Sverige?

När min Kanadensiske svåger som var stadsplanerare i Toronto för första gången besökte Sverige så ville han att jag skulle visa honom "slummen" i Stockholm. Men hur än jag försökte så kunde jag inte övertyga honom om att det fanns någon slum. Jag har en vän som bor i Fisksätra som har nämnts som exempel på dagens svenska "slum". Han tar tåget ett par minuters promenad från där han bor till arbetet vid slussen. På helgerna paddlar han kajak i den närbelägna saltsjön eller strövar i skogen. Jag har inte sett många sådana välordade samhällen i de storstäder jag har besökt, och det är ganska

många. För de människor som hävdar ovanstående om vår svenska "slum" så skulle nog en längre utlandsvistelse vara bra, men inte på en badort. Jag kan förstå de som vill flytta från Fisksätra till Härjedalen men inte till Pittsburg, Rom eller Harlem.

Många av de åtgärder som efterlyses i den övriga världen för att bygga upp ett ekologiskt samhälle har redan genomförts i Sverige. Cykelbanor och kollektivtrafiken ger människorna ett alternativ till privatbilismen. Både den fysiska och psykiska miljön har förskonats från en otyglad reklam. Framför allt har kollektiva och kooperativa rörelser gjort människor delaktiga. Varför ifrågasätts nu detta samhälle och framför allt varför framstår materialismen med reklam och överflöd som det nya paradiset där enkelspåriga

populist partier samlar många röster ? Allting är relativt. Jag tycker inte Tensta och Rinkeby med sina betongklossar är speciellt vackra. Men jag har själv bott i en mycket bra lägenhet i Rinkeby, cyklat på cykelbanorna, använt tunnelbanan och promenerat i strövområdena. Jag har också bott i Los Angeles och New York där Rinkeby framstår som ett ekologiskt och mänskligt mönster. I Bangalore, Indien, har jag en kollega som tillsammans med sin egen familj och sina föräldrar bor i en tvårumslägenhet där elströmmen bryts varje dag och där vattnet inte går att dricka. Jag tillbringade förra julen i min sambos föräldrahem i Sao Paolo i Brasilien där tre generationer och vuxna syskon delade på två små sovrum. För dessa människor är Rinkeby paradiset. Men i de svenska tidningarna stormar ledarskribenterna fortfarande mot de "sterila" och perfekta bostäderna som "omänskliga" och som orsak till våld och barnmisshandel. Försvinner då våld och barnmisshandel om alla bor i villor. Det har inte gjort detta i Los Angeles. Otillfredsställelsen är något mycket djupare.

Massmedias jakt på "kändisar" är något som jag själv försöker undvika att läsa, är en slags pornografi i olycka. Men när Björn Borg drabbades av en av sina "olyckor" så skrev en sansad journalist som jag har läst med stort intresse under årens lopp, att Borgs personliga "olycka" berodde på att vi i Sverige har en negativ inställning till pengar p g a vårt höga skattetryck. En annan sansad journalist sade att vi dricker så mycket i Sverige för att vi har för hårda alkohol restriktioner. En mor som övergav sitt barn skyldes av en tredje journalist på just den sterila bostadsmiljön. Dessa påståenden hörs ofta och visar hur lätt det är även för beresta journalister att gå vilse i orsak och verkan.

Barnmisshandel och mord finns i mycket större omfattning i USA och alkoholen ett stort problem i Sydeuropa såväl som USA. Den "liberala" synen på pengar har givit både maffia, korruption och personliga olyckor. I Kalifornien har stämningförfarandet ("sue you tomorrow") blivit en del av livet och resulterat i världens hösta försäkringspremie och sjukvårdskostnader. "Happy Hour" med billig sprit är det svåraste trafikproblemet. Nej, olycka och otillfredsställdhet kan nog inte lösas med varken billig sprit eller lägre skatt för miljonärer. Men tyvärr tror vi ofta att "dom" är ansvariga för "vår" olycka och att gräset är grönnare på andra sidan staketet.

I likhet med den otillfredsställelse som människorna i Kalifornien känner för sitt materiella överflöd tror jag att vi svenskar känner för vårt välorganiserade överflöd. Det ensidigheten som ger obalansen. Att riva ned ett Babelstorn för att bygga ett nytt löser inga problem lika lite som att bygga det nuvarande tornet högre. Istället behöver vi

en balanserad plattform att stå på där vi behåller det som är bra och tillför det vi saknar.

"Henry David Thoreau sade någon gång på artonhundratalet: *"Inte till dess vi är förlorade, med andra ord, till dess vi har förlorat världen, kan vi finna oss själva"*. Jag hoppas dock att vi trots allt kan finna oss själva innan vi har förlorat världen.

En fortsatt okontrollerad tillväxt baserad på en ensidig och privatiserad konsumtion leder vår värld mot den miljö- och befolkningskatastrof som nu allt fler varnar för. Denna utveckling ger dessutom en allt större konkurrens mellan både människor och nationer. Sverige, inklusive både samhälle och privat industrier har realiserat många fina idéer för en förbättrad livskvalitet som tar hänsyn till ekologins krav. Det svenska organiserade samhället med kollektivtrafik, centraluppvärmda flerfamiljshus, framgångsrika och socialt medvetna industriföretag kombinerat med vår långa traditionella närhet till naturen har möjliggjort framväxten av ett balanserat samhälle. Men vad vi nu ser är att detta inte räcker och att många ifrågasätter detta samhälle. Vilket är då den nya värld vi söker ? I Sverige talar vi om ett systemskifte, men till vad? Är det samma värld människorna i Kalifornien, Brasilien och Irak letar efter ? I den materiellt fattiga världen har människorna för lite och den materiellt rika har hon för mycket. I båda fallen är hon otillfredsställd.

Författarparet Harvey och Marilyn Diamond presenterar i "Fit for life" både ett nytt sätt att äta och ett nytt sätt att leva. De konstaterar att vår västerländska medicin sysslar med sjukdomar när vi istället skulle koncentrerar oss på hälsa. Paret Diamond säger vidare att hälsa är något naturligt som vi föds med. Ohälsa är något so vår civilisation och vi själva skapar genom vår onaturliga livsföring. Vi blir vad vi äter, andas, ser och hör. Om vi stoppar i oss kolsyrad läsk och snabbmat, andas rök och lyssnar på bilarnas buller så blir vi lika nedsmutsade invändigt som miljön är utvändigt. Detta är en sanning som vi allt tydligare kan se i aggressiviteten i världens storstäder där både den fysiska och psykiska miljön är direkt skadlig för hälsan.

Konsumismen har i västvärlden ersatt både religion och moral. Det är en mycket enkel världsbild som skulle kunna representeras av en amerikansk dollarsedel. Budskapet går ut varje sekund och allt starkare via massmedia och reklam. Våra egna politiker talar om ökad köpkraft, sänkt skatt och bruttonationalprodukt. Men för vem och av vilken anledning ? Är det målet för människan och ger det livskvalitet ? Vad är levnadsstandard och livskvalitet ? Är det att tillbringa 3 timmar i en luftkonditionerad Ford till och från arbetet per dag eller är det att cykla till jobbet ? Är det att kunna äta sig fet på restaurant eller ha råd till plastikkirurgi eller något välutrustat gym för att minska vikten eller är det en paddeltur i Mälaren ?

Vi fortsätter konsumismens "dödskamp" samtidigt som att vi ser allt fler alarmerande artiklar och böcker om att vi är på väg mot en ekologisk katastrof trots alla de åtgärder, restriktioner och renings-anläggningar som har byggts upp. Vi läser också rapporter att 1% av jordens befolkning kommer att ha AIDS år 2 000. Idag så drabbar cancer, diabetes, allergier, hjärt- och kärlsjukdomar oss som resultat av vårt sätt all leva. Ändå är detta bara toppen av ett mycket stort isberg. Den utveckling som har skett under

efterkrigstiden har bara hunnit att visa ett fåtal kortsiktiga effekter. Gifter och radioaktivitet blandas nu med bioteknik och genmanipulation och de långsiktiga effekterna på allt liv kommer att vara mycket större samt kan ej förutspås. Samtidigt fortsätter bilismen, plastanvändningen och kemikalierna att öka. I tredje världen sprids nu konsumismens budskap att mikrovågsugnar och video är lika med lycka.

Denna ensidiga konsumism är grunden till den ekologiska obalansen. Plastförsedda blöjor och engångsprylar är inte ekologiskt anpassade. Dagens matkultur är inte hälsosam. Varje enstaka företeelse verkar oskyldig men sammantaget medför det den långsamma förgiftning av naturen och oss själva som vi nu börjar se. Konsumismen har urartat till en okontrollerbar kräftsvulst och ingen vet vart den är på väg. Men framför allt vet vi inte varför.

I den existerande världsbilden ser vi paradoxen att vi försöker stimulera ekonomisk tillväxt och konsumtion samtidigt som vi säger att vi vill spara på resurser och nedrusta. Vi ser också paradoxen att vi försöker intala utvecklingsländerna att satsa på miljövård samtidigt som vi själva ökar vår konsumtion och resursuttag. Bilen är den enskilda uppfinning som har givit den absolut största negativa inverkan på vår miljö. I världens biltätaste land USA, så är bilarna trots detta ändå större och har luftkonditionering vilket naturligtvis tar mer resurser. Dessutom vill människorna ofta komplettera bilen med en van eller fyra-hjulsdriven truck. Husbilen har ersatt husvagnen och många skaffar nu en husbuss där en vanlig bil kan hängas på släp. Kraftfulla motorbåtar och jetskies kompletterar den moderna människans arsenal av bensinslukande fordon. Den bensinransonering som bromsade denna utveckling för några år sedan är nu helt bortglömd i många delar av världen. Även här så tvingar oss dock verkligheten till åtgärder där Kalifornien nu planerar ett nytt försök att minska utsläppen och vissa storstäder bara tillåter varannandags trafik. Men detta är bara enskilda ingrepp som inte angriper roten till det onda. Återigen så måste detta handlande ses i sin helhet där vi inte kan acceptera denna form av medvetet slöseri och samtidigt påstå att vi vill begränsa miljöförstörelsen.

Vi behöver bara fråga oss själva. Skulle vi tacka nej till dessa prylar om vi enbart tänkte i samma banor som vår nuvarande världsbild? Jag tror inte det. I varje fall så gör vi inte det idag. Måttet på framgång i denna världsbild är ju pengar, prylar och konsumtion. När vi fått dem så tröttnar vi visserligen snabbt när vi upptäcker att de inte ger någon lycka. Även detta är bra för konsumismen. Ju snabbare vi tröttnar på en pryl ju snabbare behöver vi en ny. Vi går ut och shoppar inte för att vi verkligen behöver något utan för att vi vill shoppa. Detta framställer bl a Alwin Toffler som ledsnöre för framtidens "vinnare". Konsumismen måste göras effektivare med kortare tider för utveckling, produktion och konsumtion. Men det finns trots allt en gräns för hur stora, många och snabba våra prylar kan vara, eller.....?

Ur denna mättnad över materiell konsumtion så föds informations- och service-samhället. Denna har redan tagit över i Kalifornien där både jordbruk och industri idag sysselsätter en minoritet. Många framför denna samhällsform som något nytt, men egentligen så är det en fortsättning av konsumismen med enda skillnad att vi konsumerar annat. Dessutom innebär informations och service samhället ytterligare en

specialisering, splittring och samtidig likriktning. Advokater, läkare och terapeuter tillsammans med alla de som arbetar inom underhållning, banker, försäkringsbolag och handel svarar för tillväxten. I den linjära västerländska modellen verkar detta rimligt. Vi rör oss för litet och äter för mycket så vi behöver läkare, gym och plastkirurger. I Los Angeles kan man inte längre gå utan människorna måste åka bil. Denna utveckling ser vi i allt fler storstäder. Den stressade storstads miljön ger oss mentala problem så vi behöver psykologer och terapeuter. Vi får allt färre vänner och då allt styrs av ekonomiska faktorer så behöver vi fler advokater, banker och försäkringsbolag för att reglera även våra medmänskliga relationer. Allt detta bidrar till tillväxten men det har inte bidragit till mer fri tid när människorna kan odla sin andra intressen utan arbetet och restiden tar längre tid. Framför allt har det inte givet en mer harmonisk och lycklig människa.

Kalifornien har idag Amerikas strängaste miljölagar vilket är något mycket positivt speciellt som det ekologiska medvetandet åter börjar att växa in i människornas vardag. Dessa lagar tvingar också industrier till åtgärder för att minska utsläppen. Detta har nu gått så långt att man börjar att tala om en ny industri och ett nytt sätt "att göra pengar". I Amerika så användes idag 12,5 % av bruttonationalprodukten till sjukvård vilket är en halv gång mer än i något annat land inklusive Sverige. Trots dessa pengar och resurser så vet jag av egen erfarenhet att denna "vård" inte fungerar bättre utan är som allt annat en ren affär. Nu kanske vi ser samma utveckling komma inom miljö "vården" som sjuk "vården". Willis Harman som är chef för Institute of Noetic Sciences säger i höstnummret 1991 av dess tidskrift: "*Det finns kanske inget mer felanvänt ord än "utveckling"*". Han pekar just på hur en ensidig ekonomisk styrning aldrig kan ge ett beständigt globalt samhälle. Utveckling har alltid gjorts lika med ekonomisk utveckling men när denna västerländska modell har applicerats på andra kulturer har detta istället inneburit destruktion. En varaktig och verklig utveckling kan bara ske genom en helhetssyn och ekologiskt tänkande. Om vi skulle sammanfatta den ekonomiska kalkylen över det amerikanska samhället så skulle vi se att bara några procent användes till människornas liv, mat, bostäder och kläder. Över hälften av BNP användes till att motverka vad vår civilisation har uppnått. Vi använder allt mer resurser till sjukvård, advokater, poliser, vapen medicin och kosmetika och vi fyller på med reklam.

Det låter som om jag skyller allt på konsumismen men denna är den materialistiska världsbild som vi själva skapat som ersättning till de religioner och ideologier som är döda. Konsumismen är vår nya "tro" men det är vi som individer som både upprätthåller men också skulle kunna ersätta denna med en ny. Som Toffler riktigt påpekat så är kunskap, rikedom och våld komponenter i denna där våldet tar sig många uttryck. I USA ser vi t ex svårigheten att förbjuda människor att inneha skjutvapen trots att 50 000 människor, de flesta familjemedlemmar skjuts till döds varje år. Våldet och rätten att inneha skjutvapen ingår i medvetandet inte bara som en rättighet utan också som en nödvändighet i världsbilden. Denna del av det amerikanska tänkandet har ännu inte trängt in i Europa men väl i många andra delar av världen och den har definitivt trängt in i vår våldsunderhållning. Innan vi kan förändra vårt handlande så måste vi förändra vårt tänkande. Att tro att vi löser våldet så enkelt som att "tjuvar ska sitta i fängelse" som jag läste på en buss är nästan generande dumt. Detta visar både historia och den amerikanska erfarenheten där varken dödsstraff eller tukthus har minskat brottsligheten. Om vi skulle vilja att utrota brottsligheten så skulle vi börja med att riva storstäderna, undervisa om kärlek i skolorna och ersätta våldsunderhållningen med naturprogram.

När jag skriver dessa ord så befinner jag mig på en två veckors resa runt Indien som är en av världens fattigaste länder. Att uppleva dessa svältande barn och krymplingar som tigger på gatorna samt stanken från palmbladshyddorna efter gatorna i Bombay är fruktansvärt. Jag har också sett liknande syner i Mexico City, Lima, Kairo och Sao Paulo där människor och hundar rotor bland soptunnorna. Vad beror då denna misär och förnedring på ? Vi tror idag att vi kan hjälpa dessa u-länder med mer av vårt västerländska sk överflöd. Istället "hjälp" vi dem in i urbanisering och passivitet genom export av billig arbetskraft och råvaror till vår överkonsumtion vilket är en fortsättning av den kolonialism som slog sönder den ursprungliga kulturen.

Vi inser också det orimliga i att den tredje världens länder skulle kunna nå upp i närheten av de rika ländernas konsumtion. Men vi ställer fel frågor. Vi frågar om Indien kan nå upp till denna konsumtion men inte varför och om det är önskvärt. Med bara en miljon bilar är de indiska städerna redan ett inferno och kaos. Trots detta försöker Indien att kopiera väst vilket idag skulle kräva 500 miljoner bilar, 400 televisionstationer, 200 000 video per år, kärnvapen och satelliter beskrivs med stolthet. Mexico och Brasilien har kommit längre och där börjar trafiken att lamslå femtonmiljonsstäderna Mexico City och Sao Paulo. Urbaniseringen med allt större städer skapar omänskliga miljöer men trots detta fortsätter lämmeltåget. Den stora återvändsgrädden är att allt fler människor i vår värld tror att staden och materialismen är lika med lyckan.

I boken "En Enda Jord" skriver Paul Theroux en tänkvärd artikel om "Farorna med utveckling". Han beskriver utvecklingsländernas situation i spåren av kolonialismen och hur vår västerländska u-hjälp snarare förvärrar än förbättrar. USA ekonomen J K Galbraith sade 1985: *"Nästan alla har misslyckats med att lära sig den verkliga läxan från utvecklingen i Nordamerika och Europa". Och han fortsätter "Att uppmuntra u-länderna att bygga stålverk istället för att hjälpa bönderna att odla, är näst efter vår egen oförmåga att se och handla i enlighet med konsekvenserna av en atomkonflikt, vår tids värsta brist på social iakttagelseförmåga"*.

Då kan vi också fråga oss själva hur mycket av det svenska jordbruket som kommer att finnas kvar efter inträdet i EG. Men i den existerande världsbilden blir stordrift av jordbruket det naturliga medan småskaliga och ekologiskt riktiga odlingar är kostsamt. Drömmen av att skapa ett Europa efter alla dessa krig är naturligtvis eftersträvansvärd. Men den verkliga diskussionen är inte om vi ska gå med i EG eller ej utan vilken värld vi vill leva i. När vi idag i Europa försöker att skapa en gemensam marknad så följer vi i fotspåren på den amerikanska utvecklingen . Detta innebär att också resultatet blir detsamma, vilket vi redan börjar att se tecken på med en allt mer likriktad konsumtion och produktion där samma storföretag, samma produkter med samma smak erbjuds från Anchorage i nordväst till Miami i sydost i dagens Amerika. Det är återigen denna logiska kullerbyttan som vi nu gör i Europa och i utvecklingsländerna. Det finns ingen universell modell som är lämplig från Afrika till Australien, men vi försöker ändå införa denna modell vilket slår sönder lokala sociala och kulturella system men framförallt de ekologiska. Människans unika förmåga till överlevnad har varit just att kunna anpassa oss till miljön, medan vi nu försöker anpassa miljön till oss själva som vi i sin tur anpassar till konsumismen. Handel har alltid varit en viktig del i utvidgningen av

världen men med våra holostiska glasögon upptäcker vi idag det befägda i att skicka plastleksaker, potatischips, öl och bilar mellan världens olika länder

Även utvecklingen i Östeuropa blir i detta perspektiv naturlig då materialismen är huvudmålet. Den västerländska kapitalismen har bevisat att den mycket bättre kan uppfylla materiella krav, det vet alla som har besökt ett Östland. Kommunismen hade i varje fall i Sovjet sfären samma inriktning som den kapitalistiska där materiella produktionsmål var det enda som räknades. Däremot är den östeuropeiska människan i likhet med många av tredje världes människor faktiskt mer medveten och mångsidig än medelamerikanen. Materiellt överflöd befrämjar inte människans mentala och själsliga utveckling. Trots dagens svåra situation i t e x Polen, Tjeckoslovakien och Sovjet så finns förutsättningarna att skapa en verkligt ny värld, men det nya östeuropa kan inte byggas genom att kopiera väst utan måste finna sin egen väg. Detta kan bli en omskakande upplevelse men jag hoppas att det lyckas utan uppvaknande av en ny diktatur. Det är kanske något för tidigt att dödförklara kommunismen helt då den formellt finns i Kina och ett par andra länder, men den existerar inte längre som använd ideologi även om den kallas så. Den dramatiska omvälvningen i öst har hittills gått relativt fredligt tillväga genom en inre process av människorna själva. Det enda som kan hota detta är ett uppvaknande av en ny form av diktatur eller nationalistiska inbördeskrig. Denna fredliga omvälvning var möjlig därför att människorna var medvetna och trots diktaturen fria i tanken då förtrycket var lätt att genomskåda och där Marx idealism sedan länge hade ersatts av en korrupt verklighet. Dessutom så måste till detta avsomnade samhälles försvar sägas att det kulturella utbudet trots den politiska likriktningen var mycket mer mänskligt än vår egen våldsunderhållning. Detta genomskådande är mycket svårare att göra med konsumismens likriktning.

Trots diktaturen ser jag Kina som det enda exemplet i världen på ett land som har lyckats att kombinera de egna ekologiska och kulturella förutsättningarna med teknikens utveckling. Den miljard människor som finns i Kina svälter inte och lever i en intensiv samvaro med moder jord sedan flera tusen år medan USA:s konsumism bara har funnits i några tiotal år. Kinas framgång beror inte på kommunismen i sig själv utan på att landet har lyckats att hålla den rena materialismen och det västerländska inflytandet utanför gränserna. Men det är bara en tidsfråga innan dessa gränser bryter samman om den nuvarande utvecklingen fortsätter. Då jag har upplevt urbaniseringen och våldet i Mexico och Brasilien samt fattigdomen och svälten i Indien och Egypten så innebär ett "nytt och fritt" Kina enligt vår västerländska modell en katastrof.

Vårt århundrade har kallats "Den Svarta Civilisationen" p.g.a. det ökande oljebehovet. Oljan styr både ekonomi och politik samtidigt som vårt urbaniserade samhälle genomsyras av allt fler bensindrivna bilar, en oljeförbrukande plast- och kemikalieindustri och ett jordbruk vars mekanisering och gödningsmedel är matade med olja. USA:s tre största företag är General Motors, Ford och Exxon. Europas största företag är Shell, BP och Daimler Benz. Av USA:s 14 största företag är hälften oljebolag och resterande bil, kemikalie och tobaksbolag. Detta illustrerar ganska bra drivkraften och inriktningen på vår "svarta" civilisation. Det är också viktigt att observera att det är olja, kemikalier och biltrafik som skadar det ekologiska systemet.

Filmskaparen Louis Bunuel har beskrivit vår värld i två tankeväckande filmer, "Gatans Desperados" handlar om barnens förtvivlade situation i Latinamerika medan "Brakfesten" beskriver den rika världen som håller på att äta ihjäl sig och förpestas av sitt eget avfall. Vi ser människor lida av svält och våld i den fattiga delen av vår värld medan vi ser andra människor lida av sitt överflöd och missbruk i den rika men ingen är välmående och ingen är tillfredställd.

Jag lyssnade en vårmorgon på en predikan av biskopen på Gotland som sade: "*Materialismen är opium för folket*" som modifierade Marx bevingade ord. Om jag själv hade stannat längre än tre år i Los Angeles så hade jag aldrig skrivit denna bok utan jag hade blivit en "missbrukare" av materiellt överflöd och likt alkoholister och narkomaner så hade jag troligen aldrig upptäckt det. Att drunkna i materialismen är att förlora synen. I Los Angeles så hade jag allt som kunde köpas för pengar. Människan är det mest anpassningsbara djuret och efter något år så hade jag även anpassat mig till de överfyllda motorvägarna och smoggen. . När jag återvände till Sverige och tittade ut en sommarkväll över Norra Björkfjärden i Mälaren förstod jag vad jag nästan hade förlorat.

Både den kapitalistiska och den kommunistiska världen byggde under vårt århundrade sina Babels torn där det kommunistiska nu har rämnat medan det kapitalistiska fortfarande växer allt högre medan grunden blir ostadigare. Erich Fromm beskrev redan på femtiotalet denna värld i "The Sane Society". Han likställde där förloppen i både de kapitalistiska och de kommunistiska samhällena. Drivkraften var i båda fallen den ensidiga materialismen som suddade ut övriga grundläggande mänskliga värden som är nödvändiga för vår fortlevnad. Den miljö-katastrof, massdöd i aids, överbefolkningen i tredje världens länder, sammanbrottet i Östeuropa och fortsatta krig den moderna människans alliniation är alla symtom på materialismens obalans vare sig den kallas för kapitalism eller kommunism. All enkelspårig utveckling leder som Fromm säger till denna obalans. Denna kan inte lösas inom en del av vår verklighet utan bara genom en parallell process inom alla delar. Vår materialism har i konsumismen nått sin extrem

Trots ett ökande överflöd så ser vi otillfredställelsen och meningslösheten öka i vårt samhälle samtidigt som klyftan mellan rika och fattiga på vår jord ökar. Denna obalans går inte att kontrollera genom militärmakt, ekonomiska eller politiska åtgärder. Vi måste återställa en balanserad värld där alla delar av mänskligheten har en meningsfull roll att spela. Tillsammans med konsumismens utveckling som påminner om en modern version av romarrikets uppgång och fall så växer nu Nya Tiden fram som ett nödvändigt alternativ och det enda alternativ som kan ge oss en gemensam framtid. Denna Nya Tid innebär ett uppvaknande där vi kan genomskåda den nuvarande världsbilden med dess likriktning och istället ta steget in i en hel värld med en hel människa.

* * * * *

"Människan blir mer lärd ju mer hon inser vad hon inte vet"

Den sökande människan som försöker förstå både universum och sig själv har genom historien upprepat sina livsfrågor allt sedan den sumeriska konungen Gilgamesh dagar, i Sokrates, Lao Tses, Konfucius, Spinozas, Rousseaus, Kants och Emersons skrifter till vår generations "flower-power" och proteströrelser. I våra stora religioners fotspår så har många visa profeter och tänkare lämnat efter sig sina funderingar över livets mening. "The Roots of Consciousness" av Jeffrey Mishlow och "A History of Western Philosophy" av Bertrand Russell ger tillsammans en bra sammanfattning av detta sökande som både täcker in vår traditionella filosofi såväl som den mystiska delen, men i alla våra bibliotek så kan vi finna väggar fulla av dessa tidlösa skrifter. Från att i början ha varit ett gemensamt sökande så skildes religion, filosofi, konst och vetenskap åt trots att de alla ställde samma frågor. I vår tids civilisation så har det vetenskapliga sökandet tagit överhanden. Även här finns en mycket stort litteratururval där Isaac Asimov kan rekommenderas som en bra introduktion i vetenskapens mysterier. Men trots vetenskapens enorma framsteg så har inte heller detta fört oss närmare livets mening.

En av vår tids mest remarkabla människor Albert Schweitzer sade på femtio-talet: "*Vår civilisations framtid beror på hur vi kan överbygga den meningslöshet och hopplöshet som betecknar vår människa idag*". Ännu mer än på femtio-talet har vi idag förlorat många av våra gamla ideal och sanningar. Vi behöver verkligen en ny meningsfull vision om universum och vår egen roll. Hela nittonhundra-talet har varit fylld med konflikter och krig med korta perioder av ökat hopp vilket senare brutalt har krossats. Vi lär av våra misstag och Aristoteles sa att vi inte kan lära utan smärta. Det verkar dock som om vi ofta glömmer både smärtan och misstagen då människan ständigt faller tillbaka till ren egoism och materialism innan vi brutalt förs tillbaka till verkligheten. Detta gäller både vårt samhälle som helhet och vi själva som individer där vi i dagens begynnade kriser kan lära oss mycket. Men ur varje kris så gror fröet till en förändring. 1900-talets förlopp måste därför också ses i sin helhet där mänskligheten spelar med i Universums oändliga drama

Albert Einstein visade redan vid sekelskiftet att vi lever i ett kontinuerligt nätverk av tid och rum där både vår historia och vår framtid binds samman. Samtidigt som han fulländade Newtons mekaniska världsbild så öppnade han fönstret mot ett nytt universum. Einstein förändrade vår syn på tiden och kanske är det just han som bäst kan symbolisera övergången från en gammal till en ny tid. Niels Bohr, Edwin Schrödinger, Wolfgang Pauli och Werner Heisenberg vidare utvecklade Einsteins geniala teori till det som kallas kvantmekanik. Verkligheten var inte längre entydig, den var komplementär. Ljus kunde vara både en vågrörelse eller en partikel, energi var det samma som massa, tiden var relativ, verkligheten var sannolik men osäker, den absoluta sanningen fanns inte längre. Den nya fysiken möjliggjorde också vår andra tekniska revolution med kärnvapen, laser och datorer. Men den filosofiska aspekten av den nya fysiken i ifrågasatte både den fundamentala lagen om orsak och verkan såväl som ljusets maximala hastighet. Egentligen ifrågasatte den hela vår existerande världsbild.

Vår västerländska vetenskap hade alltid från Newtons dagar byggt på analys av allt mindre delar, molekyler, grundämnen, atomer, elektroner och kvarkar. Genom att hitta den minsta beståndsdelan trodde sig forskarna inklusive Newtons nutida efterträdare, Steven Hawking, att snart ha löst universums gåta. Det som religionen kallade för GUD kallade vetenskapen för GUT, "Grand Unified Theory" där gravitationen, elektromagnetism, stark och svag växelverkan försöktes sammanföras till en universell livskraft och fältteori. Nick Herbert, David Bohm, och David Peat förde kvant fysikernas filosofiska resonemang vidare mot vad man kallade en icke-lokal verklighet och den slutsats att varje iakttagare är en del av den värld som han ser och att han därigenom påverkar den men icke på ett kausalt sätt utan som del i en övergripande ordning.

Grundstommen i den gamla fysiken hade varit objektivism och reduktionism kombinerat till logisk empirism för att förutspå framtiden. Om vi kastade en stor sten av en bestämd tyngd, i en viss riktning och med en känd kraft så kunde vi räkna fram var den skulle hamna. Vi kunde genom mätningar ta hänsyn till luftmotståndet och vinden. Men vi kunde aldrig förutspå vindens förändring i tiden.

Vår världsbild var delad i två, där människan trodde att hon på avstånd och utan påverkan kunde betrakta och kontrollera en objektiv värld. För att förstå denna så studerade hon sedan dess beståndsdelar som reducerade verkligheten till separata partiklar. Denna filosofi om separerade motsatser mellan människa och natur, vetenskap och religion, tanke och materia har varit grunden för vår tekniska utveckling. Men det har även givit det konkurrerande samhälle som vi lever i och där vi bekämpar varandra och vår natur i en strävan att erövra den värld som redan är vår.

Paul Davis "The Cosmic Blue Print" och James Gleicks "Kaos" arbetade både med att hitta nya lagar som kunde förklara denna ogripbara värld. De sökte båda efter en tvärvetenskaplig modell som ur detta kaos av tillfälligheter kunde ta fram ett mönster från en högre ordning eller en annan dimension. Man hävdade att naturen följer ett slags osynligt mönster och ger den kontinuerliga kreativitet som berikar världen. Men trots denna övergripande plan gick det ändå inte att förklara ursprunget och meningen bakom vårt universums utveckling med hjälp av teorier och matematiska formler. Det måste finnas en djupare verklighet där människan ingår i universums kontinuerliga process av ökat självmedvetande. Fysikerna kunde inte entydigt definiera verkligheten utan det fanns alltid ett svart hål där framtiden formades utan att vi kunde förutsäga den.

Filosoferna och matematikerna Bertrand Russel och Alfred North Whitehead hade under början av vårt århundrade försökt att fullända den matematiska modell av verkligheten som människan successivt arbetat fram sedan räknekonstens födelse. Deras slutsats blev emellertid att för att kunna bevisa en matematisk modell krävs alltid ett antagande som tillhör en högre dimension, dvs de axiom som grekerna talade om. Liksom i fysiken så måste matematiken acceptera att den absoluta sanningen var ouppnåelig för vår mänskliga logik.

Richard Weidner och Robert Sells skrev i sin bok "Elementary Modern Physics":
"Fysikern påvisar koncept och lagar som hjälper oss att förstå universum. Fysiska lagar är konstruktioner av människans intellekt och därigenom föremål för de begränsningar som den mänskliga tanken har. De är inte nödvändigtvis fasta, oemotsagda eller förevigt gällande och naturen själv behöver ej följa dem"

Den nya fysiken ledde till en större ödmjukhet från vetenskapsmännen jämfört med den självgodade "besser-wisser" attityd som präglade vår västerländska civilisation. Istället såg man människan som en integrerad del i en större helhet. Detta sökande efter livets mening och människans roll är ingående beskrivet i "Masks of the Universe" Harrison som är fysikprofessor i Massachusetts avslutar sin bok med: *"Vi tror att vi vet, när vi är omedveten om att vi inte vet.... Människan blir merlärdd ju mer hon inser att hon inte vet.... Bakom alla system finns vårt Universum i ett moln av icke vetande. Genom kärlek kan vi finna och behålla det, men inte genom tanken"*

Ur denna nya fysik uppstod begreppet holism som alternativ till linjär orsak och verkan. Holism innebär att helheten är något annat och större än summan av varje del. Universums kontinuerliga skapelsprocess, i vådrets skiftningar och varje människa är holistiska organismer. Livet självt, är en sådan helhet som inte kan söndelas och förklaras av vår västerländska rationella determinism, utan måste upplevas och där kärleken är den livsenergi som gör detta möjligt. Vår civilisations myrstack lever sitt liv som helhet men där varje myra representerar denna helhet. Allt är inbördes sammanflätat där helheten speglar individen och individen speglar helheten likt ett hologram.

Både vetenskapsmän och lekmän började tidigt att se parallellerna mellan holism och de tusenåriga österländska vishetslärorerna som Taoism och Zenbuddism. Världen består av komplementära motsatser, yin och yang; Kvinnor och män, negativt och positivt. Tillsammans bildar dessa motsatser en harmonisk helhet när de är i balans men resulterar i en destruktiv konfrontation när de är i obalans. Från det rika österländska kulturarvet återfann västerlandet även akupressure, akupunktur och andra metoder som tillämpar helhetsperspektivet för hälsa och medicin. När den västerländska läkaren försökte att disikera och diagnostisera det sjuka symptomet i allt mindre delar hos patienter så balanserade den österländska människan själv den kroppsliga och själsliga helheten. Alexander, Rechian och Feldenkreis var nya västerländska metoder som anknöt till denna österländska kroppsliga och själsliga enhet och som började att användas inom sjukgymnastiken. Indisk meditation och yoga som via TM och Sri Chinmoy attraherade den nya generation som växte upp under sextio-talet var en del i den medvetande expansion som också sökte genvägar genom LSD och andra hallucinationsdroger. Förutom medvetande expansion så var det centrala i den österländska läran självkontroll genom balans. Den sexuella Tantriska yogan, Shiatsu, reflexologi, Tai Chi och självförsvars övningar som Aikido var några exempel på den mängd av kinesisk och japansk helhetstänkande som successivt infiltrerade och berikade den västerländska kulturen.

På den amerikanska västkusten påbörjades denna nya medvetandevandring under Jack Kerouacs femtiotal för att kulminera i sextiotalets "Flower Power". Som allt annat i Kalifornien så karaktäriserades även detta sökande av en stor variationsrikedom där Esalen vid Stilla Havskusten söder om Monterey blev den viktigaste vallfärdsorten för en ny generation. Det skrevs inte så många böcker utanför den vänsterpolitiska arenan utan rockmusiken och den personliga upplevelsen blev det viktiga.

Hela vår civilisations femtusenåriga historia hade varit en berättelse av män, om män, för män. Detta gällde även vår kristna religion. På den amerikanska västkusten kom

emellertid både religionen och kvinnans roll att förändras. Emanuel Swedenborgs gamla mysticism inspirerade nya inriktningar som "Science of Mind" och "A Course in Miracles". På en klippudde utanför Long Beach ligger Wayfarers Chapel som ett vackert monument över denne gamle svensks fortsatta inflytande i *Den Nya Tiden*. Människans kreativa tanke var det centrala i denna sammankoppling av den fysiska verkligheten, förståndet och själ. Redan på artonhundra-talet hade Ralph Waldo Emerson ifrågasatt vår patriarkiska judisk-kristna Gud till förmån för varje individs inneboende gudskraft. Denna filosofi utvecklades vidare av Louise Hay och Shakti Gawain till affirmationer och visualisering. Detta innebar att människan genom sina egna tankar skapar sin verklighet och själv ansvarar för denna. Negativa tankar skapar en negativ verklighet och positiva tankar ger en positiv verklighet. Det kristna budskapet om kärlek och förlåtelse av både sig själv och andra var det centrala i denna självförnyelse och självbejakande.

Sandra Ray och Chris Griscom betonade liksom Louise Hay och Shakti Gawain betydelsen av tidigare negativa känslor upplevelser i människans liv och hur dessa måste lösas upp genom "rebirthing" eller extas. Deras böcker mötte ett stort gensvar främst från en kvinnlig läsekrets. För de manliga läsarna utvecklades och marknadsfördes allt fler metoder för hypnotisk snabbinläring och självförbättring där jäktade affärsmän med hjälp av "Sybervision" och sublimerad påverkan kunde lära sig spela golf och tennis eller bli högpresterande människor efter att ha studerat Wayne W Dyer och den kontroversielle Ron Hubbard vars böcker toppade säljlistorna under åttio-talet. Harold Kushners bok "When all you're ever wanted isn't enough" sammanfattade bra den moderna människans otillfredsställdhet trots sitt materiella överflöd. I varje amerikansk bokhandel trängdes nu allt fler böcker om självförverkligande och självförståelse tillsammans med den traditionella verklighetsflykten till sex och våld. En bokhandel är i likhet med telefonkatalogen ett mycket bra hjälpmedel att följa utvecklingen i ett samhälle. Och i både böckernas värld och på de gula sidorna började *Den Nya Tidens* representanter att bli allt fler på den amerikanska västkusten.

I Kalifornien byggdes den nya civilisationen i den nya världen dit människor från hela den gamla världen sökte sig. Ända sedan Hollywoods första filmer hade "Drömstaten" varit en experimentverkstad där nya idéer föddes och utprovades. Det var därför naturligt att även otillfredsställelsen för den materialistiska verkligheten nådde nya extremer i det samhälle där allt fanns och allt var möjligt. Människorna upplevde materialismens förbannelse i vad Harold Kushner sade " När allt som du någonsin önskat dig inte är tillräckligt" Den nya framgångsrika generation somväxte upp på den amerikanska västkusten upptäckte att dessa framgångar inte gjorde människan varken mätt eller lycklig utan snarare ökade hungern efter något annat. Tempot ökade där människorna försökte hinna med allt mer. "Vi vill ha världen och vi vill ha den nu" var Jim Morrisons bevingade ord och ledstjärna för sextitalets ungdomsrevolt och sökande efter mening i LSD eller sexuella upplevelser.

Detta ökade intresse för sig själv som individ var en naturlig följd av den ökade alienationen i samhället där religion, idéer och familjer löstes upp. Men *Den Nya Tiden* förespråkade inte en ökad själviskhet utan en ökad självkänedom och individuellt ansvar för vår gemensamma verklighet. Den ville också uppleva världen här och nu men till skillnad från Jim Morrisons sexti- och sjuttio-tal så ville *Den Nya Tiden* uppnå detta utan droger.

Ända sedan filosofins fader Thales sade "Känn dig själv" så har människan försökt att utforska sitt eget inre. Sigmund Freud grundlade den moderna självanalysen som vidareutvecklades av hans lärjungar Abraham Maslow, Carl Gustav Jung och Erich Fromm. Abraham Maslows behovstrappa gav en ny förståelse till vårt sökande efter lyckan och livets träd. Är vi då dömda till detta fortsatta klättrande mot otillfredsställelsen? Maslow säger själv att roten till detta onda är just människans tro på ett paradys där en perfekt ledare styr över ett perfekt samhälle. Den kollektiva psykiska ohälsa som binder vårt samhälle vid denna olycka går att förändra.

"Hälsa med alla sina värderingar, sanning, godhet, skönhet är en uppnålig verklighet" sammanfattar Maslow. Han tror också på den goda människan där vi faktiskt föredrar att hellre leva i fredlig samvaro än i ett samhälle med "djungelns lag".

"Det krävs stor kärlek att kunna lämna något åt sig själv, att låta vara och låta bli" är Maslows slutsats av Taoismens lära i motstas till vår västerländska manipulation. Maslows budskap innebar att lycka finns när vi har passerat vårt materialistiska stadium och nått en mer upplyst och meningsfylld tillvaro. Då kan människan bryta sig ut ur egoismens otillfredsställdhet och istället bli motiverande. Albert Einstein uttryckte detta som: *"Det sanna värdet av en människa bestäms av hur och i vilken omfattning hon har uppnått frihet från sig själv"*.

Denna process att försöka hitta sig själv för att sedan kunna frigöra sig kallade Carl Gustav Jung för individuation. Han såg även människans godhet representerad av det kollektiva undermedvetna där nedärvda mönster som han kallade arketyper gav varje individ vägledning. Denna varseblivning skedde genom synkroniciteter som är en beskrivning av meningsfyllda tillfälligheter som påverkar våra liv utan synbar orsak och verkan. Men dessa ödesmättade "tecken från Gudarna" hade mycket att berätta för oss och var egentligen det kollektiva omedvetandets svar på våra handlingar. Synkroniciteter var detsamma som fysikernas icke lokala verklighet. Jungs teorier och den nya fysiken gav därför grunden för en holistisk syn som omfattade både kropp och själ. Jung själv såg också hur denna teori snuddade vid de övernaturliga fenomen som den moderna människan hade avfärdat som vidskepelse.

Freud hade format de moderna teorier som länge hade använts för att försöka förstå människan själv. Maslow, Jung och Erich Fromm utvecklade och breddade psykoanalysen till ett samspel mellan människan, vetenskapen, religion och samhälle. Denna nya psykoanalys hade därför många paralleller med den nya fysikens analys där just "analysen" ersattes av helheten. Att det finns en verklighet utanför vårt logiska tänkande hade alla våra stora tonsättare, författare, målare och även vetenskapsmän insett. Kreativiteten har aldrig kunnat ersättas med formler eller datorer. Många av våra största personligheter inom konst och vetenskap var samtidigt mystiker och trodde på en annan och djupare verklighet. Den österländska icke-tanken som är grunden i Taoism och Zenbuddhism återupptäcktes även av västerlandets beteendevetare och dess betydelse för kreativa handlingar kombinerat med vårt västerländska logiska tänkande till en ny syn på det mänskliga intellektet. I en bokserie av John W Haefley, Harold Rugg och Alex F Osborne presenterades tidigt denna öst-västliga teori om den kreativa tanken. Även där såg man att förstånd och själ inte var två olika delar utan samspelade.

Holismen kom därför att successivt integreras i vår västerländska vetenskapliga värld inkluderande både fysik, psykoterapi, medicin och psykologi. Forskarna studerade

österlandets gamla visdom och fann där det som saknades i vår västerländska logik där Taoism, yoga, Yin och Yang började att betraktas som legitima sanningar. Det fanns två sätt att uppfatta verkligheten. Den ena var vår fysiska värld av orsak och verkan och den andra var vår metafysiska värld av ogripbara samband. Båda dess synsätt ger tillsammans livets helhet. Öst och väst hade till slut möts i samma osynliga cirkel.

Det är viktigt att påpeka att den ideella helhet som filosoferna Kant och Hegel stod för är något helt annat än den framväxande holism *Den Nya Tiden* talar om. Idealismen såg en hel idealstat där alla underkastade sig dess vilja som den bästa. Holismen är däremot en kontinuerlig process med frihet för individen.

Inom psykologin och sociologin fann våra beteendevetare tidigt det holistiska synsättet som nödvändigt. Företagens chefskurser började innehålla självkännedom och självförverkligande för män. Behov, motivation och ålderskriser behandlades i allt fler böcker och symposier. Maslows teori gav grunden till dessa försök att förstå oss själva som män i en manlig värld. Maslows idéer hade ett holistiskt synsätt på människan där han framför allt hävdade den statistiska och reduktionistiska analysen inte kunde beskriva en föränderlig process. Paul Watzlawick, John Weakland och Richard Fisch skriver i sin bok "Change" att en viktig lösning till ett problem inte kan hittas genom att analysera den verklighet där problemet finns utan lösningen finns i en högre dimension. Detta innebär att istället för att söka lösningen genom en analys av orsaker och verkan över lång tid så löses problemet här och nu genom att använda ett annat perspektiv. Författarna pekar på att vårt sätt att tänka och ta beslut inte har hunnit med den snabba utveckling vi har sett under vårt århundrade. Denna observation är inte heller ny. Erich Fromm citerar Leo Tolstoj i "The sane society" där Tolstoj jämför Roms moraliska korruption, medeltidens distorderade religion med den industrialiserade världens meningslöshet. Han frågar sig varför vi har tidningar och för vilka nyheter, varför vi har järnvägar och vart vi är på väg och varför vi förlänger livet genom sjukvård om vi inte har något mål för det. Tolstojs slutsats är att vi är alla fångade i denna livslögn som tvingar oss att ständigt förändra oss och anpassa oss men utan att vi vet varför. Vi vill ha världen och vi vill ha den nu men den snabba förändringen skenar iväg där vi följer med utan att kunna manövrera eller bromsa.

Människan har alltid sökt efter en mening i tillvaron. Detta sökande har varit drivkraften i religion, vetenskap, filosofi men även vårt dagliga liv. Våra försök att förstå världen och oss själva finns dokumenterad i våra världsreligioner, den grekiska idé världen och den vetenskapliga och filosofiska litteraturen. Albert Einstein fulländade det vetenskapliga sökandet som Newton hade påbörjat. Men samtidigt inledda Einstein en ny forskningsresa i en annan dimension där Heisenberg, Schrödinger, Pauli och andra kvantfysiker började ifrågasätta vårt tidigare tänkande. Inom psykoanalysen så vidare utvecklade på samma sätt Jung, Fromm och Maslow Freuds banbrytande idéer. Samtidigt så började allt fler att se sambandet mellan psykoanalysen och den nya fysiken men även det österländska religiösa tänkandet. Vi har ännu idag bara snuddat vid den nya värld med andra dimensioner som dessa upptäckter öppnade. Vi har lärt oss hur lite vi egentligen vet.

I materialismens paradiset, Kalifornien, har människorna sökt vidare efter livets mening. Detta sökande kom att återhämta mycket av österlandets visdom vilket berikade allt fler områden inom vårt samhälle. Från denna sammansmältning av öst och väst så

utvecklades holismen som en ny paradigm för att kunna förstå vår verklighet. Vi söker idag lösningar i krig, kontroll, lagar och pengar i det syndrom som kallas "mer av det gamla". Den utveckling som har skett kräver helt enkelt en ny tid och ett nytt betraktelsesätt. Lösningarna kommer inte som en kedja av orsaker och verkan som vi försöker detaljstyra utan som ett resultat av en process som vi kan påverka här och nu då vi förändrar vår världs bild och inriktning på vår utveckling. Detta kräver att vi överger vår övertro på vår förmåga att linjärt kontrollera och styra vår natur eller andra människor genom manipulation eller våld. Detta sökande efter helhet gav även upphov till en nyvaknad kvinnlighet och intresse för det österländska tänkandet vilken tillsammans med Jungs, Fromms och Maslows ideer kom att ge upphov till ett förnyat självsökande enligt Thales, "Känn Dig Själv". Den nya människan vill återfinna och hela sig själv och därmed världen.

* * * * *

"Livet är här och nu"

Amerikas Förenta Stater hade under hela nittonhundratalet symboliserat drömmen om den nya människan i den nya världen. Amerika var, jämfört med det efter både det första och andra världskriget söndertrasade Europa, en värld där människor av olika nationaliteter kunde leva i fred. Vietnamkriget kom därför att ifrågasätta hela denna bild av USA som försvarare av liv, frihet och lycka. Under slutet av sextio-talet och början på sjuttio-talet kulminerade denna omvälvning i en våldsam uppgörelse som kostade många oskyldiga svarta och studenter livet. Morden på John F Kennedy, Robert Kennedy och Martin Luther King förändrade vår uppfattning om den nya världen.

Den moderna industrialismen hade också i Amerika funnit sitt nya centrum. I kraft av sin ekonomiska styrka och den amerikanska insatsen under det andra världskriget blev USA västvärldens självklara ledare. Både ekonomi och politik styrdes från den nya världen. "American Capitalism" av J.K. Galbraith, "The American Challenge" av J.J. Servan Schrieber och "Monopoly Capital" av PA Baran och PM Svezzy ger tre olika analyser från tre olika politiska perspektiv. För många länder i den tredje världen blev USA och CIA liktydigt med utsugning och blodiga militärkupper med enda syftet att försvara denna nya imperialism.

På de amerikanska dollarsedlarna kunde vi läsa "In God We Trust" och den dollar-baserade kapitalismen utvecklades till en religion i likhet med att marxismen blev en antireligion. Sanningar, framgång och lycka mättes i pengar. Advokatfirmor, banker och försäkrings-bolag tog över verkligheten och satte prislista på allt ifrån våldtäkt till förtal. Den nya världens verklighet började allt mer att likna den babyloniska verkligheten många tusen år tidigare, fast mycket större och groteskare.

Den svarta måndagen 1987 blev en ny tankeställare till denna penningfixerade filosofi när Wall street föll med 500 miljarder dollar i det största kursraset någonsin inkluderade börskraschen 1929. Efter kommunismens fall i Östeuropa kan man därför summera att både liberalismen och marxismen hade rätt och fel. Marx hade rätt om de kapitalistiska ländernas förvandling till en likriktad monopol ekonomi med ett fåtal gigantiska företag. Liberalismen hade rätt om kommunismen ofrihet och toppstryning. Vid närmare eftertanke så hade faktiskt Fromm rätt då detta är samma sak. Både liberalismen och kommunismen hade fel då den påstod att den skulle skapa en fri och

lycklig människa i ett välmående samhälle. I båda fallen var världsbilden materialism.

En av de ledande och samtidigt kontroversielle amerikanske ekonomen Ravi Batra förutspådde i sin bok "Den Stora Världsdepressionen 1990" en ekonomisk kris i västvärlden under nittio-talet. Han skrev boken 1985 och den svarta måndagen inföll de 19 oktober 1987. Nu har inte hans förutsägelser ännu helt slagit in men hans beskrivning av västvärlden är intressant. *"I den västerländska civilisationen.... är Amerika idag det inflytelserikaste landet. Eftersom USA nu passerar plutokrat-kroppslig eran, som utmärks av hög brottslighet, extrem materialism, upplöst allmän moral och extrem individualism, kan vi säga att hela västerlandet befinner sig i denna tidsålder."*

Amerikas Förenta Stater har även för mig personligen alltid varit föremål för både förundran och besvikelse sedan jag första gången genomkorsade denna nya värld 1969. Amerika är en blandning av hela vår jord och dess drömmar såväl som dess avarter. Det är bara det att allt detta, både det positiva och det negativa är så mycket större, snabbare och våldsammare i den nya världen. Ronald Segal har i sin bok "Americas Receding Future" sammanfattat denna motsägelsefulla, fascinerande men samtidigt likriktade värld som är en kristallkula för hela vår civilisation. Han säger att den amerikanska deömmen har förvandlats till den amerikanska otillfredsställelsen. *"Om det finns en flykt ifrån denna plastvärld av moraliska manipulationer, från de blankskinande styrelserummen, och från tomhetens vindar genom förlorade gränder så är det i den otillfredsställelse som så många amerikaner har funnit istället för löftena och lyckan"*.

Amerika har varit centrum för världens utveckling under vårt århundrade och åsikterna om denna möjligheternas kontinent har varit många. Jag har ärvt en liten bok från 1911 som heter "Allsmäktiga Dollarns Land - skildringar från fjärran västern". Den senaste svenska bok jag läst om USA heter "Amerika - Dröm eller Mardröm" av Anders Johansson. Trots sin tidsskillnad visar dessa båda titlar den blandade syn vi har på den nya världen. Drömmen om Amerika har spridits via film och television såväl som besökande svensk-amerikaner. Mardrömen om Amerika drabbade både världen och amerikanerna själva i början på sjuttio-talet som stora sår i framgångens fasad. Det ledde till en självransakan som dokumenterades i bl a Neil Sheehan "The Pentagon Papers", Paul Chevigny "Police Power" och Tom Murton samt Joe Hyams "Accomplices to the Crime" som alla skildrade etablisemangets förtryck. Denna nya självkritik hade sitt ursprung i en ny radikal studentgeneration som växte fram över hela världen och vilket beskrevs i Alexander Cochburn och Robin Blackburns "Student Power" och där Herbert Marcus spelade en stor roll som studentgenerationens filosof.

Dagens kritik är av ett helt annat slag då den kommer från den egna medelklassen. Efter ett åttiotal av återfall till dollarfixering så har den amerikanska människan återigen börjat att ifrågasätta inte bara enstaka fenomen utan hela sin verklighet. Jag reser ofta i mitt arbete genom Chicago i hjärtat av detta Amerika. Varje gång så besöker jag bokhandeln på Ohare flygplatsen för att försöka hitta någon intressant reselektyr men även för att se vilka ämnen som just då är aktuella. När jag senast passerade under våren 1992 så upptäckte jag en omfattande samling om "Den försvunna amerikanska drömmen" där för något år sedan böckerna handlade om att bli rik snabbt. "There are no children here" (A Kotlowitz), "America, what went wrong (Barlett/Steel), "Why America doesn't work" (Colson/Eched), "Who will tell the opeople the betrayal of American Democracy" (W Greider), The Age of missing Information (B Mc Kibben).

Dessa böcker utgavs innan samma Amerika exploderade i raskravallerna i Los Angeles. Detta missnöje är emellertid inte längre bara krav på högre standard utan ett djupare missnöje vilket ifrågasätter hela systemet även om det inte uttalas klart. Även kvinnornas situation börjar åter att behandlas: "War aganst women" (M Frech), och "Backlash- The undeclared war against American woman" (S Faudi). Detta är den interna kritiken av det system som vi nu i den övriga världen söker att kopiera.

Ur sextio- och sjuttio-talens proteströrelser utkristalliserade sig kraven på fred, medborgliga rättigheter och kvinnofrigörelse. Den följde i princip två huvudinriktningar där den ena manade till aktivism med marxistiska förtecken och den andra till kärlek influerad av indisk pacifism. Amerika var skakat efter Song-My, Pentagon papperen, Watergate skandalen, de heta somrarna i de svarta ghettona och de våldsamma studentupploppen. Marxismen dog egentligen med Sovjets inmarch i Tjeckoslovakien även om den i teoretisk form levde kvar. Under åttiotalet så försvann denna rörelse från tidningarnas nyhetssidor där istället den nyvaknade penning filosofin tog plats. Men nu har återigen denna gått in i sin återvänsgränd i vårt eviga kretslopp i vår osynliga cirkel.

Det är i detta perspektiv vi måste se den rörelse ta form som vi kallar *Den Nya Tiden*. Den samlade människor med olika politiska åskådningar från höger till vänster samt med olika social bakgrund från rika till fattiga men med samma konstaterande att vårt hittillsvarande sätt att försöka lösa våra problem har gått i baklås. Marilyn Ferguson brukar nämnas som den person som först presenterade denna process i "The Aquarian Conspiracy" som även ger en mycket bra beskrivning av de historiska rötterna. Hon beskriver *Den Nya Tiden* som *förändringarnas förändring* där vår sjuka civilisation är början till den process som ska föra oss in i "Age of Aquarius". Civilisationen skildras som om den har löpt amok där vi har förrått naturen, skapat en omänsklig och konkurrerande arbetssituation trots att vi har utomordentliga hjälpmedel och där vi trots medicinska framsteg ser kroniska sjukdomar som allergier, aids cancer och diabetes öka dramatiskt. Det är ur detta misslyckande som *Den Nya Tiden* började att växa fram som en radikal omprövning av både vårt samhälle och oss själva. Denna transformering är i mycket en återupptäckt av de grundläggande värden som alltid funnits i människans medvetande och en ny respekt för naturen storhet. Den ser inte människan som offer för institutioner, politiker och krig utan som ansvarig för den utveckling som formar vår verklighet.

En annan föregångsgestalt var Fritjof Capra som i sin "Tao of Physics" visade den koppling som finns mellan den moderna fysiken och österlandets läror. Med "The Turning Point" gav han en tvärvetenskaplig och samhällsanknyten beskrivning av alla de olika strömmar som tillsammans bildade *Den Nya Tiden*. Han underströk också behovet av en ny världsbild där kvinnan och ekologin tillsammans kommer att vara de viktigaste delarna. En industriell och manlig värld transformerars till en ekologisk och kvinnlig värld. En vårdande människa ersätter den manipulerande.

Shirley Maclaine har mer än någon annan varit den missionär som spridit detta budskap till en bred allmänhet och därmed också i viss mån styrt vad som betecknats som *Den Nya Tiden*. Men det går inte att säga att *Den Nya Tiden* enbart är det som Marilyn Ferguson, Fritjof Carpa och Shirley Maclaine skriver om. Det är en process som Ferguson själv kallar för paradigmskifte där människans kollektiva medvetande skiftar och som omfattar hela vårt samhälle.

Den Nya Tiden har vuxit fram ur en holistisk livssyn inom kvantfysiken, ekologins kretslopp, freds rörelsen, den alternativa medicinen, taoismens lära om harmoni och kvinnans frigörelse. Men den har framför allt blivit samlingsnamnet för människans sökande efter en ny livssyn som kan ersätta det patriarkaliska och materialistiska erövningståg, kapitalistiskt eller kommunistiskt, som fört oss till gränsen av vår egen utplåning. Det är helt enkelt en återgång till våra ursprungliga mänskliga värden. *Den Nya Tiden* är den kontinuerliga process som nyskapar både vår religion och vetenskap men framför allt vårt sätt att leva och oss själva i den sanna verkligheten med den goda människan som kan uppleva universums skönhet.

Sanning, godhet och skönhet har aldrig kunnat mätas med objektiv logik utan kan endast upplevas av var och en. Detta ifrågasätter emellertid hela grundstommen av vår västerländska civilisation. Om vi inte kan lagstifta om sanningen, köpa oss godhet eller bygga skönhet så innebär materialismen helt enkelt en återvändsgränd i människans sökande efter liv frihet och lycka. Den nya människan måste känna sanningen, vara godheten och se skönheten i tillvaron. Analys blir perception. *Den Nya Tiden* är inte antisocial eller mot kollektiva folkrörelser och samhälle utan söker tvärtom en bättre värld med både hög materiell levnadsstandard men framför allt hög livskvalitet för allt levande baserad på ömsesidig omtanke och kärlek. *Den Nya Tiden* är inte en fascistisk övermännisko tro eller en ny konservativ sköt-om-dig-självs filosofi lika lite som en revolutionär kamp. *Den Nya Tiden* avvisar inte teknik och vetenskap utan vill istället använda den till ett bättre samhälle. Politik har alltid varit "dom" och inte vi. Liberalismen har lett till konsumtion och fascism till död och förödelse. Kommunism har alltid varit diktatur. Egoism har varit ett självupptaget navelskåderi. Nationalism har alltid skapat krig. Kortsiktig kapitalism har alltid varit människofientligt.

Den nya betraktelsesättet betonar istället den individuella valfriheten och den enskildes ansvar för vår gemensamma framtid som helhet. Den ifrågasätter också den kontrollerade manliga logik som styr vår civilisation sedan dess födelse och hävdar istället vikten av accepterande kvinnlig intuition där en linjär och konkurrerande "mot mänsklighet" har ersatts av en holistisk och samarbetande "med mänsklighet". Den likriktning och konsumtion som styr den västerländska människan måste ersättas med den ursprungliga nyfikenhet och kreativitet som är karaktäristiskt för människosläktet. Detta innebär även att den kvinnliga halvan av både oss själva och civilisationen som helhet måste ges en väsentligt ökad betydelse. Den nya Människan kanske är en kvinna. Detta är ett seriöst påstående som följer den tidigare slutsatsen att ett problem måste lösas i en högre dimension och utanför det nuvarande logiska tankesättet. Däremot är slutsatsen helt naturlig då föreställningen att ett fåtal gorillahannar har givits mandat att föra vår jords mest intelligenta livsform vidare är ganska befängd. Allt liv bygger på ett ömsesidigt samspel där vi alla deltar på samma villkor.

Mannen har dominerat vår krigshärjade värld under de senast femtusen åren. Kvinnan och Moder Jord har där spelat en underordnad roll medan hon i den tidigare naturliga miljön hade en jämställd position. Feministrörelsen var en del i kvinnans frigörelse, men där hon ofta försökte bli man och ville ha samma rättigheter som mannen istället för att bidra med sin kvinnlighet. Inom *Den Nya Tiden* ifrågasättes den ensidigt manliga världsbilden, men utan att förneka manligheten eller kvinnligheten. Istället för att undertrycka ena halvan av vår verklighet så vill *Den Nya Tiden* skapa en komplett

helhet av både vår maskulina och feminina värld.

Den västerländska civilisationen medförde också en ökat polarisering mellan män och kvinnor trots den skenbara likställdheten under sjuttio-talet. I vårt västerländska samhälle ökade antalet skilsmässor dramatiskt. Förhållande mellan man och kvinna förändrades väsentligt där båda spelade nya roller och där båda parter krav och behov hamnade i obalans. Relationen mellan man och kvinna samt kärleken som sådan började allt mer att sysselsätta både psykologer, författare och människorna själva. Den fria kärlekens instruktionsböcker i olika ställningar och orgasm hade redan spelat ut sin roll som en genväg till lyckan. Erich Fromm presenterade på femtio-talet med "Kärlekens Konst" en mycket läsvärd och bred beskrivning av kärleken. Under åttiotalet utgavs allt fler böcker om den kärlek som inte längre fanns, varken mellan könen, till barnen, till andra människor eller till samhället och naturen som helhet. Recepten som gavs var många vilket framgår av titlarna i "The Psychology of Romantic Love" av Nathaniel Branden, "Women who Love to Much" av Robin Norwood och "Love is Letting Go of Fear" av Gerald Jampolsky. Scott Peck gav i "The Road Less Traveled" en fortsättning av Erich Fromms beskrivning av kärleken som den holistiska livsenergi som ger liv till både kropp och själ. Det var en syn på kärleken som omfattade hela vår jord med alla dessa innevanare. Vi måste lära oss att älska inte att kräva kärlek. I Den Nya Tiden betonades kärleken till sig själv vilken innebar att en människa först måste lära sig att acceptera och älska sig själv innan hon kan acceptera och älska någon annan.

Den Nya Tiden innebar även ett nyväckt intresse för mysticismen och övernaturliga fenomen. På den amerikanska västkusten har sökandet efter nya verkligheter pågått allt sedan femtiotalets Beatnik med Jack Keroac och sextio-talets Hippierörelser med Jim Morrison, Hair, Easy Rider och Timothy Leary. Efter det att LSD hade förbjudets fortsatte experimenten med ESP (Extra sensory perception) och OBE (Out of body experience) som syftade till att uppleva andra världen utanför våra fem sinnen. Människans gamla önskan att både kunna kommunicera med det förgångna, att se sina tidigare liv att även kunna förutspå sin framtid samlade allt fler tidsresenärer. Redan under sextiotalets ungdomsrevolution hade intresset för Taoism även fört med sig "I Change", förändringarnas bok som spelade samma roll för de inre sanningssökarna som Maos "Lilla röda" gjorde för de yttre sanningssökarna. (I change är en meningsfull felstavning av I ching)

Den Nya Tidens människor började allt mer att konsultera den gamla tidens orakel för att där få vägledning och svar. Astrologi, numerlogi, tarot kort, medicinkort och våra egna mystiska runor blev i Linda Godmans och Ralph Blums böcker nya bästsäljare. Denna uppfattning fanns även i Jungs ideer där en tro på en djupare verklighet även innebar att vi måste kunna kommunicera med denna dimension genom olika "tecken".

Den Nya Tidens människa började också allt mer att intressera sig för sin kropp som en fysisk, psykisk, mental och emotionell helhet. I det amerikanska överflödssamhället hade sedan länge allehanda dietmetoder och kroppsövningar, erbjudits till en stressad och överviktig människa. Ökningen av obotliga kroniska överflödssjukdomar, såväl som Aids, fick många att söka efter ett alternativt sätt att leva och överleva. I *Den Nya Tiden* blev det viktigt att äta en balanserad diet samt att ha en balanserad kropp och själ. Holistisk hälsa beskrivs i "Minding the Body", "Mending the Mind" av Joan Borgenko och "The Holistic Health Handbook" av Shepard Bliss. Harvey och Marilyn Diamond,

"Fit for Life", "Macrobiotics" av Michio Kushi samt John W Travis och Regina Ryan, "Wellness Workbook" vidareutvecklade denna integrerade syn på att människan blir vad hon äter, andas och tänker. Rolfing och andra former av massage, andningsteknik, kroppsmedvetenhet och avslappning blandades med meditation, yoga och övriga österländska metoder till en "må-bra" "kropp-själ" ideologi om att acceptera sig själv som man är. Ur detta självbejakande kom sedan naturligt de förändringar som varje individ själv önskade. Denna livssyn finns bl a redovisad i en vacker bokserie av Alix Kirsta, Lucy Lidell, Howard Reid och Sivandanda Yoga Center. Det gemensamma budskapet i dessa böcker var just att kropp och tanke alltid samverkar där inga kroppsliga åkommor kan särskiljas och diagoseras utan att ta hänsyn till den mentala. Människans immunförsvar och självläkande förmåga var enligt detta holistiska tänkande ett resultat av hela människans mentala, emotionella, fysiska och själsliga "ryggsäck" där hälsa innebar just att bli hel.

Påverkande av det egna medvetandet med droger som LSD och Peyote eller meditation och yoga kom att kompletteras med audiovisuella utrustningar för att kunna styra den mänskliga hjärnans medvetande nivåer. *Den Nya Tidens* musik utvecklades samtidigt som ytterligare ett sätt att positivt påverka människans mentala och fysiska hälsa som finns beskriven i "Sound Health" av Steven Halpern. Istället för rockvideos hetsiga ljud och bild så utformades en ny och lugnande musikform vilken kunde kombineras med meditation eller bara återgav naturliga ljud som vågor, fåglar och vind. På mycket kort tid formades *Den Nya Tidens* musik till en egen industri där man i USA även började med egna radiokanaler och mängder med kassetband och video erbjöds.

Rörelsen hade nu vuxit till att omfatta alla delar av vår kultur och där dess centrum låg i Kalifornien. "Whole life Expo" samlade tiotusentals besökare till den cirkus som årligen ägde rum på någon av de stora hotellen i Los Angeles och San Francisco. Work-shop och reseverksamheten erbjöd allt från indiansk svetthydda och vanliga mänskliga relationer till att simma med delfiner och resor till Peru. Denna nya våg hade också sköljt över vetenskap och medicin innan den nådde storföretagens jäktade chefskader. Från sin kärna på den amerikanska västkusten började denna nyskapande tidsanda att sprida sig till många delar av vår jord. Det var emellertid allt svårare att se vad *Den Nya Tiden* stod för i denna otroliga mångfald som växte fram. Den blev självuppfyllande då holism krävdes för att kunna förstå holism.

Jag kunde själv i Kalifornien pröva det mesta inom denna nya tid och jag fick tillfälle att träffa och lyssna på *Den Nya Tidens* profeter som Rolling Thunder, Kevin Ryerson och Chris Griscom. Jag måste erkänna att jag själv blev förvirrad av denna blandning av kristaller, parapsykologi, mystism och örtmedicin. Det var också intressant att se den blandning av människor som sökte sig till denna rörelse. Det var aids- och cancer - patienter som hade förlorat hoppet och framgångsrika människor som också hade förlorat hoppet men framför allt var det normala och personer med de flesta yrken. En stor majoritet var dock kvinnor. Det omfattande våldet mot kvinnor och barn i Kalifornien var en obehaglig överaskning för mig även om detta också finns i andra länder inklusive vårt eget. Många av de kvinnor som sökte helande i någon av *Den Nya Tidens* läror hade varit utsatt för dessa övergrepp endera som barn eller vuxen Det gemensamma för alla dessa människor var sökandet efter livets mening och sig själv i en värld där man upplevde att mycket av våra gamla värden hade tagits ifrån oss. *Den Nya Tiden* är egentligen medmänsklighet.

I Los Angeles skapades under detta århundrade vår tids Babylon med ett sinnrikt nätverk av motorvägar som band ihop de olika delstäderna. Allt kunde odlas i denna Edens lustgård, apelsiner, bomull, nötter, aprikoser, vindruvor, grönsaker och dadlar där planteringarna sträckte sig mot horisonten. Mat, olja, guld och solsken fanns i överflöd. Men ändå kunde inte människorna återfinna paradiset trots att de fanns mitt i det. Vår civilisations huvudstad är idag nedsmutsad av ett ständigt smoggmoln och förgiftat grundvatten. Men framför allt är den psykiska miljön lika nedsmutsad. Det är när människan upptäcker denna brutna dröm som hon också inser att liv, frihet och lycka är något annat som redan finns inom oss alla. Det vi letar efter bland shoppingcentrets hyllor, i videospel eller större bilar har vi redan. Det är först när vi inser att vi inte behöver mer som vi kan uppleva glädje i det vi har och det vi skapar. Kalifornien har alltid varit drömmarnas land, drömmar om framgång och lycka. Men här vid randen av världen så blev det också de brutna drömmarnas land. Det paradoxala är att dessa drömmar var brutna både för de som lyckades och de som misslyckades. Här i Edens lustgård fanns allt som vår jord kunde erbjuda men ändå så kunde inte människan upptäcka det paradiset hon redan befann sig i. Ur denna insikt så föddes *Den Nya Tiden* som människans återupptäckt av den eviga sanningen att liv, frihet och lycka redan finns inom oss.

En del av denna nya tid upplevs av oss i Sverige som en självklarhet p.g.a det naturliga intresse som funnits i vårt land för friluftsliv och friskvård i skydd av vår unika allemanslag. I Kaliforniens hektiska värld måste mycket av detta återupptäckas då människan i detta enorma Disneyland också har tappat kontakten med naturen. Men Kalifornien av idag är den övriga världen av i morgon. Vi ser också att *Den Nya Tiden* inte längre är en lokal företeelse på den amerikanska västkusten utan finns idag i många olika länder som tillhör vår västerländska civilisation. I Sverige finns idag ett allt större utbud av *Den Nya Tidens* olika grenar. I så olika länder som Brasilien, Indien och Schweiz så växer "rörelsen" mycket snabbt. Det är helt enkelt ett grundläggande mänskligt behov att kunna se en djupare mening i tillvaron än den som erbjuds bland stormarknadens överfyllda hyllor eller genom televisionens reklambudskap.

I boken "Livets mening" skriver Lennart Koskinen "*att kombinera kristendom och konsumism är som att servera oxfilé med vaniljsås eller äppelkaka och bernaissås*". Livet kan inte sökas i en ensidig materialism. Det är ingen tillfällighet att människan genom historien alltid har haft en tro och en religion. Det är inte heller någon tillfällighet att Buddha, Moses, Konfucius, Lao Tse, Jesus och Sokrates såväl som andra "upplysta" oberoende av varandra har givit oss samma budskap. Alla våra stora världsreligioner har egentligen samma grundstomme av sanning, godhet och skönhet. Dessa värden återfinns också i naturmänniskans livssyn. Egentligen spelar det ingen roll om vi tror på Gud eller Tao så länge vi tror på och lever efter dessa grundläggande budord. I vår materiella värld har tyvärr många glömt bort dessa. I Lennart Koskinens bok finns en enkel sammanfattning av olika livsåskådningar som alla söker efter en bättre värld och en bättre människa.

Den Nya Tiden är därför för mig att tillämpa den samlade visdom som redan finns inom religionen, filosofin, konst och vetenskap såväl som vår ursprungliga respekt och vördnad för naturen. Det sätt eller den religion som vi väljer för att realisera vår djupare syn på tillvaron är var och ens frihet. Vad som är viktigt är att vi tror på godheten,

sanningen och skönheten och att vi kan uppleva den. Detta kan inte ske genom fanatism, lagar och doktriner där vi försöker skapa ett utopia för alla. Vi måste hitta detta paradiset inom oss själva. Först då kan vi dela med oss till andra. En ny helhetssyn på verkligheten som integrerar hela vår värld är därför inte en fråga om den kommer. Den har egentligen alltid funnits och kallas av Aldous Huxley "*Den perenna filosofin*".

Chung Hyon Kyung, ung teleogiprofessor från Seoul i Sydkorea symboliserade detta när hon på Kyrkornas Världsråds generalförsamling i Canberra 1991 presenterade en universell tro som omfattade hela vår värld utan något krav på den rätta och allsmäktiga guden. "*Vi har allför länge funnits oss i att den manliga delen av den vita, västeuropeiska kulturen haft tolkningsmonopol på det kristna budskapet. Vi har lyssnat till ert språk i 2000 år, nu är det er tur att lyssna till oss*".

Det litterära utbudet är mycket rikt och mångskiftande vilket också i begränsad omfattning refereras i slutet av denna bok. Bara i USA finns över 2 500 "New Age" bokaffärer och en rad tidskrifter. Det är lätt att drunkna i denna mångfald och det kan vara svårt att hitta rätt. Många sanningssökare blir också i sin iver av sitt desperata behov "enögda" och fångas ibland i en doktrinär låsning. Den franske filosofen och matematikern Descartes sade någon gång på sextonhundratalet "*Om du är en verklig sanningssökare är det nödvändigt att du åtminstone en gång i ditt liv, så långt det går, tvivlar på allting*". Idag betvivlar vi den logiska världsbild som Descartes genom sin matematik skapade.

Carl Gustav Jung skrev i sina memoarer: "*Alla former av beroende är skadliga, vare sig det är narkotika, alkohol, morfin eller idealism. Vi måste akta oss för att tänka oss gott och ont som absoluta motsatser*".

I "Not Necessarily the New Age" gör Carl Sagan och andra skeptiker en kritisk analys av denna rörelse, som säkert kommer att följas av andra och ännu mer ifrågasättande förstå-sig-på-are. Alla nya idéer möts alltid av konservativa motrörelser och utnyttjas av kommersiella spekulanter. *Den Nya Tiden* gör oss också medvetna på skiljelinjen mellan vår manliga och kvinnliga värld. Vårt manliga etablisemang kommer naturligtvis att fortsätta att försvara sina revir. Många kvinnor har också inlemmats i denna patriarkaliska och materialistiska världsbild. Samtidigt upplever vi en rörelse mot en ännu mer enkelriktat konsumtionssamhälle. Dessa rörelser följer emellertid inte längre nationsgränser eller politiska läger. Många holistiska idéer är också redan accepterade av och del av vår vetenskap liksom att vår industri har lärt sig från den japanska helhetsmodell som bygger på totalitet och långsiktigt tänkande istället för kortsiktig lönsamhet. Mångfalden i det moderna samhället tvingar helt enkelt fram ett holistiskt tänkande då detaljstyrning inte längre är möjligt. Den totala likriktningen är det andra alternativet vilken jag hoppas och tror inte kommer att ta överhand. Inom allt fler områden kompletterar istället kvinnlig intuition den manliga logiken och den accepterande kärleken ersätter den splittrande konkurrensen. Meditation förordas av flera stora företag för sina anställda för att ge ett gott samarbete samt motverka konflikter. Egentligen så borde ingen politisk rörelse eller företag motsätta sig något som ger en mer harmonisk människa.

Det är vackert att vara olika och mångfalden är grunden för fortsatt evolution. Men det är samtidigt nödvändigt att ha en gemensam världsbild. De grundläggande

beståndsdelarna i denna världsbild finns redan som självklara mänskliga värden och arketyper genom historien men det gäller för oss att återupptäcka dem. Till detta adderar vi nu lika självklara naturliga axiom från den ekologiska värld vi är del av och som möjliggör våra liv. I Sverige skulle detta konkret innebära att vi försvarar de stora framsteg som vårt samhälle har gjort men att komplettera dessa med det vi nu lär oss från den övriga världen och naturen själv. Detta skulle kräva att våra politiska partier kunde ta av sig partihatten och konfrontations uniformen och samarbeta på ett konstruktivt sätt för att lösa de stora problem som nu skymtar vid horisonten men framför allt att verka för en meningsfull tillvaro och livskvalitet.

Vi lever inte längre i en isolerad verklighet. Sveriges traditionella neutralitet och oberoende är snart ett minne blott om det någonsin har existerat. Vi är alla del av mänsklighetens helhet. Det relativa nationella självstyre vi har haft kommer också att försvinna. De svenska storföretagen är inte längre svenska. Kan vi då påverka våra liv eller bli en råvaruexportör till det övriga Europa eller en tummelplats för tyska turister och matade med amerikanska värderingar via kabeltelevision? Spelreglerna i *Den Nya Tiden* kommer att vara nya men de kräver inte att vi överger det som vi byggt upp utan det förutsätter att vi snabbt kan anpassa oss i en föränderlig värld. Detta erfordrar i sin tur att vi som individer och i lokala kollektiv såväl som nationella folkrörelser tar initiativ och själv formar vår verklighet och framtid. Vi står återigen vid en vägkorsning där vi kan välja mellan fortsatt konkurrens och materialism eller en ny väg med samarbete under ekologisk och mänsklig harmoni.

Det finns både ödesprofeter och rekordårens hejarklacksledare som förutspår framtiden med enkla budskap. Men verkligheten är inte så enkel utan den är denna holistiska process av vetenskap, religion, samhälle och människa. Jeremy Rifkin i "Entropy - A New World View" och George Henrik von Wright i "Vetenskapen och Förnuftet" beskriver människans sökande efter en ny världsbild som kan spegla framtiden. Von Wright hävdar att det andliga kaos och förnuftets kris ligger bakom det som nu sker. Han varnar för ett framtida expertsamhälle med ökad konkurrens mellan människor och natur. Jeremy Rifkin ger en mycket omfattande beskrivning om en civilisation som lever över sina tillgångar. Van Wright ser en möjlig lösning om vår vetenskapliga världsbild ändras från ökad manipulation av naturens givna livsvillkor till en förnuftig livsstil. Rifkins slutsats är att vi måste respektera allt liv och den naturliga process som ger liv. Men fortfarande kvarstår då frågorna vad är denna respekt och förnuftiga livsstil? Vad som är sant och osant i *Den Nya Tidens* rika flora och vägvalet är fortfarande vårt eget ansvar. Jag håller här med von Wright om att det finns ett visst kaos utan enkla svar.

Min egen upptäcksresa genom *Den Nya Tiden* har tagit mig tillbaka till den naturnära livssyn jag växte upp med. Bland många naturmänniskor världen över återkommer solkorset, livscykeln eller medicinhjulet som en mångtusenårig inpräglad arketyper. Denna symboliserar årets ständigt återkommande fyra årstider och världens fyra väderstreck. Men den användes även för att beskriva den själsliga, kroppsliga, mentala och emotionella helhet som utgör de "Den Osynliga Cirkeln" kretslopp. I likhet med österlandets yin och yang så symboliserar cirkeln en balans, men samtidigt en cyklisk dans där vi ständigt söker oss runt cirkeln fyra väderstreck i en kontinuerlig vågrörelse. Redan naturmänniskorna visste att det var först med denna harmoniska balans som vi kunde bli hela människor med en potential att se hela verkligheten och uppleva det universum som alla delar av vår värld tillsammans bildar.

Genom Carlos Castanadas och Michael Harners böcker om naturmänniskans mångdimensionella liv kom *Den Nya Tiden* att till slut söka sig tillbaka till denna naturnära vision av vår verklighets fyra riktningar. Rolling Thunder, Sun Bear, Black Elk och andra shamaner från en nästan helt utrotad amerikansk ursprungsbefolkning började att återigen förmedla sin visdom till *Den Nya Tidens* vita generation. Lynn Andrews kommersialiserade detta nyväckta intresse och hennes böcker hamnade på de amerikanska bestseller listorna. I filmen "Dansa med vargar" omvärderades det samhälle som utplånades av den vite mannen och som nu kommer tillbaka som en förebild för oss. Det är en film som bättre än något annat jag sett symboliserar *sanning, godhet och skönhet*.

I Hyemeyohsts Stroms bok "Seven Arrows" ges en mycket fin beskrivning av de fyra årstidernas harmoni som var grunden till denna ursprungliga visdom. Den såg alla bröder som och systrar en en universell familj som omfattade hela vår värld och medförde därför en naturlig kärlek och ödmjukhet för allt annat. I Seven Arrows skriver Hyemeyohsts Strom att det enda alla människor har gemensamt är vår ensamhet. Men det är också den samhörighet där vi alla deltar och spelar våra roller i helhetens stora drama.

Hopi-indianerna på den amerikanska västkusten har till vår generation fört vidare sin egen skapelse och framtids myt om mänsklighetens sju världar. Enligt denna berättelse börjar människan sin vandring från ett harmoniskt paradiset i den första världen för att i den fjärde världen nå fram till sitt mest materialistiska men samtidigt minst spirituella stadium. Vi står nu i början av vår femte värld där människan söker sig tillbaka till sina ursprungliga värden och det som egentligen är mänsklighet. Denna omvandling kan bli både dramatisk och till en början motsägelsefull. Istället för att söka verkligheten i det förgångna, i framtiden eller andra världar så ser naturmänniskan sitt liv i nuets helhet och fullkomlighet där hon är en integrerad del av universum.

Livet är här och nu.

Efter det att jag började intressera mig för Mesopotamiens historia fann jag även i denna världens första litteratur samma slutsatser och visdom som i andra kulturer. Alla som har läst Gilgamesh eposet känner igen dessa tidlösa frågeställningar som har följt mänskligheten på sin vandring. Heraclitus och Parmenides var två av våra omtalade grekiska filosofer som levde för cirka 2500 år sedan som även de ställde samma frågor. De representerade två olika skolor när det gällde att beskriva vår verklighet. Parmenides hävdade världens statiska enhet där allt tillhörde denna odelbara och oändliga livsande. Heraclitus hävdade istället att det inte finns något beständigt utan att allt var föränderligt. Vår kristna religion har hävdats dualismens kropp och själ som helt skilda verkligheter på samma sätt som den gav oss en himmel och ett helvete. Vad den nya fysiken och österns gamla visdom istället hävdar är att både Heraclitus och Parmenides hade rätt. Världen är både hel och tidlös men också i ständigt förändring. Vår nuvarande världsbild skildrar detta som ett kosmiskt ägg av ingenting som började expandera för 15 miljarder år sedan till dess universum av idag hade skapats. Albert Einsteins relativitetsteori visade att vi lever i detta fyrdimensionella tidrum där

verkligheten följer varje individ. Om vi når ljusets hastighet så är vi ett med hela universum.

Vår västerländska civilisation har varit framgångsrik att manipulera verkligheten i kraft av tron på sig själv. Människan har trott sig kunna stå utanför vår och fjärrstyra den som hon vill. Vi har nu insett att detta inte går. Varför drabbas mänskligheten av fortsatta krig och miljöförstörelse? Varför drabbas vi själva av aids och cancer? Vår gamla världsbild byggde på vår hjälte som högg huvudet av ormen men denna orm får ständigt nya huvuden och om ormen är en dal av oss själva?

Eva Moberg skrev en tänkvärd artikel i DN 6/10 1990, där hon först säger att vi lever i en serie av kedjereaktioner där den största delen av de beslut som fattas idag egentligen redan togs för femtusen år sedan eller i vår barndom. Hon säger vidare att dagens värld med sina katastrofhot avspeglar människans inre värld. Vi har ett yttre och en inre ekologi som är sammanknuten. Hon betonar att vår framtid ligger i ett nytt och verkligt växelspel mellan det manliga och det kvinnliga både i vårt samhälle som helhet och inom oss själva. Det är inte en återgång till naturen i Rosseus anda utan en återgång till den gamla visdom att vi måste följa ekologins naturliga process och inte försöka bekämpa den eller kontrollera den. Världen är både hel och tidlös men också fragmenterad och i ständig förändring. Vi måste kunna leva i båda dessa dimensioner. Det är denna livssyn som naturmänniskan i många tusen år har symboliserat med livshjulets arketyp.

I slutet på åttiotalet kom två nya böcker om människan och hennes miljö skrivna av en svensk och en amerikan. De hade inga nya fakta då de problem som redovisades redan har återupprepats så många gånger. Men Bill Mc Kibben i "Naturens Undergång" och Stefan Edman i "Sverige är fantastiskt" hade båda samma budskap att människan kan ej kontrollera naturen utan måste få tillbaka sin ödmjukhet. Mitt i den svarta bilden skymtar ett ljus men detta kräver att människan som Stefan Edman säger behöver en omvändelse, en pånytt födelse av helighetens känsla och glädjen inför naturens skönhet och vishet. Bill Mc Kibben säger samma sak och tillägger att den stora svårigheten ligger i människans oförmåga att kontrollera sig själv.

Alla religioner talar om kärleken och med mänskligheten som det högsta idealet och den enda vägen till livet. *Den Nya Tiden* återför helt enkelt denna visdom som gör oss till människor igen istället för den programmerade robot som vi annars riskerar att bli. Den största fiende i detta drama är som alltid vårt eget bångstyriga ego, djävulen som ligger på lur med de frestelser vi vet kommer att ge en ond baksmälla. Det är här vi har mycket att lära från österlandets balanserade självkontroll.

Naturmänniskan är helt enkelt den "Naturliga människan" istället för den tvångströja som vår tids människa har på sig. Det sätt att leva som den gamla visdom nu ger tillbaka till moderna människan är att acceptera den cykliska variation som livet är utan att försöka stoppa detta livshjul eller att försöka manipulera fram lyckan i en av dess extremer. När vi har funnit denna roterande balans så har vi också funnit den specifika roll som var och en av oss spelar i universums kontinuerliga drama.

En evig fråga har också varit om livet är ödesbestämt eller om vi medvetet kan styra det.

Här ger den nya fysiken en möjlig teori med den icke lokala verkligheten. Varje människa är del av helheten och påverkar den men icke på ett direkt kausalt sätt. Vi väljer helt fritt våra egna beslut och handlingar men hur detta sedan påverkar världen som helhet det vet vi ej. Detta kan enkelt illustreras med att trots våra bästa avsikter så kan vårt mål helt spolieras av en tillfällighet. Däremot tror *Den Nya Tiden* att det finns en djupare verklighet med synkronicitet istället för kausalitet och där österlandets karma gäller. Detta innebär att vi får tillbaka detsamma som vi ger, vilket också är en av kristendomens budskap. Det finns en djupare mening i allt som händer. Om vi insåg att våld mot andra människor och naturen ger tillbaka samma våld mot oss själva så skulle vi få en harmonisk och fredlig värld.

Mina utlandsvistelser har givit mig många vänner med olika hudfärg och nationalitet som hjälpt mig till en mer nyanserad världsbild som jag inte längre kan måla i svart och vitt utan istället har den blivit den färgsprakande mosaiktavla som vår värld är. Verkligheten upplevs väldigt annorlunda av en kines, iranier, tysk eller amerikan och det går inte att döma vilken som har rätt eller fel. Det går dessutom inte att styra dessa olika människors uppfattning av vad som är rätt eller fel. Det enda vi kan göra är att själv handla enligt vår egen övertygelse och ge tillbaka till världen det som vi anser vara *sanning, godhet och skönhet*.

Sanningen tillhör varje människa. Vad som är fel är när vi försöker påtvinga en annan individ vår sanning. Vi lever i olika delar på en och samma jord där varje innevärdare har skapat sin egen verklighet. Alla dessa olika världar har sina speciella fördelar, brottas med sina speciella problem och drömmer om än annan och bättre värld bortom horisonten där solen går ned. Men människorna i alla dessa världar har samma behov av mat och kärlek, fred och lycka samt önskan att få vara sig själv.

Att begrunda våra traditionella sanningar och kontinuerligt ifrågasätta både svaren och sig själv är startpunkten i den process som formar oss till växande människor. Men det är samtidigt viktigt att komma ihåg det som kvantfysikens skapare, dansken Niels Bohr påpekade att de stora sanningarna kan ha flera svar: *"Det finns stora sanningar och det finns små sanningar. Motsatsen till en liten sanning är helt enkelt falsk. Motsatsen till en stor sanning är också riktig"*. Det är denna individuella frihet att betrakta vår omvärld och oss själva som ger varje människa en obegränsad potential att finna sin egen lycka i nuet och att skapa vår gemensamma framtid.

Min egen livsfilosofi har varit att pröva och uppleva min verklighet så fullständigt som möjligt. Min bästa lära har varit dessa upplevelser och mina bästa lärare har varit de människor jag har mött på denna upptäcksresa. Jag har samtidigt försökt att behålla distansen till verkligheten och kunna skratta åt mina misstag. Livet är en cirkel och en våg med höjdpunkter och dalar. Många gånger ställs man förvånad och upprörd över orättvisor eller drabbas av djupa förtvivlan och sorg. Både passionen och humorn är för mig de nödvändigaste delarna av denna gesällvandring som tillsammans med kärlek och kreativitet skapar en meningsfylld helhet. Jag tror dock på den universella rättvisan och karmalagen även om den kortsiktigt går konstiga vägar. Att helt enkelt vara och göra det bästa man förmår är helt enkelt att vara och göra det bästa man förmår.

Jag tror på tron som nödvändig så länge den inte leder till en regelstyrd fanatism. Yoga,

meditation, bön och mystiska upplevelser är en del av våra mänskliga behov som ej kan ersättas av aldrig så hög levnadsstandard. Jag tror även på ett tidigare liv och kommande liv om det hjälper oss att repektera livet och vår framtid. Däremot har jag inget behov av att tala med dessa eventuella andar eller att flyga fritt. Men att det måste finnas något bortom vår fysiska värld det vet jag och någon gång hoppas jag att kunna uppleva den på ett kontrollerat sätt och lära av dess visdom.

Kinesen Lin Yu Tang är i sin bok "Konsten att njuta av livet" frågande inför västmänniskans prestationsfixerande och manipulerande värld och skriver:
"Det är passionen som ger livet själ, stjärnorna ljus, musiken rytm, blommorna färgprakt, fåglarna fjäderdräkt, kvinnorna charm och lärdom liv"

Den västerländska människan har mycket att lära om "konsten att njuta av livet" där vi idag springer allt snabbare utan att upptäcka den skönhet som finns omkring oss. Vi måste som Lin Yu Tang och många andra säga lära oss att uppleva livet här och nu istället för att alltid söka efter något annat som Casanova på kärleksjakt.

"Den Osynliga Cirkeln" är min personliga syn på tillvaron. Den speglar det som hänt mig i mitt liv där min egen verklighet har byggts upp av händelser, vänner, barn, föräldrar, resor och arbete. Både Shakespear och vår tids psykologer säger att mannen i fyrtioårs åldern går ifrån sitt ungdomliga prestationsbegär till ålderns sökande efter visdom. Det är kanske sant, då den generation som växte upp under sextio-talet och som jag tillhör är den som söker sig till *Den Nya Tiden*. Men oberoende av ålder och kön har vi alla en inre dröm om liv, frihet och lycka. Det som är svårt för oss är att från hela vår världs stora smörgåsbord välja det som uppfyller denna dröm. Det är mycket lättare att säga vad vi inte vill ha liksom det är lättare att kritisera och riva ned än det är att vara kreativ och bygga upp. Men om jag i mitt inre försöker sammanfatta de ögonblick då jag upplevt liv, frihet och lycka så har dessa kommit till mig utan att jag själv har försökt påverka eller gripa verkligheten, utan bara acceptera den och ta emot. Detta är ögonblick av kärlek till *sanningen*, *godheten* och *skönheten* då jag fått uppleva den blixtnöje av klarhet som ibland skingrar dimmorna i vårt inre, godheten som strömmat ut ifrån en människa som har lyckats tränga igenom sin egen egosköld vare sig det är i passionen eller i sorgens självuppgivelse eller skönheten från naturens underbara konstverk i vårens första blåsippor och utsprungna björklöv. Det är först när vi kan tränga undan oss själva som vi kan uppleva livet i all dess rikedom. Nyckeln finns hos var och en av oss.

*Vår västerländska civilisations utveckling kan ses som en 5000 årig upptäckttresa åt väster sedan dess födsel mellan floderna Eufkrat och Tigris i Mesopotamien. Vår kultur och samhälle är präglad av denna mångtusenåriga process där både vårt sätt att tänka och vår världsbild egentligen tillhör våra förfäder. För att förstå vår nuvarande civilisation så måste vi kunna förnimma denna historiska process som styr vår livssyn. Människan har fortsatt att söka efter sin förlorade lustgård som vi idag har placerat i Kaliforniens materiella överflöd och pulserande free-ways. Men i samma Kalifornien har också efterkrigstidens alternativa rörelser vuxit fram som ifrågasatt både vår västerländska livssyn och den ensidiga materialism som den har fört med sig. Har människan själv förändrats och hur har vår jord påverkats av den utveckling som ändå bara är ett ögonblick i den kosmiska tidräkningen? Har människan "där världen slutar" återfunnit sitt förlorade paradiset med livets träd och sin frihet och lycka? Vad är **liv, frihet och lycka**?*

Vår nuvarande expansiva materialism kan ej tillfredsställa de 4/5 av jordens befolkning som lever i den fattiga världen samtidigt som effekterna av denna civilisation i den rika världen håller på att förstöra en ekologisk balans som har skapats under miljarder år. Vi ser exempel på denna oroväckande utveckling i växthuseffekt, ozonhål och onormala väderförhållanden med lokala stormar, skyfall och torka. Vår tekniska utveckling under det tjugonde århundradet har varit mycket framgångsrik och saknar jämförelse i historien. Mänskligheten har därför idag de hjälpmedel som skulle kunna skapa en bättre värld i ekologisk balans utan att behöva återgå till en romantisk förindustriell tid. Men för att kunna åstadkomma detta så måste vi både varsebli och ifrågasätta det meningslösa slöseri som vårt västerländska sätt att leva ger upphov till. Denna förändring finns därför till största del i människans inre där var och en av oss måste ompröva våra egna liv och våra materiella behov. En förändring kan aldrig ske med direktiv uppifrån utan måste komma innefrån oss själva. Den yttre miljön är intimt sammanbunden med den inre miljön.

Våld, destruktion och krig har med allt större brutalitet följt vår civilisations utveckling där 1900-talets stora krigsförbrytare har varit vår egen europeisk-amerikanska vita människa. Detta våld mot andra "onda" människor har också omfattat allt annat liv på vår jord såväl som Naturen själv. Det är i huvudsak ett manligt våld som följer vår linjära och patriarkaliska världsbild där vi tror att just vi representerar den enda sanningen. Dessa ständiga krig såväl som det ökande våldet i våra storstäder samt övergreppen mot kvinnor och barn är sjukdomstecken i en värld som är i obalans. För att skapa fred på vår jord så måste vi återfinna balansen mellan män och kvinnor, raser och religioner, människa och natur. Men framförallt måste vi finna vår egen inre harmoni. Fred skapas inom varje människa.

Både den kapitalistiska och den kommunistiska världen byggde under vårt århundrade sina Babels torn där det kommunistiska nu har rämnat medan det kapitalistiska fortfarande växer allt högre medan grunden blir ostadigare. Erich Fromm beskrev redan på femtiotalet denna värld i "The Sane Society". Han likställde där förloppen i både de kapitalistiska och de kommunistiska samhällena. Drivkraften var i båda fallen den ensidiga materialismen som suddade ut övriga grundläggande mänskliga värden som är nödvändiga för vår fortlevnad. Den miljö-katastrof, massdöd i aids, överbefolkningen i tredje världens länder, sammanbrottet i Östeuropa och fortsatta krig den moderna människans alliniation är alla symtom på materialismens obalans vare sig den kallas för kapitalism eller kommunism. All enkelspårig utveckling leder som Fromm säger till denna obalans. Denna kan inte lösas inom en del av vår verklighet utan bara genom en parallell process inom alla delar. Vår materialism har i konsumismen nått sin extrem.

Trots ett ökande överflöd så ser vi otillfredställelsen och meningslösheten öka i vårt samhälle samtidigt som klyftan mellan rika och fattiga på vår jord ökar. Denna obalans går inte att kontrollera genom militärmakt, ekonomiska eller politiska åtgärder. Vi måste återställa en balanserad värld där alla delar av mänskligheten har en meningsfull roll att spela. Tillsammans med konsumismens utveckling som påminner om en modern version av romarrikets uppgång och fall så växer nu Nya Tiden fram som ett nödvändigt alternativ och det enda alternativ som kan ge oss en gemensam framtid.

Denna Nya Tid innebär ett uppvaknande där vi kan genomskåda den nuvarande världsbilden med dess likriktning och istället ta steget in i en hel värld med en hel människa.

Människan har alltid sökt efter en mening i tillvaron. Detta sökande har varit drivkraften i religion, vetenskap, filosofi men även vårt dagliga liv. Våra försök att förstå världen och oss själva finns dokumenterad i våra världsreligioner, den grekiska idé världen och den vetenskapliga och filosofiska litteraturen. Albert Einstein fulländade det vetenskapliga sökandet som Newton hade påbörjat. Men samtidigt inledde Einstein en ny forskningsresa i en annan dimension där Heisenberg, Schrödinger, Pauli och andra kvantfysiker började ifrågasätta vårt tidigare tänkande. Inom psykoanalysen så vidare utvecklade på samma sätt Jung, Fromm och Maslow Freuds banbrytande idéer. Samtidigt så började allt fler att se sambandet mellan psykoanalysen och den nya fysiken men även det österländska religiösa tänkandet. Vi har ännu idag bara snuddat vid den nya värld med andra dimensioner som dessa upptäckter öppnade. Vi har lärt oss hur lite vi egentligen vet.

I materialismens paradiset, Kalifornien, har människorna sökt vidare efter livets mening. Detta sökande kom att återhämta mycket av österlandets visdom vilket berikade allt fler områden inom vårt samhälle. Från denna sammansmältning av öst och väst så utvecklades holismen som en ny paradigm för att kunna förstå vår verklighet. Vi söker idag lösningar i krig, kontroll, lagar och pengar i det syndrom som kallas "mer av det gamla". Den utveckling som har skett kräver helt enkelt en ny tid och ett nytt betraktelsesätt. Lösningarna kommer inte som en kedja av orsaker och verkan som vi försöker detaljstyra utan som ett resultat av en process som vi kan påverka här och nu då vi förändrar vår världsbild och inriktning på vår utveckling. Detta kräver att vi överger vår övertro på vår förmåga att linjärt kontrollera och styra vår natur eller andra människor genom manipulation eller våld. Detta sökande efter helhet gav även upphov till en nyvaknad kvinnlighet och intresse för det österländska tänkandet vilken tillsammans med Jungs, Fromms och Maslows idéer kom att ge upphov till ett förnyat självsökande enligt Thales, "Känn Dig Själv". Den nya människan vill återfinna och hela sig själv och därmed världen.

Den Nya Tiden utvecklades ur sextiotalets alternativa kultur på den amerikanska västkusten men har rötter både i den centrala europeiska psykoanalysen och den nya fysiken, den amerikanska liberala frihetsdrömmen och tron på individen, det kristna kärleksbudskapet, socialismens kollektiva och rättvisa samhälle, österlandets mystik och harmoni, samt den nyromantiska gröna vågen. Den omfattar en mångfald av nya och gamla idéer från hela vår världs samlade arv men framför allt betonar den moder jord och den kvinnliga halvan av vår värld. Denna "nya" upptäckt har mycket gemensamt med naturmänniskans shamanism som i olika former funnits runt hela vår jord sedan människans födelse. Vi tillhör alla samma enhet och vi lever i en värld av sanning, godhet och skönhet, men för att hitta den måste vi finna oss själva.

Så är vi tillbaka i människans eviga upptäcksresa runt sin osynliga cirkel. Från hjälte-kungen Gilgamesh till vår tids Indiana Jones har vi försökt att mästra kunskapens träd och återfinna livets träd. I slutet på vår resa har vi nu återvänt hem till naturmänniskans visdom och harmoniska tillvaro. Ger detta oss svaret? Nej, men det ger oss en

vägledning och ramen till vårt eget konstverk. Det ger oss också en vision om en gemensam framtid. Jag är övertygad om att en förändring till någonting bättre måste komma innefrån oss själva, men jag tror varken på den ofelbara människan eller det perfekta samhället. Det är därför som jag ser livshjulets fyrdelade och dynamiska harmoni som en jordnära levnadsregel. Det blir en naturlig följd av ett ekologiskt tänkande och att det dessutom har tillämpats av så många människor under tusentals år visar att den finns inpräglad i vårt inre. Kanske är det t o m bomärket för det vi kallar mänsklighet.

Herman Hesse skrev följande visa ord I Siddhartha:

"De må vara, de stora tänkarnas sak att genomskåda världen, förklara den, förakta den. För mig är det enda angelägna att kunna älska världen, inte förakta den, inte hata den och mig, utan kunna betrakta den och mig och alla väsen med kärlek och beundran och vördnad."

3 Den Nya Världsbilden

*

"Världen blir vad vi tror"

Världen blir vad vi tror. Och vi tror vad vi själva är. Sambandet med världsbild, oss själva och verkligheten är nödvändig att inse för att kunna förstå *Den Nya Tidens* budskap. Om vi har en världsbild som ensidigt talar om ekonomisk tillväxt som det absoluta målet blir världen därefter. Allt annat inklusive miljön, hälsa, skönhet och välfärd blir kostnader som belastar målet, den ekonomiska tillväxten. Koncentration, massmarknad och masstänkande blir därmed det logiska resultatet. På samma sätt ser vi oss själva som arbetstagare och konsumenter. Vår egen fysiska och psykiska hälsa blir en belastning för det övergripande målet att producera och konsumera. Ur detta resonemang ser vi hur väsentlig världsbilden är. De i och för sig lovvärda försöken att värna om miljön, trygghet och människan där vi talar om småskalighet, decentralisering och närdemokrati blir på sikt fruktlösa då världsbilden rullar vidare på sin enkelspåriga bana. Vi ser också det bakvända tänkandet att vi behöver tillväxt för att ha råd med reformer. I *Den Nya Tiden* är en allsidig livskvalitet samt ökad medvetenhet målet och inte produktion eller konsumtion. Det är inte det politiska eller ekonomiska systemet i sig självt som är viktigt utan hur vi tänker och vilka värden vi har.

I avsnitt 1 har jag beskrivit vår nuvarande verklighet som ett resultat av vår 5000 åriga vandring runt vår jord. Inför ingången av ett nytt årtusende så upplever vi just nu ett dramatiskt skifte i denna civilisation men också inom oss själva. Vår gamla världsbild som nu går mot sin klimax går samtidigt mot sin egen upplösning då det paradoxala resultatet av denna världsbilds materiella framgång är att just detta gör samma världsbild föråldrad. Vi behöver en ny vision om en gemensam framtid för oss själva som en integrerad del av vår jord. Är det möjligt att ur det mångfald av gamla och nya läror som ingår i *Den Nya Tiden* urskilja någon slags gemensam kärna och ny världsbild? Och om det finns en sådan kärna hur kan vi tillämpa den i våra egna liv så vi själva åtminstone tycker att vi är den "goda" människan som lever i det "sanna" samhället. Den slutliga frågan är som alltid om vi då kan nå Paradiset eller Nirvana med sin kosmiska "skönhet, lycka och harmoni" ?

Den Osynliga Cirkeln beskriver den holistiska process som kontinuerligt formar vår värld och oss själva. Vi är alla en liten del av denna evolution som enligt vår egen vetenskap påbörjades för femton miljarder år sedan. Även om vårt eget århundrade har inneburit en mycket stor förändring för mänskligheten så är denna korta tidsperiod bara en droppe i universums oändliga hav. Vi är som människor en integrerad del av planeten Gaia, Moder Jord, med sina miljoner olika levande arter, berg, sjöar, luft och hav. För att kunna ana detta större sammanhang och se en mening i tillvaron så måste vi förlösa oss från det tankesätt som delar upp verkligheten i allt mindre delar och som ensidigt använder ekonomiska och materialistiska värderingar till att styra denna verklighet. Vi måste ta oss ur vår föråldrade världsbild och istället hitta en ny sådan och en vision som möjliggör en fortsatt evolution av det mänskliga medvetandet. Detta är inte en ny "ism", ideologi eller religion utan en personlig transformering där vi ser vår individuella roll i helheten och tar ansvar för denna.

Genom historien har sedan civilisationens födelse, samma förlopp återupprepats gång på gång där varje kultur har trott sig äga den absoluta sanningen vare sig detta har varit babylonier, greker, romare eller tyskar. Vi ser dock hur dessa imperiers uppgång och fall också följer samma mönster där de efter sin glansperiod har brytits ned av krig, maktstrider, epidemier och moraliskt förfall. Dagens värld är del av denna kontinuerliga process med den enda skillnaden att pyramiderna har blivit större, krigen ännu mer förödande och vår egen döds kamp mot aids och cancer ännu mer plågsam. Däremot har vi egentligen inte kommit längre i vårt sökande efter en mening i tillvaron och att skapa en fredlig värld med kärleksfulla människor enligt den anda som vår egen kristna religion förespråkar. På vår vandring åt väster så har vår civilisation skapat större och mer imponerande pyramider, flygplan och rymdfarkoster men människorna har samtidigt kommit allt längre från universums kärna och sitt eget inre. Dessa tidlösa frågor kan inte få ett svar genom direktsända satellitbilder, femton televisionskanaler eller aldrig så sofistikerade datorer. Genom att studera historien så kan vi däremot lära oss mycket om oss själva och dessutom börja skymta det holistiska skådespel vi deltar i, inte som "megatrender" utan snarare som onda och goda cirklar där vi endera lyfter oss till en ny dimension där vi kan se dessa sammanhang eller fastnar i en evig bakläxa. Det är denna insikt som kan föra oss in i en ny tid och en ny värld med en ny människa.

Jag tror att *Den Nya Tiden* har något betydligt bättre att erbjuda oss alla jämfört med dagens konsumtionssamhälle och att den dessutom kan ge oss en ny världsbild som är meningsfull. Jag tror inte på mänsklighetens undergång men jag tror inte heller på att vi når vårt Nirvana åtminstone inte under min livstid. Däremot hoppas jag på en meningsfull värld. I denna övertygelse ligger en positiv grundsyn och en tillförsikt i människans godhet och intelligens samt framför allt att den process som under femton miljarder år har skapat detta facinerande universum även ska klara av den kris som vi under ett kort ögonblick upplever i en liten hörna i detta enorma kosmos. Vi måste acceptera att vi är en mycket liten del i universums evolution där vi själva utvecklas mot ett högre medvetande och därmed kanske den nya ras som John White i *Science of Mind* har kallat "*homo noeticus*". Evolutionen tar inte slut med människan.

Vår civilisation har alltid haft en övertro på sig själv vilket också har gjort människan både maktlysten och sårbar. Men vi är varken naturens herre eller dess vårdare, vi är en integrerad del naturen. Vägen till en bättre värld finns därför inom oss själva där vi med ödmjukhet samverkar med vår natur istället för att försöka styra den. Detta är för mig den viktigaste universella sanningen. Att tro på ett universum där vi alla ingår tillsammans med allt annat och där detta universum har egen förmåga att hitta "rätt" innebär varken ett ja eller nej till Guds existens. Däremot är allt fler av våra vetenskapsmän överens om att det finns en högre ordning som vi kallar holism. Alla våra religioner är överens om att det finns en högre makt och en bakomliggande mening. Jag tror inte att alla de generationer av människor som har kommit fram till denna uppfattning har gjort detta av okunnighet eller vidskepelse. Människan är inte bara en hög med atomer, hon har ett eget liv. På samma sätt är inte ett moln enbart vattendroppar eller en symfoni enbart lösryckta toner. Det finns en högre ordnings meningsfullhet. Vi har dock fortfarande friheten att kalla denna för Gud, Högre själv, Den Store Anden, Tao eller någonting annat. Om vi tror detta måste vi även tro att vi står i kontinuerlig kontakt med denna universella energi.

Om vi ser på vår egen jord som för ett antal miljarder år sedan var ett kallt ogästvänligt klot så är dagens mångskiftande biosfär en fantastisk holistisk process. Från Väte, Kol, Syre och Kväve har olika livsformer vuxit fram vilka till slut möjliggjorde människan. Vi kan se detta som att universum söker att bli allt mer intelligent och öka sitt medvetande. Varför det sker kan varken religionen eller fysiken svara på men religionen ger alla fall några alternativa trostaser som vi kan hålla oss fast vid. Vad vi också ser är att detta universum strävar mot en harmonisk skönhet avspeglad i varje utslående blomma eller galopperande fullblod. Från de primitiva reptilerna och algerna till dagens vackra värld så har naturen lyckats väldigt bra med sin uppgift utan människans inverkan. Naturens skönhet är det bästa beviset på en högre mening.

Det går inte att övertyga någon individ vad som är bra eller dåligt för henne eller för världen som helhet då varje människa betraktar verkligheten utefrån sina egna färgade glasögon. Däremot sker en kontinuerlig inprogramering av varje individ från de olika intryck hon utsätts för vilket i sin tur styr våra värderingar. Vi måste därför själva upptäcka denna ständiga process för att kunna bryta den och påbörja vår egen transformering och därmed resan mot en ny värld. Om målet för vår resa skall vara ett Ozonhål eller en ny harmonisk värld beror enbart på oss själva. Som vår jords mest intelligenta varelser så har vi "makten och härligheten" att bestämma över vår egen framtid.

Trots alla dessa rapporter om AIDS, växthuseffekt och fortsatta inbördeskrig och trots den fortsatta och allt mer ensidiga materialismens framfart så sker det en djupare medvetandeförändring av mänskligheten som Marilyn Fergusson beskriver i sin nu klassiska bok "Aquarian Conspiracy". Hon säger att denna omvälvande process är en naturlig följd av universums ständiga evolution mot ett högre medvetande där människan nu har nått det stadium att hon börjar bli medveten om sitt eget medvetande. Vi väljer själva om vi vill delta i denna förändring eller ej. Som Fergusson, Ken Keyes, TM och andra säger så sker samhällets förändring när en "kritisk massa" av människor har förändras som individer men denna grupp behöver bara vara någon procent av den totala populationen. Anledningen är att om ett antal människor synkroniserar sitt medvetande så förstärks detta mångfaldigt medan ett egoistiskt och splittrat medvetande hos aldrig så många människor motverkar varandra. En verklig förändringen sker inte genom maktutövning utan genom påverkan av det kollektiva medvetandet där Mahatma Ghandis liv är ett utmärkt exempel och där även Glasnost kan inkluderas bland dessa fredliga förändringar. I Ghandis egna ord så är det viktiga inte att åstadkomma en förändring utan *hur* denna förändring sker där varje människa själv måste inse det nödvändiga i denna process. När denna förändringarnas förändring nu har börjat så kommer den att ske i enlighet med universums inneboende lagar, inte efter vad den västerländska människan definierar som gott och ont. Hur detta sker beror därför på oss själva om vi väljer kärlek och ödmjukhet eller våld och konfrontation.

För att kunna tyda vår verklighet och vår egen roll i denna så måste vi kunna relatera till en världsbild. Den existerande världsbilden är den deterministiska och linjära bilden av direkt orsak och verkan. Denna verklighet är också reduktionistisk, d v s att vi delar upp verkligheten i allt mindre delar som vi analyserar. I dagens samhälle upptäcker nu människor inom olika verksamhetsfält att detta linjära synsätt inte leder till en ökad förståelse. Istället så blir den helt naturligt en skyglapps vision där verkligheten blir allt

mer likriktad och helheten begränsad trots all information. Vi tror att vi vet allt mer när vi i själva verket förstår allt mindre. De lösningar som vi i allt snabbare takt presterar är alla föråldrade med mer av det gamla där vi just nu återigen tror att en ensidig ekonomisk styrning eller militära straffexpeditioner kommer att göra världen bättre. Denna linjära verklighet har utvecklats av vårt logiska västerländska samhälle allt sedan denna civilisation föddes i Mesopotamien. Under samma tidsperiod så utvecklades ett mer intuitivt österländskt samhälle i Indien och Kina. Det västerländska och österländska sättet att beskriva och uppleva verkligheten hade två skilda perspektiv där båda har haft sina fördelar och begränsningar. Inom fysiken kallade Niels Bohr detta för komplementär principen där samma fenomen kan beskrivas på två olika sätt vilka ur sina respektive synvinklar båda är lika riktiga. Och för att förstå helheten så behövs båda.

Den nya holistiska världsbilden innefattar både det västerländska och det österländska tänkesättet. Istället för en rak linje av orsak och verkan eller Nirvanas singulära punkt så kan vi se holismen som en cirkel som innehåller hela verkligheten där linjen och punkten är specialfall av cirkelbågen. Som Marianne Fredriksson skrev i "Paradisets Barn" så måste den västerländska människan överge det svart-vita tänkandet och tänka i andra banor än antingen/eller. Holismen innebär således ett utökat perspektiv och ett utökat medvetande där vi kan börja att uppfatta nya samband i tillvaron och där vi ser oss själva som en integrerad del i denna helhet. Holismen ger oss också möjlighet att se att harmoni och balans mella olika aspekter och riktningar är nödvändigt i alla sammanhang. Vi kan då även se obalansen i dagens värld mellan stad och landsbygd, fattiga och rika länder, män och kvinnor. Vi ser denna obalans i världsekonomin, naturens ekologiska system, i storstädernas anarki som en spegel av obalansen inom oss själva. Dessutom kan vi se hur alla dessa holistiska system reagerar där människans egna immunsystem är i obalans vilket uttrycker sig som aids, allergier och cancer medan ekologins obalans visar sig som växthuseffekt, sädöd eller ozonhål.

Jag har själv som man och ingenjör varit del av det logiska och rätlinjiga tankesätt där vi strävar efter att hitta svart-vita lösningar på alla problem. Vår manliga vänstra hjärnhalva kan endast strukturera världen på detta sätt vilket har givit upphov till både korståg och Nazitysklands förintelsläger. Det är denna logik som också har givit oss den vetenskap som har fört människan ut i världsrymden och idag säger sig i det närmaste ha löst universums gåta men samtidigt har denna vetenskapliga kunskap öppnat dörren till en värld som vi förstår allt mindre av inklusive oss själva. Vår kropp består av 75 miljarder celler där varje cell är en egen värld som genom DNA bär med sig livets gåta. Alla dessa celler har sin egen funktion men arbetar dessutom tillsammans för att skapa den helhet som får blodet att strömma runt vår kropp, nervimpulser att styra våra rörelser, hjärnan att tänka men framförallt ge varje individ förmågan att älska och uppleva skönhet. Varje cell består sedan av myriader av molekyler som består av atomer som består av protoner som består av... Trots våra vetenskapliga och medicinska framsteg så inser vi att vi vet mycket lite av detta förlopp av den anledningen att vårt linjära tänkande inte kan förklara detta. Vårt eget kött och blod, tankar och känslor är ett starkt bevis för att verkligheten inte kan förklaras på vårt traditionella reduktionistiska sätt. Ett nyfött barn är varje gång ett bevis för Universums *sanning, godhet och skönhet*.

Holismen kan inte heller inte ensam förklara denna verklighet men den kan ges en mening, sammanhang och upplevas. Reduktionismen kan förklara hur en cancer tumör

uppstår medan holismen förklarar varför. Det är därför reduktionismen aldrig kan finna en lösning då varje åtgärd ger upphov till en ny konsekvens och ett annat ofta större problem. Holismen ser det samband som finns mellan vårt sätt att leva, äta, och trängas i allt större städer med vår mentala och därmed fysiska hälsa. Vi ser idag hur den österländskt influerade holistiska medicinen återkommer i olika sammanhang och behandlar människan som den helhet av kropp, själ, känslor och tanke som tillsammans formar våra liv. Detta sätt att betrakta oss själva är en väsentlig del av den nya världsbilden.

Den västerländska linjära världsbilden har sysslat med att försöka förklara verkligheten med olika lagar medan den holistiska världsbilden söker efter meningen i tillvaron. Om vi tror på en meningsfull tillvaro så medför detta även resultatet att Darwins en gång så revolutionerande tankar om livets uppkomst är föråldrade. Det är riktigt som Darwin sade att en livsform utvecklas till en annan, men att detta skulle ske genom en ständig kamp för tillvaron och att denna kamp skulle som resultat ha givit oss färgsprakande blommor, vita svanar, välsmakande frukter och intelligenta människor är ett lika banalt påstående som att allt detta skapades på sju dagar. Detta skulle vara liktydigt med en uppfattning att hjärncellerna konkurrerar med levercellerna i vår egen kropp. Däremot är det fullt förståeligt att Darwin kom till denna slutsats då den civiliserade människan alltid har fört en kamp mot sin omgivning sedan hon som Bibeln symboliskt säger drevs ur paradiset. Livets evolution och mystik är något mycket mer än det som finns i genernas arvs massa eller genom kemiska reaktioner.

Darwin gav emellertid upphov till två andra viktiga slutsatser. Den första var att allt liv har samma ursprung och den andra var att allt liv samverkar i en kontinuerlig process för att skapa nytt liv. Men dessa i och för sig sannolika slutsatser ger två nya frågor. Vad är då det ursprungliga upphovet till denna process och vad är det slutgiltiga målet. I Badcountry utanför Calgary i Canada vandrade för några hundra miljoner år sedan jättelika skräcködlor omkring vilket idag finns återgivet av fossilerna i ett av världens mest intressanta museum som åskådliggör livets evolution på vår jord. När jag gick runt bland dessa i våra ögon missfoster från en svunnen tid där förutom skräcködlor även de första däggdjuren verkade oformliga som misslyckade prototyper så blev min egen slutsats att den process som har skapat dagens underbara natur inte kan vara resultatet av en "happening", eller en inbördes kamp för överlevnad. Om vi betraktar universums utveckling från ett kosmiskt ägg av ingenting som började expandera för ungefär 15 miljarder år sedan och jordens egen evolution i ett holistiskt perspektiv så ser vi en ständig strävan mot ökat medvetande. Universum vill bli medveten om sig själv. Vi ser också att denna universella process sker i harmoni och skönhet där vi människor har blivit utrustade med medvetande för att uppskatta denna skönhet.

Denna universella mening och skönhet finns dokumenterad runt omkring oss i varje blomma och rinnande flod. Jag har själv upplevt Hawaiis vulkaniska paradiset där denna fantastiska evolution sedan dessa öar bildades för ett antal miljoner år sedan har skapat sin egen ekologiska sfär av 1700 för Hawaii unika växter och djurarter från några tiotal vinddrivna ursprungsarter. I dagens Hawaii ser vi tyvärr samma de-evolution så på andra delar av vår jord där allt fler av dessa arter utrotas. Jag har också haft förmånen att få uppleva Sareks vildmarker, Sequoia trädens mäktiga valv, Borneos regnskogar,

Iguazos fanastiska vattenfall. Key Wests färgsprakande undervattensvärld, Aconcaguas snöklädda sluttningar och Norges fjordar vilket för mig är levande bevis för både skönhet och meningsfullhet. Detta paradiset finns runt omkring oss men där vi idag håller på att förstöra det. Vi måste återfå förmågan att uppleva denna skönhet istället för att stänga in oss i luftkonditionerade bilar och stora städer.

Alvin Toffler är vår västerländska världens mest framstående framtidsexpert och i "Maktskifte" framlägger Toffler en imponerande och fakta späckad analys av det som formar vår framtid. Han baserar den på att "kunskap, rikedom och våld" är de tre drivkrafterna som förändrar samhället och han förutspår en omfattande och fortsatt maktkamp i denna radikala omvandling. Vi kan se att Tofflers slutsatser är desamma som formade Babelon och Rom vilket i och för sig gör dem trovärdiga men är de önskvärda? Från detta verkar det som det mänskliga tänkandet idag inte har kommit särskilt mycket längre än för 5000 år sedan, snarare tvärtom. Tofflers analys är emellertid helt riktig med utgångspunkt från hans begränsade linjära världsbild enligt den vite mannens tänkande på samma sätt som tidigare analyser av män genom vår historia. Han avfärdar "virrig altruism" och säger kortfattat att miljöreligion och religion är ett hot mot utvecklingen. Han talar just om makten, rikedomen, kunskapen och våldet men behandlar inte människan, livet och jorden. Istället för "makt kunskap, rikedom och våld" enligt Toffler så talar *Den Nya Tiden* om "kärlek, sanning, godhet och skönhet" som ledstjärnor för livets utveckling vilket belyser skillnaden mellan de båda världsbilderna.

Vi talar ofta om utveckling, industriell utveckling, materiell utveckling eller ekonomisk utveckling men utan att definiera vad det egentligen är. Egentligen så likställer vi utveckling med ekonomisk tillväxt där vi ständigt måste producera och konsumera mer. I detta perspektiv så blir då både resursslöseri, krig och befolkningsökning positiva och t o m nödvändiga då de alla stimulerar den ekonomiska tillväxten. Utveckling likställs också ofta med att slå sönder existerande kulturella och sociala band och istället ersätta dessa med asfaltering och urbanisering. Detta tankesätt var också detsamma i den östeuropeiska modellen där stålverk och alltstörre produktion sattes som liktydig med utveckling oberoende av var denna produktion resulterade i. Tofflers bok beskriver vad som händer när detta tankesätt inom vår nuvarande linjära världsbild går mot sin klimax. Denna världsbild har successivt utvecklats till det vi idag kallar för konsumism. Vi producerar allt mer för att kunna konsumera mer och vi konsumerar allt mer för att kunna producera mer. Från detta perspektiv blir även händelseförloppet under vårt århundrade helt förståeligt. I vår modell av cirkeln med de fyra riktningarna har religion, vetenskap och känslor fått kapitulera för materialismen. Denna process når nu sin extrem över vår västerländska värld där allt inklusive vetenskap, religion, konst och musik, sport och känslor har kommersialiserats. Det är en process som helt enkelt följer den existerande världsbilden där ekonomisk och materiell tillväxt är den grundläggande lagen. Vi kan inte ifrågasätta denna lag så länge vi befinner oss inom den existerande världsbilden där materialistisk tillväxt har varit ett gemensamt budskap för både kapitalism, kommunism och fascism.

Egentligen så borde det vara lätt att se att något som växer oavbrutet någon gång måste nå toppen på pyramiden där den andra sidan sluttar nedåt och ju högre pyramiden är ju

större blir fallet. En ny tillväxtcykel kan då enligt vårt gamla sätt att tänka bara åstadkommas om denna värld raseras genom krig, epidemier eller ett sammanbrott av ekonomin. Ju högre vi kommer i vårt Babels torn ju längre distanserar vi oss också från våra verkliga mänskliga behov. Detta kan vi lära oss många gånger om genom historien. Ändå verkar detta tillväxt axiom trots sin logiska absurditet att vara en något som vi ännu inte har förstått där vi ritar kurvor och tabeller med siffror om hur denna tillväxt ska ske. De män som nu styr världen har i personatorerna fått ännu bättre hjälpmedel att räkna plus och minus så att resultatet presenteras i färgglada diagram, men de är fortfarande begränsade till detta linjära tankesätt.

Den globala marknad som vi nu ser växa fram är inte något nytt fenomen. I varje civilisation har handeln varit en väsentlig del av varje imperiums framväxt. I varje civilisation så har denna också koncentrerats till några få handelshus även om det var Fenicier, Venecier, Hansa eller London. I dagens fria amerikanska marknad så är denna koncentration och därmed rikriktning större än någonsin när det gäller konsumtionsprodukter, restaurangkedjor, hotellkedjor, affärskejor och livsmedel. Columbus upptäckt av Amerika var ett led att öppna handelsvägarna till Asien. När vi idag ser den allt större importen från Japan, Korea och Taiwan kanske vi kan säga att han verkligen lyckades. Men medan den gamla världens handel syftade till att skaffa varor som inte fanns lokalt så har vår världs handel en helt annan inriktning. Efter kolonialismens och industrialismens genombrott så har alla kommit till den slutsatsen att när hemmamarknaden inte räcker till så kan vi expandera med export. Det är detta tänkande som har gjort att vi skickar bilar, potatiships, vodka, plastleksaker, bilar och skjortor mellan varandra över hela världen och där vi i jordbruksproduktionens koncentration snart kan se oss helt beroende av livsmedel från västra USA eller Ukraina.

För att konkurrera på världsmarknaden så måste vi producera effektivare, dvs mer av färre människor och för att kunna sysselsätta de människor som inte längre har arbete så måste vi producera ännu mer och effektivare... Men vad händer när alla jordens länder börjar att följa denna modell? I krisens Brasilien är idag gatorna fulla av människor som försöker sälja samma saker till andra människor som också försöker sälja något. I detta ensidigt konkurrerande samhälle enligt Darwins "Survival for the fittest" så märks även upplösningen av tidigare mänskliga och etiska värderingar. Allt som är säljbart blir i denna gamla världsbild rätt. Bara under min egen generation kan jag se den enorma förändring som har skett där vi idag inte ifrågasätter mycket av det som för några tiotal år sedan var helt otänkbart. I vår egen televisions betalkanaler så kan våra barn idag se på hårdporr eller våldspornografi. Vilken världsbild tror vi att dessa får av dessa mycket torftiga filmer med könsdelar eller bestialiska mord? Hur påverkar det oss själva? Några kallar detta för moralupplösning vilket egentligen är en kantring av världsbilden i en riktning där vi har förlorat livets djupare mening.

Genom det holistiska tänkandet kan vi upptäcka den logiska kullerbytta som vår linjära världsbild ger upphov till. Vi säger att vi behöver ökad materiell utveckling med mer produktion och konsumtion för att betala sociala reformer, pensioner, sjukvård och miljövård. Men denna materialistiska utveckling slår själv sönder existerande sociala system, familjeband, naturlig miljö och medfödd hälsa för att istället skapa behov av

mer sociala reformer, pensioner, sjukvård och miljövard. När dessa försäkringar och vårdformer som nu börjar att växa oss över huvudet så börjar vi ifrågasätta dem och i vår del av världen försöka att privatisera dem. Detta har man sedan länge gjort i USA men utan något bättre resultat. Denna utveckling syftar dessutom till att minska behovet av arbetskraft samtidigt som varje individ görs effektivare och övriga friställs eller blir service funktion åt de som måste arbeta mer. Vi springer runt i det ekorrhjul som snurrar som en ond cirkel men inte erbjuder någon bestående och "hållbar utveckling" för varken I länder eller U länder.

Vi ser samma logiska kullerbytta i befolknings tillväxten. Hos naturmänniskan fanns även en balans mellan yngre och äldre vilket också innefattade en naturlig barnbegränsning. Nu säger vi att nativiteten i den tredje världen är ett stort problem men det befrämjar faktiskt tillväxten som är huvudtesen i vår nuvarande världsbild. Vi ser att pensionerna nu börjar att ifrågasättas i Sverige där olika politiker säger att bara vi hade haft ett annat system så hade det varit bättre. Men nu har även Japan börjat att få samma problem då befolkningspyramiden förändras. Så länge Japan kan exportera sina bilar och elektronik till andra länder och importera olja och andra billiga råvaror från tredje världen så kan denna tillväxt fortgå, men även detta måste t o m i vårt linjära tankesätt till slut nå en absolut gräns. Vi ser att de snabbt växande ekonomierna i Asien har en ung befolkning men vad händer när denna slutar växa och familjerna är lika splittrade som i väst? En belgisk bekant till mig berättade att i hans hemland så diskuterar man att investera pensionsfonderna just i de snabbt växande ekonomierna i Asien där t ex arbetarna i Sydkorea arbetar 55 timmar i veckan. Men han ifrågasatte samtidigt om människorna där om trettio år verkligen ville betala pensionerna år europeerna och om dessa också då var villiga att arbeta 55 timmar. I ett holistiskt perspektiv så är ekonomisk tillväxt underordnad de mänskliga och ekologiska värdena. När dessa är uppfyllda så har vi både en sund människa, ekonomi och ekologi men vi kan aldrig fokusera på ekonomisk och materiell tillväxt och därefter tro att vi får en sund människa, ekonomi och ekologi. Lösningen till ökade sjukvårdskostnader och pensioner finns inte inom vår existerande världsbild med mer av det gamla vare sig det heter socialisering eller privatisering utan att vi ifrågasätter det samhälle som leder till dessa krav.

Eftersom jag själv har arbetat i den snabba tekniska utvecklingen som har ägt rum under vår generation så har jag upplevt många av de "underverk" som vår civilisations unika kreativitet har skapat och där vi redan blivit så vana med denna teknik att vi tar video och dataspel som självklarheter. Men trots dessa framgångar så arbetar vi fortfarande med flintyxor även om dessa har miniaturiserats till datachips. För att bygga en ny pyramid så raserar vi den gamla och med denna delar av det liv vi alla är del av. I den gamla linjära världsbilden så fokuserar vi på att omforma vår yttre verklighet medan den nya världsbilden vill öppna en inre verklighet. Detta innefattar att utveckla människans inre potential där våra skolor istället för enbart matematik, språk, kemi, geografi, biologi och andra ämnen som behandlar det yttre även börjar att diskutera livet och människan själv med ekologi, mänskliga relationer, kreativitet och meditation som nya ämnen. Det är dessa frågor som är huvudämnen. Vi behöver lära oss att leva i en ny värld med en ny världsbild där egentligen hela det sätt vi idag organiserar vårt samhälle behöver ifrågasättas. Denna femtusenåriga struktur är helt enkelt föråldrad.

Det är nödvändigt att koppla skeendet i världen till oss själva då vi alla är ömsesidigt beroende. Carl Gustav Jungs arbete med att definiera det kollektivt undermedvetna kan hjälpa oss att förstå både oss själva och utvecklingen i världen. Jung betonade att varje människa måste uppleva en meningsfull tillvaro. Om vi inte hittar denna naturliga helhet så försöker vi kompensera den med onormal helhet. Vi söker efter vår egen själ i droger, pengar eller makt. Vi kan inte frigöra oss från våra mänskliga arketyper däremot kan dessa uttryckas i olika former. Jung visar även hur våra egna mörka sidor kan projiceras på andra och världen som helhet och om detta görs av många så förändras det kollektivt undermedvetna. Vi skapar verkligheten från vårt eget psyke. Målet för varje människa blir således återigen att känna sig själv och hitta vägen till själen. I denna vandring måste vi lära oss att lyssna på livet istället för att försöka kontrollera det. I *Den Nya Tiden* lär vi oss att vi lever i en meningsfull värld där allt som händer har ett inneboende budskap till oss. Detta är svårt att upptäcka i vår nuvarande värld som rullar allt snabbare förbi och där vi matas av färdigförpackade åsikter. Men ju mer vi ökar vårt holistiska medvetande ju oftare upptäcker vi denna djupare innebörd i vår verklighet. Vi lär oss att både lyssna till och acceptera dessa "tecken" eller synkroniciteter och vi upptäcker att våra liv då blir både mer harmoniska och innehållsrika.

Trots alla våra framsteg är det så mycket vi inte förstår och inte kan förstå med vårt reduktionistiska isärplockande. Den naturliga skönheten i en skog eller sommaräng kan varken förklaras eller förstås, bara upplevas. På samma sätt kan kärleken inte förklaras eller förstås, bara upplevas. Vi är en integrerad del av allt liv vilken styrs av Universums inneboende mening av sanning, godhet och skönhet. När vi återupptäcker denna enhet så inser vi även vår samhörighet med Moder Jord där vår hotande ekologiska katastrof är en spegel av vår egen ohälsa. Vi tillhör alla samma enhet av samma universella energi. Genom att först hela oss själva så kan vi återställa harmonin och balansen på vår jord. Detta holistiska synsätt ger oss som individer möjlighet att påverka vår verklighet där vi är världen liksom världen är oss i det universella hologram vi deltar i.

* *

"Du är inte bara fisken som fångats i näten utan också fiskaren, nätet och vattnet i floden, och floden som bär vattnet till havet, som också är du."

Det holistiska sättet att uppfatta verkligheten är mycket annorlunda än vår tidigare reduktionistiska världsbild. Denna försökte att förklara verkligheten genom att dela den i små bitar. Detta ledde så småningom till vår atomteori där vi fortfarande söker efter den minsta elementarpartikeln. Vid sidan av den vetenskapliga beskrivningen av vår värld så fanns även en metafysisk som i något olika former utvecklades inom religionen. I både den metafysiska och den vetenskapliga världen har man trots sig ha hittat den enda sanningen. Niels Bohr visade att två synsätt kompletterar varandra. Ibland är det ena bättre och ibland det andra. Det holistiska synsättet förkastar inte varken det reduktionistiska eller det metafysiska utan ser dessa som delmängder i en större verklighet. Även inom vetenskapen själv finns många exempel på komplementär principen. Vanligt ljus kan uppfattas som endera våg eller en partikel som två olika fysikaliska modeller av samma sak. James Clerk Maxwell visade att elektricitet och magnetism tillhör samma fenomen som vi kallar elektromagnetism. Einstein sade att energi är detsamma som massa. Hans relativitetsteori visar också att tid och rum inte är separata utan hör ihop i ett gemensamt tid-rum förlopp med fyra dimensioner. Att tiden är relativ och följer varje individ och föremål finns nu också fysikaliskt bevisat. Ju snabbare vi kan resa desto kortare upplever vi tiden. Det verkar finnas en slags ändlig tid-rum energi. Men vid ökad hastighet blir vi också större. Om vi skulle kunna nå ljusets hastighet så stod tiden stilla och vi skulle omfatta hela vårt universum och i princip vara universum. Detta är en följd av Einsteins vetenskapliga lagar och det som öppnade dörren till den nya vetenskapens hissande perspektiv. Einstein visade att Newtons klassiska världsbild var en delmängd av den övergripande relativistiska och att Newton under alla normala förhållanden fortfarande var den som gav enkla svar. På liknande sätt kan vi välja ett övergripande holistiskt synsätt eller ett detaljerat reduktionsistiskt synsätt.

Holistisk synsätt

Cirkulär
Syntes
System
Organism
Synkronistiskt
Meningsfull tillfällighet

Reduktionistisk synsätt

Linjär
Analys
Delar
Atomer
Kausal
Orsak och verkan

Vårt traditionella kristna och filosofiska synsätt har varit dualistiskt vilken har bidragit till en uppdelning av vår värld som motsatta delar i ständig kamp med varandra.

Dualistiskt synsätt

Kropp	Själ
Gott	Ont
Människa	Natur
Subjekt	Objekt

Även här förändrade den nya fysiken vår världsbild då den visar att subjekt och objekt tillsammans påverkar varandra. Människan kan inte frigöra sig och stå utanför den verklighet hon studerar. Motsatserna bildar tillsammans en helhet, de existerar ej var för sig. Människa och natur är samma helhet.

Marianne Fredriksson ger i "...den som vandrar om natten" en historisk skildring om kampen mellan det goda och det onda men i ett helhetsperspektiv som beskriver detta synsätt: *"Du är inte bara fisken som fångats i näten utan också fiskaren, nätet och vattnet ifloden, och floden som bär vattnet till havet, som också är du."*

Denna världsbild av att helheten består av två samverkande motsatser har sedan flera tusen år använts som grund till den österländska läran om harmoni. Vår verklighet kan representeras av det dynamiska samspelet mellan Yin och Yang där Yin representerar den kvinnliga intuitionen och Yang manlig rationalitet.

Harmoniskt synsätt

<u>Yin-karaktär</u>	<u>Yang-karaktär</u>
Svart	Vit
Bergets skuggsida	Bergets solsida
Kvinnlig	Manlig
Negativ	Positiv
Jorden	Himlen
Vila	Rörelse
Intuitiv	Rationell

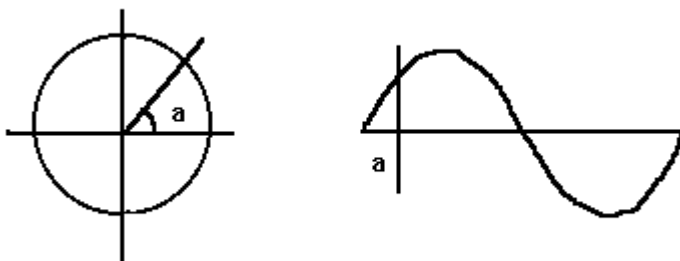
Den österländska visdomen förutspådde den nya fysiken. Om materia finns så måste också antimateria finnas. Denna teori leder också till slutsatsen att om det finns existens så finns det också icke existens. Detta synsätt är grunden till akupunktur och österländska självförsvares tekniker som alla bygger på harmoni och balans. Symbolen för Yin och Yang visar dessa två motsvarigheters föreningen där Yang inom sig har fröet till Yin som i sin tur har fröet till Yang.

Ur vägguttaget där hemma få vi den energi som driver både spis och belysning. Växelströmmen är ett kontinuerligt alternerande mellan plus och minus, femtio gånger per sekund. Jag är fortfarande förundrad inför metallinor som kan överföra all den energi som alstras i de norrländska älvarna ned till mellan Sverige genom dessa 50 periodiga svängningar. Vi tar emot elektromagnetiska vågor från satelliter och radiostationer och vårt eget tal är en sådan svängning. Fysikerna visade att även

atomerna ständigt svänger som en våg samtidigt som elektronerna beskrivs som snurrande satelliter.

Att vi själva och vår verklighet skulle vara sammansatt av ett liknande fenomen av samverkande motpoler finner jag därför som mer sannolikt än att vi inte skulle vara det. Att den vågmodell av människan i en framtid skulle kunna ge oss möjlighet att likt Science Fiction filmerna förflytta oss både genom tid och rum ser jag som en spännande vision. Science Fiction har alltid visat vad som senare har blivit verklighet och både Einsteins relativitetsteori och kvantfysiken har många facinerande tillämpningar.

En cirkel och en vågrörelse är samma modell representerad med två olika grafiska symboler:

Hur snabbt vi rör oss ett varv runt cirkeln bestämmer frekvensen. Strömmen i vägguttaget har frekvensen 50 svängningar per sekund. Ljudet vi kan uppfatta ligger mellan 50 och 15000. Radioprogrammets sändningar nyttjat 100 miljoner svängningar per sekund och ljuset som vi ser har en frekvens motsvarande 10 följt av 10 nollor.

Energi kan endera överföras som en partikel eller en vågrörelse. Detsamma gäller information. Vi kan skicka ett brev till en vän eller vi kan ringa upp honom. I det ena fallet är det en partikel och i det andra en våg. Intensiteten av en våg beror av både amplituden, d v s diametern på cirkeln, samt frekvensen. I radio kan t ex informationen skickas med amplitudmodulering eller frekvensmodulering. Idag använder vi frekvensmodulering av höga frekvenser för våra radioprogram då detta kan överföra mer och bättre information. En första slutsats är således att energi och information kan ses som en vågrörelse och en cirkel. Cirkeln genomlöper sin omkrets liksom vågen genomlöper sin bestämda bana där varje period eller varv kan delas i 360 grader.

De processer; ljus, ljud, elektroner etc, som bestämmer vår verklighet representeras alla av cirklar och vågrörelser som ständigt svänger. En dämpad svängning skickas som en våg som sedan svänger med allt mindre amplitud till dess den dör som en studsande boll. Om frekvensen på ljud eller ljus minskar så dör även denna verklighet ut.

Livet består utav cirkulär rörelse, att ge och att ta men aldrig att ensidigt utnyttja och behålla. I en statisk värld blir vi statister, i en dynamisk värld blir vi levande. Ett fortsatt liv förutsätts att vi symboliskt svänger och vibrerar istället för att stanna i en punkt. Även om vi lyckas öka amplituden i denna punkt till det oändliga så dör vi ändå då frekvensen är noll. I detta påstående innefattas att lyckan aldrig kan sökas i en ensidighet oberoende hur stor, bra och rik den är. Istället kan vi lära oss från fysiken att vid högre frekvens ökar både energi och kvalitet. Vi måste således om vi får tro fysiken snabbt kunna anpassa oss mellan livets olika riktningar för att kunna höja vår livskvalitet. Detta innebär även nödvändigheten av cykliska och kontinuerliga förlopp i hela vårt samhälle och natur.

Fysiken säger även att bara vågor kan beskriva interferens, d v s hur två skeenden samverkar. Den österländska läran beskriver denna sambördes verkan genom människans aura. Detta innebär att vår cirkel och vågmodell över människan också kan beskriva samspelet mellan två individer. Två lika vågor som ligger motfas tar ut varandra och blir noll. En människa som bara är en halv våg som träffar en annan motriktad våg kan plötsligt känna sig hel. Detta kan stärka processen hos båda parter att utvecklas mot en hel människa. De kan också leva som parhästar livet igenom utan att utvecklas och när den ena dör så dör den andra. Två lika människor som träffas ökar sin amplitud men stannar ändå i ett statiskt tillstånd. Två människor som redan är i rörelse och ligger i samma fas förstärker varandra och kan stimulera fortsatt utveckling.

Fourier analysen är ett annat givet begrepp inom fysiken och den ligger till grund för både våra musikaliska syntizers och mobiltelefoner. Den säger att vilken kurvform som helst kan delas upp i ett antal andra kurvor av olika frekvens och amplitud. Flera av den nya fysikens representanter som David Bohm och David Peat har visat på analogin mellan en holistisk värld och fourier analysen. Vad slutsatsen blir är att alla olika vågor består av alla andra vågor i ett ömsesidigt samspel. Det samma gäller människan. Vi är alla nödvändiga byggstenar i civilisationen och den i oss som i ett hologram.

Helhetssynen har alltid varit en del av den österländska kulturen där den har tillämpats både som en levnadsregel och för medicinen. Vi ser nu hur holismen i allt fler sammanhang även uppträder inom vår västerländska civilisation. Vår värld har helt enkelt blivit så överskådlig att vi tvingas att försöka se helheten. Detta tankesätt är inte heller helt främmande då inom den svenska skolan tillämpar en sådan syntes och försöker beskriva orsakssammanhang istället för fakta. Både amerikanska och europeiska företag sneglar på de japanska modellerna. Moderna multinationella företags kolloser har också blivit för stora för att detaljstyra. Företagsgurun Peter Drucker skriver i "Den Nya Verkligheten" om att övergången från ett mekaniskt till ett biologiskt universum kommer att kräva en ny filosofisk syntes med perception och intuition istället för Newtons, Descartes och Kants världsbild.

Cirkeln är med sitt cykliska kretslopp en meningsfull modell för framtiden. Ur detta följer en annan universell sanning som jag också finner naturlig. Detta är att universum som helhet eftersträvar denna dynamiska balans som finns i vågrörelsens harmoni.

Lagen om harmoni och balans styr även detta liv och där är vår ekologi ett bra exempel. Någon har sagt att om en fjäril viftar på sina vingar i Kina så påverkas vädret i Sverige. Det holistiska synsättet ger detta resultat vilket innebär att varje människas handlingar påverkar helheten även om vi inte vet hur.

Bill Mckibben skrev att han hade inga tvivel om att människan skulle kunna manipulera med gener och kanske kunna framställa sin egen avbild. Men kan hon låta bli. Detta har varit mänsklighetens "förbannelse" sedan vi åt av den förbjudna frukten eller öppnade Pandors låda. Detta "icke-görande" är också en av Taoismens grundbudskap som stämmer väldigt bra med vår insikt om att vi måste återgå till en ekologisk balans. Energi spelar här en huvudroll. En av fysikens och termodynamikens huvudlagar säger att entropin hela tiden ökar d v s då den totala energin i universum är konstant så ökar oordningen. Detta gäller även vår jord. Men samtidigt ser vi att intelligensen ökar, d v s den psykiska energin ökar. Alla livsformer omvandlar energi för att leva vilket gör att entropin ökar totalt på vår jord. Vi kan se detta som att lokal ordning skapar global oordning. Tyvärr ger detta en vision även om den är mycket avlägsen, att universum dör värmedöden då oordning omvandlar alla andra energiformer till värme. Detta är vad Jeremy Rifkin varnar för i "A New World View" men för vår egen jord. Vårt slöseri hotar oss med värmedöden. En ny tid måste bygga på en effektiv energi hushållning.

I sina böcker om Gaia har den amerikanska vetenskapsmannen James Lovelock presenterat sin teori om jorden som en levande varelse där vi bara ingår som enskilda celler. Lovelocks teori som i början var kontroversiell accepteras idag allt mer. Den blir ett naturligt sätt att betrakta den planet som successivt har vuxit fram under fem miljarder år från barndomens glödande klot till dagens blå gröna värld . Gaia är en levande organism där varje art spelar sin bestämda roll på samma sätt som kroppens olika celler. Denna teori innebär att jorden är ett självreglerande system. Han ser därför den alternativa utvecklingen att människan dör ut men jorden överlever.

Egentligen spelar det inte någon roll om vi tror att Gud beordrar en ny syndafloed för att straffa människans missgärningar eller om det självreglerande system som David Bohm eller Lovelock beskriver reagerar på människans störningar för att återställa balansen. Detta skulle enligt känd reglerteori innebära att jordens ekologiska system motverkade orsaken till störningen med t ex aids, ozon hål, kärnvapen krig eller något annat sätt för att ta kål på mänskligheten. Resultatet blir det samma. Vare sig vi tror på Guds straff eller inte så följer då att om vi vill medverka till vår ras fortlevnad så måste vi själva vara i balans och anpassa oss till den övergripande harmonin.

Inom Den Nya Tiden talas det ofta om begreppet "Oneness", dvs enhet där varje individ är del av allt liksom allt existerar i varje individ. Vi bär så att säga världen inom oss. Denna naturliga samhörighet är egentligen självklar och demonstreras i varje ögonblick runt omkring oss såväl som i universums historia. Den balans mellan miljontals arter som är grunden för allt liv har utvecklats under fem miljarder år. Vi har funnit nyckeln till Pandoras låda men att tro att vi under en mansålder kan lära oss att kontrollera detta ekologiska mästerverk är minst sagt dumt. Att tro att vi någon gång i framtiden med våra mekaniska hjälpmedel ska kunna kontrollera livet är ännu dummare. Varje enkelt ingrepp i naturen från utdikning av de norrländska myrarna till flygplanens avgasmoln

för med sig stora konsekvenser som vi ännu inte kan överblicka. Under den mycket korta tid vi har uppmärksammat miljöpåverkan har vi bara upptäckt ett fåtal effekter även om bara dessa är skrämmande. Det är emellertid våra barn och barn barn som kommer att få bära bördan av vår omedvetenhet.

Den Nya Tiden är full av olika övernaturliga fenomen från psykiskt helande till kontakter över tidsbarriärer, men är dessa påhitt eller verklighet? Jag tror säkert att många är konstruerade men samtidigt ger holismen och den nya fysiken i kombination med Jungs teorier en möjlighet att kringgå våra normala kausala samband. Det skulle i varje fall inte vara mer osannolikt än de svarta hål och kosmiska ägg som vår vetenskap idag tror på. Marianne Fredriksson säger i efterskriften till *Paradisets Barn*: "*Vetenskapen har rätt med det innebär inte att parapsykologerna har fel*"

Universums evolution efter sin födelse för 15 miljarder år sedan vilken teoretiskt finns beskriven i relativitetsteorin och kvantfysiken konvergerar mot samma tro på enheten och alltings sammankoppling i tid och rum som både den österländska visdomen och naturmänniskans animism också innebär. Vår femtusenåriga vandring har kommit till cirkelns slut och samtidigt till början av en ny.

I "The Roots of Consciousness" ger Jeffrey Mishlow en mycket omfattande genomgång av "övernaturliga" fenomen genom människans historia som faktiskt har inträffat. De flesta människor har haft mystiska upplevelser och detta innefattar även mig själv. Det svåra är att försöka styra dessa upplevelser. Gurus och yogis i Indien har uppnått en sådan självkontroll. TM med Maharishi och Sri Chinmoy har visat den individuella och kollektiva styrkan av meditation. Att meditera, dvs att i tysthet försöka komma i kontakt med sitt inre centrum har alltid varit del av människans sökande efter mening. Det ger både individuell kraft och energi som kollektivt resultat t ex när tusentals människor mediterar tillsammans för fred. Den så kallade Maharishi effekten har verifierats där ett antal människor som praktiserar TM-meditationen har kunnat påverka ett samhälles "livskvalitet".

Vårt tänkande påverkas av den miljö vi lever i. I TM-Aktuellt för meditationer nr 2/91 påpekar Maharishi att det är vårt medvetande som verkligheten skapas. Det är ur detta perspektiv vi också måste se FN:s och USA:s misslyckande och återfall till våldet såväl som förskönandet av våldet som följde av kriget med Irak. Washington har den största brottsfrekvensen i USA vilket tillsammans med alla våldsfilmer skapar en miljö av våld. Ur detta kan därför inte fred födas. Att vi är kollektivt ansvariga för våld genom vår världsbild och medvetande är något som följer detta. En varaktig fred kan därför inte skapas genom krig eller politiska överenskommelser. Den kan bara skapas genom förändring av det kollektiva medvetandet.

Ken Keyes har från sin eget "kärlekens" universitet i Oregon USA länge förmedlat betydelsen av det egna och kollektiva medvetandet. I böcker som "The Hundredth Monkey" och "Planethood" säger han att varje människa med sitt eget medvetande kan påverka det globala medvetandet av mänskligheten som helhet och därmed vår framtid. I "Handbook to higher Consciousness" ger han en mycket bra guide till människans

försök att växa som hel individ. Denna koppling mellan det individuella och kollektiva medvetandet utan yttre kommunikationsmedel är något som jag också finner som sannolikt. Att vi påverkas av andra människor i humör och stämningar kan vi se varje dag. Många parhästar som levt länge tillsammans har också lärt sig att kommunicera utan ord. Men är detta psykisk kommunikation? John Hegelin är en kvantfysiker som samtidigt är förespråkare för TM. Han ser parallellerna mellan den enhetliga fältteorin GUT och medvetandet. Indianerna i Amerika såg allt liv som del i detta medvetande. De kunde även kommunicera med olika djur så att jakten kunde underlättas. Att vissa människor besitter en starkare psykiska kraft än andra finns det många exempel på. Detta innebär också att jag tror att vi gemensamt skapar det paradigmskifte som Marilyn Ferguson beskriver och som Willis Harman kallar "Global Mind Change". Varje människa påverkar helheten. Det sätt vi påverkar vår omvärld är en spegel av oss själva. Och världen blir vad vi tror den är.

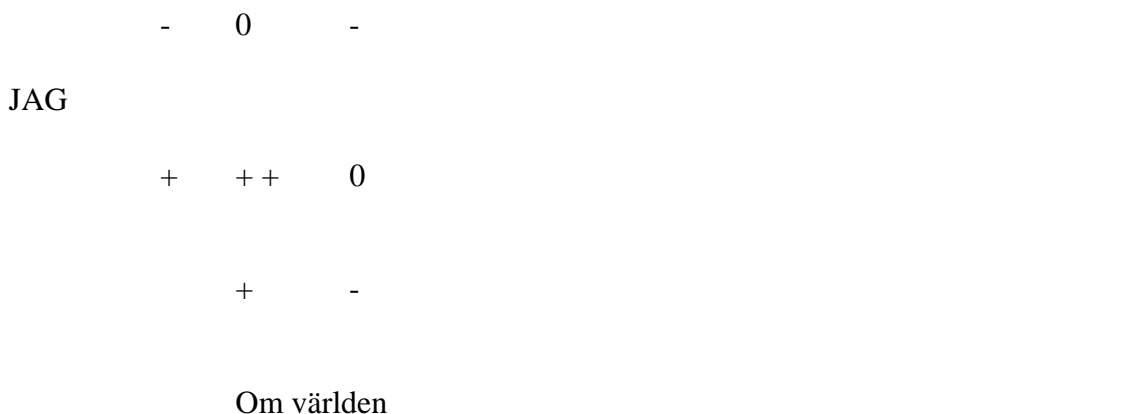
Universum skapades ur ingenting. Atomer är vågor. Ljus är viktlösa partiklar. Tiden är relativ. Dessa vetenskapliga påståenden som idag också letar efter GUT, det universella fältet visar att vår verklighet har många olika dimensioner och former. Att det också finns psykisk energi som en av dessa dimensioner och där vi genom vår medvetenhet kan styra vår fysiska verklighet är därför inte bara möjlig utan trolig. Att det nästa stora steget i livets evolution är att homo sapiens sapiens utvecklas till en ny art med högre medvetande som kan leva i denna nya dimension är också både möjlig och trolig. Det är i detta perspektiv vi måste se både vår materialistiska världs återkommande kriser och Den Nya Tidens sökande. Verkligheten är inte entydig utan kan ses som ett spel av komplementära motstser, Yin och Yang som tillsammans ger en helhet. Den österländska visdomen och den västerländska vetenskapen sammansmälter till en ny världsbild.

* * *

"Lyckan är att finna sig själv"

Det finns då ytterligare en universell sanning som vi hittar hos varje betydande filosof, vetenskapsman eller författare genom tiden. Vi måste som individer lära känna oss själva. All förändring kommer ifrån vårt inre. En bättre värld kräver först bättre människor. Innan vi överhuvudtaget har potentialen att bli hela och goda människor måste vigenomgå det som Jung kallade individuationsprocessen. Detta är helt enkelt att bli sig själv genom att uppleva sig själv. Filosofins grekiska fader Thales sa "*Känn dig själv*" och den franska vetenskapsmannen Blaise Pascal fortsatte tvåusen år senare med: "*Man måste känna sig själv. Om det inte hjälper att finna sanningen så är det åtminstone en livsregel och det finns ingen bättre*". Detta självsökande förekommer i alla sammanhang och finns dokumenterat i allehanda "själv hjälp", psykologi och ledarskapsböcker.

I början på åttiotalet deltog jag i några av de chefskurser som började bli allt populärare i Sverige. de handlade om självkänedom, motivation, transaktionsanalys och ledarskap. Den nya trenden var "Jag är OK och du är OK" d v s att mänskliga relationer bygger på att båda parterna känner sig tillfredsställda. Detta gäller inom försäljning lika väl som äktenskap. Baserat på detta kan man rita ett fyrdelat diagram över sig själv i förhållande till omvärlden.

Det enda som ger en positiv förändring är om både jag och omvärlden ser positivt på det.

Istället för konkurens och segra/förlora förhållande så innebär detta att det eftersträvbbara resultatet alltid ska vara ett vinna/vinna förhållande.

Ett Joharis fönster i likhet med Freud och Jung delade också upp människan i fyra delar: Dold, öpen, okänd och blind.

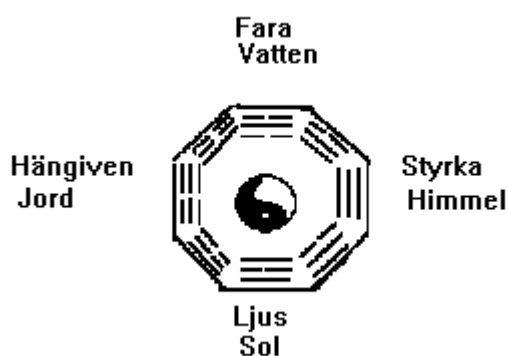
Medvetet	Dold	Öppen
Omedvetet	Okänd	Blind
	Osynligt	Synligt

Detta fönster användes för att beskriva kommunikationen mellan två människor som kan vara medvetna och synlig (öppen) eller helt omedveten av båda parter eller bara en part (blind). Dessa olika kommunikationsformer kan de flesta av oss känna igen i Man/kvinna förhållanden där det som sägs ofta inte tolkas med samma innebörd av båda parter. Dessutom är vi själva ibland ovetande vad vi egentligen vill och säger därför sådant som ej överensstämmer med vår inre önskan. Även Jung hänvisade till hur vårt omedvetna ibland spelar oss ett spratt. För att kunna fungera bra och må bra som människa är det därför nödvändigt att själv utforska sitt omedvetna.

Jung talade också om motpoler där människan själv betecknas som fyra delar; "Sinnesförnimmelse talar om för oss att något finns . Tanken upplyser oss om vad det är. Känslan avgör om det behagar oss eller inte. Intuitionen talar om var ur det kommer och vart det leder. Dessa fyra beteendetyper menade Jung är ett sätt bland många att beskriva människans psyke. Inom den österländska medicinen har man gått ännu längre och hävdar att människan måste beskrivas som en helhet av sju chakras och fyra aurer eller fyra "Kroppar", Dessa fyra delar är Mental, Själslig, Fysisk och Emotionell. Nu börjar vi närma oss det som Jung kallade arketyper, d v s att det finns vissa gemensamma symboler i det kollektivt undermedvetna och som har följt människan oberoende av ras och kultur. Dessa symboler och magiska tal finns även i vetenskapen. Grekerna såg den harmoniska cirkeln och sfären som idealet och man konstruerade universum som ett antal sfärer. Vår atom presenteras idag med en kärna och ett antal elektronskal. Att Pi är 3,1416 vet vi redan i småskolan, men varför ? Planks konstant och ljusets hastighet är två andra mystiska tal. Inom den nya Kaos-forskningen med Kantor mägder och Kochs kurvor som bl a beskrivs i Paul Davies "The Cosmic Blue print" ser man nya konstanter som beskriver helheten. Vi har kvar Babylonernas 360 grader, 60 minuter och 60 sekunder trots att vi har infört tio som bas. 7 och 4 återkommer som magiska tal genom historien utan direkt anknytning till ursprung. Jung betonade speciellt den fyrdelade cirkeln "Mandalan" som en sådan arketyper vilken också är knuten till solens och jordens rotation.

Sju har fortsatt att följa oss, som 7 chakras, 7 veckodagar, tonskalan, 7 haven, 7 världsdelar, 7 färger, 7 planeter, Hopis sju världar, Babels sju trappsteg etc. Att 7 och 4 därför på något sätt symboliserar människan är därför inte otroligt. Och om människan inte har många kompletterande skepnader skulle jag vara förvånad. Vatten förekommer som vätska, is moln och snöflingor, det vore därför konstigt om vi komplicerade människor bara skulle ha en egenskap utan det är mer troligt att vi kan upplevas i många olika dimensioner, eller "kroppar". Jungs fyrdelade modell är en slags karta över hur vi kan utforska oss själva som överensstämmer med den indiska föreställningen med en

aura. Dessa fyrdelade cirklar förekommer också som naturmänniskans världsbild i form av österländska mandalas, indianernas medicin cirklar och våra hållristningars solhjul. Inom den kinesiska astrologin förekommer den tolvdelade cirkeln och i Yin Yang symbolen användes cirkel och hexagram. I Ching, förändringarnas bok från Kina tros vara mellan 3 000 och 5 000 år gammal där förekommer yin och yang i tre kombinationer runt en åtta kantig cirkel

Jag har ärvt en liten sliten bok från 1826 som min farfars farfar ägde. Denna bondepraktika är en fascinerande läsning om hur våra egna förfäder levde i harmoni med naturen. Vad den visar är människornas förmåga att både tolka och anpassa sig till moder jord. Översatt till modern svenska säger den följande:

"Människan är skapad av fyra element. Jord, Vatten, Luft och Eld. Vilka av dessa hon har mest av bestämmer hennes natur.

*Av jorden är hon kall och torr som hösten.
Av vattnet är hon kall och våt som vintern.*

Av luften l är hon varm och våt som våren.

Av elden är hon varm och torr som sommaren."

Det finns fyra slags väder:

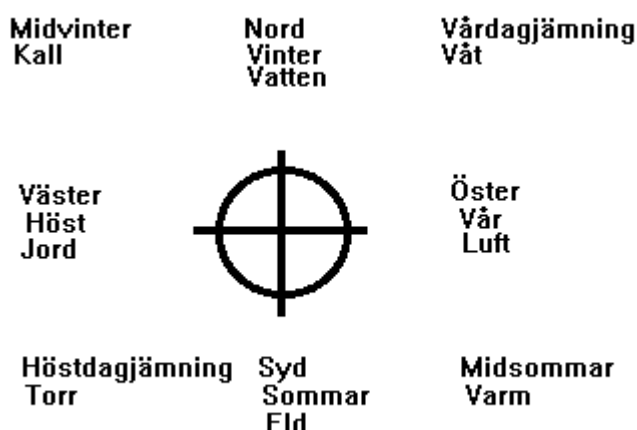
"Det första vädret går ifrån solens uppgång i Östan och är varmt och torrt samt ger fromhet.

Det andra vädret går ifrån solens nedgång i Västan och är kallt och vått samt ger klarhet.

Det tredje vädret kommer från middagen av Sunnan och är varmt och vått samt ger sjukdom.

Det fjärde vädret kommer från midnatt av Nordan och är kallt och torrt samt ger fruktsamhet."

Bondepraktikans fyrdelade arketyp om både personlighet och väder återfinns i den indianska traditionen med svett-hyddas och medicinshjul. Även grekerna använde sig av de fyra elementena i sin ursprungliga världsbild. Det är en mycket klar symbolik som ger en lättförståelig vägledning till balans och harmoni. Den har använts av naturmänniskor över hela världen i tusentals år som en livsregel representerad av cirkelns helhet. Detta medicinshjul finns bl a beskrivet i *Seven Arrows* av Heyemeyohsts Storm, *The Medicin Wheel* av Sun Bear and Waburn, *Mother Earth Spirituality* av Ed Mc Gaa samt *Sejd-en vägledning i nordlig shamanism* av Jörgen Eriksson, Marie Eriksson, Mikael Gejel och Mikael Hedlund. Det finns vissa skillnader, men i princip överensstämmer de alla med vår bondepraktikas traditionella svenska visdom. Medicinshjulet symboliserar hela universum inklusive människan själv:

Naturmänniskorna och bönderna använde bl a detta solhjul för att beskriva de cykliska årstiderna. I bondepraktikan registrerade man även järtecken för att kunna förutspå framtiden. Detsamma gjorde naturmänniskorna som även kommunicerade med naturen. Hur högt flyger svalorna eller flugorna minns jag själv som enkla spådomar. Vädret är ett komplicerat holistiskt fenomen och de flesta långtidsprognoser har haft betydligt sämre träffsäkerhet jämfört med kloka gubbars spådomar. Detsamma gäller människan själv. En individs personlighet och inneboende drömmar kan vi inte mäta oss fram till genom att studera kroppsdelar utan stjärntyding och handläsning kan ge mycket bättre svar. Naturmänniskans intuitiva världsbild verkar här överlägsen vår logiska. D v s ju mer komplicerat ett förlopp blir ju mer otillförlitlig blir vår reduktionistiska modell jämfört med den holistiska.

Abraham Maslows behovssteg som också används ofta inom kurser i motivation och ledarskap är egentligen en behovscirkel vilket Maslow själv pekar på. Vare sig vi ser

denna som en stege eller cirkel så måste vi ta oss igenom alla stegen eller riktningarna innan vi kan nå oss själva.

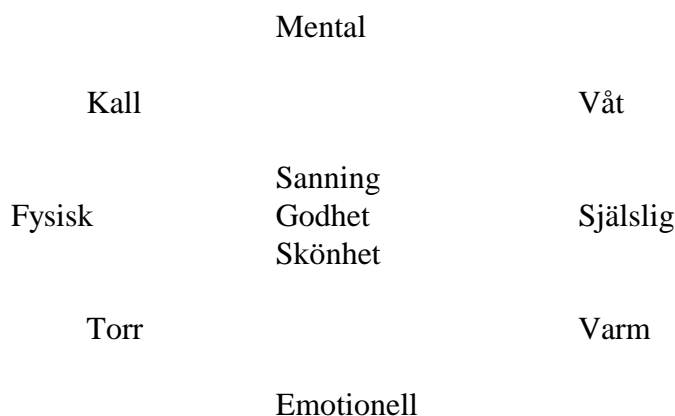
I mitten på denna cirkel ser Maslow självförverkligandet som en liknande individuationsprocess som Jung beskriver. Människan kan frigöra sig från sitt ego och sina basbehov och istället uppleva ett självmotiverande liv. Detta frigörande ger ett mer intuitivt tänkande utan behov av att kontrollera andra. Denna personifiering åstadkommer en säkrare och ärligare person som vågar att vara sig själv men samtidigt kan visa ödmjukhet mot andra vilket ger en positiv och harmonisk livssyn som är det närmaste vi kan komma lyckan.

Åtminstone om vi får tro Abraham Maslow så finns det därför en stark motivation för var och en av oss att lyckas ta oss runt livscirkeln av basbehov och nå till kärnan och vårt eget inre paradiset. Så länge vi försöker kompensera obalansen med allt mer nöjen eller allt fler prylar så förvärrar vi denna obalans och hungern efter mer bara ökar. Om vi stannar i en riktning i cirkeln så kommer så småningom likgiltigheten och meningslösheten att endera ta död på oss eller göra livet till ett litet helvete. Det är därför naturligt att missbruket tilltar oberoende om det är alkohol, narkotika, mat, sex, jogging eller new-age. På samma sätt kan vi härleda både maktbegär och penninghunger till ensidiga människor. Ensidighet ger upphov till självhävdelse. Överdrifter ger alltid obalans även om det är överdrifter av till synes goda egenskaper.

I "En Underbar Torsdag" skriver John Steinbeck: *"Hur uppstår otillfredställelse? Man är tillräckligt varm och ändå skakar man av köld. Man har ätit sig mätt men ändå svider det i magen. Man har varit älskad men ens åtrå söker sig nya vägar. Och den stickande sporren bakom allt detta är tiden, odjuret Tiden."*

Vi söker alltid efter något större och bättre vilket i sig självt inte är problemet utan en naturlig följd av människans utveckling. Problemet är låsningen både till materialismen som sådan och otillfredställelsen som förhindrar oss att åstadkomma och uppleva en harmonisk utveckling i samspel med allt liv.

Ur detta resonemang följer då människans livcirkel som överensstämmer med det traditionella medicinhjulet.

Varje egenskap i cirkeln har sin motsats på den andra sidan. För att bli en hel människa måste vi lära oss att balansera dessa olika delar och att använda alla på bästa sätt. Detta är inte att förneka att vissa av oss föds mer emotionella eller mer fysiska. Vi kan inte och ska inte bli idealistiska varelser men vimåste vara medvetna om alla delar och inte låta någon av dessa få oss att kantra eller låta någon förtvina. Det som både Jung och Maslow beskriver är att när vi har lyckats med denna balansering är de tidigare behoven inte längre viktiga. Vi drivs inte längre av externa upplevelser utan vi lever vårt eget liv innefrån och ut. Till slut har vi fått möjligheten att uppleva *livet, friheten och lyckan*.

Att uppnå balans, harmoni och måttlighet har alltid varit en del av de österländska tänkandet. Lao Tze sade följande visa ord för snart 3000 år sedan: *"Att känna människor är att vara vis. Att känna sig själv är att vara upplyst. Att besegra människor är att ha styrka. Att besegra sig själv är att vara starkare. Och att veta när man har nog är att vara rik."*

Individuation är självförverkligande men detta begrepp står i kontrast till både framgångsideologins självcentrering och klosterlivets självuppgivelse. Jung menar att varje individ föds med vissa egenskaper som är bestämda. Denna egenart måste upplevas utan att människan själv försöker eller blir påtvingade att vara någon annan. Först efter individuationen kan människan verkligen frigöra sig från sitt ego och bli osjälvisk. När människan får en ökad medvetenhet om sig själv så kan hon också bli mer medveten om den omvärld som är en spegel av oss själva. Vi ser vad vi är. Meningen i livet är således livet självt och denna upptäcktsresa syftar till att bli sig själv och förvalta hela den potential som vi har givits.

Det ena är att förutspå vädret, men hur går det att ändra ? Här måste vi återgå till Carl Gustav Jung. Hans samarbete med fysikern Wolfgang Pauli ledde till en modell som försökte sammanföra kropp och själ, dvs den fysiska världens och idé världen. Denna

diskussion om vad som är verklighet och vad som är illusion hade sysselsatt våra filosofer sedan Platons berömda grotta. Genom synkronismen finns nu en möjlighet till en teori som skulle kunna förklara båda dimensionerna. Jung och Pauli kom fram till följande modell som refereras av Davis Peat i "Synchronicity":

Energi

Kausalitet

Synkronicitet

Tid-rum

Diagrammet kan utläsas som att energi samspelar med vår fysiska realitet i tid och rum. Detta sker kontinuerligt via fysikens kausala lagar som när vi skickar iväg en satellit ut i rymden men det kan också ske genom temporära synkroniteter d v s meningsfyllda tillfälligheter som t ex vid mordet på John F Kennedy. Holismen ger denna möjlighet då varje ändring påverkar helheten och helheten ändringen. Detta öppnar alltså möjligheten för en individ att faktiskt påverka vädret och vädret honom. Det som Jung menade med sin synkronicitet och individuering var att människan skulle lära sig att kontrollera sin psykiska energi lika väl som den fysiska. Jung talade om det kollektiva undermedvetandet och självet som i andra livsåskådningar heter Tao, eter, kosmiskt medvetande eller Budha. Detta symboliserar den psykiska ur-källan från vilken vi kan ösa kreatiivitet och liv. Då är frågan igen om regndansarna kan påverka vädret och Uri Geller kan böja skedar med psykisk energi. Naturmänniskan är, om någon, balanserad både i sig själv och tillsammans med naturen där hennes världsbild och livssyn har mycket att ge den moderna människan. Medicin-hjulet eller Jungs arketyper är en karta med fyra riktningar där varje individ kan vandra runt cirkeln i sitt sökande efter sig själv.

Tanke
Mental
Vilja

Sensation
Fysisk
Nyfikenhet

Intuition
Själslig
Dröm

Känsla
Emotionell
Humor

Som både bondepratikan, medicinhjulet och Jung säger så föds varje individ med speciella egenskaper, som kan vara själsliga, fysiska, mentala eller emotionella. Inga egenskaper är överlägsen de andra. Människans varseblivande och medvetenhet om alla dessa riktningar gör att hon kan växa till en hel människa. Vi måste ta oss runt vårt livshjul och därigenom konfronteras med oss själva. Genom att på så sätt upptäcka oss själva så upptäcker vi världen. Många stagnerar och låser fast sig i en riktning vilka människan tror är sanningen. Den moderna människan och vår civilisation har fastnat i den fysiska materialismen.

Livets väg är att försöka hitta en dynamisk balans och harmoni mellan de fyra riktningarna. Då vi alla är olika så innebär även detta att vi har olika vägar till denna självuppfyllelse. Det är därför vissa människor måste söka sin helhet i meditation medan andra gör det i sexuella erfarenheter i likhet med de två vägar som beskrivs i Herman Hesses "Narsiss och Goldmund". Det viktiga är att försätta att röra sig runt livscirkeln och berika sitt medvetande till dess man kan se och uppleva helheten.

Den Osynliga Cirkeln har blivit synlig men det är fortfarande bara en karta över den holistiska verkligheten. Med den kartan så kan vi få hjälp att hitta rätt tillbaka till oss själva. Hela denna livssyn är enkel och lätt att tillämpa utan att hamna i varken grubbelier eller fanatiska låsningar. Det är samtidigt en mycket vacker värld med kärlek som omspannar allt levande och hela vår jord. Jag ser återupptäckten av denna visdom bland de få överlevande indianerna i Kalifornien som slutet på civilisationens cirkel och början av en ny. Det som Jung kallar individuation kallar denna för shamanism. Båda processerna föds ur en livskris som uppmärksammar människan på en djupare verklighet. Hon söker sig sedan under sin resa mot denna livets kärna sin Gud, den store anden och sitt högre själv. I detta kollektiva undemedvetna möter hon fadern i himlen och den jordiska modern som egentligen är arketyperna av Yin och Yang. Människan söker finna och sammanföra sin kvinnliga och manliga del. När detta är gjort när hon vår kristna Gud, Tao, Den Store Anden, Buddha och det ursprungliga kosmiska ägg som är enheten och helheten.

Våra forskare försöker idag med Hubbles nya rymdteleskop att se tillbaka till den stora explosion ur vilket vårt universum föddes. I allt större partikelaccelerationer försöker vi hitta den elementarkraft ur vilket universum bildades. Vi letar efter samma ursprungliga energi men vad gör vi om vi ser den på våra bildskärmar. Alla former av religiöst sökande och självkännedom strävar efter att uppleva denna kärna i mitten av vår cirkel. Därför har människan genom historien byggt tempel, kyrkor och pyramider där hon i likhet med Babelstorn har försökt att nå upp till Gud. *Den Nya Tidens* budskap är att denna djupare mening istället finns inom var och en av oss. Det är nödvändigt att hitta denna kärna inom vår stressade och fragmenterade moderna människa där vi först måste befria oss från egots fångelsemurar. Det är därför vi ser så många olika metoder och terapier som talar om för oss hur vi med meditation, bön, affirmationer, hypnos eller återfödelse ska kunna uppnå detta. De är alla olika vägar till oss själva.

I Amerika söker man alltid efter snabba genvägar men jag tror inte att varken droger eller audiovisuella hjälpmedel skapar någon varaktig medvetande expansion. Denna måste vi lära oss att hitta tillbaka till våra ursprungliga mänskliga värden. Det är därför jag ser Naturmänniskan med hennes livshjul, ödmjukheten inför vår heliga helhet, hennes själsliga styrka och balans som det bästa som idag erbjuds. Detta innebär inte att vi återgår till ett samlande av nötter och bär utan att vi övertar naturmänniskans världsbild. Många människor behöver dessutom uppleva tystnaden på en bergstopp eller njuta av vågornas livsrytm vid en sjö för att återfå kontakten med den moderjord som ger oss livet. Vi måste lära oss att se och uppleva skönheten igen och magiska förtrollningen som naturen är.

Roger Walsh skriver i "The Spirit of Shamanism" att denna mångtusenåriga visdom är egentligen samma sak som den moderna holism vi nu talar om och den ekologiska balans vi är i behov av. Michael Harner som tillsammans med Carlos Castaneda ligger bakom det nylväckta intresset av Shamanism påpekar en viktig slutsats: Shamanism är din egen väg som du själv måste hitta.

Vad är egentligen lycka ? Jag läste en intervju med Greta Garbo strax innan hon dog där hon sa: "*Det vet jag inte för jag har aldrig upplevt lycka*" Vi vet att Marilyn Monroe, Elvis Presley och andra av våra stora artister var djupt olyckliga trots sina framgångar. Våra framgångsrika idrottsmän finner att de efter att ha bevisat att de är bäst i världen har svårt med motivationen. På framgångens höjd går det att förbättra nedåt ? Kan vi ha det bra och samtidigt vara lycklig ? Eller måste vi vara olyckliga för att kunna drömma om lyckan ? Den bästa bok om lyckan jag har läst är om Charlie Brown i "*Lycka är att...*" finna tillfredsställelse i livet här och nu. *Lycka är att finna sig själv*. Jag tror inte att vi ständigt kommer att kunna gå omkring och småle men i en balanserad harmoni har vi en framkomlig väg till ett bättre och meningsfullt liv. Dessutom kan vi ge våra barn en framtid.

För att förstå världen så måste vi förstå oss själva. Liv, frihet och lycka kan upplevas först när vi har lyckats med att frigöra oss från vårt eget ego. Denna gamla insikt finns beskriven både i naturmänniskans medicinshjul som i Carl Gustav Jungs och Abraham Maslows teorier. Varje människa kan beskrivas som en cirkel med fyra riktningar; fysisk, mental, själslig och emotionell. För att bli hel och kunna nå vårt verkliga "Själv" så måste vi lära oss att balansera dessa fyra delar.

"Vi har redan börjat att leva som om det inte finns någon morgondag"

I medicincirkeln, solhjulet, de österländska lärorna, Maslow, Jung och Ken Keyes återkommer den magiska fyrdelade cirkeln och de sju trappstegen till Gud eller sig själv.

Grundtemat är balansen mellan de fyra delarna.

Mental

Fysisk

Själslig

Emotionell

Vi ser idag en värld och en civilisation som söker sin lycka i väster och med materiell välfärd. Den mentala, själsliga och emotionella delen av både vår civilisation och människan själv lever på undantag. De är dessa delar som nu gör sig hörda inom *Den Nya Tiden*. Medicincirkeln kan användas för att upptäcka obalans inom olika områden i vår verklighet samt ge oss vägledning hur vi kan återställa harmonin. Det är återigen intressant att jämföra dagens situation med de artiklar som jag skrev i början på sjuttioalet men detta är samtidigt mycket nedslående då vi trots vår kunskap om denna avgrund som väntas inte tycks kunna ändra utvecklingen. Världen förbrukar 4 gånger mer energi idag och 10 gånger mer olja än när jag föddes för fyrtio år sedan. Men USA förbrukar fortfarande 30 gånger mer per capita än Indien 12 gånger mer än Brasilien och 5 gånger mer än Mexico. Denna snabba förbränning av våra resurser har skapat den obalans som hotar oss. Atmosfärens balanserade och livsgivande komposition av syre, kol väte kväve har nu förändrats. Kväveoxid ger smog. Svaveldioxid ger surt regn. Koldioxid ger växthuseffekten. Vi får för mycket ozon i storstäderna medan vi har fått ett ozonhål i atmosfären. Balansen mellan syre (O), kol(C), väte(H) och kväve(N) är störd.

Väte

Kol

Kol

Kväve

Genom användningen av fossila bränslen och avverkningen av skogarna så till för vi kol till atmosfären i form av CO₂ och CO. Syret som vi är beroende av riskerar också att minska. Vårt medicinhjul kan som synes bra illustrera detta förlopp med slagsida åt

kolet. Om vi istället för atmosfären försöker teckna en bild av vår civilisation skulle den kunna se ut så här:

Vetenskap

Ekonomi

Religion

Konst

Vi kan se vår civilisation som en vandring runt denna cirkel där varje tidsperiod har haft sin huvudriktning och där vi idag har hamnat i väster och materiell ekonomi. I varje riktning så har vår civilisation nått sin perfektion men utan att därför skapa ett bättre samhälle. Tvärtom så ligger fröet till en riktnings degenerering i att den först når sin extrem. Vi har nu förärat ekonomin med sitt eget Nobelpris vilket i och för sig kan vara berättigat men problemet är att vi låtit ekonomin ta över makten från de övriga delarna av vår civilisation och skapat samma obalans där som i atmosfären. Den "svarta måndagen" är bara ett exempel. Detta har skett på konstens, vetenskapens och religionens bekostnad.

En kraftfull satsning på kollektiva och miljövänliga färdmedel för att ersätta bilism och oljeberoende skulle kunna ge nya alternativ baserad på en ren teknisk och ekologisk balans. Datorer, fiberoptik, solceller, supraleddning och elektriska kommunikationsmedel finns redan och mycket mer kan göras. Men vetenskapen måste även kompletteras med en meningsfull livsåskådning eller religion samt konst i en annan form än det kommersiella utbud som finns idag. Först då kan balansen återställas och en harmonisk och mångsidig civilisation skapas. Varför inrättar vi inte ett Ekologipris till Nobels minne eller dagliga miljöprogram i alla våra televisionskanaler? Slutligen har vi människan själv som också måste återfå sin balans. Detta är viktigast, för om var och en av oss inte är motiverade att bidra till en bättre jord och världscivilisation varför skulle vi då försaka något av det som vi idag har. Vi måste vara övertygade att det är både för vårt eget bästa och för kollektivets bästa. När vi har insett att dessa två egentligen är ett blir valet enklare.

Mandalan, eller den fyrdelade cirkeln kan hjälpa oss att navigera både i verkligheten och inom oss själva. Jag blir själv fascinerad av hur ofta den stämmer och hjälper mig att se helheten istället för att bli fastlås i ett ensidigt tänkande om rätt och orätt. Men det är viktigt att komma ihåg att denna cirkel fortfarande är en modell för verkligheten lik andra modeller som för atomen, elektrisk ström och ljuset som hjälper oss att förstå verkligheten.

En av de första fysiska experimenten som vi normalt gör i skolan är att bevisa ljusets och regnbågens sju olika färger: Rött, orange, gult, grönt, blått, indigo och violett. Om vi har målat en skiva i alla dessa färger och snurrar på den så blir den vit. Om vi istället lägger dessa sju färger ovan varandra så blir det svart. Jag vet vissa fysiker kommer att argumentera mot denna jämförelser men mitt budskap är att det är den dynamiska mångsidigheten som ger ljus och energi. Vi når inte Nirvana imorgon även om vi balanserar tillvaron utan denna kontinuerliga växling ger oss energi och ljus att växa. Variation vare sig i arbetet eller på fritiden är viktig. Det är också bäst att tillägga inom aktenskapets ram även om varken jag och många andra har lyckats med det. Denna variation och kontinuerliga förnyelse går emellertid att åstakomma och måste göras från vårt inre. Det kräver inte att vi hoppar från en tuva till nästa.

Jag tror de flesta av oss har upplevt självuppfyllande profetior. Våra tankar och åsikter styr både hur vi uppfattar världen men också hur vår verklighet blir. Tror vi att något kommer att gå åt fanders så kommer vårt undermedvetna att se till att detta också blir fallet. Detta gäller även vår kollektiva världsbild. Newtons linjära modell av världen som

det stora urverket blev också självuppfyllande. Den världsbild vi har är den värld vi skapar. Det är en ram som vi får röra oss fritt inom men när vi börjar upptäcka allt fler förändringar utanför denna världsbild då måste den brytas. Det är detta som just nu sker.

Den fyrdelade cirkeln är vår ny-gamla ram som vi återfått på vår vandringsfärd genom historien. Genom att använda denna modell kan vi hitta både våra svaga och starka punkter och identifiera den obalans som finns i världen av idag. Men framför allt kan den fyrdelade cirkeln hjälpa oss att utnyttja hela potentialen både i oss själva och i vår civilisation. Meningslösheten i dagens samhälle beror på att vi är i skiftet mellan två världsbilder och därför inte tror på någonting annat än den penningstyrda konsumismen. Det skulle leda till en ganska enkelspårig och ondskeful värld om Mammon verkligen var vår enda "Gud" och pengar livets mål. Det kan helt enkelt inta vara så även om det emellertid inte går att logiskt bevisa.

Den Nya Tiden innebär att vi måste ändra vårt sätt att leva. Det kommer att bli en svår men nödvändig omställning till att börja med innan vi har genomskådat den förmenta levnadsstandard i vår materialism. Jag har själv bil och lagar mat i mikrovågsugn. Det bästa jag vet är emellertid att ta kanoten och paddla ut till någon ö i Mälaren och där göra upp en eld för att tillaga något enkelt. Jag vet att jag själv och mina efterlevande måste ersätta den oljeslukande bilen med ett ekologiskt riktigt färdmedel och bo i lokala samhällen. Det är möjligt vi kan behålla mikrovågsugnen i framtiden och även andra tekniska möjligheter men vad jag verkligen hoppas är att även mina barn kan ta kanoten och paddla ut till någon ö i Mälaren. Trots dessa förändringar eller p.g.a dessa så kan vi faktiskt höja vår livskvalitet. Vi behöver inte producera sopor för att ha en hög standard. I Sverige är vi internationellt sett mycket privilegierade med den fria naturen vi har. Denna förmån existerar inte i de flesta andra utvecklade civilisationer utom Skandinavien och delar av Amerika. Om det är något som är heligt och värt att bevara så är det denna naturen innan försurningen, motorvägar, köpcentra och det radioaktiva nedfallet för alltid har stängt denna dörr till lyckan.

Hur når vi då denna förändring, forutsatt att vi vill ha den ? Det kommer ta tid då den väg till framtiden som jag hoppas och tror på ligger inom en ökad demokratisk ram. Det finns också risker. Kapprustningen mellan USA och Sovjet var en risk. Att Sovjet faller bort som en supermakt är också en risk eller att kärnvapenarsenalen splittras till ett flertal nationaliststater är en annan. Mutually Assured Destruction (MAD) som byggde på terrorbalansen var i sin vansinnighet trots allt en viss säkerhet. Om inte den hade funnits så hade definitivt Vietnam varit ödelagt av amerikanska kärnvapen. Desperadon är den farligaste motståndaren och den som vet bäst är den näst farligaste. Både Sovjet i sin nedgång eller USA i avsaknad av resurser kan agera desperat. En självutnämnd "polis" blir snabbt ett 1984. Både Indien och Kina kan när som helst stå inför en hungerkatastrof och båda har kärnvapen liksom Israel som i ett pressat läge också skulle kunna använda dem. Vår s k U-hjälp har varit hjälp till urbanisering och ytterligare nedgång men utan framtid vilket vi nu ser i allt fler utvecklingsländer. Samtidigt som det kommunistiska världen dukar under så får Marx rätt; Världen kontrolleras av ett litet antal multinationella företag. Staternas inflytande har väsentligt minskat nu även i Europa vilket öppnar för en global mänsklighet men också en ännu längre väg i makthiarkin. Jag har själv inga illusioner om möjligheten att genom våra traditionella demokratiska institutioner påverka dessa överstatliga organ. Överenskommelser och lagar ändrar varken människor eller kulturer. Dessa är djupt rotade efter en lång historisk process. Då makten förskjuts ännu längre ifrån oss samt koncentreras till ett antal japanska, tyska och amerikanska banker är det nödvändigt för oss att hitta andra former för att påverka vår verklighet. Av många olika anledningar så tror jag därför att vår nuvarande representativa demokrati har spelat ut sin roll.

I USA har liberalismen lett fram till ett tvåpartisystem där det egentligen inte finns någon skillnad kvar. Europa har haft en större polarisering mellan konservatism och social demokrati. Denna skillnad börjar nu att minska och dessutom skifta i mer konservativ riktning med frisläppt spekulation och tjänstemannastyre inom EG. De politiska partierna i traditionell mening har spelat ut sin roll men tyvärr har de kanske inte insett detta. Men om de politiska partierna har tappat kontakten med väljarna och makten till de multinationella företagen vad finns då kvar ? När Sverige går med i EG så får detta inte medföra att det som faktiskt är bra i vårt land blir sämre. Sverige har traditionellt spelat en roll som progressiv nyskapare, så varför inte följa denna fina tradition även i framtiden ? För mig finns det kvar någonting mycket viktigt nämligen människans existens idag och imorgon. De politiska partierna har därför en mycket viktigare roll att spela än att slåss om en fiktiv makt och det är att gå i spetsen för att sprida en ny världsbild baserad på ekologisk balans. Det innebär också att rädda Sverige undan en ekologisk katastrof och hitta ett samhälle som kan försörjas med miljövänlig energi och människovänlig information vilket i sin tur kräver att vi reformerar skolan så att våra elever också får lära sig om livet och sig själva. Jag tror att antikens akademier liksom naturfolkens förmedlande av gammal visdom stod på en betydligt högre nivå än reklamens och massunderhållningens enkla budskap som vi nu förmedlar till nästa generation. Vi har egentligen övergivit våra barn liksom vi har övergivit våra gamla.

En av demokratins begränsningar är att 51 % kan diktera villkoren för 49 %. Före varje val i Sverige talas det oavbrutet om de två maktblocken och små skillnader basuneras ut som livsviktiga .Det påminner nog mer om brunsttidens stängande där just den egna

makten är viktigast Varför inte då kräva 75 % majoritet eller kanske hela 90%? Den största svagheten är emellertid det svaga kvinnliga inflytandet. Med det menar jag inte jämlikhetsträvande med snickarbyxor och kvinnlig värnplikt. I stället menar jag ett genuint inflytande från den kvinnliga halvan av vår mänsklighet. Vi behöver en ny verklig demokrati.

I DN 26 maj 1991 skrev Ulf Andersson om "Gorillahannen som aldrig ger upp sin makt". Detta är nog ett riktigt påstående där Adelsson som själv kallar sig "mansgris" säger angående det faktum att nästan inga kvinnor finns som industriledare i västerländerna: *Jag inbillar mig att vi med större kvinnligt inflytande, precis som i trafiken skulle få bättre arbetsmiljö, mer personlig hänsyn och omtanke. Ja, vi kanske till och med skulle få mer trivsel och harmoni på arbetsplatserna och därmed lägre sjukfrånvaro. Sådant har ju också betydelse för produktiviteten..... Vill Kvinnorna slå sig fram i näringslivet så måste de nog intressera sig mer för ägandet och utnyttja den makt som ägandet ger".* Jag tror Adelssons ord visar vår manliga enkelspårighet. Problemet är inte att kvinnan avstår från att "slå sig fram" till makt och målet är inte att fler kvinnor kanske ger "högre produktivitet". Det istället att vi är låsta till denna ensidigt manliga världsbild av makt och produktivitet.

På femtiotalet trodde vi fortfarande på en kristen värld med en socialdemokratisk regering. På sextiotalet seglade liberalismen i medvind runt om i världen för att övergå i ungdomsrevolt. På sjuttiotalet krävde vi jämlikhet. På åttiotalet dök ekonomerna och de snabba klippens män upp ur lådan och konservatismen kom tillbaka. Jag tror inte på att börja om samma ensidiga spår igen. Varken felet eller räddningen ligger hos en del av samhället eller hos en person vare sig han eller hon är politiker, general, direktör eller nyrik entreprenör. Vad vi alla måste hjälpas åt med är att skapa en ny meningsfull världsbild. I denna ram som vi då får kan vi börja arbeta på en ny och bättre verklighet där vi kanske även kan finna lyckan.

Vi ser med vårt västerländska intellekt allt i svart och vitt men som Fromm och Schumacher pekar ut så är kommunismen och kapitalismen två varianter av samma materialism. De behöver faktiskt varandra som tes och antites, som god och ond för att motivera varandra. Ingen är dock i sig själv "god" eller "ond" men båda är likriktade. Både kommunismen och kapitalismen är dessutom ateistiska. Kommunismen är det uttalat och kapitalismen genom att bryta mot alla de tio budorden är det i realiteten. Den amerikanske musikskaparen Frank Zappa har sagt att "intellektuell" och "kultur" är två ord som inte längre förstås av amerikanska politiker. I det tidigare Östeuropa hade även där kultur och kritiskt tänkande likriktats. Materialismen ensam, oberoende av politiskt system går inte att kombinera med en djupare tro på tillvaron.

Både den idealiska liberalismen och den idealiska marxismen talar om en bättre värld med en lyckligare människa men i båda världarna har både maffia, korrupktion och miljöförstöring förgiftat samhället. GAIA, Peace Atlas, kallar kommunismen en distortion av vårt behov av social rättvisa och kapitalism en distortion av vårt behov av individuell frihet. Denna distortion möjliggjorde Stalins arbetsläger och avrättande samt

möjliggör narkotikahandeln samt morderna på 30 000 amerikaner per år. På samma sätt kan vi kalla fundamentalism en distorsion av vårt behov av en själslig tillvaro och fascismen en distorsion av vårt behov av samhörighet. Ingen politisk ideologi som baserar sig på likriktning kan ge en bestående lösning. Ensidighet ger distorsion och degenerering hur än fina grundtankarna är. Det går att illustrera detta i en cirkel. Vi kan också se hur samhället genom historien periodiskt växlar mellan de olika riktningarna men utan att hitta sitt ideal samhälle.

Alla våra politiska ismer har urartat av den anledning att de alla söker en lösning i en riktning med "mer av det gamla" till dess en revolution för samhället vidare till nästa punkt till dess även den urartar. Idealism förvanskas till någon form av despotism, individuell eller kollektiv, om den enda sanningen. Fundamentalism blir i sitt bokstavstroende en fanatism som tron på en annan enda sanning. Marxismen urartade till kommunismens arbetsläger och centralstyre. Liberalismen förvanskades till kapitalismens triangelhandel med slavar, tobak och glaspärlor för att ersättas av sekelskiftets barnarbetare och vårt århundrades monopolspel. Materialismen som byggde några år av välstånd har urartat i överkonsumtion, sopberg och ozonhål. Individualism ger tillslut anarki och egoism.

Vi kan bara se världen som vi själva är. Vi i väst har målat upp ett stort hot från den expansiva kommunismen vilket har motiverat kapprustningen. Kommunismen har sett hotet i den amerikanska imperialismen vilket har motiverat en annan upprustning. I båda fallen har dessa beslut tagits av till synes normala och intelligenta män. Men vilket har det verkliga hotet varit? Vi tror om motståndaren det vi själva är och vi tänker i mot-poler. Som Jung säger så projicerar vi våra egna mörka sidor på en motståndare. Om en försvinner så måste vi hitta en ny antagonist för att slippa söka obalansen inom oss själva. Vårt århundrades många krig och politiska maktkamper har alla varit inbördes strider i en och samma civilisation. Holismen ser istället helheten och hur vi faktiskt är ganska lika där en verklig lösning finns utanför vår nuvarande världsbild.

Från varje riktning i hjulet tycket vi och endast vi har rätt. När vi studerar de olika samhällen som finns i världen så ser vi emellertid att de framgångsrika faktiskt har något mer än ren materialism. Det går inte att muta in sanningen i ett politiskt fack lika

lite som sanningen finns i börsnoteringarna. Så länge vi rör oss inom samma världsbild så återkommer samma politiska och ekonomiska lösningar regelbundet genom åren med dessa gamla lösningar som i Tofflers maktskifte baseras på kunskap, rikedom och våld, för vilken gång i ordningen? Vår världsbild med vårt politiska och ekonomiska system är helt enkelt föråldrat och kan ej ge oss en positiv förändring varken för industrialiserade eller icke industrialiserade länder. Denna finns inom Den Nya Tiden med en ny holistisk världsbild och det är början på denna omvandlingsprocess som vi nu ser.

Utvecklingen i världen under början på nittioalet har givit oss en historisk möjlighet. Därför tror jag inte Östeuropas plötsliga revolution var en tillfällighet utan en del av en Ny Tid. Om vi nu inte längre har en yttre fiende kanske vi kan koncentrera oss på oss själva där den verkliga fienden finns. Det finns inte längre några fiktiva ideologiska konflikter eller hot i den yttre världen annat än de samma som har funnits där sedan civilisationens födelse. Vi har nu möjligheten att själva ifrågasätta det sätt vi lever på och inse att vår jord faktiskt står inför en ekologisk katastrof som berör oss alla och som vi alla bidrar till. Denna personliga process möjliggör skapandet av en holistisk värld där vi kan glömma tidigare fiktiva motsättningar. Men detta kan bara ske efter en inre revolution.

När jag efter några års frånvaro återvände till Sverige så kändes det som en annan slags revolution hade ägt rum där alla tidigare värderingar hade sopats undan till förmån för en enkelspårig materialism. Åtminstone så fanns detta synsätt hos politikerna och massmedia. Egentligen ser jag inga större skillnader längre mellan de olika partierna. Socialdemokraterna förordar inträde i EG samtidigt som man inser att den svenska modellen försvinner. Centerpartiet gör likadant trots att det svenska jordbruket läggs ned. KDS "har inga bestämda åsikter om någonting". VPK splittras ytterligare. Miljöpartiet finns snart inte. Folkpartiet talar om att "befria Sverige" som i en internationell jämförelse nog fortfarande är det mest fria och balanserade. Moderaterna kritiserar allt enligt vanlig manlig "Besser-Wisser" modell och Bert Karlsson rörelsen växer. Anledningen till det ökade politikerföraktet och att extrema högervindar blåser igen genom Europa är helt enkelt frånvaron av en meningsfull världsbild i en allt mer komplicerad värld. Detta innebär att människorna söker sig till enkla budskap som ett naturligt resultat av vår materialistiska världsbild och otillfredsställelsens onda cirkel.

Jag hade inget att klaga på under men egen uppväxt trots lappade byxknän och frånvaro av video. I Sverige har vi även internationellt sätt haft världens bäst lottade ungdomar när det gäller både materiell och social omvårdnad. Det är inte många tonåringar på vår jord som reser runt världen eller får studierna finansierade med bidrag och lån. Ändå ökar otillfredsställelsen här i likhet med i det amerikanska överflödssamhället. I båda fallen så tror vi att bara vi får mer så blir det bättre. Detta överflöd motverkar paradoxalt nog sig själv vilket ses i den meningslösa skadegörelsen och likgiltigheten för värdet hos något. Egentligen är detta ett sunt tecken då människan börjar att upptäcka den återvändsgränd hon återigen befinner sig i. Varken privatisering eller socialisering leder till någon lösning om vi inte förstår vad som ska privatiseras eller socialiseras. Och ingen bättre värld skapas med femårsplaner eller aktiekurser där våra politiker nu återigen talar om ekonomisk stimulans för att öka produktionen och konsumtionen, men av vad?

Kanada är vid sidan av USA och Brasilien mina andra hemländer i den nya världen. Denna nation är i högsta grad influerad av sin granne i söder, men det finns också skillnader. Kanada är lika mycket nordeuropeiskt som nordamerikanskt. Den stora diskussionen just nu är konsekvenserna av en öppen nordamerikansk marknad i likhet med en europeisk. Arbetslösheten är idag 12% vilket är dubbelt mot grannen i söder men trots detta så finns inte den polarisering som i grannen i söder. I många stycken är Kanada väldigt lika Sverige men där samhället har skapats av omväxlande liberala och konservativa regeringar. Där upplever den nuvarande konservativa regeringen ett allt större missnöje där det socialdemokratiska NDP för första gången har tagit makten i det konservativa Ontario samt ytterligare ett par delstater. Här blåser således "vänstervindar" till skillnad från Europas "högervindar" men vi rör oss fortfarande inom samma världsbild.

Jag vet att våra politiker egentligen är normala människor men ibland önskar jag att de också fick uppleva ett normalt liv. Vad som är bra för människan, samhället och miljön borde egentligen vara ganska självklart. Men inget av partierna med undantag för kanske miljöpartiet verkar kunna se längre än dit näsan räcker. Den egentliga skillnaden mellan partierna på cirkelns omkrets är endast ett par grader. De finns inte så mycket att diskutera och ännu mindre att besluta om efter EG när det gäller makten och några ideologiska skillnader finns inte längre. Ändå så viner skällsorden genom luften i den politiska debatten. Harry Schein illustrerar detta i en nyanserad artikel i DN 12 juli 1991:

"De som hatar vet inte ens att de hatar. De tror sig bara säga sanningen. Man talar om det blinda hatet. Men den som är blind vet om sin blindhet. Den som förblindas av hatet vet inte ens att han är blind".

Dessa insiktsfulla ord täcker alla områden inom mänskligheten och illustrerar tron på att vi själva i vår enkelsidighet har rätt. Vi behöver återfå en nyanserad syn på helheten istället för det blinda hatet. Påståendet att våra politiska ideologier är föråldrade och att vår representativa demokrati i hela västvärlden har slutat att fungera är kanske provokativt för några. I EG debatten har helt riktigt behovet av en framtida svensk riksdag ifrågasatts. EG bygger just på att uppfylla konsumismen, d v s , ekonomisk tillväxt där allt annat blir oväsentligt och där de fria marknadskrafterna tar över. Att ta fram var och hur någonting kan produceras billigast och var flest konsumenter finns det kan varje räknekunnig göra. Ändå förstår jag Görel Thordins ord som i samma nummer av DN skriver: "Skulle detta ske, då har demokratin förlorat sin livskraft och sammanhållande roll. Risken för att odemokratiska rörelser får en grogrund är överhängande...". Detta är nog inte bara en risk utan en väg som vi redan har påbörjat och som Erich Fromm varnar för i "Escape From Freedom". Även Alvin Toffler säger att vårt nuvarande politiska system kommer att förändras p g a konsumismens fortsatta utveckling. Vi får det politiska system vi förtjänar.

I en artikel i Svenska Dagbladet 21 maj 1991 säger norskan Birgit Wiig: *"Den internationalism som EG representerar är dominerad av marknadskrafterna, av tron på en ekonomisk elits vinstmaximering genom konkurrens och stordrift. Det är inte fråga om solidaritet med de svaga och utsatta. Det räcker med att se på de miljontals arbetslösa i EG-länderna för att se det". Grupp egoismen alltså, inte medmännisklighet - så ser hon på EG-andan som nu sprider sig bland företagen i Norge och som hon till sin häpnad sett hela Sverige låta sig förföras av refererar, Anni Lönnroth vidare i Svenska. Ny Teknik 27 juni 1991 skriver: "EG försvagar genkontroll. Spridning av biologiska bekämpningsmedel som genmanipulerade bakterier och av ökända miljögifter som DDT, underlättas på EGs åkrar. Efter påtryckningar från kemiindustrin försvagar EG sin miljökontroll"* I en annan artikel i Ny Teknik sägs: *"Slut med nationell energipolitik inom EG. Det är oacceptabelt att låta nationella myndigheter kontrollera tillgången på elektricitet, säger EGs högste energi ansvarige Antonio Cardoso e Cunha.*

I Svenska Dagbladet 5 juli 1991 påpekades: *"Avtal ökar bilutsläpp. EES-avtalet mellan EG och EFTA innebär att Sverige från januari 1995 inte kan förbjuda bilar som klarar EGs lindrigare avgaskrav. De stora rubrikerna gav dock EGs beslut att förbjuda svenskt snus. EG-anslutningen är bara en logisk följd av den globala processen som syftar till fortsatt ekonomisk tillväxt inom konsumismens ram. Vi ser också att makten och besluten förskjuts ännu längre bort från människorna. Och makthavarna är fortfarande 99.9 % män. Frågan är inte EG eller ej utan vilken världsbild vi vill ha.*

Kvinnans ställning efter en anslutning till EG har diskuterats flitigt bl a av Agneta Stark i DN den 10 juli 1991 där hon skriver : *"Framtidens arbetskraft inom den inre marknaden ska vara högkvalificerad, högflexibel och högrörlig - kvinnorna passar illa in i dessa krav"* Här måste vi nog hålla med Erich Fromm att risken är att vi alla blir robotar. Anledningen är helt enkelt att likriktade robotar passar bättre in i konsumismen än självständiga människor i allmänhet och kvinnor i synnerhet. Många av den "Nya Tidens" förespråkare och jag själv ser det kvinnliga tänkandet som en livsviktig länk i det medvetande skifte som nu sker. Förenklat sett kan vi se kvinnan som symbolen för livet självt. I naturmänniskans värld var kvinnan delaktig på lika villkor och i många naturreligioner var Moder Jord symbolen för återfödelse och fruktsamhet. Vår patriarkiska värld härör från civilisationens framväxt i Mellanösterns ökenländer. Ännu i självhushållets dagar så hade kvinnan en viktig och delaktig roll. Den s k kvinnofrigörelsen i våra dagar har hittills varit att ge kvinnan del av mannens värld likt de före detta koloniernas frihet har varit att få del av västerlandets värld. Dagens västerländska kvinna är i högsta grad delaktig i konsumismen. *Den Nya Tiden* talar emellertid om ett verkligt kvinnligt inflytande. Att återställa balansen mellan det kvinnliga och manliga är en nödvändighet för en gemensam värld.

Dagens värld är mer mansdominerad än den någonsin har varit trots att vi har haft kvinnlig rösträtt i en generation. Jag ser inte några tecken på att denna ensidiga makt skulle brytas av sig själv helt enkelt därför att vår vänstra hjärnhalva och manliga logik inte klarar av att se någon annan lösning. Det är av denna anledning jag tror att den nya människan måste vara en kvinna. Detta innebär inte att kastrera männen men att kastrera det ensidigt manliga och materialistiska inflytande som idag styr hela vår värld. I den nya världsbilden har kvinnan och de kvinnliga värdena återfått sin rättmätiga plats.

I den litteratur jag hänvisar till beskriver många författare vårt nuvarande opersonliga samhälle med elitänkande, expertvälde och en ny religion som vi kallar konsumism där effektivitet är ett nya budordet. Även om de flesta av dessa författare finns på den amerikanska västkusten så representerar andra Europa vilket gör detta budskap allmängiltigt för vår västerländska civilisation. Det talas om kulturchock och framtidschock för att människan inte klarar av dessa snabba förändringar. Vi frågar oss hur vi ska kunna anpassa oss bättre. Terapi, psykiatri, verklighetsflykt och drogmissbruk är några av de metoder som människan tar till för att klara denna psykiska och fysiska stress. Men vi har inte ifrågasatt själva kärnan varför vi kör vidare i samma hjulspår med allt högre fart inom samma gamla världsbild till dess vi börjar förnimma den nya. Återigen ställer vi fel frågor. Samhället måste vara till för människan, inte tvärtom. Företagen, bankerna och skolorna finns för människan och inte tvärtom. Städerna måste formas för människan och inte tvärtom. I detta perspektiv ser jag också världens strävan som en återvändsgränd. Istället för att försöka producera fler bilar till fler människor måste vi ifrågasätta den världsbild som kräver detta. Först då kan en förändring åstadkommas. Det är en förändring där vi också måste återböra oss själva till naturen och helheten.

Den Nya Tiden och det holistiska betraktelsesättet talat istället om en helhetssyn som geom personligt engagemang och transformering förändrar vårt kollektiva medvetande. Vi måste så att säga lyfta oss själva i håret och se verkligheten med nya ögon. Denna vision och nya världsbild är egentligen att återupptäcka de grundläggande värden som gör oss till människor. Denna ökning av medvetande kan föra mänskligheten ytterligare ett steg i evolutionens kontinuerliga process. Både resursfrågan, den ekologiska obalansen och människans fysiska, psykiska, själsliga och emotionella hälsa hör ihop med vårt ensidigt materialistiska tänkande och konsumism som inte kan lösas så länge vi fortsätter inom denna ram. Vi kan inte lösa problemen genom att angripa symptomen utan förändringarna måste ske på en högre nivå där skapandet av en ny världsbild är nödvändigt och där förändringen av vår livssyn och vårt livssätt blir en naturlig följd. Förändringen kan inte komma genom lagar, uppifrån via dekret eller via ekonomiska styrmetoder. De måste komma innefrån varje individ och därefter förändra samhället.

När Christoffer Columbus återupptäckte Den Nya Världen så var hans verkliga bedrift att människan började förstå att vi alla levde på samma jord. Vi har ännu ej insett konsekvenserna av denna upptäckt att vi är gemensamt ansvariga för denna jord och vi alla har samma rättigheter och skyldigheter. Världsbilden idag är gemensam för alla och detta medför att människan i olika länder kräver samma materiella standard. Television, reklam, u-hjälp, banker och industri understödjer alla denna världsbild. Ingen stat kan isolera sig ifrån påverkan av denna utan att det leder till diktatur i någon form. Idag lever vi alla i "Den Nya Världen" som har formats och som formas av den amerikanska drömmen. USA är det land där vårt sätt att tänka och leva har vuxit fram på mänsklighetens fortsatta vandring åt väster där Kalifornien har blivit randen av denna värld och därmed även början av ytterligare en annan värld. En förändring av vår värld måste innebära en förändring i USA. Men jag har inte någon illusion om att människorna i USA eller i någon annan del av vår värld frivilligt skulle ge upp denna kapplöpning trots att den enligt min uppfattning är att vi med solglasögon och skygglappar åker rullskridskor mot avgrunden. Som Lots hustru fascinerades vi av

glansen i Sodom och Gomorra trots att vi vet att förintelsen väntar. Först när vi blir personligen drabbad eller som i fallet Kalifornien när vi har fått erfara att allt ändå inte är tillräckligt så tycks vi kunna öppna ögonen för en bredare verklighet. Det är i detta perspektiv som vi kan se utvecklingen i Kalifornien som början av en transformering av vår värld. Det är i Kalifornien som den likriktade konsumismen har vuxit fram men det är också här som *Den Nya Tiden* rörelsen har fötts. Just splittringen, sköt-dig-självs filosofin, överflödet och ensamheten har tvingat människorna att till slut börja söka inom sig själva vilket vi kan se i den stora bokflora som idag finns på den amerikanska västkusten.

Vad jag säger är inte att vi omedelbart skulle klä oss i säckväv och odla biodynamiskt på gräsmattan men det finns mycket vi kan göra.. Alla privata såväl som kollektiva åtgärder för att cirkulera aluminium och papper är mycket berömvärda. Denna ökande miljömedvetenhet är ett positivt tecken på en förändring av vårt tidigare tänkande. Men det räcker inte så länge vi avstår något som tror att vi vill ha. Inte förrän vi själva inser att målet och meningen är något annat än konsumtion så kan vår nuvarande utveckling brytas. Verkligheten blir vad vi tror. Därför behöver vi en "religiös väckelse" som förändrar vårt kollektiva medvetande genom att först förändra vårt eget medvetande och återupptäcka de grundläggande värdena, sanning, godhet och skönhet, Detta är en mycket svår uppgift som egentligen tar hela vårt liv, men det är det enda sättet att leva.

Några av mina bekanta från Los Angeles som är aktiva inom *Den Nya Tiden* besökte mig under de svenska midsommaren. Jag tog dem till de vackraste delarna av skärgården och Mälardalen som jag känner till. Naturligtvis blev jag besviken när jag insåg att de trots sitt sökande överhuvudtaget inte kunde uppleva naturen här och nu. De var storstadsmänniskor vana att leva inomhus. Gräs, solsken och vatten var för dem obekväma och jag fick flytta våra matraster från naturen till någon asfalterad parkeringsplats nära en vältrafikerad led där de kände sig hemma. Det kanske är bäst att tillägga att detta inte är någon överdrift utan en ganska naturlig följd av den miljö de levde i, vilket jag själv upplevde i Los Angeles. Stadsmänniskan i många av jordens tiomiljontalsmetropoler har helt enkelt förlorat förmågan att uppleva naturens egen skönhet. På samma sätt kan maffia, korruption och meningslöst våld ses som tecken att storstadens människor börjar förlora förmågan att tro på människans godhet. Sanningen reflekterar man inte över längre. Detta beror inte på att storstädernas människor saknar insikt men att denna värld formar eller snarare misshandlar människorna till att förlora livets mening. Det är därför som jag ser den okontrollerade urbanisering som ett av de största problemen i världen. Om vi inte kan tro på sanningen, uppleva människans godhet och se skönheten vilken mening har då livet ?

Att förändra världsbilden, oss själva och vårt sätt att se och vara är som att ändra riktningen på ett stort fartyg. Det tar tid och kraft att göra men när kursändringen är gjord så fortsätter fartyget av sig självt genom världshaven. Problemet är att vi idag uppträder som passagerarna på det sjunkande Titanic där vi dricker och dansar trots den analkande katastrofen. I GAIA - Peace Atlas säger man: "*Vi har redan börjat att leva som om det inte finns någon morgondag*". Konsumismen tar ifrån oss meningen med livet och släpper därför fri egoismen vilket vi idag kan se över hela världen där de tidigare moralvärderingar som fanns har ersatts av en "sköt-dig-självs" filosofi. Det är i detta

perpektiv som jag måste vara mycket kritisk till våra valda politiker som idag tycks ha förbisett de frågor som berör människans överlevnad och istället återigen har kastat sig in i en oansvarig "vi ska konsumera mer" handlande.

Jag tror allt fler människor har kommit till den slutsatsen att vår nuvarande världsbild har spelat ut sin roll och att våra nuvarande politiska "ismer" inte längre erbjuder några lösningar. Inte heller våra vedertagna vetenskapliga sanningar erbjuder en meningsfull värld. Att livets utveckling på vår jord inte är något annat än tillfälligheternas spel och att människan och andra arter inte är något annat än en kemisk reaktion är en mycket begränsad och torftig livssyn. På samma sätt är tron att världen kan förklaras och styras med ekonomiska transaktioner och maktmedel ett lika enkelriktat tänkesätt. vare sig det kallas för kommunistiskt eller kapitalistiskt. För att kunna se den underbara helhet i det paradiset som är vår jord så är vi beroende av mångfalden representerad både av det kvinnliga tänkandet och andra kulturer. Då kan vi skapa en hel värld. Medicincirkeln eller solhjulet är den arketyp som kan användas för att upptäcka vår verklighets obalans och istället återfinna en dynamisk harmoni.

*Lär dina barn vad vi har lärt våra barn., att jorden är vår Moder.
Allt som drabbar jorden drabbar också jordens söner.*

En meningsfull tillvaro är nödvändig för både liv, frihet och lycka. *Den Nya Tiden* har därför förutom ett holistiskt synsätt även livets mening som en central punkt i den nya världsbilden. I sin bok "Global Mind Change" beskriver Willis Harman tre alternativa metafysiska perspektiv:

- * Materialistiskt
- * Dualistiskt
- * Transcendentalt

Det materialistiska perspektivet ser materia som successivt söker sig mot ökad komplexitet och medvetenhet. Det dualistiska perspektivet ser materia och medvetenhet som separata och parallella fenomen. Det transcendentala perspektivet ser medvetenhet som återskapar materia.

Dagens *materialistiska* synsätt talar om den stora smällen för 15 miljarder år sedan där elementarpartiklar bildade atomer som sedan skapade grundämnen och så småningom övergick i levande materia. Medvetenheten kommer sedan ur hjärncellernas virvarr. Därmed följer också att medvetenhet inte kan finnas utanför hjärnbarken. Det *dualistiska* perspektivet säger att det existerar två skilda världar, materia - energi och medvetenhet - själ. Det *transcendentala* perspektivet hävdar att universum självt är medvetet och att materia - energi skapas ur detta medvetande där materia och medvetande är kontinuerligt ihoplänkande som en helhet. Detta är egentligen det samma som naturmänniskan beskrev som att vi är alla bröder och systrar i ett levande universum.

Det materialistiska perspektivet ger en ganska meningslös syn där människans roll ses som naturens härskare och segrare i kampen för tillvaron men endast som en hop atomer. Det transcendentala synsättet ger utrymme för en mycket djupare mening där allt som händer och som har hänt gör detta i ett sammanhang. Parapsykologi, Tarot kort och Jungs synkroniciteter får verklig mening i detta universum. De är olika sätt att kommunicera med en djupare verklighet. Om vi också uppfattar människan som en del i detta universum som beror av alla andra delar så kan vi också återfå den ödmjukhet och respekt som behövs för att ge balans både inom oss själva och i den värld vi lever i. Vi är inte slutmålet för universum utan en av länkarna i det. Vi utvecklas genom att lära oss av detta universum i alla dess former från naturen, djuren och andra människor. Det är när vi börjar att upptäcka denna helhet som vi också kan se meningen med livet.

Harman skisserar fem gundteser i transformeringen till en ny tid.

- *Människan i harmoni med naturen.
- *Människan i harmoni med människan
- *Individuellt självförverkligande

*Decentralisering och en ekologi av olika kulturer

*Globalisering av globala frågor

Om vi tror på en meningsfull tillvaro så tror vi även på att allt som händer och alla människor har ett visst syfte. Detta kan i många fall vara svårt speciellt när det gäller krig och lidande. Men syftet är att göra oss uppmärksamma på en obalans som finns både i vår civilisation och oss själva. Även den historiska processen får då en ny mening där både profetior och monument kan berätta om framtiden. Bibelns berättelser liksom Bhagvad-gita, Gilgamesh eposet och andra gamla skrifter är meningsfyllda myter där universum talar till oss genom dessa ord men detta är raka motsatsen till att vara "bokstavtroende" eller vidskeplig. Vi lär oss att se meningen i verkligheten och vi lär oss att denna mening är till för att lära oss. Meningen med livet är livet och meningen med vår personliga utveckling är att vidga vårt medvetande i denna holistiska livsprocess.

Vilken är då människans roll i den nya världsbilden ? I Svenska Dagbladet 5 juli 1991 skriver Erland Lagerroth en mycket tänkvärd artikel om humanism. Han säger: *"Man kan se, att humanismen och scientismen - naturvetenskapen och dess världsbild - gör samma misstag, fastän spegelvänt. Humanismen isolerar människan i självtillräcklig hybris, scientismen skapar en världsbild där människan inte har någon plats. Människan utan värld och världen utan människa."* Den alternativa synen som Lagerroth beskriver är *"Vi är inte hudomslutna isolat utan istället öppna kärll, öppna i båda ändar, öppna kärll genom vilka världen ständigt drar. Och genom detta "drar" världen oss själva. För det är ju denna ständiga genom strömning av materia och energi, som är vårt drivmedel, som gör det möjligt för oss att fungera som aktiva system som påverkar världen. Världen är i oss, liksom vi är i världen."* Lagerroth avslutar sin artikel med: *"För människan är onekligen något högst märkligt och intressant. Men vi bör akta oss för att i självtillräcklig hybris sätta människan på piedestal - en piedestal som till hennes egen olycka isolerar henne från världen."*

Mångfalden i naturen har varit grunden för livets fortsatta evolution. Vi ser nu hur många arter hotas av utrotning av den ensidigt vita och manliga världsbild som dominerat vår civilisation. Denna kulturella utarmning är också ett hot mot framtiden. De olika naturfolk som under tiotusentals år har anpassat sig till olika naturförhållanden runt om vår jord har samlat en kunskap som är långt viktigare än vårt århundrades tekniska framsteg. Dessa människor har lärt sig att leva med naturen, inte mot den. I tema numret "Lost Tribes, Lost Knowledge" beskriver det amerikanska Time Magazine 23 september 1991 denna oroväckande utveckling som också startade med Columbus och de andra europeernas "upptäckt" av världen. Den samlade visdom som dessa naturfolk har har mycket att lära en civilisation som håller på att kantra men som nu håller på att gå forlarad för alltid i likhet med de tusentals arter som försvinner i vår natur. Det är en visdom som har samlats under tiotusentals år över hela vår jord. De livsregler och taburegler som har funnits hos naturmänniskan, bondepraktikan och de ursprungliga religionerna har byggt på denna långa erfarenhet av det som är bra för människan. Hos naturmänniskan fanns varken epidemier eller överbefolkning. Den moderna människan kan inte lära sig detta ifrån sina äldre och byns visa män och kvinnor utan om hon har tur få en insiktsfull lärare som blandar läroplanen med lite livserfarenhet men om hon har otur blir förvisad till reklamfinansierade tvåloperor och våldspornografi.

Den Nya Tiden likställer allt liv och alla människor oberoende av kön och hudfärg. En gemensam värld och en ny världsbild måste bygga på alla människor. Både kvinnan som individ och den kvinnliga delen av mannen själv måste återupptäckas och ges reellt inflytande över vår gemensamma värld. Egentligen är det en självklarhet. En hel och harmonisk värld måste innefatta alla på lika villkor. Gro Harlem Brundland skriver i boken "En enda jord" att förändringarna inte kan dikteras från ovan. "De utvecklas djupt inne i människors hjärtan som ett svar på deras grundläggande syn på livet". Hon avslutar med att vi måste börja leva efter den etiska principen att jorden verkligen är en.

Vi måste alla hitta vår väg själva som anpassas till jordens olika kulturella och geografiska förhållanden. Vi lär oss väldigt mycket av varandra i den mångfald som finns men först sedan vi har lärt oss att se den. Förändringen startar därför först efter vår personliga medvetande expansion. E F Schumachers bok "Litet är vackert - Ekonomi som om människor betydde något" kom redan 1973. Schumacher avslutar sin bok med "Rättvisan hänger samman med sanningen, tapperheten med godheten och måttfullheten med skönheten.... Vad kan egentligen jag göra ? Svaret är lika enkelt som det är oroande. Vi kan alla arbeta för att få ordning i vårt eget inre hus. Den ledning vi behöver för detta arbete kan vi inte finna inom vetenskapen eller teknologin, vilkas värde ytterst beror på de syften de tjänar; men vi kan fortfarande finna den i mänsklighetens traditionella visdom."

Kan vi konkret beskriva den nya världsbilden? Nej, eftersom den är en process som försegår i människans inre kan vi inte beskriva den med vår nuvarande världsbilds ekonomiska, politiska eller tekniska termer. Den bästa sammanfattning som jag har funnit vid sidan av Marilyn Ferguson har Michio Kushi och Alex Jack gjort i "One Peaceful Earth" där de presenterar en syntes av vår spirituella och materialistiska värld:

	Spirituell	Materiell	Helhet
Styrelsesätt	Idé	Lag	Förståelse
Paradigm	Sanning	Makt	Kärlek
Auktoritet	Moral	Konstitution	Naturlig ordning
Mat	Vegetarisk	Kött	Balanserad
Miljö	Land	Stad	Naturlig
Levnadsätt	Agrar	Industriell	Holistisk
Orientering	Själ	Materia	Energi
	Intuition	Analys	Syntes
Center	Kyrka	Stat	Familj
Social enhet	By	Nation	Geografisk
			Klimatisk
			Ekologisk
			Regional
			Planeten
Sysselsättning	Vila	Arbete	Lek
Riktning	Öst	Väst	Global
	Syd	Norr	

I boken "Dancing Shiva in the Ecological Age" ger Henryk Skolmowski en liknande jämförelse i det som han benämner eko-filosofi:

Religion	Vetenskap	Ekologi
Dyrkan	Behärska	Vörndnad
Lydnad	Kontroll	Ansvar
Enhet	Segregering	Samhörighet
Underkastelse	Objektivitet	Deltagande

I "Acuarian Conspiracy" har Marilyn Ferguson delat upp denna paradigms förändring i politiska, medicinska och utbildningstermer eftersom hon ser dessa tre områden som väsentliga för den transformering som sker. I likhet med Schumacher så ser hon småskaligheten och decentralisering som den nya paradigmen i politik och statsförvaltning. De nya politiska "ledarna är paradigmorienterade samt dessutom både pragmatiska och visionära jämfört med dagens en-fråge och aggressiva politiker. Istället för kortsiktiga och resurskrävande lösningar så strävar den nya tidens män och kvinnor efter långsiktiga men flexibla åtgärder i samklang med naturen.

Inom hälsoområdet så ser Ferguson den nya paradigmen som ett partnerförhållande läkare-patient där helheten studeras med avseende på orsak och sammanhang istället för en specialiserad sjukvård som behandlar olika symptom med allt fler mediciner. Sjukdom ses som en möjlighet att utvecklas och självläkning stimuleras. Inom utbildningen ser hon denna som en livslång process och inte som ett inhämtande av specialkunskaper.

I "Belonging to the Universe" beskriver Fritjof Capra och David Steindl-Rast den nya paradigmen som gemensam för både vetenskap och religion. De anger fem karaktäristiska egenskaper:

1. Skift från delar till helhet.
2. Skift från struktur till process.
3. Skift från objektiv sanning till att inkludera intuitiv sanning och inverkan av själva processen och ramarna för att beskriva sanningen.
4. Skift från fundamentala lagar och axiom till samband.
5. Skift från absoluta sanningar till approximativa beskrivningar

Vad "One Peaceful World", Marilyn Ferguson, Capra och Henryk Skolimowski beskriver är Taoismens syntes av Ying och Yang, kvinnligt och manligt som tillsammans ger helheten och ett naturligt liv. Varken den själsliga eller den materiella världsbilden kan i längden överleva av sig själv utan att utvecklas till extremer med allt större likriktning. I österlandets Indien, Kina och Japan så förekom också många av civilisationens avarter som blodiga krig och förtryck. Den nya paradigmen är i många avseenden en cirkel. En ny människa i en ny värld.

Genomgående i "Den Osynliga Cirkeln" har jag använt vi-formen även om detta vi ibland har varit svenskar, ibland indier och ibland amerikaner. Jag har gjort detta av den anledningen att ingen människa kan frånsäga sig ansvaret för det som händer. Vi är bröder och systrar i samma civilisation som på vår jord omfattar 5 miljarder människor. Vi kan inte säga att Indiens misär, Brasiliens våld eller USA:s narkotika problem är deras angelägenhet då vi alla har spelat och spelar en roll i världens helhet. Kanske är

det lättare att inse detta idag när miljöeffekterna är globala oberoende om de härör från Brasilien eller Ruhrområdet. Detta globala tänkande är inte en fortsättning av varken kolonisation eller u-hjälp utan en självransakan där vi ser vår egen roll i detta globala skådespel. Vi behöver en ny modell för en ny roll i en helt ny värld. Denna nya värld baseras på förståelse och kärlek för att ge en balanserad verklighet med en naturlig ordning. Istället för att bygga pyramider, multinationella imperium, national stater eller ekonomiska federationer så innebär det att vi åter fokuserar oss på oss själva, vår familj och det lokalsamhälle vi lever i. Med risk för att kallas för konservativ så ser jag själv femtio och sextioårs Sveriges mycket närmare ett sådant samhälle än vår värld av idag. Nu menar jag inte att vi ska vrida klockan tillbaka varken till denna tid eller ännu längre till natursamhället. Människan liksom allt annat liv följer evolutionens lag. Istället så måste vi kombinera och använda all den kunskap som vår civilisation har samlat på sig på sin 5000 åriga resa. Individuellt ansvar, social medvetenhet, småskalighet och globalt samvete präglar denna nya holistiska världsbild som kan återge den mångfald som behövs för både människan och naturen som helhet.

Denna utveckling mot en individualisering och decentralisering är något som även Toffler och Drucker beskriver och där t o m vissa av Ny Demokratis påståenden kan verka riktiga. Men denna process innebär inte att ersätta statliga störelheter med lika stora privata enheter, att skapa överstatliga ekonomiska organ eller multinationella företag eller att ersätta naturen med Disneyland. Det innebär istället att vi som individer och i lokala kooperativ tar ansvaret för vår egen verklighet. Där har vi faktiskt mycket positivt att hämta från vår egen svenska historia där dessa lokala föreningar och kooperativ fungerade enligt ursprungstanken. Varken storkommuner eller stora privata företag ger någon verklig demokrati. Det viktigaste är återigen för oss att ersätta de nuvarande ekonomiska och materiella målen med en ny vision baserad på verkliga mänskliga och ekologiska värden. Målet måste vara att utveckla oss själva som människor, inte som konsumerande robotar i en allt mer likriktad värld.

"Vi måste ha tro, hopp och kärlek. Med hjälp av dem kan vi förflytta berg". Detta kristna kärleksbudskap är huvudtemat i vår religion liksom det återfinnes i Buddhismen. Tyvärr så har vi genom historien lyckats att både glömma och misstolka detta. En holistisk värld innebär en pånyttfödelse av denna naturliga kärlek i alla de former som Fromm beskriver i "Kärlekens Språk". Erich Fromm skrev i en annan av sina insiktsfulla böcker, "The Sane Society" *"Det finns bara en passion som tillfredställer människans behov att förena sig med världen, och på samma gång uppnå en känsla av integritet och självkänsla, och det är kärlek".*

Denna kärlek hade naturmänniskan till alla sina medmänniskor, sin speciellt utvalda livskompanjon men framför allt till moder jord vi alla är del av. I denna ursprungliga värld, före "syndafallet", så existerade inte varje individ skild från den övriga verkligheten utan hon visste att träden, fåglarna och hennes medmänniskor var del av henne själv. Vår tids romantiska kärlek kan därför ses som ett försök att återskapa denna helhet där antalet skilsmässor och brutna relationer visar att detta blir allt svårare ju mer samhället och vi själva splittras. Att beskriva hur vi ska kunna återuppliva denna universella kärlek är en omöjlig uppgift, men för att ha en möjlighet att göra detta så måste vi kunna se vår roll i helheten och vår samhörighet med Moder Jord. Herman Hesse avslutar sin "Narzis och Goldmund" med: *"Hur kan vi älska utan en*

moder? Utan en moder kan vi inte dö". Vi skulle kunna omformulera denna fråga till hur kan vi älska utan att uppleva helheten och hur kan vi dö utan att ha upptäckt livets mening.

Över hela vår värld har kärleken besjungits och varit temat i böcker och skådespel genom historien men aldrig så ofta och så mycket som under vårt århundrade. Alla som någon gång upplevt en förälskelse vet vilken kraft detta har. Trots alla besvikelser och smärta så har också dessa korta stunder etsat sig fast i själen som minnen av svunnen lycka. En av mina amerikanska vänner som tyvärr likt många andra har blivit misshandlad av denna upplevelse sade: "Förälskelse är som en sinnessjukdom". Egentligen är det nog sant där vi förlorar vårt logiska tänkande och därmed vårt ego. Men vilken underbar sinnessjukdom.

Kärlek är emellertid något mycket mer än förälskelse vilket också Erich Fromm beskriver i "Kärlekens Konst". Kärleken är egentligen den kraft som för oss i kontakt med den universiella energi, Gud och vårt högre själv. Vi blir själva förvånade hur en viss person, så lik alla andra kan förorsaka dessa känslor i oss och vi tenderar att projicera kärleken till denna enda person åtminstone till dess vi har hittat en annan. Inte många av oss tror dock att denna kärlek beror av någon kemisk reaktion eller hormonrubbnings inom oss. När vi blir äldre och har erfarenhet både berg och dalar på kärlekens karusell så börjar vi kanske också inse att den verkliga kärleken finns överallt och det är vi själva som räddhågat låser den ute. Kärleken styr egentligen alla relationer i universum även om vi kanske med rätta betonar den medmänskliga kärleken och framför allt par relationen. *Den Nya Tiden* innebär därför ett återupptäckande av det kristna och buddhistiska kärleksbudskapet.

"Ingen människa är en ö" och vi lär oss om oss själva genom dessa relationer. Vi kan även ganska enkelt se hur mänskliga relationer, speciellt parförhållandet, styrs av den existerande världsbilden. I österlandet är fortfarande arrangerade äktenskap vanliga där mannen och kvinnan knappt känner varandra före bröllopet. Men det är ändå inget godtyckligt val. I Indien används än idag astrologin för att para ihop de två. I de sydligare länderna finns i större utsträckning än i den övriga världen den romantiska och passionerade kärleken kvar där känslorna släpps fram. I Europa har logiken allt mer fått bestämma partner vilket även fick ett abnormt uttryck i Nazitysklands elitpar. Men i det moderna Europa har äktenskapet en slags prägel av relativt likställda överenskommelser mellan man och kvinna.

I Kalifornien har alla typer av relationer materialiserats. Både vänner och äktenskap vägs mot den ömsesidiga ekonomiska nyttan där även kärleken köps och säljs. Med kärleken menar jag här inte enbart sex, som köps och säljs i alla länder utom de muslimska. Naturligtvis är ovanstående en generalisering men det illustrerar i cirkelns form ganska väl hur världsbilden även påverkar relationerna. I verkligheten hittar vi oss själva i något mellanläge på cirkeln. Det illustrerar också hur vi oberoende av väderstreckets tillhörighet "tittar snett" på de andra och anser att just vårt synsätt är det riktiga.

I *Den Nya Tiden* är mänskliga relationer också holistiska. Detta innebär att vi balanserar det goda i alla riktningar för att få hela relationer inklusive kärleksfulla relationer. Ensidiga förhållanden ger alltid förtryck och utnyttjande i någon grad även om det sker i symbolisk form. Holistiska förhållanden stimulerar till utveckling av alla parter såväl som helheten. Ur detta ser vi också mitt tidigare påstående att kvinnan egentligen inte är friare" i väst än i något annat väderstreck. Som illustration till detta kan sägas att jag har träffat många kvinnor i professionell och ledande befattning i Irak, Egypten och Sydamerika men inga i västvärlden. Allting är relativt. I naturmänniskans relationer var parförhållandet mellan könen på samma sätt som människans förhållande till hela naturen baserad på en samhörighetskänsla där båda parter spelade sina naturliga roller. Innan ett äktenskaps ingicks så blev både unga män och kvinnor invigda och initierade idenna helhet och att hitta en väg till sig själva. De fick ofta ett djurnamn som symboliserade deras inneboende egenskaper. Dessutom var alla i klanen deras fäder och mödrar medan naturens väsen var deras bröder och systrar. Människan var ännu inte skild från sitt paradiset. Den moderna människan kan lära sig mycket om relationer från naturmänniskorna. Hela förhållanden mellan vänner och älskanden kan bara uppstå när vi själva är hela.

Jag tror liksom Emerson, Maslow, Schumacher och Einstein att det finns en tidlös kärna av sanning, godhet och skönhet samt att denna är värd mödan att försöka återfinna. Vår nuvarande civilisation och våra egna liv styrs idag för mycket av kortsiktiga och enkelriktiga värderingar. Vi behöver därför en global och individuell holistisk världsbild som hjälper oss själva och civilisationen att utvecklas i harmoni med naturen. Det verkar vansinnigt att människan av idag kör vidare med allt fler bilar mot den avgrund vi vet väntar oss. Det är vi som är den människan och jag och du som äger den bilen. Det finns mycket vi kan göra och mycket vi måste göra för att förhindra denna hotande katastrof. Men vi kan inte lösa detta problem inom vår nuvarande världsbild med "mer av det gamla". Vi måste hitta förändringen i en annan dimension. Därefter blir de nödvändiga åtgärderna naturliga. Vi står därför inför ett paradigmskifte där det första steget är att sprida information om denna nya världsbild till så många som möjligt och speciellt våra barn. Green Peace, Jordens Vänner, folkrörelser, politiska partier, kyrka och *Nya Tidens* organisationer kan alla bidra till detta. Men framför allt måste varje individ bli delaktig. Den fyrdelade balansen är ett bra hjälpmedel att både upptäcka verklighetens mångfald och vår egen enkelriktning.

Hur kommer denna förändring av världen att ske ? Så skilda aktoriteter som Alvin Toffler och Sun Bear talar om en våldsamt omvälvning. Nostrodomus talar om en katastrof redan 1999. Marilyn Ferguson tror på en "konspiration" som omfattar allt fler människor. Det viktiga är dock att var och en av oss själva tar ställning till vad vi vill att det ska hända. Om vi tror på en meningsfull holistisk värld så tror vi även att det som händer är det rätta. Vad vi kan göra som individer är att både tänka, säga och vara på det sätt som överensstämmer med den värld som vi skulle vilja leva i. Vi måste även acceptera andra människors övertygelse även om dessa går rakt emot våra egna. Vi måste kanske t o m se hur konsumismen vandrar vidare mot sitt Babelstorn till dess tillräckligt många människor har ändrat uppfattning. Då *Den Nya Tiden* innebär en återupptäckt av vår kvinnliga halva och dess värderingar så kommer kvinnans roll och hennes agerande att i hög grad bestämma hur denna pånyttfödelse kommer att ske. I

politiska diskussioner har vi alltid talat om "dom" men i den holistiska världen är alla "vi". En medvetande förändring kommer från oss alla som en långsam process. Det viktiga är att vi själva hittar vår egen väg till balans och harmoni och att vi sedan lever därefter. När vi har genomgått denna transformeringsprocess kommer vi även att kunna hjälpa andra att hitta sig själva.

Trots EG och konsumismens framfart så skymtar allt fler tecken på *Den Nya Tiden*. De två GAIA böckerna med Norman Myers och Frank Barnaby som redaktörer innehåller många framsynta tankar där bl a Gro Harlem Brundtland, Julius Nyerere, Desmond Tuto och Javier Perez de Cuéllar deltar. Dessa två böcker har en enorm tyngd inte bara på de fakta som presenteras utan de slutsatser som görs

"Om vi inte omvandlar våra egna erfarenheter till en ny riktning så leder vår nuvarande väg direkt till slutet av mänsklig tid. Vi har kanske 15 år kvar. Femton vårar. Femtusen dagar och nätter. Femtusen soluppgångar och stilla kvällar, femtusen uppvaknande i hjärtat på moder jord. Om vi inte kan förändra vårt medvetande och hjärtan och våra handlingar tiden".

"Mänskligheten, denna plötsliga evolution, som har haft en sådan stor inverkan på vår planet, hotar ni inte bara vår egen överlevnad utan många andra delar av biosfären. Degradering av vår ekologi är som en cancer, eller många former av cancer som sprider sig tyst och osynligt genom kroppen på vår planet".

"Födelsen av Newtons vetenskap klassificerade naturen som en maskin, en samling "resurser" som väntade att bli exploaterade. Och vi själva har på samma sätt blivit maskiner och "arbetskraft" att användas i krig - främlingar i vårt eget hem":

FNs general sekreterare Javier Perés de Cuéllar skriver i förordet till GAIA: *"Hur ytterligt vansinnigt det att knappa icke - förnyelsebara resurser användes till att bygga vapen som kan förstöra mer av dessa resurser om de användes".* GAIA gör samma konklusion som alla av *Den Nya Tidens* förespråkare har kommit fram till: *"Praktiskt taget alla positiva visioner om framtiden inkluderar en själslig revolution, medveten om det gudomliga i livet samt skönheten och mångfalden i naturen som en fundamental och växande kraft till en radikal förändring".*

Fredsatlaset avslutas med den amerikanska indianhövdingen Seattles bevingade ord från 1854 vilket var ett svar till den amerikanska president som representerade de som hade lagt beslag på "Den Nya Världen" och som ersättning erbjöd ett reservat. *"Vi vet att den vite mannen inte förstår vårt sätt att vara. En del av detta land är detsamma för honom som ett annat, för han är en främling som kommer om natten och tar från landet vad han behöver. Jorden är inte hans broder, utan hans fiende och när han har erövrat det så fortsätter han till nästa.... Hur kan du köpa eller sälja himlen eller värmen av jorden ? Denna idé är underlig för oss. Och om vi inte äger luftens friskhet och vattnets porlande hur kan du köpa dem ? ... Han behandlar sin moder jorden och sin broder himlen, som saker han kan köpa, plundra, sälja som får eller*

glaspärlor. Hans aptit kommer att utarma jorden och bara lämna efter sig en öken...

Luften är dyrbar för den röde mannen, för alla delar samma luft. Den vite mannen verkar inte märka den luft han andas. Som en man som ligger för döden i många dagar känner han inte stanken.....

*Jag har sett tusentals ruttnande bufflar på prärien, lämnade av den vite mannen som sköt dem från ett passerande tåg. Jag är en vilde och kan inte förstå hur den rykande järnhästen kan vara viktigare än den buffel som vi dödar för att leva. Vad är människan utan djur ? Om alla djur försvann så skulle människan dö från sin själsliga ensamhet. För det som händer djuren, händer snart till människan. Allt är sammankopplat.....
Lär dina barn vad vi har lärt våra barn, att jorden är vår Moder. Allt som drabbar jorden drabbar också jordens söner.*

Om människan spottar på jorden så spottar hon på sig själv. Detta vet vi - jorden tillhör inte människan, människan tillhör jorden. Allt är ihopkopplat som det blod som enar en familj. Allt som drabbar jorden drabbar jordens söner. Människan vävde inte livets nät; hon är bara en tråd i det. Vad hon gör till denna väv gör hon till sig själv. Även den vite mannen, vars Gud vandrar och talar med honom som vän till vän, kan inte frigöras från vårt gemensamma öde. Kanske är vi trots allt bröder. Vi får se. En sak vet vi, som den vite mannen en dag kommer att upptäcka - Vår Gud är samma Gud. Du kanske tror nu att du kan äga honom som du önskar att äga vårt land; men du kan inte. Han är människans Gud och hans omtanke är lika stor för den röde och den vite. Denna jord är dyrbar för Honom och att skada jorden är att förakta skaparen.

De vita ska också förgås; kanske snabbare än andra raser. Smutsa ned din säng och en natt då kvävs du i ditt eget avskräde. Men i ditt utplånande så kommer du att lysa starkt i kraft av den Gud som förde dig till detta land och som för någon speciell anledning gav dig makten över detta land och den röde människan. Detta öde är ett mysterium för oss, för vi förstår inte när alla bufflar slaktas, vilda hästar tämjes och skogens hemliga delar luktar av doften från många människor och kullarna täckes av talande trådar. Var är skogsdungen ? Borta . Var är örnen ? Försvunnen. Slutet på livet och början på överlevnad. "

Att tro på meningen i livet innebär att tro på att alla händelser förr och nu har en innebörd, en lärdom för oss, även om det som i Seattles ord verkar vara ett mysterium för oss. Detta innefattar vårt århundrade med sina två ohyggliga världskrig där vi idag förfogar över en vapenarsenal som flera gånger skulle kunna utplåna allt liv. I denna process finns ett meningsfullt budskap till oss som handlar om oss själva. På samma sätt finns ett budskap i AIDS, Cancer, växthuseffekt och ozonhål. På den amerikanska västkusten har människorna trots sitt överflöd inte lyckats att skapa varken liv, frihet eller lycka. Det är därför allt fler människor söker sig till Den Nya Tidens budskap och en naturlig tillvaro i harmoni istället för fortsatt konfrontation både med naturen och sig själva. I Brasilien och det andra Amerika så söker också människorna i en allt våldsammare värld sig tillbaka till en djupare mening där varje bokhandel i Sao Paulo eller Rio de Janeiro är fyllda av egna eller från Kalifornien översatta böcker om Den Nya Tiden. I dessa två jordiska paradiser har människorna börjat att söka sig tillbaka till

den värld de en gång erövrade från de ursprungliga indianerna. I filmer ssom "Dansa med Vargar" av Kevin Kostner och "The Emerald Forrest" av John Boorman så beskrivs denna återupptäckt av naturen men också av oss själva.

Jag tror på den universella rättvisan. Vad var och en av oss ger till världen får vi också tillbaka kanske omedelbart och kanske på ett överraskande sätt. Dessa spelregler finns dokumenterade både i vår Bibel, den indiska karma lagen som inom holismen. Om vi skadar vår natur så skadar hon oss. Om vi istället tar hand om vår natur så tar hon hand om oss. Det vi gör mot en annan människa gör hon mot oss. Vår gemensamma och individuella målsättning måste därför höjas från vårt egocentrerade och kortsiktiga tänkande mot ett högre mål. Religionens himmel och paradiset måste ges en ny skepnad som bättre passar vår tids människa så vi kan få tillbaka både respekt, ödmjukhet och drömmar. Varje människa måste bli sin egen Shaman och hitta sin naturliga roll i helheten. Detta gäller även våra politiker och valda representanter. I naturmänniskans demokratiska samhälle så var Shaman den kloka rådgivare som alltid tillfrågades. Han eller hon var varken hövding eller krigare. Däremot var Shamanen vis och hade lyckats att frigöra sig från sitt eget ego.

Är jag själv en Shaman ? Jag har studerat och personligen mött Rolling Thunder, Black Elk, Skyhawk och andra visa män och kvinnor av indiansk börd och upplevt den shamanska kraften bland indianer i Arizona. Jag har även studerat nordisk Shamanism i vårt eget land och de naturlära av afrikanskt ursprung som finns i Brasilien. Nej, jag är ännu inte shaman men jag har upplevt initieringens turbulenta kris och jag vandrar på min egen väg på samma sätt som vi alla söker oss tillbaka till vårt ursprung. Att bli Shaman är att bli sig själv. Någon gång kanske jag lyckas.

Trots alla våra framsteg är det så mycket vi inte förstår och inte kan förstå med vårt reduktionistiska isärplockande. Den naturliga skönheten i en skog eller sommaräng kan varken förklaras eller förstås, bara upplevas. På samma sätt kan kärleken inte förklaras eller förstås, bara upplevas. Vi är en integrerad del av allt liv vilken styrs av Universums inneboende mening av sanning, godhet och skönhet. När vi återupptäcker denna enhet så inser vi även vår samhörighet med Moder Jord där vår hotande ekologiska katastrof är en spegel av vår egen ohälsa. Vi tillhör alla samma enhet av samma universella energi. Genom att först hela oss själva så kan vi återställa harmonin och balansen på vår jord. Detta holistiska synsätt ger oss som individer möjlighet att påverka vår verklighet där vi är världen liksom världen är oss i det universella hologram vi deltar i.

Universum skapades ur ingenting. Atomer är vågor. Ljus är viktlösa partiklar. Tiden är relativ. Dessa vetenskapliga påståenden som idag också letar efter GUT, det universella fältet visar att vår verklighet har många olika dimensioner och former. Att det också finns psykisk energi som en av dessa dimensioner och där vi genom vår medvetenhet kan styra vår fysiska verklighet är därför inte bara möjlig utan trolig. Att det nästa stora steget i livets evolution är att homo sapiens sapiens utvecklas till en ny art med högre medvetande som kan leva i denna nya dimension är också både möjlig och trolig.

Det är i detta perspektiv vi måste se både vår materialistiska världs återkommande kriser och Den Nya Tidens sökande. Verkligheten är inte entydig utan kan ses som ett spel av komplementära motstser, Yin och Yang som tillsammans ger en helhet. Den österländska visdomen och den västerländska vetenskapen sammansmälter till en ny världsbild.

För att förstå världen så måste vi förstå oss själva. Liv, frihet och lycka kan upplevas först när vi har lyckats med att frigöra oss från vårt eget ego. Denna gamla insikt finns beskriven både i naturmänniskans medicinhjul som i Carl Gustav Jungs och Abraham Maslows teorier. Varje människa kan beskrivas som en cirkel med fyra riktningar; fysisk, mental, själslig och emotionell. För att bli hel och kunna nå vårt verkliga "Själv" så måste vi lära oss att balansera dessa fyra delar.

Jag tror allt fler människor har kommit till den slutsatsen att vår nuvarande världsbild har spelat ut sin roll och att våra nuvarande politiska "ismer" inte längre erbjuder några lösningar. Inte heller våra vedertagna vetenskapliga sanningar erbjuder en meningsfull värld. Att livets utveckling på vår jord inte är något annat än tillfälligheternas spel och att människan och andra arter inte är något annat än en kemisk reaktion är en mycket begränsad och torftig livssyn. På samma sätt är tron att världen kan förklaras och styras med ekonomiska transaktioner och maktmedel ett lika enkelriktat tänkesätt vare sig det kallas för kommunistiskt eller kapitalistiskt. För att kunna se den underbara helhet i det paradiset som är vår jord så är vi beroende av mångfalden representerad både av det kvinnliga tänkandet och andra kulturer. Då kan vi skapa en hel värld. Medicincirkeln eller solhjulet är den arketyper som kan användas för att upptäcka vår verklighets obalans och istället återfinna en dynamisk harmoni.

Holismen erbjuder oss en väg till en ny tid där vi lever med naturen istället för emot den och där vi välkomnar den mångfald i arter, kulturer och religioner som är grunden för en fortsatt evolution. Den ger oss möjligheten att återfinna våra högre värden och att finna tillbaka till oss själva. Som Emerson, Maslow, Schumacher och Einstein säger så finns det en tidlös kärna av sanning, godhet och skönhet. Även om vi aldrig kommer att nå dit så är resan värd mödan att försöka.

4 Den Nya Tidens Språk

Nya ord uppstår kontinuerligt ur den snabba utveckling som sker. I vår västerländska civilisation där USA utgör centrum så har också de flesta nya orden amerikanskt ursprung som t ex "bodybuilding" och "jogging". Vissa översätts men många behåller den engelska terminologin. Inom tekniken odlas snabbt ett expertspråk som "megabytes" och "spread sheet". Vissa uttryck är tidsbegränsade som "groupis" och "yuppies" då de beskriver kortvariga trender. Inom *Den Nya Tiden* har det också utvecklats ett språkbruk men som ofta använder sig av gamla och österländska uttryck som Chakras och Yoga men där innebörden har ändrats något. Det är även intressant att se hur terminologin väsentligt skiljer sig mellan kvinnor och män. Den nya kvinnan talar om "kroppsharmoni" och "medvetenhet" medan mannen använder "mjukvara" och "datavirus". Ur detta språkbruk kan vi således även se skillnaden mellan den manliga och kvinnliga världsbilden; en objektiv och manipulativ värld jämfört med en subjektiv och holistisk värld. Nya ord präglas ibland av enskilda personer som Thomas Kuhn "paradigm skifte" eller Carl Gustav Jungs "synkronicitet". Språket har alltid haft en stor betydelse för vår världsbild då orden påverkat både tankar och verklighet. "Total Quality" vilket på svenska blir total kvalitet är ett begrepp som nu sprids över hela företagsvärlden och där detta ord i sig självt bär med sig ett helt nytt tänkande. Vissa ord slits ut som t ex. "miljö" när det användes allt oftare inom olika sammanhang och kommersialiseras.

Det urval som jag har gjort är ingalunda fullständigt. Ur de begrepp som jag allt oftare har stött på inom *Den Nya Tiden* litteratur har jag gjort en subjektiv selektering. På samma sätt har jag gjort ett urval av den nya vetenskapens och teknikens begrepp samt ett fåtal "trend ord" vilka ingår i vår nuvarande världsbild. De "mjuka" och mänskliga begrepp som ingår i *Den Nya Tiden* står i skarp kontrast till våra "hårda" och materialistiska ord i vår nuvarande värld. Problemet är också att dessa två språk idag inte förstår varandra. Vi talar ibland om den mjuka tekniken där vår nya världsbild måste återinföra ekologiska och mänskliga mål med teknik och ekonomi som medel och inte som nu tvärtom. Det är genom bl a denna process som *Den Nya Tiden* växer fram. Ett första steg är att vi lär oss de olika begrepp som idag finns inom både det manliga och kvinnliga språket för att sedan sammanföra dessa till ett gemensamt mänskligt språk. Annars förblir vi utestängda från en väsentlig del av vår värld. Förhoppningsvis kan denna ordlista vara en introduktion och hjälp till denna korsbefruktnings. Idag är skillnaden mycket stor framför allt på det sätt vi ser på oss själva. Är vi en konsument av prylar som kan programmeras via reklam och ersättas med artificiell intelligens ? Eller är vi en del av det kollektiva undermedvetna och den universiella energi i samspel med allt annat på vår jord ? Ett av *Den Nya Tidens* budskap är att verkligheten blir vad vi tänker. Våra ord kan därför ses som det som transformerar tankar till handling genom "Ordets makt"

* **Affirmationer**

Detta begrepp är *Den Nya Tidens* och den nya religionens "bön. Affirmation användes separat eller tillsammans med visualisering. Skrivna affirmationer ger ett positivt meddelande att det som man vill hända redan har hänt. Denna teknik användes även inom andra områden under andra namn. Grundtanken är att i affirmationen frågar vi bara efter det som vi redan är berättigad till (frisk, lycklig etc) eller det som vi innerst inne vill vara och har som ett dolt livsmål. "Jag har ett gott förhållande med mina föräldrar" är ett exempel på en sådan affirmation. För att ständigt påverka det undermedvetna så kan affirmationer placeras på en plats där man ofta befinner sig så att den finns inom synfältet. En affirmation kan även vara omedveten och negativ där dessa "tvångstankar" projiceras i verkligheten som negativa händelser eller sjukdom. Affirmationer bygger således på tron att vi i tanken formar vår verklighet.

* **Akupunktur (akupressur)**

Denna metod är utvecklad och länge använd i Kina och Japan. Sjukdom är ett tecken på obalans i kroppen och akupunktur nålar placeras i vissa bestämda punkter för att återställa balansen. Akupressuren använder i fingertryck istället för nålar. I Kina är akupunktur officiellt accepterad som behandling och detta har skett även i Sverige under de senaste tio åren där flera läkare och sjukgymnaster nu använder sig av denna kompletterande behandlingsform.

Akupunkturen ser kroppen som en helhet där alla organ är ömsesidigt ihopkopplade och som speglas i de yttre akupunkterna.

Zonterapi eller reflexologi använder i likhet med akupunkturen speciella tryckpunkter och områden på händer och fötter som speglar övriga kroppsdelar eller reflexpunkter så kan åkomman i kroppen lindras. Den moderna zonterapin utvecklades av amerikanen William H. Fitzgerald.

* **Alienation**

Detta begrepp användes först av Karl Marx och beskriver individens främlingskap från samhället, religionen eller gemensamt mål. Den moderna människan upplever en sådan "rotlöshet" som i sin tur medför resignation och destruktivt handlande eller ett sökande efter en ny mening. Religionens och familjebandens upplösning, urbanisering och ständigt flyttande bidrar till denna alienation. Egokulturen, missbruk, association till televisionens förenklade värld blir en naturlig följd av denna utveckling.

* **Alternativ**

Alternativrörelsen brukar sammankopplas med "de gröna" och en ekologisk balanserad livsföring. Det finns alternativ till vår nuvarande energislukande konsumtion. "Alternativa energiformer" innefattar alla förnyelsebara metoder som vind, vatten, våg, jord och solenergi. Speciellt utvecklingen av solceller väntas att ge ett betydande tillskott. "Alternativt boende" kan innefatta alla former av lokalt eller kollektivt boende som ersätter dagens långa dagliga transporter av människor i storstäderna. Generellt ger

alternativrörelsen decentraliserade och småskaliga lösningar istället för centralisering och

stordrift. Ett holistiskt och ekologiskt alternativ syftar till ett balanserat liv i harmoni med naturen.

* **Antimateria**

Atomerna består av positiva protoner och negativa elektroner. Forskaren Carl David Andersson i Kalifornien lyckades 1932 framställa en positron som är elektronens antimateria. Detta bevisade att antimateria finns och när den träffar materia så anhilas båda. På samma sätt kan ljusenergi skapa materia i form av ett positron och elektron par. I tid-rum diagrammet går antimateria i motsatt riktning som materia. Man kan alltså populärt säga att den ena går framåt i tiden och den andra bakåt. Detta öppnar perspektivet för ett spegelbilds universum som vår negativa tvilling och att vi kan resa tillbaka i tiden.

* **Arketyper**

Carl Gustav Jung använde begreppet "arketyper" för att beskriva vissa grundläggande beteendemönster och symboler som finns djupt inne i varje människa. De är inte behov eller drifter utan tvärkulturella riter och myter. De gemensamma tankar som finns i våra stora världreligioner är också arketyper och är gemensamma för vårt kollektiva undermedvetande. I denna undermedvetna värld finns därför arketyperna för våra grundläggande mänskliga värden inpräglade. Enligt Jung bär varje människa också med sig de kvinnliga och manliga arketyperna Anima och Animus men dessa kan variera väsentligt mellan olika människor beroende på tidiga upplevelser. Anima symboliserar enligt Jung de feminina tendenserna i kvinnans psyke. Jung säger i likhet med den österländska läroren om Yin och Yang att Yin inom sig har fröet till Yang och Yang inom sig har fröet till Yin. Kvinnor och män letar ofta partners som stämmer med dessa inre symboler vilket leder till att en man med en dominerande moderssymboler söker sig till en liknande partner eller kvinnan letar efter en ny fader.

* **Artificiell Intelligens**

Utvecklingen av datatekniken från nuvarande beräkning, lagring och presentation av inmatade data till egna beslut kallas för "artificiell intelligens". Expertprogram är ett mellansteg där datorn kan ersätta erfarenhetsgrundade slutsatser. Artificiell intelligens erfodrar en utveckling av parallella neurala datorstrukturer som efterliknar hjärnan. Optoelektronik kan tänkas vara ett sätt att åstadkomma en sådan artificiell hjärna. Artificiell intelligens innebär emellertid också att vi reducerar tänkandet till en logisk funktion där varken känslor eller intuition finns med.

* **Astrologi**

Detta är ett sätt att ur stjärnornas och planeternas rörelse hämta svar om personliga egenskaper, händelser eller framtiden. Det vanligaste är horoskop som kan läsas i de flesta tidningar. Individuella cirkulära kartor över varje person kan göras med

utgångspunkt ifrån exakt födelseplats och tid där planeternas position markeras. Två människor kan göra en sammantagen bild för att utröna motsatser och likheter. Astrologin härör från Indien och Mesopotamien där både stjärnor och drömmar spelade

stor roll för livet som sådant och för att hämta råd före ett viktigt beslut. Astrologin bygger därför på tron att det finns en bakomliggande mening och visdom som vi med hjälp av de astrologiska tecken kan lära oss tolka. I Indien har astrologin fortfarande en stor betydelse vid arrangerade äktenskap. Fadern till en ung kvinna skaffar ett antal horoskop från intresserade män vilka sedan jämföres med kvinnans. I Linda Godmans bästsäljare har astrologin fått ett stort nyväckt intresse inom värstvärlden vid sidan av tidningarnas horoskop. Astrologerna brukar ofta även behärska andra metoder för att förutspå framtiden som handläsning, tarot kort, kristallkula och nummerologi. Ming Shu, det kinesiska horoskopet är också vida tillämpat och detta skiljer sig något från det västerländska. 12 djur användes för att symbolisera 12 år. Till djuren knyts yin och yang-egenskaper men dessutom finns ytterligare många variabler för denna mångtusenåriga tradition.

* **Aura**

Inom den österländska lärorna används aura för att beteckna energifält som omger kroppen. Dessa kallas fysisk, eterisk, astral och andlig. Vissa människor kan se dessa energifält och även djur kan upptäcka dem. En hund kan t ex känna om en människa är rädd. Vissa experiment finns gjorda som visar fotografiska bevis på aura. Aurabalansering är en behandlingsteknik som användes för att återställa människans harmoni.

* **Bioteknik**

Bioteknik är *Den Nya Tidens* snabbt växande teknikområde. Vi talar redan om genbanker, mikrober för bekämpning av skadedjur och framställning av läkemedel. Bakterier och enzymer användes för att tillverka olika former av proteiner.

* **Chakras**

Detta begrepp härör från Indien och betecknar sju centrum i den eteriska kroppen som ingår i bildandet av livsenergin. Varje chakra är också associerad till en färg och en av kroppens körtlar. Balansering av Chakras leder till kroppslig och själslig harmoni. Blockering av någon chakra kännetecknar ett sjukdomstillstånd. Kundalinieffekten uppstår ur rotchakrat och sprider sig uppåt genom de övriga vilket ger en direkt upplevelse av livsenergi.

* **Datavirus**

"Hackers" kallas de unga män som specialiserat sig på att ta sig in i otillåtna datasystem trots säkerhetsanordningar med olika accesskoder. Datavirus har blivit namnet på en dold programloop som kan aktiveras och förorsaka att datorerna suddar ut sina egna program och skapar en slags mjukvaru död. Databrottslighet ökar också då nästan alla större penningtransaktioner idag går med data. Det är

intressant att konstatera att även datorer trots sin ringa ålder har både utvecklats till "storebrors öga", självstyrande övervakningssystem, bedrägeri och brottslighet. Den speglar det övriga samhället.

* Datorstöd

"Datorstödd" är den svenska översättningen av engelskans "Computer aided/assisted"

CAD	Computer aided design
CAE	Computer aided engineering
CASE	Computer aided system engineering
CAM	Computer aided manufacturing

Datorstödda verksamheter ersätter och förenklar arbetet för rutinmässigt ingenjers- och konstruktionsarbete. Ritningar, kabelschemor och kretskort layout kan t ex åstadkommas av datorer. Kompletta "arbetsstationer" utrustade med modeller av verklighet, tredimensionella förlopp och perspektiv kan lätt skapas och förändras. Även inom den tecknade filmen har detta öppnat nya möjligheter. Vi kan med datorns hjälp simulera dynamiska tredimensionella förlopp.

* Digital

Pythagoras sade att allt är siffror. Idag kan allt skrivas med digitala tal bestående av nollor och ettor som Bits och Bytes.

Boolsk algebra med logiska funktioner var grunden till digitalteknikens utveckling. Analoga signaler, t ex ljudvågor kan omvandlas till digitala med A/D omvandlare. Samplings frekvensen är ett mått på hur många punkter per tidsperiod som avbildar den analoga signalen. Den digitala information samlas i ord betående av flera bits. Moderna mikroprocessorer har normalt 8 bitars eller 16 bitars kapacitet. Minneskapacitet i en dator mäts i Kilobytes eller Megabytes medan beräkningskapaciteten mäts i Mega instructions per second, MIPS eller MEGA FLOPS, Mega floating points per second.

* Ekologi

Ekologi är vetenskapen om samspillet mellan alla de organismer, växter och djur som bildar vår ekosfär eller biosfär. Denna biosfär består av ett oändligt antal små ekosystem som t ex en insjö. Varje ekosystem i likhet med ekosfären eftersträvar jämvikt. Utrotning av myrsloken ökar antalet myror och inplantering av mink tar död på på fisken. Naturens mångmiljoner år gamla balans kan inte kontrolleras av människan utan bara störas. Ett mycket litet ingrepp i den ekologiska balansen kan få mycket stora konsekvenser. Vår vetenskapliga kunskap om denna ekologiska balans går bara några årtionden tillbaka i tiden även om naturmänniskan hade denna intuitiva kunskap. Hur kan vi idag överblicka vilka långsiktiga effekter vårt kortsiktiga handlande åstadkommer ?

* Entropi

Entropi motsvarar graden av ordning och användes ursprungligen inom termodynamiken. Energin i universum är konstant men formen för denna energi går mot en högre entropi dvs högre oordning. Detta styr övergången till värme som slutprodukt av alla energiformer där maximal entropi innebär att oordningen och värmen är lika överallt. Från detta kommer slutsatsen att vi måste hushålla med all energi eftersom det

är negativ entropi, d v s att energi omvandlas som ger oss allt liv. I likhet med att relativitetsteorin idag säger att universum föddes vid en punkt av ingenting för 15

miljarder år sedan så säger entropinlagen att slutet på universum blir när allt är utbrett till ett stort kaos av värme.

* **Fast-food (snabbmat)**

Sedan den första Hamburger-baren öppnades av bröderna McDonald i Kalifornien har snabbmaten tagit över det amerikanska samhället och fortsätter nu sin frammarsch inom övriga världen. Burger King, Taco-bell, Wendys, Big Boy, Carols, Carls junior, Pizza hut, Dunkin Donuts försörjer människor med hamburgare, pommesfrites, pizza, donuts och coca-cola. Snabbmaten serveras i standardiserade engångsförpackningar och tillverkas för att smaka likadant över hela världen. Ur "Fast-food" restauranterna skapade också "Franchise" begreppet där ett företag säljer namnet och utrustningen till individuella företagare som ständigt förökar antalet enheter. Detta användes även för butiker i likhet med den gamla slagern "kom och köp konserverad gröt". I GAIA - an atlas of planet management skriver författarna. "Några få dussin företag dominerar processande, tillverkning och marknadsföring av mat". Mer än 3/4 av den mat som amerikaner äter har processats på något sätt från vaxade äpplen till frysna TV-middagar. I energitermer kostar denna process 10 miljarder per år, eller 2/3 av det kostar att producera maten och nästan 1/4 av all den energi som går åt att få maten från jordbruket till konsumenten. Detta är inte bara extremt slösaktigt utan också ohälsosamt. Idag konsumerar amerikaner 1/3 mindre färsk frukt och grönsaker jämfört med 1910 medan deras konsumtion av processad mat har ökat 3 gånger tillsammans med en hög ökning i mättade fetter och raffinerade kolhydrater. Reklamtrycket för mer "skräpmat" förstås bättre när vi noterar att mindre än 50 amerikanska företag svarar för 2/3 av matprocessandet. "Supermarkets" kan tyckas att erbjuda ett brett val av produkter, men i verkligheten är deras matkällor begränsade till ett fåtal".

* **Framtidschock**

Uttrycket myntades av Alvin Toffler som en beskrivning av den snabba tekniska och sociala förändringen som påverkar nutidsmänniskan i hennes eget samhälle. Överstimulans av alla sinnen med för mycket television, för mycket mat, för mycket information gör människor passiva, destruktiva och ytliga. Människan har psykiskt och känslomässigt varit densamma under de senaste 40 000 åren men där vår kultur under de senaste 40 åren väsentligt har förändrats. Denna konflikt mellan de ursprungliga inre behoven och den yttre verkligheten skapar en identitetskris.

* **Försurning**

Påverkan av vår natur av surt regn med låga PH-värden ökar surhetsgraden i naturen. Den svaveldioxid SO₂ som uppkommer vid förbränning av kol och olja hamnar i atmosfären som rökgas. 30 miljoner ton svaveldioxid släpps ut varje år i Europa. Många sjöar i Skandinavien och Nordamerika är redan så försurade att fisken har dött ut. Kalkning användes för att kompensera detta men utsläppen fortsätter att förgifta naturen och urholka våra kulturminnen som är byggda av kalksten. Utsläppen i Sverige

har minskat men icke nedfallet som härrör från andra länder. De största utsläppen kommer från Polen, Tyskland och Storbritannien. Försurning mäts med PH-värde. Gårdsjön i

södra Bohuslän har studerats under en längre tid. Mellan 1950 och 1980 sjönk PH-värdet från 6 till 4,5: Redan vid 5,5 dör kräftdjur och vid 4,5 är sjön död.

* **Genmanipulation**

Gentekniken föddes i början av 1970-talet. Organismer kan förändras genom genmanipulation. I början hölls dessa förändrade organismer isolerade i sina laboratorier. Nu har emellertid nya och mer beständiga organismer också tillförts miljön. Detta har väckt oror på många håll då vi inte vet hur dessa "super" organismer påverkar det ekologiska kretsloppet. Genmanipulation är mycket mer än en teknisk och ekonomisk fråga då det kan vara en tidsinställd ekologisk bomb som också skulle kunna hota allt nuvarande liv. Nya mer motståndskraftiga växter skapas redan och dessa har givit en snabbt ökande industri. Denna skulle också kunna ge finare tomater, sötare frukt, större fiskar men.....

* **Gröna Revolutionen**

Den gröna revolutionen förändrade jordbruket i den industrialiserade världen efter det andra världskriget och fördes senare vidare till tredje världens länder. Matproduktion och speciellt basgrödorna vete, majs och ris ökade över hela världen. men konsekvenserna av denna revolution påpekas i GAIA - an Atlas of Planet Management. *"Högproducerande grödor..... gör sitt jobb bara när de får mängder av gödningsmedel, bekämpningsmedel, konstbevattning och andra tillsatser tillsammans med god teknik. Gödningsmedel från fossilt bränsle är en nyckelkomponent".*

Författarna påpekar också hur denna utveckling koncentrerar jordbruken till stora monokulturer samt att oljebolagen tyst har tagit över kontrollen av mer än 400 företag som producerar utsäde. *"Genom kontroll av produktionen av utsäde kan ett oljeföretag utveckla grödor som behöver extra stora tillskott av syntetiska gödningsmedel, bekämpningsmedel och andra oljebaserade tillsatser..... Vad händer när oljan tar slut ?"*

Författarna pekar också på det absurda att överproduktion av mjölk görs om till tormjölk som går tillbaka till foder för korna och att grödor bränns upp i de utvecklade länderna. Den kinesiska modellen där Kina bara har hälften så mycket jordbruksland som Indien per person framställs som ett mönster för ekologiskt och socialt riktigt jordbruk utan användning av gödningsmedel och bekämpningsmedel. Men vad händer när Kina blir del av vår västliga s k välfärd ?

* **Harmoni**

Harmoni användes allmänt för musik och färger. Det är ett uttryck besläktat med balans men innebär att olika toner och färger kan ingå i olika harmoniska sammansättningar. Färg och musitkterapi användes för att positivt påverka människan. Inre harmoni i en människa innebär inte enbart att hon är balanserad utan att hon också har ett meningsfullt välbefinnande. En harmonisk människa utstrålar lugn och skönhet.

Harmoni är inte statisk utan varierar ständigt genom nya balanserade kombinationer. Det är ett holistiskt fenomen där helhetsupplevelsen är något mycket större än de enskilda delarna.

* **Holism**

Begreppet holism användes först av Jan Smuts på 1920-talet. Holism eller helhetssyn innebär att helheten har en annan och större mening än summan av delarna. Holism är motsatt till reduktionism. Människan kan reduceras till ett antal atomer men organismen människan kan ej förklaras med hjälp av dessa allt mindre elementarpartiklar. Maslow och Bohm är två representanter för holism inom beteendevetenskap och fysik. Det holistiska tankesättet användes också inom allt fler komplicerade processer.

I *Den Nya Tiden* har holism ett ännu vidare perspektiv då det förutsätter en bakomliggande mening bakom människan, livet och verkligheten. Detta innebär också att allt som finns existerar på denna mening och påverkar ömsesidigt varandra.

Holism är egentligen en återgång till naturmänniskans ursprungliga världsbild där att vara del av samma universiella helhet.

* **Holistisk hälsa**

"Holistic Health" har i USA under de senaste årtiondet vuxit fram som ett komplement till vår västerländska medicin. Den är starkt influerad av den österländska läkekonsten och ser människan som en hel organism istället för delar. Holistisk medicin är i första hand förebyggande och eftersträvar kroppslig och själslig balans. Istället för vår västerländska medicins symptom lindring försöker denna alternativa syn att finna den bakomliggande obalans som har förorsakat åkomman. En sjukdom ses även som en potential till en positiv förbättring. Inom den holistiska vården har många äldre behandlingsformer fått förnyat intresse. Detta gäller främst den österländska akupunkturen och olika harmoniska kroppsövningar men även äldre västerländska metoder kommer till återanvändning.

Polaritetsterapi är en holistisk behandlingsform utarbetad av Randolph Stone där patienten energibalanseras i sin helhet. Detta inkluderar diet, träning, känslor etc men också handpåläggning på utvalda kroppsdelar.

Homepati utvecklades av den tyska läkaren Samuel Hahnemann i början av 1800-talet. Den säger att lika botas med lika och därmed användes som på friska framkallar samma symptom som sjukdomen. Dessa ämnen ges i små doser.

Kiropraktik, "Kotknackare" har speciellt i USA åter blivit accepterad som en teknik att påverka läge av muskler och ligament. Osteopati är en liknande behandlingsform som koncentrerar sig på mekaniska rubbningar.

Helhetsmedicin bygger på människans självläkande egenskaper där mediciner och kirurgiska ingrepp minimeras. Istället förebygges behovet av dessa akuta åtgärder. Detta holistiska synsätt ersätter ej våra västerländska avancerade kirurgi och medicin utan kompletterar den. En mycket viktig del är "patient-doktor" relationen vilken i dagens sterila sjukvård både fysiskt och mentalt har upphört. Inom helhetsvården betonas istället denna personliga kontakt mellan den helande och den helade.

* **Immunförsvar**

Detta är namnet på kroppens eget försvar mot bakterier, virus och giftiga ämnen, dvs en slags mänsklig ekologi. De flesta nya sjukdomar är angrepp på detta immunförsvar som

t ex Aids och Cancer. Vår västerländska medicin står därför maktlös eftersom det är kroppens system som angrips. På samma sätt som jordens ekologiska balans måste återställas så måste människan återfinna sin naturliga harmoni. Den holistiska medicinen syftar till att aktivera kroppens eget immunförsvar. Vi vet att främmande ämnen som ökade koncentrationer av gifter, metaller och artificiella ämnen i vår mat sakta försämrar kroppens motståndskraft och självläkande förmåga. Detta syns även i ökningen av allergier. Frisk luft, rent vatten, regelbunden motion och giftfri föda är det bästa sättet att återställa balansen.

* **Individuationsprocess**

Carl Gustav Jung definierade individuationsprocessen som varje människas väg att bli sitt rätta jag. Det är en psykisk utveckling som följer omedvetna bestämda mönster till dess att människan uppnår sin fulla fysiska, mentala, själsliga och känslomässiga personlighet och därigenom frihet från självet och egoismen. Individuation är att hitta sig själv för att sedan kunna frigöra sig och bli del av det kollektiva medvetandet. Jungs beskrivning är en nytolkning av hinduismens och buddhismens sökande efter den universiella själen.

* **Kamp sport**

Många olika former av självförsvarstekniken som bygger på den egna balansen har utvecklats i Japan som t ex judo och karate. I de former av dessa olika kroppsövningar som ingår i *Den Nya Tiden* använder utövaren inte själv våld utan utnyttjar motståndarens angrepp mot honom själv. Aikido är en sådan relativt ny självförsvarsteknik som utvecklats av Morihei Oeshiba.

* **Karma**

Karma är sanskrit för handling. Karma är den indiska versionen att vi får vad vi ger, dvs våra handlingar följer oss som vår karma. I den Indiska läran kan denna karma följa med till andra liv där vår samlade karma under en livscykel bestämmer var vi hamnar i nästa.

Karma yoga är motsatsen till Kunskapens yoga och beskrivs i Bhagvad-Gita som "osjälvisk gärning". Sri Krishna säger att ingen människa kan avstå från handlingar men dessa måste utföras utan någon beräkning över utgången.

* **Kloning**

Detta är en metod att dubblera cell och arvsanlag. I princip innebär kloning att två identiska individer kan framställas när generna från den klonade individen. Vi skulle t ex kunna framställa en miljon kopior av Sadam Hussein eller George Bush.

* **Kundalini**

Den psykiska energin som finns lagrad i den första Chakran-Muladhara och som kan frigöras av olika övningar. Den sk Kundalini effekten kan liknas med en explosion som följer ryggraden till övriga chakras. Denna effekt har under många tusen år varit känd av indiska yogis. I sin fulländning ger den frigörelse från kroppen och förening med helheten. Yogi Gopi Krishna var en av de första som beskrev Kundalini.

* **Kärnreaktion**

Kärnreaktioner följer Einsteins formel $E=mc^2$ d v s massa omvandlas till energi. Detta kan göras genom fission, d v s att slå sönder tunga atomkärnor som Uran till mindre. Detta sker idag i kärnkraftverk och var även den metod som Hiroshima och Nagasaki atombomberna använde. Fusion är ihopslagning av lätta väte- och heliumkärnor och är det som gör att vår sol ger energi ifrån sig. Sådana sk vätebomber har båda supermakterna utprovat. Fusionsenergi skulle om den gick att kontrollera ge en i det närmaste outtömlig energimängd på jorden. Den är också renare än dagens fission som ger radioaktiva sopor i stora mängder som måste isoleras i tusentals år.

* **Komplementärprincipen**

Niels Bohr myntade begreppet 1928 för att beskriva att elektromagnetisk strålning (ljus, radiovågor) kan beskrivas som partikel eller vågor men ej samtidigt. I sin filosofiska förlängning visar komplementärprincipen att genom att välja betraktelsesätt så styr vi även verkligheten.

* **Kristall**

Ädelstenar har alltid betraktats som värdefulla både för sin skönhet och magiska kraft. Inom *Den Nya Tiden* har kvartskristallen blivit en symbol för energi och kristaller användes både som smycken och för helande terapier. Aurabalansering med hjälp av en pendyl av kvartskristall är ett exempel. Kristaller bildas under miljoner år då molekylstrukturen hos de ingående ämnena förändras. Diamant är en form av kol och kvartskristall och består av kisel d v s samma grundämne som flinta, sand och microchips. Kristaller finns över hela världen men speciellt rika tillgångar av stora kristallformationer kan hittas i Minas Gerais i Brasilien.

* **Kroppsharmoni**

En ny grupp av terapeuter som ger olika former av massage kombinerat med mental och själslig påverkan utövar vad som brukar kallas "body harmony" eller "kroppsharmoni". Dessa utövar och andra inom massage yrket kallar sig för "body worker" vilket det ännu inte finns något svenskt namn för.

* **Kroppskultur**

Även detta fenomen kommer från Kalifornien och är nu sedan några år även spridd till flera andra länder.

"Workout" motion med redskap

"Aerobics" är rörelse och gymnastik till musik

"Bodybuilding" är muskelbyggnad med redskap

Fitness-center eller Gym kallas de anläggningar där denna kroppskultur odlas.

I Kalifornien har dessa även blivit en social mötesplats mellan män och kvinnor.

Användningen av hormoner förekommer för att öka muskeltillväxten. Detta och andra typer av doping är både skadlig och förbjuden.

* **Kroppskännedom**

Ur det österländska synsättet på helheten av kropp och själ har olika metoder även utvecklats inom västerlandets sjukvård och friskvård. Dessa tillämpas främst inom sjukgymnastiken både för att lindra lättare arbetsskador och att träna gravt handikappade. Grunden är att lära känna hur kroppen fungerar som helhet.

Alexandertekniken utvecklades av Matthias Alexander i början av femtiotalet. Den bygger på direkt lärare-elev undervisning och strävar efter att uppnå en direkt mental styrning av kroppsfunctionerna.

Biofeedback mäter förändringar i kroppens temperatur och andra yttre förändringar som uppstår under olika tillstånd och användes för att öka medvetandet om den egna kroppen.

Feldenkreis metoden som utvecklades av Dr Moshe Feldenkreis användes inom sjukgymnastiken för att få eleven att förbättra sin kroppshållning.

* **Kvantfysik**

Werner Heisenberg (1925) och Erwin Schrödinger (1926) formulerade först kvantmekaniken. Osäkerhetsprincipen visar att det inte går samtidigt beskriva ljus som vågrörelser eller partikel, Om vi t ex kan lokalisera en foton (ljuspartikel) exakt i tid och rum kan vi däremot inte säga något om ljusets våglängd eller frekvens. Heisenberg fann att osäkerheten i läge (tid) och rörelse (energi) hade produkten mindre eller lika med en konstant. 1935 föreslog Einstein ett experiment som skulle motbevisa kvantmekaniken. Experimentet visade att om ett par av identiska partiklar skjuts iväg och egenskaper på den ena ändras så ändras den andra omedelbart. Det finns ett osynligt och icke kausalt samband mellan partiklarna. Motbeviset blev istället ett bevis för att den gamla fysiken inte längre gällde. Det s k Bells teorem har därför varit grunden för det fortsatta sökandet efter "sanningen" och en djupare verklighet.

* **Konsumism**

Lennart Koskinen använder detta begrepp i boken "Livets Mening". Konsumismen som företeelse beskrivs redan av t.ex Fromm och Kerouac . Det innebär att våra tankar och våra liv kretsar kring att konsumera mer prylar, underhållning och även natur. Djupare mentala, släsliga och mentala upplevelser förtvinar så småningom i en enkelspårig materialsim.

* **Livskvalitet**

Detta begrepp är svårt att definiera då alla människor är olika och där varje individ har sin uppfattning. Det är mycket enklare att definiera vad livskvalitet inte är; Resursförstöring, överflödssjukdomar, svält, missbruk, smog, försurning och våld är ej livskvalitet. Vi har också sett att okontrollerad urbanisering eller konsumtion inte leder till livskvalitet. Här blir dock definitionen svårare då vi tvingas skilja mellan levnadsstandard och livskvalitet. Konsumismen hävdar att just det fria valet mellan trettio olika tandkrämer, televisionskanaler eller whisky märken är mått på hög levnadsstandard. Men är det livskvalitet ? Min egen uppfattning är att det finns grundläggande värden som utgör en gemnsam bas för livskvalitet och som är ett mycket bättre alternativ än dagens konsumtion. Det är dessa övergripande mål som vi själva och våra politiker bör ägna oss åt.

* **Mandala**

Cirkeln har alltid förekommit inom olika kulturer som symbol för helheten inkluderande både människan själv och universum. Den indiska mandalan, indianernas medicincirkel och våra nordiska förfäders solhjul är några exempel. De fyra riktningarna norr, öst, söder och väst har varit en del av denna urmänskliga arketyper. Med hjälp av denna enkla bild kan vi få hjälp att se och förstå inte bara våra tidigare generationers natursamhälle utan även vår komplicerade värld av idag. Framför allt kan mandalan eller medicincirkeln användas till att balansera oss själva.

* **Mångfald**

Mångfald är motsatsen till likriktning. Naturens mångfald är det som har skapat och kontinuerlig skapar den vackra jord som vi lever på. Detta sker genom ett ömsesidigt samspel där varje art i denna mångfald har sin speciella funktion i likhet med organen i vår egen kropp. Vi har idag dokumenterat 1,5 miljoner olika arter på vår jord. Men våra forskare tror att det kan finnas så många som 100 miljoner arter varav de flesta är ryggradslösa djur och mikroorganismer. Av de arter som är vetenskapligt beskrivna finns 4000 däggdjur, 9000 fåglar, 10000 reptiler, 19000, fiskar, 27000 alger, 37000 mikroorganismer, 47000 svampar, 250000 växter och ungefär en miljon ryggradslösa djur. "När Var Hur" skrev 1991: " *Från strikt ekologisk synpunkt är de högre existenserna överflödiga komponenter för ett fungerande samspel i naturen*" Detta inkluderar även människan. Det vi idag kallar för "skadedjur och sjukdomar" är egentligen de livsviktiga insekter och mikroorganismer som tillsammans med växterna skapar livet på vår jord. Människan är det enda och stora skadedjuret. Bruce A Wilcox som är chef för denna forskning på Stanforduniversitetet säger att hundratals ryggradslösa djur, hundratals växter och drygt en miljon insekter kommer att utrotas

under den närmaste framtiden. Det är tyvärr detta 1900 talet kommer att minnas för

* **Massage**

Historiskt har massage använts inom de flesta kulturer. Den moderna massagen härör från Sverige och sekelskiftet och går i USA under namnet "Swedish massage". Egentligen är massage alla former av kontrollerad beröring. Normalt sker detta mellan två personer men begränsad självmassage är också möjlig. Idag finns även många elektriska hjälpmedel. Shiatzu är den japanska formen av massage som använder sig av tryck mot akupunkturpunkterna. Rolfing är en modern form av behandling som syftar till att kontinuerligt omforma kroppsvävningen. Inom *Den Nya Tiden* har massageterapin blivit holistisk där den fysiska beröringen kombineras med själslig påverkan. Axelssons Gymnastik Institut i Stockholm är internationellt känt för sin massageutbildning.

* **Meditation**

Meditation har använts inom alla religioner. Denna söker att återföra människan till sitt inre centrum. Under meditationen är det visat att hjärnaktivitet, blodtryck och energikonsumtion går ned. Viloeffekten är mer effektiv än sömn (men kan naturligtvis inte helt ersätta den). TM Transendell Meditation är en av de mest spridda metoden och bygger på att Mantra som återupprepas i det omedvetna. Ett mantra är ett ord eller bön som användes för att kunna nå de djupare skikten av medvetandet. "OM" har sedan tusentals år använts både som ljud och i sin form i sanskrit som motiv för meditation speciellt i Indien. Även symboler användes där mandalan eller cirkeln ofta förekommer. Sri Chinmoy företräder en annan skola av meditation där han visar att förmågan av både kropp och själ väsentligt kan höjas och anta i det närmaste övernaturliga former.

* **Medium**

Flera människor hävdar att de under trans kan komma i kontakt med andar eller guider från forna tider. Dessa kan tala och förmedla sin visdom genom dessa medier. Lazaris, Seth, Ramtha och Emmanuel är några av dessa amerikanska medium som uppmärksammats inom *Den Nya Tiden*. På engelska användes ordet "Channel".

* **Medvetande**

I det engelska språkbråket talar man om "awareness", "conciouness" och "enlightment". Detta syftar på hur människan successivt utforskar sitt omedvetna för att sen nå det Jung kallade det kollektiva omedvetandet. I engeskt språkbruk användes "cosmic conciousness" då människan når enheten med universum. Varje människa kan ha olika stadier av medvetande grader vilka i praktiken speglar hennes kunskap om sig själv. Att vara omedveten om något är att inte själv ha upptäckt den aspekten inom sig själv. Expansionen av detta medvetande är det som ger oss möjlighet att se verkligheten ur ett allt vidare perspektiv. ASC, Altered State of Conciouness är en annan medvetande dimension som Yogis och Shamaner upplever och som möjliggör OBE, Out of Body Experience, d v s att kunna lämna sin egen kropp men också att shamaner i detta tillstånd kan utföra helande av andra människor.

* **Meningsfull**

Vad är livets mening. Ända sedan Gilgamesh eposet och säkert långt dess förr innan har människan undrat över detta. Vi kan tro på endera en meningsfull tillvaro eller en meningslös tillvaro där allt är en stor "happening" och en kamp för tillvaron. Detta skulle ge ett ganska dystert framtidsperspektiv. Detsamma gäller den mekaniska världsbilden där allt styrs av formler.

Holismen säger att det finns en mening men att vi ej kan räkna fram denna. Den måste förstås genom synkroniciteter, tecken, astrologi, myter, arketyper och andra symboler. När vi lär oss se verkligheten enligt det shamanska begreppet för vision så kan vi också uppfatta denna djupare och meningsfulla verklighet.

* **Metafysik**

Detta är läran om en verklighet bortom den materialistiska och påtagliga världen. Plato och andra grekiska filosofer såg denna andra bakom liggande verklighet. Alla religioner har denna tro gemensam. Vi ser också att vår vetenskap trots sina framsteg ser ett allt större "moln av icke-vetande" och försöker definiera en högre ordning som reglerar vår fysiska verklighet.

* **Mikroelektronik**

Halvledartekniken med transistorns uppfinning öppnade ett mycket snabbt växande område med miniatryitering. Den integrerade kretsens uppfinning (IC-krets) på sextioalet fortsatte med LSI, Large Skale Integrated Circuit till VLSI Very Large Scale Integrated Circuits och Super Large Integrated Circuits (SLIC). Halvledartekniken bygger på tunna kiselplattor som är beståndsdel i vanlig sand. Med nedkylning och supraledning kan ännu fler funktioner få plats i ännu mindre kapslar. Idag kan över en miljon transistorer få plats på en liten kiselplatta. Som en jämförelse kan sägas att datautrustning som på femtioalet tog ett helt rum i anspråk idag kan stoppas i en tioöring.

* **Mjukvara**

Framtagning av program (mjukvara) för olika datatillämpning har redan vuxit till egen industri som den viktigaste industrigrenen. Datorisering har fört med sig utveckling av nya språk. Det första maskinära assemblerspråket var ett lågnivåspråk. Basic, Fortran, Algol, Pascal, C är några av de högnivåspråk som vuxit fram under de senaste 25 åren och som användes för att skriva algoritmer.

* **Neohumanism**

Denna livssyn jämställer människan med allt levande och ser vår jord som en helhet. Den bygger på enhet och kärlek utan exploatering eller utnyttjande av djur eller växter. denna samhörighet med andra livsformer utsträcker till universums helhet och är en holistisk livssyn som har rötter i naturmänniskans ursprungliga världsbild.

* **Nirvana**

Nirvana är det slutliga uppgåendet i enheten och helheten då självet upphör att existera och människan har nått friheten från illusionen. Nirvanan kan jämföras med vårt eget paradiset eller Hinduismens Braman. Även Kundalini effekten och andra liknande upplevelser kan ses som kortvariga kontakter med denna universella energi. Enligt Buddhismen är Nirvana detsamma som ren Kärlek till allt och denna kan upplevas men vi kan ej uppleva det p g a våra laster och missbruk. Nirvana är således den arketyp av den universella intelligens som allt är del av och som beskrivs i alla religioner men under olika namn.

* **Opto elektronik**

Kvantfysiken öppnade dörren för både halvledartekniken och laser. Opto elektroniken bygger på överföring av optiska digitala signaler istället för elektriska analoga. Optiska signaler är mindre störkänsliga och kvaliteten på återgivning blir mycket bättre. Optiska signaler användes redan i CD-spelarna, infraröd fjärrkontroll och telekommunikationsnät med fiberoptik.

* **Orakel**

Orakel användes redan av grekerna (Oraklet i Delphi) som en länk till Gud och för att få svar på frågor. Dessa svar var symboliska och måste tydas av varje individ. Runor, I Ching, Tarot kort, medicinkort, slagruta och pendel är andra exempel på orakel som användes för spådomar och att ge svar. I princip är dessa olika metoder ett sätt för utövaren att etablera kontakt med en bakomliggande verklighet, Gud, universell energi och där hämta råd och kunskap.

* **Ozonhål**

Ozon bildas som gas av tre syreatomer. För mycket Ozon ger upphov till lokal smogg. Men det globala ozontaket skyddar jorden från ultraviolett strålning. 1987 upptäckte forskarna ett stort ozonhål över Antarkis. En ökad ultraviolett strålning skulle ge hudcancer men även allvarligt störa livet i världshaven. Den för våra liv så viktiga DNA molekylen skulle slutligen kunna förändras och då ta död på allt existerande liv på jorden. I likhet med andra globala effekter så vet vi egentligen inte de verkliga konsekvenserna.

* **Paradigm**

Thomas Kuhn myntade begreppet "Paradigm" i samband med vår vetenskapliga utveckling. Paradigm är i likhet med världsbilden det övergripande synsättet som formar vår verklighet. Ett paradigmskifte leder naturligt till ett allt större antal av förändringar. *Den Nya Tiden* är ett sådant paradigmskifte.

* **Para normala fenomen**

Detta är samlingsnamnet på de fenomen som ej kan förklaras med vår nuvarande vetenskap. ESP (Extra Sensory Perception) innebär att information via telepati kan förmedlas mellan två människor.

Poltergeist är materialisering av föremål ut tomma intet.

Clairvoyance innebär förmåga att kunna hitta försvunna föremål.

OBE (Out of Body Experience) innebär upplevelser att kunna lämna sin kropp. Många människor har genomgått OBE enstaka gånger och ofta i samband med svår sjukdom eller nära döden upplevelser. Astral projektion är en teknik som hävdar att vi i kontrollerad form kan lämna vår kropp.

* **Perenna filosofin**

Uttrycket myntades av Aldous Huxley som en beskrivning av den gemensamma kärna som finns inom alla världsreligioner. Denna esoteriska visdom innebär att Gud och universum bara kan upptäckas genom att söka inom sig själv genom meditation, yoga, shaman resor etc.

* **Perception**

Detta översätts ibland med varseblivning och är motsatsen till vårt logiska betraktelsesätt. Det sätt som vi upplever verkligheten genom vårt inre kan inte logiskt förklaras. Komplicerade förlopp kan inte förstås utan bara upplevas. Detsamma gäller konstverk och musikstycken. Vår verklighet som idag försöker sönderdela och analysera måste upplevas för att kunna förstås. Perception är förmågan att kunna se den bakom liggande helheten.

* **Persondatorn**

Microprocessorn och persondatorns födelse har varit två av de större tekniska förändringarna under efterkrigstiden. Ted Hoff på Intel uppfann 1969 världens första microprocessor. Två unga entreprenörer från San Fransisco, 26-årige Steve Wozniak och 21-årige Steve Jobs monterade i sitt garage ihop Apple som anses vara starten på persondator revolutionen. Apple utvecklades vidare till Macintosh och IBM svarade med sina XT och AT maskiner.

Idag finns mängder med olika stationära och mobila persondatorer. Nya termer är "operativsystem" dvs hur datorn är organiserad, "ordbehandling" för att skriva text, "databas" som samlar information i ett datoriserat bibliotek, "spreadsheet" för att göra statistik samt många andra grafiska presentationer, spel och register. Den stora förändringen är att människan i en snar framtid kommer att kunna arbeta i hemmet vid dator baserade arbetsstationer som kan kommunicera med olika centrala enheter.

* **Plastik kirurgi**

Detta har blivit en ny industri på den amerikanska västkusten för att motverka ålderns inverkan på utseendet och även bättra på det . Michael Jackson och många andra stjärnor har ändrat sitt utseende på detta sätt. Idag har emellertid allt fler "normala" människor börjat tillämpa plastkirurgi som annan kosmetika. Vissa läkare låter patienten själv forma sitt utseende med hjälp av ett tredimensionellt dataprogram. Tranvestiter använder också plastikoperationer för att få byst och höfter.

* **Postindustriellt samhälle**

Vi ser i västvärlden en övergång från ett industriellt samhälle till ett service och informations samhälle. Detta innebär att tidigare samhällsklasser suddas ut och helt nya samhällsmönster bildas. I utvecklingsländerna ser vi samtidigt en övergång från jordbrukssamhälle till industrisamhälle. Men även där sker en parallell utveckling med hjälp av datorer och television mot ett postindustriellt samhälle. I både den utvecklade och icke utvecklade världen bryter detta sönder de kulturella och familjebanden vilket ger ett allt större gap mellan världsbild och verklighet såväl som mellan människor. Egentligen säger uttrycket att vi lever efter något men där vi inte vet vad som kommer.

* **Profetia**

En förutsägelse om framtiden kan byggas på vår existerande positivistiska världsbild där framtiden extrapoleras ur gårdagen som $t \times x$ den omtalade "Megatrend". Den kan också byggas på intuitiva förutsägelser som t ex Nostradamus som levde 1503-1566. I hans profetior har vi sett både världskrig och den senaste Mellan Östern konflikten bli verklighet. Andra profetior är ett polskifte då jordaxeln förskjuts. Romklubbens datorberäkningar, Ehrensvärds Före-efter och Rachael Carsons profetior fungerar också som väckarklockor där vi människor får en möjlighet att förändra inriktningen på en alternativ utveckling. Verkligheten blir vad vi tror.

* **Psykisk energi**

Matriell energi kan bara överföras som partiklar eller vågor, båda begränsade till ljusets hastighet. Psykisk energi betecknar ett annat icke materialistiskt sätt att påverka verkligheten, $t \times x$ när Uri Geller böjer skedar. Denna typ av påverkan hävdas också av TM som Maharishnu effekten. Psykisk energi kan även användas för att påverka andra. Alla kulturer har någon slags "trolldom" däremot svartkonst och woodo tillämpas för att skada någon annan. Psykisk energi liksom fysisk energi kan således användas både positivt och negativt. Yogis och shamaner har lärt sig att kontrollera denna psykiska energi.

* **Psykiskt helande**

I likhet med nya testamentets berättelser om Jesus botande av de sjuka så har även andra kulturer haft människor som med handpåläggning, utdrivning av onda andar etc har åstadkommit "miraklet". Efter vår medicinska revolution blev detta hänfört till vidskepelse. Cancer och Aids har emellertid gjort att människor börjat att söka efter en alternativ metod där vår moderna läkekonst inte kan se några svar. Placebo effekten är statistiskt bevisad, dvs om en patient får en medicin som han tror ska göra honom frisk så har detta en stor positiv effekt även om medicinen är vanliga sockerpiller. "Faithhealing" är det engelska ordet för människans självläkande för många på sin egen tro. Reiki är namnet på en populär form av handpåläggning. Kroppens immunförsvar endorfiner, akupunktur och psykiskt helande är alla olika sätt att se kropp och själ som en helhet istället för att dela upp åkommorna i psykiska och fysiska.

* **Regresssion**

Namn på olika former av återgång till barndomen eller tidigare liv. Detta användes i rebirthing där individen får gå tillbaka till sitt eget födelseögonblick. Regressionen kan även fortsätta till den tidigare dimensionen före och efter livet eller till andra reinkarnationer.

* **Relativitetsteorin**

Albert Einstein formulerade den speciella relativitetsteorin 1905 för att senare komplettera den med den allmänna. Relativitetisk fysik visar att tid och längd inte är absoluta storheter utan beror av iakttagarens rörelse. Tvilling paradoxen säger att om en av tvillingarna stannar på jorden och den andra åker iväg med nära ljusets hastighet för att sedan återvända så är tvillingarna inte längre lika gamla. Den som har rest kan vara flera år yngre då hans tidsdimension har varit annorlunda. Einstein införde en fyrdimensionell verklighet av tid och rum. Einstein avslutade därmed en paradigm och påbörjade en ny där hans berömda formel $E = mc^2$ ingick.

* **Reinkarnation**

Detta innefattar tron på att människan återföds kontinuerligt i många liv. I varje liv har hon en uppgift att fylla och beroende på hur hon gör detta styrs hennes kommande reinkarnation då hennes karma följer med. Tron på reinkarnation ingår som del i hinduismen men omfattas även av andra kulturer.

* **Reprogrammering**

Datorvärldens språkbruk har nu spridit sig till människan. Många terapiformer hävdar att tidiga känsloupplevelser måste upplösas och vår "Bio computer" reprogrammeras. Subliminal inlärning samt televisionens och reklamens budskap är också en sådan reprogrammering.

* **Shamanism**

Shamanism är namnet på naturmänniskans ursprungliga tro på en djupare verklighet som människan kunde nå kontakt med. Denna bygger på tron att allt tillhör samma helhet och där djur, växter och stenar är våra bröder och systrar i den universiella familjen med samma själ. Shaman är namnet på den man eller kvinna som inom naturmänniskans byar förmedlade denna visdom och som själv hade övernaturliga egenskaper vilka kunde användas för att bota och hjälpa byns människor både kroppsligt och själsligt. Shaman traditionen har levt vidare inom de kvarvarande naturfolken som eskimåer, indianer och samer. Michael Harner, Carlos Castaneda och Lynn Andrews har i USA skapat ett nyväckt intresse för shamanism. I Sverige finns de gamla nordiska traditionerna bevarade inom Ygdrasil och Runrådet. Att bli shaman är att bli sig själv och därigenom frigöra sig från den materiella verkligheten. Shamanen lär sig detta från en annan shaman eller geom en svår livskris vilken fungerar som initiering. Att kunna se en annan meningsfull verklighet och därifrån hämta visdom är resultatet av sökandet.

* **Självkännedom**

Vi ser vad vi är. *Den Nya Tidens* litteratur handlar i mycket stor utsträckning om olika metoder att finna sig själv. Både Freud, Jung och Maslow har i sina teorier talat om både medvetna och omedvetna drifter och behov som styr vårt handlande. Inte förrän vi har utforskat vårt inre kan vi börja förstå oss själva och inte förrän vi förstår oss själva kan vi förstå världen. Självkännedom är också den enda vägen ur egoismens tvångströja. Upptäckten av både de manliga och de kvinnliga sidorna av sig själv är en viktig del av denna process. Som framgår av litteraturen är vägarna till denna självkännedom många där både religion, filosofi, psykologi och andra metoder behandlar denna själsliga utveckling.

* **Skuggan**

Detta begrepp användes av Jung för att beteckna det omedvetna självet, d v s egenskaper som man själv har men inte vet om. I likhet med andra psykologer påpekar Jung att när man blir arg på en annan person är det för att denne projicerar skuggan. Det vi ser hos andra är egenskaper som vi själva bär inom oss.

* **Stora Smällen (Big Bang)**

Einsteins relativitets teori modifierades senare att ge en mer korrekt bild av ett expanderande universum som hade fötts i en stor smäll ur ingenting för 15 miljarder år sedan. Edvin Hubble upptäckte från sitt teleskop uppe i bergen bakom Los Angeles det bevis som behövdes för att verifiera denna utveckling. Denna teori om universums skapelse är den mest accepterade idag men många andra finns också. Om vi accepterade denna vetenskapliga teori så accepterar vi också enhets tänkandet, d v s att all materia och liv har ett och samma ursprung och tillhör en och samma universell energi.

* **Subliminal**

Människan kan tillgodogöra sig information direkt till det omedvetna. Detta har lett till en mindre industri av kassetband som lär ut olika färdigheter från att sluta röka till språk genom subliminal programmering. Vi programmeras samtidigt kontinuerligt via massmedia och samhället som helhet vare sig vi vill eller inte. Denna subliminala indoktrinering är mycket fraligare än den öppna som vi ser och kan värja oss emot.

* **Synkronicitet**

Carl Gustav Jung använde synkronicitet för att beskriva icke-kausala händelser. Synkronicitet är ett samtidigt inträffande av två eller flera händelser som är meningsfulla men ej förbundna genom direkt orsak och verkan. Genom att observera dessa meningsfulla händelser kan vi förstå vår verklighet på ett bättre sätt. Synkronicitet är därför ett bevis på en högre ordning som kan kalla Gud eller universell energi.

* **Supraledning**

Denna nya upptäckt av Georg Bedgorz och Alex Muller har öppnat dörren för många tekniska områden. Supraledning innebär att den normala atomstrukturen hos en ledare bryts ned och elektriska ström kan passera utan motstånd. Ytrium (uppkallat efter Ytterby) var ett av de första ämnen vid lågtemperatur -180°C som detta har uppnåtts med. Forskarna hoppas nu att kunna åstadkomma supraledning vid högre temperaturer. Supraledning är ytterligare ett exempel på hur våra tidigare "sanningar" om verkligheten kontinuerligt förändras.

* **Svetthydda**

I flera kulturer användes bastubad som en kroppsligt renande metod. Bland nordamerikanska indianer har även denna svetthydda även en själslig rening och ingår i den shamanska traditionen. En svetthydda tillverkas som ett cirkelrunt hål i marken som täcks av vidjor och skinn. Utanför hyddan tänds ett stort bål där stenar hettas upp till dess att de blir glödande. Deltagarna sitter tätt ihoptryckta i en cirkel innuti hyddan och glödande stenat tas in yll dess temperaturen når över ett hundra grader. Hela ceremonin delas i fyra sittningar och kan ta 1-2 timmar i anspråk. Hettan tvingar deltagarna till att transendera sin kropp vilket underlättar mystiska upplevelser.

* **Sybervision**

Detta är namnet på en företagsidé som i USA har vuxit sig mycket stor. Sybervision säger att man använder neuropsykologi med hjälp av video eller ljudband. Genom dessa kan människan snabbt lära sig allt från att hitta rätt jobb och rätt partner till att åldras långsammare och lära sig ett språk på 30 dagar. En utökning av Arne Tammers "en kvart om dagen" eller korrespondansinstitutets träning kan tyckas men i detta fall omfattar sybervision en omprogrammering av hela livets olika funktioner. Cybernetic är ett allmänt begrepp som användes för att beteckna kommunikation och kontroll inom elektroniken men användes nu för en speciell typ av inlärningsprocess.

* **Syntiziser**

Moog var den förste syntizisern som elektriskt kunde åstadkomma olika typer av musikaliska toner. Den byggdes med ett antal frekvensoscillatorer som var och en genererade toner. Samma ton från t ex piano och trumpet låter olika p g a skilda frekvensspekra. Fourier analysen ger en möjlighet att dela upp en ljudvåg i ett antal regelbundna sinusvågor. Detta används i syntizisern som kombinerar flera frekvensgeneratorer till en ton. Den första analoga syntizern har nu ersatts av digitala där musikstycken kan lagras i minnet. Genom samlingsteknik kan också mycket naturtrogna klangfärger från t ex ett piano återges.

* **Tai-Chi**

Detta är en mångtusenårig kinesisk övning i balans och harmoni som nu nått och blivit väldigt populär i hela västvärlden. Den bygger på långsamma rörelser och regelbunden andning. Chi Kung är en liknande kinesisk övning. Den följer mönstret avslappning, lugn, medvetenhet och rörelse.

* **Tao**

Taoism är den lära som nedtecknades av Lao Tse (stavas även Tze eller Tsu) för 2 500 år sedan i Kina. I *Den Nya Tiden* användes Tao som ett begrepp för nytänkande inom olika områden: kärlekens tao, ledarskapets tao etc. Taoismen går inte att förklara enligt Lao Tse men som liknelse kan vi tänka oss att stilla flyta nedför en flod och med små rörelser ändra riktning på vår färd. Taoismen är att acceptera och uppleva nuet till fullo utan att försöka tvinga eller behärska: "Ge efter och övervinn. Se storhet i småsaker. Belöna bitterhet med omtanke. det finns ingen större synd än ha begär och ingen större förbannelse än otillfreds-ställelse".

* **Tantric**

Detta är en österländsk sexuell metod att uppnå högre medvetenhet. Kärlekskonsten har i österlandet i likhet med annat använts för att nå balans, positiv energi och långvarig tillfredsställelse. detta sker inom tantric yoga som en förening mellan den kvinnliga och manliga energin där kärleksakten inte begränsas till de två parterna utan blir ett medel att uppnå kosmisk orgasm.

* **Total kvalitet (Total Quality)**

Den japanska modellen för industriell produktion har varit mycket framgångsrik. Den börjar nu att tillämpas av allt fler västerländska företag. Löpande band och specialisering ändras till långsiktig processstyrning mot ett högre mål. Total kvalitet kallas det begrepp som använder produktens totala kvalitet som mål istället för produktivitet och lönsamhet. Genom att styra detta högre ordningens mål kommer processens lägre delmoment att förbättras på ett för processen optimalt sätt.

* Urbanisering

Staden och stadssamhället föddes tillsammans med vår civilisation för 5 000 år sedan. Uruk, Nineveh och Babylon var dåtidens storstäder med en struktur och livssätt liknande dagens kollosser. Mesopotamien var ett urbaniserat samhälle som likt Rom samlade en stor del av dåtidens människor. Detta möjliggjordes av jordbrukets stora produktivitet samt användning av slavarbetare vilket frigjorde stadens befolkning till andra sysselsättningar.

Från Mesopotamiens stadssamhällen spreds jordbruket eller utvecklades parallellt i övriga delar av världen. Ända fram till vårt århundrade levde därför en mycket liten del av jordens totala befolkning i städer. Mekaniseringen och kemikalieseringen av jordbruket har idag medfört att endast ett få procent av västvärldens människor är verksamma inom jordbruket. I U-länderna är det fortfarande en majoritet men detta ändras i många länder t.ex i Latinamerika.

Under nittonhundratalet har västerlandets storstäder vuxit till de giganter som Mexico City, London, Buenos Aires eller Bombay representerar. Jag har själv ofta kört bil i Sao Paulo, New York, Chicago, Montreal, Miami, och Los Angeles vilka är Den Nya Världens nya myrstackar som har byggts mer för bilarna än för människorna. De som försökt att ta sig genom Paris, Athen eller Rom i rusningstrafik vet problemen i dessa gamla städer. Men problemet finns kvar och är ännu svårare i de nya städerna trots sina åtta och tiofiliga motorvägar. Bilköerna kan vara i timmar vilket ändras till intensiva perioder i hetsigt tempo. Båda skapar aggression vilket i Los Angeles ledde till "Freeway skjutningarna" där uppretade bilister tog fram revolvern ur handskfacket med ett antal döda som följd. New Yorks trafikkarusell är redan utan skjutvapen ett slagfält. I Sao Paulo är en ständig kamp nödvändig för att ta sig fram bland bilarna vilket leder till en mycket hög olycksfrekvens. Överallt så förpestar buller och avgaser miljön.

Skyskrapan med stålskelett föddes i Chicago och gav möjlighet att på en liten yta bygga hus med upp till 100 våningar. Urbaniseringen i u-länderna ser annorlunda ut. Stora ytor av provisoriska bostäder breder ut sig och samlar hemlösa och arbetslösa. Dessa stora miljonstäder skapar en helt ny livsstil där "djungels lag" råder på gatorna. De svenska småstäderna med närliggande grönområden är ett mellanting mellan land och stad. Storstaden är en helt annan värld. Urbaniseringen i de rika länderna påverkar också både lokala miljöer och människorna själva.

Vi är inga storstadsmänniskor. I boken "Människa och teknik i framtidssamhället" skriver författarna att narkotika, organiserad kriminalitet, familjeupplösningen och meningslösa terroraktioner i storstaden kan tyda på betående beteenderubbningar. Provtvåror har visat att homoseksualitet och kaniibalism ökar samtidigt som manliga "storstadsråttor" delas mellan översittare samt håglösa och apatiska individer. Även om städer har funnits sedan vår civilisations uppkomst så är den okontrollerade urbaniseringen ett nittonhundratals fenomen som går hand i hand med bilismen. Urbaniseringen är varken mänskligt eller ekologiskt riktig, men ändå fortsätter denna utveckling.

* **Yoga**

Yoga är en av de äldsta metoderna för kroppskänedom i ett holistiskt perspektiv och hör från Indien. Den kräver både mental och kroppslig disciplin. Man följer ett antal fastställda övningar, asanas som har varierande svårighetsgrad allt efter egen färdighet. Målsättningen med yogan är att förena självet med Brahman, det världsomspännande metvetandet. Det finns fyra vägar av yogan: Karma, Bhakti, Raja och Shana. Dessa överstämmer med de fyra riktningarna fysisk, emotionell, mental och själslig. Yoga leder också till kontroll av födan med övergång till vegetarisk mat och en balanserad livsstil.

* **Vision**

Att se genom sitt inre är en visionär tolkning. En vision kan omfatta både framtid och samtid. Det innebär att kunna höja sig över detaljer och fysiska realiteter till en annan dimension och därifrån se verkligheten ur ett nytt perspektiv. "Vision quest" kallas det sökande som Shamanen genomgår för att lära sig att se. En vision kan också sammanfatta våra förhoppningar om framtiden.

* **Visualisering**

Detta är en mental övning där utövaren under meditation föreställer sig att han eller hon ser t ex en vacker skog, strand eller färger. Man kan utöka visualisering till att se hur ett problem eller sjukdom som man har läkes. Shakti Gawain har med sin bästsäljare "Kreativ visualisering" spridit denna idé till många länder.

* **Världsbild**

Med detta begrepp innefattas människans syn på sig själv, sitt förhållande till samhället och naturen samt hur hela universum är uppbyggt. I världsbilden ingår således både vetenskap, konst, filosofi och religion. Denna världsbild förändras successivt men där den ibland tar revolutionära språng. Det viktiga för en harmonisk utveckling är att förändringarna sker som ett växelspel mellan vår kulturs olika delar. Den mekaniska syn som Newton och Laplace formulerade gav i kombination med Luthers protestantism en determinamisk värld utan spelrum för människans vilja. Vår religiösa världsbild där Gud skapade världen år 4004 f.Kr ersattes av denna mekaniska bild utvidgat med Darwins evolutions lära. I detta låg fröet till en allt större splittring mellan vetenskap och religion. Vetenskapens nya utveckling har mer eller mindre slagit sönder alla världsbilder. Resultatet har blivit en total kantring till en kortsiktigt materialistiskt konsumtion där filosofin, religionen och konst reducerats till komersiella jippon. En trovärdig världsbild som ger mening åt tillvaron är nödvändig för civilisationen utveckling.

* **Växthuseffekten**

Atmosfären består till största del av av syre och väte samt vattenånga. Dessutom finns en liten kvantitet "växthusgaser" där koldioxid CO₂ är den viktigaste. Koldioxiden

fungerar som glastaket på ett växthus och reflekterar tillbaka en del av solstrålarna till jorden. Fanns ingen sådan växthusgas så skulle jorden vara för kall för liv. Men om halten av

koldioxiden blir för stor så ökar istället jorden temperatur. Denna delikata balans styr således livet på jorden.

* **Yin - Yang**

Den kinesiska läran säger att allt består både av yin (negativ) och yang (positiv). Från detta beskriver man olika förteelser som yin och deras motstaser svar yang. Livet är en harmonisk balans mellan dessa två där yin inom sig har fröet till yang och yang inom sig har fröet till yin. Den nya fysiken har visat sig följa denna harmoniska modell där materia balanseras av antimateria, en partikel kan också vara en osynlig våg. Detta synsätt öppnar också för tanken att vår fysiska existens också balanseras av en själslig icke existens.

5 *Den Nya Tidens* Budskap

I avsnitt 5 "Den Nya Tidens Budskap" så redovisar jag över 200 titlar vilka jag har använt som underlag för "**Den Osynliga Cirkeln**". Att jag har valt just dessa är ett "ödets nyck" och representerar bara en bråkdel av det som behandlar samma ämnesområden. Den Nya Tidens litteratur fortsätter att publiceras i samma snabba takt. Vid mitt senaste besök på "Bodhi Tree Bookstore" i Los Angeles julen 1991 så fanns en hel avdelning om nyutkomna titlar där Shirley Maclaine, Shakti Gawain, Fritjof Capra och många andra etablerade "New Age" författare hade kommit ut med nya alster. Jag har inom min egen kapacitets gränser försökt att ta med dessa nya tankar men det finns många andra tänkvärda böcker som inte finns med i nedanstående lista. Min rekommendation är för var och en att använda sin egen intuition för att hitta rätt bok. I varje del avsnitt så försöker jag att tillämpa det holistiska synsättet i presentationen.

5.1 Den tidlösa visdomen

Visdom är något annat än både vetenskap och vetskap. Kanske går det att översätta med insikt eller förståelse. Vi kan inte studera visdom utan det är något som var och en lär sig under sitt liv. Visdom hör därför åldern till vilket är en tröst att veta när den fysiska orken börjar att ta slut. Visdom är också att kunna se utan att dela upp världen i gott och ont, rätt eller fel. Naturmänniskans ursprungliga visdom förmedlades från generation till generation, far till son och mor till dotter, men ofta också via shamanen eller andra äldre som tillhörde byn eller klanen. På så sätt fick de yngre del av de äldres samlade erfarenheter. Det var ingen detaljinformation och lagar utan frågor om livet och människans relation till sin omgivning som ofta förkladdes i mångtydiga historier och symboler. Men framför allt berörde det människans förhållande till helheten och den bakomliggande verklighet. Danser, masker dräkter och kroppsmålning användes för att illustrera denna kollektiva världsbild som levde vidare genom tusentals år i form av tidlösa myter. Människorna formade också magiska tecken och symboler i naturen. En del av dem finns kvar som monoliter, klippmålningar, skeppssättningar och hållristningar. Då vi idag har tappat kontakten med våra rötter så kan vi bara gissa vad dessa fornlämningar föreställer. Vad vi vet är att naturmänniskan hade en mycket rik symbolvärld som gav både vägledning och mening i tillvaron. Denna visdom utvecklades under de 40 000 år av människorasens utveckling som föregick det sista årtusendets civilisationsprocess i Europa. Detta mångtusenåriga arv från flera hundra generationer innehåller våra förfäders tankar som dessa utkristalliserade sig genom åren.

När vår civilisation växte fram i Mesopotamien för femtusen år sedan så förvandlades dessa magiska symboler till ett allt mer omfattande bildspråk. Och ur detta bildspråk utvecklades sedan kilskriften som är grunden till människans skriftspråk. Kilskriften möjliggjorde att vår civilisations detaljerade kunskap kunde föras vidare på de sumeriska lertavlorna. När dessa grävdes fram i den Irakiska öknen och tolkades till vårt språk öppnades återigen denna mångtusenåriga värld för oss. Gilgamesh eposet är världshistoriens äldsta berättelse om livets mening. Denna skrift och många andra lertavlor gav egentligen en bild av oss själva. Vår civilisation av idag är i många stycken en direkt vidareutveckling av den sumeriska värld och vi känner igen oss bland Gilgamesh upptäcksresor genom livet såväl som bland de andra sumeriska texter som har översatts. Kilskriften överlevde även när det sumeriska språket dog ut och erattes av det semitiska. Många av det gamla testamentets historier har sitt ursprung i det mångtusenåriga mesopotamiska kulturarvet. Både Edens Lustgård och Syndafloden med Noak återfinns i Gilgamesh.

Vårt skriftspråk och matematik uppstod i tvåflodslandet där också bildspråket övergavs till förmån för stavelser och tecken. Detta innebar att informationen blev detaljerad men samtidigt abstrakt och att den ursprungliga symboliken blev allt svårare att se i tecknens mångfald. Den sumeriska kilskriften hade också sitt ursprung i samhällets allt mer komplexa handel och räkenskap. Fenicerna skapade vårt slutgiltiga alfabet som sedan grekerna vidareutvecklade och använde till sin rika filosofi, dramatik och vetenskap. Visdomen hade genom grekerna nu övergått till logiskt och geometriskt tänkande.

Parallellt med denna utveckling i väster så fanns en annan utveckling i österlandet där

främst Iran, Indien och Kina under årtusendet före Kristi födelse gav upphov till en

mycket rik kultur. Lin Yutang har dokumenterat en del av detta arv i "Wisdom of India". Han ser hinduismen i Indien och den judiska religionen som de två källor öster och väster ur vilka våra andra världsreligioner utvecklades. Kärleksbudskapet i Kristendomen finns även inom den tidigare Buddhismen. Lin Yutangs redovisning understryker hans åsikt om rikedom och djupet i den österländska visdomen. Han säger att Indien har skapat för mycket religion och Kina för lite men tillsammans kompletterar dessa varandra. Den indiska Hinduismen och Buddhismen innehåller religion och filosofi och den kinesiska Tao och Konfucius ger filosofi och levnadskonst. Tillsammans skapar de en imponerande och tidlös visdom trots att den utvecklades för nästan tre tusen år sedan. Vårt nuvarande västerländska samhälle tycks trots sin materiella rikedom vara mycket torftigt i jämförelse med dessa tankar. Lin Yutang påpekar också att de djurfabler och sedelärande berättelser som senare uppstod i den arabiska "Tusen och en Natt" samt i Bröderna Grimms och H C Andersens sagor har liknande förebilder i den österländska världen. Både djup, humor, kärlek och levnadskonst fanns därför som integrerande delar i denna världsbild.

Efter det grekisk-romerska sammanbrottet så överlevde vårt västerländska kulturarv genom araberna som översatte och bevarade den grekiska visdomen. De tillförde själva egna upptäckter men berikade också västerlandet med kunskaper från öster där våra siffror är ett direkt indiskt-arabiskt arv. Genom de katolska klostren kom sedan denna arabiska-grekiska visdom att föras vidare till Europa och de universitet som anlades i de större städerna. Med hjälp av den boktryckerikonst som ärvdes från Kina så kunde denna samlade visdom mångfaldigas. Idag har varje stadsbiblotek mer litteratur än vad som i antiken fanns i kulturella center som Babylon, Alexandria, Rom eller Bagdad. Vi kan samla dessa bokverk på små optiska laserskivor och vi kan sprida informationen via satellit på någon sekund. Men bokformen, språket och tecknen är detsamma. Boken har överlevt alla nya mediaformer som vår bästa källa inte enbart till information utan till en subjektiv upplevelse av visdomen.

Den rikedom som finns idag och som representerar så många tankar från så många personer genom vår historia är oändlig och ingen människa kan nå ens en bråkdel av denna skatt. Många så kallade nya tankar som presenteras är ofta ompaketerade gamla idéer. Detta saknar egentligen betydelse då tidlösa sanningar tål att upprepas. Det är ur dessa skrifter från olika kulturer som Bhagvad Gita, Tao Te Ching, Bibeln och vår egen Edda diktning som vi kan urskilja dessa sanningar. I dagens samhälle med 3-minuters nyheter, kvällstidningar och televisionens tvåloperor druknar denna visdom och ersätts av ett mycket enkelspårigt och ytligt tidsfördriv. Varje fungerande världsbild och kultur måste bygga på en grundläggande visdom. Utan den blir tillvaron meningslös och det "rat-race" som vi ser idag. Däremot löser denna visdom i sig själv inga problem. Det är samspelet och balansen medsamhället i övrigt som ger en harmoniska utveckling.

Filosofi definierade Plato i Bertrand i Russels tolkning som "att älska visdomen". Det finns fler filosofer och filosofier än det finns religioner. Det finns dessutom många visa män och kvinnor som aldrig skriver några böcker. I radio, television och tidningar glimtar denna visdom ibland fram även om den oftast dränkes av löpsedlarna generalisering. Jack Lemmon, Anthony Quinn, Shirley Maclaine, Van Morrison, Lill

Lindfors eller "Eva Andersson" ger oss ibland en djupare värld genom denna dimridå av meningslösa så kallade fakta, nyheter eller tidsfördriv. Vad jag vill säga är att visdom och filosofi inte är reserverade för ett fåtal stora tänkare utan finns ibland alla människor och i alla sammanhang. Det är ibland våra medmänniskor som vi lär oss att se, känna och leva efter visdom. Och det är ibland våra medmänniskor vi lär oss att älska.

Det finns inom all filosofi, religion, prosa och lyrik en kärna som utkristalliserar sig. Denna sanning, godhet och skönhet är en tindrande ledstjärna som lär oss att ställa de rätta frågorna och att se oss själva i ett nytt ljus. "Imagine" av John Lennon är en sådan lysande stjärna. I hans ord finns livet, hoppet och kärleken. Bertrand Russells genomgång av Västerländsk filosofi från den grekiska idévärlden till Kant, Hegel och Marx är intressant och allmänbildande men ger ändå inte denna gemensamma visdomen i klarhet. Den måste vi själva söka fram. Edward Harrisons "Myths of the Universe" är en sådan forskningsresa genom historien som ställer många frågor och ger några svar.

Att någonting är 3 000 år gammalt gör det varken till föråldrad historia eller tidlös visdom av sig själv. Däremot är det kraftigt ökade intresset för den österländska religionen och filosofin ett tecken för att den har väldigt mycket att ge den moderna människan. På samma sätt visar intresset av Shamanism att denna kärna av mänsklighet går ändå längre tillbaka i tiden. Det finns inom *Den Nya Tiden* en snabbt växande mängd av litteratur om både de österländska vishetslärorna, shamanism såväl som andra nya och gamla idéer. Att ur denna stora mängd av böcker som finns tillgängliga idag gör att ett objektivet urval är omöjligt. Det jag presenterar är helt enkelt de böcker om vår världsbild och *Den Nya Tiden* som jag själv har läst och använt som inspirationskälla till "Den Osynliga Cirkeln". Jag har inte medvetet sökt efter dessa böcker utan jag har stött på dem i olika sammanhang. Deviktigaste böckerna har jag fått, andra har jag köpt under mina resor och några har jag lånat på bibliotek både i Sverige och i USA. Ur detta kan jag säga att urvalet har varit både slumpartat och synkronistiskt. För mig har alla dessa skrifter haft ett budskap och varit lärorika även om jag idag inte alltid har samma uppfattning. Vissa av texterna har givit mig den underbara känslan av "upplysning" då allt verkade kristallklart åtminstone för en tid innan frågetecknen återigen radade upp sig. Jag redovisar titlarna på det språk jag har läst dem vilket i de flesta fall är engelska. Svenska översättningar finns för många av dem och både bibliotek och bokhandeln kan med datorns hjälp här ge snabb vägledning och hjälp.

Kärnan av vår mänsklighets samlade visdom finns i de stora religionerna men denna kan både feltolkas och förstelnas till doktriner. Detta medför inte att religionerna är felaktiga utan speglar istället oss själva som människor. Vi vill även äga visdomen och göra just vår tolkning till den enda rätta. Ur detta föds intolerans.

Visdomen finns även i våra stora skönlitterära verk och förmedlade av olika författare genom historien. Jag är inte själv någon Shakespear-kännare men det lilla jag har läst räcker för att inse den rikedom som finns hos denne ende författare. Men visdom behöver inte vara svår och tung. Både Ulf Lundell, Norman Mailer, Stig Claesson och Ed McBain har trots sin olikhet givit mig många både roande och oroande tankar. Marianne Fredriksson har lyckats med att kombinera historia, spänning och visdom till några av den "*Nya Tidens*" mästerverk. Visdomen finns mitt ibland oss. Visdomen är också tidlös och utan gränser. Lin Yutang och "Konsten att njuta av livet" är ett sådant gränslöst mästerverk.

- * Seldes G, " The Great Thoughts "
Ballantine 1985
Det finns många citatböcker men denna är annorlunda. George Seldes har ocensurerat samlat ett urval citat från de stora män vars tankar har format vår västerländska historia. Det är en fascinerande läsning och de mycket få kvinnor som finns med visar den nästan fullständiga manliga dominansen av vår historia.
- * Russels B, " A History of Western Philosophy "
Simon and Schuster 1945
Bertrand Russel gör sin personliga genomgång och tolkning av alla våra inflytelserika filosofer från Thales och Pythagoras till Schopenhauer och Marx vilket nu är ett klassiskt verk. Det är en mycket klar insiktsfull resa genom tankevärlden. Bertrand Russel finns även utgiven i mer populär form på Forum i "Västerlandets visdom".
- * Lavin T.Z, From Sokrates to Sartre : the Philisophy Quest
Bantam 1984
Författaren beskriver de världsbilder som representeras av Plato, Descartes, Hume, Hegel, Marx och Sartre. Han gör detta ur ett traditionellt amerikanskt synsätt men trots denna begränsning ger han en intressant jämförelse mellan de filosofer som påverkat människan under 2 500 år.
- * Harrison E, " Maskes of the Universe "
Collier Books 1985
Edward Harrison är fysik professor men har gjort en tvärkulturell genomgång av människans världsbilder genom historien från det magiska och mystiska till det mekaniska och okända. Han illustrerar människans sökande efter mening i tillvaron på ett spännande och ödmjukt sätt.
- * Freund P, " Myth of Creation "
Transatlantic arts 1975
Philip Freund går igenom många av vår historias olika skapelsemyter. I likhet med Edward Harrison kommer han till slutstasen att det vi kallar vetenskaplig sanning bara är en annan myt som också kommer att förändras och att vårt rationella tänkande aldrig hinner upp den ursprungliga "sanning" som vi söker.. Däremot finns mycket visdom i de ursprungliga myterna.
- * Bibeln "The Holy Bible - New International Version "
Oxford University Press 1984
Denna version av vår Bibel innehåller ett mycket rikt bakgrunds material om både innehåll och när det nertecknades. Den kompletterar vår egen svenska Bibel.
- * Lao Tsu, Tao Te Ching
Vintage Books 1972
Denna översättning av Gia-Fu feng och Jane English ger en vacker och poetisk bild av Lao Tsus tankar och Taoismens grunder. Det ger både visdom och själsfrid.

- * Yutang L, Wisdom of India
Jaico 1956
Lin Yutang ger en rik och lättsam genomgång av hinduism, buddism men också andra visa indiska skrifter och berättelser. Yutang visar även här att han är vårt århundrades främste filosof.
- * Bhagvad - Gita, The Song of God
New American Library 1972
Denna översättning av Swami Prabhavananda och Cristoffer Isherwood har en introduktion av Aldous Huxley där han säger: "*Det finns en högsta gemensam kärna, vilken är den odödliga filosofin i sin rena form. Det är bara genom kontemplation när vi kan passera förbi ord och även personlighet som vi kan lära känna denna odödliga visdom. De skrifter som finns kvar av de som har lyckats att uppnå detta gör det helt klart att alla oberoende av om det är Hinduer, Buddhister, Hebrewer, Taoister, Kristna eller Muhammedaner har försökt att beskriva samma obeskrivbara visdom*". Denna kärna säger Huxley är för varje människa att bli ett med sin inre högre själ. Detta sker enligt Bhagvad-Gita genom kärlek och frigörande.
- * Buddha, " The teaching of Buddha "
Bukkyo Dendo Kyokai 1966
Denna japanska bok ger en kort sammanfattning av den världsbild och levnadsregler som är grunden i buddhismen.
- * Watts A W, The way of Zen
Vintage 1957
Alan Watts presenterar Zen buddhismen på ett enkelt och lättförståeligt sätt som en personlig frigörelse. Han beskriver Zen som en kombination av de tidigare indiska buddhismen och kinesiska taoismen.
- * Den poetiska Eddan
International Book Automation Niloe 1986
Detta är en översättning av Erik Brate av de pergament skrifter som hittades av den isländska biskopen Brynjolf Sveinsson 1643 och som troligen hade nedtecknats på 1200-talet. De innehåller guda och hjältedikter som inleds med Voluspa, Valans spådom. I likhet med andra kulturers myter är den samtidigt en lärobok i levnadsvishet. Det är en slags fornnordisk Bibel eller Tao Te Ching.
- * Snorres Edda
Forum 1978
Översättning och inledning är gjord av Björn Collinder.
Snorre Sturlasson levde på 1200-talet, var islänning men besökte även Norge vilket så småningom ledde till hans bråda död. Snorre är nordens viktigaste historieskrivare vilken kan jämföras med Greklands Herodotus. Han var också en mästerlig prosaförfattare. Eddan ger oss en inblick i vikingatidens värld och föreställningar samt den följande kristna påverkan av världsbilden.

- * Sandars N.K, " The Epic of Gilgamesh "
Pengvill 1987
Gilgamesh är världshistoriens äldsta verk som grävdes fram som lertavlor ur den Irakiska öknen. Denna arkeologiska bragd och senare översättning är värd en separat beskrivning. Gilgamesh äventyr är en fantastisk läsning och en av slutsatserna är hur dessa nästan 5 000 år gamla tankar är så levande idag.

- * Yutang Lin, Konsten att njuta av livet
Bonnier 1989
Denna kinesiska vishet är både tankeväckande och humoristisk. Det är en skön upplevelse mitt i allt allvarligt och ger distans till vårt västerländska liv.

5.2 Den förändrade världen

Historien är en spegel av framtiden. Årtal och händelser är inte intressanta av sig själva men tidsströmmar och långvariga händelseförlopp kan ge oss mycket värdefull information. Det historiska förloppet är holistiskt och tolkningen är subjektiv. Var Gustav II Adolf en hjältekonung eller brutal internationell terrorist som stal konstskatter i Tyskland? Vad anser norrmännen om Karl XII? De titlar som ingår här i biografien är västerländsk historia skriven av västerlänningar. De måste läsas i detta perspektiv. Det finns ingen objektiv historia men däremot finns det bestialiska massmord även om dessa glorifieras. I varje bibliotek finns rader av historiska verk på svenska. De flesta jag hänvisar till är på engelska av den enkla anledning att jag har läst dem. De ger också en mer internationell beskrivning men de historiska verk som vi kan tillgå på biblioteken ger samma information. Den bästa "holistiska" historien finns i högstadie och gymnasie litteraturen då denna idag beskriver historiska skeenden i sin helhet på ett enkelt sätt.

Det finns brytpunkter i historien som civilisationen i Mesopotamien, Greklands framväxt, Roms uppgång och fall, Tysklands enande och Amerikas Förenta Stater som har påverkat skeendet mer än andra. Ur denna utveckling kan vi också se flera paralleller med världen av idag. Vad förorsakar en civilisations uppgång, blomstring och degenerering? PR Sarkar har utarbetat en teori över samhällscyklar där makten cykliskt cirkulerar mellan fyra samhällsklasser; intellektuella, fysiskt starka, plutokrater och kroppsarbetare. Kanske kan vi översätta dem med Präster, Adel, Borgare och Bönder. Både Ravi Batra "Den Stora Världsdepressionen 1990" och B.M Sinha "India Faces Shudra Revolution" är baserade på Sarkars teorier. Han ser varje civilisation som en fyrdelad cykel där varje klass degenererar och ersätts av nästa.

I vårt århundrade har historikerna, arkeologerna och geologerna med hjälp av ny teknik lyckats att både gräva och mäta oss tillbaka till vår jords födelse. För att nå ännu längre tillbaka måste vi ta fysikerna och astronomerna till hjälp. Ett annat perspektiv är därför tiden. De första hominiderna vandrade på vår jord för 5 000 000 år sedan. Denna naturmänniska började att använda elden för 500 000 år sedan och utvecklades till vår egen människors som antas vara 50 000 år gammal. Jämfört med vår jords ålder på 5 000 000 000 år så motsvarar dett 1 tusendels procent. Vårt eget liv som uppfattas som långt skulle vara mindre än en sekund av kosmiskt år. Om vi räknar ett medeltal av 25 år mellan varje generation så har 200 000 förfäder successivt förändrats för att slutligen bli den person vi är idag. Det som är mänskligt i var och en av oss har således präglats in i våra gener och hjärna under en tid som är mångfaldigt längre än det nittonhundratals som vi lever i. Vi är samma människa som generationer före oss, med samma behov. Denna grundläggande mänsklighet som Jung kallade arketyper har således haft många generationer att växa in i vårt omedvetna.

Det tog människan 5 miljoner år att kolonisera vår jord vilket hon hade fullbordat efter vår sista istid för 10 000 årsedan. Hon levde då av vad naturen gav som samlare, fiskare och jägare vilket människan har gjort under 99,9 % av sin tid på jorden. Jordbruk och boskapsskötsel på börjades av människorna i MellanÖstern där man odlade vete och korn samt vallade getter och får. I Amerika började människan att kultivera majs och potatis och i Kina ris och soya bönor. Åsnan användes i Mellanöstern, vattenbuffeln i

Kina och laman I Amerika för att komplettera människan som arbetskraft. Europa var den sista del av världen dit både jordbruk och boskapsskötsel nådde och där vete, korn, får och getter successivt inplanterades från sitt ursprungsområde i Mesopotamien. Vi kan därför säga att hela vårt kosthåll med bröd, ost, mjölk, kött, vin och öl har ärvts från Mellan östern för att därefter successivt utökas med andra importter.

Civilisationen föddes i Mesopotamien för ungefär 5 000 år sedan. Med civilisation menas då stora städer, skriftspråk, handel, hantverk, religion och lagar i ett organiserat samhälle. Även där har Europa ärvt sin kultur. De hjul försedda kärrorna dragna av åsnor och hästar som vi övertog från Mesopotamien har den europeiska människan vidare utvecklat till bilar, men annars är användningen densamma. Stjärnskådarna tittar fortfarande ut i universum men nu med allt mer sofistikerade hjälpmedel. Däremot är hela strukturen och huvudkomponenterna i vår nuvarande civilisation från landet Sumer och staden Ur. Även där ser vi att vår västerländska kultur är rotad och hårt präglad av det mesopotamiska samhället på samma sätt som vi individer lever och tänker som denna sumeriska människa. Den förbättrade odlingstekniken i tvåflodslandets bördiga jord med bevattningskanaler, plogar och förädlad säd skapade också början på människans befolkningsexplosion och urbanisering. Så länge människan levde av naturen så begränsades folktätheten och jordens totala befolkning var några miljoner. I landet Sumer föddes även staden med sin befolkningskoncentration, rikedom och murar. Folkmängden kunde därför växa allt snabbare vilket också skapade obalans. Både smittsamma sjukdomar och krig följde med denna civilisation liksom möss, loppor, kackelackor och andra parasiterande djur. Kvinnans naturliga del i naturhushållet förvandlades där hon snarare blev att jämföra med slavar och andra lägre klasser som utnyttjades med ej påverkade utvecklingen. Civilisationen förde alltså med sig städer och befolknings tillväxt men också epidemier, klassamhälle och krig. Detta förhållande gäller fortfarande idag.

Den Europeiska kulturen föddes med Grekland i sydost och spreds successivt under tvåtusen år genom Europa till de den nådde Sverige i nordväst. Grekland tillförde det logiska tänkandet som möjliggjorde vetenskapens snabba utveckling. Men dessutom utvecklades även strukturen i vårt samhälle med sociala funktioner, konst, teater, musik och sport. Romarna tog sedan vid för att senare ersättas av franker, anglo-saxer och germaner. Civilisationens kärna flyttades från Sydöst-europa till Nordvästeuropa där medeltidens samhälle växte fram. Det är intressant att följa den historiska processen och se hur varje befolkningsgrupp har givit sitt bidrag till den kontinuerliga utveckling som har format vår civilisation. Sverige har trots sin ringa folkmängd även givit sitt bidrag. Svenskar har trots sin ringa folkmängd även givit sitt bidrag. Svenskar har alltid haft en förkärlek till organisation och statistik. Carl von Linné delade upp det biologiska livet och satte namn på växter och djur. Jöns Jacob Berselius gjorde likaledes med våra grunämnen och Celsius gav temperatur åt alltsammans. Vi kan således säga att svenskarna strukturerade och satte namn på vår verklighet. Att sedan Alfred Nobel åtog sig att sätta betyg på den fortsatta utvecklingen är därför en naturlig följd. Den europeiska utvecklingen var ett lika stort steg som togs i Mesopotamien eller i Grekland. Att inte vår tids tekniska revolution varken följde av antikens kulturer eller i de avancerade österländska samhällena i Indien eller Kina kan ingen förklara. Vad vi där emot kan se är att varje kultur hur blomstrande den har varit, alltid har följts av degene-

rering och undergång.

Den europeiska expansionen som följde efter Columbus upptäckt av Amerika och Vasco da Gamas öppnande av sjövägen till Indien påbörjade också den vite mannens dominans över den övriga världen. Även om denna länge förskönats i våra historieböcker så var denna en blodig och förnedrande förslavning av andra människor. Den spanska imperialismen krossade de kulturer som fanns i Den Nya Världen och förde med sig de sjukdomar som på några årtionden tillsammans med spanska svärd och skjutvapen hade kraftigt decimerat ursprungsbefolkningen. Det britiska imperiet lade under sig stora delar av Afrika och Asien där världens mest avancerade kultur, Indien förvandlades till ett utnyttjat lydrike. Förutom den direkta skadan med sjukdomar, slavhandel, röveri och mord så medförde den europeiska koloniseringen att alla existerande samhällsformer slogs sönder och ersattes med en dålig kopia av sina europeiska "föredömen". Denna förslavning av en stor del av jordens icke europeiska befolkning fortsatte ända in i vår generation där de flesta staerna inte blev "fria" förrän efter det andra världskriget. Det var en frihet som kan liknas vid att vi klär av en eskimå alla hans kläder, sätter på honom skjorta och slips samt skickar tillbaka honom ut på ishavsisen. Vi glömmer ofta detta historiska perspektiv när vi ser på dagens tredje värld där dessa länder efter flera hundra års kolonisering nu försöker att skaffa sig en identitet med lånade europeiska kläder.

Vi glömmer som vita män också den bitterhet och förnedring som dessa människor måste ha upplevt.

Det är inte någon överdrift att säga att 1900-talets civilisation fram till det andra världskriget styrdes av det tyska undret där vetenskapen, teknik, filosofi och kultur präglades av de tyska framgångarna. Det är heller inte någon överdrift att kalla nazismen för degenerering av det vita övermänniskoideal som hade givit både slavhandel och kolonialvälde. Vi vet varför nazismen gick under men hur kunde den uppstå? Och kanske ändå viktigare är att fråga oss nazismens idéer kan återuppstå och om den likriktning, effektivisering och elitänkande som vi ser idag börjar att närma sig detta tänkande?

Tyskarna är inte en egen ras men den tyska mentaliteten har genom historien karaktäriserat den västerländska Besser-wisser mentaliteten. Alla västerlänningar har lite av denna mentalitet. De som har upplevt tyskar vet att de fortfarande har lite mer än andra av den. Det är därför naturligt att se Tyskland som det lokomotiv som vill både bestämma riktning och ge fart åt Europatåget samt att man dränkt av sitt eget buller hör allt mindre av omvärlden. Detta är inte omvänd rasism utan ett perspektiv på en samhällsanda som under vårt århundrade har förorsakat två världskrig. Nazismen och fascismen var emellertid inte bara en tysk företeelse. I "Escape From Freedom" som kom 1941 så beskriver Erich Fromm den process där en allt mer maktlös människa utan en meningsfull världsbild vänder sig till enkla budskap och fränsäger sig det egna ansvaret. Vi ser även denna oroande trend i dagens nynazistiska rörelser över hela Europa. Detta visar om något att nazism och fascism inte har med den materiella levnadsstandarden att göra eller är ett revansch begär för forna tiders förluster utan är en djupare del av vår västerländska civilisation.

Amerika har varit efterkrigstidens självklara centrum för vår civilisation. I denna nya värld har människor från främst Europa fått den stora förmånen att bygga ett nytt utopia

utan den historiska tvångströja som fanns i den gamla världen. Den amerikanska revolutionen med liv, frihet och lycka hade verkligen en ny idé om en bättre civilisation. Har den blivit det? Synpunkterna och analyserna av det amerikanska synvinkeln ger Galbraith, Sweezy och Servan. Schrieber tre olika politiska analyser. Daniel J Boorstin ger en mångskiftande skildring i "The Americans: The Democratic Experience" och National Geographic beskriver byggandet av den amerikanska nationen i "Historical Atlas of The United States". Till dessa böcker kan många andra tillfogas som beskriver USA som den världspolis och enda kvarvarande supermakt som finns idag. Denna politiska och militära makt är reell. Den kulturella makten som påverkar hela västvärlden är också reell och ännu starkare. I Sverige såväl som i andra länder sug vi in i denna likriktning med hamburgare och rockvideos vare sig vi vill eller inte. Det enda frågetecknet är den ekonomiska makten där andra världskrigets förlorare Japan och Tyskland paradoxalt nog har trätt fram som nya ekonomiska stormakter.

Utvecklingen i USA kommer att ha avgörande betydelse för vad som händer i den övriga världen. Ronald Segal ger i "Americas Receding Future" en ingående analys av det amerikanska samhället inkluderande den historiska utvecklingen samt Emersons och Thoreaus nyskapande filosofi. Mina egna upplevelser stämmer ganska väl med dessa iakttagelser som den konflikt mellan dröm och verklighet som präglar det amerikanska samhället. Drömmen är lyckan men trots de materiella framgångarna följer olyckan. Egentligen är det bara en konfirmering av den österländska visdomen att liv, frihet och lycka inte kan köpas för pengar.

Idag lever vi i en enda världscivilisation där den ursprungliga formeln blandades för femtusen år sedan i Mesopotamiens tempelstäder. Vi ser hur vi genom historien ständigt återupprepar samma misstag i vår strävan att återfinna paradiset. Misstagen är samma men de har blivit större. I Kalifornien har vår västerländska materialism nått sin höjdpunkt men utan att ge lycka. Där har också människans vandring mot väster tagit slut. Just därför är intresset för den österländska religionen större i Kalifornien än någon annan stans därför att behovet är störst. På samma sätt är intresset för den nya tekniken så stor i Indien därför att religionen finns men ej tekniken.

Om vi går in i ett snabbköp av idag i Europa så finner vi potatis, tomater, jordnötter, avocados, tobak, kakao och majs från Amerika, vete korn, daddlar och ärtor från Mellan Östern, ris, te, soya, kryddor, daddlar, bananer och apelsiner från Asien. Men idag odlas dessa olika frukter och grödor över hela vår värld. Vi köper argentinska äpplen, israeliska apelsiner och amerikanskt ris. Den euro-amerikanska civilisation som idag dominerar världen har bara existerat i ett par hundra år men den bygger på flera tusen års utveckling av tidigare civilisationer. Den moderna människan är en blandning av alla sina förfäder. Våra värderingar och sätt att leva sitter därför djupt rotade även om vi medvetet kanske inte vet om det. Trots kristendomens, buddhismens och den amerikanska revolutionens budskap så delar vi fortfarande in mänskligheten i goda och onda, bättre och sämre. Genom historien har varje kultur och imperium byggt på erövring och förslavning av andra. Detta gällde även det amerikanska samhället såväl som de olika kolonialväldena som existerat ända in i våra dagar.

En ny värld måste istället bygga på en verklig balans mellan vita, svarta, röda och gula där alla har sin roll och sitt bidrag att ge. Detsamma gäller balansen mellan man och kvinna. Ingen människa av något kön, ras eller hudfärg är överlägsen någon annan.

Trots att denna universella lag finns i allas medvetande så har den aldrig tillämpats genom vår civilisations historia. *Den Nya Tiden* och holismen förutsätter en sådan nyordning. Att de få procent av jordens befolkning som idag är vita högutbildade män även i fortsättningen ensidigt skulle styra den historiska processen skulle även återupprepa de historiska misstagen.

Holismen i likhet med naturmänniskan och österlandets visdom säger att alla människor, allt levande och all materia tillhör samma enhet och är ömsesidigt beroende. Det är detta paradigmskifte som nu sker i den historiska processen. Jag tror personligen att om inte den vita mansdominansen upphör av sig själv så kommer det att inträffa genom en mer våldsam omvälvning. Ju mer denna obalans fortsätter att växa med fler fattiga människor i den tredje världen och färre rika människor i den industrialiserade världen desto större kommer denna konfrontation att bli. Denna nya värld måste inte bara innebära en ny balans utan framför allt en ny världsbild där både den vita, röda, gula och svarta mänskligheten bidrar på lika villkor och där ingen blir underordnad eller utnyttjad. Denna nya balans skulle kunna tecknas i form av ett medicinhjul.

Vit
Europa

Röd
Amerika

Gul
Asien

Svart
Afrika

I dagens värld försöker den vita delen behärska de övriga riktningarna vilket leder till obalans och en förvrängd kultur. Om vi kombinerade den vita logiska förmågan med den röda jordiska, den svarta emotionella och den gula själsliga på lika villkor så kunde vi skapa förutsättningar både för ett ekologiskt riktigt och mänskligt samhälle. Vad jag vill säga med risk för att bli kallad rasist är att människan är historiskt och kulturellt olika präglad i olika delar av vår värld men att alla dessa delar har sitt eget bidrag att ge. Det som är fel är när någon ras försöker att dominera en annan eller när vi eftersträvar en global likriktning där vi blir arbetare eller krigare som irrar fram och tillbaka till myrstacken utan att veta varför. Det holistiska synsättet respekterar istället varje människas lika stora värde och bidrag till vår värld oberoende av var hon lever, vilket kön hon har, vilket språk hon talar eller vilken färg hon har. Det är först då vi kan skapa den gemensamma mänsklighet vi redan är.

- * Atlas över mänsklighetens historia
Bonniers 1991
Huvudredaktören Pierre Vidal-Naquet säger i inledningen:
" Vår barndoms historieböcker och i viss utsträckning även dagens, låter det gamla Egypten, Mesopotanien och judarna, Grekland och Rom, utgöra isolerade öar i historiens ström, för att sedan koncentrera sig på den europeiska och amerikanska västerlandets öde. De återvänder inte till Bortre Asien, det vill säga den större delen av mänskligheten, förrän den blir en "fråga" för regereingarna i väst, som ett slags Balkan i jätteformat. Amerika före de europeiska upptäckfärderna dyker inte upp förrän Christoffer Columbus tröder in på scenen och då bara som förspel till erövringen".
Denna bildrika historia är dock annorlunda och betonar det parallella skeende i olika delar av vår värld som utvecklats till dagens civilisation.

- * Carlsson, Graninger, Tägil, Vägar Till Nuet
Esselte Studium 1985
Historia för gymnasieskolan. I denna tredelade serie deltar många av Sveriges bästa historiker och detta har givit ett mångsidigt perspektiv och en bra överblick som täcker både vanliga människors förhållande som historiska processer.

- * Roberts J.M, History of the World
Penguin Books 1980
Detta är en mans verk utformad som en faktaspäckad resa genom hela vår historia. Perspektivet är traditionellt västerländskt färgat och ger en helhetsbild av den politiska och ekonomiska process som format vår civilisation.

- * Garraty J.A, Gay P, The Columbia History of the World
Harper & Row 1972
En historia över den civiliserade världen som utarbetats av en kunning stab. Den innehåller många tänkvärda slutsatser som även innefattar vår historias olika filosofiska strömmar.

- * Parker G, The World - an Illustrated History
Times Books 1986
En mycket genomarbetad bildberättelse som är baserad på en utbildningsserie för den icke kommersiella PBS-TV kanalen i USA. Det rikhaltiga kartmaterialet ger en lättförståelig bild av vår civilisations utbredning.

- * Smith J.R Smith L. B, Essentials of World History
Achor - Double day 1974
Kartor och koncentrerade fakta ger en bra uppslagsbok i fickformat som omfattar kulturella, vetenskapliga, religiösa och politiska händelser.

- * Plumb J. H, The First Great Civilisations
Alfred A Knopf 1973
Denna omfattande bok berättar om civilisationens framväxt i Mesopotamien, Egypten och Indusdalen. Författaren anser att människan under framväxten av dessa tre

civilisationer för flera tusen år sedan visade en kreativitet som under de senaste 200 åren och med en betydligt mindre folkmängd.

- * Roux Georges, Ancient Iraq
 Penquin Books 1980
 George Roux ger en klar kronologisk sammanställning över Mesopotamiens (Iraks) historia under 4 000 år till dess grekerna och Alexander den store tog över Babylonien.
- * Wolley Leonard C, The Sumerians
 Norton 1965
 Norton säger att för ett århundrade sedan var sumererna okända och gömda i den irakiska öknen. Upptäckten av denna första kända kultur gav människan en mycket stor kunskap om sina egna rötter. Den sumeriska kulturen gav underlag för historien och Moses, Adam och Noak i judarnas Bibel. Egypten och Grekland lärde sig sina grunder från sina Mesopotamska förfäder.
- * Walker C.B.F, Reading The Past - Cuneiform
 British Museum 1987
 Detta är den fascinerande historien om det första skriftspråket, Cuneiform i Mesopotamien och hur detta kunde tydas.
- * Lloyd Seton, The Archaology of Mesopotania
 Thames and Hudson 1987
 I en bildrik berättelse redovisar professor Seton resultatet av utgrävningarna i dagens Irak.
- * Moscati Sabatino, Ancient Semitic Civilisations
 Elek Books 1960
 Moscati gör en bra sammanställning av den semitiska kulturen, språket och folkgrupperna från Mesopotamien till dagens aramenier, hebreer, araber och etioper. Konflikten i Mellan Östern blir både mer obegriplig och blir likt en intern släktfejd liknande våra egna världskrig.
- * Herodutus, The Histories
 Penquin 1972
 Denna historia skrev historiens fader för 2 500 år sedan. Det är fascinerande både att uppleva historien och dåtidens världsbild.
- * James T.G.H, Ancient Egypt
 British Museum 1987
 Det finns en stor mängd litteratur om Egypten som t o m fått en egen vetenskap Egyptologi. Denna bok är en bra introduktion både i text och bild.
- * Kendall A, Every day Life of the Incas
 Dorset 1973
 Inkafolket med din stad bland molnen, Machu Pichu har alltid varit sägenomspunnen. Ann Kendalls berättar om både samhälle, människa, religion och jordbruk vilket ger en bra helhetsbild över denna kultur i Sydamerika.

- * Boorstein D, "The Discoverers"
Vintage 1983
Daniel Boorstein kallar denna bok för "En historia över människans sökande att förstå sin värld och sig själv." Denna bok är en tvärvetenskaplig skildring genom historien som förklarar många av vår tids ärvda verkligheter. Varför har veckan 7 dagar och timmen 60 minuter ? Han berättar om den arabiska vetenskapsmannen Al-Biruni som levde på tusentalet och som vidareutvecklade grekernas navigationskonst och insåg att jorden var rund. Självt reste han genom hela Asien och Afrika. Vidare berättar han om Tang dynastin i sexhundralets Kina som accepterade religionens frihet och tog emot Taoister, Konfucius anhängare, kristna missionärer, Zoroaster präster från Persien och Buddhister. Genom den kinesiska boktryckerikonsten så innehöll kejsarens bibliotek 40 000 bokrullar. Denna skildring ger en mycket bred och annorlunda historia som inte är lika västerländskt färgad som de flesta vilket ger en mycket intressant läsning.

- Boorstein D "The Americans: The Democratic Experience"
Vintage Books 1974
Daniel Boorstein beskriver den amerikanska historien på ett annorlunda sätt som berättar skapandet av den amerikanska "rasen"

- * Sweezy Paul M, Teorin för den kapitalistiska utvecklingen
Raben och Sjögren 1970
Ett klassiskt marxistisk analys av västvärlden. Den skrevs under brinnande krig 1942 och ger därför en intressant bild av fascister, kommunister och kapitalister.

- * Baran P Sweezy P, Monopoly Capital
Pelican 1966
Sweezy och Baran skriver om utvecklingen av det amerikanska samhället och ekonomin ur marxistisk synvinkel.

- * Galbraith J K, American Capitalism
Pelican 1952
Galbraith beskriver hur den amerikanska kapitalismen fungerar ur en icke-marxistisk synvinkel. Likt Sweezy så behandlar båda författarna systemet ur ett materialistiskt perspektiv.

- * Servan - Schreiber, The American Challenge
Pelican 1967
En fransk analys av den amerikanska samhället som Servan-Schreiber ser som den koloss som styr världen.

- * Segal Ronald, Americas Receding Future
Werdenfeld & Nicolson
Segal som född i Sydafrika och utvisad därifrån ger en omfattande social, politisk och moralisk analys av det amerikanska samhället och vad han kallar "den stora amerikanska olyckligheten".

- * National Geographic, Historical Atlas of the United States
1988
Detta omfattande verk ger historien om den nya världen med många bilder och övergripande faktamaterial.

- * Harenberg B, Krönika över det 20:e århundradet
Bonniers 1988
Ett bra uppslagsverk för nutidshistoria i korthet och kompletterande bilder från 1900 - 1987

- När Var Hur
Forum
Detta årliga standardverk innehåller både en bra kronologisk översikt och intressanta artiklar.

5.3 Den Nya Vetenskapen

Vetenskapen måste ses i sitt sammanhang i hela vår civilisations cirkel och där samspelet mellan religion, filosofi och samhälle är en ömsesidig process. Det sker under denna process en kontinuerlig utveckling av vetenskap och teknik men också stegvisa hopp med paradigmskriften. Ur dessa paradigmskrifter följer sedan tekniska upptäckter. Det finns därför två sätt att se på vetenskapen och teknikens utveckling, den ena är den gällande paradigmen och världsbilden, den andra är de enskilda upptäckterna. De första viktiga upptäckterna var språket och elden. Kommunikationen och energi har varit grunsten i den vetenskapliga och tekniska utvecklingen genom hela vår historia. Den stora paradigmskiftet kom dock i Mellan Östern när människan lärde sig att så och skörda. I denna nya värld så växte civilisationen fram med tegel för byggnader, hjulet och drejskivan, keramik och metallhantering men framför allt skriftspråket. Ur detta föddes vetenskapen då skriftspråket kunde användas att nedteckna händelser, fastställa måttenheter och att göra modeller. Människan kunde nu föra statistik, mäta och göra enkla matematiska modeller av verkligheten. Babylonerna gjorde noggranna observationer över himlakropparnas rörelse och de behärskade i likhet med den indiska civilisationen algebra och andragsgrads ekvationer för 4 000 år sedan. Det stora vetenskapliga genombrottet kom dock i Grekland för ungefär 2 500 år sedan. Där lades grunden för alla de större vetenskaperna men framför allt det logiska tänkandet. Trots detta vetenskapliga sjumilakliv så gav detta inte samma tekniska framgångar i praktiken. Under den romerska tiden avstannade den snabba utvecklingen och efter romarikets fall så förde araberna kunskapen vidare med inflytande från den indiska och kinesiska kulturen.

Galileo och Newton formulerade nästa stora paradigmskifte som skapade den mekaniska världsbild som har gällt fram till vårt århundrade. Newton fastställde mekaniska lagar över orsak och verkan med vilka människan kunde förklara och prediktera händelser. Det mekaniska urverket blev både reellt och symboliskt kännetecknet för denna. Ur Newtons världsbild föddes två andra stora upptäckter; termodynamiken och elektriciteten. Tillsammans blev det dessa drivkrafter som möjliggjorde industrialiseringen i världen.

I slutet på artonhundratalet när Maxwell hade formulerat lagarna om elektromagnetismen trodde vetenskapsmännen att världen var utforskad och känd. Då presenterade Albert Einstein sina två relativitetsteorier vilka gav nästa stora paradigmskifte. Och några år senare formulerade Niels Bohr, Werner Heisenberg och Edwin Schrödinger Kvantfysiken. Relativitetsteorin och kvantfysiken öppnade nya möjligheter som både kompletterade och omformade den redan snabba utvecklingen. Vilka delupptäckter som är viktigast inom den nya vetenskapen är svårt att säga. Radioröret och senare transistorer möjliggjorde elektronikens utveckling och kärnklyvningen gav atomvapen och atomenergi. *Den Nya Tidens* teknik sysslar med mikroelektronik, fusion, optoelektronik, supraleddning och bioteknik.

Vad syftar vetenskapen till och vad är drivkraften ? Vetenskapsmännen har alltid försökt att skapa en modell som förklarar verkligheten på ett logiskt sätt. Lika som religionen har vetenskapen sökt den allsmåttiga trollformel som styr allt. Idag tror

vetenskapen att universum föddes i den stora smällen för 15 miljarder år sedan ur ett kosmiskt ägg av

ingenting för att sedan expandera till där vi är idag.

Vetenskapen tror att vi kan beskriva detta universum med hjälp av fyra krafter och fält.

elektromagnetism

gravitation

stark växelverkan

svag växelverkan

Upptäckten av det periodiska systemet gav forskarna en annan modell av materian där olika grunämnen byggdes upp av protoner, neutroner och elektroner. Från det lättaste ämnet väte som består av en atomkärna så växte ett system med protoner, neutroner och elektroner fram. Med Einstein blev också alkemistens dröm om att kunna skapa ett ämne ur ett annat sann. I atomfabrikerna kunde människan både slå ihop och klyva atomkärnor.

Varje grundämne har sin speciella egenskap och kan förekomma som både gas, vätska eller fast form. Syre är flyktigt, fosfor är lysande, kol är brännbart. Naturens rikedom är ett annat bevis på mångfalden och balansen i denna naturliga källa. I en cirkel kan vi också se hur dessa grundämnen spelar olika roller i jordens helhet.

Väte
Kalcium

Kol
Kisel

Syre
Magnesium

Kväve
Fosfor

Alla dessa grunämnen finns i livscykeln men vissa spelar en större roll. Väte, Syre, Kol och Kväve ingår som huvudkomponenter i den ekologiska livsirkeln. Men dessa

grundämnen formar allt mer komplexa föreningar.

$C_{55}H_{72}O_5N_4Mg$ är formeln för klorofyll som är huvudkomponenten i de gröna

växterna. Ur dessa komplexa molekyler uppstår till slut självproducerande liv som mikroorganismer och bakterier.

Plankton

Mikroorganismer

Insekter

Bakterier

Egentligen är vetenskapen ett försök att förklara hela evolutions processen under 15 miljarder år. Vetenskap är en modell av verkligheten och teknik är att manipulera verkligheten. Det problem som vi har upplevt under vårt århundrade är att tekniken med hjälp av den nya paradigm av relativitetsteori och kvantfysik har rullat på allt snabbare men utan att de andra tre riktningarna inom vår civilisation har balanserat denna utveckling.

Tekniken har släppts fri. Som tidigare sagts, det är ingen tvekan om att människan kan manipulera gener, men kan hon låta bli. Styr människan tekniken eller tekniken människan. Visa framtids forskare funderar över hur människan kan anpassa sig till den nya tekniken och det nya samhället. Borde det inte vara tvärtom att tekniken och samhället anpassade sig efter människan. Den nya tekniken har återigen blivit en Pandoras ask som ger alla möjligheter. Vi ser idag effekterna av den gamla tekniken med försurning, ozonhål och växthuseffekt. Men vad blir de långsiktiga effekterna av det radioaktiva avfallet och genmanipulation. Teknikrädsla är en sak men att ifrågasätta varför ny teknik och konsekvenserna av ny teknik är en annan sak. Att återigen göra tekniken till människans redskap för att uppnå de högre värden som finns i livet är *Den Nya Tidens* budskap. Egentligen går vi runt i mer av det gamla syndromet. Vi söker nya energikällor för de gamla håller på att ta slut. Vi letar efter snabbare och bättre kommunikation för telefon och television. Vi försöker skapa ännu mindre datorer med högre kapacitet. Vi tillverkar fler och större bilar men med avgasrening. Via genmanipulationen försöker vi göra äpplena grönare och tomaterna rödare.

Vetenskap, filosofi och religion var hos grekerna ett och samma vilket kan exemplifieras av både Pythagoras och Aristotle. Sedan började grenarna på vetenskapens växande träd att breda ut sig och ge allt större specialisering. Naturvetenskapen uppdelas traditionellt i Matematik, Fysik, Kemi och Biologi.

Matematik

Fysik

Biologi

Kemi

Vi ser idag emellertid hur mellanrummen i denna cirkel fylls med bio-kemi, teoretisk fysik och andra "mellan lägen". Naturen behöver inte följa vår indelning utan hela naturvetenskapen är också holistisk där en strikt fackindelning är omöjlig. Inom holismen säger man också att ökade tvärkontakter mellan olika fack kan ge nya infallsvinklar och nya lösningar. I stort följer emellertid även den nya vetenskapen och tekniken denna indelning

Optoelektronik

Atomfysik

Bioteknik

Supraledning

Vetenskapen har nu efter att ha skrapat av ytan på våra upptäckter sett ännu fler nya utforskade områden. Vi söker oss mot kärnan där vi tror oss hitta den absoluta sanningen. Men återigen är det nödvändigt att veta vad vi söker efter och balansera detta med den övriga utvecklingen i världen och inom oss själva. Men den nya vetenskapen och tekniken måste också anpassas till att lösa de verkliga problemen och att skapa ett mänskligare samhälle. Detta är varken den förutsättningslösa forskningen eller dagens hårt styrda och kommersiella utveckling. Istället är det att se vetenskapen som del i helheten mot ett gemensamt och meningsfullt mål. Eftersom jag själv är tekniker ser jag i den rena nya tekniken som har följt av våra vetenskapliga framsteg mycket stora möjligheter. Men samtidigt låter vi artonhundratalets bensinmotorer förgifta vår natur, skapa både buller och stress men ingen bättre livskvalitet. Den ensidiga konsumtionen och den kommersiella materialismen styr tyvärr också den vetenskap och teknik som väsentligt skulle kunna förbättra vårt samhälle.

Återigen blir det samma slutsats. Vi saknar idag en meningsfull och balaserad världsbild som kan styra tekniken. Många av våra stora vetenskapsmän har samtidigt ställt sina

upptäckter i relation mot en större och djupare livssyn och ett socialt medvetande. Deras åsikter glöms dock snabbt bort när deras upptäckter kommersialiseras. Sökandet efter en sådan djupare verklighet beskrivs bl a i Bohms, Capras, Peats och Herberts böcker.

Den eviga frågan om Gud finns eller ej är fortfarande obesvarad då vetenskapen ej kan besvara den. Detta i sin tur ger då även en möjlighet för en djupare verklighet som kan förklara para-normala fenomen. Relativitetsteorin och kvantfysiken har trots sitt hisnande perspektiv bara snuddat vid våra idag skönlitterära övernaturliga möjligheter. På samma sätt som rymdresor, datorer och kärnenergi för ett hundra år sedan var science fiction så ser vi idag tidsresor och omedelbar förflyttning av materia som science fiction vilket kan vara realitet inom mindre än ett hundra år, om vi dessförinnan ej har förstört vår planet. Jag tror att dessa eventuellt kommande generationer tyvärr kommer att se tillbaka på vår tid som den smutsigaste och mest kaotiska epoken av vår historia. På samma sätt kommer de att fråga sig varför vi trots våra vetenskapliga och tekniska resurser tillät detta att hända.

- * Farrington B, Grekisk vetenskap
Prisma 1988
En omfattande genomgång av hela det grekiska arv som vår vetenskap vilar på från Phytagaros till Euklides och antikens världsbild.

- * Aeboe A, Antikens matematik
Prisma 1984
Författaren ger matematikens historia från dess födelse i Mesopotamien till den grekiska geometrin.

- * The Illustrated Encyclopedia of Science
Exeter Books 1984
En populär vetenskaplig och bildrik sammanställning av allt från atomer och elektricitet till laser och satelliter.

- * Sundin B, I Teknikens Backspegel
Carlsson 1987
En antologi som berättar utvalda delar av vår teknikhistoria från kvarnar till symaskiner.

- * Weidner R.T, Sells R.L, Elementary Modern Physics
Allyn and Bacon 1968
En utmärkt lärobok om relativitetsteori, kvantfysik och atomfysik, som ger den teoretiska bakgrunden till vår nya vetenskap.

- * Gallant Roy A, Our Universe
National Geographic 1986
En vacker bildatlas som omfattar universums historia och en detaljerad beskrivning av himlakropparna.

- * Einstein A, Infeld L, The Evolution of Physics
Simon & Schuster 1938
Albert Einstein själv ger här en fängslande berättelse om utvecklingen från relativitetsteori till kvantfysik.

- * Calder N, Eisteins Universe
Penquin 1979
En ny tillgänglig beskrivning av relativitetsteorin och hur denna har senare verifierats och påverkat vår vetenskap.

- * Hawkins S, A Brief History of Time
Bantam 1988
Vår tids främste fysiker sammanfattar vår tids världsbild där vetenskapen tror att vi kan hitta den stora trollformeln till universums gåta.

- * Einstein A, Relativity
Crown Publishers

Albert Einstein har själv sammanställt sina anteckningar från många år till en full beskrivning av både den speciella och allmänna relativitetsteorin.

- * Davis P, Gud Och Den Nya Fysiken
Prisma 1988
Paul Davis ger en bra beskrivning av holism jämfört med reduktionism samt diskuterar vår kristna dualism i förhållande till kropp och själ. Slutligen ställer han den eviga frågan om Gud finns.
- * Davis P, The Cosmic Blueprint
Simon & Schuster 1988
Paul Davis presenterar teorin om universums självorganisation efter holistiska lagar inom vetenskapens ramar och utan några mystiska och okonventionella krafter.
- * Gleick K, Kaos
Bonniers 1988
Kaos forskningen om moln och snöslingor har utvecklats under det senaste decenniet. I boken ger författaren exempel på att detta Kaos finns kanske överallt men som ett bakomliggande mönster.
- * Herbert Nick, Quantum Reality
Anckor 1985
Författaren går igenom hela kvantmekaniken och Bells teorem ur vilket han drar slutsatsen att vi lever i en icke-lokal verklighet där förändringar kan ske snabbare än ljusets hastighet.
- * Bohm D, Seat D, Science Order and Creativity
Bantam New Age 1987
En mycket fascinerande bok som vinner vid varje ny genomläsning. Den ifrågasätter vår nuvarande fragmentering inom vetenskapen till förmån för ett tvärvetenskapligt samarbete. Kuhn, Koestler, Heisenberg och Schrödinger sammanföres i en genomgång av de kreativitet som formar vår verklighet ur Kaos till ordning.
- * Peat David, Synchronicity
Bantan New Age 1987
David Peat gör en djupgående jämförelse mellan kvantfysiken och Jungs synkroniciteter som ett alternativ till den klassiska fysiken och den kausaliteter. Den ger en ny väg mellan förstånd och materia.
- * Capra Fritjof, Fysikens Tao
Bokförlaget Korpen 1975
Detta redan klassiska verk presenterar den moderna fysiken mot bakgrund av alla de stora österländska visdoms lärorna. Allt ingår som del i varandra.
- * Zukav G, De Dansande Wu-Li-mästarna
Legenda 1978
Detta är en lättillgänglig bok om den nya fysiken som har fortsatt i Bohms och Capras

anda. Den ger bättre överblick över svårgripbara teorier än de flesta andra böckerna inom samma ämne.

- * När ? Var ? Hur ?, Boken om Uppfinningar
Forum 1986
Denna tvärvetenskapliga och samhällsorienterade bok omfattar massmedia, transporter, sport, fysik, datatnik och ger alla Nobelpristagare sedan 1901
- * Edstam Ulf, Från flinta till chip
Esselte Studium 1986
En kortfattad teknikhistoria från förhistorisk tid till nittonhundratalet som knyter ihop teknik och samhällshistoria.
- * IVA, Framsteg inom forskning och teknik
Årsskiftet från Ingenjörsvetenskapsakademien som redovisar det senaste inom vetenskapen.
- * Scientific American, (USA)
Månatlig tidskrift som ger omfattande artiklar om alla vetenskapens grenar
- * Discover, (USA)
Månatlig tidskrift som i populär form presenterar vetenskap och miljö
- * Omni, (USA)
Månatlig tidskrift som i spetakulär form redovisar vetenskapens gränser och ibland även går ett steg in i parapsykologin.
- * Ny Teknik - Teknisk Tidskrift
Veckovis nyhetstidning för teknik
- * Illustrerad vetenskap
Månatlig tidskrift som skriver om populär-vetenskap.

5.4 *Den Nya Tiden*

Den mycket stora mängd "New Age" böcker, video, föredrag och tidskrifter som under de senaste åren har publicerats tyder på att något håller på att hända. Från att ha varit ett amerikanskt västkust fenomen har denna litteratur spridits till många delar av världen. Både i USA, Brasilien, Indien kan vi idag välja bland en uppsjö av *Den Nya Tidens* litteratur i den vanliga bokhandeln. Dessutom finns i USA 1 500 "New Age" affärer som t ex "Bodhi Tree" i Los Angeles eller "Book People" i Berkley där jag själv har gått vilse mellan bokhyllorna. Om vänsterlitteraturen på sextioalet lyckades prestera 10 böcker om året så åstadkommer den "*Nya Tiden*" 1 000 böcker. Det finns ett tydligt behov av en djupare mening i livet än den som erhålles genom fysisk och mental masskonsumtion. I de tre redovisade bibliografierna finns omkring 3 000 titlar redovisade. Allt fler av dessa böcker finns nu att tillgå i Sverige t ex på Vattumannen eller Nya Akademi Bokhandeln i Stockholm som båda har ett rikt urval.

När började *Den Nya Tiden*. I avsnitt 1 finns *Den Nya Tidens* historia som jag har tolkat den. Det är en kontinuerlig process som förändrar vårt medvetande och vår världsbild men där det finns en underliggande tidlös visdom. Jeffrey Mishlove ger en mycket ingående beskrivning av denna medvetande expansion i "*The Roots of Consciousness*" där han beskriver denna utveckling genom historien och inom många olika områden av vår civilisation. Dessutom kan uppslagsverket *Naturligt-Övernaturligt* rekommenderas som referens till många områden inom *Den Nya Tiden*. Den innehåller parapsykologi, hypnos, akupunktur, zonerapi, spiritism, exorcism, ockultism, magi, grafologi, UFO-fenomen, meditation, yoga, astrologi, Tarot, Levitation, kristaller, reinkarnation, aura, Nostradamus, tantrism, voodoo och flera andra fenomen.

Ändå måste den viktigaste händelsen som utlöste denna process hänföras till när öst och väst åter möttes och cirkeln börjades att slutas. När detta skedde går inte heller att fixera vid en viss tidpunkt utan det österländska tänkandet började att infiltrera väst vid ungefärsamma tidpunkt som när den västerländska industrialismen började att infiltrera öst. Efterkrigstidens nyväckta intresse för österländsk mystik finns beskriven av Lobsang Rampa och Jack Kerouac som på helt olika sätt har förmedlat sökandet efter en djupare mening men där buddhismens tankar kombinerades med den nya världen som i Kerouacs intensiva västkustliv eller Rampas science fiction. Det var detta intresse som sedan blommade ut i sextioalets Flower Power.

Det vi menar med *Den Nya Tiden* måste ändå knytas till Marilyn Fergusons "*The Aquarian Conspiracy*" som kom 1980. Det var den första bok som speglar den medvetande förändring som hade börjat inom alla delar av vårt samhälle och som Ferguson kallade för "Paradigm skifte". Denna bok kan än idag kallas för "*Den Nya Tidens* bibel". Det blev sedan Shirley MacLaine som i kraft av sin popularitet som skådespelare kunde föra ut *Den Nya Tidens* budskap till allt fler människor. Hennes självbiografiska beskrivning genom många böcker med nära anknytning till Sverige är en jordnära beskrivning av ett händelseförlopp som leder till en inre väckelse. I "*Going Within*" så har hon vidareutvecklat sina upplevelser till en förkunnelse och livsfilosofi.

En rörelse är aldrig tillräckligt stark förrän den attackeras av "motböcker". Både "Not Nececerelly The New Age" och de två positivt humoristiska "101 Ways to Avoid Reincarnation" och "Tao" enligt Puh ger en nyttig distans. Jag är själv tekniker och affärsman som alltid har varit logisk i mitt tänkande om inte alltid i mitt handlande. Men i *Den Nya Tiden* tar logiken slut. Om vi vill se en alternativ värld och en högre dimension så måste vi kasta oss ut i det okända. Intuition är den ursprungliga källan till all utveckling, inte logiken. Den kan kontrollera och verifiera men inte uppleva. Där kan *Den Nya Tidens* litteratur skänka oss många nya idéer och upplevelser.

Denna krusning på den västerländska ytan som femtioalets vagabonder med Kerouacs Dharmagänget gav upphov till ökade till den våg av litteratur som växte fram under sextio, sjuttio och åttiotalen som det paradigmskifte som Marilyn Ferguson talar om. Över 100 av dessa presenteras i avsnitt 5.5 - 5.8. Det finns nu även ett flertal svenska och amerikanska tidskrifter som behandlar den "*Nya Tiden*" t ex Hälsa, Jordens Goda Nyheter och Body, Mind, Spirit.

Vi skulle också kunna säga att ingen händelse är tillräckligt uppseendeväckande innan den hamnar på första sidan av Time Magazine och detta gjorde "The New Age" den 7:e december 1987.

- * Body, Mind & Spirit, The New Age Catalogue
Island Publishing Co 1988

Denna katalog utges av tidskriften Body, Mind & Spirit. Den presenterar kortfattat en mängd böcker tillsammans med pris och beställningsadress. Katalogen har följande avsnitt

- 1 Intuitive Development
- 2 Create Your Reality
- 3 Transitions
- 4 Spirituality
- 5 Wholistic Healing & Health
- 6 Body Work
- 7 New life styles
- 8 The Planet

Adress: Body, Mind & Spirit Book Shop
Box 701
Providence, RI 2901
USA

- * Institute of Noetic Sciences - Catalog
1988/89

Denna katalog presenterar cirka 150 böcker samt lika många audio och videoband. Den innehåller följande rubriker.

- 1 Health and Healing
 - Mind Emotions and Healing
 - New Trends in Medicine
 - Cross-Cultural Healing
- 2 Mind and Brain
- 3 Parapsychological Reserach
- 4 Consciousness and Death Process
- 5 Inner Development
 - Self-Help
 - Transpersonal Psychology
 - The Spiritual Quest
- 6 Exceptional Abilities
 - Realizing Human Potential
 - Enhancing Performance in Sport
 - Meditation research
 - Intuition and Creativity
- 7 Altruistic Spirit
- 8 Music and Concioussness
- 9 Global and Change
 - Consioussness and Our Changing Global Reality
 - Peace Strategies: Personal and Social

Adress Institute of Noetic Sciences
475 Gate Five Road, Suite 300
P.O. Box 909
Sausalito CA 94966-0909
USA

- * Book people, New Age Checklist
Denna katalog listar 2 500 boktitlar 400 ljudband och 100 videoband och 20 tidskrifter

Adress: Book people
2929 Fifth Street
Berkley, California 94710
USA

- * Ferguson Marilyn, The Aquarian Conspiracy
Tarcher 1980
Marilyn Fergusons faktaspäckande översikt har fått stor spridning och räknas som den första bok som beskrev *Den Nya Tiden* som en ny världsomspännande Paradigm. Hon säger kort: "Vi ändrar oss, för att vi måste".
- * Mishlove Jeffrey, The Roots of Consciousness
Random House 1975
Detta är en mycket bra genomgång över människans medvetande utveckling genom historien som täcker det mystiska och övernaturliga i olika former.
- * MacLaine S, Going Within
Bantam 1989
Här har Shirley MacLaine formulerat en hel levnadsfilosofi baserad på hennes liv och tidigare böcker. Out on a limb, Dancing in the light och It's all in the playing som också han rekommenderades. De finns även på svenska.
- * Hoff B, Tao enligt Puh
Wahlström & Widstrand 1990
Alla har vi hört eller läst om Nalle Puh. Författaren använder Puh för att förklara Taoismen som är så enkel. Att leva utan förutfattade meningar om hur livet ska levas.
- * Mundis Hester, 101 Ways to avoid Reincarnation - or getting it right the first time
Workman 1989
Efter att ha läst ett hundratal böcker om "New Age" från astral projektion till fotmassage så behövs denna humoristiska bok. Som hon avslutar sin bok "*After all is said and done, it usually is*".

Basil Robert, Not Necessarily the New Age, Critical Essays
Prometheus Books 1988

Carl Sagan och andra gör här en kritisk analys av en del av fenomenet "New Age" som kan vara bra att läsa om man tror på allt.

- * Lobsang Rampa T, You Forever
Samuel Weiser 1990
Lobsang Rampa publicerade redan på 50-talet "The Third Eye" om den tibetanske munken med extra ordinära egenskaper. Lobsang Rampa är en engelsman som säger sig vara en reinkarnation av denne tibetanske munk. Hans böcker har fått mycket stort intresse bl a i Sydamerika. "You Forever" är utformad som en kurs i högre medvetande. Även "The Hermit" och "Doctor From Lhasa" utgivna på Inner Light Publications kan rekommenderas.

- * Kerouac Jack, Dharma Gänget
Raben & Sjögren 1958/1986
I Dharma Gänget fortsätter Kerouac sin tidstypiska skildring från den amerikanska västkusten som han påbörjade i "På drift".

- * När ? Var ? Hur ? serien, Naturligt Övernaturligt
Forum 1990
Denna uppslagsbok täcker det mesta inom parapsykologin men även österländsk filosofi och ockulta rörelser. En bra bok för att snabbt inhämta kunskap om det övernaturliga.

5.5 Den Nya Människan

Vad menas med "den nya människan" ? Vi har funnits i många tusen år som arten Homo Sapiens Sapiens och gått upprätt ännu längre som Homo Erectus. Det som Den Nya Tiden beskriver är en process där vi genom ökad medvetenhet om våra olika aspekter kan frigöra oss från egots begränsningar och nå kontakt med den inneboende livsenergin. Det finns lika många metoder till detta som de böcker som jag redovisar här nedan men det gemensamma är att denna förändring måste initieras av oss själva. Den andra gemensamma nämnaren är nödvändigheten att hela sig själv genom att återställa balans och harmoni. I Den Nya Tiden är varje människa sin egen läkare.

I väst har vi under civilisationens snabba framväxt tappat denna helhet vilket skapar den obalans, alienation, likgiltighet och frustation vi ser idag. Vi har både tappat kontrollen över vårt samhälle och oss själva. Att alkohol och andra droger, fet mat och sötsaker skulle vara nyttigt för människan påstår ingen. Att några timmars bilresa och ytterligare några timmars slötittande framför televisionen per dag är mentalt stimulerande påstår ingen heller. Ändå sugs vi in i detta allt mer stereotypa och ytliga samhälle. Effekterna av detta vet vi inte så vi själva och våra barn är den första generation som växer upp i denna miljö. Vi kan dock se effekten på våra träd, sjuka själar och försurade sjöar, samtidigt som vi ser kroniska sjukdomar öka i antal. Att vi själva också påverkas negativt är därför mer än sannolikt.

En människa som är balanserad och mår bra är både vacker och tilldragande. Den fysiska skönheten kan vara aldrig så bedårande, men utan denna inre harmoni så blir den bara en tom fasad. Det yttre blir en spegel av det inre. Så länge som vi inte har hittat denna inre balans så upplever vi också en allt större otillfredsställelse. Denna minskar inte med framgångarna och rikedomarna. I varje fall så skapar det ingen lycka. Det kan Marilyn Monroe, Errol Flynn, Elvis Presley eller Maradona användas som exempel på. Om vi inte hittar denna balans så degenererar vi till missbruk i olika former, blir en allt mer desillusionerad åldring som ser fel i allt och alla eller så dukar vi under. För att kunna bli en hel människa så måste vi bryta den likriktning som vi upplever idag. Denna balans sker mellan de fyra riktningarna och är individuell för varje person.

tanke

kropp

själ

känslor

Eftersom vi alla föds och växer upp i varierande miljöer så utvecklar vi både starka och svaga sidor. Den mentala människan behöver lära känna sina känslor och den själsliga behöver uppleva sin kropp. Tai Chi, rolfing, massage, akupressure, yoga, kiropraktik, reflexologi och andra former av "body work" såväl som olika diet varianter syftar till ökat kroppmedvetande. Affirmationer, positivt tänkande, visualisering, sybervision, självhypnos är olika sätt att kontrollera våra mentala egenskaper. För själen finns både nya och gamla religioner, Course in miracles, spiritism, meditation, Out-of body, och nära döden upplevelser vilka alla syftar till en djupare verklighet utanför egots gränser. För känslorna finns Loving Relationship Training, förlåtelse, extas, andningsteknik, primalskrik och vanlig kärlek som syftar till att rena människan från tidigare negativa känsloupplevelser.

I Kalifornien har alla dessa olika tekniker också terapeuter och kliniker i mer eller mindre professionellt utförande. Ett fåtal t ex Loving Relationship Training, akupressur och TaiChi finns även representerade i Sverige och andra länder. Pan Helhetscenter i Stockholm erbjuder föredrag inom många av dessa områden. Jag har själv provat både rebirthing, reiki, akupunktur, reflexologi, kiropraktik, aura balansering, visualisering och en del andra under ledning av utbildade terapeuter och jag har kunnat studera effekterna på andra. Att dessa metoder baserade på kropp och själ som en helhet är både välgörande och helande tvivlar jag inte på. Den långsiktiga effekten och som nytta vid friskvård bestrider inte många. Tillämpning av detta helhetstänkande bland två miljarder kineser, japaner och indier tyder också på att harmoni och balans är en förutsättning för hälsa. Om sjukdomar som cancer kan botas kan jag inte vittna om men där har Louise Hay givit några exempel. Från detta vill jag sammanfatta att jag tror på denna helhetssyn på oss själva och den värld vi lever i. Balans och harmoni både i oss själva och i vår civilisation som helhet är en förutsättning för både vår och vår egen jords hälsa. För att återställa denna nödvändiga balans och harmoni tror jag de flesta av dessa metoder har en stor positiv inverkan. Vilken som passar just oss, vare sig det är Tai-Chi, bön, rebirthing eller meditation beror på var vi befinner oss på livscirkeln idag. Målet är alltid detsamma, att lära känna sig själv och därmed styra sig själv till en sund livsföring för både kropp och själ. Efter denna personliga harmoni är vi redo att fortsätta sökande mot universums oändlighet.

Vika behöver *Den Nya Tidens* olika läror till en ny människa? Svaret är enkelt, alla oberoende av kultur eller hudfärg. Att vara balanserad och att leva ett balanserat liv med kärlek, harmoni och lycka är en inneboende önskan hos alla. Vårt moderna västerländska samhälle som jag själv tillhör har p.g.a. sin materialistiska enkelspårighet ett större behov än mer naturnära samhällen. Det är emellertid både svårt och fel att generalisera då vi människor är individuella varelser som befinner oss på vår egen punkt på vår livscirkel. Därför måste varje människa finna sin egen väg. Men det är också sant att det kollektiva medvetandet i t.ex en storstad påverkar alla människor i denna mentala miljö vilket gör det svårare att tänka och handla självständigt.

Är det i Kalifornien som den nya människan föds? På det så skulle jag själv vilja svara att Kalifornien är där den gamla människan avlider. Här vid randen av världen så har människan under vårt århundrade provat allt som går att uppleva men utan att finna vad hon letar efter. Det är vår civilisations experimentverkstad där vi lyckats att fabricera både Barbiedockor och Frankensteins monster. Jag har flera gånger upprepat mina erfarenheter från Kalifornien och hur jag upplevt att detta samhälle i spetsen på vår

civilisation har negativt påverkat den psykiska och den fysiska hälsan på sina innevånare. Det är ett samhälle som rullar allt snabbare men ingen vet vart. Men även denna generalisering måste jag modifiera något. Människorna är desamma som jag och du. Några av mina bästa vänner bor i Kalifornien och jag reser själv fortfarande dit för att uppleva den fantastiska natur som finns kvar utanför städerna men också för att följa utvecklingen i detta spännande samhälle.

Mycket av vår framtid formas i Kalifornien där det som om några år når Europa och den övriga världen idag sker i Los Angeles och San Francisco. Människorna på den amerikanska västkusten kommer i större utsträckning än i någon annan stat från alla delar av vår jord inklusive Sverige. Detta har givit många positiva effekter med bl.a en öppenhet för förändringar och en lättsamhet i alla personliga kontakter men också skapat ensamhet och egoism i ett transiemnt samhälle. Det är denna rotlöshet som tvingar människorna att försätta att söka och i detta perspektiv ser vi nu hur Den Nya Tiden växer fram.

Alla människor har behov av att tro på en mening i tillvaron. Jung som under sina resor besökte Pueblo indianerna i Arizona och New Mexico observerade deras meningsfulla tillvaro till skillnad från vår västerländska meningslöshet. Dessa människor såg sin meningsfyllda roll att övervaka solens upp- och nedgång. Vi behöver återfinna vår egen meningsfulla roll i denna värld som nu rullar fram allt snabbare. Denna är individuell för varje människa eller grupp men den måste finnas.

De böcker som jag presenterar här nedan under samlingsrubrikerna

Den Nya Människan

Den Nya Tanken

Den Nya Kroppen

Den Nya Känslan

Den Nya Själen

är bara ett mycket litet urval av den litteratur om självanalys och självförbättring som ges ut där varje människa måste hitta sin egen "rätta" lära. Det går inte bara att läsa sig till medvetenhet och ett bättre liv utan detta är en långsam process där dessa böcker spelar en roll men det egna livets erfarenheter en minst lika viktig. Det är därför återigen svårt att rekommendera någon lära som bättre än än de andra men min egna favoriter är Jung, Fromm, Keyes, Shakti Gawain, paret Diamond samt Lidell och Kistas färggranna böcker. Course in Miracles är en krävande men mycket remarkabel skrift.

Den Nya Människan

- * Jung C.G, Människan och hennes symboler
Forum 1981
I detta bildrika verk medverkar flera av Jungs lärjungar som tillsammans ger en lättfattlig beskrivning av Jungs ibland abstrakta resonemang. Individuationsprocessen, vårt omedvetna Anima och Animus, arketyper och synkronicitets principen beskrivs.
- * Jung C.G, Jaget och det omedvetna
Wahlström och Widstrand 1965
I denna bok behandlar Jung det kollektiva omedvetna som kan ses gemensamt för alla människor. Han beskriver människans två faser naturmålet, barn, hus och arbete samt kultur fasen: där vi måste utforska vårt omedvetna och arketyperna.
- * Jung C.G, Memories, Dreams, Reflection
Flamingo 1983
Denna självbiografiska bok ger bakgrunden till Jungs tankar och hans relation till Freud. En mycket rik bok.
- * Fromm E, Escape From Freedom
Avon Books 1941, 1965
Fromm skrev denna i början på det andra världskriget där han varnar för fascismen som den grundläggande faran i vårt västerländska samhälle. Individens maktlöshet och konsumtion är den sjukdom som leder till människans eget val att avsäga sig frihet. Han säger också: "Dei finns bara en mening med livet, livet självt. Vårt moderna samhälles framgångs mentalitet är en illusion av lycka. Den enda sanna lyckan är upplevelsen".
- * Naranjo C, The One Quest
Wildwood house 1974
Claudio Naranjo jämför vår västerländska religion med den österländska. han ser den västerländska världen som ett sökande efter sensationer medan Tao representerar att hitta sitt sanna jag och ens plats i Cosmos helhet.
- * Chinmoy Sri, Ljus för det västerländska intellektet
Agui Press 1979
Sri Chinmoy betonar vikten av både kropp och själ där människan inte får försumma någon del. Självkännedom och självbehärskning är det viktiga. Han visas även på hur österländsk och västerländsk religion kompletterar varandra: "Sri Krishna är upplysningen förkroppsligad. Buddha är frigörelsen förkroppsligad. Kristus är frälsningen förkroppsligad".
- * Goldstein Joseph, "The Experience of Insight"
Shambhalla 1987
Denna lättfattliga handbok till Buddhistisk meditation är en mycket bra introduktion till det österländska tänkandet som nu återkommer. Det är en väg från Karma till Dharma.

- * Fromm E, Det glömda språket
Natur och kultur 1989
Fromm beskriver sin version av drömtydning och jämför med Freud och Jung. Han ser också detta symbolspråk i en mängd olika myter.
- * Fromm E, Kärlekens konst
Månocket 1988
Denna klassiska bok om kärlek i alla dess former visar hur denna energi är drivkraft för allt inom vår verklighet. Kärleken är en konst.
- * Keyes K, Handbook to Higher Consciousness
Love Line Books 1988 (Livskraft, Handbok till högre medvetande)
Detta är en handbok över att hitta sitt högre själv. Den beskriver hur vi upptäcker våra egna inprogrammerade ovanor och hur vi kan ändra dessa. Likt Fromm betonar han kärleken.
- * Maslow A, Motivation and Personality
Harper and Row 1970
Detta är ett klassiskt verk om motivation och behov där Maslow använder ett holistiskt synsätt. Han tror också på den goda och friska människan.
- * Koskinen Lennart, Livets mening
Verbum 1988
Lennart Koskinen jämför olika vägar till livets mening från religionen och hälsokost till dikt och arbete. Han betonar motsatsen mellan konsumism och kristendom.
- * Kista Alex, Allt om stress och stresshantering
ICA-förlaget 1986
Detta är en bok om att finna sig själv och en rätt balanserad livsstil. Den nyttjar för det en blandning av öst och väst från ergonomi till yoga. Dessutom finns många vackra bilder. Det är en bok om att kunna leva positivt.
- * Kushner H, "When all You're Ever Wanted isn't enough"
Pocket 1986
En judisk Rabbi som förespråkar C G Jung ger en intressant och lågmäld visdom.

- * Brunton Paul, Vägen till överjaget
Bokförlaget Robert Larsson 1981 (originalutgåva 1937)
Paul Brunton har givit ut en serie böcker där Vägen till överjaget är en mycket bra inledning till sökandet efter sig själv. Brunton behandlar "gåtan människan" från alla fyra riktningarna, kroppen, själen, känslan och tanken. Han säger med "Det enda som hindrar en människa att ta sitt underbara arv i besittning är det inskränkta personliga egot som omgärdar henne på alla sidor som en fängelsemur och som hon envist vägrar att ge upp."
- * Ornstein Robert E, The Nature of Human Consciousness
The Viking Press 1973
Denna bok inkluderar bidrag av bl a Aldous Huxley, Clama Govinda, C G Jung och Wolfgang Pauli.
- * Gawain Shakti, Creative Visualization
Bantam New Age 1979
Denna bok har överstta till många språk (även svenska) och beskriver hur varje människa kan påverka sin verklighet med kreativ visualisering och affirmationer. Det är ett sätt att skapa en ny bild av sig själv och därmed sin omgivning. Det är också ett sätt för oss att hitta vårt rätta jag och rätt mål i livet.
- * Gawain S, Living in the Light
New World Libary 1986
Shakti Gawain utvidgar här sitt budskap till att omfatta våra relationer med andra människor och universum som helhet. Hon tar upp sex, pengar, barn och hälsa.
- * Gawain S, Reflections in the Light
New Word Library 1988
365 affirmationer för varje dag på året.
- * Travis J W, Ryan R S, Wellness Workbook
Ten Speed Press 1981
Detta är en självintruerande arbetsbok som visar hur vi steg för steg kan lära oss att må fysiskt och psykiskt bra. Det är en holistisk modell som kan användas av varje människa. Den har dessutom en mycket omfattande referenslista till annan värdefull litteratur. Kanske den nya människans läroplan ?

Den Nya Tanken

- * Rugg H, Fantasin - tankar och forskning
Beckman 1967
Författaren gör en mycket omfattande genomgång av tanken och kreativiteten samt berör Taos icke-tänkande som skapande kraft.
- * Blomquist C, Psykiatri
Esselte Studium 1977

Denna grunbok i Psykiatri redovisar den nuvarande bilden av mental hälsa och ohälsa. Den ger en bra allmänbildning över vår egen uppfattning av psyket

- * Eskola A, Social psykologi
AWE/Gebers 1971
Socialpsykologi studerar människan som del i samhället. Eskola redovisar många olika teorier från grekiska filosofer till Marx och Maslow.
- * Borysenko J, Minding the Body, Mending the Mind
Bantam New Age 1988
Joan Borysenko påvisar sambandet mellan kroppslig och mental hälsa. Hon säger ju mer vi försöker kontrollera livet desto mindre kontroll har vi. Borysenko ger här en metod att åstadkomma både mental och kroppslig hälsa.
- * Hubbard R, Self Analysis
Bridge 1987
Föregångaren Dianetic från 1950 och denna bok blev båda stora försäljningsframgångar. Dianetic och Scientologikyrcan har spridits till många länder. Budskapet kan ifrågasättas då det bygger på överlevnad, överflöd och materialism. Det är minst sagt kontroversiellt.
- * Dyer W, Sikta mot stjärnorna
Månocket 1981
Denna "gränslösa bok" är mycket omfattande och bygger på Maslows teser om självförverligande. Dyer anser att vi kan göra och bli vad vi vill och att vi måste leva i nuet.
- * Peck S, "The Road Less Traveled"
Tockstone 1978
Scott Peck integrerar psykologi med själsliga värden i Jung och Fromms fotspår. Han bygger boken på erfarenhet från hans mångåriga praktik som psykolog.
- * Murphy J "The Power of Your Subconscious Mind"
Bantam 1963
Joseph Murphys bok har i likhet med liknande andra ett semireligiöst metod för att uppnå både framgång och rikedom genom det omedvetna. Murphy har arbetat tillsammans med Ernest Holmes inom Science of Mind.

Den Nya Kroppen

- * Lidell L, Massageboken
ICA bokförlag 1990
Denna bok ingår i en serie böcker om helhets hälsa med ett lättfattligt fakta material och vackra bilder. Vanlig massage (Swedish massage) Shiatsu (japansk massage) och zonterapi behandlas.
- * Lidell L, The Sensual Body
Gara 1987

Denna bok ingår i en serie böcker om helhets hälsa med ett lättfattligt faktamaterial och vackra bilder. Den syftar till kroppskännedom och presenterar olika gamla och nya former som afrikansk dans, österländsk tai-chi och aikaido. Men framför allt sätter Lidell allt i sin helhet som kan användas av var och en.

- * Lidell L Yoga
Gara 1987
Denna bok ingår i en serie böcker om helhets hälsa med ett lättfattligt faktamaterial och andra bilder. Historien om olika former av yoga finns redovisad. Huvudavsnittet med yoga-övningar är dessutom kompletterat med ett avsnitt om diet.
- * Reid Howard, The Way of Harmony
Gara 1988
Denna bok innehåller beskrivningar över "mjuka" österländska kampsporter som Tai Chi Chuan, Chi Kung, Hsing I och Pa Kua
- * Ohashi W, Do-it-yourself Shiatsu
Dutton 1976
Denna instruktiva bok beskriver olika punkter och meridianer och hur dessa användes för olika åkommor. Ett rikligt bildmaterial ökar förståelsen.
- * Maxwell-Hudson C, The Complete Book of Massage
Random House 1988
En färg och bildrik bok om vanlig massage, shiatsu och zonterapi. Den finns även på svenska.
- * Devikamala, "The Eastern Way of Love"
Fireside 1977
En illustrativ bok med vackra bilder som beskriver den gamla österländska kärlekskonsten baserad på Tantra och extas. Den innehåller både vanliga sexuella övningar i par som gruppritualer.
- * Saraswati S, Avinasha B Jewel in the Lotus
Kriya Jyoti Tantra Society 1987
Denna bok ingår i ett paket av video och band som beskriver den sexuella tantric vägen till högre medvetenhet. Den visar hur vi kan nå Kundalini, den kreativa energin.
- * Chia M, Healing love throught the Tao/ Taoist secret of Love
Healing Tao Books 1986
Denna finns i två delar för kvinnor och män och beskriver samspelet mellan vår sexuella energi och den djupare verkligheten.
- * Diamond Harvey and Marilyn, Fit for Life
Warner Books 1985
Denna bästsäljare blev mycket omdiskuterad när den kom. Den hävdade att inga diet program som inte tar hänsyn till när och hur vi äter kan lyckas. Den förespråkar naturliga födoämnen och följer mycket den österländska visdomen.

- * Diamond Harvey and Marilyn, Fit for Life II: Living Health
Warner Books 1988
Här fortsätter författarna sitt holistiska tänkande och inkluderar andra aspekter i ett välbefinnande liv.

Kushi M The Book of Macro Biotics
Japan Publications 1987

Michio Kushi och Alex Jack sammanfattar sin lära om att vi blir vad vi äter och utvidgar denna med hjälp av Yin Yang till att omfatta en hel livsåskådning.

- * Trygg-Hansa, Korpen, Friluftfrämjandet, Friskvård
1987
En enkel och bra skrift som visar vikten av att vårda både kropp och själ.

Den Nya Känslan

- * Ray S, Kärleksfulla relationer
Livskraft 1984
Sondra Ray har skapat LRT Loving Relationship Training som bygger på förlåtande och andningsteknik (Rebirthing) för att frigöra låsta känslor. Hon arbetar också med positiva affirmationer.
- * Jampolsky G, Love is Letting Go of Fear (Livskraft: Kärlek är att släppa rädsla)
Gerald Jampolsky bygger på "Course in miracles" och presenterar på ett enkelt och underhållande sätt miraklet kärlek.
- * Norwood R, Women Who Love Too Much
En intressant kvinna berättar om kärleken och den onda cirkeln att försöka hitta den i ett kärleksupplöst samhälle.
- * Viscott D, The Language of Feelings
Pocket books 1977
David Viscott ser känslorna som vårt sjätte sinne. Han går igenom skuld, ilska, sorg, rastlöshet och andra känslor.
- * Viscott D, The Viscott Method
Pocket Book 1984
En arbetsbok som syftar till självkännedom och självutveckling under 6 månader.
- * Branden N, The Psychology of Romantic Love
Bantam 1980
En bok om Man/kvinna förhållanden med många visa ord och varningar och fallgropar.
- * Griscom C, Ecstasy is a New Frequency
Fireside 1987
Chris Griscom ger en metod att göra ren vår emotionella kropp och befria oss ifrån det förgångna. Först då kan vi uppleva livet.

Den Nya Själen

- * Swedenborg E, Heaven and Hell
Sedenborg Foundation 1962
Denna bok som först publicerades 1758 ger en inblick i Swedenborgs mystiska värld av andar och liv efter döden.

- * Swedenborg E, Devine Love and Wisdom
Dood, Meal and Company 1938
Denna bok publicerades först 1763. Här definierar Swedenborg den tro på en Gud som omfattar allt och finns i varje människa och att kärleken är den ursprungliga kraften.
- * Holmes E, The Science of Mind
Dood, Meal and Company 1938
Ernest Holmes grundade "Religious Science" d v s en utveckling av vår kristna religion som även tog *Den Nya Tiden* fysiken och österländska läror samt grundade sig på Swedenborgs läror. Den sätter den mänskliga tanken i centrum där Holmes ser Gud som en kreativ intellegens och att varje människa kan tappa av denna oändliga kraft.
- * Holmes E, How to use the Science of Mind
Dood, Meal and Company 1948
Denna bok är en handledning till Holmes större verk om "Religious Science".
- * Kinnear W, 30-day mental diet
Science of Mind 1987
Willis Kinnear är en lärjunge till Holmes som här ger en vardagsnära handledning och bakgrund från vetenskap, filosofi och religion.
- * Niendorff J, Juline K, Good for You
Science of Mind 1987
Denna arbetsbok har utarbetats på Holmes teorier och ger jordnära tillämpningar inom olika delar av livet.
- * Andersen U,S, The Secret of Secrets
Wilshire Book 1972
US Andersen följer upp sin bok "Three Magic Words" med denna som kombinerar kristendom, österländsk visdom och Ralph Waldo Emerson
- * Foundation for Inner Peace A course in Miracles
1985
Denna *Nya Tidens* lära har snabbt spridit sig och dokumenteras i en tre delad volym med text, affirmationer och lärar härledning. Den har utarbetats av två amerikanska professorer Helen Schocman och William Thetford baserat på drömmar från en högre verklighet. Huvudtemat är förlåtelse.
- * Leshan L, How to mediate
St Martin 1987
Författaren beskriver fyra alternativa meditationssätt: andning, kontemplation av figurer, bubbla eller mantra som exempelvis TM. Bok och tape kompletterar varandra.
- * Steinbrecher E, The Inner Guide Mediation
Samuel Weiser 1988
Författaren kombinerar meditation med astrologi, projection och visualisering till sin egen lära om att använda meditation i olika syften.

- * Chinmoy Sri, Meditation
Aum Publication 1985
Sri Chimoy är en mycket produktiv guru som förutom författarskap även komponerar och utövar "mind over natter" experiment. I meditation ger han sin definition av "Gud är". Det slutgiltiga målet för meditation är förening med Gud.
- * Robert Jane, The Education of Oversoul 7
Pockets Book 1973
Denna novell är via mediumet Jane Roberts berättad av Seth. Den följer flera inkarnationer mellan olika tider under 40 000 år.
- * Harold E, Focus on Crystals
Ballantine 1986
Edmund Harold gör en bred genomgång av användningen av kristaller inom "New Age", varför och hur ?
- * Krishna, Kieffer Kundalini For Yhe New Age
Bantam New Age 1988
Gene Kieffer tolkar Yogin Gopi Krishna och beskriver Kundalini effekten och den psykiska energi som frigöres.
- * Mulvin J, Out-of-Body Exploration
The Divine Science of Light and Sound 1986
Jerry Mulvin ser OBE som en väg till total frihet och upptäcka att människan har en själ. Då kan hon röra sig fritt mellan många världar.
- * Roman S, Packer D, Opening to Channel
H J Kramer Inc 1987
Orins medium Sanya Roman ger här en handledning hur vi själva kan komma i kontakt med andevärlden och hämta visdom.
- * Roman Sanya, Being Your Higher Self
H J Kramer 1987
Sanya Roman är medium för Orin. Denna bok om att finna sitt högre jag säger Sanya Roman att hon fått via Orin. Den är utformad som en kurs i själslig utveckling.
- * Ridall Kathryn, Channeling
Bantam 1988
Denna bok beskriver hur vi kan bli vårt eget medium och kontakta vår spirit guide. Då allt fler medium nu visar sig runt om vår värld så är denna bok en intressant introduktion till en annan verklighet.
- * Baker D, The Opening of the Third Eye
Samuel Weiser 1977
Det tredje ögat finns i våra gamla myter. Författaren anknyter här till indisk tradition och

visar hur vi genom det tredje ögat kan komma i kontakt med den bakom liggande verkligheten.

- * Wilde S, The Force
White Dow 1984
Stuart Wilde har sin egen teori om den ursprungliga kraften som finns bakom allt. Detta högre jag eller Gud kan vi nå med kärlek.

5.6 Naturliga människor och Shamanism

Efter den sista istiden befolkades jorden av några miljoner människor som levde i lokalt anpassade byar. De utvecklade ett kosthåll som överensstämde med de lokala tillgångarna vilket omfattade nötter, frukter, rötter, fisk och vilt. En av vanföreställningarna är att dessa människor var undernärda, smutsiga och sjukliga. Tvärtom var deras mat både rik och omväxlande och epidemiska sjukdomar existerade ej. En annan vanföreställning är att de var mindre intellegenta än vi. Människans hjärnkapacitet har inte nämvärt förändrats under de senaste femtiotusen åren. Istället kan sägas att deras uppfinningsrikedom och förmåga att leva ett rikt liv utan tekniska hjälpmedel överträffar dagens människa. Naturmänniskan var säkert vid både bättre fysik och psykisk hälsa jämfört med dagens stadsbor. Hon var säkert också mer tillfredställd.

I och med bondesamhällets framväxt i Västasien som sedan spred sig till andra områden så övergick den gamla världens naturmänniska till jordbruk och boskapsskötsel. I norra Skandinavien fanns den ursprungliga fiske och jaktkulturen kvar längre än i det övriga Europa vilket bl a dokumenterats av hällristningar i Nämforsen och hällmålningar i Härjedalen. Men under de senaste tvåtusenåren har vi varit bönder och borgare med undantag för de samer som levde i nordligaste Europa.

Amerika var innan Columbus upptäckt befolkat från Alaska i norr till Argentina i söder. Att kalla dessa för indianer är fel och generaliserande. Maya och Aztec kulturerna i Centralamerika, Inkafolket i Sydamerika och Iroques federationen på den Nordamerikanska östkusten var alla olika stadier av civilisation där jordbruk tillämpades i likhet med politisk organisation. Men en stor del av den Nordamerikanska kontinenten och Amazonas djungler var fortfarande hemland åt naturmänniskan.

I nuvarande Kalifornien levde dessa naturmänniskor i en mycket rik natur vilket gav både stabilitet och en fredlig tillvaro. Under artonhundratalet och speciellt efter guldruschen 1849 utrotades i det närmaste dessa människor i det värsta folkmord som följde i fotspåren av kolonialiseringen. Indianerna jagades iväg från hela USA, men just de fredliga människorna som levde längs Stilla Havets kust fick lida mer än andra. Över tvåhundra tusen människor fick betala med sina liv vid den vite mannens inmarsch i drömlandet. Det är från detta massmord temat till filmens cowboyhjältar är taget.

Trots denna utrotning så räddades sprillrorna av en kultur som visade sig vara mycket rik och i många avseenden överlägsen sina vita erövrare. "Handbook of the California Indians" är ett standardverk med historiska fakta. Många andra mer analyserande böcker redovisas i bibliografin som alla hjälper till att återge en värld som vi har mycket att lära ifrån då den beskriver den naturliga människan. Denna livsfilosofi med tron på alltings enhet, respekten och ödmjukheten för naturen, moralen och kärleksfullheten samt Shamanismens visdom har inom *Den Nya Tiden* återkommit. Carlos Castaneda, Michael Harner och Lynn Andrews har populärt gjort den mystiska delen av Shamanismen. Men även den naturnära världsbilden som styrde det dagliga livet har mycket att lära oss när det gäller ett balanserat liv i harmoni med ekologin. Från denna naturliga människa så har vi även återfunnit medicin hjulet som idag kan få oss att inse den obalans vi har

åstadkommit och hjälpa oss att återigen bli del av paradiset Jorden.

Min första verkliga kontakt med shamanismen fick jag någonstans i Arizona i närheten av Sedona. Där upplevde jag min första svetthydda och andra ceremonier som utfördes av en indiansk medicinkvinna. Shamanismen finns också representerad i Sverige där jag deltagit i några av de olika riter som anknyter till vår egen nordiska tradition. Den samiska Nåjden har levt kvar i Norden även om det har skett i det fördolda. I Asien praktiseras shamanismen av olika folkslag vilket är ytterligare ett bevis för att denna livssyn tillhör den ursprungliga människan som en gemensam arketyper.

I likhet med den kinesiska akupunkturen så har likartade shamanska metoder använts för att bota sjuka baserad på ett helhets tänkande. Olika kroppsdelar, känslor och själen utgör människans helhet där en sjukdom inte kan isoleras till en del. På samma sätt så inser shamanen att världsliga händelser inte heller enkelt kan isoleras från verkligheten. Shamanen lär sig istället att tolka helheten.

Shamanism sammankopplas ibland med trolldom. I likhet med indiska yogis så behärskar shamanen olika metoder för att kommunicera med den bakomliggande verkligheten. Att detta fungerar har jag själv upplevt trots att jag ursprungligen var ganska skeptisk. Men egentligen faller det sig naturligt. Om vi tror på en bakomliggande och meningsfull verklighet så måste vi även tro på att vissa människor har skaffat förmågan att uppleva denna verklighet. Om vi sedan kallar dessa för yogis, buddha, präster eller shamaner saknar betydelse. För mig så framstår naturmänniskans ursprungliga livssyn allt mer som den "naturliga visdomen". Det är verkligen fullbordandet av en cirkel. För att åter bli en del av Moder Jord istället för en förvisad våldtäktsman så har den moderna människan mycket att lära från denna ursprungliga visdom.

Det är viktigt att påpeka att shamanism inte motsäger tron på Gud utan istället går tillbaka till den perenna filosofins budskap att Gud är allt och att allt därför är besjälade. Ur detta följer då naturligt respekten och ödmjukheten inför allt liv. Denna finns också i vår kristendom men naturmänniskan lever dagligen efter denna gyllene regel. För detta behövs inga kyrkor och ingen bikt.

Det är också i detta sammanhang vi måste se shamanismens "offer ceremonier" som användes som vördnad till Moder Jord när naturmänniskan tar något, även ett liv. Naturmänniskan tar av jorden bara för sitt eget liv och inte utan att ge något tillbaka. Detta kan jämföras med den västerländska människans besinneslösa våld mot medmänniskor, djur och natur.

Det viktigaste i shamanismens budskap är därför vördnaden för naturen där också kraften hämtas från Moder Jord. Naturmänniskan har förmågan att lyssna och se samt framför allt förnimma sambanden mellan allt detta som händer runt omkring oss. Ingenting sker av en tillfällighet men heller inte bara av direkt orsak och verkan. Att uppfatta och tolka helheten i en fågels flykt eller genom molnens storlek tillhör Shamanens mystiska kraft. Den ligger dock inom det möjligas ram enligt den nya fysiken. Det finns en väg mellan olika verkligheter och det är denna väg som

Shamanismen beskriver.

- * National Geographic, The World of The American Indian
1989
En insprerande bok med vackra bilder. Den beskriver både historien och nutiden av en kultur den moderna människan kan lära så mycket ifrån.
- * Kroeber A. L, Handbook of Indians of California
Power Publications 1976
Ett standardverk på 1 000 sidor som bygger på Smithsonian Institute material från början av nittonhundratalet och beskriver i detalj de indianstammar som levde i Kalifornien innan den vite mannens erövringar.
- * Heizer R & Elsaser A, The Natural World of the California Indians
University of California 1980
En mycket intressant bok om Kaliforniens indianer, deras världsbild och deras liv i harmoni med naturen. Boken avslutas med konstanterande att Kaliforniens natur nu har ändrats så mycket att inget mer kan göras: "Miljön har blivit en konstgjord produkt som är för komplicerad att kontrollera. Om människan på så sätt ändrar naturen så kan naturen bli ett vapen mot människan själv".
- * Waters F, Book of The Hopis
Viking Press 1963
Denna bok börjar med Hopi-legenden men går vidare mot framtidens profesior där den fjärde världens undergång blir den femte världens födelse. Den berättar också om Hopis "livets väg" mot en bättre framtid.
- * Courlander H, The Fourth World of The Hopis
University of New Mexico 1988
Denna bok refererar Hopi-legendens fyra världar om Hopi-indianernas vandring till sitt nuvarande hemland.
- * Margolin M, The Way We Lived
Heyday 1981
Denna samling av mystiska historier från olika indianstammar är en spännande och lärorik läsning med många dimensioner. Malcom Margolin har givit dessa historier en intressant ram av fakta.
- * Margolin M, The Ohlone Way
Heyday Books 1978
Denna bok beskriver den indianstam som befolkade San Francisco-området till den vita invasionen utrotade dem. Författaren försöker återge detta förgångna liv och blir samtidigt medveten om den medvetenhet och fina värden som detta liv representerade. Han säger att denna livssyn kan ge oss moderna människor en ny vision.
- * Forbes J, Native Americans of California and Nevada
Naturegraph Publishers 1982
Jack Forbes ger vårt århundrades historia för de kvarvarande ursprungliga "amerikanare". Han påpekar hur den världsbild som dessa människor hade nu kommer tillbaka och ger vår civilisation ett hopp om överlevnad.

- * Eaton E, Snowy Earth Comes Gliding
The Draco Foundation 1874
Evelyn Eaton har baserat på sina egna erfarenheter från österländsk religion gjort en både vacker och intressant jämförelse mellan österländsk visdom och den som Paiute och Arapahostammarna har i Amerika. Soldansen, medicincirkeln, den heliga pipan och olika ceremonier beskrivs både verkligt och symboliskt.
- * Storm H, Seven Arrows
Ballantine 1973
Detta är en både vacker och inspirationsrik bok som berättar om medicinhjulets symbol för livet och universum samt dessutom ger många historier som har ett rikt budskap. Det är den bästa bok om naturmänniskan jag har läst.
- * McGaa Ed, Earth Spirituality
Harper & Row 1990
Ed McGaa är siouxindian advokat och tidigare stridspilot i Vietnam. Han ger en ingående beskrivning av olika ceremonier från soldans till svetthydda. Han påpekar samtidigt parallellerna mellan vårt nyväckta ekologiska medvetande och naturmänniskans livssyn.
- * Sun Bear, Wabum, Weinstock, The Path of Power
Prentice Hall Press 1987
Detta är en självbiografisk bok om Sun Bears egen strävan att hitta livets väg där vi själva kan hitta goda råd.
- * Foster, Little, The Book of The Vision Quest
Prentice Hall Press 1988
Författarna beskriver innebörden av Vision sökande, "Vision Quest" som är en fundamental del av naturmänniskans utvecklingsprocess. Många människor berättar om sina egna erfarenheter från ropet efter svar.
- * Boyd Doug, Rolling Thunder
Robert Briggs Associates 1974
Doug Boyds beskrivning av sitt möte med medicinmannen Rolling Thunder var min egen personliga introduktion till shamanism och där jag senare också fick tillfälle att se denne kraftfulle man. Den visar också på det enorma gap som finns mellan naturmänniskans universella liv och den moderna stadsmänniskans materialism.
- * Sun Bear, Wabun, The Medicine Wheel, Earth Astrology
Prentice Hall Press 1980
Sun Bear som tillhört Chippeuastammen ger sin vision av medicinhjulets utseende och även en reviderad astrologi baserat på naturmänniskans symboler.
- * Castaneda C, A Separate Reality
Pocket Books 1971

- * Thorsin E, At the Well of Wyrd
Samuel Weiser 1988
Detta är en handbok i Run mystik och härör från den nordiska shamanismen. Den beskriver ett alternativ till indianernas medicinhus baserat på runorakel.

- * Eriksson ,Eriksson, Gejel, Hedlund, Sejd- en vägledning i nordlig shamanism
Vattumannen 1988
De fyra författarna ger en mycket klar sammanställning av den nordiska shamanismen och runornas betydelse. Det nordiska medicinhuset beskrivs ingående.

- * Bjarke Bodvar, Runorakel och runmagi
Midgård 1988
Författaren ger oraklets tolkning av de olika runornas tecken. Detta kan användas för att ge svar och vägledning på olika frågor

- * Blum Ralph, The Book of Runes
Oracles Book 1982
Denna orakelbok baserad på nordiska runor har redan blivit ett standardverk i USA. Den berättar även om runorna i sitt sammanhang med nordisk mytologi och hur olika runskrifter utvecklades.

- * Sams J, Carson J, Medicin Cards
Bear & Company 1988
Medicinhusets magi presenteras i en orakelbok tillsammans med en sats mycket vackra medicinkort med djurmotiv.

- * Topelius C, Bondepraktikan
LTs förlag 1985
Christer Topelius har gjort ett omfattande arbete för att sammanställa bondepraktikans flerhundraårig väderspådomar.

- * Lindh, Bondepraktikan
1826
Detta tummade exemplar hade en gång min farfars far. Den innehåller förutom väderspådomar även innerbörden av de fyra riktningarna eld, jord, vatten och luft samt horoskop för varje tecken.

- Wolf F E The Eagles Quest
Simon & Schuster 1991
Wolf är fysiker och har tidigare skrivit "Parallel Universes" och "Taking the Quantum Leap". Här berättar han om sin egen shamanska vandring att söka sanningen och sig själv. Han pekar även på likheterna i den nya fysiken och dessa gamla shamanska visdomar.

- Graham Scott G Shamanism and Personal Mastery
Paragon House 1991
Gini Graham Scott har gjort en mycket omfattande genomgång om hur shamanism kan

användas i vårt dagliga liv inklusive övningar och cemonier.

Onsell B Jordens Moder i Norden

Carlssons 1990

Birgitta Onsell följer vår nordiska mytologi tillbaka till sitt ursprung och den stora jord modern vilken var gemensamma med alla andra naturmänniskors ursprungliga tro.

5.7 En Hel Värld

Miljön var det första området där den moderna människan åter blev uppmärksam på det kontinuerliga kretsloppets betydelse. Redan vid FN:s miljökonferens i Stockholm 1972 konstaterades också att miljön inte kan ses skild ifrån det övriga samhället. Sedan dess har många konferenser hållits runt om i världen och många åtgärder föreslagits som också har genomförts åtminstone av vissa länder. Men dessa åtgärder hur viktiga de än är riktar sig mot enstaka problem och tror fortfarande på människans förmåga att kontrollera miljön. Vi ser idag att miljön hänger ihop med befolkningstillväxten och i ännu högre grad urbaniseringen. Vi ser tillgång på råvaror, vatten och olja minska samtidigt som kraven på materiell standard ökar. Vi ser de snabba klippens män göra miljard affärer från skrivbordet som berör tiotusentals människors liv. Det är min bestämda uppfattning att vi inte kan förbättra vår miljö om vi inte först förändrar hela vår världsbild med en ny definition av levnadsstandard som motsvaras av fysisk, mental, själslig och emotionell levnadskvalitet.

Om vi tar Sydafrika som ett exempel. Vad skulle få Sydafrikas vita att ge upp sitt enorma överflöd och istället arbeta för ett nytt Sydafrika med en hög levnadskvalitet för svarta och vita? Och vad skulle det behövas för att modulera de svartas uppdämda hat mot både de vita och sig själva samt att övertyga dem om att lycka inte finns i de stora goda med swimmingpooler som de vita nu har? En sådan situation har förut givit först ett blodigt inbördeskrig och sedan en lika blodig militärdiktatur med nya herrar som samlar pengar och makt på hög. Eller vad skulle få oss själva att skära ned på den privata konsumtionen? Behöver vi bilen, villan, båten, utlandsresan och varuhusets mångfald? Det är därför jag tror att vi behöver en slags religiös väckelse med nyupptäckta mänskliga värden och där den kvinnliga delen av mänskligheten återigen får vara med och påverka utvecklingen. Så länge vi gör materiell konsumtion lika med levnadsstandard så fortsätter vi kräftgången.

Detta komplicerade samband är svårt att beskriva i en enda cirkel men denna är ett exempel:

Resurser

Ekonomisk
Tillväxt

Miljö

Offentlig
Service

Befolkning

Jordens resurser och folkmängd motverkar varandra. Naturmänniskans fåtal kunde leva inom den naturliga jämvikten. Redan Mesopotamiens kultur skövlade tvåflodslandet då

det intensiva jordbruket ökade salthalten i jordarna. Vi ser nu ett perspektiv med 10 miljarder människor om några årtionden där vatten och energi nu börjar på att ta slut. Offentlig service och ekonomisk tillväxt är också motsatta. Vårt ekonomiska system bygger på kontinuerlig tillväxt vilket egentligen innebär ökande resursslöseri. Om bruttonationalprodukten börjar att minska så ropar politikerna skällsord till varandra och industrierna permitterar. Ekonomin bygger på de fattiga och de rika. En ny världsbild baserad på livskvalitet måste också avspeglas i ett nytt politiskt/ekonomiskt system. Det vi har idag är detsamma som utvecklades i Mesopotamien för 5 000 år sedan. Idag har vi också en resurskris, befolkningskris, ekonomiskris och en politisk kris. Det är denna obalans som tillsammans ger miljökrisen. Denna ekologiska kris kan också beskrivas i ett antal underordnade cirklar.

Vatten

Jord

Luft

Eld

Vi ser idag att nedsmustningen pågår i alla fyra elementen. Jordförstörelsen och allt större öknar, gifter och övergödning av jorden, brist på färskvatten och nedsmustning av floder och hav, växthuseffekten och smogg samt svavel och atomsopor som bränner sönder jorden, Vi har alltså lyckats att skada alla fyra delarna. Då förgiftningen av naturen kommer successivt och smygande där giftiga ämnen ackumuleras i långa näringskedjor så har vi idag bara sett de kortsiktiga skadorna. Vilka effekter gifterna, radioaktivitet, plaster och genmanipulation ger nästa generation vet vi inte.

National Geographic gav ut en vacker jubileumsbok 1988 med titeln "Historical Atlas of the United States". En av artiklarna bär namnet "Paradiset som blev helvetet på hundra år". Vår västerländska civilisation erövrade en hel kontinent bestående av Nord och Syd Amerika där vi tog oss friheten att plantera en ny civilisation från grunden. I USA avverkades ett skogsområde som var större än hela Europa samtidigt som kol och oljeutvinningen förstörde både mark och luft. Idag sker samma sak i Brasilien. Mellan Sao Paulo och Santos ligger "dödens dal" där fabriker skadar både människa och natur. Att åka igenom denna dal är som att besöka helvetet. När smoggen lägger sig tätt över Los Angeles så varnar radion människorna att hålla sig inne eller i sina luftkonditionerade bilar. Kalifornien har världens behagligaste klimat men man bör inte vistas utomhus längre tider i Los Angeles smoggområde. Nu har i ärlighetens namn stora reningsåtgärder satts in. Men det skapar sämre konkurrenskraft och den

miljöfarliga industri flyttar någon annan stans där drakens nya huvuden tittar upp. Den totala miljöbelastningen ökar fortfarande och den följer inga nationella gränser. Atmosfärens livgivande och delikata balans kan tecknas med en annan cirkel.

Väte

Kol

Syre

Kväve

Där hotar koldioxiden och koloxiden utsläppen oss med växthuseffekten och syretillgången kan minska. Även en liten obalans kan få mycket stora konsekvenser. Dinosaurernas utrotning, utplåningen av Kretascivilisationen samt myter om andra civilisationer som har försvunnit tros häröra från lokala eller globala ekologiska katastrofer förorsakade av vulkanutbrott eller meteoriter. Nu skapar vi vår egen katastrof och syndaflod.

Tillgång och efterfrågan på råvaror intar en annan nyckelposition. Detta gäller speciellt energin. Idag bygger vi vårt samhälle på icke förnybara energikällor som kol, olja, gas och kärnenergi. Det är också dessa som ger den största miljöförstörelsen. I Kalifornien har man kommit längst med de alternativa energikällorna med förnybar och kontinuerlig energi. Ingen mer kärnkraft kommer att byggas i Kalifornien förutom de tre kraftverk som finns. Världens två största vindkraftverkanläggningar finns i Altadena utanför San Fransisco och Palm Springs nära Los Angeles. Cogeneration är under stor frammarsch där förbränning av biobränsle från de stora fruktträdgårdarna alstrar energi. Vattenkraft tas tillvara men används samtidigt för att pumpa vatten från norra Kalifornien till Los Angeles. Olika typer av solkraftverk finns i San Diego och i den höga öknen öster om Los Angeles där man har över 300 soldagar per år. Jordvärme tas tillvara på flera platser och ger ett ordentligt effekttillskott. Dessutom importeras vattenkraft från Wasington och koleldad kraft från Utah via likspänningsöverföringar. Trots denna imponerande mångfald och trots världens hårdaste reningskrav så har Kalifornien ett av de största miljöproblemen både fysiskt och psykiskt.

Sverige som har varit föregångare på miljöområdet har nu börjat att halka efter det övriga Europa. Vi har en ekonomisk kris samtidigt som vi har sagt att vi ska stänga kärnkraften. En lösning för framtiden erfodrar alla gemensamma krafter som det här landet kan uppbringa, om vi vill hitta en sådan lösning. Detta kommer att kräva årgärder inom hela samhället, industri, kommunikation men framför allt vår egen omställning till livskvalitet istället för materiell levnadsstandard. Vatten och vågkraft, vindenergi, sol och biokraftverk samt jordvärme är förnybara energikällor. Men detta räcker ändå inte utan vi måste dessutom minska energiuttaget. Fusionskraften har länge framstått som ett alternativ som skulle kunna ge människan den eviga elden. Men även om detta lyckas så finns så många andra begränsande faktorer. En balansering av miljön kräver en samtidig

balansering av vår civilisation och människan själv.

I Kalifornien har bilismen helt konkurrerat ut alla former av kollektiva färdmedel. Trots tiofiliga motorvägar så står trafiken stilla under smoggdimman. Samtidigt tror vi i andra delar av världen att samma "fria" konkurrens, fler bilar, bättre motorvägar och Öresundsbro ska ge oss ett bättre samhälle. I min hembygd så användes miljövänlig timmerflotning när jag växte upp. Idag sker transporter på lastbil vilket kräver mer olja och asfalterade vägar. Detta blir en naturlig följd av "marknadskrafterna" Stordriften av jordbruket matat med oljebaserad konstgödning, kemikalier och mekanisering ger då också i den fria konkurrensens namn nedläggning av orationella svenska jordbruk.

Här nedan redovisas ett antal böcker om miljö, ekonomi, politik, ekologi och framtiden som kan ge ytterligare viktig bakgrundsinformation för vårt ställningstagande. Förutom dessa finns naturligtvis bibliotekens stora kunskapsbas samt natur och miljöorganisationernas skrifter och studiecirkel. Den Osynliga Cirkeln är mitt eget bidrag till det som jag tror är det första steget till *Den Nya Tiden*, nämligen information som ändå bara är en bråkdel av det som finns så vill jag också visa en sista viktig punkt; Vi kan inte säga att vi inte vet vad som håller på att hända. Vi visste det även innan Rachael Carson skrev sin bok och idag finns det dokumenterat i mängder av böcker och tidskrifter. Som Romklubben säger i sin bok "tillväxtens gränser" så står mänskligheten inför en enorm utmaning. Denna utmaning finns dokumenterad i de två GAIA böckerna, Brundtland kommissionens arbete, Vår gemensamma framtid, de två internationella konferenserna om miljö och hälsa i Sundsvall och inom FN:s olika organ. Men den stora utmaningen är oss själva för där är i vårt inre denna förändring måste ske.

Den första internationella miljökonferensen hölls i Stockholm 1972. Året efter kom FN:s miljöprogram UNEP. 1992 hålls denna konferens i Brasilien. Till detta möte har Brasiliens kvarvarande 180 indianstammar beslutat att framföra sin talan baserat på "500 års motstånd" sedan Colombus "upptäckt" av den nya världen. Kanske vi trots allt är redo att börja lyssna till de människor som vi fråntog en hel kontinent.

Världskommissionen för miljö och utveckling (Brundtland kommissionen) presenterade ett nytt begrepp, "Hållbar utveckling" (sustainable development) i sin rapport. Europastadgan för miljö och hälsa från 1989 som har undertecknats av Europas länder inom WHO säger: "*Hänsyn till miljö och hälsa skall klart gå före hänsyn till ekonomi och handel*".

Är det inte snart dags att detta börjar att synas också i massmedia och politiska beslut? Och framför allt är det dags att detta påverkar oss själva i tanke, ord och handling. Vill vi förändra världen måste vi förändra oss själva.

- * Carson Rachel, Havet
Folket i bild 1959
Detta var Rachel Carsons första verk som i enkla ordalag redogör för havets och vattnets betydelse i vår värld.
- * Carson Rachel, Tyst Vår
Prisma 1979 (1962 på engelska och 1963 på svenska)
Detta klassiska verk är lika läsvärt idag så mycket av det Rachel Carson varnar för nu har hänt där den tysta våren ljuder av motorbuller.
- * Persson Göran, Luftföroreningar och luftvård
Bonnier 1969
Detta samlingsverk under ledning av Göran Person på Statens Naturvårdsverk är en tidig och bra sammanställning av luftföroreningarnas inverkan på atmosfären. Den pekar redan 1969 på att vi inte vet effekterna av koldioxidutsläppen för jordens klimat.
- * Lundqvist Lennart, Miljövårdsförvaltning och politisk struktur
Verdandi 1971
Lennart Lundqvist doktorsavhandling ger en historisk översikt omfattande naturskydd och miljövård i Sverige under nittonhundratalet. Lennart Lundqvist påpekar redan 1971 att miljökrisen är även ett politiskt problem och kan ifrågasätta demokratin som helhet. Han hänvisar till den amerikanska statsvetaren Beryl Grove som ifrågasätter om människans grundläggande problem vilka hotar vår själva existens, befolkningstillväxten, kärnvapen och miljöförstörelsen kan lösas på teknisk eller politisk väg.
- * Ward B, Bubos R, Only One Earth
Pelican 1972
Denna icke officiella rapport utarbetades av författaren i samarbete med 152 experter i 58 länder. Det är en mycket omfattande och insiktsfull bok som nu är 20 år gammal men lika ny.
- * Graham Frank, Since Silent Spring
Hamish Hamilton 1970
Rachel Carson var redan klassisk 1970 och Frank Graham försöker se vad människan har gjort efter Silent Spring. Han visar på fortsatta kemiska ingrepp där USA:s massiva användning av kemiska gifter under Vietnam kriget tas som ett exempel.
- * Erensvärd G, Före - Efter
Aldus, 1970
En enkel och mycket bra diagnos för vår framtid. Dessutom föreslår Erensvärd omedelbara åtgärder. Det var 1970.
- * Roches L, Rungoh R, "The Energy Crisis"
Rockes and Rungon 1972
Detta är en amerikansk energikris men som står fast att vår värld aldrig kan nå upp till den amerikanska konsumtionsnivån. Författaren drar slutsatsen att denna energi-konsumtion måste skäras ned samtidigt som fusionskraften måste utvecklas.

- * Gerholm Tor Ragnar, "Varför Kärnkraft"
Kreab 1975
Gerholm företräder tillväxt med fortsatt utbyggnad av kärnkraften. Han säger att genom ökad välfärd i Sverige så kan vi bättre hjälpa "våra mindre lyckligt lottade medmänniskor".

- * Meadows, Randers, Behrens, Tillväxtens Gränser
Bonniers 1972
Romklubbens rapport är utarbetad av ett stort antal forskare från hela världen med hjälp av en databaserad modell. I sin slutkommentar sammanfattar Romklubben:
*"Det finns naturligtvis inte någon enda, optimal, långsiktig befolkningsnivå. Det finns istället en rad balanstillstånd mellan befolkningsnivå, social och materiell standard, personlig frihet och andra element som tillsammans utgör livskvalitet....
Vi inser att jämvikt i hela världen kan åstadkommas endast om de sk
utvecklingsländernas lott förbättras avsevärt, både i absoluta tal och i relation till de ekonomiskt utvecklade nationerna, och vi hävdar bestämt att denna förbättring endast kan uppnås genom en strategi som omspannar hela världen.....
..... Världssystemet är helt enkelt inte stort nog eller generöst nog för att mycket längre rymma ett sådant egocentriskt och konfliktalstrande beteende hos sina invånare. Ju närmare vi kommer jordens materiella gränser, desto svårare blir det att ge sig i kast med detta problem.....
..... Vi kan inte förutsätta att enbart teknologiska lösningar skall hjälpa oss ur denna onda cirkel. Strategin för att lösa de två nyckelfrågornas utveckling och miljö måste konstrueras som en odelad.....
..... Det är vår enstämiga övertygelse att den viktigaste uppgift som mänskligheten står inför är att snabbt och radikalt rätta till den obalanserade och farligt försämrade situation som råder i världen idag.....
Helt nya sätt att nalkas problemet krävs för att återföra samhället mot jämviktsmålet istället för mot tillväxt. En sådan omorganisation kommer att kräva en rekordansträngning i insikt, fanatsi, politik och moralisk beslutsamhet."*

- * Kågeson Per, Stoppa Kärnkraften/I skuggan av Barsebäck
Prisma 1973/1980
Per Kågeson var en av de första i Sverige som kopplade ihop miljö, energi, ekonomi och teknik. Han har också skrivit många andra böcker som är både rikhaltiga på fakta och med sakliga kommentarer.

- * Commoner B, Maktens Armod
Aldus 1976
Barry Commoner följer upp sin bok Cirkeln sluter sig. Han jämför sin analys av energi, produktion och konsumtion med Marx tankar om ekonomin.

- * McKibben Bill, Naturens Undergång
Wiken 1989
Bill McKibben gör en personlig och mänsklig beskrivning av vår miljökris. Den är något resignerande men med i slutet hopp om att människan till slut ska vakna.

- * Edman Stefan, Sverige är Fantastiskt - men hur länge ?
Edman ger en personlig hyllning till skönheten i det svenska landskapet där poesi blandas med fakta. Han varnar samtidigt för att naturen slår tillbaka men tror hoppfullt att opinionen då vaknar.
- * Baines John, Rädda Jorden
Almqvist & Wiksell 1990
En bokserie i fyra delar, Rädda Regnskogarna, Rädda Atmosfären. Stoppa försurningen, Avfall och Återvinning. En kortfattad text och vackra foton ger en bra och lättfattad introduktion.
- * Young Louise B, Saving the Wind
Prentice Hall Press 1990
Louise Young är författare av den tidiga boken "The Blue Planet". Hon ger en insiktsfull beskrivning av atmosfärens sammansättning och hotet av en klimatförändring.
- * Commoner Barry, Making Peace with the Planet
Panthion 1990
Den pensionerade Commoner fortsätter sin strävsamma kamp att informera och ge idéer till lösningar. Hans egen utveckling där han idag kopplar ihop yttre och inre fred och att hela civilisationen, människan och miljön måste behandlas tillsammans.
- * Naturmiljön i siffror, SCB
SCB 1990
Sverige är världsmästare i statistik. I denna imponerande faktasamling kan vi läsa oss till allt vi vill veta om miljöutsläpp, vindriktning och temperatur.
Minskningen av jordens regnskogar sker med 20 ha per minut eller nästan 1 % per år. SCB visar också att mellan 25 % och 38 % av skogarna i västsverige har ett pH värde lägre än 4,4. Vid detta värde kan aluminium utlösas och skogen förgiftas. Vi kan också läsa att det ackumulerade utsläppen av kvicksilver i Sverige t o m 1987 var närmare 1 000 ton. Enligt naturvårdsverket finns det idag mer än 10 000 svenska sjöar där fisken innehåller mer än 1 mg kvicksilver per kg. Även om utsläppen idag upphör helt så skulle det ta mycket lång tid innan kvicksilvret försvinner ur näringskedjan. Även dioxiner har anrikats i vår natur. Vi bör inte äta mer än 50 gram lax per vecka för att inte överskrida gränsvärdet. Varje gång vi äter och varje gång vi andas så utsätts vi för dessa gifter vare sig vi vill eller inte. Efter Chernobyl vet vi också att inte ens om vi slutar att äta och andas så är vi skyddade från radioaktivitet.
- * Timberlane Lloyd, En Enda Jord
BBC Books 1987
Denna sammanställning med många bidragsgivare ger en bild av de skiftande förutsättningar som gäller i olika delar av vår enda jord. Vi måste hitta lokala lösningar som är både geografiskt och kulturellt anpassande

- * Myers Norman GAIA - An Atlas of Planet Management
Anchor Books 1984
Norman Myers har varit redaktör för denna bildrika bok med ett imponerande uppbåd av författare från olika expert områden. Den behandlar vår jord och civilisation globala utveckling ur ett holistiskt synvinkel från människan själv till vårt högteknologiska samhälle. Människans utveckling från 50 miljoner invånare år 1 000 f.Kr till 5 miljarder idag, presenteras som ett litet ögonblick i helheten. "Mänskligheten, denna plötsliga evolution som har haft en sådan påverkan på vår planet, hotar nu inte bara vår egen överlevnad utan många andra delar av biosfären". Författaren citerar professor Raymond dasmann från University of California, "vi utkämpar redan det tredje världskriget, ett krig mot vår egen jord - och vi segrar". Trots det massiva fakta materialet som visar vår väg mot katastrofen har boken en positiv underton att vi själva fortfarande har valet till vår framtid även om tiden är knapp. "Degradering av vår ekologi är som en cancer, eller många former av cancer som sprider sig tyst och osynligt genom kroppen på vår planet". "Homosapiens måste avancera från sin pionjäranda som är aggressiv och produktiv och är girig efter resurser, till en upplyst ras som erkänner ekologiska begränsningar, slopar självsäkerhet för samarbete och som uttrycker självreglering som den gyllne regeln. Genom att rädda vår biosfär och oss själva kan vi åstadkomma en ny mänskloget som inte funnits förrut. Genom en vårdande attityd till vår enda jords hem, blir vi en mänsklighet".

- * Barnaby Frank, The GAIA Peace Atlas - Survival into the third millennium
Doubleday 1988
Förre chefen för SIPRI i Stockholm Frank Barnaby är redaktör för denna fredsbok där bl a Gro Harlem Brundland, Johan Galtung, Julius Nyerere, Desmond Tuto, Inga Thorson bidrar och Javier Pérez de Cuéllar deltar. I inledningen säger författarna: "*Om vi inte omvandlar våra erfarenheter till en ny riktning så leder vår nuvarande väg direkt till slutet på mänsklig tid. Vi har kanske 15 år kvar. Femton vårar. Femtusen dagar och nätter. Femtusen soluppgångar och stilla kvällar, femtusen uppvaknande i hjärtat på moder jord. Om vi inte kan förändra vårt medvetande och hjärtan och våra handlingar i tiden.*"

- * Instituto del Tercer Mundo, Third World Guide 91/92
Denna mycket omfattande uppslagsbok behandlar allt som behövs att veta om förhållandet mellan nord och syd, dvs den utvecklande ock den icke utvecklade världen men ur den tredje världens perspektiv.

- * Tidskrifter: Många bra tidskrifter om miljö och natur finns att tillgå och ett medlemskap i någon av de organisationer som anges i adresslistan ger normalt en sådan. Som nämnts tidigare så presenterade de stora amerikanska tidskrifterna under en kort tidsperiod alla temanummer om "Moder jord". Det är intressant att även dessa representerade de fyra riktningarna vilket bl a kan uppfattas i de fyra tema rubrikerna.

- * National Geographic Vol 174, No 6 Dec 1988 Tema: "Can man save this fragile earth ?"
- * Time Jan 2 1989 Tema: "Planet of the year - Endangered Earth"
- * Life Feb 1989 Tema: "The Future and You"
- * Scientific American Sept 1989 Tema: "Managing Planet Earth"

* Scientific American Sept 1990 Tema: "Energy"

5.8 Framtiden

Henry David Thoreau sade att "Tiden är den flod som jag går och fiskar i". Tiden förändras kontinuerligt och vi med den. men det finns trots allt en större förändring som just pågår i världen. Thomas Kuhn myntade begreppen "Paradigm" och "paradigmskifte" och detta är det som sker inom *Den Nya Tiden*- Det är en förändring av världsbilden som i sin tur förändrar det som ingår i världen och människan själv. Många av de redovisade böckerna är ense om att ett sådant drastiskt skifte av världsbilden både är nödvändig och händer. Däremot så presenterar man något skilda framtidsversioner.

Det är en pessimistisk och en mindre pessemistisk profetia. Många varnar för en totalitär och enkelriktad världsbild som kommer oberäknat i materialismens fotsår. När östeuropa föll samman framkom många sjukliga tendenser inom detta konstgjorda samhälle. Censuren var bara en, men den användes nästan som en självklarhet där censorerna trodde de bidrog till någor positivt. Den censur och likriktning som präglade nyhetsrapporteringen ifrån kriget med Irak skrämde mig. Men ännu mer oroade det mig att många människor inte bara ställde upp på denna censur de tyckte den var bra. Varför den totalitära kommunismen tog makten i Kina och Sovjet var naturligt då de tidigare regimerna var både diktatoriska och förtryckte en fattig arbetare och bondeklass. I Östeuropa blev människorna påtvingade Sovjet i skuggan av kriget. Men varför växte nazismen fram i Tyskland ? Finns det grogrund för en fascistisk utveckling inom den industrialiserade världen när vi ser vårt välstånd hotat ? Eller har allinationen gått så långt att människan helt enkelt inte bryr sig. Flera av författarna hävdar det. Jag vill dock själv inte tro på människans inneboende sjukdom utan i likhet men Jan Grönholm, Fritjof Capra, Willis Harman, Marilyn Fergusson, Peter Russel och Erich Fromm så tror jag att våra grundläggande värden är starkare. Om vi inte kan tro på godheten, sanningen och skönheten vad ska vi då tro på ?

Under våren 1991 när jag arbetade med att avsluta denna bok så besökte jag både Indien och USA. I dessa två länder så "hittade" jag två böcker som i många stycken sammanfaller med mina egna tankar. "India - Faces Shudra Revolution" av B.M. Sinha och "Global Mind Change" av Willis Harman kommer från två helt olika perspektiv till samma slutsats. "En förändring i den kollektiva psykologin är nödvändig för en verklig förändring" skriver Sinha som också förespråkar ett holistiskt tänkande Willis Harman som är medarbetare i Institute of Noetic Sciences i San Fransisco ger i sin bok en mycket bra beskrivning av den förändring av världmedvetandet som nu sker och även varför det sker. Han föreställer sig att han är en besökare från en annan planet som besöker jorden för första gången och ställer frågor utan förutfattade meningar och som "Alice i Underlandet" får "underliga" svar i fri tolkning: Varför finns det så många vapen ? Jo för nationell säkerhet. Du undrar varför den större delen av världen lever i fattigdom och den överiga i överflöd. Du finner att ekonomiska institutioner styr världen istället för visdom, kunskap och religion. Du ser att ekonomisk konsumtion reglerar samhället och att människorna ser varandra som konsumenter. När du frågar varför det behövs så mycket konsumtion så blir svaret att stimulera produktionen. BNP visar ekonomisk framgång, dvs hur snabbt resurserna kan användas. Du undrar om det är bra för planeten att dess begränsade tillgångar används i större hastighet. Då svarar man att det behövs för att ge jobb och öka köpkraften så att fler produkter kan konsumeras. Då undrar du om dessa jobb användes för att stödja en hel mänsklig utveckling, försköna

miljön, ta hand om naturen, stimulera moraliska värden. Nej, säger man detta är belastningar för ekonomin.

Jobben producerar produkter för marknaden; dataspel, smarta missiler, mobila hem, tjänster för investeringsorgan etc.

Detta synsätt återupprepas nu av våra svenska politiker där kommunismens fall tas som argument för en enkelspårig konsumism. Pensionsägda aktiefonder framställs som farliga medan de snabba klippens män har fått härja fritt i enlighet med den amerikanska filmen "Wall Street" Jag har även haft förmånen att uppleva de upphetsade människorna på den amerikanska börsen samt resultatet av den fria spekulatören i New York. Jag har även personligen fått prova på den privatiserade sjukvården i Kalifornien. Nej, vårt ideal samhälle finns varken i den nu avsomnade kommunismen men lika lite i den nu återuppvaknande penning hysterin.

Harmans frågor belyser det orimliga i vår nuvarande världsbild, men så länge vi befinner oss inom ramen för denna världsbild så tycker vi att konsumismen är helt naturlig. Verkligheten blir vad vi själva tror på. Denna slutsats är ganska självklar. Så länge som våra ekonomiska och politiska organ är inställda på ökad produktion och vi själva via reklamen stimulerar till ökad konsumtion av prylar, mat, sex, etc så blir resultatet därefter. Penningfixeringen, utnyttjandet, destruktionen, och våldet följer även detta med och sprids dagligen i våra underhållningsserier. Naturligtvis påverkas vi av det vi ser och läser om. Det är först när vi som Harman kan se allt detta med nya ögon som vi uppfattar motsägelserna. Harman har med likhet med mig själv och Sinha dragit slutsatsen att et enda mål som denna världsbild ger mänskligheten är att bli ett högkonsumerande samhälle. Det enda sättet att förändra detta mål som bevisligen leder mot en säker undergång är en omvandling av det kollektiva medvetandet. När detta har skett så kommer de förändringar som behövs av sig själva. Harman skriver i introduktionen till sin bok att tidigare sa vi "*Prata inte bara - gör något*" men nu bör vi istället säga "*Gör inte bara något - gå ut och prata*". Det enda som kan förändra framtiden är att vi gemensamt förändrar oss själva. Detta kan göras snabbare idag med de olika former av massmedia som finns. Vi måste börja att projicera denna positiva bild av framtiden istället för den spruckna tavla som förmedlas idag. Det är så enkelt och vi kan börja omedelbart. Vi har framtiden i våra egna tankar, ord och handlingar.

- * Seymour J Girardet H, Program för en grön planet
Bonniers 1987
Denna bildrika och instruktiva bok är en bra sammanfattning och introduktion till både de hotande problemen. och vad vi kan göra.
- * Rifkin Jeremy, Entropy - A New World Wiew
Bantam New Age 1980
Rifkin tar fasta på termodynamikens lag om att universums energi är konstant medan enttopin ökar. Liv kräver energi och den mest moraliska framtiden är ett lågenergisamhälle.
- * Lovelock J, The Ages of Gaia
Bantam New Age 1988
James Lovelock har arbetat för NASA och utforskningen av vårt solsystem. I sin första bok om Gaia, jordgudinnan i grekisk mytologi så framförde han tesen att vår jord var en egen hel levande organism. I denna bok fortsätter han att utvidga denna teori till att jorden nog kan överleva dagens ekologiska kris, men utan människor.
- * Sinha B.M India Faces Shudra Revolution
Neo-humanitic foundation 1991
B.M Sinha ger en mycket intressant analys baserad på neo-humanism och lagen om social omvandling. Den behandlar utvecklingen i Indien men tankegångarna kan även applicera på världen som helhet. han ser ett framtida samhälle baserat på ekologisk balans där nya världen har ersatt vår nuvarande konsumism.
- * Kuhn Thomas, De vetenskapliga revolutionernas struktur
Doxa 1974
Thomas Kuhns filosofiska verk inför begreppet paradigm för att visa vetenskapens stegvisa skifte där varje paradigmskifte för med sig ett antal förändringar inom många områden.
- * Toffler Alvin, Framtidschocken
Aldus 1970
En klassisk bok som fick stort intresse när den kom. Toffler påvisar den psykiska stress som utsätter nutidsmänniskan i hennes snabbt förändrade värld,
- * Toffler Alvin, Eko -spasm
Aldus 1975
Toffler fortsätter sina teorier om framtiden med att hävda att de ekonomiska kriserna är tecknen på den indudtriella civilisationens samarbrott och börjat av en ny.
- * Toffler Alvin, Tredje-vågen
Den tredje vågen är den nya civilisation som Alvin Toffler ser rulla fram. Denna kommer att innebära mycket stora förändringar basert på ett holistiskt tänkande. Våra politiska system är föråldrade och Toffler föreslår nya alternativ med direktdemokrati.

- * Toffler A, Maktskifte
Wiken 1990
Alvin Toffler fortsätter här sin serie av "Framtidschocken" och "Den Tredje Vågen" med Maktskifte - Kunskap, Rikedom och våld på randen till det 21:a århundradet. Hans vision är dock starkt begränsad till vårt traditionella västerländska synsätt.

- * Batra R, Den Stora Världsdepressionen 1990
Prisma 1989/1985
Professor Ravi Batra förutsäger här 90-talets ekonomiska sammanbrott. Oraken är de ökande klyftorna i USA mellan de rika och de fattiga. Han upprepar även P.R Sarkars teori om återkommande samhällscyklar. En intressant och kontroversiell bok om ekonomi.

- * Timberlake L, En Enda Jord - Leva för framtiden.
Utbildningsradion 1987
Denna bok ger en bildrik skildring om vår nutid och den framtid som väntar människorna i olika delar av vår värld.

- * Asimou I, Katastrof - 15 vägar till vår undergång
Ordfront 1979
Asimou tittar in i både människans och universums framtid och diskuterar olika vägar som alla leder mot det obevekliga slutet.

- * Heilbroker Robert. Människans framtid
Aldus 1975
Robert Heilbroker som är professor i ekonomi i New York ger här en mörk och hård dom över människans framtid. Han ser risken för framtidens fördelningskrig och att vi själva måste inse den kommande katastrofen.

- * Huxley Aldous, Framtidens värld
Walström och Widstrand 1958
Redan på femtionioalet skrev Huxley denna bok som varnar för "1984" och att den moderna robotmänniskan inte orkar med sin frihet. Huxley menar att det överorganiserade stadssamhället med sin kontinuerliga hjärntvätt leder till enkelriktad diktatur.

- * Block, Block, Schaerström. Människan och teknik i framtidssamhället
Liber 1976
En lättillgänglig bok om de olika processer som formar framtiden. Författaren förutspådde 1976 Sovjetunionens kollaps och har även många andra intressanta framtidsvyer som idag är samtid. Författarna varnar både för ekologisk, resurs och miljökris samt ifrågasätter storstadsmänniskans balans.

- * Wright von G.H, Vetenskapen och Förnuftet
Bonniers 1987
En lågmäld bok om olika filosofiska tidströmningar och framtiden. Von Wright sätter

sitt hopp till en protest mot utvecklingen som kommer innefrån oss själva. Det är en tro på förnuftet

- * Drucker P, *Den Nya Verkligheten*
Svenska Dagbladet 1990
Peter Drucker är en av det amerikanska etablismanget med erfarenhet av politik och ekonomi. Även han ser en ny tid komma även om den bygger på traditionella amerikanska värderingar. Han avslutar boken med att konstatera att en ny världsbild baserad på intuition är på väg.
 - * Kostler Arthur, *Janus - en sammanfattning*
Bokförlaget Korpen 1978
Kostler säger: "Det mest påfallande tecknet på vår arts patologi är kontakten mellan de unika teknologiska framgångarna och den lika unika oförmågan att sköta de sociala angelägenheterna. Kostler gör en mycket intressant resa från kvantfysiken till Jung.
 - * Watzlawick, Weakland Fish, *Change*
WWNorton & Company 1974
Författarna behandlar vår snabbt växande värld. Man hävdar att verkliga förändringar ej kan sökas i långa kedjor av orsak och verkan utan hittas som andra ordningens lösningar som kan vara okonventionella.
 - * Fromm E, *The Sane Society*
Fawcett 1955
Fromm presenterar en tidig och mycket framsynt bok om vår civilisation och människans. Hans huvudbudskap är kärleken som alternativ till materialismen.
 - * Capra F, *The turning Point*
Bantam 1988
Capra har fortsatt sitt intressanta öst-väst filosoferande från Fysikens Tao. I *The Turning Point* ger han en holistisk bild över det skifte som nu sker inom *Den Nya Tiden*. Han ser kvinnorörelsen som en fundamental roll i denna förändringsprocess.
 - * Grönholm Jan, *Helhetssyn och framtidstro*
Liber 1979
En kort men mycket klar och omfattande förklaring av holism genom referenser till de filosofer, författaren och vetenskapsmän som har påverkat den nya världsbilden.
 - * Russel Peter, *The Global Brain*
Tachter 1983
Peter Russel beskriver *Den Nya Tiden* som ett kvantumsteg i utvecklingen där mänskligheten som helhet ändrar medvetenhet till en högre nivå. Denna transformering sker på så att våra globala problem tvingar oss att ställa de fundamentala frågorna. Varför är vi här och vad vill vi egentligen ha ?
- Peter Tom, *The Pursuit of Luck*
The Tom Peters Group 1991

Denna åttasidiga pamflett är en mycket stimulerande läsning av författaren till "In Search of Excellence" som för tankarna till sextiotalets alternativkultur. Kanske är det inom affärsvärlden som "Den NYa Tiden" gör sitt nästa genombrott.

*

Harman Willis, Global Mind Change
Institute of Noetic Sciences 1988

Willis Harman arbetar idag inom Institute of Noetic Sciences och har lyckats att samställa en mycket bra översikt om den medvetande förändring som vi själva och världssamhället nu befinner sig i. Han betonar som så många andra vikten av en ny världsbild: När en vision har skapats och vi har accepterat den så har vi redan påbörjat de krafter och faktorer som realiserar denna vision".

*

Schumacher E.F, Litet är vackert
Prisma 1988, 1975

Denna klassiska bok i Fromms anda är en mycket klarsynt beskrivning av vårt samhälle som även ger vägledning för framtiden. Han skriver *"Vi ryggar tillbaka från sanningen om vi tror att de destruktiva krafterna i den moderna världen kan "bringas under kontroll" helt enkelt genom att man mobiliserar större resurser - i fråga om pengar, utbildning och forskning - att bekämpa nedsmutsningen, att skydda det vilda, att upptäcka nya energikällor och att komma fram till effektivare avtal om en fredlig samexistens. Självfallet behöver varje civilisation pengar, utbildning, forskning och mycket annat, men vad som framför allt behövs idag är en revidering av de syften som dessa medel avses tjäna. Och det innebär framför allt att man måste utveckla en livsstil som tilldelar de materiella tingen deras rätta plats, vilken är sekundär och inte primär."*

Capra F och Steindl-Rast D Belonging to the Universe
Harper 1991

Denna dialog mellan fysikern Fritjof Capra och teologen David Steidl-Rast jämför den vetenskapliga och religiösa paradigmerna som dessa två oberoende av varandra har kommit fram till. Tillsammans ger de en mycket tänkvärd diskussion om en holistisk värld.

5.9 Den Personliga Visdomen

Vårt århundrade har inte bara producerat rymdfarkoster och datorer utan finns också dokumenterat i en rik skatt av det vi kallar skönlitteratur. Trots nya medier som film och television så har boken överlevt som förmedlare av både fakta och fiktion. Många goda författare har skapat många mästerverk. Vi är alla olika och befinner oss på olika punkter längs den osynliga cirkeln. Jag kan därför inte rekommendera någon speciell författare lika lite som jag tror att en objektiv recension är möjlig i annat syfte än att finna grammatiska fel. Olika författare ger meningsfulla upplevelser för olika människor.

För mig själv har fyra författare spelat en stor roll under mitt eget sökande efter livets mening. Dessa fyra har under olika perioder följt mig på mina resor och dykt upp på ett symboliskt sätt för att förmedla sina tankar. De är alla mycket olika men med en gemensam nämnare, som även inkluderar mig själv, vilken är det internationella resandet och att deras berättelser därför egentligen ligger närmare verkligheten än fiktionen. Dessa fyra guider och vise män är Somerset Maugham, Ernest Hemingway, John Steinbeck och Herman Hesse. De tillhör alla våra fäders och farfäders generation men deras tankar är lika levande idag. Deras böcker om drömmar, hämningar, våld, kärlek, meningslöshet och hopp beskriver tjugo- och trettioalets brytningstid men det kunde lika gärna vara vår egen. Ingen av dessa författare kom jag i kontakt med i min ungdom eller under mina studier. Även om de fanns i mitt bakhuvud som celebriteter så hade jag heller aldrig någon tanke på att läsa dem.

Under ett av mina första utlandsuppdrag så reste jag genom fjärran östern från Bangkok och Kuala Lumpur över till Kuching, Bandar Sera Begawan och Kota Kinu Bali på Borneo. En ledig helg tillbringade jag i Singapore och fick rådet av en vän att ta in på Raffels Hotel. Detta vita "museum" från den Brittiska kolonialtiden låg insprängd i det enorma varuhus som Singapore är idag. Innanför de vita murarna hade tiden stått stilla sedan Somerset Maugham beskrev denna degenererade värld på gränsen mellan stormakt och förfall och hans rum stod fortfarande reserverat. När jag satt i det mörka biblioteket och smakade på min "Singapore Sling" så verkade Maugham vara närvarande i rummet. Med mig på denna resa så hade jag en av Maughams novellsamlingar som både är roande och upplysande. Framförallt ger de en varm och fuktig upplevelse likt de länder och den tid han beskriver och som är en viktig epok i vår västerländska civilisations framväxt.

I spetsen på Florida ligger Key West som idag är en subkultur med musik, konst och droger. Där finns också Sloppy Joes vilken är den bar som Ernest Hemingway varje dag dränkte sina sorger på och som Ulf Lundell skrivit om. Då jag arbetade i Florida hamnade jag ibland på samma bar och fick troligen en likadan bakfylla i mina egna försök att dränka sorgerna. Jag åkte även ut på det varma och glänsande havet som mer än något annat var "Papas" hem. Men en dag gick jag in i det hus där Hemingway hade bott och började på plats mitt utforskande av hans fascinerande värld och den "förlorade generationen". Den som älskar Hemmingway vet jag menar.

Steinbeck upplevde jag på ett mycket verkligt sätt när jag reste genom Den stora dalens fruktodlingar samt Salinas på den amerikanska västkusten där jag likt professorn i "En

underbar torsdag" fick möta kärlekens vansinningheter i Monterey. Steinbeck skriver också historia om en epok i vår civilisation.

Herman Hesse kom mycket sent in i mitt liv som en slags lysande ängel med en välgörande förkunnelse som kompletterar det jag tidigare hade läst. Detta skedde sedan jag hade börjat att regelbundet besöka Schweiz. Det var emellertid först efter det att jag hade börjat bo på och utnyttja samma kurbad där Hesse skrev många av sina böcker.

Det var först efter det att jag hade läst Hesse som jag allt mer kom att intressera mig för *Den Nya Tiden* och det holistiska tänkandet. Genom detta synsätt så kunde jag också förstå varför dessa fyra författare hade följt mig genom livet i just denna ordning. Naurligtvis så hade dessa attraherat mig just för att jag kände igen mig i de personer och händelser de skildrade. Somerset Maugham representerar det brittiskt svala intellektet, medan Ernest Hemingway även i sitt eget liv var passion och våld i en känslomässig blandning. John Steinbeck skildrade det jordiska och Herman Hesse det själsliga. För mig så beskriver dessa fyra författare vår cirkels fyra riktningar.

Den Nya Tiden bygger på gammal visdom. Men när började det vi menar med *Den Nya Tiden*. Är det "Age of Aquarius" eller Maya som enligt profetiorna påbörjades 1987. För mig är den en fortsättning av 60-talets sökande och ifrågasättande som symboliseras så intensivt av "Hair" och som finns i dokumentärfilmen om Woodstock. Men det finns också ett annat tidsdokument som kom ungefär samtidigt och som också kan kallas *Den Nya Tidens* födelse. Det är Jonathan Livingston Seagull av Richard Bach. Med denna bok så formades även *Den Nya Tidens* huvudbudskap om människans frigörelse från sig själv och sina påtvingade begränsningar. I "There is No Such Place as far away" presenterar Bach just vad titeln säger; vi behöver inte sträva efter något i fjärran, verkligheten är här och nu. I likhet med Shirley MacLaine så har Bach också givit en personlig beskrivning över sitt sökande i flera andra böcker. Bach trädde också in i mitt liv som en meningsfull tillfällighet. Även om jag i Maughams, Steinbecks, Hemingways och Hesse hade kunnat hitta många paralleller med mitt eget liv så framstod Richard Bachs beskrivning som min egen dagbok. De var alla män av sin tid som försökte tränga in i det skeende som de var del av.

Vi tror ofta att våra egna funderingar, kärleksupplevelser och sorg är någonting unikt för oss själva men dessa upplevelser är mycket allmän mänskliga. När vi läser Hemmingway eller Steinbeck så är både människor och händelser men framför allt känslor och tankar desamma som våra egna. För mig själv är detta en obeskrivlig lycka när jag läser något som direkt går in i mitt hjärta och då jag känner: "Just så är det". Det är först när vi är mogna för ett budskap och egentligen själv redan har detta inom oss som vi kan ta emot det. Slutsatserna får vi emellertid göra själva och från dessa skapar vi vår egen visdom.

Är dessa "synkroniciteter" bara ödets nyckel? För mig har dessa författare inneburit meningsfulla tillfälligheter under de perioder i mitt liv som de inträffade men för andra människor kan dessa budskap komma på helt andra sätt. De är helt enkelt hjälpmedel att utvecklas och att vakna upp. När vi blir medvetna om universums meningsfullhet så blir vi också medvetna om den roll som spelar i helhetens gradvisa föreställning. Vi ser att våra tankar och handlingar, val och bedömningar reflekterar tillbaka som konsekvenser av detta. När vi börjar att ana detta sammanhang är vi inte längre "offer" för omvärlden

utan vi skapar den.

John Steinbeck skrev i "East of Eden" sin livsförklaring som gäller lika kraftfullt idag:

"Jag vet inte nu hur framtiden kommer att se ut. Enorma förändringar äger rum i världen, krafter som formar framtiden vars ansikte vi inte känner. En del av dessa krafter verkar onda för oss, kanske inte i sig själva men därför deras tendens att eliminera det som vi anser gott. Det är sant att två män kan lyfta en större sten än en man. En grupp kan bygga bilar snabbare och bättre än en man, och bröd från en fabrik är billigare och mer likformigt. När vår mat, våra kläder och bostäder massproduceras så penetrerar detta masstänkande också oss själva och eliminerar allt annat tänkande.....

.....vid en sådan tidpunkt känns det naturligt och bra för mig att fråga mig själv dessa frågor. Vad jag tror på ? Vad måste jag kämpa för och vad måste jag kämpa emot?.....

.....jag tror att det fria utforskande medvetande hos varje individuell människa är det mest värdefulla i världen. Och detta skulle jag kämpa för: friheten och tanken får ta vilken riktning den vill. Opåverkad. Och detta måste jag kämpa emot: varje idé, religion, eller regering som begränsar eller utplånar individen".

- * Somerset Maugham (1874-1965)
 Of Human Bondage (1915)
 The Moon and The Sixpence (1919)
 Collected Short Stories 1 - 4 (1921-)
 The Summing Up (1938)
- * John Steinbeck (1902-1968)
 To a God Unknown (1934)
 Tortilla Flat (1935)
 Of Mice and Men (1937)
 The Long valley (1938)
 The Grape of Wrath (1939)
 The Moon is Down (1942)
 The Pearl (1947)
 The Wayward Bus (1947)
 East of Eden (1952)
 Sweet Thursday (1954)
 The Winter of Our Discontent (1961)
 Travels with Charlie (1962)
- * Ernest Hemingway (1898-1961)
 The Sun Also Rises (1926)
 Men Without Women (1927)
 A Farewell To Arms (1929)
 Death in the Afternoon (1932)
 Winner Takes Nothing (1933)
 Green Hills of Africa (1935)
 To Have and Have Not (1937)
 Farwhom the Bell Tolls (1939)
 The Old Man and the Sea (1953)
 A Moveable Feast (1964), postumt
 Islands in the Stream (1974), postumt
 The Dangerous Summer (1985), postumt
 The Garden of Eden (1986), postumt
- * Herman Hesse (1877-1962)
 Peter Camen Zind (1904)
 Knulp (1915)
 Siddhartha (1922)
 Der Steppenwolf (1927)
 Narziss and Goldmund (1930)
 Das Glas Perlenspiel (1943)

- * Richard Bach
 - Jonathan Livingston Seagull (1970)
 - A Gift of Wings (1974)
 - Illusions (1977)
 - There's No Such Place as Far Away (1979)
 - The Bridge Across Forever (1984)
 - One (1988)

6 Efterskrift- en hel människa i en hel värld

Vad innebär holismen och vad handlar "**Den Osynliga Cirkeln**" egentligen om?

Svar: **Allt.**

Vi har idag tillgång till en ofantlig informationsmängd om i stort sett allting. Genom televisionen följer vi direkt skeenden i andra delar av världen. Tusentals böcker och tidskrifter ges ut om olika specialområden som dissikeras och analyseras. Bäst säljare och politiker sprider enkla budskap om "sanningen" där dagens sanning är ekonomisk, gårdagens politisk och förra veckans religiös. Vi tvingas att även "konsumera" information där vi förleds att tro att vi vet vad som händer. Men trots allt detta eller kanske p.g.a allt detta så kan vi egentligen inte se skogen för bara träd. Vi hinner bara tillgodogöra oss ytliga detaljer eller gömma oss i något begränsat specialområde. Det är denna utveckling som tvingar oss att förändra vårt tänkande och synsätt att bli holistiskt.

Ett helhetstänkande innebär att vi börjar att uppfatta vår verklighet som en väv där allt ingår och där vi själva påverkar och påverkas av denna helhet. Vi upptäcker då också snabbt att vi inte kan styra de miljarder olika delar som i ett kontinuerligt samspel bildar denna verklighet utan att vi måste höja oss till en ny dimension. "*Den Nya Tiden*" innebär ett återuppvaknande där vi tar oss ur den mentala låsning som vår existerande världsbild har hamnat i där vi istället betraktar vår verklighet från en helt ny infallsvinkel och ifrågasätter alla gamla recept för att lösa våra ännu äldre problem. Istället för att fråga hur vi kan rena avgaserna på bilarna eller bygga fler tunnelbanor så frågar vi oss varför vi reser så mycket. Istället för att mekanisera och effektivisera prylproduktionen där vi tvingas att arbeta mer och effektivare så frågar vi oss vad vi ska producera. Och istället för att försöka hinna äta, köra, semestra, sova och älska så snabbt som möjligt så frågar vi oss hur ska vi leva.

Den Nya Tiden och helhetstänkandet är en *medvetande* rörelse. Vi måste bredda vår vision till att omfatta helheten och då först kan vi bli medveten om ett större skeende och vår egen roll i det. Detta innebär också att vi uppfattar att det som sker i världen faktiskt reflekterar vår gamla världsbild och det som vi själva har gjort. Men detta sker inte som direkt orsak och verkan. Cancer beror inte på rökning, Gulf kriget berodde inte på Saddam Hussein, jude utrotningen berodde inte på Hitler, AIDS beror inte på homosexuella, Ozon hålet beror inte på spray flaskor, Växthus effekten beror inte på bilavgaserna, Narkotika problemet beror inte på Norriega etc utan är alla tecken på ett mycket mer komplext förlopp av tusentals olika faktorer som ömsesidigt påverkar varandra. Genom att "lösa" ett problem så kan vi ändå inte bryta detta förlopp utan vi får andra former av cancer, nya diktatorer och ekologin får andra skador. Allt detta är sjukdomstecken, symtom på att vår civilisation är i obalans men lika lite som vår avancerade moderna medicin kan rädda oss från cancer, AIDS och Alzheimer men framförallt från missbruk i olika former så kan avgasrening rädda vår miljö. Naturligtvis så måste vi miska bilavgaserna och sluta att röka om vi vill förbättra hälsan på både vår jord och hos oss själva men vi måste först förändra vår världsbild och tänkande så att detta blir självklart.

Utvecklingen i världen har fortsatt som en dramatisk och händelserik förändringsprocess där historikerna inte hinner med att skriva om sina böcker och våra politiker tvingas omvärdera sina uppfattningar om den "goda" och den "onda" världen. Under den tid

som jag har arbetat på "**Den Osynliga Cirkeln**" så har jag levt och arbetat mitt i denna globala förändring i olika delar av vår värld. Sedan jag våren 1989 besökte Kina så har manuset följt mej genom USA, Kanada, Mexiko, Colombia, Brasilien, Iran, Indien, Jugoslavien; Tyskland och ett flertal andra länder under stor förändring där jag på kvällar och nätter försökt att sammanfatta mina tankar. Detta har inneburit att själva skrivandet har blivit en interaktiv process där både det jag har skrivit och jag själv som person har påverkats av detta förlopp och de olika människor från olika delar av vår värld som jag har mött och lyssnat på. För mig så har detta visat en av holismens och den österländska tankens huvudbudskap, att vi lever i ett ständigt flux, ett kontinuerligt flöde där universums förlopp spelas upp. Egentligen så är "**Den Osynliga Cirkeln**" därför ett omöjligt projekt då den hela tiden förändras, men jag hoppas ändå att den kan bidra till att förstå denna ständiga förvandling. Under detta förlopp har jag tvingats att ifrågasätta mycket av det som jag tidigare trodde på. En transformering av synsättet innebär också en transformering av den egna personen. Därför är Den Osynliga Cirkeln Din personliga kartbok för Din egen livsvandring och medvetande utveckling.

I början av detta arbete så såg jag holismen som en intressant intellektuell modell medan jag idag ser denna syntes av vårt västerländska och österländska tänkande såväl som manlig logik och kvinnlig intuition som en naturlig och nödvändig livssyn för att kunna uppleva verkligheten här och nu såväl som att kunna skapa en gemensam framtid. *Den Nya Tiden* innebär en personlig transformering av hela vårt trossystem där vi kan återfinna den naturliga balansen som är nödvändig för varje människa och Moder Jord som helhet. Jag ser detta nya tänkande som ett återuppvaknande av vår egen individuella potential och det vi kallar mänsklighet. Varje människa har själv obegränsade möjligheter att forma sitt eget liv och samtidigt påverka världen men detta innebär att vi måste ta oss ur likriktningens fängelse och istället odla alla aspekter av oss själva och vår verklighet. Speciellt så innebär detta att det kvinliga och intuitiva tänkandet inkluderas på lika villkor i dagens mansdominerade värld. En hel människa skapar en hel värld.

Holismen ger oss möjlighet att uppleva en balanserad och meningsfull tillvaro istället för kamp och konkurrens med både människor och natur. Vi ser också att denna "nya" syn i sina huvuddrag överensstämmer med naturmänniskans livsåskådning som den har förmedlats till oss från de ursprungliga innevanorna på den amerikanska västkusten. Den moderna människan går på "work-out" för att bli av med fett och träna sina muskler, hon lär sig att äta naturlig föda med frukt och grönsaker, lyssnar på rockmusikens monotona trumrytmer och hon läser allt fler böcker om självförverkelse. Och detta är nog inte så konstigt. Vi är människor och som människor så har både tanke, själ, känslor och kropp vissa grundläggande behov som vi aldrig kan dränka med aldrig så mycket video, sprit och cola. De få generationer som har upplevt industrialismen är en försvinnande liten del av mänsklighetens historia, låt vara universums historia. Homo Sapiens Sapiens var genetisk färdigutvecklad både i mentalt och fysiskt hänseende för 50 000 år sedan. Den människa som under tiotusentals år har funnit en harmonisk tillvaro i naturens sköte är samma människa som idag. Krig, storstäder och shoppingcentra är varken "naturliga" eller "mänskliga".

Ur denna synvinkel är det inte heller så underligt att den moderna människan i denna enormt förändrade miljö söker efter en ny mening och försöker att hitta sitt verkliga själv. Vi behöver inte skämmas för att vi tvingas att lära oss att leva igen. Så länge som

vår civilisations riken var relativt begränsade så kunde generaler och kungar styra den enligt samma hiarktiska modell. Dessa generaler och kungar styr fortfarande dagens värld men under andra namn. När vi nu istället närmar oss en värld med en gemensam framtid med 10 miljarder människor så kan inte denna gamla modell fungera ens i teorin varesig vi kallar den för liberalism, konservatism, fascism eller kommunism. Även vår gamla kapitalism som också utvecklades i Mesopotamien är oåterkalleligt föråldrad. Denna byggde på tillväxt och handel där slaveriet och kolonialismen, dvs den starkes utnyttjande av den svaga skapade ett lokalt överflöd. Men om vi nu har nått taket på vår tillväxt och våra bilar och kläder tillverkas i de länder där kostnaden är lägst och vår mat produceras där klimatet är mest gynnsamt ska vi då alla flytta till vetefälten och boskapshjordarna på den amerikanska västern eller anpassa oss till Sydöstasiens arbetsvillkor? Det är ganska förståeligt att vårt politiska och ekonomiska system efter denna omvälvande förändringsprocess också har hamnat i obalans där vi måste hitta något nytt som tar hänsyn till den förändrade verkligheten och människans grundläggande behov. Vår världsbild är helt enkelt föråldrad.

Holismen säger däremot inte att vi ska ta ett stort kliv tillbaka i utvecklingen. Den västerländska logiska världsbilden och industrialismen har bidragit med ofantliga framgångar inom materialismen som ingen av oss tackat nej till. Jag tror också på den gamla grekiska visdomen att "allt som är, är rätt", d.v.s allt som sker har en mening. Problemet är att denna materialism har löpt amok vilket har lett till den obalans som hotar både oss själva och andra arter. Dessutom har inte denna materialism löst de grundläggande problem med krig, våld, missbruk och prostitution som har följt vår stads-civilisation sedan dess födelse utan vi ser tvärt om dessa förteelser ännu kraftigare i dagens värld. Incest med barn, våldtäkt, prostitution, crackmissbruk, alkoholism och meningslöst våld följer med en allt mer likriktad komersialism. Detta kan vi se i USA:s storstäder men också i den övriga världen som anammar denna världsbild. Jämfört med naturmänniskan är det nog vi själva som representerar vildarna. Om vi fortsätter att tömma jordens skafferier i dagens takt så är det stor risk att kommande generationer (om det finns några) kommer att se på oss som "Dom som våldtog vår jord".

I Dagens Industri den 28 Juni 1991 finns en mycket tänkvärd artikel under rubriken "Vem tar ansvar för helheten" där man konstaterar att trots alla fina ord om miljön så tar vi som individer inget ansvar: "Vår egen miljömoral bekymrar oss mindre än andras förmenta omoral, tex utsläpp och miljöfarliga produktionsprocesser i industrin, och kalhyggen och tjuvskytte i u-ländernas regnskogar". Vidare säger man angående miljöpartiets nedgång inför vårt val: "Tvärtom har vi väl aldrig haft en så naket ekonomisk och materialistisk valrörelse som i år...idealet tycks vara att få mer och betala mindre. Denna fullkomligt oskrymtade "what's in-it-for-me" mentaliteten, präglar nu varje politikermöte, dränker den seriösa diskussionen och driver väljarströmmarna kors och tvärs över partigränserna på jakt efter den mest generösa givaren". Och man avslutar: "I sak är väl miljöpartiets försvinnande inte mycket att sörja, men där fanns ändå ett mått av idealism, en uppfodran till den enskilde att inte bara se till sina kortsiktiga ekonomiska intressen utan också besinna ansvaret för helheten".

Det är denna helhet vi måste lära oss att se, känna och förnimma samt att vi själva som individer tar vårt ansvar för denna. Så länge vår världsbild fortsätter att tecknas i denna svart-vita och ytliga form som vi läser om i kvällstidningarna och där vi tror att de tio

budorden finns i börsrapporten så blir vi själva och vårt samhälle därefter. Populärt uttryckt så genomsyras vårt nuvarande av en dubbelmoral som uppträder i alla sammanhang. Jag förstår idag de människor i tredje världen som ser västvärlden genom USA bomba och förgifta länderna i Indokina, stödjade militärdiktaturer och störta lagliga regeringar som i Latinamerika och som utan någon protest ger sig på ministater som Granada och Panama och därför också frågar varför samma västvärld kan samlas till att "befria Kuwait" under hurra-rop för friheten. Det är emellertid samma världsbild som för en generation sedan hade större delen av världen som kolonier och som på min egen farfars tid fortfarande accepterade slaveriet. Denna dubbelmoral går också igen i vårt förhållande till naturen och vårt fortsatta resursslöseri. Vi upptäcker emellertid inte denna dubbelmoral så länge vi stänger in oss i en allt mer materialistisk värld med konkurrens och utnyttjande som ledsnören. Det är därför vi behöver en ny världsbild och ett nytt mänskligt medvetande.

Som jag sagt tidigare så var jag som hemvändande svensk förvånad att finna den "hatkampanj" mot det mesta i vårt samhälle som var något annat än en kortsiktig konsumism. Svenskarna verkar ha förlorat både tron och förmågan att uppskatta det fina vi faktiskt har. Åtminstone om vi får tro våra tidningar och politiker. I stället ropar vi efter mer och söker lyckan utomlands. Gräset är alltid grönnare på andra sidan staketet, detta är ett känt gammalt ordspråk som beskriver vårt ständiga sökande efter mer. Istället så säger Den Nya Tiden oss att vi måste lära oss att uppskatta den naturliga rikedom som finns omkring oss. Vi måste också genomskåda det budskap som säger att lycka är lördagsöppet på systemet, fler TV-kanaler med reklam, billigare massproducerad mat och prylar, större bilar och jet-skies därför att drogkonsumtion, våldsunderhållning, mer plastprylar och processad mat samt bilavgaser och mototvägar helt enkelt är skadligt både för oss och naturen. Det finns inget självändamål eller försvar för en sådan "utveckling" utan den bör istället kallas för sitt rätta namn, degenerering, men denna degenerering har just en mening- Att vi till slut ska upptäcka den.

Vi har i Sverige en naturlig grund att skapa ett mycket bättre samhälle med en harmonisk människa utan att behöva gamla eller andras ännu sämre lösningar. Det som nu framställs som vår nya modell är i själva verket en återgång till förhållandena i början av seklet där vi börjar ett nytt varv runt vår cirkel men utan att fundera över vart vi är på väg. Vad vi behöver är en verkligt ny modell med ett nytt tänkande. Det är här holismen ger oss en framkomlig väg, men det viktiga är att vi startar den process som gör att vi kan lyfta oss till ett högre medvetande. Kanske finns det tecken på en uppbromsning i svartmålningen av det vi gemensamt har skapat ? Märta Tikkanen skriver i "Mitt Sverige": *"Detta nordiska klimat, dessa blonda färger, denna storlagenhet och mildhet och mångfald. Denna nordiska samhörighet. Åtminstone för mig är den en levande, en viktig realitet, en andlig hemvist. Det finns en samhällig lyhördhet också, ett samvete som trots allt fungerar ovanligt känsligt. Och på sistone har man till och med kunna stöta på svenskar som inte längre kritiserar sönder sitt land och dess strävanden. Det börjar vara tillåtet att tycka om Sverige igen - till och med när man är svensk"*.

Vi kan inte tro på "missnöjet" och "de andras" ansvar för "vår olycka". Det som Märta Tikkanen kallar för att "kritisera sönder" är något som även jag upplever när jag läser svenska tidningar. Jag tror att politiker och opinionsbildare bär ett stort ansvar när vi

svartmålar och skapar hjältar och offer av någon nyrik börsspekulant som flyttat utomlands med några miljarder. Däremot borde dessa människor som kontrollerar vad vi matas med skriva och berätta om behovet av en ny världsbild och en balanserad livsföring i harmoni med ekologin. Vi blir vad vi stoppar i oss både mentalt, fysiskt, själsligt och emotionellt. Fyller vi påsen med skräp så blir vi inte en lycklig och harmonisk människa utan populärt uttryckt en "skitstövel". Detta gäller i ännu högre grad den nya generationen som vi har utelämnat åt att fostras av konsumismens budskap och där vi inte borde förvånas av ett återuppvaknande av rasism och nazism. Vi behöver en ny generation medvetna politiker och opinions-bildare som kan se vår utveckling i ett större sammanhang men dessa kommer inte av sig själva. Förändringsprocessen måste börja hos Dig själv.

Svenska Dagbladet kommenterar en omfattande undersökning om svenskens lycka som presenterades i augusti 1991: *"Resultatet är häpnadsväckande positivt"*. Det visar sig nämligen i denna fleråriga undersökning att svensken faktiskt upplever en större tillfredsställelse och lycka än människorna i de övriga länder som har gjort liknande undersökningar. Vidare visar undersökningen att ju bättre ekonomiska förhållanden ju större blir problemen med t ex missbruk och självmord. Däremot är de unga missnöjda med sin ekonomi. Kanske är detta resultatet inte så underligt. Det är inte i många länder som vi kan åka ut i skärgården med segelbåten eller gå ut i skogen och plocka bär. Samtidigt har vi en av världens högsta materiella och sociala levnadsstandard. Denna kombination av modernt samhälle och naturkänsla är unikt för Norden. Det ser vi både genom att studera tyska turisternas framfart i allemansrätten eller amerikanarnas husbussar i nationalparkerna. Jag tror att det är denna blandning och relativa balans som ger oss vår relativa lycka. Frågan är dock om vi själva även i framtiden kan värdera detta eller om speciellt den yngre generationen drivs in i konsumismens enkla budskap och är beredd att sälja både naturen och lyckan för några "silverpenningar". Jag hoppas att vi gemensamt kan undvika detta trots dagens oroväckande trend för egentligen är sambandet enkelt att upptäcka. Undersökningen ger samma resultat som vi ser i varje utvecklat land och speciellt på den amerikanska västkusten. Missnöjet och otillfredsställelsen ökar med materiellt överflöd på samma sätt som brottslighet och missbruk ökar med urbaniseringen. Det är därför vi måste återfinna balansen i stället för att öka överflöd och urbanisering ytterligare. Den ökande konsumtionen minskar vår livskvalitet. Samtidigt så måste vi inse att vi inte kan lösa dagens ekonomiska- och arbetslöshets kris med "mer av det gamla" som vi har försökt så många gånger förr. En verklig levnadsstandard och livskvalitet fordrar lösningar på en högre och djupare nivå.

Min egen uppfattning som jag tror de flesta svenskar fortfarande har är att "Sverige är fantastiskt" men där vi som individer och speciellt politiker och massmedia fokuserar på det negativa och de andras ansvar. Det är detta vi istället måste ersätta med en positiv världsbild där vi själva skapar en vision av den värld vi vill leva i. Positivt tänkande där vi affirmerar den verklighet vi önskar är en av grundbudskapen i *"Den Nya Tiden"*. Hur vill vi att vår värld ska se ut, i vårt eget hem, på vår arbetsplats och i det samhälle vi lever i? I de flesta avseenden kommer vi säkert att upptäcka att vi redan lever i den världen. I några viktiga avseenden kommer vi däremot att finna att vi själva behöver ompröva vårt sätt att vara och tänka, där vi kan lära från andra länder i andra riktningar. När vi påbörjar denna personliga omvandling så börjar vi även att förändra världen. Holismen erbjuder oss ett sätt att se och uppskatta den underbara natur som vi lever i såväl som det goda som vi har skapat. Den ger oss därmed möjligheter att bryta den

ensidigt materialistiska "jag-vill-ha-mer vägen" i vars riktning vi nu vandrar och istället fylla de hål som finns i vår cirkels övriga riktningar. Då kan vi fortsätta att vara *"det absolut lyckligaste folket i världen"* som Svenska Dagbladet skrev som kommentar till undersökningen ovan, men utan en ökad konsumism med krav på fler prylar, chips, campingbilar och jetskies. Istället för att bli inprogrammerade konsumtionsrobotar så kan vi bevara förmågan att vara fria och kreativa människor.

Kreativitet har alltid varit människans bränsle. Att skapa något unikt skänker varje människa tillfredsställelse vare sig det är att baka, måla en tavla eller bygga ett hus. När denna kreativitet omvandlas till sin motsats, likriktad konsumism så försvinner även livets mening. Hela vår jord är ett ömsesidigt samspel mellan alla arter såväl som jord och vatten. Vi kan inte överleva ensamma. Vi kan inte heller överleva genom att utnyttja och ta av andra. Det kreativa förloppet innebär att vi ger tillbaka det vi tar. Denna kontinuerliga cykel där liv ger liv är något helt annat än konsumismens dödsdans.

Holismen är inte heller statisk med en idealmänniska i ett idealsamhälle vilken ifrågasätter motsatser. Istället ser den motsatsen yin och yang som integrerade delar i helheten. Den dynamiska cirkeln utvidgar sig som en spiral som formar verkligheten. Det viktigaste i holismen är förändringen av vårt eget synsätt så att vi kan fortsätta vår färd genom universum med en ökad medvetenhet. Då behöver vi inte likt dinosaurierna utplånas från jordens yta utan istället evolvera mot en ny livsform som är i harmoni med universums grundläggande mål; *sanning, godhet och skönhet*. Holismen erbjuder en möjlighet för den moderna människan att hitta en ny världsbild som tar till vara den visdom som mänskligheten har samlat under årtusenden och som finns manifesterad i varje blomma, hav och fjällsluttning. Det är denna syntes mellan naturens skönhet, den perenna visdomen och vår tids tekniska framgångar som kan ge en bättre värld och steget in i framtiden.

Lin Yutang skriver i "Konsten att njuta av livet" *"Ifall vi yrkar på en helhetssyn på universum så låt oss glömma bort oss själva och inte bara begränsa den till mänskligt liv. Låt oss utvidga horisonten till att omfatta hela skapelsens ändamål - trädens, bergens, och djurens. Jag anser att det finns en plan för alla ting i skapelsen och att vi även om denna ej kan bli slutgiltig kan komma till en sorts helhetsuppfattning av universum och så också finna vår egen plats i världsordningen. Denna syn på naturen och på vår plats i den måste vara naturlig, eftersom vi utgör en integrerad del av den medan vi lever och återvänder till den när vi dör."*

Holismen erbjuder också en praktisk framkomlig väg som var och en av oss omedelbart kan börja. Om vi vill. *Den Nya Tiden* talar om för oss att vi själva och ingen annan, är ansvariga för våra egna liv och lycka.

Vi skapar verkligheten.

I sin "Handbook to higher Consciousness" skriver Ken Keyes: *"Mer än 99 % av människorna i den västerländska världen lever på lägre medvetandenivåer som karaktäriseras av att försöka hitta tillräckligt med säkerhet, sexsensationer, egotrippar, prestige, pengar, makt och status. Denna ändlösa kamp ger konstant förbittring, oro, mistänksamhet, ilska, svartsjuka, blyghet och rädsla. Allt som människorna säger till sig själv att de måste göra för att bli lyckliga resulterar i mer frustration än glädje. Ju mer*

framgångsrik en människa är att tjäna pengar, samla färdigheter och egendomar, utveckla spännande sexuella relationer, skaffa sig kunskap och examina och erhålla positioner med status, makt och prestige, ju mindre kärleksfull, fridsam och tillfredställd finner han eller hon sig själv. Och ändå är det inte dessa saker i sig själv som kreerar ett lyckligt liv - det är den mentala låsningen eller böjelsen för dem som minut för minut hindrar oss från att njuta av livet":

Att bryta denna mentala låsning är en svår uppgift vilken mängden av själv-hjälpsböcker som idag publiceras i USA visar. Det är därför vi försöker att hitta fel och ändra på andra istället för oss själva. Denna process är vår vandring runt livscykelns för att bli hel. Vi lär av våra misstag. Ken Keyes och Lin Yutang kommer ur både ett västerländskt och ett österländskt perspektiv fram till att vi måste bli en bättre och friare människa innan vi både kan njuta av livet och bidra till den värld vi lever i. Denna "själsanering" är vår egen uppgift där vi åter blir vår egen "Shaman" och en naturlig människa. Lin Yutang skriver: *"Kärleken till människorna skall inte vara en doktrin eller trossats, någonting som är resultatet av en intellektuell slutledning eller syntes, som låter sig bevisas med hjälp av argument. En sådan kärlek måste vara fullkomligt naturlig, lika naturlig för människorna som det är för fåglarna att använda sina vingar. Den måste vara en ursprunglig känsla som har sitt naturliga upphov i en sund själ nära knuten till naturen. Ingen människa som är verkligt förtjust i träd kan vara grym mot djur eller sina medmänniskor. För den som är fullkomligt sund till sinnet är förståelsen för livet och medmänniskorna, en sann och djup inlevelse av naturen och en kärleksfull inställning till den, det enda naturliga. En sådan människa behöver ingen filosofi eller av människor uppkonstruerad religion för att veta att hon skall vara god".*

Livskonstnären Lin Yutang ger oss från ett österländskt perspektiv en uppfriskande syn på vårt västerländska samhälle. Han betonar en annan sak vi inte hittar i filosofin, förmågan att le och skratta. Vi allvarliga människor har mycket att hämta i humorns frigörande kraft. Genom humorn kan vi lyfta oss utanför den egocentrerade värld som blir allt mer komplicerad och istället se verkligheten som den är. Ett samhälle där skratten tystnar är dött till undergång. Yutang själv kombinerar Lao Tze och Konfucius till sin egen livsglädje som han sammanfattar: *"Livets symfoni borde avslutas med en grand finale full av fred, klarhet, materiell komfort och andlig tillfredsställelse".* Yutang upprepar i sina egna ord vår cirkels fyra riktningar; fred i känslan, mental klarhet, fysisk komfort och själslig meningsfullhet.

Jag har i "Den Osynliga Cirkeln" redovisat den våldsamt och brutalitet som kännetecknat vår civilisations historia. Detta är i hög grad sant även för vårt eget århundrade. När USAs president nu talar om en ny världsordning samtidigt som New York ser en begynnande TBC-epidemi och tiotusentals uteliggare, var tionde amerikan är arbetslös i USA, 500 personer mördas varje år i Dallas, kokainkriget rasar i Colombia och kolera härjar i Peru så finns det fog för eftertanke i "Den Nya Världen" innan vi proklamerar *"Den Nya Världsordningen"*.

Hur kan då alla dessa författare och jag själv mot bakgrund av denna dystra verklighetsbeskrivning säga att vi står inför en ny tid med en bättre värld? Det enkla svaret är att det inte beror på oss själva om Gaia, vår Moder Jord ska fortsätta den evolution som pågått i fem miljarder år eller ej. Detta kommer att ske även under ytterligare fem

miljarder år och längre där Universum fortsätter att söka sig mot högre medvetande fromer. Människan är inte heller statisk utan om vi fortsätter att bryta mot de ekologiska grundlagarna så utplånas vi liksom Dinosaurierna. Det fria val som vi har är att själva utvecklas till ett högre medvetande där vi återigen finner vår plats i Universums helhet.

Kommunismens fall är ett av dessa tecken som öppnar en historisk möjlighet att förändra vår civilisation. Men som jag tidigare påpekat så är den form kommunismen hade i Östeuropa även denna ett barn av samma materialism och manliga världsbild som kapitalismen. Teoretsikt så har marxismen liksom liberalismen stora kvaliteter emn även dessa båda ideologier är låsta till vårt gamla tänkande. Det är inte genom expansion av konsumism och den "svarta" tid där vi ser Östeuropa som en "ny marknad" och slakten på Irak som fritt fram till fortsatt oljeslöseri som vi förändrar världen. Istället ger oss denna nya situation i världen oss möjligheten att forma en Ny Tid med en Ny Människa i en Ny Civilisation baserad på ett holistiskt synsätt med fred, livskvalitet, kärlek och ödmjukhet. Vi har haft denna möjlighet många gånger förrut senast efter det första och det andra världskrigets slut. Men idag är situationen en annan då vi inte hotas av varken nazist-spöket eller kommunist-spöket utan börjar att inse att det verkliga hotet kommer från oss själva.

För att inse detta så måste vi även se sammanhanget och den cykliska upprepningen i vår 5000-åriga civilisation. Det patriarkaliska och hiarktiskt uppbyggda imperium som fanns i Ashurbanipals Mesopotamien, Alexanders Grekland, Cesars Rom och det victorianska Brittiska Imperiet, sin drottning till trots, existerar även idag. Babels torn har blivit högre där vi nu i och för sig kan se vissa av makthavarna skymta fram på TV-skärmen men vår förmåga att påverka utvecklingen enligt traditionella metoder blir allt mindre. Världen av idag styrs ekonomiskt av ett fåtal multinationella företag i ett tyskkontrollerat Europa och ett japansktkontrollerat Asien med USA som den enväldiga kejsaren i kraft av både den ekonomiska och militära styrkan. Det är av denna anledning som att en förändring av världen och världsordningen måste först ske inom varje individ vare sig vi är amerikaner, indier, kines eller svensk. Vi måste därför också göra den slutsatsen att vi i vårt land nog inte kan påverka utvecklingen i USA lika lite som i Tyskland eller Japan genom politiska medel i t.ex FN. Vi kan tillsammans med andra länder kanske få USA att tillfälligt "stå vid skampålen" men inte ens Vietnamkriget eller USAs inblandning i Chile resulterade i en gemensam FN aktion liknande Irak. Idag när USA står som ensam supermakt är därför denna möjlighet ännu mindre. Av egna erfarenheter vet jag också hur svårt det är att påverka den tyska eller den amerikanska mentaliteten. Vi är alla lite av "Besserwisser" men vissa kulturer har mer av detta än andra. En verklig förändring kommer innefrån som vi har sett i Östeuropa när mänskorna själva upptäcker sprickorna i sin världsbild. Det är detta som nu också sker på den amerikanska västkusten i materialismens och konsumismens "paradis" därför att dessa människor själva upptäcker sin återvändsgränd trots sitt materiella överflöd.

Konklusionen blir således att vi måste bryta den hiarktiskt och patriarkaliskt uppbyggda världen men inte genom ännu större internationella organ som är konstruerade på exakt samma sätt utan genom en återgång till den personliga friheten och ansvaret kombinerat med naturmänniskans småskaliga samhälle, det som Fromm kallade "Kommunitarism" istället för både "Kommunism" och "Konsumism". Där ligger Sverige med sitt relativa bland samhälle faktiskt i en bättre startposition än de flesta andra länder **om vi vill** skapa

ett ekologiskt och mänskligt balanserat samhälle. Av denna anledning så är naturligtvis den politiska debatt som idag förs i Sverige både enkelspårig och ålderdomlig där inga verkliga visioner över vår framtid verkar att existera. Politikerna är låsta i ett gammalt mönster där samma frågor som till exempel karensdagar, BNP tillväxt, skatteskalor, moms och barnledighet återupprepas och modifieras i tron att de är livsviktiga för oss. Massmedia är fulla av finanssidor och börsrapporter där vi matas med ändlösa rader av siffror och investeringsobjekt i en omfattning som aldrig förr i historien, kanske med undantag för Babylon och Rom. Men de stora och verkligt viktiga frågorna "glöms bort" och visionerna finns ej längre.

Inget politiskt parti har monopol på "sanningen" och vår traditionella ständsriksdag som överlevt in i vår tid har spelat ut sin roll. Uppkomsten av ett missnöjesparti såväl som nynazisternas återkomst i Sverige liksom i vissa andra länder är tecken på detta. Men istället för detta enkelspåriga **icke budskap** är min förhoppning att den långa samförstånds traditionen i Sverige kan leda till en "kulturrevolution" inom de olika partierna vilket kanske till och med kan bli ett föredöme för andra länder. De gamla partigränserna är överspelade. Där måste kvinnor som finns i de olika partierna verka för en förnyelse. Istället för att tala om alla dessa "ismer" som i längden kan bli både teoretiskt och tröttande så är budskapet helt enkelt att vi åter måste finna oss själva och våra traditionella mänskliga värden-att bli **naturliga människor** där både den manliga och den kvinnliga delen återfår balansen och harmonin. Istället för detaljstyrning så skapar vi en holistisk vision.

Den generation som jag själv tillhör och som har upplevt sextio- och sjuttioalets ungdoms revolution med en verklig tro på en ny värld har fått uppleva en annan värld som till ytan istället har degenererat till enkel konsumism. Miljörörelsen, fredsrorelsen, kvinnorörelsen och den alternativa livsföringen föddes alla under denna turbulenta epok. Jag tror emellertid inte alls att dessa högre värden har försvunnit ur vårt medvetande trots materialismens framfart. Allt fler "officiella organ" och företag är medvetna om vår obalans men det mest positiva är att allt fler också börjar att tala om det nödvändiga att förändra vårt tänkande och inriktningen på vår civilisation. Jag tror därför att åttiotalets egoism och nittioalets okontrollerade konsumism är dödsryckningarna av en föråldrad civilisation. Vi känner trots allt förändringens positiva vindar även om de i början växlar i både styrka och riktning. Vårt århundrade har vid sidan av sina krig och kolonialism ändå visat ett humanare ansikte än tidigare århundrades stads civilisationer där vi idag i varje fall officiellt har avskaffat slaveri och barnarbete. Den splittring av världen och människan själv som industrialismen och konsumismen har givit upphov till har samtidigt frigjort människorna från gamla feodala och religiösa band och placerat vår framtid i våra egna händer. *Den Gamla Tiden* passerar just nu sin klimax men *Den Nya Tiden* har sedan länge påbörjat sin förändringsprocess. Vi väljer själva det sätt detta kommer att ske och framförallt vår egen syn på detta. Kanske så påbörjades "Age of Aquarius" verkligen 1967.

Alla religioner genom historien inkluderande naturmänniskans Shamanism, buddhismen och vår egen judo-kristendom innehåller en sammanställning av levnadsregler som under många generationer har utkristalliserat sig som "rätta". Dessa är också i princip desamma oberoende av denna religion och de bygger alla på *sanning, godhet och skönhet*. Alla dessa religioner har också klart tagit avstånd från dryckenskap,

prostitution, barnövergrepp, våld, pengafixering och utnyttjande. Att dessa religioner sedan har misslyckats eller urartat där de ofta rätteligen förknippats med reaktionära krafter, krig och rent bedrägeri gör inte detta budskap felaktigt. Vad som är sant är att vår nuvarande civilisation, framför allt den kristna, har lyckats att bryta mot vart och ett av dessa levnadsregler. Vi behöver därför en verklig religiös väckelse även inom dessa traditionella religioner där vi återupptäcker det ursprungliga budskapet. Vad vi kallar denna livsåskådning för spelar däremot ingen roll.

Lin Yutang refererar den första läxa som de konfucianska lärde förmedlade till sina elever: *"Forna dagars människor, som önskade en ren, sedlig harmoni i världen, brukade först ordna sitt eget nationella liv; de som önskade ordna sitt nationella liv på det rätta sättet brukade först reglera sitt hemliv; de som önskade reglera sitt hemliv brukade först kultivera sitt personliga liv; de som önskade kultivera sitt personliga liv brukade först rena sina hjärtan; de som önskade rena sina hjärtan brukade först göra sin vilja uppriktig, de som önskade göra sin vilja uppriktig brukade först söka insikt. Med insikt följer strävan efter kunskap om tingen. När kunskap om tingen är vunnen är insikten uppnådd, när insikten är uppnådd, är viljan uppriktig, när viljan är uppriktig är hjärtat renat, då hjärtat är renat är det personliga livet kultiverat, när det personliga livet är kultiverat är hemlivet reglerat, då hemlivet är reglerat är det nationella livet ordnat, när det nationella livet är ordnat råder det fred i världen".*

"Den Nya Tiden" säger oss att om vi förändrar vårt eget medvetande så förändrar vi samtidigt det kollektiva medvetandet. TM-rörelsen ser detta medvetande som det "enhetliga fältet" och att det finns en gräns då en relativt liten del av mänskligheten som samordnar detta medvetande kan positivt påverka utvecklingen. Om detta är riktigt så ger det varje individ, inklusive Dig och mig en verklig potential inte bara att påverka våra egna liv utan hela den verklighet som vi upplever. Vad Du och jag tänker skapar världen. Denna möjlighet ger var och en av oss en oändlig potential men också ansvar.

Är 2000-talets människa mogen att ta detta ansvar? Denna fråga är naturligtvis omöjlig att besvara, men om vi inte är redo för denna omvandling så sker den inte. Jag tror att vi som människor står inför ett vägval som påverkar hela den mänskliga rasens fortlevnad. Endera förändras vi eller också så går vi under och ersätts av en annan livsform om några miljoner år vilket i Universums tidsperspektiv ändå bara är ett kort ögonblick.

Det är svårt att förstå det komplexa och händelserika skeende som nu kulminerar under slutet på vårt årtusende. Men det är ännu svårare att förstå vårt eget agerande speciellt för den unga generation som kommer att arva denna planet och föra mänskligheten vidare. Vad lämnar vi i arv till våra barn? Detta arv innefattar inte bara prylar och pengar utan framför allt ett mentalt, själsligt och emotionellt arv. Vi har givit våra arvingar allt som vi inte hade men vi har samtidigt tagit ifrån dem allt som vi själva hade. James Howes som är en sjuttonårig yngling från nordvästra Kanada är en representant för denna generation som känner oro och vilshenhet inför framtiden. Han skriver följande ord i min svenska tolkning i *"Död Planet"*:

*Ingenting lever, allt är dött.
Det var inte en naturkatastrof, inte heller en bomb.
Avfall kvävde Moder Jord.
Avskräde raserade vårt unika hem.*

*Vi hade blivit varnade, vi visste vad som väntade.
Vi lyssnade inte, vi brydde oss inte om.
Utan lastade sopor ovanpå sopor ovanpå sopor.
Vi blev inte tillfredsställda, vi behövde göra mer.
Hugga ned våra skogar, smutsa ned våra vatten.
Andra som delade vår planet jagades till döds.
Förtjänar vi Moder Jord, denna planet som vi har dödat.*

Förtjänar vi att leva på denna vackra planet som vi på några få årtionden har förgiftat Jag tror att svaret på denna fråga presenteras framför våra ögon just nu och att detta är början på *Den Nya Tiden*. Det finns en djupare mening bakom den process som under 15 miljarder år har skapat Universum. Vår civilisation är bara ett ögonblick i denna tidsrymd. Vi behöver ett uppvaknande för att återfå ödmjukheten och vår roll i helheten. Kanske kommer detta att ske på ett sätt som vi minst anar men det kommer. Jag hoppas därför och tror att mina barns generation är mer insiktsfulla och ödmjuka än vår egen inklusive mig själv. För dom är de människor som i ett nytt årtusende ska leva i en *Ny Tid*.

Beatnic profeten Jack Kerouac skrev i "Dharmagänget" "*Alla är fångslade i ett system av arbete, producera, konsumera, arbete, producera, konsumera, jag ser en vision av en stor ryggsäcksrevolution, tusentals eller till och med miljoner unga amerikaner vandrande kring med ryggsäck, upp i bergen för att bedja, få barn att skratta och göra gamla män glada, göra unga flickor lyckliga och gamla kvinnor lyckligare, Zen-dårar alla som som går omkring och skriver dikter som råkar komma i huvudet på dem utan orsak och också genom sällsamma oväntade handlingar ständigt ger en vision av evig frihet åt var och en och åt alla levande varelser.*"

Jack Kerouac skrev detta 1958 på den amerikanska västkusten där civilisationens 5 000 åriga vandring mot väster hade tagit slut. Och vad har vi lärt oss ? Han ger själv en vision: "*Öst kommer att möta Väst ändå. Tänk vilken världsrevolution det kommer att bli när Öst äntligen möter Väst*".

Kalifornien är vår civilisations pulserande energicentrum. Det som händer där är en föraning om vad som kommer att hända i den övriga västvärlden. Kerouacs öst-västliga revolution blommade upp under sextiotalets Flower-power men verkade sedan att blekna. I *Den Nya Tiden* har den börjat att gro igen, på allt fler ställen men inte som en ungdomsrevolt utan som en mänsklig helhetsrörelse som transformerar vår 5 000 åriga civilisations stöveltramp till en harmonisk dans. Materialismens och konsumismens extrempunkt i väster blir då början till ett själsligt uppvaknande då cirkeln sluter sig. De amerikanska idealen *liv, frihet och lycka* är ingenting annat än *sanning, godhet och skönhet*. Livet är sanningen, frihet är godheten och lyckan är skönheten. Det är detta uppvaknande som kan ge oss denna nya vision och föra oss in i en ny tid med en hel människa i en hel värld.

Det är min förhoppning att denna introduktion till den "*Nya Tiden*", även om den inte givit alla svar, har bidraget med nyttiga synpunkter över "tingens ordning" med insikt över det holistiska sammanhang som kan ge "fred i världen". Men det viktigaste för var och en av oss är att finna den väg som ger fred inom oss själva.

Jag tror ännu inte på allt det som *Den Nya Tiden* förkunnar. Min manliga logik är fortfarande för stark för en total "frälsning". Men jag tror på kärnan i detta budskap och jag har hittat denna kärna inpräglad i oss själva och våra religioner sedan tusentals år. Vad jag också har insett att jag själv deltar i den övergripande förändring som sker oberoende av om jag vill eller inte. Jag tror på ett meningsfullt liv med en högre bakomliggande verklighet och jag tror därför att Universums inneboende vishet kommer att leda oss rätt i en gemensam framtid. Däremot behöver jag inte veta vad denna mening är eller kallas, bara att den finns. Ibland på toppen av ett berg, i en skimrande skogsglänta eller i kärleksfulla ögon så har jag också upplevt denna mening och det är dessa ögonblick som gör livet värt att leva.

**En cirkel har igen början och inget slut. Den är evig och ändras alltid.
Att ge sig av är att komma tillbaka. Den är här och överallt.
Den är.**

Appendix En Holistisk Verklighet

*

Att nå medvetenhet är en livslång uppgift

Holismen användes idag både inom vetenskap och alternativ medicin för att förstå fenomen som inte kan förklaras med vårt linjära och reduktionistiska tankesätt. Hur kan det holistiska tänkandet och den nya världsbilden användas i vårt dagliga liv? Trots det detaljrika informationsflöde som dagligen passerar genom våra sinnen så kan vi ändå inte förklara det som händer omkring oss, än mindre förstå det. Helheten och den dynamiska balansen är en förutsättning för ett meningsfullt liv. Med helhet innefattas då både varje individs upptäckt av hela sin personlighet såväl som samhörigheten med vår världs andra väsen som tillsammans bildar vår levande planet och vårt expanderande universum.

Det väsentliga är således att vi själva kan ersätta vårt tidigare linjära tankesätt med ett holistiskt. Det är viktigare vad tänker än vad vi gör. Om vi ändrar färdriktning och referensram i våra liv så kommer vi att uppleva att både det vi gör och det vi upplever automatiskt kommer att förändras. Vi blir därför inte apatiska och handlingsförlamade utan lever helt enkelt med livet istället för emot det. Vår egen inre transformering blir det som initierar förändringen till en hel och ny värld med en hel och ny människa. Däremot finns inga givna regler eller doktriner för holismen utan den är i högsta grad en individuell och subjektiv upplevelse av vår värld. Den metod som jag presenterar här nedan och som baseras på medicin-hjulets arketyp är därför ett exempel bland flera andra. Den viktigaste lärdomen är att vi upplever verkligheten från vår inre tro, där verkligheten blir en spegel av vårt eget trossystem inkluderande både våra önskedrömmar och mardrömmar. Genom att förstå oss själva kan vi då förstå världen och genom att förändra oss själva så kan vi förändra verkligheten.

Holismen kan åskådliggöras med olika cirklar för olika delar av vår verklighet där denna uppdelas i fyra huvudriktningar. Medicincirkeln symboliserar hela universum såväl som en enskild person. Indianerna brukade anlägga sådana cirklar av stenar på platser med hög energi, använda dessa som medicinsköldar eller i cirkelns form utföra ceremonier av olika slag. I vår egen kultur finns cirkulära labyrinter på många platser och solhjulet förkommer som motiv på fyratusen åriga hällristningar. I Kina användes ying och yang symbolen tillsammans med den åttadelade cirkeln med hexagrammen och i österlandet förekom även cirkeln som Mandala. Fyrtalet med livets fyra olika aspekter användes inom den traditionella Hinduismen och Yogan såväl som många moderna teorier om samhälle och personlighetsutveckling. Cirkeln finns enligt Jung i vårt inre som en arketyp som har en naturligt helande verkan och som träder fram i vårt inre vid kriser av olika slag. Grekerna såg cirkeln och sfären som det ideella tillståndet som symboliserar harmoni. Genom att dela upp verkligheten i sina fyra huvudriktningar, själslig, mental, fysisk och emotionell så kan vi både beskriva och förstå den mycket bättre än om vi bryter ned den i sina minsta beståndsdelar. Medicincirkeln fungerar på så sätt som en karta över både nutid och framtid där vi lär oss att navigera genom livet. Ur ovanstående så kan vi utläsa att den fyrdelade medicin cirkeln är något mera än en geometrisk figur eller myt. Den är en symbol för helheten.

Erich Fromm skriver i "Escape From Freedom": "*Vad som betyder något är aktiviteten i sig själv, processen och inte resultatet. Det finns bara en mening med livet, att leva. Den enda sanna lyckan är upplevelsen*" Marilyn Ferguson har sagt att transformering är en

resa utan ett förutbestämt mål. Under sitt senaste besök i Sverige framförde Shakti Gawain i en intervju i DN, samma budskap som vi finner hos alla visa män och kvinnor genom historien. Den viktigaste uppgiften för var och en av oss är att nå medvetenhet om alla aspekter av oss själva. Hon säger också "*Att nå medvetenhet är en livslång uppgift*". Det vore fel att påstå att en förändring av vår världsbild med tillhörande medvetande expansion skulle vara en snabb och enkel uppgift. Men den blir självklar den dag vi har fattat beslutet att påbörja vår resa. Som både hon, Shakespear, Shirley Mac Laine och Abraham Maslow säger så sker denna medvetandeprocess genom vårt livs olika åldrar. Shakti Gawains centrala budskap är att vi genom affirmationer kan omprogrammera negativa tankemönster till positiva och därigenom ersätta den onda och dolda cirkel som styr våra liv med en god och synlig. Medicincirkeln kan illustrera detta förlopp och hjälpa oss att åter bli hela individer som kan uppleva våra liv. Som både Fromm, Ferguson och Gawain säger så är det en livslång process där själva resan är målet där vi med medicincirkelns hjälp kan lära oss uppleva helheten.

Positivt tänkande är därför en av grundstenarna i denna livssyn. Vi måste lära oss att se och uppskatta det som är positivt för oss istället för att alltid söka efter det negativa. Istället för att tänka och tala om det som irriterar oss så projicerar vi en positiv förändring i våra tankar och i medicinhjulets form. Det som vi upplever som negativt och irriterande är egentligen en spegel av vårt inre. Jag har ett otal gånger sammanfattat *Den Nya Tidens* budskap som att vi måste förändra oss själva om vi vill förändra världen vilket också innebär att bryta det negativa tänkandet. Detta är det enkla budskap som även Shakti Gawain har men det är en mycket krävande och kontinuerlig uppgift vilket jag vet av egen erfarenhet. Positivt tänkande innebär inte att blunda för det som upplevs negativt utan att lära från detta. Negativa händelser har ett inneboende budskap till oss om att någonting är fel. Detta gäller både det som vi personligen råkar ut för som i världen som helhet.

Våra nyheter och filmer genomsyras ofta av negativa nyheter. Stäng av dessa ett tag. Ta semester från tidningar och television några veckor och tänk istället på det som är positivt, hos din partner, dina vänner, i naturen, samhället och dig själv. Försök därefter se det positiva i dina ovänner eller något annat du ogillar men utan för den skull kompromissa med din egen inre övertygelse. Ken Keyes har en historia om den tionde myggan. Om vi försöker sova och hör myggor så dödar vi en efter en. Men även om vi dödat nio så irriterar den tionde oss lika mycket. Vi måste lära oss att uppskatta det goda i livet här och nu samt att tåla ett och annat myggbett istället för att ständigt jaga myggor eller söka efter mer. Detta synsätt är väldigt lika Taoismens budskap.

För oss handlingsinriktade västerlänningar inklusive mig själv är det mycket svårt att vara passiv, dvs låta bli att intervensera i eller reagera för ett större skeende även om det för oss tycks vara fel. Vi måste alltid försöka påverka och manipulera. En bra övning är att tillämpa detta icke-görande under några dagar där vi låter livet ske och där vi lyssnar till det budskap som universum spelar upp för oss. Vi kommer då att lära oss att detta ger ett minst lika bra resultat som aldrig så mycket handlande. När vi handlar så måste vi även lyssna på vårt "hjärta" och inte bara hjärna. Om vi följer det som vårt inre säger är riktigt så kommer även detta att ge ett bättre resultat än aldrig så mycket planerande.

Lin Yutang säger: "*Den moderna människan tar livet alltför allvarligt och därför blir världen också full av besvärigheter*". Och han fortsätter med samma slusats som

Fromm och Ferguson: "*Livets mål är att leva*". Yutang betonar nödvändigheten att kunna uppleva och uppskatta enkla och naturliga ting. Dagens samhälle med sin allt mer intensiva livsrytm utsätter både kropp och själ som tanke och känslor med ständiga triggpulser. Vi måste minska detta ständiga flöde av intryck såväl som minska konsumtionen av prylar för att kunna upptäcka livet och cirkelns alla delar. Först då kan vi åstadkomma balans och harmoni för att kunna uppskatta det mysterium som livet är.

En holistisk verklighet innebär även ett kärleksfullt liv. Kärleken är som vår egen Bibel säger människans högsta stadium vilken är så lätt men samtidigt så svår att uppnå. Denna kärlek är mycket större än sexuell och romantisk kärlek. Att älska är att känna samhörighet med världen. Den som har upplevt en verklig kärlekshistoria vet hur denna känsla av enhet även omfattar andra än de älskande. Världen blir vacker och god och livet en dans på rosor. Kristendomen säger "*att älska din nästa såsom dig själv*" vilket innebär att vi först måste ha lärt oss att acceptera och älska oss själva innan vi kan acceptera och älska andra. En stor del av Den Nya Tidens litteratur handlar om olika sätt att förlåta sig själv och först då kunna ta steget till att hitta sin egen själ. Målet för vår självkänedom och individuation är att kunna frigöra oss från egots järnrustning. Först då kan vi reservationslöst både ge och ta emot kärlek.

Holismen är emellertid mycket mer än en cirkel. Vi måste själva kunna uppleva helheten från vårt inre. Inom alla religioner och andliga rörelser ingår ritualer i olika former. Dessa fyller flera funktioner genom att ge ödmjukhet och respekt för helheten, tränga undan egot och transcendera till en djupare verklighet eller inpränta ett nytt mönster. Holismen accepterar därför alla andliga rörelser oberoende av ursprung. Varje människa och även kultur måste hitta en egen väg till sin Gud eller sitt Högre Själ. Varje religion och profet har också sitt viktiga budskap. Sri Chinmoy har beskrivit detta som "*Sri Krishna är upplysningen förkroppsligad*". *Buddha är frigörelsen förkroppsligad*. *Kristus är frälsningen förkroppsligad*. Alla människor behöver se en djupare mening i tillvaron och uppleva extas. Där spelar ritualer och myter en annan stor roll. Religionen kan inte och ska inte vara logisk däremot är den nödvändig för att ge livet en mening. I ett holistiskt perspektiv så har också alla olika religioner sitt speciella budskap och sin roll i människans utveckling. Det finns ingen religion som är rätt eller fel.

Hur passar dagens allt mer penningfixerade samhälle in i det holistiska tänkandet? Måste vi sluta våra arbeten och ge bort våra ägodelar? Naturmänniskan och den shamanska inställningen har alltid hävdat att hälsa och helanden kan varken sälja eller köpas. Det är en process där alla parter deltar av fri vilja och där alla parter bidrar. Detta samspel pågår ständigt mellan både människor och natur. För den moderna människan är detta en av de svåraste delarna i frigörelseprocessen då vi är så vana att mäta allt i pengar. Vi behöver däremot bara gå tillbaka till självhushållets dagar eller kanske bara våra föräldrars generation för att hitta en liknande tankegång av att ge och "göra rätt för sig". För att kunna leva ett holistiskt liv så måste vi först avprogrammera oss från ett ensidigt ekonomiskt och materiellt tänkande. Även denna slutsats är gemensam med både vår västerländska kristendom och den österländska buddhismen. Livets mål är varken att bli rik eller klä sig i säck och aska utan att leva sitt eget liv och att "förvalta sitt pund" vilket inte syftar på pengar utan de speciella färdigheter som varje människa har fått för att utveckla och dela med sig av. Som när det gäller allt annat så får vi vad vi ger även när det gäller materiella och ekonomiska tillgångar. Vi vinner inget på att

samla pengar på hög men inte heller genom att isolera oss från verkligheten. Att oegennyttigt ge av sig själv, sina kunskaper och sina tillgångar är därför ett sätt att få. I denna balans innefattade naturmänniskan hela naturen där ett fångat djur eller bara en kvist av ett träd alltid ersattes med en gengåva. Naturmänniskan såg det transienta i att försöka äga och behålla något och att livscykeln innebar ett kontinuerligt givande och tagande.

Holismen syftar till att varje människa själv hittar sin helhet. Denna process är också ett öppnande av medvetandet så att världen kan strömma igenom oss. "*Världen är i oss, liksom vi är världen*" med Erland Lagerroths ord. Denna universella sanning hittar vi även inom Taoismen och Jung. När vi börjar att upptäcka detta kontinuerliga samspel så får livet en helt ny mening där vi också känner släktskapet med hela den underbara värld vi lever i. Det finns inte en väg till denna helhet utan varje människa får själv finna sin riktning. Det viktiga är att vi söker.

**

Medicinhjulet är Universum. Det är förändring, liv, död födsel och lärdom.

Här nedan presenterar jag några affirmativa symboler för holismen. Var och en får själv arbeta med dessa och utifrån sin nuvarande position i livet och medvetandecirkeln utstaka en möjlig väg. Det är viktigt att påpeka att cirkeln är en bild och inte en "att göra" lista. När vi har format bilden i vårt undermedvetna kommer vi att se hur vi allt mer gör rätt saker av sig självt. Vi öppnar oss för universums *sanning, godhet och skönhet* som alltid finns överallt och låter denna energi fritt strömma genom oss. Medicin cirkeln visar en dynamisk harmoni som följer årstidernas rytm; vår, sommar, höst, vinter, vår där varje del har sin uppgift och sin tid utan att vi låser oss i en riktning eller försöker kombinera alla vid samma tillfälle, istället så spelar vi med i livets kontinuerliga kretslopp. Genom detta så accepterar vi också att vi själva och Moder Jord är självreglerande organismer som naturligt finner sin harmoni om vi inte stör den. Vi låter livet ske.

Medicinhjulet representerar de fyra huvudinriktningarna som likt Taoismens Yin och Yang dynamiskt balanseras för att uppnå harmoni. I mitten finns Tao, Gud, Gut, Eter eller det högre självet. Det finns många olika metoder att tillfälligt åstadkomma den medvetande expansion som gör det möjligt att för ett kort ögonblick nå in till denna kärna och bli ett med universum. För alla dessa metoder gäller det att på olika sätt frigöra sig från sitt eget ego. Från öster kan detta ske genom meditation eller drömmar. Från norr genom en plötslig klarsyn av något som man läser eller efter att ha löst ett problem. Från söder genom extas av exempelvis trummor, musik och dans eller känsloupplevelse. Från väster genom sexuell tantric, yoga eller en exceptionell fysisk prestation. I alla dessa exempel är vi i en kortvarig kontakt med livsenergin källa. På detta sätt kan även mystiska upplevelser förklaras. LSD, Marujana och alkohol är ej

förenliga med verkliga transcenderande upplevelser utan dess egodödande egenskaper släpper loss andra krafter och kan därför ej rekommenderas utan bör undvikas. Alla dessa upplevelser är emellertid kortvariga fenomen även om de kan vara nog så positiva, energigivande och avslappnande men för att utnyttja medicinhjulets helande förmåga så måste vi finna ett sätt att kontinuerligt eftersträva en dynamisk balans i vår vandring genom livet.

Detta sätt att betrakta tillvaron kan användas i alla sammanhang från personliga relationer till en affärsuppgörelse. Ett första steg är att den aktuella situationen symboliseras av medicinhjulets fyra riktningar för att sedan balanseras genom en bild av det önskvärda resultatet. Vi ser också från medicinhjulet att alla riktningar ingår i samma helhet och att de därför kontinuerligt och ömsesidigt påverkar varandra. Efter denna balansering så överlämnar vi situationen och oss själva till universums inneboende vishet utan att själva försöka kontrollera utgången. Det som då sker är rätt och bra för oss oberoende av vad vi hade trott skulle hända. Genom att öppna kontakten till livsenergi i cirkelns mitt kan vi öka vår livskvalitet i alla riktningar.

Medicincirkeln blir således vårt sätt att dels se den nuvarande obalansen och dels affirmera helheten. Den blir också den karta där vi kan vandra vår egen "Vision Quest" vilket är vår väg för att upptäcka oss själva. Hyemeyohsts Storm beskriver Medicin cirkeln som en spegel av Universum: "*Medicinhjulet är Universum. Det är förändring, liv, död, födsel och lärdom*" Vad Storm också säger är att allt kan vara denna spegel och medicinhjul där en blomma, ett djur, en bok eller en annan människa kan spegla olika aspekter hos oss själva. Det viktiga är att vi börjar att se detta samband mellan oss själva och allt annat. Som navigations hjälpmedel presenterar jag fortsättningsvis tre livscirklar som symboliserar människans godhet, civilisationens sanning och naturens skönhet.

Holismen inkluderar båda påståenderna att "allt är ett" och "allt är i förändring". Universum är helheten där vi alla är i detta universum och detta är i oss. Rent vetenskapligt kan detta beskrivas av de olika delarna i ett holgram. Samtidigt sker inom denna helhet cykliska förändringar som holistiska processer. Dessa äger rum på alla nivåer. Vår egen kropp är en holistisk process liksom vår civilisation. Detta innebär att vi i likhet med att vi kan dela upp våra egna 70 åriga liv i epoker så kan vi dela upp civilisationens 5000 år eller människans 50 000 år i andra epoker. Genom att tillämpa den fyrdelade cirkeln så kan vi se att varje epok har sin huvudriktning som dominerar över de andra. I dagens civilisation så har materialismen nått sitt maximum medan den själsliga delen sitt minimum, därmed så har dessa två också nått sin vändpunkt. Vi kan se detta i de negativa konsekvenser som materialismen nu ger upphov till medan samma materialism för etthundra år sedan skapade förusättningar som räddade människor ur fattigdom och sjukdom. Det är när vi upptäcker dessa överlagrade cykliska förlopp som både verkligheten och våra liv får mening men där vi även kan lära oss att styra vår farkost och oss själva istället för att handlös kastas med i virvlarna.

Medecincirkeln kan således hjälpa oss att se det cykliska förlopp som formar verkligheten och hjälpa oss att upptäcka på vilken del av cirkeln vi befinner oss. Genom att finna en dynamisk balans mellan cirkelns huvudriktningar så kan vi bli hela människor i en hel värld.

Livets innehåll är livets mening och innehållet går att påverka

Människans livscykel kan visas i fyra riktningar som representerar tanke, intuition, känsla och sinnesförnimmelse. Varje riktning kan ha två extremer. I väster kan en människa vara uthållig men också vara alkoholist eller TV-narkoman. En människa som är mental saknar ofta motsatsen emotionell. Varje människa kan göra en sådan bild av sig själv. Målsättningen är att i första hand bli varse om sin styrka och svaghet och sedan besluta sig för vilka områden som man vill arbeta med för att uppnå sin fulla potential som människa. Varje människa är unik där alla kommer att ha sina starka punkter. På samma sätt kan vi också vara svaga i någon riktning men kan ändå bli hela genom att acceptera denna svaghet som en möjlighet för oss att utvecklas. Att acceptera en personlig motgång, en krossad förälskelse, en anhörigs bortgång eller sin egen sjukdom är mycket svårt men är varken Guds straff eller en tillfällighet. Detta är istället en väg tillbaka till oss själva som när vi helt har accepterat "ödet" kan vändas till en potential till utveckling. Allt som händer i våra liv är rätt.

Målet för människan är att vara god. Med godhet innefattas "att älska sin nästa såsom sig själv" men också att älska livet utan förutfattade meningar. Att vara god är att övevinna sitt ego och bli sig själv och därmed del av Univesums godhet. Att vara god är att kunna uppleva verkligheten inneifrån och se godheten i allt annat levande.

Mental/Förstånd
Visdom
Obeslutsamhet

Fysisk/Sexuell
Uthållighet
Laster

Godhet

Själslig/Moralisk
Upplysning
Intolerans

Emotionell/Spontan
Tillit
Fördomar

Vi är alla på resa genom livet med målsättning att öka vår medvetenhet så att vi kan nå denna godhet. Om vi låser oss i en punkt på vår cirkel så blir vi istället beroende av denna. För att acceptera både oss själva och andra som "goda" så kräver vi att vi alla följer denna ensidiga bild av verkligheten vare sig den är politisk, religiös eller materiell. Genom en ökad medvetenhet så kan vi istället uppfatta var någonstans på cirkeln vi själva och andra befinner oss. Det är inte fel att vi ibland är materiella och andra gånger emotionella. Genom att röra oss runt vår cirkel så deltar vi i verklighetens skådespel där vi samverkar med andra människor. Vi lär av dem liksom de lär av oss.

Det är denna process som hjälper oss till ett ökat medvetande. Ken Keyes säger i sin bok att problemet är vår låsning till ett visst behov. Vi kräver att världen ska se ut som vår programmerade bild för att vi ska acceptera den. Vi kan mycket väl ha en preferens över vår verklighet men vi måste lära oss att kunna uppskatte den även när något annat händer. De flesta av oss föredrar en varm och solig dag men om regnet kommer så ska detta för den skull inte göra oss otillfredsställda.

Vår livskvalitet kan definieras hur väl vi lyckas att balansera de fyra riktningarna. Måttstocken på denna kvalitet kan ses som resultatet av att multiplicera vårt Mentala x Sjäsliga x Emotionella x Fysiska liv med varandra. Om vi som exempel säger att vi har 16 aktiviteter inom våra liv och vi fördelar 4 av dessa i varje riktning så blir resultatet $4 \times 4 \times 4 \times 4 = 256$. Om vi istället fördelar dem $3 \times 5 \times 2 \times 6$ så får vi 180 eller $1 \times 1 \times 1 \times 13$ så blir resultatet 13 och om vi fördelar dem $0 \times 5 \times 5 \times 6$ så blir resultatet 0. Denna lånade siffermodell från vårt logiska tänkande ger bara en enkel generalisering men dess slutsats stämmer ganska bra med som kan upplevas i vårt inre och att livskvalitet bara kan åstadkommas genom en allsidig balansering men inte med aldrig så många sensationstrippar.

*

Både Shakespear och Shirley Maclaine talar om människans olika åldrar som omfattar en tioårsperiod. Detta är också individuellt och svårt att generalisera men åtminstone baserat på min egen erfarenhet så är jag villig att acceptera detta synsätt på livets framåtskridande därför att vi kan se en meningsfull process i allt det till synes meningslösa som vi har gjort och upplevt. Vi föds alla från cirkelns mitt där vi som barn representerar oskulden och godheten själv. Ett barn gör aldrig något fel förrän någon vuxen definierar vad som är rätt och vad som är fel. Hasse Alfredsson har sagt *"Livet är som en påse, tomt och innehållslöst till dess vi fyller det med något, karameller till exempel"* Meningen med livet är just att fylla det med erfarenheter som ger oss möjlighet att utvecklas men istället för frukter och karameller så kan vi även stoppa i oss ruttna ägg eller surkart. I dataspråket användes uttrycket "skräp-in skräp ut". Vi blir vad vi stoppar in i oss själva både fysiskt, mentalt, själsligt och emotionellt. När vi blir medvetna om detta så blir vi också mycket mer försiktiga med vad vi äter och dricker samt vad vi stoppar i vår hjärna och känsloliv. Det finns många fina filmer, televisionsprogram, böcker och tidskrifter men i kommersialismens fotspår så finns det desto mer "skräp" i form av massproducerad masskonsumtion. När vi matar oss själva och våra barn med dessa förvrängda, likriktade och våldsamma bilder så formar vi samtidigt vår framtid. Vi fyller påsen med skräp. I *Den Nya Tiden* så väljer vi därför att se och lyssna på sådant som befrämjar en bättre värld vilket definitivt inte behöver vara tråkigt. Hos naturmänniskan så fanns denna visdom och vördnad för livet där ordet tidsfördriv var okänt. Den förmedlades från en generation till nästa där vi moderna människor tvingas att leva hälften av våra liv innan vi börjar att upptäcka denna sanning.

När vi kommer till livet så slussas vi in i öster på vår cirkel där vårt själsliv formas under barndommen. I tonåren vandrar vi söderut då egot och känslorna blir allt starkare. I tjugooårsåldern hamnar vi i väster där vårt fysiska liv tar form med familj och arbete. När vi har passerat trettio så formas våra åsikter och tankar om livet självt till dess vi i fyrtioårskrisen åter nalkas vår själ och den del på vår cirkel där vi startade. Det är denna kris som också är en initiering till att söka sitt verkliga jag och bli hel igen. Denna

omskakning blir allt större ju längre människan under sitt liv har distantierat sig från sitt rätta jag. Man ställer ofta frågor som: "Vad har jag gjort med mitt liv" och "Vad är livets mening". Människor som redan från början har hittat rätt i livets snårskog kan istället uppleva denna nya fas i livet som positiv medan de människor som av olika anledning har stannat i utvecklingen inte märker något medan omvärden däremot observerar en tilltagande livsförnekelse och bitterhet. Medicinhjulet hjälper oss att hitta tillbaka till vår egen godhet som vi föddes med. Denna godhet innebär att vi återfinner oss själva och helar oss själva. Genom historien så återkommer detta budskap gång på gång: Målet för varje människa är att frigöra sig från sitt eget ego. Då först så kan hon uppleva livet i all sin rikedom.

Människans livshjul kan även användas för att förstå andra människor t ex om det är någon som man retar sig på. Personen kommer inte på kort sikt att ändra sig men vår egen perception ändras så att när vi förstår honom blir vi inte längre uppretade. Målsättning med denna balansering är att börja ana människans inneboende godhet. För när vi är balanserade kommer detta att även påverka andra människors attityder. Indianerna brukade färdigställa en sköld med cirkeln av sig själv som hade med de attribut som passade sin egen personlighet, ett slags mystiskt ID-kort. För att öka självkänndomen kan en sådan sköld vara en mycket bra terapi och mandala.

Abraham Maslows grundläggande behov i de fyra riktningarna är: Fysiologiska behov, Trygghetsbehov, Tillhörighetsbehov och Uppskattningsbehov. Människan behöver mat, kläder och bostad i sin fysiska riktning. Hon måste känna sig trygg utan omedelbara risker för liv och hälsa. Tillhörighets behoven tillfredsställs av familjen och vänner. Dessutom behöver hon få och känna uppskattning för det hon har gjort. Dessa basbehov kan tillfredsställas på många sätt och även med ytliga transienta åtgärder. Men om vi kastar i oss maten på någon hamburgerbar, ser tryggheten i sparade aktier, känner oss hemma i Falcon Crest och söker uppskattningen på lotteri så blir vår cirkel också väldigt skör. Vad medicinhjulet och Maslows-stege säger är att vi söker oss genom de fyra riktningarna och tillfredsställer dessa innan vi kan ta steget över till självförverkligandet som egentligen är att hitta tillbaka till sin egen godhet och sitt högre själv.

Vad livscirkeln säger är att vi måste visa vördnad för alla riktningar och ta dessa på allvar. Här har vi mycket att hämta från österlandet där Tai Chi, yoga och andra former av kroppslig övning balanserar kroppen med själens motpol. Intelletet vill veta och där kan vi läsa eller mentalt öva oss genom någon av de många metoder som finns. Att skratta och gråta eller känna spänning och upphetsning är också nödvändigt men där gamla inneboende känslor kan blockera både den och övriga riktningar. Meditation, en fisketur eller bara en stund i tysthet kan återföra oss i balans även under hög stress. Vördnaden för livet kan mycket enkelt symboliseras med tända ljus, rökelse eller genom massage och ömhet för nära medmänniskor. Hela denna process syftar till att återupptäcka sig själv och frigöra den stora potential vi alla besitter. Helen Keller bevisade att vi kan bli hela även med handikapp, ett sådant kan t o m hjälpa oss att hitta en annan styrka som överbygger denna synbara svaghet. I den österländska medicinen med akupunktur och örtmedicin så stimuleras människans förmåga till självläkning. I västerländskt språkbruk kallar vi detta för Placebo effekten och kroppens egna endorfiner som är två psykiska och fysiska effekter som frigöres. Vi ser att människans eget immunförsvar idag står inför samma kris som naturens ekologi. I båda fallen

riskerar många liv att gå förlorade innan både den interna och externa balansen är återställd.

"Affirmationer" och "visualisering" är *Den Nya Tidens* bön men där denna symboliserar ett tillkännagivande att det önskade redan har hänt. En skriven affirmation låter man verka fritt enligt Taoismens icke-görande. Detta innebär inte att man lämnar allt åt sitt öde men man förlitar sig till sitt undermedvetna högre jag som nu har tagit över och förmedlar den universella energin. Om jag t ex skriver affirmationen " Min bil har gått genom besiktningen utan anmärkning" så kommer mitt undermedvetna på att jag faktiskt borde kontrollera framhjulsbromsarna. Jag kanske t o m får besök av en gammal vän som är bilmeniker. På samma sätt fungerar den holistiska affirmationen. Vi ritar upp en fyrdelad mandala på det som vi vill hela och kompletterar denna till det resultat vi vill åstadkomma. Detta kan t ex vara min egen fritid där jag idag efter middagen tar fram en drink, läser Expressen och somnar framför TV apparaten.

Expressen

Middag

TV

Drink

Om jag inte vill fortsätta mitt liv på detta sätt så ersätter jag cirkeln med en ny som jag placerar på kylskåpsdörren eller någon annan synlig plats.

Bok

Promenad

Meditation

Musik

Jag promenerar från jobbet, mediterar, äter en lätt middag, lyssnar på musik och läser en intressant bok. En starkare effekt åstadkommes om den önskade cirkeln kombineras med en skriven eller uttalad affirmation. Denna kan hämtas från t ex Shakti Gawains böcker eller nyskapas:

"Jag är en hel människa som låter de universella energin flöda genom min kropp, tanke, själ och känsla".

Den kan också konkretiseras:

"Jag motionerar 30 minuter varje dag" eller "Jag äter bara det som är bra för mig och Moder Jord".

Målsättningen är att ge kroppen, tanken, själen och känslan vardera en bit av livets gåvor och på så sätt få igång rotationen på vår livscirkel igen så vi kan öka vår totala medvetenhet och livskraft. Både trötthet och fritidsproblem brukar snabbt försvinna. Vi lever lite långsammare men vi hinner uppleva mycket mer. Även andra förändringar i

livsföringen brukar hända av sig självt. I denna process ökar vi vårt medvetande om oss själva och om världen samt ger både en ny mening i livet och en ökad livskvalitet. Så småningom när vi är i balans kanske vi t o m kan företa oss en resa till annan plats och en annan tid med hjälp av astral projektion.

De flesta religioner har någon form av bön där vi talar med vårt inre oberoende vad vi tror att det är. I vårt stressade samhälle så behöver vi mer än någonsin sakta in och lära oss att uppleva livet. En viktig del av detta är att ta tid till att tala med vårt inre. En annan viktig del är att uppskatta det vi har ,här och nu. En stilla bön, en tanke eller affirmation kan vara bra att uppmärksamma varje ny dag, måltid eller en medmänniska med. Ju mer vi lär oss att uppfatta och uppskatta våra dagliga liv desto rikare blir vi.

Den holistiska affirmationen kan kombineras med den religion som vi redan har, men det är nödvändigt att vi upptäcker denna religions djupare budskap dolt bakom dogmerna. Om man inte har någon tro så bör man ändå ta med symboler som uttrycker vördnad för helheten. Det kan vara levande ljus eller friska blommor. Den andra symbolen som är viktig och som tillämpas av indianerna är att i kontakten med naturen alltid visa respekt och att vid minsta ingrepp i naturen kompensera detta på något sätt. Indianerna ger en symbolisk gåva till naturen. Detta är ett accepterande av det cykliska givandet och tagandet som alltid sker. Med balans och harmoni följer en ökad medvetenhet. Från naturmänniskan och shamanismen kan vi lära oss att denna medvetenhet kan sträcka sig till allt levande såväl som annan materia på vår jord. Vi kan om vi vill kommunicera med både träden och fåglarna. Den Universella Energin eller Gud om vi så vill finns överallt och det är där vi kan hämta ny kraft.

Alla förändringar börjar med oss själva men detta hindrar inte att vi även gör affirmationer för högre mål om fred, jordens helande etc. Likt gruppmeditationer så kan affirmationer påverka helheten. Det sätt på vilket detta sker vet vi inte utan kan bara tro. Shirley MacLaine säger att bön är att tala till Gud och meditation är att lyssna till Gud. Just att lyssna och öka medvetandet är kanske den viktigaste delen i vår egen balansering. Både bön och affirmation måste därför kombineras med att "lyssna" och "förnimma" vad universum ger oss för svar på våra frågor. Detta kan ske genom t ex drömmar och Jungs synkroniciteter. En medvetande expansion ger en naturligt meningsfull värld. Varje människa har en naturlig helhet och vår livsuppgift är att återfinna denna. Om vi under denna upptäcktsresa tänker och handlar på ett sätt som inte befrämjar denna helhet så kommer vi så småningom att få erfara detta. Verkligheten talar om för oss genom synkroniciter att vi är på fel väg. Vi är således helt fria att välja väg men konsekvenserna blir därefter. För att kunna leva ett så harmoniskt och innehållsrikt liv som möjligt så måste vi bli lyhörda för både vår egen inre önskan som universums medelanden. Vi blir medveten både om oss själva och omvärlden. När vi har nått denna medvetenhet så ber vi i våra affirmationer om bara detta som är bra för oss. I vår gamla världsbild så lärde vi oss att vi skulle kämpa med nästan alla medel för att nå det resultat vi ville ha, vilket medförde att vissa människor var beredda att både "gå över lik" och att försaka sig själv. Men Den Nya Tiden innebär varken egoism eller självuppgivelse, den innebär att hitta sitt rätta jag och att våga vara den personen.

Det är mycket svårt att ändra sitt eget livsmönster genom att angripa enstaka företeelser. Varför röker människor ? Detta fenomen är mycket annat än ett nikotinbehov. Vi vet att vi äter ohälsosam mat som är för fet och för söt. Varför importerar vi då annu mer

ohälsosam amerikansk föda som hamburgare, pommes frites och munkar istället för att lära av de indiska vegetariska köket ? Varför ser vi en industri med "icke mat" växa fram med kaffe utan koffein och sötsaker utan socker ? Det är därför att vi tror att vi måste ha det. Vi är helt enkelt missbrukare av konsumismen. Vi måste först "tänka" en ny vision hur vi vill vara innan vi kan åstadkomma förändringar. Det är också en lång process där vi i början måste uppåda hela vår viljestyrka för att komma över tröskeln. Men när processen väl har startat så rullar den vidare av sig själv.

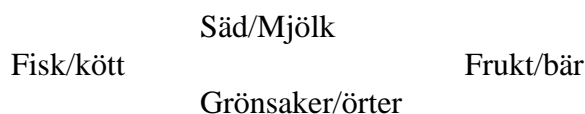
När jag träffade författarparet Harvey och Marilyn Diamond i en indiansk svetthydda någonstans i Arizona så hade de just publicerat "Living Health" som var fortsättningen på deras bästsäljare i USA, "Fit for Life". Vid denna tidpunkt så levde jag ett mycket stressat och ohälsosamt liv med många resor, sena nätter, stora luncher samt otaliga barkvällar på olika hotell runt USA. Likt många andra så hade jag provat på många dieter som till följande hade minskat min övervikt men snart därefter hade jag hamnat tillbaka på samma nivå. Jag hade deras böcker men av någon anledning blev de olästa kvar i hyllan. När jag reste runt i Indien under ett par veckor så beslöt jag mig för att äta bara vegetarisk mat då det indiska köket verkligen kan konsten att variera ett otal grönsaker och kryddor. När jag väntade på flygplatsen i Bombay för att åka hem till Sverige så tog jag mig för första gången på dessa två veckor en skinksmörgås med majonäs och en öl då flygplatsrestaurangen bara serverade västerländsk mat. Detta resulterade i en ordentlig matförgiftning där jag efter ankomsten till Sverige hamnade med dropp på infektionskliniken. Det var då som jag tog beslutet att sluta med kött, kaffe och starksprit.

Det var först ett par månader efter detta jag tog med mig "Fit for Life", vilken då hade dammat oläst i bokhyllan under ett par år, som reselitteratur på en resa till Mexico och sedan Brasilien. "Fit for Life" har en mycket enkel modell för att äta rätt och det är att bara använda ren, naturlig och oprocessad föda. Det finns egentligen inget som smakar bättre än tropiska frukter eller solmogna svenska bär. I båda fallen är det naturens egna mästerverk. I Brasilien kunde jag leva på papaya, annanas, melon och färsk fruktjuicer som förde tankarna till Edens lustgård. Efter denna upplevelse så fann jag paret Diamonds ideer som det enda naturliga och det självklara sättet att leva. I denna personliga skildring så finns två andra observationer. Inget som skrivs eller uttalas kan övertyga någon om denna person inte redan bär slutsatsen inom sig. Vi är redo att acceptera ett budskap eller att göra en förändring i våra liv först när vi inom oss redan har fattat det beslutet. Den andra slutsatsen är att universum ständigt talar om för oss vad som vi bör göra i vad Jung kallade för synkroniciteter och om vi inte lyssnar på tessa "tecken från himlen" så råkar vi ut för något som påminner oss. Vi kan läsa och uppleva mycket, vi kan lyssna på andra människor men vi är helt ensamma ansvariga för våra liv. Det är denna slutsats som är så svår för oss att acceptera därför den människa som är svårast att kontrollera är oss själva.

Jag är idag helt övertygad om att för att bli en hel människa så måste vi förändra både vad vi äter och när vi äter jämfört både med den amerikanska kött och snabbmat-kulturen, den franska tretimmars lunchen, det tyska fett frossandet, den svenska korven eller den italienska midnattsmiddagen. Naturmänniskan var inte undernärd eller drabbad av cancer och diabetes, tvärtom så åt hon en mycket allsidig och naturlig kost. I kallare klimat som i vårt eget land är det mycket svårare att leva naturligt under det kalla halvåret men en av fördelarna med civilisationens utveckling är att vi idag har tillgång

på frukt och grönsaker året runt. Det finns även olika sätt att odla inomhus året runt. Egentligen så kan hela jordens befolkning idag äta en hälsosam kost.

Vi kan teckna kosthålllets olika komponenter som nedanstående cirkel:

Enligt paret Harvey så ska vi inte blanda cirkelns olika riktningar vid samma måltid utan börja dagen med frukt och bär samt grönsaker och örter för att först senare på dagen tillåta oss tyngre föda som fisk och kött eller bröd och ost. Medicincirkeln säger återigen att vi måste eftersträva en dynamisk balans. Vi kan äta både frukt, grönsaker, ostsmörgås, räkor och fisk men inte samtidigt. Vad vi bör undvika är biff, fläsk eller annat kött som idag produceras i olika köttfabriker. Vi kan däremot tillåta oss vilt kött ibland.

I början kan en sådan omprogrammering vara svår att genomföra vilket också resulterar i återfall då och då, men efter ett tag kommer vi till en nivå då detta sätt att äta är det enda naturliga och när korv och hamburgare faktiskt verkar fränstötande. När vi har nått detta stadium så kan vi också tillåta oss några ensaka "sociala" återfall då vi inte sitter fast i vår tidigare ovana. Det viktiga är återigen att låta denna process ske i steg för steg av sig själv. När vi är själsligt, kroppsligt, känslomässigt, och mentalt mogna för att förändra oss så sker detta också. Marilyn och Harvey Diamond har i sin andra bok vidgat sitt perspektiv till även andra delar av våra liv. På samma sätt som det är naturligt att undvika skräpmat så blir det också naturligt att undvika mentalt skräp och istället välja vad vi vill se och lyssna på. Det är samma budskap som Lennart Koskinen presenterar i "Livets Mening": "*Livets innehåll är livets mening och innehållet går att påverka.*"

Under vår livsvandring så drar de flesta av oss på oss både fysiskt, känslomässigt, själsligt och mentalt avfall som allt mer hindrar oss från att kunna nå kontakt med vår egen kärna och livsenergi. Fysiskt så kan våra kroppsvävnader vara förorenade av tungmetaller, PCB och andra gifter, vi kan bära med oss mentala fördomar såväl som att vårt känsloliv kan vara blockerat eller förvrängt av tidigare upplevelser. Människan är vid födseln "god" där s.k. beteenderubbningar drabbar oss alla men i olika former där extremerna våld, brottslighet, fetma, pervers sexualitet och alkoholism uppstår av yttre faktorer under våra liv. Ingen människa föds till mördare eller våldtäktsman. Detta synsätt innebär inte att vi ska se oss själva som offer utan vi har fortfarande en fri vilja att själv välja väg och därmed ett ansvar över våra liv. Livets mål är att leva och ingen kan leva våra liv utom vi själva. Vi måste därför först rena oss själva och tömma vår bägare med avloppsvatten så att vi kan fylla den med friskt källvatten. Denna reningsprocess har förekommit inom alla kulturer. Hos naturmänniskan tog den en symbolisk form av död och pånyttfödelse där svetthyddan var ett hjälpmedel i denna process. Även i kristendomen och Jesu liv så finns denna symbolik liksom i Noaks pånyttfödelse av livet på jorden. Alla äldre kulturer har haft initiationsriter som ofta har våldsamma inslag för att avliva det gamla jaget och föda en ny människa. I dagens hektiska samhälle behöver vi mer än någonsin denna självsanering. Hur denna sker är återigen ett individuellt val från den digra menu som finns inom "*Den Nya Tidens*" olika terapier som rebirthing, holistisk massage, meditation eller naturmänniskans svetthydda.

Den österländska visdomen kan lära oss mycket om självkontroll. Framför allt insikten att det manliga och logiska egot är svårt att tygla har länge funnits inom österlandet och även inom vår västerländska religion. Att munkar och eremiter i de allra flesta fall har varit män är inte enbart beroende av vår patriarkaliska tradition. Lika lite som att våra generaler har varit män medan kvinnor arbetar inom vårdyrken. Män och kvinnor är olika men inom holismen kan vi balansera dessa olikheter. Vi kontrollerar inte oss själva genom att fokusera på enstaka händelser eller laster utan på helheten; sanningen, godheten och skönheten. Liv, frihet och lycka finns inom oss alla men kan inte köpas för aldrig så mycket pengar och prylar lika lite som vi kan hitta detta genom droger eller dogmatiska religioner. Däremot kan vi uppleva detta här och nu i enkla och naturliga ögonblick av kärlek och ödmjukhet utan krav. Då har vi funnit vårt eget "Paradis" Människans livscirkel är således inget övernaturligt utan bara naturlig där vi lever inom cirkelns kretslopp utan att förneka vår potential eller fastna i någon ensidig punkt.

Personliga transformation och medvetande utveckling syftar till att vi ska hitta tillbaka till oss själva och den kärna med livsenergi som vi alla delar. För att göra detta så måste vi ta oss ut egots och rikriktningens begränsningar. Detta innebär att vi vågar att leva ut och vara spontan där vi tillåter oss att göra annorlunda saker. Ett ökat medvetande kräver att vi även kan acceptera ideer och människor som skiljer sig från oss själva. Denna utveckling kan sammanfattas i följande delprocesser vilka har stor likhet med vår religiösa terminologi eller det som Jung kallade för individuering.:

Kallelse: Allt fler saker börjar att inträffa i våra liv som verkar irrationella och som stör vårt invanda mönster. Dessa är alla tecken på en obalans mellan vårt inre själv och vår upplevda verklighet.

Initiering: En speciell händelse, en sjukdom, olycka eller någon annan upplevelse som skakar oss, får oss att ge upp och öppna oss för en förändring.

Sökandet: Vi börjar att leta men vet ännu inte efter vad där vi periodvis kanske fastnar i nya dogmer innan vi fortsätter.

Reningen: Sakta så känner vi ett behov till att rena oss själva i alla riktningar, mentalt, själsligt, emotionellt och fysiskt. Vi börjar att ifrågasätta vårt gamla liv.

Frigörelsen: Vi börjar att observera världen fria från egots ständiga fördömande eller självömkan. Vi vågar vara oss själva och bryta invanda mönster.

Accepterandet: Vi accepterar det som händer som "rätt" utan att ständigt försöka kontrollera denna värld och andra människor. Vi låter livet ske.

Upplevelsen: Vi kan fokusera på här och nu där vi kan ta emot den rikedom som finns omkring oss och glädjas åt varje moment av vår dag.

Kärleken: Vi kan känna en reservationslös kärlek och samhörighet med allt levande och den Natur som vi är del av.

En bra introduktion till detta helhetstänkande om oss själva är boken "Allt om stress och

stresshantering" av Alex Kirsta , "Fit for Life" och "Living Health" av paret Diamond samt häftet "Friskvård" utgiven av Trygghansa, Friluftfrämjandet och Korpen. Paul Brunton "Vägen till överjaget" , Shakti Gawains och Shirley MacLaines böcker, Lennart Koskinen "Livets Mening" eller Ken Keyes "Handbook to higher consciousness" är själsliga vägledning till självkänedom som alla har mycket att säga. För den som söker vidare inom det kristna kärleksbudskapet kan "Course in Miracles" rekommenderas. Lin Yutangs klassiker "Konsten att njuta av livet" är både vis och rolig. Men det viktiga är att starta denna process och själv hitta den rätta vägen.

Tänk globalt, agera lokalt

Civilisationens livscykel visar samspelet mellan de fyra olika huvudfunktioner som ingår i vår gemensamma kultur. Även här måste samhället balanseras och varje riktning kan ha sina extrem punkter och avarter. I likhet med livskvalitet så är måttet på samhällets kvalitet resultatet av multiplikationen av de fyra riktningarna; Vetenskap x Ekonomi x Konst x Religion. Om någon av dessa är 0 så är resultatet 0. Hur kan vi som individer påverka och hela civilisationen livscykel ? Indianerna som levde enbart inom nuvarande Kaliforniens gränser var uppdelade i mer än 100 stammar med olika språk, traditioner och levnadsförhållanden där varje grupp hade skapat sin kultur. Alla dessa enheter levde i både harmoni och välstånd. Under början av detta århundrade fanns det i Sverige forfarande små socknar kvar som självstyrande enheter där olika dialekter florerade från en dalgång till den nästa. Detta möjliggjorde också ett sådant självstyre.

För både naturmänniskan och självhushållets människa så var *sanningen* ganska självklar. Denna styrdes av den natur och de förhållanden där människan levde. Sedan skapade kolonialismen och feodalismen nya sanningar som deklarerades av denna tids herrar. Denna sanning övertogs av brukspatronerna , men efter industrialismens framväxt så hade vi efter den allmänna rösträttens genomförande några årtionden med en fungerande närdemokrati och levande folkrörelser där sanningen åtminstone i det västerländska samhället var en balans mellan kristen moral , humanistisk, medmänsklighet och kollektiv solidaritet. Idag lever vi i ett integrerat samhälle där vi ser besluten flyttas allt längre ifrån oss och snart även är utom landets gränser i multinationella bolags styrelserum, satellit nät med TV underhållning och nyheter, världsomspännande finansinstitut och EG parlament. Hur kan vi påverka beslutsprocessen i ett allt större maskineri ? Vår traditionella demokrati ger oss bara en röst som vi kan använda vårt tredje år och där värdet av denna röst allt mer försvinner. Vilken är dagens "sanning" när våra gamla ideologier har avsomnat. Det är här vi ser att det holistiska tänkandet faktiskt erbjuder en väg både till sanningen och till ett verkligt inflytande. Det är viktigare att tänka och vara rätt än att rösta rätt vart tredje år. Vi måste då se oss själva som del i denna process och bidra med sådant som gagnar helheten. Genom att på så sätt ta makten över oss själva så kan vi först påverka vår närmaste omgivning där sedan vårt positiva inflytande sprids som ringar på vattnet.

Ett första steg måste även vara att vi itifrån vår cirkel beskriver civilisationen som vi ser den idag och därefter bestämmer hur vår "sanna" civilisation ser ut. I likhet med den "goda" människan så innebär detta att varje del av vår värld måste hitta sin speciella civilisation som är anpassad till kultur, klimat och geografi. Denna "sanna" civilisation måste därför helt naturligt ha olika former i olika länder men alltid innefatta alla fyra

riktningarna. Vi kan därför hitta många goda ideer i alla partiprogram från konservativa till socialister. I likhet med för människan själv så kan varje huvudriktning både ha sin positiva och sin negativa extrem som t. ex Idealism i ett politiskt parti och Despotism med den upplyste fursten där båda tror sig mentalt kunna bevisa att just de själva har rätt.

Denna tro på att just den egna åsikten är lika med sanningen finns även inom de andra riktningarna.

	Vetenskap/Politik	
	Idealism	
	Despotism	
Ekonomi/Handel		Religion/Livsåskådning
Materialism	Sanning	Teoism
Konsumism		Apati
	Konst/Underhållning	
	Individualism	
	Anarki	

Fritjof Capra beskriver den nya civilisationens paradigm som "*Tänk globalt, agera lokalt*". Lika litet som den finns en ideal människa så finns det ett idealsamhälle däremot så kan vi genom att använda andra samhällen som vår spegel se det som vi saknar. Det är där viktigt att vi tar fram och uppskattar allt det positiva som finns. Gör vi inte det så medverkar vi till att det försvinner. Är sänkta skatter det viktigaste eller anser vi att kollektiv trafiken borde ersätta bilismen och vad skatten användas för. Hur kan vi klara framtidens energiförsörjning? Men den materiella delen är bara en fjärdedel av vår cirkel. Hur kan vi återfå en "religiös" eller annan moralisk livsåskådning? Bör en televisionskanal reserveras till livsfrågor? När tekniken går så snabbt borde vi då låta en annan kanal enbart svara för utbildning? Hur ska denna bekostas? Reklam kostar oss mer än skatterna och bidrar dessutom till konsumismens fortsatta gatlopp.

Vi måste själva ställa frågorna och ge svaren innan vi genom våra politiska representanter, folkrörelser, miljö organisationer men även i vårt dagliga liv kan börja påverka helheten. Dessa åtgärder kommer att utkristalleras som självklara efter att vi har målat vår helhets tavla över det samhälle vi vill leva i. Vi kommer ingenstans genom att enbart klaga och skylla på "dom". Vi kommer inte heller någonstans genom konfrontationspolitik mellan politiska partier. Det finns en grundstomme i civilisationens livscirkel som är gemensam mellan alla partier och det är denna stomme vi måste definiera och bygga upp. Vi måste skaffa oss en ny vision av det samhälle vi vill ha och de värden vi prioriterar. Detta är ännu viktigare idag då stora delar av makten

finns hos multinationella företag och överstatliga organ.

Den Nya Tiden har inget politiskt manifest med en rad föreslagna åtgärder därför att holismens budskap säger att de verkliga förändringarna skapas av sig själv när vi har skapat en ny vision om en ny värld. Detta budskap utesluter inte politiska demonstrationer eller aktivism men detta är inte huvudmålet. Marilyn Ferguson ger en mycket bra sammanfattning av denna "icke politiska" ideologi i "Aquarian Conspiracy" där hon säger: "*Den nya paradigmen undviker konfrontation och politisk polarisering. Den ifrågasätter, uppfinner, decentraliserar och hävdar inte att den har svaren*" På vår politiska skala skulle denna paradigm ibland vara konservativ och kapitalistisk, ibland socialistisk och radikal samt ibland liberal och privatiserad. Återigen får vi budskapet att ett harmoniskt samhälle och en fredlig värld måste bygga på på alla innevånarna utifrån deras individuella egenskaper. Hon gör därför också refextionen: "*Kvinnor representerar den största enskilda kraften för förnyelse i en civilisation som är helt ur balans*" och kompletterar med att istället för att kvinnorna ber om en bit av den paj som männen alltid har haft så måste vi gemensamt skapa en ny paj. "*Mänskligheten utvecklas inte av att fler och fler kvinnor assimileras inom en manligt skapad värld*" säger Ferguson och sammanfattar med att män och kvinnor tillsammans måste skapa en ny framtid.

I en allt större värld måste vi återigen förlita oss på lokal demokrati med kommunala eller kollektiva organisationer så väl som små egna aktivitetsgrupper. Genom dessa organ kan vår syn spridas vidare. Vi kan också börja att leva som vi lär i vårt existerande samhälle där vi har mycket att lära oss från vår egen historia under nittonhundratalet. Allt gammalt är inte föråldrat i *Den Nya Tiden*. Vi behöver inte följa konsumismens reklambudskap utan istället börja fundara över vad som är viktigt för oss själva och våra barn. Varför inte utnyttja våra kollektiva färdmedel ännu mer eller byta semestern på Kanarieöarna till en cykeltur på Gotland. Vi kan också påverka konsumismen genom att sluta att köpa prylar och sluta att se på "dåliga" televisionsprogram, men där vi först själva måste inse vad som är dåligt.

Det finns en ny tidskrift som heter "Jordens Goda Nyheter". Våra massmedia och underhållsprogram är fyllda av negativa projektioner som naturligtvis kontinuerligt påverkar vårt undermedvetna. Vi bör istället ta åt oss av "Goda Nyheter" och "God Underhållning". Vi kan i dagens samhälle inte längre styra vad som sänds då detta är del av konsumismen men vi kan styra vad vi tar emot. Om allt fler människor gör detta så påverkas även det kollektiva undermedvetna vilket så småningom även kommer att förändra utbudet.

Slaveriet avskaffades för drygt etthundra år sedan och den officiella kolonialismen för några årtionden sedan. Men utnyttjandet finns kvar av "mindervärdiga" raser. En ny balanserad civilisation måste inkludera vita, svarta, gula och röda män såväl som kvinnor på lika villkor där var och en bidrar med sina färdigheter. Ett första steg är som Ferguson och många andra säger att väsentligt öka det kvinnliga inflytandet i vårt samhälle och de kvinnliga värderingar som vi under civilisationens historia försakat. Detta skulle enkelt och snabbt gå med 50/50 kvotering i alla privata, statliga och kommunala beslutsorgan och låta kvinnor utforma televisionsprogrammen i samma utsträckning som män. Men detta är varken huvudmål eller slutmål. Det viktigaste är att återinföra det kvinnliga tänkandet på kvinnans villkor inte efter mannen spelregler.

Även här har vi själva som individer, både män och kvinnor möjlighet att omedelbart börja verka i den riktningen.

Vad värderar vi egentligen i vårt samhälle och i vårt samspel med andra människor? Vi ser att vår moderna civilisation har splittrat den mångtusenåriga gemenskap som fanns inom familj och den kollektiva gruppen. Det finns emellertid möjlighet att återskapa detta i olika former av kollektiv boende där man med relativt enkla medel skulle ändra Tensta och andra förorter och sovstäder till ett levande samhälle. Det finns redan kollektivhus, ekobyar och idealbyar. Dessa ideer kan vidareutvecklas till att skapa en ny samhällsform där människor återigen lever, arbetar och leker inom gång och cykelavstånd. Faktum är att den nya tekniken och informations-samhället möjliggör detta. Det viktiga är att vi börjar att experimentera med nya samhällsformer istället för vår 5000 åriga gamla mall. Erich Fromm har i "The Sane Society" givit det i mitt tycke bästa bidraget till ett holistiskt samhälle. Han säger i avslutningen att människan har genom sin fantastiska industriella och sociala utveckling under vårt århundrade erhållit "frihet från" men inte uppnått "frihet till" att vara sig själv. Erich Fromm skrev denna mycket framsynta bok på femtiotalet där han redan då såg den kommunistiska och kapitalistiska världen konvergera mot en likriktad materialistisk värld som hotade med endera robotism eller ett förödande kärnvapenkrig. Fromm hävdar att det enda alternativet till en likriktad materialism är "kommunitarism". denna innebär att människan istället för att vara ett objekt, en arbetstagare och konsument åter blir en självständig individ och sin egen "Shaman". Fromm säger att ekonomi måste bli människans tjänare och inte tvärtom. Kapital måste ge arbete och saker ge ett bättre liv och inte tvärt om. Konsumtion måste ändras till kreativt skapande. Han säger också att förändringen måste ske samtidigt i ekonomi, politik och kultur. Förändringar begränsade till en aspekt är alltid destruktiv.

I "litet är vackert" skriver E F Schumacher *"Inte heller kan kampen mot nedsmutsningen bli framgångsrik om produktions- och konsumtionsmönstren förblir av en omfattning, en komplexitet och våldverkan som - vilket blir alltmer uppenbart - inte går ihop med universums lagar, vilken människan är underkastad i precis lika hög grad som retsen av skapelsen."*

Vad Schumacher, Fromm och även många andra säger är att denna mångsidiga förändring måste komma från oss själva och sedan förändra samhället. Det är ingen blodig revolution eller toppstyrd diktatur utan en process där vi som individer åter tar på oss ansvaret för både oss själva och våra barns framtid. Denna process startar med en ny holistisk paradig, d v s en ram och ett mönster för en gemensam framtid.

Hälften av vår vakna tid tillbringar vi på vårt jobb och många människor gör av med ytterligare tid för att resa till och från detta arbete. Om vi vill förändra våra liv så måste vi även förändra denna väsentliga del. Hur mycket tid behöver vi egentligen för att tillgodose våra grundläggande behov och hur mycket tid vill vi ha för att leva. Jag har tidigare sagt att en stor del av det vi sysslar med i västvärlden och som vi kallar för BNP och arbete egentligen är misslyckandet av att skapa ett fungerande samhälle där vi allt mer ägnar oss åt att ta hand om avskrädet och problemen men allt mindre sysslar med kreativt skapande. Livet har blivit överlevnad i Seattles ord. Vad jag också har sagt är att detta är ett resultat av vår nuvarande expansiva världsbild men att detta samtidigt är helt obehövligt. Vi har idag de tekniska hjälpmedel, resurser och kunskap som skulle kunna

ge oss vårt "sanna" samhälle med en verklig livskvalitet men med en konsumtionsnivå som ligger betydligt lägre än i dagens västerländska samhälle.

Jag har haft förmånen att under mitt liv arbeta i många olika länder och i flera olika positioner. En sommar i min ungdom så fanns jag vid löpande bandet i ett av Sveriges största tryckerier där hettan, oväsendet och ångorna från lösningsmedlen torde ha uppfyllt alla krav på en ohälsosam arbetsmiljö. Trots detta så arbetade jag ofta dubbla skift för att kunna finansiera utelivet i Stockholm. Denna korta erfarenhet var tillräcklig för att inse industrialismens "helvete" för väldigt många människor. Många av dessa avarter finns fortfarande kvar idag speciellt i tredje världen och NIC länderna men även här har den moderna tekniken skapat möjligheter att forma människovärdiga arbetsplatser och bättre arbetsresultat, om vi prioriterar detta. Många företag har sedan länge insett att goda arbetsförhållanden och bra resultat går hand i hand.

Jag har sedan barnsben arbetat i min fars affär som egen företagare där arbetstiden omfattade både lördagar, helgdagsaftnar och sena kvällar i lagret. Idag har vi som standard söndagsöppet och i Los Angeles har många affärer dygnet runt öppet. Orsaken är att allt fler människor behöver handla allt mer färdiglagat på allt kortare tid. Om vi istället utnyttjade tekniken och återskapade fler närbutiker istället för monumentala köpcentrum så skulle vi både skapa ett humanare arbete och en bättre service utan att priserna behövde öka speciellt mycket.

Under min professionella karriär så har jag haft olika chefbefattningar inkluderande förmånen att bli hämtad med limosin tidigt på morgonen, tillbringa långa tider på flygplan och flygplatser runt om i världen, äta representationsmiddagar på kvällarna och räkna budgetsiffror på nätterna. I Los Angeles blev jag del av informationssamhällets och de ensammas individuella arbetsstyrka då jag hade mitt arbete i min villa med fax, dataterminal med elektronisk post och arbetsschema som var ansluten till huvudkontoret i en helt annan del av USA samt telefonservice som tog alla samtal under min frånvaro. Jag satt i timmar i bilkö på någon av Los Angeles många motorvägar eller jäktade till flygplatsen för att hinna med planet till Dallas, Chicago eller Denver.

Vad som var gemensamt för alla dessa fyra typer av arbeten var att de alla tog betydligt mer än 40 timmar i veckan där jag försökte att hinna med att detaljstyra alla de uppgifter jag hade. När jag till slut kom hem så var jag så uttröttad att jag bara orkade att se något meningslöst underhållningsprogram och samtidigt stoppa i mig någon snabbmat. Jag anpassade mig till att bli en konsument. Detta västerländska samhälle har vi idag öppnat för både män och kvinnor på den "fria" arbetsmarknaden över hela vår värld. Det finns fortfarande nyansskillnader mellan de olika länderna. I Syd Korea arbetar man 55 timmar i veckan på samma företag genom hela livet, I USA så har man under de första åren i en ny anställning 2 veckors semester där man riskerar att bli avskedad över natten medan vi i Sverige fortfarande kan ta fem veckors semester och vara hemma när vi är sjuka.

Vad är egentligen ett meningsfullt och stimulerande arbete och hur ska arbetet vara i relation till vårt övriga liv. Här ser vi idag att den traditionella löpande bandsprincipen ifrågasätts i allt fler företag därför att denna inte är mänsklig. Genom att ersätta hiarktiska organisationer där arbetet är uppdelat i detaljmoment så förordar detta nya

synsätt att istället skapandet av självständiga grupper med eget ansvar. Detta är ett mycket positivt steg men det räcker inte så länge vi inte ser hela vårt samhälle i ett holistiskt perspektiv. I vår gamla modell så sysslar vi allt mer med fel saker som är resultatet av att vi redan har gjort fel saker. Den modell vi har för materiell tillväxt strävar faktiskt efter att minska behovet av arbetskraft genom rationaliseringar och tekniska hjälpmedel. Bara några procent av befolkningen i den "rika" världen behöver idag arbeta med jordbruk och andelen sysselsatta i rent industriellt arbete minskar. Borde det då inte finnas utrymme för både ett mer meningsfullt arbete och mer tid över till att leva jämfört med förr. Sverige har nu tagit beslut att skära ned försvaret och minska tillverkningen av krigsmateriel. Borde detta då inte vara en positiv händelse då vi inte längre tillverkar och gör onödiga saker. I vår nuvarande världsbild så ser vi återigen paradoxen att vi istället blir oroliga för minskad sysselsättning när det egentligen skulle ge en ny möjlighet till ett rikare liv för alla.

För första gången sedan industrialismens uppkomst är denna låsning till tillväxttanken helt obehövlig. Vi har idag de hjälpmedel som skulle kunna ersätta tidigare generationers slav och barnarbete och vår generations rutin och monotona arbete med meningsfull helhet av arbete och "fritid". Det enda som vi behöver för att åstadkomma detta är att förändra vårt tänkande och inrikta oss på det samhälle vi vill ha där vi spar en ny vision av livskvalitet. Vi kan idag se början på detta paradigmskifte både inom företagsvärlden, industrier och i samhället trots den samtidiga extrema utvecklingen enligt vår gamla världsbild. Vad vi kan göra är att stödja dessa nya ideer närhelt vi upptäcker dem och utan konfrontation distansera oss från den gamla världsbilden helt enkelt genom Gandhis ideer att inte medverka. Måttet på civilisationens framgång kan fortfarande, åtminstone i en övergångstid, mätas i siffror, men då måste dessa reflektera människans och naturens hälsa, tillfredställelse i arbetet, frånvaro av skadegörelse och brottslighet i samhället som ett livskvalitet index.

I dagens värld är vi fortfarande målfixerade där speciellt de ekonomiska målen i börsrapporterna i väst och de gamla femårsplanen i öst har varit religionen oberoende av innehållet. Som både Fromm och många andra säger så är det processen och aktiviteten som beyder något, inte målet. Detta tankesätt har genom historien funnits i mer eller mindre utsträckning hos den asiatiska människan. Vi ser också inom företagsvärlden hur detta tänkande börjar att tillämpas parallellt med vårt traditionella tankesätt där detta först skedde i den japanska industrin men nu även i västerländska företag. Total kvaliteten innebär just att processen är viktig vilket av sig själv ger ett bra resultat men även tillfredställda människor som arbetar i processen. Problemet är att vi i vårt västerländska tänkande fortfarande ser detta som en ökning av produktiviteten.

Fromm påpekade att en verklig förändring ej kan ske genom att fokusera på en del av samhället utan måste ske i alla delar samtidigt. Den indiske journalisten B M Sinha publicerade i början av 1991 "India - Faces Shudra Revolution". Denna vision från österlandet är mycket tankeväckande där Sinha försöker att hitta en holistisk modell för att både förklara historien och ge en vägledning för framtiden. Det är enligt Sinha ett cykliskt förlopp som följer cirkelns fyrtal och där dessa fyra huvudriktningar avlöser varandra som dominerande faktor i varje epok. Han kommer också till slutsatsen att en förändring av det kollektiva medvetandet är nödvändigt för att kunna åstadkomma en ny och harmonisk värld. Det neohumanistiska samhälle han beskriver är baserat på balans mellan kropp och själ i ett holistiskt synsätt.

Om vårt politiska system ska kunna reformeras och anpassas till en ny tid så måste de politiska partierna helt ompröva sina roller och ersätta makt och levnadsstandard med kärlek och livskvalitet. Ett politiskt program som omfattar grundläggande holistiska och mänskliga värderingar och som samlade en mycket stor majoritet kan fortfarande ge vårt land en identitet innan vi försvinner in i konsumismens dimma. Men då måste våra politiska makthavare ha modet att höja sig över sina kortsiktiga intressen och istället bli som naturmänniskans Shaman, en osjälvisk och vis vägledare som själv är i balans och som kan se det fysiska, mentala, själsliga och emotionella sammanhanget, d v s en hel människa. Att vi har en politisk kris i vårt land är nog de flesta överens om. Vad vi kanske inte är överens om är varför. I rikspolitiken ser vi ett stort gap mellan "vi" och "dom" men detta gäller nu även kommuner och landsting. Dessutom ser vi att färre människor vill ställa upp som lokal ledamot. Det är vi själva som väljer politiker men om ingen vill bli vald ? Detta är återigen Fromms hotbild från "Escape From Freedom" att den representativa demokratin slutar att fungera därför att den enskilda människan ser sig allt maktlösare och därför struntar i ansvaret för samhället. I USA med under 50 % röstdeltagande och två partier har det verkliga inflytandet sedan länge ifrågasatts. Vi behöver således en ny modell som kan återskapa en verklig demokrati för alla. Detta är ingen dröm om Utopia utan en helt möjlig väg för en ny människa men detta innebär att var och en måste bli sin egen riksdagsledamot.

Jag har flera gånger påpekat att baserat på mina erfarenheter från väldigt många länder så ser jag Sverige som ett av de länder som har de bästa förutsättningarna och som redan idag har kommit väldigt långt i utvecklingen mot ett balanserat samhälle. Sverige är verkligen fantastiskt. Detta är inte ett partis verk även om Socialdemokratin har varit den huvudsakliga drivkraften under efterkrigstiden i kraft av sin majoritet, men vi har faktiskt gemensamt valt våra politiska representanter. Istället är det samspelet mellan många olika krafter, en lång homogen och relativt fredlig historisk process samt en underbar natur som har format vårt samhälle. Sverige och svenskarna har däremot bättre möjligheter än någon annan del av vår värld att arbeta för *Den Nya Tiden*. Utan att vara "Besser-Wisser" så skulle vi kunna bidra med våra unika tillgångar till världssamhället genom att vi själva tillämpar detta nya tänkande. Men det fodrar att vi själva har både insikten och modet att göra det. Det är alltid enklare att kopiera andra eller att kritisera "dom". Att ta sitt ansvar, våga vara sig själv och att finna sin egen väg är inte alls egoism och nationalism, men vad vi och våra folkvalda måste återfå är en positiv livssyn och framtidstro. Detta kan vi inte skylla på varken fack, företag eller politiker eller tro att vi kan få det genom billigare sprit och reklam i TV.

Vad vi faktiskt behöver i Sverige är mer känslor och mer själ i vår civilisations cirkel. Detta kan vi inte lagstifta eller rösta om men vi kan däremot lära oss från våra invandrare. Det går inte att importera Greklands mystik, Spaniens soldränkta stränder eller Italiens passionerade människor. Men vi kan importera mänsklig värme, sång och dans. Vi är helt fria att föra in detta i vår cirkels helhet. Vi behöver inte mer av det gamla utan fler av det nya där massmedia, skolor, studiecirklar, religiösa samfund och politiska partier prioriterar grundläggande frågor om livskvalitet samt människans och naturens helhet. För det är detta som ger oss en framtid. Men denna förändring kan ske först efter att vi själva har fått ett nytt synsätt där vi har blivit varse vårt nuvarande ekkorrhjul och istället väljer en balanserad utveckling.

I denna process är det återigen viktigt att vi fokuserar oss på det som vi anser rätt i samhället. Vi kan börja med att lista allt det som vi tycker är bra för att sedan föra in det i vår holistiska samhällscirkel. När vi gjort det kanske vi genast upptäcker den obalans som finns och vad som bör ändras. Det första vi kan bidra med är sedan att utnyttja och uppskatta det som är bra. *Den Nya Tiden* är inte en revolution det är en evolution. Detta är inte enstaka åtgärder utan en process. Om vi ändrar vårt tänkande ser vi att vi naturligt kommer att ändra våra matvanor, vi tycker det är enkelt att sortera sopor och vi tillbringar mer tid i naturen istället för framför teven.

Jag har redan redovisat flera böcker som beskriver ett alternativt samhälle baserat på decentralisering och småskalighet där varje individuellt samhälle anpassas till sin lokala geografiska och kulturella särprägel. Fromm, Schumacher och Sinha har där bidragit med många konkreta förslag men dessa måste naturligtvis anpassas till den nuvarande situationen vare sig det är i en afrikansk by eller i New York.

De flesta av dessa synpunkter är egentligen självklara i varje fall borde de vara det. Vi vet att urbanisering med höga hus, brottslighet och massor med bilar inte är den "sanna" civilisationen. Vi vet också att löpande band och resor till och från arbetet mellan 6 och 18 varje dag inte är speciellt tilltalande för någon. Att vi spenderar tid och resurser på vapen och krig bör inte vara något att behålla. När vi på så sätt börjar studera vårt samhälle så finner vi att det är ganska mycket som vi vill ta bort, men samtidigt en del som vi anser är bra. Egentligen så kan vi därför ganska lätt definiera vår sanna värld. Det viktiga är därför att var och en underifrån börjar att styra om riktningen på vår supertanker i enlighet med vad vi anser är rätt. Detta sker, som sagts ovan när vi själv börjar att leva efter vår nya insikt men ännu viktigare är att vi tänker och pratar i dessa banor när helst vi får möjlighet. Genom detta bidrar vi även till förändringen av det kollektivt undermedvetna och världsbilden. Vi skapar en ny värld.

Hur kan vi slutligen mer konkret bidra till detta nya samhälle? Detta kan inte ske genom direktiv uppeifrån eller genom vår nuvarande representativa demokrati utan måste ske som en medvetande process omfattande alla medborgare där vi tar tillbaka både makt och ansvar över vår verklighet. Det viktiga är att vi nu börjar detta arbete på alla nivåer. Ovanstående punkter är ett led i den process som omformar världsbilden där vår "sanna" civilisation inte kan erhållas genom en "att göra" lista. Det viktiga är medvetande förändringen som sedan successivt transformerar samhället vilket är att bryta det manliga, politiska och ekonomiska maktmonopolet till förmån för en verklig demokrati. I övergripande frågor som berör oss alla så måste istället vi själva få avgöra dessa. I utvecklade stater som vår egen kan den schweiziska modellen kombinerad med moderna datahjälpmedel naturligtvis ge ökade möjligheter att få rösta på olika frågor. Men erfarenheten från Schweiz samt i USA där vissa frågeställningar ingår i valet har inte givit någon väsentligt ökad demokrati. Verkligheten är så komplex att den ej kan brytas ned i enstaka frågor. Men trots detta skulle ett sådant förfarande kunna användas för enkla frågor både på lokal och nationell nivå, men kompletterad med ett annat system.

För att behandla övergripande frågor om vision, livskvalitet och människans förhållande till naturen så finns en annan väg som i princip är framkomlig för alla delar av vår jord och på alla nivåer. Denna baserar sig på att alla människor är lika och har samma värde. De människor som diskuterar och avgör våra väsentliga övergripande frågor bör då inte

vara begränsade till ett fåtal vita män vare sig de är ministrar, fackföreningspampar eller industri magnater. Det skulle mycket lätt gå att med statistiska metoder välja ut ett balanserat urval av varje kommuns eller lands befolkning som på halvtid vid sidan av sitt privata engagemang fick behandla dessa frågor. Dessa beslutande råd kunde kontinuerlig bytas ut men helt slumpartat för att förhindra en medveten politisk eller ekonomisk styrning ungefär som det amerikanska jurysystemet. Om det som i detta system även skulle gå att kräva total enighet så skulle en verklig demokrati ha uppnåtts. Det finns inget som hindrar att vi idag skulle inrätta sådana beslutande råd inom några nyckelområden som till exempel Television och radio, Undervisningen samt större privata och offentliga företag som alla i dag styr vår värld genom den bild som presenteras. Genom detta så skulle vi långsamt börja ta hand om vår framtid och vårt eget liv, frihet och lycka. Medborgarråd är ingen ny tanke men att skapa representativa beslutande råd har aldrig åtminstone i min vetskap provats. Även på lokal nivå eller som del av Förenta Nationernas arbete så skulle detta gå att genomföra och ge en verklig demokrati.

Nedanstående punkter är några milstolpar på en väg till ett nytt samhälle:

Vision. Så många människor som möjligt engageras för att beskriva en vision över det samhälle vi vill ha. Detta kan göras inom nuvarande organisationer och folkrörelser samt i skolor på olika nivåer.

Information. Utbildning och Massmedia omformas för att anpassas till den utarbetade visionen. Detta innebär att den värsta "underhållningen" utbyts mot alternativa program som strävar efter att förmedla en allsidig bild av vår värld och bidra till skapandet av en ny värld.

Balansering. Kvinnor kvoteras 50/50 inom alla verkställande organ, privata, kommunala och statliga. Att fatta ett övergripande beslut vara sig det är i en kommun eller i ett företag kräver inte detaljkunskap medan däremot allkunskap och förnuft. Detta är inte begränsat till män.

Experimentering. Vi skapar ett antal "holistiska" decentraliserade och ekologiskt riktiga samhällen som experimentverkstäder för en ny samhällsform.

Demokratisering. Vårt representativa system med val av professionella politiker ersätts med ett statistiskt urval av vanliga människor som deltar i ett beslutande råd på nationell och kommunal nivå under tre årsperioder. Enkla frågor går ut till allmän omröstning.

Socialisering. Militärtjänsten ersätts med en samhällstjänst för alla vilken uppdelas i en ettårs period efter avslutad skolgång samt regelbundet till exempel en dag i månaden fram till pension. Tjänstgöringen görs i den egna kommunen.

Decentralisering. Statliga, kommunala och privata företag decentraliseras där verksamheten uppdelas i självstyrande grupper vilka själva ansvarar för sitt område.

Detta innefattar även att ett företag delar upp sina anställda på mindre enheter i mindre orter vilka kan kommunicera med dagens data hjälpmedel.

Fred kommer till människan när hon upptäcker släktskap med Universum.

Naturens livscykel kan också symboliseras med de fyra elementens riktningar jord, vatten, luft och eld. De gamla grekerna hävdade innan de övergick till de fyra elementen att allt kommer ur vatten. Detta enkla påstående har sedan visat sin riktighet. Universum föddes ur vätgas som tillsammans med syre är huvuskomponenten i vatten, H₂O. Grekerna sade också att vi härstammade från fiskarna vilket Darwin senare visade. Det viktigaste är dock att inse att vår jord och vår natur idag är ett kontinuerligt kretslopp och en holistisk process av mer än 1 miljon kända djurarter och 500 000 olika växtarter där alla livsformer spelar sin roll i helheten. Detta är vår egentliga "Edens Lustgård" som människan alltid har sökt efter. Den finns mitt framför våra ögon men vi ser den inte utan istället håller vi på att förstöra den.

Den biologiska mångfalden är en rik skatt som vi kan ösa ur. Maria Holm skriver i nr1/91 av Världsnaturfondens tidskrift att hela 90 % av vår föda kan härledas till ett trettiotal av dessa en och en halv miljon kända arterna. I de tropiska skogarna finns emellertid ett mycket rikt skafferi och apotek som de infödda har använt sig av vilket dessutom är ett kontinuerligt förnybart förråd. På samma sätt bestod de Kaliforniska ursprungsbefolkningens föda av flera hundra olika växter och djur som gav en näringsrik kost. Mångfalden är garantin för livet då allt beror av allt annat. En okontrollerad ökning av antalet råttor då dess naturliga motvikt tas bort, tillväxten av myror då Myrsloken utrotas är bara två exempel hur en åtgärd kan störa balansen. Att människan med aldrig så stora datorer skulle kunna styra balansen mellan mer än en miljon arter är helt befängd. Nauren, Moder Jord och ekologin är ett kontinuerligt samspel av natt, morgon, dag och kväll, fiskar, fåglar reptiler och däggdjur samt gräs, träd, svampar och örter. Alla dessa arter finns därför att de fyller sin individuella roll i helheten. När denna roll inte längre finns så försvinner även denna art eller vidare utvecklas till en ny. Det är just denna mångfald och harmonin som ger skönheten.

Natt
Fisk
Gräs

Kväll
Reptil
Svamp

Skönhet

Morgon
Fågel
Träd

Middag
Däggdjur
Örter

Det är denna mångfald som utgör cellerna i vår underbara natur och det är utarmningen av denna mångfald som vi nu ser hota vår värld men som egentligen hotar oss själva. Anledningen till att vi låtit denna miljöförstöring gå så långt är att vi förlorat kontakten med naturen men framför allt förlorat förmågan att uppfatta den naturliga skönheten. I Sverige finns fortfarande detta kvar i större utsträckning än i många andra länder. I Los Angeles har människorna till gång till några av världens vackraste och mest fascinerande naturområden några timmar från smogen och motorvägarnas buller. Trots detta har dessa moderna människor inte längre något intresse för denna underbara natur. Jag tillbringade många dagar i Joshua Tree parken, Yosemite, Sequoiaskogen, Big Bears alpinlika landskap eller bergen bakom staden. De människor som kom dit var oftast nyinflyttade mexikanska indianättlingar som fortfarande hade denna naturkänsla kvar. För de övriga människorna i "Guldstaten" har naturen blivit ett investeringsobjekt. På drygt 100 år så har världens vackraste "Paradis" i det "fria" Kalifornien förvandlats till en privatiserad civilisation där naturen ägs och inhägnas, asfalteras och förgiftas. Detta kallas med ett finare namn att exploatera.

Om vi ska kunna rädda vår natur så måste vi först återfå denna förmåga att se skönheten. När vi kan se och värdera denna natur, inte i pengar, men i den underbara känsla som denna skönhetsupplevelse ger då kan vi också bevara den. Om vi bara ser naturen som vår källare där vi gräver upp våra råvaror då blir den också allt tommare. Det finns många sätt för oss att återuppväcka denna naturkänsla. Alla innefattar dock att vi tillbringar mer tid i Moder Jordens famn under en skogspromenad eller vid en sjöstrand. Det viktiga är att söka det naturliga där vi i tysthet lär oss att försöka kommunicera med naturens väsen. Att prata med en hund eller krama ett träd kan först verka ovant och fånigt men det är ett sätt för oss att öva upp vår totala medvetenhet för allt liv. Denna återupptäckt av vår samhörighet med allt annat på vår jord är grunden för vår nya världsbild och för vår framtid.

I USA finns både natur- och indianreservat men vad vi behöver är ett ekologiskt och holistiskt tänkande som omfattar hela vår verklighet. Detta innebär att en ny ekologisk balanserad värld måste byggas på en ny balanserad världsbild som politiker, industriledare, konstnärer och vi själva ställer upp på. Fälthologerna, Greenpeace, Jordens Vänner, Miljöcentrum, Folkampanjen mot kärnkraft-Kärnvapen, Statens Naturvårdsverk, STF, WWF, Svenska Naturskyddsföreningen gör alla goda insatser men dessa tankar måste spridas vidare och omfatta människa, civilisation och hela vår jord. Denna förändring av det kollektiva medvetandet är förutsättningen för vår överlevnad.

Det finns alltid en tidpunkt under en omvälvande tid när nya påståenden till slut accepteras som "sanning". Idag vågar jag påstå att den ekologiska krisen är en sådan "sanning" även om den för tjugo år sedan delvis ifrågasattes. Men vägen till insikt har varit lång. Koldioxidens inverkan på klimatet uppmärksammade faktiskt av den svenske Nobelpristagaren Svante Arrhenius redan i början på seklet. Naturälskare som t ex John Muir i Kalifornien lyckades rädda en del mark som avsattes som nationalparker. Sedan Rachael Carsons bok "Tyst Vår" har mängder av faktaspräckande böcker givits ut. "Vilket skulle bevisas, men sedan? De flesta som verkligen studerar ekologin är idag ense om att det går åt helvete" men få vill höra det. Måste vi drabbas av katastrofen innan vi reagerar. Vad vädrets makter kan åstadkomma upplevde de hundra tusentals offren i Bangladesh. Tänk om vi utlöser en världsomfattande storm! I Ny Teknik nr 21

1991 redovisas NASAs senaste mätningar av Ozonskiktet som visar att minskningen går mycket snabbare än väntat. Mike Kurylo på NASA berättar att det verkar som om klorhalten i atmosfären har passerat ett tröskelvärde och att utvecklingen inte längre är linjär utan accelereras. Vid en medicinsk konferens i Australien sade cancerexperten professor Bill McCarty att det enda effektiva solskyddet i framtiden blir heltäckande rymddräkt. I samma nummer av Ny Teknik berättas att 300 lek och sportplatser i Tyskland har stängts av myndigheten p g a dioxin som ingick i täckgrus. I "Bara en värld" berättas om läckande tankar med lösningsmedel i "Kiseldalen" söder om San Francisco som har förgiftat dricksvattnet. I Sverige upplever vi själva försurade sjöar, säldöd och radioaktivt nedfall.

1992 är det 500 år sedan Columbus nådde Den Nya Världen och samma år arrangeras FN:s miljövärdskonferens i Rio de Janeiro i samma Amerika. Denna stad byggdes åtminstone i mina ögon på den vackraste plats som jag har upplevt. Det är fortfarande en mycket charmerande stad som jag fortfarande känner mycket varmt för som ett av mina hem på jorden. Men denna stad är idag allt annat än ett paradiset med bilkaos, miljöförstöring, ett brutalt våld och en kontrast mellan fattiga och rika som är större än i någon annan stad, kanske med undantag för några av de nordamerikanska storstäderna. Jag skriver detta på plats i Rio samtidigt som staden gör desperata försök att kamouflera misären i tid för miljövärdskonferensen. Brasilien och de övriga latinamerikanska länderna är alla bevis för hur vår västerländska civilisation både har misslyckats att skapa välstånd och att leva i harmoni med naturen. En lösning som ger livskvalitet och ekologisk balans kan inte hittas inom vår nuvarande världsbild som bygger på dominans och segregering utan måste ersättas med anpassning och integrering.

I Brasilien så ökar medvetandet både för ekologi och människan själv även om detta av många fortfarande står i kontrast med materiell välfärd vilket är mycket förståeligt om man har upplevt favelornas fattigdom. Det är först när dessa människor har upptäckt det holistiska sambandet att denna fiktiva konflikt inte finns utan tvärt om att ett verkligt materiellt välstånd kräver en medveten människa och en frisk natur som Brasilien och andra "fattiga" länder kan börja bygga en varaktig utveckling. Brasilien är ett unikt land i många avseenden men speciellt som vad som händer där påverkar hela vår jord på ett mycket påtagligt sätt. I den brasilianska filmen "Amazonia- Paraiso em Peigo" säger man att Amazonas inte bara är jordens lunga utan också dess filter där en fortsatt avverkning direkt hotar många av jordens nu existerande djurarter inklusive människan själv. Brasilien är i ännu större utsträckning än sina asiatiska fränder ett västeuropeiskt land där dessa invandrare bär med sig vår gamla världsbild. En förändring i Brasilien kräver även detta en förändring i av denna världsbild. Brasilien har i sina regnskogar en oskattbar rikedom som fortfarande kan bevaras, men detta kan bara ske om människorna som lever där själva kan uppfatta denna rikedom utan att behöva avverka och gräva upp den.

Så vad är budskapet ? Hur mycket vi än försöker kontrollera och reglera så springer utvecklingen ifrån oss. Problemet är återigen att vi söker lösningarna inom samma dimension som problemen. Vi har tappat kontakten med den balans som styr allt liv och som vi inte kan kontrollera bara störa. Vi kan bara "rädda jorden" om vi först räddar oss själva.

"Caring of the Earth" eller "Omsorg för jorden" har utarbetats gemensamt av

Världsnaturfonden, Internationella Naturvårdsunionen IUCN och FNs miljövårdsorgan UNEP som en världs strategi för naturvård. Detta program innehåller ett stort antal konkreta åtgärder som vi kan göra idag, Men dessutom pekar denna världsstrategi på behovet av ett nytt sätt att tänka med etik och människovärde. Detta program som refereras i WWF eko nr4/91 är uppbyggd kring 9 huvudprinciper:

1. Respekt och omsorg om allt levande.
2. Förbättrad livskvalitet.
3. Bevara jordens livskraft och mångfald.
4. Minimera bruket av icke förnybara resurser.
5. Att hålla sig inom ramarna för jordens bärkraft.
6. Förändring av personliga attityder och handlingsmönster.
7. Möjliggöra för olika samhällen att ta ansvar för sin egen miljö.
8. Skapa en nationell ram för hur utveckling och naturvårds ska integreras.
9. Skapa ett globalt förbund.

När detta program presenterades i slutet på 1991 sade WWFs internationelle generalsekreterare följande ord:

"Jordens resurser är redan överutnyttjade. Därför måste vi människor ändra vårt sätt att leva. Skall den här planetens resurser räcka också till kommande generationer så måste varje människa förändra sitt beteende - i alla sammanhang. Dels som individ, dels som delaktig i arbetslivet, i den lokala kommunen och som medborgare i sitt land. Regeringar och andra politiska organ måste också agera men de kommer att lyckas bara om de har befolkningens stöd."

Generalsekreteraren i svenska WWF Jens Wahlstedt fortsätter: " Vi **måste** - frågan är om vi **vill** och vi **kan** ?

Jag är själv tekniker med lång marknadskunskap. Jag vet därför att det finns tekniska, ekonomiska och sociala förutsättningar för en ekologisk och mänsklig balans men detta förutsätter den fjärde riktningen med tron på en högre mening vare sig vi kallar det religion eller livsåskådning. Jag tror därför att vi både måste, vill och kan men vi behöver som "Omsorg för Jorden" säger ändra attityder och beteenden både i den utvecklade och i den icke utvecklade världen. Vi behöver en ny paradigm som visar oss en meningsfull verklighet där *sanning, godhet och skönhet* är ledstjärnor. När vi förstår att livskvalitet inte är lika med ett allt större sopberg och fler bilar så blir denna process naturlig då vi inser att vi faktiskt får det bättre genom att leva med naturen istället för mot den. Först då kan vi bryta den penningstyrda egoism och konsumism som nu expanderar över världen och istället återfinna balansen och harmonin med Moder Jord. Detta balanserade liv fanns hos naturmänniskan och också i självhushållets jordbruk. Vi kan inte gå tillbaka till detta men vi kan lära oss av deras världsbild. Siouxledaren Black Elk har fomulerat denna livsfilosofi som :

"Fred... kommer till människans Själ när hon upptäcker sitt släktskap, enheten, med universum och dess krafter, och när de förstår att i universums hjärta finns den store Guden Wakan-Tanka, och att detta centrum egentligen finns överallt, det är inom var

och en av oss." 1)

Det som idag spelas upp för oss med Ozonhål, växthuseffekt samt onormala väderleksförhållanden över hela vår jord är GAIAs svar på våra försök att försöka betvinga Naturen. Det är "Moder Jord" och "Fader Himlen" som talar till oss. Vi kan mycket väl inom en snar framtid uppleva en ny "syndafloed" om vi ej inser att vi är en integrerad del av en mycket större helhet. En gammal indian kvinna berättade 1930 följande visa ord för etnografen Doroty Dementocopoulou:

"Det vita folket brydde sig aldrig om landet eller hjorten eller björnen. När vi indianer dödar kött så äter vi upp det. När vi gräver rötter gör vi små hål. När vi bygger hus gör vi små hål. När vi bränner gräs för gräshoppor så förstör vi inte saker. Vi skakar ned ekollon och nötter. Vi hugger inte ned träd. Vi använder bara dött virke. Men de vita river upp jorden, drar ned träden och dödar allt. Träden säger "Gör inte så. Det gör ont. Skada mig inte". Men de hugger ned trädet och kapar det. Naturens själ hatar dem. De spränger bort träden och drar upp den med rötterna. De sågar upp träden. Det sårar dem. Indianen sårar ingenting, men den vite mannen förstör allt. De spränger klippor och sprider dem på marken. Klipporna säger, "Gör inte det. Du sårar mig". Vattnet kan inte såras. De vita torrlägger floderna. Då säger vattnet, "Det gör inget. Jag är vatten. Du kan använda mig så mycket du vill. Jag är alltid detsamma... Jag tar aldrig slut. Använd mig. Jag är vatten. Du kan inte skada mig." De vita använder vattnet från heliga brunnar i sina hus. Vattnet säger, "Det gör inget. Du kan använda mig men du kan inte betvinga mig".

Allt som är vatten säger detta, "Var du än för mig gör så är jag hemma. Jag är väldigt vis. Om du leder mig från källan, leder mig från floderna så kommer jag tillbaka till det hav jag tillhör. Du kan gräva ett dike för mig men jag försvinner då jag är vis. När jag inte syns längre så är jag på väg hem." 2)

Idag finns mängder med bra litteratur om det ekologiska kretsloppet och vad var och en av oss kan göra i vårt dagliga liv för att återställa balansen och en frisk natur med en frisk människa. Men det första vi kan göra är att en vårmorgon vandra ut i skogen och lyssna på fåglarna, att en sommardag likt tjuren Ferdinand lukta på blommorna under träden, att en höstkväll se solen försvinna bakom vattnet eller en stjärnklar vinternatt se ut i universums oändlighet. Om vi då känner något djupt inne i vår själ så är vi på rätt väg.

- 1) (Brown, "The Spiritual Legacy of The American Indian" Tomorrow, Autumn 1963, sid 297-307)
- 2) Demetrocopoulou D. Winto Songs, Anthropos. Vol 30 sid 383-394, 1935)

Adresslista

Fältbiologerna
Box 6022
191 06 Sollentuna
08-7544640

Jordens Vänner
Fjällgatan 23 A
116 45 Stockholm
08-7022017

Svenska Naturskyddsföreningen SNF
Box 4510
102 65 Stockholm
08-7026500

Folkampanjen mot kärnkraft - kärnvapen
Box 172 46 Stockholm
104 62 Stockholm
08-423336

Greenpeace
Box 7269
103 94 Stockholm
08-118828

Världsnaturfonden
Ulriksdals slott
171 71 Solna
08-850120

Miljöcentrum
Ullsaxvägen 14
752 48 Uppsala
018-300000

Antroposofiska Sällskapet i Sverige
P1 1654, 153 00 Järna
0755-50566

Teosofiska Samfundet Adyar
Karlavägen 44
114 49 Stockholm
08-6616883

Kommittén för Alternativ medicin
Observatoriegatan 19-21
113 29 Stockholm
08-306022

Svenska Akupunktur förbundet
Hornsgatan 90
117 21 Stockholm
08-6695518

Skandinaviska Yoga och Meditationsskola
Håå Kursgård
340 13 Hamneda
0372-550 63

Tidskriften Hälsa
Box 181 21 Lindingö
08-7650510

Vattumannen Esoterisk bokhandel och informationscenter
Drottninggatan 83
104 30 Stockholm
08-109615

(Genom denna bokhandel kan de flesta böcker som refereras till införskaffas)

Jordens Goda Nyheter
Box 2059
103 12 Stockholm
08-7403292

Växthuset, Fjäll 6908
760 40 Väddö
0175-314 85

Gestalt-akademin
Stindbergsgatan 34
115 31 Stockholm
08-6659445

Transcendental Meditation
MIKI-Sverige
Skeppargatan 8
114 52 Stockholm
08-6622572

Science of Mind
Molkomsbackem 28, 7 tr
123 47 Farsta
08-945930

Axelssons Gymnastiska Institut
Gästrikvegatan 10-12
113 34 Stockholm
08-16 53 60

Samverkan skolan för Helhetsterapi
Box 118
776 00 Hedemora
0225-10237

Livsgnistan, Center för Helhetssyn
Gurksaltgatan 4
722 18 Västerås
021-182333

Holistiskt Center
Erik Dahlbergsgatan 6
411 26 Göteborg
031-132858

Pan Helhetscenter
Götgatan 11
116 46 Stockholm
08-6440910

Göteborgs Hälsocenter
Breviksvägen 54
421 67 V. Frölunda
031-286812

Övriga adresser:
Se telefonkatalogen under de gulasidorna "Frisk och hälsovård"

Författaren

CG Öhlén föddes 1949 på den norrländska landsbyggden och tillhör den generation som formades av rockmusik, kollektivboende, fri kärlek och proteströrelser där han själv var verksam som miljöaktivist och skribent för Unga Filosofer. Efter sin civilingenjörs-examen och miljövårdsutbildning har han arbetat internationellt i ett femtiotal länder med teknik och utbildning. Han har bott längre perioder i Brasilien, Kanada och USA där han under sina år i Los Angeles blev delaktig både i teknikens snabba utveckling såväl som den *Nya Tidens* holistiska strömningar från solkraftverk och JPL:s rymd-laboratorium till Shiatsu och Tantric Yoga. Hans två främsta meriter är enligt honom själv att ha ätit middag med Kungen och Silvia samt Bob Hope och Ann-Margret samtidigt och att ha blivit bjuden på champagne av Tina Turner personligen tidigt en morgon. Han har dessutom deltagit i en indiansk svetthydda i Sedona tillsammans med några av Amerikas kända New Age gurus och författare , lyssnat till både Kevin Ryerson och träffat Chris Griscom samt sett Sri Chinmoy spela tennis i New York. Men framför allt har han talat enskilt med Kjell Lönnå.

3 *Den Nya Tidens Aktörer*

"*Den Nya Tidens* aktörer" kan vara en något missledande titel då en innefattar historiska personer under hela den civilisations process som successivt har vuxit fram till *Den Nya Tiden*. Egentligen är det omöjligt att välja ut några personer då alla människor, levande och avlidna har deltagit i denna holistiska utveckling. Utan att frånta någon äran av en uppfinning så kan vi nog också välgrundat påstå att en upptäckt är en naturlig följd av helheten. Någon annan Europé skulle ha återupptäckt Amerika om inte Colombus hade gjort det och någon annan vetenskapsman skulle ha upptäckt elektromagnetismen om inte James Clerk Maxwell hade insett sambandet mellan elektricitet och magnetism. Flera upptäckter har också gjorts parallellt av flera olika personer.

De vetenskapliga upptäckterna hör ihop med tidens filosofiska strömningar som i sin tur speglar maktstrukturen i samhället och den religiösa uppfattningen. Dessa personer kan därför ses som budbärare av den kollektiva medvetande förändring som är gemensam för mänskligheten. Vi ser också att likartade skeenden har skett i geografiskt skilda kulturer vilket visar att processen är holistisk utan direkt orsak och verkan även om de enskilda upptäckterna tycks bygga på vår linjära logik. Det är fortfarande fascinerande hur en enskild persons kreativitet kan kombinera all denna kunskap och på ett intuitivt sätt föra tanken framåt i stora steg som t ex Newton och Einstein . Dessa ögonblickets klarsyn kan inte förklaras med enbart logik.

De personer jag nämner speglar således både sig själv och helhetsutvecklingen samt förekommer också i den övriga texten eller i de olika böcker som hänvisas till i bibliografin. Genom att studera dessa personer, deras upptäckter och åsikter samt var och när de levde så kan vi skymta civilisationens framväxt i olika delar av vår värld.

Från att ha varit sumerer, judar, greker ,kineser, indier och araber tillhörde *Den Nya Tidens* aktörer ättlingar till ett stäppfolk i gränstrakterna mellan Asien och Europa. Det liberala England och det auktoritära Tyskland tog över de traditionella roller som tidigare hade spelats av Sumer och Akkad, Athen och Sparta eller Rom och Khartago där alla var former av olika klassamhällen med större eller mindre trappsteg i den hiarki som Erich Fromm säger "människor utnyttjar människor": Det Britiska imperiet med sitt slaveri växte fram som en form av övermänniskotro som i Nazi Tyskland fick sin slutgiltiga och sjukliga form. Det viktiga är enligt holismen att inse att inte heller det extrema våldet eller ondskan kan ses som en mans verk utan är resultatet av helheten. Den franska och den amerikanska revolutionen kom båda att representera nytänkande och ett steg mot en jämlik värld. Benjamin Franklin och hans samtida framstår som apostlar för en ny tid. Paradoxalt nog kom detta att inspirera andra frihetsrörelser som riktade sig mot det franska och amerikanska imperium som sedan tog form.

Den tyska idealismen som representerades av hela kedjan Kant, Hegel och Nietzsche utmynnade i nazismens övermänniskotro och effektivitet. Men det är samtidigt viktigt att observera att den också förde med sig det tyska vetenskapliga och tekniska under som i början av nittonhundratalet var så framgångsrik inom många områden. Även om industrialismen började i kolets och spinneriernas England så var det i Tyskland som den transformerade samhället. Även den nya fysiken som följde Einsteins tankebanor

formades i den tyskinfluerade världen av män som Heisenberger, Pauli och Schrödinger.

Om vi ser på antalet Nobelpris i fysik och kemi som ett mått på vetenskaplig utveckling så fick Tyskland en tredjedel av dessa eller tjugo stycken mellan 1900 och 1930 medan USA endast erhöll 3. England, Frankrike och USA kom tillsammans upp i samma antal som Tyskland ensamt och den resterande tredjedelen tillföll det övriga Västeuropa. Under perioden 1930 till 1985 erhöll USA däremot hela 45 nobelpris och Tyskland 9. Den tekniska utvecklingen under den första hälften av vårt århundrade var koncentrerad till Tyskland och den senare hälften till USA: Utanför Nordvästeuropa och Nordamerika erhöles endast 13 av 160 priser av andra länder som Italien, Indien, Japan, Kina, Sovjet, Tjeckoslovakien, Ungerna och Argentina.

Vad som framgår av förteckningen över personligheter som har påverkat civilisationen är frånvaron av kvinnor och icke "vita" raser vilket visar ensidigheten i vår civilisation. Vi har så att säga "glömt bort" nio tiondelar av jordens befolkning. Våra västerländska aktörer har utfört mästerverk inom Newtons mekaniska världsbild som i sin tur grundar sig på vår judisk-kristna religion och grekiska logik men vi har också fått andra arv.

Knytningen mellan centraleuropa och vårt judiskt-kristna arv med rötter i Mesopotamien kan representeras av fyra män som har haft ett stort inflytande både på varandra och för vår västerländska utveckling. Deras inbördes roller kan tecknas i en cirkel där Spinoza, Freud, Marx och Einstein som alla var av judisk härkomst kom att påverka vår civilisations utveckling i alla fyra riktningarna. De var alla barn av sin tid där vissa slutsatser idag kan tyckas föråldrade men Spinozas kärleksfulla Gud som livets helhet, Freuds ideer av vårt känslolivs drivkrafter, Marxs samhälls analys och Einsteins beskrivning av ett fyrdimensionellt universum var alla steg mot den helhetsbild vi nu ser växa fram.

	Einstein	
Marx		Spinoza
	Freud	

De initierade alla en utveckling av nya cirklar där Freuds lärljungar försökte knyta ihop individen med världen och Einsteins lärljungar ville knyta ihop världen med individen. Det var där Marx och hans efterföljare misslyckades i ett skapa en idealistisk värld då individen ställdes utanför på samma sätt som Spinozas efterföljare misslyckades att skapa en kärleksfull värld då individen ställdes vid sidan av verkligheten.

	Maslow	
Fromm		Jung
	Freud	
	Einstein	
Heisenberger		Pauli
	Schrödinger	
	Lenin	
Marx		Mao
	Castro	

Trots att alla dessa människor utifrån sina egna ideal och handlingar måste betraktas som mycket framstående medlemmar av vår civilisation så lyckades ingen att skapa en bättre värld då som Fromm säger att en sådan förändring måste ske i alla riktningarna samtidigt.

Vår cirkulära världsbild kan här hjälpa oss att förstå hur civilisationen växer fram som ett samspel mellan olika riktningar.

Vetenskap/Teknik

Samhälle/Kommunikation

Religion/Livsåskådning

Konst/Underhållning

De människor som har format vår civilisation finner vi inom alla fyra riktningar. Dessa delar samspelar kontinuerligt där t ex Vetenskap och Teknik påverkar Samhälle och Kommunikation eller motsatsen. Det var lättare att se detta samspel i Sumeras tempelstäder därför att denna civilisation var helt sammanflätad av delarna religion, konst, samhälle och vetenskap. Hos naturmänniskan fanns detta fyrantal hos varje individ som därigenom var naturligt balanserad. Vi kan inte återgå till detta förhistoriska liv men vi kan lära oss att se helheten för att därigenom uppfatta vår roll i denna.

Jag har tagit med historiskt verifierade personer och därför utelämnat vår Bibels aktörer även om de flesta av dem har funnits. Då vår tids aktörer ännu ej hunnit bli historiska så är även dessa begränsade till ett fåtal. För de som vill veta mer om respektive person så finns de flesta i olika uppslagsverk. Dessa olika människor ser jag själv som "vise män och kvinnor" och budbärare av vårt mänskliga arv men ibland också som brutala despoter som symboliserar vår kollektiva "ondska".

Vi ser i dagens samhälle en mycket snabb omvandling mellan idé och realitet som dessutom sprids runt hela vår värld. Entreprenörer, finanshajar, televisionsaktörer och rockvideo-stjärnor förmedlar sitt budskap med omelbar verkan, och ersätter historiens filosofer och författare i allt högre grad. Walt Disney gjorde sin första tecknade film 1934, Marice och Richard McDonald öppnade sitt första hamburger ställe i Pasadena Kalifornien 1948. Steve Jobs och Steve Wozniak satte 1975 ihop Apple och den första persondatorn i Silicon Valley utanför San Francisco. Dessa tre händelser har förändrat världen i Moskva, Tokyo och Stockholm.

Den Nya Tidens aktörer måste författa sin egen pjäs och spela med hjälp av sin intuition. Idealismen och individualismen har båda misslyckats. Kvar finns dock tron på den goda människan i en meningsfull värld. Det är genom varje människa som *Den Nya Tiden* skapas i varje ögonblick. Det finns många nya visa män och kvinnor som representerar *Den Nya Tiden* och som presenteras i Kapitel 1 "*Den Nya Tidens Historia*" och i Kapitel 5 "*Den Nya Tidens Budskap*". Flera av dem kommer säkert också att gå till historien, förutsatt vi lyckas skapa en framtid. Men det är vi själva som är den "*Nya Tidens*" verkliga aktörer.

Al-Biruni	(973-1050)	Arabisk geograf (Jordklotet)
Alexander den Store	(-356-323)	Grekisk Konung (Imperium)
Ampere André	(1775-1836)	Fransk Fysiker (Elektro magneten)
Andersen HC	(1805-1875)	Dansk Sagodiktare (Den Fula ankungen)
Andersson Carl David	(1905-1975)	Amerikansk fysiker (Positronen)
Animaxander	(-500-560)	Grekisk Filosof (Arternas evolution)
Antisthenes	(-500-560)	Grekisk filosof (Cynism)
Aquinas St Thomas	(1225-1274)	Italiensk katolik (Teologi)
Appert Nicolas	(1749-1841)	Fransk uppfinnare (Konservburken)
Armstrong Louis	(1900-1971)	Amerikansk jazzmusiker (Satchmo)
Armstrong Neil	(16 juli 1969)	Amerikansk astronaut (Månen)
Archimedes	(-287-212)	Grekisk matematiker (Arkimedes prin.)
Aristosle	(-384-322)	Grekisk filosof (Logik)
Aristarchos	(-310-230)	Grekisk astronom (Solen är medelpunkt)
Arrhenius Svante	(1859-1927)	Svensk kemist (Joner och växthuseffekt)
Ashurbanipal	(-680-626)	Asyrisk kung (Biblotek)
Augustine St	(354-430)	Engelsk teolog (The City of God)
Bacon Francis	(1561-1626)	Engelsk filosof (Naturvetenskapen)
Bach Johann Sebastian	(1685-1750)	Tysk kompositör (Barock)
Bell Alexander Graham	(1847-1922)	Amerikansk uppfinnare (Telefon)
Benz Karl	(1844-1929)	Tysk uppfinnare (Bilen)
Beethoven Ludvig van	(1770-1827)	Tysk kompositör (Romantiken)
Berzelius Jön Jacob	(1779-1848)	Svensk kemist (Atomvikt)
Bohr Niels	(1885-1962)	Dansk fysiker (Den Nya Fysiken)
Braun Wernher von	(1912-1977)	Tysk vetenskapsman (Raketer V-2)
Brecht Bertold	(1898-1956)	Tysk kompositör (Musikalisk teater)
Boyle Robert	1627-1691)	Engelsk fysiker (Gaser)
Buddha Goatama	(-563-483)	Den siste Buddha (Buddhism)
Boole George	(1815-1864)	Engelsk matematiker (Logisk algebra)
Bogart Humphrey	(1899-1957)	Amerikansk filmstjärna (Casablanca)
Bunuel Luis	(1900-1963)	Spansk filmskapare (Surrealistisk)
Carson Rachael	(1907-1964)	Amerikansk zoolog (Tyst vår)
Chadwick James	(1891-1974)	Brittisk fysiker (Neutronen)
Churchill Winston	(1874-1965)	Brittisk statsman och författare (Blod, svett och tårar)
Chaplin Charlie	(1889-1977)	Brittisk/Amerikansk filmstjärna
Cicero	(-106-43)	Romersk filosof (Divination)
Chopin Fredric	(1810-1849)	Polsk kompositör (Piano virtuos)
Columbus Christopher	(1446-1506)	Italiensk äventyrare (Amerika)
Confucius	(-551-479)	Kinesisk filosof (Levnadsregler)
Coulomb Charles Augustine	(1736-1806)	Fransk fysiker (Elektrisk laddning)
Curie Marie och Pierre	(1867-1934)	Franskt forskarpar (Radioaktivitet)
Cognot Joseph Nicolas	(1725-1804)	Fransk ingenjör (Ångbilen)
Copernicus Nikolaus	(1473-1543)	Polsk astronom (Solen är centrum)
Dalton John	(1766-1844)	Engelsk vetenskapsman (Atomteorin)
Darwin Charles	(1809-1882)	Brittisk teolog (Arternas uppkomst)

Dean James	(1931-1955)	Amerikansk filmstjärna (Ung rebell)
Dirac Paul	(1902-1984)	Brittisk fysiker (Antimateria)
Defoe Daniel	(1660-1731)	Engelsk författare (Robinson Cruse)
Debussy Claude	(1862-1918)	Fransk kompositör (Impressionism)
Descartes René	(1596-1650)	Fransk filosof och matematiker (Kropp och själ)
Disney Walt	(1901-1966)	Amerikansk filmskapare (Tecknad film)
Dostoyevski Fyodor	(1821-1881)	Rysk författare (Brott och Straff)
Dreyfus Alfred	(1859-1955)	Fransk militär (Rättsmedvetande)
Dylan Bob	(1941-)	Amerikansk sångpoet (Blowing in the wind)
Dumas Alexander	(1803-1870)	Fransk författare (De tre musketörerna)
Eastman George	(1854-1932)	Amerikansk uppfinnare (Fotografi)
Einstein Albert	(1879-1955)	Tysk vetenskapsman ($E = mc^2$)
Eliot TC	(1888-1965)	Amerikansk poet (The waste land)
Ellington Duke	(1899-1974)	Amerikansk jazzkompositör (Jazz)
Emerson Ralph Waldo	(1803-1882)	Amerikansk filosof (Gudakraft)
Eratosthenes	(-284-192)	Grekisk matematiker (Jordens diameter)
Euclid	(-330-260)	Grekisk matematiker (Vilket skulle bevisas)
Faraday Michael	(1791-1867)	Brittisk fysiker (Elektromagnetism)
Fermi Enrico	(1901-1954)	Italiensk kärnfysiker (Kärnreaktion)
Fitzgerald Scott Gatsby)	(1896-1940)	Amerikansk författare (The great
Ford Henry	(1863-1947)	Amerikansk industriman (Löpande band)
Franklin Benjamin	(1706-1790)	Amerikansk vetenskapsman och filosof (Frihetsdeklaration)
Fourier Jean Baptiste	(1768-1830)	Fransk matematiker (Fourieranalys)
Freud Sigmund	(1856-1936)	Österrikisk psykoanalytiker (Drömmar)
Flemming Alexander	(1881-1955)	Brittisk bakterolog (Pencillin)
Forest Lee de	(1873-1961)	Amerikansk uppfinnare (Radioröret)
Fromm Erich	(1900-1980)	Amerikansk psykoanalytiker och filosof (Kärlekens konst)
Galbraith John Kennedy	(1908-)	Amerikansk ekonom (Industrisamhället)
Gauss Carl Friedrich	(1777-1855)	Tysk matematiker (Elliptisk geometri)
Galen Cladius	(130-200)	Grekisk/romersk läkare (Medicin)
Garbo Greta	(1905-)	Svensk skådespelerska (Stjärna)
Galilei Galileo	(1564-1642)	Italiensk vetenskapsman (Mekanik)
Gallup George	(1901-)	Amerikansk statistiker (Opinion)
Gandhi Mahatma	(1869-1948)	Indisk ledare (Icke våld)
Gershwin George	(1898-1937)	Amerikansk kompositör (Jazzsymfoni)
Goethe Johann Wolfgang von	(1749-1832)	Tysk poet (Faust)
Griffith D.W.	(1875-1948)	Amerikansk filmskapare (Intolerance)
Gutenberg Johann	(1397-1468)	Tysk uppfinnare (Boktryckning)
Guthrie Woody	(1912-1967)	Amerikansk sångpoet ((Protestsång)
Hargreaves James	(1720-1778)	Brittisk uppfinnare (Spinneteknik)
Hegel George Wilhem Fredrich	(1770-1831)	Tysk filosof (Idealistisk stat)
Heisenberg Werner	(1901- 1976)	Tysk fysiker (Kvant mekanik)

Hemingway Ernest	(1898-1961)	Amerikansk författare (Och solen har sin gång)
Henrix Jimi	(1942-1970)	Amerikansk rockgitarrist (Rockmusik)
Hepburn Katharine	(1909-)	Amerikansk filmstjärna (Afrikas drottning)
Heraclitus	(-540-470)	Grekisk filosof (Allt är i rörelse)
Heraclidus	(-388-315)	Grekisk filosof (Jorden roterar)
Herodotus	(-485-425)	Grekisk historiker (Historien)
Hertz Henrich	(1857-1894)	Tysk fysiker (Elektromagnetiska vågor)
Hesse Hermann	(1877-1962)	Tysk författare (Siddharta)
Hill Joe	1879-1915)	Svenskamerikansk fackföreningsman (protestsång)
Hipparchus	(-165-127)	Grekisk astronom (Avstånd till månen)
Hippocrates	(-460-400)	Grekisk läkare (Läkekonsten)
Hitchcock Alfred	(1899-1980)	Amerikansk filmskapare (Psycho)
Hitler Adolf	(1889-1945)	Tysk/Österrikisk naziledare (Fascismen)
Hoff Marcran	(1937-)	Amerikansk ingenjör (Microprocessorn)
Ho Chi Minh	(1890-1969)	Vietnamistisk nationalist (Frihetskamp)
Holiday Billie	(1915-1959)	Amerikansk jazzsångerska (God Bless the Child)
Homer	(-700-650)	Grekisk författare (Iliaden och Odysseen)
Hope Bob	(1903-)	Amerikansk komiker (Humor)
Hume David	(1711-1776)	Skotsk filosof (Emperisk filosof)
Huxley Aldous	(1894-1963)	Brittisk författare och filosof (Mystiker)
Ibsen Henrik	(1828-1906)	Norsk författare (Samhälle/Kvinnan)
Jefferson Thomas	(1743-1826)	Amerikansk president (Visionär)
Jenner Edward	(1749-1823)	Engelsk läkare (Vaccination)
Jengis Khan	(1162-1227)	Mongolisk kejsare (Härjningar)
Jobs Steven	(1955-)	Amerikansk entreprenör (Persondatorer)
Joyce James	(1882-1948)	Irländsk författare (Olysses)
Joule James Scott	(1818-1889)	Engelsk fysiker (Värme)
Jung Carl Gustav	(1875-1961)	Schweizisk Psykoanalytiker (Synkroniciteter)
Kafka Franz	(1883-1924)	Tjeckisk/Österrikisk författare (Absurda)
Kant Immanuel	(1724-1804)	Tysk filosof (Idealism)
Keller Helen	(1880-1968)	Amerikansk författarinna (Gränsöverskridande)
Kelvin Lord	(1824-1907)	Brittisk fysiker (Termodynamiken)
Kepler Johannes	(1571-1630)	Tysk astronom (Eliptiska banor)
Kennedy John F	(1917-1963)	Amerikansk president (Visionär)
Kenndy Robert	(1925-1968)	Amerikansk politiker (Visionär)
Key Ellen	(1849-1926)	Svensk feminist (Kvinnorörelse)
Kierkegaard Sören	(1813-1855)	Dansk teolog (religiös individualism)
King Martin Luther	(1929-1968)	Amerikansk svart ledare (Jag har en dröm)
Kleopatra	(-60-30)	Egyptisk drottning (Skönhet)
Krupp Alfred	(1812-1887)	Tysk industriman (Vapen arsenal)

Koch Robert	(1843-1910)	Tysk biolog (Bakteriolog)
Lavoisier Antonio de	(1743-1795)	Fransk kemist (Kemin som vetenskap)
Lao-tzu	(-500-550)	Kinesisk filosof (Taoism)
Lennon John	(1940-1980)	Brittisk musiker och kompositör (Popmusiken)
Lenin Vladimir Ilyich Ulyanov	(1870-1924)	Rysk revolutionsledare (Revolutionen)
Leibniz Von Gottfried	(1646-1716)	Tysk matematiker och filosof (Matematisk logik)
Lincoln Abraham	(1809-1865)	Amerikansk president ((Slaveriets avskaffande)
Linné Carl von	(1707-1778)	Svensk botanist (Sexuella systemet)
Locke John	(1632-1704)	Brittisk filosof (Emperist)
Luther Martin	(1483-1546)	Tysk kristen reformist (Protestant)
Machiavelli	(1469-1527)	Italiensk statsman (Fursten)
Mailer Norman	(1923-)	Amerikansk författare (De nakna och De döda)
Malthus Thomas Robert	(1766-1834)	Brittisk ekonom (Välstånd)
Mao Zedong	(1893-1976)	Kinesisk ledare (Den långa marschen)
Marcuse Herbert	(1898-1979)	Amerikansk filosof (Student radikalism)
Marx Karl	(1818-1893)	Tysk filosof (Kommunism)
Maugham Somerset	(1874-1965)	Brittisk författare (Det fallna imperiet)
Maxwell James Clerk	(1831-1879)	Brittisk fysiker (Elektromagnetiska vågor)
Muhammed ibn Musa al - Chwarizmi	(780-850)	Arabisk matematiker (Algebra)
Mendel Gregor	(1822-1884)	Österrikisk munk (Genetik)
Michelangelo	(1475-1564)	Italiensk konstnär (Yttersta domen)
More Thomas	(1478-1535)	Brittisk humanist (Utopia)
Mill Johan Stuart	(1806-1873)	Brittisk ekonom (Utilitarismen)
Monroe Marilyn	(1926-1962)	Amerikansk filmstjärna (Sexsymbol)
Morse Samuel alfabetet)	(1791-1872)	Amerikansk uppfinnare (Morse
Millikan Robert	(1868-1953)	Amerikansk fysiker (Komisk strålning)
Mozart Wolfgang Amadeus	(1756-1791)	Österrikisk kompositör (Trollflöjten)
Napoleon	(1769-1821)	Fransk kejsare (Fältherre)
Neburchadnezzar	(-610-562)	Babylonsk kung (Rikedom)
Newton Isak	(1642-1727)	Brittisk matematiker och filosof (Orsak och verkan)
Nietzsche Frierich	(1844-1900)	Tysk filosof (Övermänniska)
Nobel Alfred	(1833-1896)	Svensk industriman (Nobel pris)
Nostradamus	(1503-1566)	Fransk astrolog (Profetior)
Oppenheimer Julius	(1904-1967)	Amerikansk fysiker (Atombomb)
O'Neil Eugene	(1888-1953)	Amerikansk författare (Lång dags färd mot natt)
Orwell George	(1903-1950)	Brittisk författare (1984)
Parker Charlie	(1920-1965)	Amerikansk jazzmusiker (Bebop)
Pascal Blaise	(1623-1662)	Fransk matematiker och filosof (Kalkylator)

Pasch Gustav Erik	(1788-1862)	Svensk uppfinnare (Tändstickan)
Pateur Louis	(1822-1895)	Fransk kemist (Immunsystemet)
Pauli Wolfgang	(1900-1958)	Tysk vetenskapsman (Exklusivitets principen)
Pauling Linus	(1901-)	Amerikansk kemist (Tvåfaldig nobelpristagare)
Pavlov Ivan	(1849-1936)	Rysk forskare (Pavlovs försök)
Picasso Pablo	(1881-1973)	Spansk målare (Modern konst)
Planch Max	(1858-1947)	Amerikansk vetenskapsman (Kvanta)
Platen Baltzar von	(1898-1984)	Svensk uppfinnare (Kylskåpet)
Plato	(-428--348)	Grekisk filosof (Platonisk)
Presley Elvis	(1935-1977)	Amerikansk sångare (Rock and roll)
Polo Marco	(1254-1324)	Venetiansk äventyrare (Kina)
Ptolemy	(90-168)	Grekisk geograf ((Jorden är centrum)
Pythagoras	(-550-500)	Grekisk matematiker (Allt är siffror)
Remarque Erich Maria	(1897-1979)	Tysk författare (På västfronten intet nytt)
Rembrandt	(1606-1669)	Holländsk målare (Nattvarden)
Rutherford Ernest	(1871-1937)	Engelsk fysiker (Protonen)
Rousseau Jean Jacques	(1712-1778)	Fransk Schweizisk filosof ((Den goda människan)
naturligt		
Russel Bertrand	(1872-1970)	Brittisk matematiker och filosof (Principia Mathematica)
Röntgen Wilhem	(1845-1923)	Tysk vetenskapsman (Röntgenbild)
Sartre Jean Paul	(1905-1980)	Fransk författare och filosof (Exitentialist)
Scheele Karl Wilhem	(1742-1786)	Svensk kemist ((Syre)
Schopenhauer Arthur	(1788-1860)	Tysk filosof (Den egna viljan)
Schrödinger Erwin	(1887-1965)	Österrikisk fysiker (Kvant mekanik)
Schneizer Albert	(1875-1965)	Internationell filosof (Vördnad för livet)
Semmelweis Ignar	(1818-1865)	Ungersk läkare (Hygien)
Shakespear William	(1564-1616)	Engelsk dramatiker (Att vara eller inte vara)
Shaw Bernard	(1856-1950)	Brittisk dramatiker (Pygmalion)
Shockely William	(1910-)	Amerikansk vetenskapsman (Transistorn)
Smith Adam	(1723-1790)	Brittisk ekonom (National ekonomi)
Socrates	(-470-399)	Grekisk filosof (Bara Gud är vis)
Spielberg Steven	(1947-)	Amerikansk filmskapare (E.T)
Spinoza	(1632-1677)	Holländsk filosof (Ett med Gud)
Steinbeck John	(1902-1968)	Amerikansk författare (Vredens druvor)
Staudinger Hermann	(1881-1965)	Tysk kemist (Plasfibrer)
Strindberg August	(1849-1912)	Svensk författare (Giftas)
Swedenborg Emanuel	(1688-1772)	Svensk teolog och vetenskapsman (Andar)
Thales	(-640-546)	Grekisk filosof (Allt är vatten)
Thomson	(1856-1940)	Engelsk fysiker (Elektronen)
Thoreau Henry David	(1817-1862)	Amerikansk författare och filosof

		(Individuellt motstånd)
Tolstoy Leo	(1828-1910)	Rysk författare (Krig och Fred)
Freutnich Richard	(1771-1833)	Engelsk ingenjör (Ånglok)
Trotsky Leo	(1870-1940)	Rysk ledare (Den permanenta revolutionen)
Twain Mark	(1835-1910)	Am.författare (Huckelberry Finn)
Vinci Leonardo da	(1452-1519)	Italiensk vetenskapsman & konstnär)
Volta Allesandro	(1745-1827)	Italiensk vetenskapsman (Batteri)
Welles Orson	(1915-1985)	Amerikansk filmskapare (Citizen Kane)
Verne Jules	(1828-1905)	Fransk författare (Jorden runt på 80 dag.)
Voltaire	(1694-1778)	Fransk filosof (Frihet)
Watt James	(1736-1819)	Skotsk uppfinnare (Ångmaskinen)
Wagner Richard	(1813-1883)	Tysk kompositör (Musikdramer)
Washington George	(1732-1799)	Amerikansk president (Frihetsledare)
Whitehead Alfred North	(1861-1947)	Brittisk matematiker och filosof (Principia Matimatea)
Wozhiak Stephen	(1950-)	Amerikansk entreprenör (Persondator)
Wordsworth William	(1770-1850)	Brittisk poet (Romantiker)
Wright Wilbur och Orville	(1867-1912)	(1871-1948)Amerikansk flygarpionärer
Zappa Frank	(1940-)	Amerikansk musikskapare (Mothers of Invention)
Ångström Anders Jöns	(1814-1874)	Svensk fysiker (Spectrala linjer)
Ørsted Hans Christian	(177-1851)	Dansk vetenskapsman (Induktion)